unter dem Einfluß der „makedonischen Renaissance“ in Byzanz spätantik-frühchristliche Vorbilder rezipiert wurden.

Der Codex ist 1973 in der Österreichischen Nationalbibliothek in Wien gereinigt und restauriert worden. Dabei hat man die ursprüngliche Ordnung und Schönheit der Blätter wiederhergestellt und die Handschrift mit einem neuen Pergamenteinband versehen.

Universitätsprofessor Helmut Buschhausen und Heide Buschhausen, Wien, sorgten für die ausführliche wissenschaftliche Kommentierung, die stilkritischen Analysen und die bibliographischen Anmerkungen. Beide Gelehrte sind durch zahlreiche Publikationen über spätantik-frühchristliche, byzantinische und mittelalterliche Kunst international bekannt geworden, so insbesondere durch das 1976 im eigenen Verlag erschienene Werk „Die illuminierten Armenischen Handschriften der Mechitharisten-Congregation in Wien“.

* * *

Die durch das verdienstvolle Wirken des Berliner Union Verlages ermöglichte hervorragende technische Ausstattung dieser Faksimile-Ausgabe, gibt nicht nur dem Wissenschaftler ein besonderes Beispiel armenischer Handschriften, sondern wird auch sicher in den Kreisen interessierter Laien durch seine Preiswürdigkeit Beachtung finden.

ՅՈՒՅԱԿ ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՌԱԳՐԱՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

ՀԱՏՈՐ Ա. ԳԻՐՔ Դ. (ՀԱՏՈՐ Գ.)

1750

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑ ԳԻՐՔ ՀԱՄԱՌՕՏ

ՎԵՆԵՏԻ՞Կ, Կ. ՊՈԼԻ՞Ս 1801

ԹՈՒՂԹ՝ 22, իջակալուած՝ 1—31: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30×21: ՊԱԿԱՍ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 27·5×10, լայն ազատ սիւնակով: ՏՈՂԵՐ՝ 36: ՆԻՒԹ՝ հաստկեղ զօրաւոր հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ, բաւի մը տեղ ճճեկեր: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ 1բ, 19—22: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1801: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, հաւանաբար Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ, գուցէ Վենետիկ կամ Կ. Պոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԴ՝ չկան: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ Թղ· 1ա· *«Ձամբ Տեառն 1801 օրինակեցաւ ի ձեռագրէ Հ· Գէորգ* (ետքը պիտի՝ *Թագէոս*, որուն վրայէն մեքանով գիծ մը քաշուած է) *Վարդապետի Հիւրմուզեան Կոստանդնուպօլսեցւոյ»*:

Մատեանս է՝ «Մաշտոց Գիրք Համառօտ, յորում պարունակին արարողութիւնք Խորհրդոց Եկեղեցւոյ եւ այլ մասնաւոր պաշտամանց: Գրեալ ի Վանս Սրբոյն Ղազարու, յամին 1784»: Շարականները եւ ընթերցուածները միայն նշանակովի դրուած են, շատ տեղեր նոյն իսկ աղօթքները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Կանոն Նշան օրհնելոյ»:

Թղ· 2ա· «Կանոն Պսակի հանդերձ օրհնելոյ»:

Թղ· 2բ· «Կանոն յորժամ կինն ի տղայբերան լինի դժուար»:

Թղ· 2բ· «Կանոն ի վերայ հիւանդաց եւ ջերմնոտաց»:

Թղ· 3ա· «Օրինակ իմն օգնելոյ հիւանդաց, որք են մերձ ի մահ»:

Թղ· 4ա· «Կանոն յորժամ հիւանդն սկսանի աւանդել զհոգին»:

Թղ· 4բ· «Կանոն խաչ օրհնելոյ»:

Թղ· 5ա· «Կանոն օրհնութեան պատկերի»:

Թղ· 6ա· «Կանոն զամենայն հանդերձեալն սպասս օրհնելոյ»:

Թղ· 6բ· «Կանոն օրհնութեան ջրոյ»:

Թղ· 7բ· «Կանոն խաչալուսայ առնելոյ ի բժշկութիւն ամենայն բնութեանց, անկոց, բուսոց, եւ պաղոց, հօտից խաչանց, եւ անասնոց, եւ ամենայն ցեղ ցաւոց եւ վտանգաւոր նեղութեանց»:

Թղ· 8բ· «Կանոն զարմանաց, զսերմանս, զչեղջ, զկաղ, եւ զհնձան օրհնելոյ»:

Թղ· 9բ· «Այլ կանոն չեղջ եւ կաղ օրհնելոյ»:

Թղ· 9բ· «Աղօթք վասն երաշտութեան»:

Թղ· 10ա· «Կանոն խիստ ամպոց եւ կարկտի եւ այլ ցասման եւ նեղութեան»:

Թղ· 10բ· «Աղօթք ի վերայ այսահարաց»:

Թղ· 10բ· «Կանոն ջրհոր օրհնելոյ»:

Թղ· 11բ· «Կանոն խաղող օրհնելոյ»:

Թղ· 12բ· «Կանոն օրհնելոյ զպէսպէս իրս ըստ Մաշտոցի Սոսյ եւ ըստ Հռոմէականին»:

Թղ· 12բ· «Օրհնութիւն գառին, զոր ի զատկին բաշխեն ժողովրդեան»:

Թղ· 12բ· «Օրհնութիւն ճուաց»:

Թղ· 12բ· «Օրհնութիւն պաղաց»:

Թղ· 13ա· «Օրհնութիւն նոր տան ըստ Հռոմէականին»:

Թղ· 13ա· «Օրհնութիւն առագաստի»:

Թղ· 13ա· «Օրհնութիւն նոր նաւու»:

Թղ· 13բ· «Օրհնութիւն գինւոյ»:

Թղ· 13բ· «Օրհնութիւն կուսանաց եւ այրեաց, յորժամ ընծայեն զանձինս ի կարգ կրօնաւորութեան»:

Թղ· 14բ· «Կանոն օրհնութեան մոմեղինաց ի տօնի Տեառնընդառաջին»:

Թղ· 15ա· «Կանոն օրհնելոյ զմոխիր վասն չորեքշաբաթի աւուր մոխրոց»:

Թղ· 16ա· «Կանոն օրհնութեան ոստոց ձիթենեաց արմաւենեաց Ծաղկազարդի»:

Թղ· 17ա· «Կերպ չնորհելոյ զմահուան ներողութիւն»:

Թղ· 17ա· «Օրհնութիւն վարդապանի»:

Թղ· 17բ—18բ· երեք ցանկեր են, երեք զանազան մաշտոցներու իջահամարներու համեմատութեամբ: Ա.— Հ. Գէորգեայ Հիւրմիւզեան, Բ.— Հ. Թադէոսի Ասկէրեանց, Գ.— Հ. Դաւթի Ճերմակեանց: (Համմտ. Ձեռ. Թիւ 1749):

1751

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՏԻՆԱՅԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1780ի ատենները

ԹՈՒՂԹԻ՝ 21: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·3×20·7: ՊՐԱԿԻ՝ 2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 26·5×13·5: ՏՈՂԻ՝ 45: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 18—21, Թղ· 13ի զոյգը կը պակսի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1780ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Պատմութիւն Կուտինայի»: Հմմտ. Տաչեան Ցուցակ Էջ 991:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ի թուին Հայոց ՌՄԺԹ (1764) էր վարդապետ ոմն Յովհաննէս անուն, որ մականուամբ կոչիւր Տէտէ ի կողմանէ Կարնոյ քաղաքին ելեալ դայր ի քաղաքն Գաղիա»:

Թղ· 1բ· «Գլուխ Բ.՝ Գալուստ Տէտէ վարդապետին ի Կուտինա»:

Թղ· 2բ· «Ճաղատս գնացման վարդապետին ի Թաղն վերին այսինքն ի սուրբ Թէոդորոս եկեղեցին»:

Թղ· 8ա· «Ճաղատս հալածանաց, որ եղեւ ի Կուտինայ»:

Թղ· 10ա· «Ճաղատս չուման վարժապետութեան ի քաղաքէն Կուտինայ ի մեծն Պօլիս»:

Թղ· 12ա· «Ճաղատս աղաւտութեան մերոյ»:

Թղ· 12բ· «Ճաղատս մատնութեան ուղղափառաց ի ձեռս Եէյկն Ալի բաշային»:

Թղ· 13բ· «Վասն հալածանաց, որ եղեւ յետ ելանել վարժապետաց ի քաղաքէն Կուտինայէ»:

Թղ· 16ա· «Հրաչք որ եղեւ ի խաչելութենէ»:

Թղ· 16ա· «Հրաչք երկրորդ, որ եղեւ ամ մի յառաջ հալածման, զոր ետան Զաքարիայ պատրիարգն»:

Թղ· 16բ· (Վասն Տէր Աստուածատուր Քահանայի):

1752

(Հին թիւ 7)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆՆԱՅ Ա·

ՀՌՈՄ

1880էն ետք

ԹՈՒՂԹԻ՝ 51: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·7×21: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 26·5×10, լայն լուսանցքներ թողուած են սրբագրութիւններու եւ յաւելումներու համար: ՏՈՂԻ՝ 35: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր ողորկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ մուր սրճագոյն: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1880էն ետք: ԳՐԻՉ՝ Պալճեան Հ· Ադեքսանդր: ՏԵՂԻ՝ Հռոմ: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի բայց համեմատէ անուանաթերթը Թղ· 1ա: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ կողքին վրայ գրուած է՝ «Institutiones Theologiae, autore Leop. Br. Liebermann. Tom. I. Prolegomena in universam Theologiam».

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Ուսումն աստուածաբանութեան Տեառն Փրան· Լէոփ· Լիպերմանայ, վարդապետի ս· աստուածաբանութեան եւ ընդհ· աթոռակալի Արկենտորատեան թեմի: Թրգմ· Գեր· Հ· Ադ(եքսանդր) Արք· Պալճեան ի Հռոմ: Հատոր Ա· Բովանդակին ի սմա նախակարգ բանք վասն ընդհանուր աստուածաբանութեան, յանդիմանութիւն քրիստոնէական կրօնից եւ կաթողիկեայ հաւատոց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Նախակարգ բանք· Վասն ընդհանուր աստուածաբանութեան»: (§ 1):

Թղ· 2ա· «Գլուխ Ա.՝ Աստուածաբանութիւն եւ բազմազան բաժանմունք նորա»: (§ 2—12):

Թղ· 12ա· «Գլուխ Բ.՝ Հրահանգք նպաստաւորք աստուածաբանութեան»: (§ 13—24:

Թղ· 23բ· «Գլուխ Գ.՝ Ճաղատս օրինակի ուսուցանելոյ եւ ուսանելոյ զաստուածաբանութիւն»: (§ 25—52):

Թղ· 42բ· «Գլուխ Դ.՝ Համառօտ պատմութիւն աստուածաբանական ուսման»:

1753

(Հին թիւ 6)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆՆԱՅ Ա·

ՎԻԵՆՆԱ (°)

1883

ԹՈՒՂԹԻ՝ 92: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 31×21·3: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 28×13, լայն ազատ լուսանցքով մը: ՏՈՂԻ՝ 38, միջին հաշուով: ԿԱԶՄ՝ հաստկեղ մանուշակագոյն թուղթ մը: ՆԻՒԹ՝ հառակուսի գիծերով միջակ հաստութեամբ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն, վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 91բ—92բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1883: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 91ա: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ կողքին վրայ՝ «Theologiae Dogmaticae generalis Liber Primus. Continens demonstrationem religionis Christianae». Նոյնը՝ նաեւ հայերէն «Ընդհանուր Հրամանակարգ Աստուածաբանութիւն. Գիրք Առաջին՝ Ծանդիմանութիւն Քրիստոնէական Կրօնից»:

Մատեանս է՝ «Ընդհանուր Հրամանակարգ Աստուածաբանութեան Գիրք Ա·, Ծանդիմանութիւն Քրիստոնէական Կրօնից»: (Հեղինակ՝ Փր· Լիպէրմանն, Թարգմ· Պալճեան Հ· Ադեքսանդր):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճառաջաբան» (§ 1—9):
Թղ· 4բ· «Գլուխ Ա.՝ Ճաղատս հնարաւորութեան, օգտակարութեան եւ կարեւորութեան յայտնութեան»: (§ 10—36):

Թղ· 14բ· «Գլուխ Բ.՝ Ճաղատս գոյութեան յայտնութեան»: (§ 37—75):

Թղ· 27բ· «Մասն Բ.՝ Ճաղատս աստուածային յայտնութեան ի հին եւ ի նոր կտակարանս»: (§ 76—77):

Թղ· 28բ· «Գլուխ Ա.՝ Պաշտպանին վաւերականութիւն, ճշմարտութիւն եւ ճոխութիւն Գրոց, զոր Քրիստոնեայք առ նուիրականս ունին»: (§ 78—137):

Թղ· 52բ· «Գլուխ Բ.՝ Ցուցանի ճշմարտութիւն աստուածային յայտնութեան եղելոյ յառաջ քան զՔրիստոս եւ Քրիստոսիւ»: (§ 138—225):

Թղ· 86ա· «Գլուխ Գ.՝ Բաց ի քրիստոնէական կրօնից ոչ այլ յայտնութիւն աստուածային զոյ յաշխարհի»: (§ 226—240):

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Թղ· 1ա· «Սկիզբն օրինակելոյ, 10 Օգ· 1883»:

Թղ· 91ա· «Աւարտեցաւ օրինակելն ի 14 Նոյ· 1883»:

1754

(Հին թիւ 8)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆՆԱՅ Ա—Բ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

1884

ԹՈՒՂԹԻ՝ 63: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·5×21·3: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 29×13: ՏՈՂԻ՝ 30: ՆԻՒԹ՝ հառակուսի գիծերով միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բարակ, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ նոր վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ գունատելու սկսած սեւ:

ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 62—63: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1884: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 61բ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքին վրայ՝ «Theologia Dogmatica Specialis. Liber I. De Deo et divinis attributionis. Liber II. De SSa Trinitate». Ձոյնը նաեւ հայերէն: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 1ա, 25բ, 26ա, 61բ:

Մատեանս է՝ «Հրամանակարգ աստուածաբանութիւն մասնաւոր: Գիրք Ա.՝ Վասն Աստուծոյ եւ աստուածային ստորոգելեաց: Գիրք Բ.՝ Բաղադ Ամենասուրբ Երրորդութեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Հրամանակարգ աստուածաբանութիւն մասնաւոր. Բառաջաբան»:

Թղ· 3ա. «Գիրք Ա.՝ Գաոն Աստուծոյ եւ աստուածային ստորոգելեաց»: (§ 1—5):

Թղ· 4բ. «Գլուխ Ա.՝ Վասն մխութեան Աստուծոյ տեղեկութիւնք»: (§ 6—13):

Թղ· 9ա. «Գլուխ Բ.՝ Բաղադ բնութեան Աստուծոյ եւ կատարելութեանց նորա առհասարակ»: (§ 14—28):

Թղ· 14բ. «Գլուխ Գ.՝ Բաղադս աստուածային ստորոգելեաց առանձինն»: (§ 29—93):

Թղ· 26ա. «Գիրք Բ.՝ Բաղադս Ամենասուրբ Երրորդութեան»: (§ 1—4):

Թղ· 27բ. «Մասն Ա.՝ Բաղադս դոյութեան Ս. Երրորդութեան»: (§ 5):

Թղ· 27բ. «Գլուխ Ա.՝ Զսրբոյ Երրորդութենէ առհասարակ»: (§ 6—21):

Թղ· 33ա. «Գլուխ Բ.՝ Բաղադս Աստուածութեան Բանին եւ Հոգւոյն Սրբոյ առանձինն»: (§ 22—65):

Թղ· 51բ. «Գլուխ Գ.՝ Բաղադս կատարեալ միութեան բնութեան յերիս Անձինս»: (§ 66—67):

Թղ· 52բ. «Մասն Բ.՝ Բաղադս յատկութեանց ինչ ամենասուրբ Երրորդութեան»: (§ 68):

Թղ· 53ա. «Գլուխ Ա.՝ Բաղադս աստուածային բխմանց»: (§ 69—84):

Թղ· 59բ. «Գլուխ Բ.՝ Բաղադս առաքման աստուածային Անձանց»: (§ 85—86):

Թղ· 60ա. «Գլուխ Գ.՝ Բաղադս այլոց ինչ յատկութեանց ամենասուրբ Երրորդութեան»: (§ 87—91):

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Սկիզբն ընդօրինակելոյ 16 Մարտի 1884»:

Թղ· 1ա. «Սկիզբն ընդօրինակելոյ 16 Մարտի 1884»:

Թղ· 25բ. «Աւարտ ընդօրինակ· յ12 Ապր· 1884»:

Թղ· 26ա. «Սկիզբն օրին· 4 Յունիս 1884»:

Թղ· 61բ. «Աւարտ ընդօրինակելոյ 1 Օգ· 1884»:

1755

(Հին թիւ 9)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆԱՑ Բ.

ՎԻԵՆՆԱ (՞) 1883—1884

ԹՈՒՂԹՔ՝ 110: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 31×21·3: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 28×13, լայն ազատ լուսանցքով մը: ՏՈՂՔ՝ 40: ՆԻՒԹ՝ հաստակուսի գիծերով միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեկ մանուշակագոյն թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ ձեռ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 110ա վարի կէսը, 110բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1883—1884: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 110ա: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ կողքին վրայ՝ «Theologiae Dogmaticae Liber Secundus, continens demonstrationem religionis Catholicae». Ձոյնը նաեւ հայերէն թարգմանութեամբ:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա. «Ընդհանուր հրամանակարգ աստուածաբանութեան Գիրք Բ.՝ Բանդիմանութիւն կաթուղիկէ կրօնից»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. Անխորագիր: «Զքրիստոնէական կրօնից ծագումն եւ զաստուածեղէն ծնունդս մինչեւ ցայս վայր հաստատեցաք»: (§ 1—22):

Թղ· 7ա. «Բառաջընթաց բանք· Տեղեկութիւնք»: (§ 23—49):

Թղ· 14ա. «Մասն Ա.՝ Բաղադս ճշմարիտ եկեղեցւոյ Քրիստոսի»: (§ 50):

Թղ· 14բ. «Գլուխ Ա.՝ Թէ որպիսի՞ ինչ պարտ է լինել եկեղեցւոյ Քրիստոսի»: (§ 51—163):

Թղ· 54ա. «Գլուխ Բ.՝ Բայլ եւ այլ քրիստոնէական ընկերութեանց, ո՞ր այն ճշմարիտ եկեղեցի Քրիստոսի իցէ»: (§ 164—216):

Թղ· 76բ. «Մասն Բ.՝ Բաղադս կանոնի հաւատոց, կամ մխոցաց, որովք Քրիստոս զկրօնս իւր կամեցաւ պահել յեկեղեցւոջ իւրում»: (§ 217—219):

Թղ· 78ա. «Գլուխ Ա.՝ Վասն Սուրբ Գրոց»: (§ 220—239):

Թղ· 87ա. «Գլուխ Բ.՝ Վասն Աւանդութեան կամ Բանին Աստուծոյ աւանդելոյ»: (§ 240—252):

Թղ· 94ա. «Գլուխ Գ.՝ Բաղադս անսխալութեան եկեղեցւոյ»: (§ 253—276):

Թղ· 105ա. «Գլուխ Դ.՝ Բաղադս անսխալութեան Քահանայապետին Հռոմայ»: (§ 277—289):

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Սկիզբն օրինակելոյ 16 Նոյ· 1883»:

Թղ· 110ա. «Աւարտեցաւ ընդօրինակութիւնն ի 15 Մարտի 1884»:

1756

(Հին թիւ չունի)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆԱՑ Բ—Դ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) 1884՞

ԹՈՒՂԹՔ՝ 50: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·8×21: ՊՐԱԿՔ՝ 5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 28·5×14, լայն ազատ լուսանցքով: ՏՈՂՔ՝ 39: ՆԻՒԹ՝ հաստկուսի գծաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ձոր եւ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 45ա մեծ մասով, 45բ—50բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1884ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աստուածաբանութիւն Լիպէրմանայ Գիրք Դ. Բ հատորի»: Ներկայս մասնակի օրինակութիւնն է (§ 1—71) Թիւ 1757 ձեռագրին, տես անդ:

1757

(Հին թիւ 11)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆԱՑ Բ—Դ

ՀՌՈՄ 1883էն առաջ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 90: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·5×20·5: ՊՐԱԿՔ՝ 50: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 26·5×12, վրան բազմաթիւ սրբագրութիւններով: ՏՈՂՔ՝ 33: ՆԻՒԹ՝ հին գծաւոր ողորկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բղպակագոյ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ կազմը բայց ոչ ամբողջ: ԳԻՐ՝ վարժ ձոր շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 90ա վարի կէսը, 90բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1883էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ Պալճեան Հ· Ալեքսանդր: ՏԵՂԻ՝ Հռոմ: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա, 90ա:

Մատեանս է՝ «Աստուածաբանութիւն Լիպերմանայ», Բ. հատորի Դ. Գիրքը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Գիրք Դ.՝ Վասն փրկութեան ազգի մարդկան»: (§ 1—4):

Թղ· 2բ. «Մասն Ա.՝ Եղե՞ւ արդեօք խոստացեալ Փրկիչ ոմն, եւ տուա՞ւ մարդկան»: (§ 5):

Թղ· 3ա. «Գլուխ Ա.՝ Հանդերձեալ Փրկիչն՝ խոստացեալ եւ ակնկալեալ»: (§ 6—31):

Թղ· 15ա. «Գլուխ Բ.՝ Քխուս Նազովրեցի

է փրկիչն այն, որ եղեւ խոստացեալ»: (§ 32—35)։

Թղ· 17բ· «Մասն Բ·՝ Վասն սեպհականութեանց Փրկչին, կամ վասն Խորհրդոյ Մարդեղութեան»: (§ 36—39)։

Թղ· 20ա· «Գլուխ Ա·՝ Ճաղաղս աստուածութեան եւ մարդկութեան Փրկչին»: (§ 40—70)։

Թղ· 33ա· «Գլուխ Բ·՝ Վասն երկուց բնութեանց աքանչելի միաւորութեան»: (§ 71—110)։

Թղ· 53ա· «Գլուխ Գ·՝ Հետեւանք»: (§ 111—145)։

Թղ· 73ա· «Մասն Գ·՝ Որպիսի ինչ էր փրկութիւնն որ եղեւ մեզ Քրիստոսիւ»: (§ 146—148)։

Թղ· 74ա· «Գլուխ Ա·՝ Վասն ճշմարտութեան հատուցման»: (§ 149—185)։

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սկիզբն սրբագրութեան 13 Մարտ 1883, սկիզբն ընդօրինակելոյ 14 Հոկ· 1884»։

Թղ· 90ա· «Աւարտ սրբագրութեան ի 12 Ապր· 1883»։

1758

(Հին թիւ 10)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆԱՑ Գ·

ՎԻԵՆՆԱ (°) 1884

ԹՈՒՂԹ՝ 34: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 31×21·3: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 28·2×13: ՏՈՂՔ՝ 39: ՆԻՒԹ՝ բառակուսի գիծերով միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեղ մանուշակագոյն թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ նոր շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գուլատեղւոյ սկսած սեւ: ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 33—34: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1884: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հատանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 32բ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքին վրայ՝ «Theologia Dogmatica Specialis. Liber III. De Deo Creatore». Ձոյնը նաեւ հայերէն թարգմանութեամբ:

Մատեանս է՝ «Հրամանակարգ աստուածաբանութիւն մասնաւոր: Գիրք Գ·՝ Վասն Աստուծոյ Արարչի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Գիրք Գ·՝ Վասն Աստուծոյ Արարչի»: (§ 1—2)։

Թղ· 1բ· «Գլուխ Ա·՝ Արարչութիւն եւ վարչութիւն աշխարհի»: (§ 3—7)։

Թղ· 5բ· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղաղս արարչութեան հրեշտակաց եւ մարդկան, եւ յաղագս սկզբնական վիճակի նոցա»: (§ 8—27)։

Թղ· 14բ· «Գլուխ Գ·՝ Անկումն հրեշտակաց եւ մարդկան»: (§ 28—43)։

Թղ· 26բ· «Գլուխ Դ·՝ Ճաղաղս կցորդութեան հրեշտակաց ընդ մարդկան»: (§ 44—53)։

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սկիզբն ընդօրին· 2 Օգ· 1884»։

Թղ· 32բ· «Աւարտ ընդօրինակելոյ 16 Սեպտ· 1884»։

1759

(Հին թիւ 12)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՊԵՐՄԱՆԱՑ Բ/ե—է

ՀՌՈՄ 1880—1883

ԹՈՒՂԹ՝ 327: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30·3×20·5: ՊՐԱԿՔ՝ 158: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 27×11 բազմաթիւ սրբագրութիւններով: ՆԻՒԹ՝ գծաւոր ոդորկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ հին վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գուլատած սեւ, իսկ Թղ· 101բ—156ա՝ մանուշակագոյն: ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 252բ, 282բ, 317բ—318ա, 327բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1880—83: ԳՐԻՉ Պալճեան Հ· Ազեքսանդր: ՏԵՂԻ՝ Հռոմ: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 327ա:

Մատեանս է՝ «Աստուածաբանութիւն Լիպերմանայ, Հատոր Բ, Գիրք ե—է»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Գիրք ե·՝ Ճաղաղս Հնորհաց եւ արդարացուցման»: (§ 1—6)։

Թղ· 3բ· «Մասն Ա·՝ Ճաղաղս բնութեան Հնորհաց»: (§ 7)։

Թղ· 3բ· «Գլուխ Ա·՝ Ճաղաղս բնութեան սրբարար Հնորհաց»: (§ 8—27)։

Թղ· 16ա· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղաղս բնութեան ներգործական Հնորհաց»: (§ 28—31)։

Թղ· 18ա· «Մասն Բ·՝ Ճաղաղս կարեւորութեան Հնորհաց»: (§ 32—50)։

Թղ· 29ա· «Գլուխ Ա·՝ Ընդդէմ այնոցիկ, որք զկարեւորութիւն Հնորհաց ջնջեն կարի իմն զանճնիչխանութեան զօրութիւն բարձրացուցանելով»: (§ 51—68)։

Թղ· 40ա· «Գլուխ Բ·՝ Ընդդէմ այնոցիկ, որք կործանեն զզօրութիւնս անճնիչխանութեան, յորժամ զկարեւոր հարկ Հնորհաց կարի յոյժ պնդեն»: (§ 69—83)։

Թղ· 46բ· «Մասն Գ·՝ Ճաղաղս գործունէութեան Հնորհաց»: (§ 84)։

Թղ· 47ա· «Գլուխ Ա·՝ Ճաղաղս գործունեայ Հնորհաց» (§ 85—101)։

Թղ· 57բ· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղաղս բաւական Հնորհաց»: (§ 102—107)։

Թղ· 60ա· «Մասն Դ·՝ Ճաղաղս բաւման Հնորհաց»: (§ 108)։

Թղ· 60ա· «Գլուխ Ա·՝ Արդեօք ըստ արդեանց տուեալ լինին Հնորհքն»: (§ 109—114)։

Թղ· 63ա· «Գլուխ Բ·՝ Արդեօք Հնորհք տուեալ լինին ամենայն մարդոյ»: (§ 115—122)։

Թղ· 66բ· «Գլուխ Գ·՝ Արդեօք Հնորհք հաւասար ամենեցուն Հնորհիցին»: (§ 123—134)։

Թղ· 72բ· «Գիրք Զ·՝ Ճաղաղս Խորհրդոց»: (§ 1—5)։

Թղ· 73բ· «Մասն Ա·՝ ԶԽորհրդոց համօրէն»: (§ 6)։

Թղ· 73բ· «Գլուխ Ա·՝ Ճաղաղս բնութեան Խորհրդոց»: (§ 7—16)։

Թղ· 77բ· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղաղս գոյութեան եւ թուոյ Խորհրդոց»: (§ 17—32)։

Թղ· 80ա· «Գլուխ Գ·՝ Ճաղաղս արտաքին պատճառաց Խորհրդոց»: (§ 33—58)։

Թղ· 91բ· «Գլուխ Դ·՝ Ճաղաղս գործոց Խորհրդոց»: (§ 59—70)։

Թղ· 97ա· «Մասն Բ·՝ Վասն Մկրտութեան եւ Դրոշմի»: (§ 71)։

Թղ· 97ա· «Գլուխ Ա·՝ Վասն Մկրտութեան»: (§ 72—126)։

Թղ· 124ա· «Գլուխ Բ·՝ Վասն Դրոշմի»: (§ 127—155)։

Թղ· 136ա· «Մասն Գ·՝ Ճաղաղս ամենասուրբ Խորհրդոյ Հաղորդութեան»: (§ 156—157)։

Թղ· 137ա· «Գլուխ Ա·՝ Վասն անճառ Խորհրդեան իրական ներկայութեան»: (§ 158—201)։

Թղ· 168ա· «Գլուխ Բ·՝ Վասն Ամենասուրբ Հաղորդութեան, ըստ որում է Խորհուրդ»: (§ 202—238)։

Թղ· 186ա· «Գլուխ Գ·՝ Վասն Ս· Խորհրդոյ Գոհութեան, ըստ որում է պատարագ»: (§ 239—259)։

Թղ· 198ա· «Մասն Դ·՝ Վասն Խորհրդոյ Ապաշխարութեան»: (§ 260)։

Թղ· 198բ· «Գլուխ Ա·՝ Զապաշխարութեան Խորհրդոյ առ հասարակ»: (§ 261—314)։

Թղ· 218ա· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղաղս Զղջման: (§ 315—332)։

Թղ· 226բ· «Գլուխ Գ·՝ Վասն խոստովանութեան»: (§ 333—358)։

Թղ· 235բ· «Գլուխ Դ·՝ Ճաղաղս Հատուցման»: (§ 359—376)։

Թղ· 247բ· «Խորհուրդ Վերջին Օծման»: (§ 377—390)։

Թղ· 253ա· «Մասն ե·՝ Ճաղաղս կարգի եւ Ամուսնութեան»: (§ 391)։

Թղ· 253բ· «Գլուխ Ա·՝ Վասն գոյութեան Խորհրդոյ կարգի»: (§ 392—411)։

Թղ· 265բ· «Գլուխ Բ·՝ Վասն ի Խորհուրդ կարգի կարեւորացն»: (§ 412—420)։

Թղ· 270ա· «Գիրք Զ·՝ Վասն Խորհրդոյ Ամուսնութեան»: (§ 421)։

Թղ· 270բ· «Գլուխ Ա·՝ Զբնութենէ եւ զհաստատութենէ Ամուսնութեան առ հասարակի»: (§ 422—430)։

Թղ· 273բ· «Գլուխ Բ·՝ Վասն Ամուսնութեան ըստ որում է խորհուրդ նորոյ Օրինաց»: (§ 431—446):

Թղ· 283ա· «Գլուխ Գ·՝ Վասն յատկութեանց ինչ Ամուսնութեան»: (§ 447—470):

Թղ· 293ա· «Գիրք է·՝ Ճաղատս վիճակի մարդոյ յետ մահուան»: (§ 1):

Թղ· 293բ· «Գլուխ Ա·՝ Ճաղատս դիպաց, որք դիպիցին մարդոյ վաղվաղակի յետ մահուան»: (§ 2—29):

Թղ· 305բ· «Գլուխ Բ·՝ Ճաղատս կցորդութեան կենդանեաց ընդ ննջեցելոց»: (§ 30—54):

Թղ· 318բ· «Գլուխ Գ·՝ Վասն որոց ի վախճան ժամանակի դիպիցին»: (§ 55—75):

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սկիզբն սրբագրութեան 13 Ապր· 1883»:

Թղ· 327ա· «Աւարտեցաւ Տէրամբ առաջին թարգմանութիւնս ի Հռոմ ի 25 Սեպտ· 1880, յետ բազում երկայն ժամանակեան ընդհատութեան: Աւարտեցաւ սրբագրութիւնն ի 21 Ճուլ· 1883»:

1760

(Հին թիւ 10 Ա)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԱԾԱՆԱՑ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷՒՑ (ՄԻՔԱՅԷԼ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ)

Կ· ՊՈԼԻՍ

1867

Թուղթ՝ 50, իջակալուած՝ 1—79: Մեծութիւն՝ 30·5×21: Պրակ՝ 2: Գրութիւն՝ միասիւն 27×19: Նիւթ՝ միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ թղթեայ: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ վարժ շղագիր: Թանաք՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դասարկ՝ Թղ· 1, 2բ, 3բ, 6բ, 7, 29, 41բ երեքին երկուքը, 42, 49ա մեծ մասով, 49բ—50բ: Ժամանակ՝ 1867: Տեղի՝ Կ· Պոլիս: Գրիչ՝ Գաբրիէեան Հ· Ճովսէփ: Ցիշատակագրութիւն՝ Թղ· 49ա:

Մատեանս է՝ «Էրմէնի Գաթօլիքէէրին սօն Հալածումի»: Հեղինակ՝ *Միքայէլ Ազնաւորեան*: Հայատառ թուրքերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· Անուանաթերթը՝ *«Թէօհֆէ Գաթօլիքէէրին Սօն Հալածումի էվախըրընտան թէֆերիզի իճապ էթմէսի վէ Տէվլէթը Օսմանիեէ ըրհաեալէրինտէն գաթօլիք մէզհէպինէ օլանլէրին քեաֆֆէսինէ իսթանպօլտէ Փաթրիք Թախսխիրիլէ ախար Փաթրիքլէրին իսթիլասընտան ազատէ օլարագ միլլէթ բաատէսինէ կիրմէլէրինին ահվալը»*: Կը հասնի մինչեւ 1827:

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 49ա· «Ընդօրինակեցի զդիրս ի Կոստանդինուպոլիս յօրինակէ նորին իսկ պատուական մատենագրին (հոս յաւելուած մը օտար գրչէ՝ *Այսինքն ըստ բանից Վ· Հ· Ճովսեփայ Վ· Գաթըրճեան՝ Միքայէլ Աղայի Ազնաւորեան*) *յամի 1867 Նոյ·, ընդունելով զայն յեղբօրէ նորա ի Վիչէն Աղայէ եւ ի կողակից հանդուցելոյն ի Թադուհւոյ Կէօչէեան: Հ· Ճովսէփ Գաթըրճեան Կր· Մխիթ·»*:

1761

(Հին թիւ չունի)

Ս· ԱԹԱՆԱՍԱՑ՝ ՎԱՐՔ Ս· ԱՆՏՈՆԻ ԱԲԲԱՑԻ

ԹՐԻԵՈՍ կամ ՎԵՆԵՏԻԿ

ԺԸ· դար

Թուղթ՝ 6: Մեծութիւն՝ 30×21·5: Պրակ՝ միակ: Գրութիւն՝ միասիւն 25×15: Տողք՝ 34: Նիւթ՝ զօրաւոր հին թուղթ: Կազմ՝ թղթակազմ: Հանգամանք՝ լաւ, առաջին էջը շատ ազտոտած, իսկ վերջինին լուսանցքը պատռուած: Գիր՝ նօտրգիր, խորագրերը բոլորգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դասարկ՝ Թղ· 6բ: Ժամանակ՝ ԺԸ· դար: Գրիչ՝ անծանօթ, հաւանաբար Մխիթարեան մը: Տեղի՝ Թրիեստ կամ Վենետիկ հաւանաբար: Ցիշատակարաններ՝ չկան, ձարտուխներ՝ Թղ· 5բ:

Մատեանս է՝ «Վարք Սրբոյն Անտոնի Աբբայի զոր գրեաց Աթանաս Հայրապետն Աղեքսանդրու»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Մեծն Անտոնիոս Եգիպտացի էր ազգաւ, ծնեալ յաղնուական եւ ի բարեպաշտ ծնողաց...»:

Թղ· 4ա· «Նորին ի նոյն պատմութենէ վասն մահուն Անտոնի: Զօրագլխի ուրումն բազմօք աղաչեցեալ զերանելի Անտոնիոս իջանել ի լեռնէն եւ գալ առ նա...»:

1762

(Հին թիւ 509)

ՄԱՆԱՆԱՑ ՀՈԳԻՈՑ

ՎԵՆԵՏԻԿ կամ ԹՐԻԵՍՏ

ԺԸ դար

Թուղթ՝ 20: Մեծութիւն՝ 30×20·3: Պրակ՝ միակ: Գրութիւն՝ միասիւն 26×10, լայն դատարկ թողուած սիւնակով յաւելումներու եւ սրբագրութիւններու համար: Նիւթ՝ միջակ հաստութեամբ հին զօրաւոր թուղթ: Կազմ՝ թղթեայ: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ հին նօտրգիր, Ս· Գրոց տեղիքները՝ ոսկեգոյն բոլորգիր: Թանաք՝ սեւ, ներծծուած: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դասարկ՝ Թղ· 1բ, 17ա—20բ: Ժամանակ՝ ԺԸ դար: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ Վենետիկ կամ Թրիեստ: Ցիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Մտածական աղօթք վասն իւրաքանչիւր աւուր միոյ ամսոյ: Արտահանեալ ի դրքոյն կոչեցելոյ Մանանայ Հոգւոց զոր արարեալ է Ինոէնիէրի

քարոզչի յԸնկերութենէ Ճիսուսի: Թարգմանեալ յիտալական լեզուէ ի հայ բարբառ առ ի յաշակերտաց գերափայլ եւ զուարթաճաճանչ Մխիթարայ մեծի Աբբայի Հօր Սեբաստացւոյ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Մտածութիւն Ա·՝ Ճամենայն գործս քո յիշեա զվախճան քո եւ յաւիտեան ոչ մեղիցես: Սիրաք է· 40: Մտածեա թէ որչափ մեծ է ոչ մեղանչել մահու չափ մեղօք յայսմ ողորմելի աշխարհիս...» (*Մտածութիւնք Ա—ԻԲ*):

1763

(Հին թիւ 229)

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՃԱՏԱՆԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

1890

Թուղթ՝ 56: Մեծութիւն՝ 30·2×21: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ միասիւն 23·5×13: Տողք՝ 29: Նիւթ՝ միջակ հաստութեամբ ոդորկ թուղթ: Կազմ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ վարժ մաքուր ոճրագրի շղագիր: Թանաք՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դասարկ՝ Թղ· 1, 2բ, 3բ, 4բ, 35բ, 36բ, 56: Ժամանակ՝ 1890: Գրիչ եւ Հեղինակ՝ Տէրտէրեան Հ· Ղուկաս: Տեղի՝ Զմիւռնիա: Ցիշատակարան՝ չունի բայց տես Ճառաջաբանը՝ Թղ· 4ա եւ Նախաշաւիղը Թղ· 5ա—7բ:

Մատեանս է՝ «Վարդապետութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ: Գրեց՝ Ղուկաս Վրդ· Տէրտէրեան»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Ճառաջաբան: Ազգին մէջ յուզուած ազգային կրօնական խնդիրները ազգային տեսակէտով քննադատելը աւելի աղէկ կ'երեւայ, վասն զի մէկու մը ազգային

զգածման հղպէիը, աւելի համոզիչ է, եւ աւելի լուսաւոր եւ աւելի լուսաւորող: Այս ճամբան աւելի կարճ է, եւ օտար տարրներէ ազատ ըլլալով, աւելի դիւրըմբռնելի կ'ըլլայ, եւ դիւրաւ նպատակին հասցընող: Անոր համար ալ այս ճամբան ընտրեցի առաջիկայ դրութեանս մէջ, Թողլով աստուածաբանիդ երկայն ճամբան, որ կը յենու օտար ազդաց Հարց վկայութեանց վրայ: Հաճին երկինք օգտակար ընելու այս դրութիւնս, որուն մի միայն նպատակն է լուսաւորել մեր ազգային կղերը»:

Թղ· 3ա· «Նախաշաւիղ: Հայաստանեայց Եկեղեցի ըսելով չեմ իմանար ոչ այսօրուան օրս կեցող էջմիածնական Եկեղեցին, որուն ծայրագոյն Եպիսկոպոսապետք էջմիածին կը նստին, ոչ Սսոյ եւ Աղթամարայ աթոռները, եւ ոչ ալ կաթողիկէական Հայոց Եկեղեցին, որուն Պատրիարք-Կաթողիկոսն Կոստանդնուպօլիս դրած է իւր աթոռն: Այլ կ'իմանամ այն Եկեղեցին, զոր հաստատեց սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայաստան ի քրիստոնէութիւն զարձընելու առեն, եւ որուն յաջորդեցին այնչափ սուրբ եւ առաքելաշնորհ հայրապետք, ինչպէս իւր որդիքն եւ Թոռունքն եւ Ս· Սահակ եւ Թարգմանիչք, եւ այլ մեծամեծ հայրապետք· Գրիգորեանք եւ Ներսիսեանք եւ այլք: Իմ նպատակս այս Եկեղեցւոյն վարդապետութիւնը փնտռել է եւ ցուցընել»:

«Ամէն ազգ իւր Եկեղեցւոյն վարդապետութեան վրայ խօսք ըլլալու առեն, նախ իւր Եկեղեցւոյն մէջ գտնուած աւանդութիւնը կը փնտռէ· երկրորդ՝ իւր սրբոց Հայրապետաց գրուածներն, եւ երրորդ՝ իւր ազգային Ընդհանրական ժողովոց վճիռներն: Ասոնցմէ կ'իմանայ իւր Եկեղեցւոյն վարդապետութիւնը: Ինչպէս ուրիշ քրիստոնեայ ազգաց մէջ, մեր մէջն ալ փայլեցան մեծամեծ Հայրապետներ, որոնք իրրեւ լուսաւոր եւ պայծառ աստղներ իրենց վարդապետութեամբն լուսաւորեցին մեր Հայաստան աշխարհը: Ասոնք հաւատոյ վրայ խնդիրներ յուզուած առեն հեռուոր վայրերէն իրարու քով եկան, ժողովքներ ըրին եւ այն խնդիրները լուծեցին, կրօնական երկպառակութիւնները վերցուցին, եւ Քրիստոսի հօտը կառավարեցին ըստ ոգւոյ իւր Հիմնադրին: Իրենք ուղիղ ճամբէն երթալով, նոյն հօտը առաջնորդեցին տարին, ուր էր Քրիստոսի փարախը»:

«Եթէ այս սուրբ եւ մեծամեծ Հայրապետները իրաւունք պիտի չունենան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Հարքն ըսուելու, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնն ներկայացնելու եւ սահմանելու, եթէ անոնց՝ ժողովքով որոշածները Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ որոշումները չկրնան պիտոր ըսուիլ, որո՞նց վրայ ուրեմն պիտի դնենք մեր հիմը· արդեօք մօտաւոր ժամանակներու եւ անցեալոյն քանի մը ազէտ վարդապետա՞ց վրայ, որոնք ոչ հայերէն աղէկ կը հասկընային, եւ ոչ ալ աստուածաբանական դիտութեանց, եւ ազգային եկեղեցական պատմութեան տեղեակ էին: Եթէ այս մեր սուրբ Հարքն եւ սուրբ Հայրապետներն մէկդի թողունք, ուրիշ բան չմնար մեզի, եթէ ոչ մշտնջենաւոր կռուոյ նիւթեր, երկպառակութեան պատճառներ, եւ իրար առելու լուցկիքներ, ունենալով մեզի առաջնորդ տգէտները: Ցիրաւի այս եղած է պատճառ, որ յետին ժամանակներս կրօնական խնդիրներն ազգիս մէջ չատնալով, վերջապէս ուրիշ բանով չեն լմընցներ, եթէ ոչ եղբայր զեղբայր հալածելով, եւ ի վախճանի իրարմէ բաժնուելով: Ո՞ր ազգասէր սիրտ, մանաւանդ թէ ըսելու ենք, ո՞ր քրիստոնեայ սիրտ կրնայ առանց ողբոց եւ արտասուաց տեսնել այս վիճակը: Քրիստոնեայ ըլլանք, մէկ աւազանէ ծնած որդիք, մէկ հաչտութեան սեղանոյ հաղորդոց եղբարք, եւ իրար առնենք··· : Երակներնուս մէջ մէկ արիւն չրջան ընէ, մէկ լեզու խօսինք եւ մէկ պատմութիւն ունենանք, մէկ ծէս ունենանք, նոյն սուրբ Հայրերը պատուենք եւ մեծարենք, եւ իրար չկրնանք հասկնալ, մեր բաժանման ճար ու դեղ չկրնանք գտնել: Ահա մեր բաժինը··· : Ցիրաւի ողբալի բան»:

«Այս ցաւալի եւ ողբալի վիճակը տեսնելով, ձեռք զարկի առաջիկայ տողերս գրելու: Իմ կարծիքս այս է· որ մեր ազգին բաժանումը տեղի չէր ունենար, եթէ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ սրբոց Հարց գրածնեըուն եւ անոնց ժողովքներուն որոշմանցը միտ դրած ըլլայինք: Այս կ'ըսեմ առ հասարակ ամէն կողմնակցութեանց համար: Ոչ միթառնասէրք, եւ ոչ ալ անոնց յաջորդող կաթողիկեայ կողման կղերը, եւ ոչ ալ էջմիածնի կողման կղերը ասոր միտ դրած չէ: Այս կը ցուցընէ մեզի պատմութիւնը: Եւ

եթէ պատճառը փնտռենք, կը գտնենք դրաբարի տգիտութիւնը, ձեռագրաց չգտնուիլը, եւ ընդհանրապէս Հայաստանի վրայ եղած յարձակմանց պատճառաւ ոչ ժողովրդեան եւ ոչ ալ կղերին խաղաղութիւն չգտնելը: Այս ի սկզբան, եաքը յաջորդեր է իրար հալածել, որ բնական է, որուն վրայ չեմ ուզեր խօսիլ»:

«Միայն Մխիթարեան Հարք այս ազետէն ազատ եղած են, ասոնք նախնեաց գիրքերը, սրբոց Հարց գործքերը ժողված տպած են, գրաբարի տեղեակ եղած են, նախնի սրբոց Հարց միտ դնելով հաչտասէր ճամբայ մը բռնած են, բայց որո՞նց կրցած են հասկըցընել այս ճամբան: Եւ ոչ մէկուն, վասն զի իրենցմէ դուրս գտնուողք առ հասարակ երկուց ծայրայեղ կողմնակցութեանց վերաբերող անձինք էին»:

«Պատմութիւնն է, եւ միայն պատմութեան փիլիսոփայութիւնն, որ մարդուս կ'առաջնորդէ, եւ ի մանաւարի մեզի պէս ազգի, որ ինչպէս ըսի, չատ լուսաւոր աստղներ ունեցեր ենք, բաւականք ի լուսաւորել զմեզ: Եւ որովհետեւ նպատակ դրեր եմ մեր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ս· Հայրերէն, Հայրապետներէն եւ ժողովքներէն ցուցընել Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնը, կը յուսամ որ եւ ոչ մի կողմն կրնայ եւ կարող պիտի ըլլայ պարսաւադիր ըլլալու ինձի· իմ նպատակս՝ ասով ազգային կղերը լուսաւորել է, եւ բաժանման միջնորմը մէջտեղէն վերցընել»:

«Հայաստանեայց Եկեղեցին առաքելաշնորհ մարդիկներէ հաստատեալ Եկեղեցի է· եթէ կը հաւատանք որ այս մարդիկը Հոգւով Սրբով լեցեալ մարդիկ էին, այն առեն պէտք ենք հետեւցընել, թէ չէին կրնար վարդապետել այնպիսի ինչ, որ ընդհանրական Եկեղեցւոյ վարդապետութեան դէմ ըլլար, վասն զի չկրնար ըլլալ որ Հոգին Սուրբ տեղ մը տանի խօսի, եւ մէկալ տեղ անանկ: Եթէ մեր մէջը վէճ կայ, բաժանում եւ երկպառակութիւն կայ, յայտնի բան է, որ մենք ենք մեր ցաւոց պատճառները· որ այն առաքելական Հարց խօսքերը աղէկ չհասկընալով, եւ կամ աւելի հասկընալ չուզելով, իրարու դէմ դառալու նիւթ ըրած ենք: Անոնց դրած լմընցուցած վէրքը մենք նորէն նորէն կը բանանք, անոնց որոշած արջևնիս դրածը մենք կը դոցենք, որ չտեսնենք: Այս է ահա մեր ներկայ վիճակը»:

«Այս ճառիս մէջ նիւթերը հետեւեալ կերպով բաժնած եմ·

Ա· Քաղկեդոնի ծողովքին, եւ Քրիստոսի երկուց բնութեանց վարդապետութեան վրայ: (Թղ· 8ա—11բ):

Բ· Հոգւոյն Սրբոյ ի Հօրէ եւ յՈրդւոյ բխման վրայ: (Թղ· 12—14ա):

Գ· Անգիլ աչխարքը մեզաց հատուցման եւ սրբոց երանական տեսութեան վրայ: (Թղ· 14բ—16ա):

Դ· Պետրոսի առաքելոյն եւ յաջորդացը գլխաւորութեան վրայ: (Թղ· 16բ—27ա):

Ե· Կաթողիկէականի եւ էջմիածնականի տարբերութեանը վրայ: (Այս երկու կողմնակցութիւնները այլ եւ այլ անուններ ալ ունին, որոնք իւրաքանչիւր ոք ըստ կամի եւ ըստ բերման առած կամ դրած է· ինչպէս՝ հոմէական, պապական, լուսաւորչական, Գրիգորեան, Հայ, ուղղափառ, չարափառ եւն· մենք մեր գրուածքին մէջ իրարմէ զանազանելու համար այս երկու անունները ընտրած ենք, մանաւանդ ստիպուած ենք առնել): (Թղ· 27բ—35ա):

Ինարաւն դրած նիւթերուս անցնելէ յառաջ կ'աղաչեմ ընթերցողներս մտադրութեամբ եւ առանց կրքի կարդալ այս ճառս, որուն նպատակն է չինել եւ ոչ քակել»:

Թղ· 34բ· Իբրեւ վերջաբան· «Մեր գրած այս ճառը ինչպէս կը տեսնեն ընթերցողք, տեսական է, գործնական ճամբայ մը միութեան դեռ ցուցըցած չենք: Այսու նկատմամբ ինչ որ գրելու ըլլանք, կարծեաց սահմանին դուրս չկրնար ելլել: Այսու ամենայնիւ չենք քաչուիր մեր տկար կարծիքն ալ ըսելու Միութիւն ըլլալու համար·

1· Զորս կաթողիկոսունք իրենց հիմակուան դիրքը պահելու են իրենց սահմաններովն եւ ժողովրդովը: Թեմական միութիւնը ապագայ յարմար ժամանակին Թողլով:

2· Մեր գրած ճառին առջի չորս գլուխներուն մէջ գրուած Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնը ընդունելու են միաբան:

3· Ե· գլխոյն մէջ գրուած զանգառութիւնները չհակելու կամք ունենալու են եւ չհակելու չանք ընելու են:

4· *Հաւատացելոց ազատ թող տրուելու է, որ եկեղեցին ուզեն երթան, բաց ի ժողովրդապետական պաշտամանց, որոնք իւրաքանչիւր կաթողիկոսի պիտի վերաբերին եւ իւրաքանչիւրին եկեղեցին պիտի կատարուին ըստ ծիսի որ սովորութիւն եղած է այն եկեղեցւոյն մէջ, եւ ի գահանայէ, որ դրուած է այն կաթողիկոսէն:*

Այս է մեր կարծիքը»:

Թղ· 37ա· «Մանօթութիւնք»: (1—40):

Թղ· 53բ· Թիւ 38 ծանօթութիւնը· «Մխիթարեանք բնաւ հաւան չէին Լատինաց եւ Յունէցոց խստապահանջութեան, անոր համար ի սկզբանէ իսկ իրենց հիմն չատ արդիւնաւոր եղած են թէ Եկեղեցւոյ եւ թէ Ազգին առնէւ իրենց ժողոված ձեռագիրներով, տպած գիրքերով, հայերէն լեզուն ապականութենէ ազատելու ջանքով եւ ծէսերը պահպանելու եռանդով: Աստուծոյ նախախնամութիւնը յարոյց զՄխիթար այնպիսի ժամանակ, որ ազգը անկածութեան մէջ բոլորովին կորսուելու վտանգի հասած էր: Ինք՝ Գրիգորեանց եւ Ներսիսեանց պէս թէ կրօնասէր էր եւ թէ ազգասէր· չատ նեղութեամբ հաստատեց իւր Միաբանութիւնն Վենետիկ Ս· Ղազարու կղզին, եւ ազգին համար չատ աշխատեչէն եռքը կնքեց հոն իւր սրբակեաց կեանքը 1749ին: Ինք ազգը այն տեսակէտով չէր նկատեր, ինչ տեսակէտով որ կը նկատէր կաթողիկեայ կղերին մնացած մասը: Հայոց եկեղեցիները անհաղորդելի չէր համարէր, ազգին բաժանումը չէր ուզեր, ինչպէս յայտնի է իւր «Պատճառք» ըսուած ճառէն· անոր համար ալ 1718ին Հռոմ եղած ատեն աշխատեցաւ, եւ Ս· Գահէն ընդունեցաւ 1719ին վճիռը կղեմէս ԺԱ·ի ժամանակ, որով գիտուն վարդապետաց խորհուրդին կը ձգուի յատուածային հաղորդակցութեան խնդիրը, ի բաց առեալ որ ինչ յատուածային եւ ի բնական իրաւանց արգելեալ է: Նոյն հաշտասէր ոգւով էին իւր աշակերտներն ալ, որուն համար ալ մինչտ հալածուեցան Լատիններէն եւ Գոլէճցիներէն, սակայն ատոնք (Մխիթարեանք) իրենց աստուածաբանական դիտութեամբն, որ միացեալ էր մեր սրբոց Հարց եւ մեր եկեղեցական պատմութեան տեղեկութեան հետ, պաշտպանեցին քաջութեամբ Միաբանութիւնը Հռոմայ Ս· Գահուն առջեւ: Ատոր անժխտելի ապացոյցք են Հռոմայ այլ եւ այլ ժամանակ տուած վճիռները, այսինքն 1718ի Սեպտեմբերի 26ին, 1816ին Յուլիսի 6ին, 1819ին Յունիսի 19ին, եւ Յուլիսի 31ին, 1820ին Մարտի 18ին եւ Դեկտեմբերի 1ին, 1821ին Յուլիսի 2ին, 1822ին Յունիսի 12ին, եւ վերջապէս մեր ատենները «Մխիթարեան Վենետկոյ» վատահամբաւիչ դրքին դատապարտութիւնը: Մխիթարեան Հարց ձայնին լսելի չըլլալուն պատճառը երկոցունց կողմանց, այսինքն ըսել կ'ուզենք՝ Պատրիարքաց եւ կաթողիկեայ կղերին չափազանցութիւնն էր: Պատրիարքները բռնաւորք էին, եւ կաթողիկեայ կղերը կրօնամոլ եւ ոգէտ: Խնդիրը աւելի աւարի, կողոպուտի վրայ էր, որ կը ծածկուէր ընդ քօղով, մէկ կողմանէ ազգասիրութեան, եւ մէկալ կողմանէ կրօնասիրութեան: Այս ծածուկ լծակը, որ կը չարժէր ամենայն ինչ, յայտնի կ'ակնարկէ Մխիթար Աբբահայր իւր «Պատճառք» ճառին մէջ (տպ· ի Զմիւռնիա, եր· 32) այսպէս· «Եկեղեցականք Հայոց մինչ զհալածանս յարուցանեն, ոչ այնքան վասն հաւատոց առնեն, որքան վասն դաղարման յատուկ մարմնաւոր չահից իւրեանց: Քանզի մարմնաւոր ապրուստ նոցուն է ի սրոց ժողովրդեանն, եւ մինչ ուղղափառքն ոչ գնան յեկեղեցիս նոցին, պակասին տուրքն եւ առ այս նոքին կատաղեալք՝ յարուցանեն զհալածանս»:

1764

(Հին թիւ 25 Ա)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԼԱՏԻՆԵՐԷՆ—ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՐԻԲՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ — **ԺԸ—ԺԹ դար**

Թուխղթ՝ 98: Մեծութիւն՝ 30×11: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ միասիւն, բռնած է ամբողջ էջը առանց ազատ լուսանցքներու: Տողք՝ 77: Նիխ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ գուղք: Կազմ՝ կիսակաշի, քղքապատ ստուարաթուղթ: Թղթենաց պաշպանակ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական դատարկ՝ թուղթ: Ձանդամանք՝ արտաքուստ բաւական լաւ, սակայն գործածութենէ թուղթերը բոլորովին իւղոտած եւ սղոտուած: Գիր՝ շատ մանր ճօտգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դասարկ՝ Թղ· 92բ—95բ, 97: Ժամանակ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ Թրիւստ կամ Վիեննա: Ցիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Բառարան Լատիներէն—Հայերէն»: Ցառաջ կը բերեմ միայն սկզբնատուրուքիւնները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Abactor, վարիչ, վտարակ, հօտակապուտ, խաշնդող, խաշնավար»:

Թղ· 8ա· «Bacca, ակրուկս, կտիտոն, սպտուր, մարգարիտ»:

Թղ· 9ա· «Caballus, ձի, բեռկիր»:

Թղ· 18բ· «De, զ, յաղագս, վասն, յ»:

Թղ· 24բ· «Eapropter, վասն այնորիկ»:

Թղ· 30բ· «Fabacia, բակլաթան»:

Թղ· 34բ· «Gabata, սկաւառակ»:

Թղ· 36ա· «Habeo, ունել, կալնուլ, ստանալ, ընդունել, յանձին ունել, համարել»:

Թղ· 38ա· «Jacio, ձգել, ընկելնուլ, արձակել, արկանել, նետաձիգ լինել, սփռել, ասել»:

Թղ· 44բ· «Kalendae, կաղանդք, ամսամուտք»:

Թղ· 44բ· «Labana կամ or, սասանիլ, դանդաչիլ, գենգեղիլ, դեղեւիլ, որպէս մերձ ի սպրաք լինել, սրտաբեկ լինել»:

Թղ· 48ա· «Macellarius, նպարավաճառ, սպանդապետ, մսագործ, սպանդանոցին»:

Թղ· 52ա· «Nablium, սրինգ, սաղմոսարան, տաւիղ, քնար»:

Թղ· 54ա· «Ob, վասն, յաղագս, սակս»:

Թղ· 57ա· «Pabulor, ճարակիլ, արածիլ»:

Թղ· 69բ· «Quacum(n)que, յոր կողմն եւ ընդ որ կոյս եւ, յոր, որ ինչ»:

Թղ· 71ա· «Rabies, կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, բարկութիւն»:

Թղ· 75ա· «Sabina, աշտէ, տէգ, բրիթ, խոտ մի»:

Թղ· 84ա· «Tabefacio, մաշել, կակղեցուցանել, թուլացուցանել, չորացուցանել, ապականել»:

Թղ· 88ա· «Vacat, պարապութիւն է, մարթ է, ի դէպ է, ցանկալ, փափաքել, դոյ, պարապ»:

Թղ· 92ա· «Xenius, հիւր, վանատուր, հիւրասէր»:

Թղ· 92ա· «Zamia, վզեան, վնաս, կորուստ, կոնոն կամ խոզակ փիճւոյ»:

Թղ· 96բ կրկնակն է Թղ· 49ին, նոյնպէս Թղ· 98բ՝ 51ին:

Թղ· 98բ: Ցաւելուած մը կայ, ընդամէնը 20 բառ:

1765

(Հին թիւ 77)

ԲԱՌԱԳԻՐՔ ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ — **1850ի շուրջ**

Թուխղթ՝ 60: Մեծութիւն՝ 30×19: Գրութիւն՝ միասիւն 24×15: Տողք՝ 30—33 անկանոն: Թերթ՝ ամբողջը մէկ պրակ է: Նիխ՝ գծաւոր աշակերտական տետրակի թուղք: Կազմ՝ չունի: Պաշպանակ՝ առջեւը դեղին բարակ թուղք մը: Ձանդամանք՝ ֆիչ մը վնասուած, անկիւնները: Գիր՝ ճօտ եւ շեղագիր, սեւ մելանով: Զարդեր, խորաններ, նկարներ՝ չկան: Դասարկ՝ 1ա, 55բ էջին վարի կէսը, 56ա—60բ: Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա: Գրիչ՝ անծանօթ: Ժամանակ՝ 1850ի շուրջ: Ցիշատակարան՝ չկայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մատեանս է՝ բառագիրք կենդանաբանական բառերու, որոնք կերտուած կամ գրծածուած են վիեննայի Մխիթարեան Հայրերէն՝ իրենց զանազան գիտական հրատարակութիւններուն մէջ: Հայերէն—լատիներէն—յունարէն—գերմաներէն—ֆրանսերէն: Ցառաջ կը բերեմ իրրեւ նմոյշ ամէն գիրէն էանի մը բառ (Հայերէնի մասը միայն):

Թղ· 1բ· «Ագամի, Ագեվազ, Ագռաւ, Ականթէս, Ականջամուտ, Ակռայ չունեցող կենդանիներ կամ Առամնաւոք» եւն·:

Թղ· 6բ· «Բազէ, Բազմատրակք, Բաղինջիկ կամ Պիծակ, Բաչխ, Բասիլիսկոս, Բեչկ մչկոյ, Բզեզ, Բնդեռն» եւն·:

Թղ· 7բ· «Գազանք, Գալարաճետ, Գալարսողիկ, Գաղտակուղ, Գայլ, Գայլաճուկն, Գաղթեկ, Գաղագ, Գամփռ» եւն·:

Թղ· 9բ· «Դաս, Դասաւորութիւն, Դելփին, Դեղձանիկ, Դեղփին, Դիմոմէդ, Դիւրազարժք, Դմակաւոր, Դոդոչ» եւն·:

Թղ· 10բ· «Եզոթողէս կամ Այծակիթ, Եզնակ ոսկի, Եկեքանաքաղ կամ Կարմիր կատար, Եղիճ Ծովային» եւն·:

Թղ· 12բ· «Զանդակակերպ Թոք, Զաչեղու, Զեռուն, Զիզ կամ Մրճաճուկ, Զիւղնիս, Զովարկէս, Զորիլ» եւն·:

Թղ· 12բ· «Էչ, Էչայծեամն» եւն·:

Թղ· 12բ· «Ընտել, Ընճառիւծ, Ընճուղտ,

Թղ· 12բ· Թաղանթաթեւք, Թանցր, Թանցրահաւ, Թանցրամորթք, Թառափ, Թաւուտ» եւն·:

Թղ· 15բ· «Ժանտահոտ, Ժանտահոտ Աքիս, Ժանտասամոյր, Ժանտաքիս, Ժայռահաւ» եւն·:

Թղ· 15բ· Իգուան, Իժ, Ինճ, Իննգօտեան, Իշակէս, Իշամեղու, Իշավայրի» եւն·:

Թղ· 15բ· «Լապտերաւոր, Լողակ, Լոզացողք, Լոր, Լորամարդ, Լորահաւ, Լորցնուկ կամ Կողինջ» եւն·:

Թղ· 16բ· «Խածկտիկ, Խաղընակ կամ Տրինգ, Խաղտրուն, Խաղտրնիկ կամ Դողդոջագէր, Խաչափառ» եւն·:

Թղ· 18բ· «Ծառագնաց, Ծառագորտ, Ծառկոտիկ կամ Փայտփոր, Միծառն, Միծառնանմանք, Միծառնաճուկն» եւն·:

Թղ· 20բ· «Կաթնատուք կամ Ստնտուք, Կայծոռիկ, Կայտառ, Կանաբեան սարեկիկ կամ Դեղձանիկ, Կանդուրոս» եւն·:

Թղ· 24բ· «Համբարիք կամ Համբարուք կամ Կէտազգիք, Հազարոտուի կամ Օձասանդր, Հաստալեզուք, Հարցուկ» եւն·:

Թղ· 26բ· «Զեռնաթռիչ, Զի, Զիագետի, Զիական Թռչուն կամ Կոցար, Զիապիծակ կամ Գոռեխ, Զիաստաց» եւն·:

Թղ· 27բ· «Ճագար, Ճախնայինք, Ճանճ, Ճառագայթեայք, Ճարեկ, Ճեպհոն կամ Ճպուռն, Ճճեկեր, Ճճիակեր» եւն·:

Թղ· 28բ· «Մագլողք, Մագոտ, Մահիկ, Մամուկ, Մարախ, Մարգարտագարդ, Մարեերի, Մարի, Մաքաւոն, Մեկնակ» եւն·:

Թղ· 32բ· «Ցամոյր, Ցամրագնացք, Ցամրուկ, Ցարամանի, Ցափչտակիչ կամ Ցափչտակող, Ցոպոպ, Ցովազգուզ» եւն·:

Թղ· 33բ· «Նախս, Նապաստակ, Նաւակալ, Նեպռւտ, Նեռօձ, Ներկէս, Նկարէն հաւ, Նկրտող, Նհանգ» եւն·:

Թղ· 34բ· «Շահէն, Շանաճուկն, Շատակեր, Շիմբանախ, Շնագայլ, Շնագլուխ, Շնանմանք, Շնկնճիթ, Շնորոր» եւն·:

Թղ· 35բ· «Ոզնի, Ոզնահարեայք, Ոչխար, Ոջիլ, Ոսկէարծիւք, Ոստրէ, Որդունք, Որդան կարմիր, Որի» եւն·:

Թղ· 37բ· «Չեղջ, Չիղջ, Չղջիկ, Չղջիկան, Չորեքճեռնիք, Չուականք» եւն·:

Թղ· 37բ· «Պաշտօնասէր կամ Հարցուկ, Պապկայ կամ Դուդաք, Պապկայիկ, Պասկուճ, Պատկոզանի» եւն·:

Թղ· 39բ· «Ջայլեամն, Ջորի, Ջրածին կամ Հեղածին, Ջրզեղ, Ջրչուն կամ Շնջրի, Ջրցան կամ Քեղմուկն» եւն·:

Թղ· 39բ· «Ռնգակապիկ, Ռնգակոպ, Ռնգեղջիւր» եւն·:

Թղ· 40բ· «Սագ, Սաղամանդր, Սաղաւարտեայ, Սաղաւարտաւոր, Սաղաւարտեալ, Սաղմոն, Սամոյր» եւն·:

Թղ· 42բ· «Վագերաձի, Վագր, Վազողք, Վահագն, Վարազ, Վիթ, Վիշապ, Վիշապ ձուկն, Վիշապ օձն, Վիշապակ» եւն·:

Թղ· 43բ· «Տակբերան, Տառեղ, Տատրակ, Տարգալկոտուց, Տարմ, Տարմահաւ, Տափամատնի, Տափոտանիք» եւն·:

Թղ· 44բ· «Ցախճրեխ, Ցախսարեկ, Ցանցաթեւք, Ցեխ, Ցեց, Ցին, Ցնորք, Ցուլ, Ցպոտանիք» եւն·:

Թղ· 45բ· «Փաղանգ, Փայեբոն, Փայտմորեկ, Փայտոջիլ կամ Մլուկ, Փայտփոր կամ Ծառկորիկ, Փասիան» եւն·:

Թղ· 46բ· «Քաղիկ, Քանղակագործ, Քաջահաւ, Քարագիաց, Քարալէզ, Քարագէր, Քարաթռիչ կամ Կովադիաց» եւն·:

Թղ· 47բ· «Օդայինք, Օձ, Օձասանդր, Օձաճուկն, Օձամողէս, Օձք, Օձակերպք, Օձարծուի, Օձիկ» եւն·:

Թղ· 49բ· «Ճաւելուած: «Կոտաւաքաղ, Մանիճ, Երփնահաւ, Մեղրասուն, Մեղրածուծ, Հերճակոտուցք, Աղաւնի» եւն·:

Թղ· 52ա· Օտար բառերու այբբենական ցանկ:

Թղ· 54ա· Կը շարունակուի Թղ· 49բ–ի յաւելուածը:

1766

(Հին թիւ չունի)

ՃԱՇՈՑ ԼԵՀԱՀԱՑՈՑ (Պակասաւոր)

ԼԵՀԱՍՏԱՆ

1700ի վերջերը

Թուղթ՝ 212: Մեծութիւն՝ 29·8×21·3: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ երկսիւն, իւրաքանչիւրը՝ 22×7: Տող՝ 24: Նիւթ՝ հին զօրաւոր հաստկեղ թուղթ: Կազմ՝ չունի կազմահան եղած է, չուանը դեռ մասամբ էռվէէռով կը պահէ թերթերը: Հանդամանք՝ գէշ, խոնաւութենէ եւ կազմը հանուած ըլլալով շատ փճացած է սկիզբն ու վերջը եւ կը պակսին բազմաթիւ թերթեր: Գիր՝ մասնայատուկ նօտրգիր մը: Թանաք՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնատառերը կարմիր: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դատարկ՝ Թղ· 43բ, 51բ, 60բ, 121բ կէսը, 132բ, 135բ, 140բ, 161բ: Ժամանակ՝ 1700ի վերջերը: Գրիչ՝ անծանօթ: Տեղի՝ հաւանաբար Լեհաստան: Ծիշատակարաններ՝ չկան: Ծանօթութիւն՝ Թղ· 195ա *«Երբեք ընդ իւր Գիտրոս Վրդ· Մովսէսեան կանոնիկոս ի Սնեատին ի Լեհաստան: Վիեննա 1 Դեկտ· 1907»:*

Մատեանս է՝ «Ճաշոց» Լեհահայոց շատ պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· *«Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն...»*: Պատարագի զգեստաւորման մասէն:

Թղ· 2բ· *«Եւ յետ զգենլոյ քահանային, ելանէ ի սրբատանէն սպասաւորքն հանդերձ առ խորանն եւ կնքէ զինքն նշանաւ խաչին»* Պատարագ:

Թղ· 4ա—25բ· Ժամամուտներ, մեծ մասով լատինական ծէսէն թարգմանուած:

Թղ· 26ա—36ա· Պատարագը կը շարունակուի:

Թղ· 36բ· *«Երդ Ամբրօսիոսի հայրապետի եւ վարդապետի եկեղեցւոյ· Ընդեզ Աստուած զովեմք, Զքեզ Տէր խոստովանիմք...»*, Որուն կը յաջորդեն շնորհակալութեան աղօթքներ:

Թղ· 39ա· *«Պատարագ յաղագս Ս· Մարիամու ի կիրակէէ զալստեան մինչեւ ցԾընունդն Տեառն»*: Կը յաջորդեն գալստեան չորս կիրակիներ:

Թղ· 42բ· *«Ի հրսկմանն Ծընընդեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի»*:

Թղ· 44ա· *«Ի Ծընընդեան Տեառըն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի»*: Կը յաջորդեն Թղ· 45ա՝ *«Ի տօնի Ս· Ստեփանոսի Նախավկայի»*: Թղ· 45բ՝ *«Ի տօնի Ս· Ցովհաննու առաքելոյ եւ աւետարանչի»*: Թղ· 46բ՝ *«Ի տօնի սրբոց Անմեղ Մանկանց Բեթղէէմի»*: Թղ· 47ա՝ *«Կիրակիներ ութօրէի Ծընընդեանըն Տեառն»*: Թղ· 48ա՝ *«Պատարագ յաղագս ութօրէի Ծընընդեան Տեառն»*: Թղ· 49ա՝ *«Ի տօնի Ս· Սեղբեստրոսի Փափին»*:

Թղ· 50ա· *«Ի Թլփատութեան Տեառն եւ ութօրէի Ծննդեան»*:

Թղ· 50բ· *«Ի ճրագալոյցի Աստուածայայտնութեան»*:

Թղ· 52ա· *«Ի տօնի Աստուածայայտնութեան եւ երից Մոգուց»*: Կը յաջորդէ՝ Թղ· 52բ՝ *«Եթէ Ցայտնութիւն գայցէ ի կիրակէի»*: Թղ· 53ա՝ *«Կիրակի ի մէջ Ցայտնութեան ութօրէի»*: Թղ· 53բ՝ *«Ի ութօրէի Աստուածայայտնութեան»*:

Թղ· 54ա· *«Ուխտական պատարագ յաղագս երանելոյ Մարիամայ Կուսի ի Ծննդենէ մինչեւ ցբՏեառնընդառաջ»*:

Թղ· 54բ· *«Երկրորդ կիրակի զկնի Աստուածայայտնութեան»*: Կը յաջորդեն՝ Թղ· 55ա՝ *«Երրորդ կիրակի զկնի Աստուածայայտնութեան»*: Թղ· 56ա՝ *«Զորրորդ կիր·»*: Թղ· 56բ՝ *«Հինգերորդ»*: Թղ· 57ա՝ *«Վեցերորդ»*:

Թղ· 57բ· *«Կիրակի ի եօթանասներորդում»*: Թղ· 59ա՝ *«Ի վաթսներորդում»*: Թղ· 61ա՝ *«Կիրակի Բուն Բարեկենդան ի Ցիսներորդում»*: Թղ· 62բ՝ *«Առաջին չորեքշաբթի քառասնորդաց պահոց»*: Թղ· 63բ՝ *«Հինգշաբթի»*: Թղ· 64ա՝ *«Ուրբաթի օր»*: Թղ· 64բ՝ *«Շաբաթի օր»*:

Թղ· 65ա· *«Առաջին կիրակի»*: Թղ· 67բ՝ *«Երկուշաբթի»*: Թղ· 68բ՝ *«Երեքշաբթի»*: Թղ· 69ա՝ *«Չորեքշաբթի»*: Թղ· 70՝ *«Հինգշաբթի»*: Թղ· 71ա՝ *«Ուրբաթ չորից ժամանակաց»*: Թղ· 72ա՝ *«Շաբաթ չորից ժամանակաց»*:

Թղ· 74ա· *«Երկրորդ կիրակի քառասնորդաց պահոց»*: Թղ· 75բ՝ *«Երկուշաբթի»*: Թղ· 76ա՝ *«Երեքշաբթի»*: Թղ· 77ա՝ *«Չորեք–*

չաբթի»: Թղ· 78ա՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 78բ՝ «Ուրբաթի օրն»: Թղ· 80ա՝ «Շաբաթ օրն»:

Թղ· 81ա· «Երրորդ Կիրակի քառասնօրեայ պահոց»: Թղ· 82բ՝ «Երկուշաբթի»: Թղ· 83բ՝ «Երեքշաբթի»: Թղ· 84ա՝ «Չորեքշաբթի»: Թղ· 85բ՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 85բ՝ «Ուրբաթի օրն»: Թղ· 80ա՝ «Շաբաթ օրն»:

Թղ· 90ա· «Չորրորդ Կիրակի քառասնօրեայ պահոց»: Թղ· 91բ՝ «Երկուշաբթի»: Թղ· 93ա՝ «Երեքշաբթի»: Թղ· 94ա՝ «Չորեքշաբթի»: Թղ· 95բ՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 96ա՝ ««Ուրբաթի օրն»: Թղ· 98ա՝ «Շաբաթի օրն»:

Թղ· 98բ· «Կիրակի յաղագս չարչարանաց որ է հինգերորդ քառասնօրեայ պահոց»: Թղ· 101ա՝ «Երկուշաբթի»: Թղ· 101բ՝ «Երեքշաբթի»: Թղ· 102բ՝ «Չորեքշաբթի»: Թղ· 103բ՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 104բ՝ «Ուրբաթի օրն»: Թղ· 105ա՝ «յայսմ ուրբաթի աւուր տօն է յաղագս եօթն կախիծից եւ ցաւոց Երանուհւոյ Մարիամու Կուսի»:

Թղ· 105բ՝ «Կայր առ խաչին Մայր ցաւագին...»:

Թղ· 106բ· «Շաբաթ օրն»:

Թղ· 108ա· «Կիրակի Արմաւենեաց որ է Ծաղկազարդ»: Թղ· 109ա՝ «Աւագ Երկուշաբթի»: Թղ· 109բ՝ «Աւագ Երեքշաբթի»: Թղ· 113ա՝ «Աւագ Չորեքշաբթի»: Թղ· 117բ՝ «Ի մեծի Հինգշաբթի Ընթրեաց Տեառն»: Թղ· 118բ՝ «Ի մեծի Ուրբաթին»: Թղ· 121ա՝ «Ի Ճրագալուցին Ցարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:

Թղ· 122ա· «Կիրակի Հրաշալի Ցարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»: Թղ· 122բ՝ «Երկուշաբթի»: Թղ· 123բ՝ «Երեքշաբթի»: Թղ· 124բ՝ «Չորեքշաբթի»: Թղ· 125ա՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 125բ՝ «Վեցշաբթի»: Թղ· 126բ՝ «Շաբաթ նոր կիրակէին»:

Թղ· 128ա· «Նոր կիրակի եւ ութօրէք Զատիկ»: Թղ· 128ա՝ «Երկրորդ Կիրակի զկնի Զատկին»:

Թղ· 128բ· «Պատարագ յաղագս Ե· Կ· Մարիամու զկնի Զատկին մինչեւ Պենտեկոստէ»:

Թղ· 129ա· «Երրորդ Կիրակի զկնի Զատկին»: Թղ· 130ա՝ «Չորրորդ Կիրակի»: Թղ· 130բ՝ «Հինգերորդ Կիրակի»:

Թղ· 131ա· «Պատարագ յաղագս պաղատանաց»: Թղ· 131բ՝ «Ի հսկման Համբարձման Տեառն»:

Թղ· 133ա· «Ցաւուր Համբարձմանն Տեառն»: Թղ· 133բ՝ «Կիրակի ի մէջ ութօրէի Համբարձմանն»:

Թղ· 134բ· «Շաբաթի հսկման Պենտեկոստէին»:

Թղ· 136ա· «Կիրակի Սրբոյ Պենտեկոստէի»: Թղ· 137ա՝ «Երկուշաբթի»: Թղ· 137բ՝ «Երեքշաբթի»: Թղ· 138ա՝ «Չորեքշաբթի»: Թղ· 138բ՝ «Հինգշաբթի»: Թղ· 139ա՝ «Ուրբաթ»: Թղ· 139բ՝ «Շաբաթ»:

Թղ· 141ա· «Ի տօնի Ամենասուրբ Երրորդութեան»: Թղ· 141բ՝ «Առաջին Կիրակի զկնի Պենտեկոստէին»:

Թղ· 142բ· «Ի հանդիսի Մարմնոյն Քրիստոսի»:

Թղ· 143ա· «Գովեա Սիօն զՓրկիչն քո

Գովեա զԴուքս եւ զՀովիւն քո...»:

Թղ· 144ա· «Կիրակի Երկրորդ զկնի Պենտեկոստէի»: Թղ· 144բ՝ «Երրորդ Կիրակի»: Թղ· 145բ՝ «Չորրորդ Կիրակի»: Թղ· 146ա՝ «Հինգերորդ Կիրակի»: Թղ· 146բ՝ «Վեցերորդ Կիրակի»: Թղ· 147բ՝ «Եօթներորդ Կիրակի»: Թղ· 148ա՝ «Ութերորդ Կիրակի»: Թղ· 148բ՝ «Իններորդ Կիրակի»: Թղ· 149ա՝ «Տասներորդ Կիրակի»: Թղ· 149բ՝ «Մեսասաներորդ Կիրակի»: Թղ· 150ա՝ «Երկոտասան Կիրակի»: Թղ· 151ա՝ «Երեքտասան Կիրակի»: Թղ· 151բ՝ «Չորեքտասան Կիրակի»: Թղ· 152բ՝ «Հնգետասան Կիրակի»: Թղ· 153ա՝ «Վեցտասաներորդ Կիրակի»: Թղ· 153բ՝ «Տասնեւեօթներորդ Կիրակի»: Թղ· 154բ՝ «Տասնեւութերորդ Կիրակի»: Թղ· 155ա՝ «Տասնեւիններորդ Կիրակի»: Թղ· 155բ՝ «Քսաներորդ Կիրակի»: Թղ· 156ա՝ «Քսանեւմէկերորդ Կիրակի»: Թղ· 157ա՝ «Քսանեւերկուերորդ Կիրակի»: Թղ· 157բ՝ «Քսաներեքերորդ Կիրակի»: Թղ· 158բ՝ «Քսանեւչորսերորդ Կիրակի»:

Թղ· 159բ· «Երրորդ Կիրակի որ յաւելաւ զկնի Ցայտնութեան»: Թղ· 160ա՝ «Չորրորդ Կիրակի»: Թղ· 160ա՝ «Հինգերորդ Կիրակի»: Թղ· 160բ՝ «Վեցերորդ Կիրակի»:

Թղ· 162ա· «Հասարակ Սրբոց ի հընկման միոյ առաքելոյ»: Թղ· 162բ՝ «Հասարակ միոյ մարտիրոսի եւ Հայրապետի»: Թղ· 163ա՝ «Վասն նոյնոյ Հասարակի միւս պատարագ»: Թղ· 164ա՝ «Հասարակ միոյ մարտիրոսի ոչ Հայրապետի»: Թղ· 164բ՝ «Վասն նոյնոյ Հասարակի միւս պատարագ»: Թղ· 165ա «Ի Հասարակի միոյ մարտիրոսի»:

Թղ· 166ա· «Հասարակ մարտիրոսաց զկնի Զատկին ի Նոր Կիրակէէ մինչեւ ցըՀընկումն սրբոյ Պենտէկոստէին»: Թղ· 166բ՝ «Ցաղագս բազմաց մարտիրոսաց ի Զատկական ժամանակի»: Թղ· 167բ՝ «Ի Հասարակի մարտիրոսաց ի Զատկականի ժամանակի»: Թղ· 168ա՝ «Հասարակ բազմաց մարտիրոսաց արտաքոյ Զատկականի ժամանակի»: Թղ· 168բ՝ «Ցաղագս նոյնոյ Հասարակի միւս պատարագ»: Թղ· 169բ՝ «Ցաղագս նոյնոյ Հասարակի միւս պատարագ»: Թղ· 170ա՝ «Վերստին այլք ընթերցուածք եւ աւետարանք վասն բազմաց մարտիրոսաց»:

Թղ· 172բ· «Հասարակ խոստովանողի հայրապետի եկեղեցւոյ»: Թղ· 173բ՝ «Ցաղագս նոյնոյ հասարակի այլ պատարագ»: Թղ· 174ա՝ «Վերստին այլք ընթերցուածք եւ աւետարանք վասն խոստովանողի հայրապետի»: Թղ· 175ա՝ «Հասարակ վարդապետի եկեղեցւոյ»: Թղ· 176բ՝ «Հասարակ խոստովանողի ոչ հայրապետի»: Թղ· 177ա՝ «Ցաղագս նոյնոյ հասարակի միւս պատարագ»: Թղ· 177բ՝ «Դարձեալ վերստին այլ ընթերցուած եւ աւետարան վասն խոստովանողի ոչ հայրապետի»: Թղ· 178ա՝ «Ցաղագս նոյնոյ հասարակի պատարագ վասն Ապզասից»:

Թղ· 179ա· «Հասարակ կուսից, վասն կուսի եւ մարտիրոսի»: Թղ· 179բ՝ «Դարձեալ վասն կուսի եւ մարտիրոսի»: Թղ· 180բ՝ «Հասարակ վասն բազմաց կուսանաց եւ մարտիրոսաց»: Թղ· 181ա՝ «Վասն կուսի միայն»: Թղ· 181բ՝ «Դարձեալ վասն կուսի միայն այլ պատարագ»: Թղ· 181բ՝ «Հասարակ ոչ կուսից, վասն միոյ մարտիրոսի ոչ կուսի»: Թղ· 182ա՝ «Վասն ոչ կուսի եւ ոչ մարտիրոսի»: Թղ· 183բ՝ «Դարձեալ միւս ընթերցուած վասն այրոյ»:

Թղ· 183բ· «Ի տարէլոյծ նաւակատեաց եկեղեցւոյ»:

Թղ· 184բ· «Ուխտական պատարագք երկուշաբթի յաղագս Սրբոյ Երրորդութեան»: Թղ· 185ա՝ «Վասն պահպանողութեան Աստուծոյ ասի պատարագ յաղագս Ս·Ս· Երրորդութեան կամ յաղագս Ողջոյն Սրբոյ, կամ յաղագս Երա· Մար· Կու· վերատրելով զաղօթս հետապայս»: Թղ· 185ա՝ «Երեքշաբթի յաղագս հրեշտակաց»: Թղ· 186ա՝ «Չորեքշաբթի յաղագս ՍՍ· առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի»: Թղ· 186բ՝ «Հինգշաբթի պատարագ յաղագս Ողջոյն Սրբոյ կամ յաղագս ՍՍ· Էջմիածնի»: Թղ· 187ա՝ «Պատարագ յաղագս ՍՍ· Էջմիածնի Խորհրդոյ»: Թղ· 188ա՝ «Ցաւուր Ուրբաթի պատարագ յաղագս Սրբոյ Խաչին»: Թղ· 188բ՝ «Պատարագ յաղագս չարչարանաց Յիսուսի Քրիստոսի»: Թղ· 189բ՝ «Շաբաթի օրն պատարագ յաղագս Սրբոյ Կուսին Մարիամու»:

Թղ· 190բ· «Պատարագ վասն ընտրելոյ Ծայրագունի վեհապետին ի գաւառականաց Աթոռոյն»: Թղ· 191ա՝ «Ի տարէլից ընտրութեան կամ ձեռնադրութեան Եպիսկոպոսի»: Թղ· 191ա՝ «Ցաւուր արարչութեան եւ պահպանման փափկին եւ նոյնոյ աւուր տարէլցի»: Թղ· 191բ՝ «Ի տարէլցի ընտրութեան կամ ձեռնադրութեան եպիսկոպոսի ասի պատարագ»:

Թղ· 191բ· «Պատարագ վասն բառնալոյ զհերձուածս»: Թղ· 192բ՝ «Պատարագ վասն նոր եւ իւղ հարկաւորութեան»: Թղ· 193ա՝ «Պատարագ վասն Թողութեան մեղաց»: Թղ· 194ա՝ «Պատարագ ընդդէմ անհաւատից»: Թղ· 194բ՝ «Պատարագ ի ժամանակի պատերազմի»: Թղ· 195բ՝ «Պատարագ վասն խաղաղութեան»: Թղ· 196ա՝ «Պատարագ վասն տարամերժելոյ զմահ տարաժամ կամ ի ժանդամահի»: Թղ· 197ա՝ «Պատարագ վասն հիւանդաց»: Թղ· 197բ՝ «Պատարագ վասն ուխտաւորաց կամ ճանապարհորդաց»:

Թղ· 198բ· «Պատարագ վասն փեսայի եւ հարսին»:

Թղ· 200բ· «Կանօն օրհնելոյ եւ պըսակելոյ զհարսնացեալսն: Հարցումները կը կատարուին լեհերէն, գրուած հայ տառերով»: Թղ· 205ա՝ «Կարգ ութերորդում աւուր հարսանեաց բերելոյ եւ մուծանելոյ զհարսն եկեղեցին»:

Թղ· 206ա· «Ցաւուկ պատարագաց յաղագս Սրբոց: Ի հսկմանն Սրբոյն Անդրէէ առաքելոյն»: Թղ· 207ա՝ «Ի տօնի սրբոյն Անդրէէ առաքելոյն»:

Թղ· 207բ· «Ի տօնի սրբոյն Գրիգորի լուսաւորչին մուտն ի վիրապին»: Թղ· 208բ՝ «Շաբաթ, Գուտ նչխարաց սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին»:

Թղ· 209ա· «Ի տօնի Վերափոխման ամէնօրհնեալ Մարիամու»:

Թղ· 209բ· «Ի տօնի Սուրբ Յովակիմայ եւ Աննայի Ծնօղաց Սուրբ Աստուածածնին»:

Թղ· 210բ· «Վարդավառ կիրակէ Այլակերպութեանն»։

Թղ· 211ա· «Ի տօնի սրբոց հրեշտակապետացն Միքայէլի եւ Գաբրիէլի եւ ամենայն երկնային զօրացն»։

Թղ· 211բ· «Ի տօնի սուրբ պչխաւոր առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի»։

Թղ· 212ա· «Ի տօնի Աւետման Սուրբ Աստուածածնին»։

1767

(Հին թիւ 512)

ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ Հ· ՂՈՒԿԱՍ՝ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԿՐԿՆԱՏՈՒՄԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

1891

ԹՈՒՂԹ՝ 167։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·9×21։ ՊԱԿԱՍ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 23·5×12·5։ ՏՈՂԵՐ՝ 25 միջին հաշուով։ ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ պարզ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ։ ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական կապոյտ թուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ կազմը ֆակուած, մինչեւ Թղ· 21 կազմէն բաժնուած։ ԳԻՐ՝ վարժ, գեղեցիկ շղագիր։ ԹԱՆԱԴ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ—3բ, 130ա, 166բ—167բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1891։ ԳՐԻՉ՝ Տէրտէրեան Հ· Ղուկաս։ ՏԵՂԻ՝ Զմիւռնիա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, բայց հմմտ· Թղ· 2ա եւ 166ա։

Մատեանս է՝ «Հաշուակալութիւն կրկնատումարի։ Գրեց Ղուկաս Վ· Տէրտէրեան ի Զմիւռնիա, Ա· Հատոր, տեսական»։ Աշխարհաբար։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Հատուած Ա·՝ նախակրթական տեղեկութիւններ։ Գլուխ Ա·՝ Վաճառականին գործողութեանց բաժանումը»։

Թղ· 5բ· «Գլուխ Բ·՝ Վաճառագիրը (facture)»։

Թղ· 7բ· «Գլուխ Գ·՝ Հաշիւ գնման (compte d'achat) եւ հաշիւ վաճառման (compte de vente)»։

Թղ· 9ա· «Գլուխ Դ·՝ Ընկալեակք եւ ընկալագիրք»։

Թղ· 9բ· «Գլուխ Ե·՝ Տոմսակք ըստ հրամանի (lettre à l'ordre), փոխանակագիրք (lettre de change), հրամանագիրք (mandat) եւ թուղթք վարկի (lettre du crédit)»։

Թղ· 16բ· «Գլուխ Ե·՝ Տոկոսիք (intérêt) եւ Զեղչ (escompte)· Ճեռագրի մը տուչութիւնը եւ յեռագրածի հաշիւը եւ միջին ժամադրութիւն»։

Թղ· 20ա· «Գլուխ Զ·՝ Ընթացիկ հաշիւներ»։

Թղ· 23բ· «Հատուած Բ·՝ Պարզատոմարի եւ կրկնատոմարի հաշուակալութեանց ընդհանուր տեսութիւնն։ Գլուխ Ա·՝ Պարզատոմարի դրութիւնները»։

Թղ· 31ա· «Գլուխ Բ·՝ Կրկնատոմարի դրութիւնները»։

Թղ· 54ա· «Հատուած Գ·՝ Հաշիւներուն ընդհանուր տեսութիւնը։ Գլուխ Ա·՝ Դրամագլխոյ հաշուին վրայ։ (Compte de Capital կամ Compte des fonds)»։

Թղ· 56ա· «Գլուխ Բ·՝ Արկղի հաշուին վրայ»։

Թղ· 56ա· «Գլուխ Գ·՝ Ընդունելի թղթերու եւ կամ քաշուած եւ խրկուած թղթերու հաշիւներ»։

Թղ· 59ա· «Գլուխ Դ·՝ Ընդհանուր վաճառքի հաշուին վրայ»։

Թղ· 60բ· «Գլուխ Ե·՝ Վճարելի թղթոց հաշուին վրայ»։

Թղ· 63բ· «Գլուխ Զ·՝ Կահուց կարասեաց հաշուին վրայ»։

Թղ· 65ա· «Գլուխ Է·՝ Շահ եւ վնասի հաշուին վրայ»։

Թղ· 67ա· «Գլուխ Ը·՝ Մասնաւոր անձանց թէ առանձին եւ թէ միահամուռ (ամէնը մէկտեղ) հաշիւներուն վրայ»։

Թղ· 71բ· «Գլուխ Թ·՝ «Ապառն հաշիւներու վրայ»։

Թղ· 77ա· «Գլուխ Ժ·՝ Ձամբորդութեան հաշիւներուն վրայ»։

Թղ· 79բ· «Գլուխ ԺԱ·՝ Անշարժ ստացուածոց հաշուին վրայ»։

Թղ· 80ա· «Գլուխ ԺԲ·՝ Ժառանգութեան հաշուին վրայ»։

Թղ· 80բ· «Գլուխ ԺԳ·՝ Վերջացուցման (liquidation) հաշուին վրայ»։

Թղ· 85ա· «Գլուխ ԺԴ·՝ Հաշիւներուն ընդհանուր չարքին վրայ»։

Թղ· 89ա· «Հատուած Դ·՝ Առուտուրի մէջ գործածուած այլեւայլ դիրքերու վրայ։ Գլուխ Ա·՝ Ստուերագրի կամ Ձեռատետրի վրայ»։

Թղ· 91բ· «Գլուխ Բ·՝ Օրագրի վրայ»։

Թղ· 96ա· «Գլուխ Գ·՝ Մատեանի վրայ»։

Թղ· 96բ· «Գլուխ Դ·՝ Օրագիր—Մատեան»։

Թղ· 99ա· «Գլուխ Ե·՝ Կահագրոց գրքին եւ նամակներու օրինակին վրայ»։

Թղ· 103ա· «Հատուած Ե·՝ Ընդհանուր կշռոյ վրայ։ Գլուխ Ա·՝ Կշիռ գրութեանց»։

Թղ· 108բ· «Գլուխ Բ·՝ Կահագրի վրայ»։

Թղ· 110ա· «Գլուխ Գ·՝ Հաշիւներու հաւասարութեան (solde) վրայ»։

Թղ· 114բ· «Գլուխ Դ·՝ Կշիռ հաւասարութեամբ կամ կշիռ կահագրի»։

Թղ· 115ա· «Հատուած Զ·՝ Ընկերութեանց վրայ ընդհանրապէս։ Գլուխ Ա·՝ Ընկերութեանց վրայ ընդհանուր տեղեկութիւն»։

Թղ· 117ա· «Գլուխ Բ·՝ Ընկերներուն հաշիւներուն վրայ»։

Թղ· 118ա· «Գլուխ Գ·՝ Բաժանորդութեամբք (action) ընկերութեանց գրութիւններուն վրայ»։

Թղ· 120բ· «Հատուած Է·՝ Մասնակցութեամբ ընկերութեանց հաշիւներուն վրայ»։

Թղ· 132ա· «Հատուած Ը·՝ Ծովական գործողութեանց եւ յապահովացուցմանց վրայ։ Գլուխ Ա·՝ Ծովական գործողութեանց վրայ»։

Թղ· 133ա· «Գլուխ Բ·՝ Ցապահովացուցումն»։

Թղ· 135ա· «Հատուած Թ·՝ Հրապարակական առեւտրական թղթերու եւ ոսկի ու արծաթի դրամներու վերաբերեալ նկատից վրայ։ Գլուխ Ա·՝ Հասոյթներու վրայ ընդհանրապէս»։

Թղ· 137ա· «Գլուխ Բ·՝ Տէրութեան վրայ եղած հասոյթներ»։

Թղ· 139ա· «Գլուխ Գ·՝ Հրապարակական թղթոց ընթացքին վրայ»։

Թղ· 139բ· «Գլուխ Դ·՝ Ոսկի եւ արծաթի ստակներու վրայ»։

Թղ· 140բ· «Հատուած Ժ·՝ Օտար տէրութեանց հետ գործողութիւններ։ Գլուխ Ա·՝ Դրամափոխութեանց վրայ ընդհանրապէս (change)»։

Թղ· 145ա· «Գլուխ Բ·՝ Ընտրողութեանց վրայ»։

Թղ· 152բ· «Գլուխ Գ·՝ Դրամասեղանին մէջի հրամաններուն վրայ»։

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 166ա· «Ճ31 Հոկտ· 1891 աւարտեցաւ օրինակութիւնն»։

1768

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹՐԻԵՍՏ (°)

1810ԷՆ ԱՌԱՋ

ԹՈՒՂԹ՝ 9։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·3×20·5։ ՊԱԿԱՍ՝ միակ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն սեւ կրկնագիծ շրջանակի մէջ առնուած, երկուքը միասին 25·5×15։ ՏՈՂԵՐ՝ 33։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ մաճուր ձօտրգիր։ ԹԱՆԱԴ՝ սեւ, խորագիրները, խրատագիրները ու սկզբնատառերը կարմիր։ ԶԱՐԴԱՐԻՐ՝ Թղ· 1ա, 7ա։ ՓԱԿՄԱՆ ԶԱՐԴ՝ Թղ· 9բ։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 9բ մէկ սիւնակ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810ԷՆ առաջ։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ։ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Մաշտոց ձեռնադրութեան»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սկիզբն աստիճանաց կղեր-ւիկոսաց: Պատրաստեցի յառաջագոյն զանազան արծաթի սկտեղք ի վերայ մասնաւոր սեղանոյ...»:

Թղ· 1բ· «Կարգ Խունման Հերաց»:

Թղ· 2բ· «Կարգ Դռնապանութեան»:

Թղ· 3բ· «Կարգ Ընթերցողութեան»:

Թղ· 5ա· «Կարգ Երգմնեցուցչութեան»:

Թղ· 5բ· «Կարգ Ջահընկալութեան»:

Թղ· 7ա· «Կարգ ձեռնադրութեան կաթողիկոսաց»:

1769

(Հին թիւ 476)

ՎԱՆԱԿԱՆ ՄԱՇՏՈՑ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 12: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30×20, Թղ· 5—8՝ 24×17·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×12·5, 5—8՝ շրջանակի մէջ առնուած 18×11: ՏՈՂՔ՝ 29, 5—8՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ գունաւոր ոսկեզարդ պատի թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆՔ՝ սեւ, խորագիրները, խրատագիրները եւ սկզբնատառերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 4բ վարի կէսը, 8բ, 9—12: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Վանական Մաշտոց:

Բնագրին վրայ կատարուած են բազմաթիւ յապաւումներ եւ սրբագրութիւններ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Կարգ տալոյ զշէնսա կրօնիս: Քահանային, այս է Աբբայն կամ մեծաւորն զշեցեալ զշապիկ...»:

Թղ· 5ա· «Կարգ Ուխտի: Նորընծայն արարեալ նախ զխոստովանութիւն եւ ընկալեալ զսուրբ Հաղորդութիւն կոչեսցի առնել զուխտադրութիւնն...»: Ուխտադրութեան բանաձեւին տեղը բաց թողուած է:

1770

(Հին թիւ չունի)

ՈՒՍՈՒՄՆ ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

1840ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 214: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 28·3×22·5: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 24×14: ՏՈՂՔ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բոլորովին ֆայֆայուած: ԳԻՐ՝ ֆանի մը տեսակ նոր եւ հին շղագրեր: ԹԱՆՔ՝ գունաւորելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 117բ, 135, 177բ, 188—190, 193բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Ուսումն բնական գիտութեանց՝ Քիմիա եւ Ֆիզիգա:

1771

(Հին թիւ չունի)

Հ· ԳԱԲՐԻԷԼ ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ՝ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ–ԻԶՄԻՐ–ՊՈԼԻՍ–ՆՈՎԻՍԱՏ

1887—1930

ԹՈՒՂԹ՝ 420, բայց աւելցուած են բացէն բազմաթիւ՝ բնագրին մէջ եւ իբրեւ յաւելուած, զանազան մեծութեամբ թուղթերու վրայ նոթագրութիւններ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29×21: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, ամբողջ էջը կը բռնէ: ՏՈՂՔ՝ պլազան, մինչեւ 100 եւ աւելի: ՆԻՒԹ՝ բաբակ նուրբ գիծերով թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք թղթապատ ստուարաթուղթ, ամբողջը առնուած է կանաչ գոյնով կտաւի շապիկի մէջ: ԹՂԹԱԾ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը սրճագոյն թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, կազմը ֆայֆայած, մէջէն թուղթեր կազմէն ելած, գործածութենէ բազմաթիւ թուղթերու ծայրերը պատռտած: ԳԻՐ՝ չափազանց մանր նոր վարժ գեղեցիկ շղագիր: ԹԱՆՔ՝ մեծ մասով գունաւորած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ բազմաթիւ տեղեր էջերու որոշ մասեր: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1887—1930: ԳՐԻՉ, ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Մէնէվիշեան Հ· Գաբրիէլ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա, Իզմիր, կ· Պոլիս, Նովիսադ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հմմտ· սակայն Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ Հայերէնի ստուգաբանական բառարան, Թղ· 1էն առաջ կպցուած պիտակի մը վրայ կու տայ ծրագիրը:

«Մտադիր համառօտ Հայերէն բառարանի: Ա.— Փակեալ ունիցի զամենայն կարեւոր բանս Հայերէն լեզուի, զոսկի գարուն եւ զայլոցն, այլ 1⁰.— զատեալ որոշիցին աստղանիշ նշանաւ բանք ոսկի գարուն յայլոցն: 2⁰.— Ի բաց թողից (եւ կամ ինձ լաւագոյնս եւս թուի ի վերջ կոյս մատենին դնել) զամենայն բանս՝ որք ոչ ի կիր արկանիցին այժմ, որպէս զ-կայծակաճաճանչեցուցանել եւն· եւն·: Բ.— Զինդիր բայից ճշդիւ գտանել նշանակեցից համառօտ ինչ օրինակաւ: Այս, որպէս հաւանեալ իսկ եմ, ընուցու զկարեւորագոյն մասն թերութեանց, որոց վասն բազումք յետս կան յուսմանէ զրաւոր Հայերէնին: Օրինակս՝ յայնժամ մի՛այն, յորժամ կարեւոր ի լուսաւորել զմիտս բանից լեցի: Գ.— Առ ի զեւրոպական վերադիրս ի բաց վտարելոյ, եղից առընթեր, զոյականաց զկարեւորագոյն վերադիրս, այսպէս· երկնիք՝ լուրջ, յստակ ...եւն· եւն·: Համառօտ: Դ.— Համառօտ համաբարբառ, զ· օր· ագահ = ճղճիմ, կծծի եւն· եւն·: Ե.— Զկենդանեաց, զբուսոց եւ զհանքոց անուանս կամիմ ըստ կարի իմում որոշել, եղեալ առընթեր զԼատ· կամ զՊունականս որպէս ինչ եւ գտից ի թարգմանութեան: Զ.— Զնշանակութիւնս կարզ ըստ կարգէ եղից· նախ զբնականն եւ ապա զայլաստիճին: Է.— Աչխարհաբարիս եւ տաճկականաւ մեկնեցից, որում բազում ինչ նպաստ լինիցի բառագիրքն Վ· Հ· Եփրեմեայ: Ն· Ծ· Հ· Գ(աբրիէլ) Մէն(էվիշեան)»:

Իբրեւ աղբիւր կը գործածէ Հայ եւ օտար հեղինակներու բազմաթիւ երկասիրութիւնները, իսկ բառերու պաշարը հաւաքուած է ամբողջ մատենագրութենէ, տալով կոչումներու տեղիքները թիւով եւ համարներով: Ստուգաբանուած բառերու արմատները գրուած են մեծ մասով եւրոպական գիրերով, իսկ արաբերէն, պարսկերէն, ասորերէն, երբայեցերէն, յունարէն, սանսկրիթ, ռուսերէն, գերմաներէն՝ իրենց սեփական յատուկ այբուբենով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Բառարանիս համար գործածուած մատենագրութեան ցանկ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար նշանակուած են յատուկ նշաններ:

Թղ· 6ա· «Ա·՝ ա՛ Թչուառականի· Վարք եւ վկայութիւնք սրբոց հատընտիր քաղեալք ի ճառընտրոց Հատ· Բ· 388...» կու տանք միայն թղթահամարները ըստ այբուբենի *Բ·՝ 40բ, Գ·՝ 53ա, Դ·՝ 64ա, Ե·՝ 73ա, Զ·՝ 83ա՝, Է·՝ 90ա, Ը·՝ 92ա, Թ·՝ 96ա, Ժ·՝ 103ա, Ի·՝ 106ա, Լ·՝ 110ա, Խ·՝ 117ա, Ծ·՝ 130ա, Կ·՝ 136ա, Հ·՝ 154ա, Ձ·՝ 173ա, Ղ·՝ 178ա, Ճ·՝ 180ա, Մ·՝ 185ա, Ց·՝ 206ա, Ն·՝ 218ա, Շ·՝ 232ա, Ո·՝ 243ա, Չ·՝ 261ա, Պ·՝ 268ա, Ջ·՝ 290ա, Ռ·՝ 293ա, Ս·՝ 295ա, Վ·՝ 319ա, Տ·՝ 335ա, Ր·՝ 353ա, Ց·՝ 356ա, Ւ·՝ 362ա, Փ·՝ 364ա, Ք·՝ 375ա, Օ·՝ 390ա, Ֆ·՝ 396ա:*

Թղ· 418բ· Ցաւելուած մըն է եւ ցանկ զանազան տանջանքներու, իրենց տեղիքներով՝ գրականութեան մէջ:

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գործս սկսած է՝ *«Մ·Ա·Փ· 1887 3· 6· Հ· Գաբրիէլ Մէնէվիշեան»:*

1772

(Հին թիւ չունի)

ՈՒՍՈՒՄՆ ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

1840ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 232, իջակալուած 1—392 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 28·3×22·5: ՊՐԱԿԻ՝ 29: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×15·5: ՏՈՂԻ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ ներտգիր, բայց առանց կարեւորութիւն տալու ասոնց մէկ մասը նշանակուած են Առաջաւորաց պահքի օրերուն, նոյն իսկ անտօն չորեքշաբթի օրը: Նոյնը կը տեսնուի նաեւ ուրիշ տեղեր: Կը հանդիպիմ նաեւ լատինական տօներու ինչպէս Թղ· 9ա· «Փետր· 25՝ Մատաթիայ առաքելոյն»: Թղ· 10ա· «Մարտ 7՝ Թովմայի Ագուինացւոյն»: Թղ· 10բ· «Մարտ 12՝ Գրիգորի Պապին»: Թղ· 17բ· «Ապրիլի 2՝ Սրբոյն Ծովսեփայ Աստուածահօր»: Թղ· 18ա· «Ապրիլի 3՝ Սրբոյն Բենեդիկտոսի Աբբային»: Թղ· 19ա· «Ապրիլի 11՝ Լէոնիի Պապին»: Թղ· 21ա· «Ապրիլ 25՝ Մարկոսի Աւետարանչին»: Թղ· 22ա· «Մայիս 1՝ Առաքելոցն Փիլիպպոսի եւ Յակովբայ»: Թղ· 28բ· «Յունիս 13՝ Սրբոյն Անտոնի Պատուացւոյն»: Թղ· 31ա· «Յունիս 29՝ Գլխաւոր առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի»: Թղ· 31բ· «Յուլիս 2՝ Այցելութիւն Ս· Կուսին առ Ղեւսաբեթ»: Թղ· 34բ· «Յուլիս 25՝ Յակովբայ Առաքելոյն»: Թղ· 34բ· «Յուլիս 26՝ Աննայի մօր Ս· Աստուածածնի»: Թղ· 36ա· «Օգոստոս 7՝ Պօղիկարպոսի Զմիւռնիոյ հայրապետին եւ Արեւելեան Վկայից»: Թղ· 36բ· «Օգոստոս 10՝ Լաւրենտիոսի վկային»: Թղ· 37ա· Վերափոխումը դրուած է Օգոստոս 15ին փոխանակ ըլլալու 18ին կիրակի օրը: Թղ· 38ա· «Օգոստոս 24՝ Բարթուղիմէոսի առաքելոյն»: Թղ· 38բ· «Օգոստոս 28՝ Օգոստինոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 41ա· «Սեպտեմբեր 15՝ Տօն անուան սրբուհւոյ Կուսին»: Խաչվերացը Սեպ· 15ին դրուելու տեղ փոխադրուած է Սեպտ· 22ին: Թղ· 42ա· «Սեպտեմբեր 19՝ Մատթէոսի առաքելոյն եւ աւետարանչին»: Թղ· 44ա· «Սեպտեմբեր 30՝ Միքայէլի հրեշտակապետին»: Թղ· 44բ· «Հոկտ· 1՝ Երոնիմոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 45ա· «Հոկտեմբեր 6՝ Տօն ամենասուրբ Վարդարանին»: Թղ· 48բ· «Նոյեմբեր 1՝ Տօն ամենայն Սրբոց»: Թղ· 48բ· «Նոյեմբեր 2՝ Սրբոյն Յուստոսի Վկային, պաշտպանի Թրեւսու»: Թղ· 49ա· «Նոյեմբեր 4՝ Ցիշատակ համօրէն Ննջեցելոց»: Թղ· 53բ· Դեկտեմբեր 7՝ Ամբրոսիոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 54բ· «Դեկտեմբեր 13՝ Լուսիայ կուսին»: Թղ· 55բ· «Դեկտեմբեր 21՝ Թովմայի առաքելոյն»: Թղ· 56բ· «Դեկտ· 25՝ Ծնունդ Տեառն մերոյ»: Թղ· 57բ· «Դեկտեմբեր 28՝ Անմեղ Մանկանցն Բեթղեհեմի»: Թղ· 58ա· «Դեկտեմբեր 31՝ Սեղբեստրոսի Հռոմայ հայրապետին»:

Մատեանս է՝ Ուսումն բնական պիտութեանց՝ Քիմիա եւ Ֆիզիգա:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Սահման բնական պիտութեան: Բնական պիտութիւնն է· Գիտութիւն, որոյ նիւթ է որոշել եւ մեկնել զերեւոյթս, որ յանգործիւսոր բնութեան երեւիցին...»: (§ 1—8):

Թղ· 5ա· «Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս մարմնոց առհասարակ»: (§ 9—16):

Թղ· 8ա· «Գլուխ Բ·՝ Ցաղագս զօրութեանց նիւթոց»: (§ 17—52):

Թղ· 29ա· «Գլուխ Գ·՝ Քիմիական քննութիւնք ի վերայ նիւթոց ինչ, որոց ուսումն առաւելապէս կարեւոր է»: (§ 53—83):

Թղ· 51ա· «Գլուխ Դ·՝ Ցաղագս հասարակակշռութեան (հաւասարակշռութեան) զօրութեանց»: (§ 84—113):

Թղ· 69ա· «Գլուխ Ե·՝ Վասն չարժման»: (§ 114—151):

Թղ· 100ա· «Գլուխ Զ·՝ Վասն ծանրութեան»: (§ 152—175):

Թղ· 145ա· «Գլուխ Է·՝ Ջրակշռութիւն»: (§ 176—186):

Թղ· 160ա· «Գլուխ Ը·՝ Օդակշռութիւն»: (§ 187—216):

Գլուխ Թ· կը պակսի (§ 217—239):

Թղ· 201ա· «Գլուխ Ժ·՝ Մաղնիսականութիւն»: (§ 240—252):

Թղ· 213ա· «Գլուխ ԺԱ·՝ Եղեկտրիոնականութիւն»: (§ 253—268):

1773

(Հին թիւ 497)

ՏՕՆԱՑՈՑՑ 1799 ԱՄԻՆ

ԹՐԻԵՍՏ

1799

ԹՈՒՂԹ՝ 58, իջակալուած 1—113: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30×20: ՊՐԱԿԻ՝ Ա—Է: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, 27×10 իւրաքանչիւրը: ՏՈՂԻ՝ 43 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեկ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կողերը վնասուած, մէյանը շատ տեղ ներծծուած: ԳԻՐ՝ վարժ ներտգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի, սկիզբը կայ միայն Թղ· 1ա Մխիթարեան Միաբանութեան զինանշանը: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 58բ մեծ մասով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1799: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ յատուկ իմաստով չունի, բայց տես Թղ· 58ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Տօնացոյց 1799 ամի Տեառն եւ Ռմիկ մեծաց Հայոց թուականի: Գրեալ օրըստօրէ, որպէս վարի ուղղափառ եկեղեցին Հայոց ի Թրեսա 1799 (Նոր Տոմար)»: Ամէն օրուան համար նշանակուած են ժամերգութեան եւ պատարագի առուր պատշաճի շարականները, սաղմոսները եւ ընթերցուած-աւետարանները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ամիս Յունուար ունի զաւուրս ԼԱ: Յունուարի 1·, Տօն Տնօրէնութեան,

Թլփատութեան եւ Անուանն Քրիստոսի եւ Ը· օր Ծննդեան: Ի դիւրին՝ Օրհ· Գկ Փառացդ Հօր: Ալէ· կց· Եղիցի...»:

Թղ· 4ա· Տարտղն գիրը Գ· ըլլալուն Յունուար 13ին պէտք է տօնուէր *Առաջաւորաց բարեկենդանը, եւ* ապայից սուրբերը պէտք է փոխադրուէին *Վարդավառի յաջորդող* սուրբերէն ետք, բայց առանց կարեւորութիւն տալու ասոնց մէկ մասը նշանակուած են Առաջաւորաց պահքի օրերուն, նոյն իսկ անտօն չորեքշաբթի օրը: Նոյնը կը տեսնուի նաեւ ուրիշ տեղեր: Կը հանդիպիմ նաեւ լատինական տօներու ինչպէս *Թղ· 9ա· «Փետր· 25՝ Մատաթիայ առաքելոյն»: Թղ· 10ա· «Մարտ 7՝ Թովմայի Ագուինացւոյն»: Թղ· 10բ· «Մարտ 12՝ Գրիգորի Պապին»: Թղ· 17բ· «Ապրիլի 2՝ Սրբոյն Ծովսեփայ Աստուածահօր»: Թղ· 18ա· «Ապրիլի 3՝ Սրբոյն Բենեդիկտոսի Աբբային»: Թղ· 19ա· «Ապրիլի 11՝ Լէոնիի Պապին»: Թղ· 21ա· «Ապրիլ 25՝ Մարկոսի Աւետարանչին»: Թղ· 22ա· «Մայիս 1՝ Առաքելոցն Փիլիպպոսի եւ Յակովբայ»: Թղ· 28բ· «Յունիս 13՝ Սրբոյն Անտոնի Պատուացւոյն»: Թղ· 31ա· «Յունիս 29՝ Գլխաւոր առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի»: Թղ· 31բ· «Յուլիս 2՝ Այցելութիւն Ս· Կուսին առ Ղեւսաբեթ»: Թղ· 34բ· «Յուլիս 25՝ Յակովբայ Առաքելոյն»: Թղ· 34բ· «Յուլիս 26՝ Աննայի մօր Ս· Աստուածածնի»: Թղ· 36ա· «Օգոստոս 7՝ Պօղիկարպոսի Զմիւռնիոյ հայրապետին եւ Արեւելեան Վկայից»: Թղ· 36բ· «Օգոստոս 10՝ Լաւրենտիոսի վկային»: Թղ· 37ա· Վերափոխումը դրուած է Օգոստոս 15ին փոխանակ ըլլալու 18ին կիրակի օրը: Թղ· 38ա· «Օգոստոս 24՝ Բարթուղիմէոսի առաքելոյն»: Թղ· 38բ· «Օգոստոս 28՝ Օգոստինոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 41ա· «Սեպտեմբեր 15՝ Տօն անուան սրբուհւոյ Կուսին»: Խաչվերացը Սեպ· 15ին դրուելու տեղ փոխադրուած է Սեպտ· 22ին: Թղ· 42ա· «Սեպտեմբեր 19՝ Մատթէոսի առաքելոյն եւ աւետարանչին»: Թղ· 44ա· «Սեպտեմբեր 30՝ Միքայէլի հրեշտակապետին»: Թղ· 44բ· «Հոկտ· 1՝ Երոնիմոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 45ա· «Հոկտեմբեր 6՝ Տօն ամենասուրբ Վարդարանին»: Թղ· 48բ· «Նոյեմբեր 1՝ Տօն ամենայն Սրբոց»: Թղ· 48բ· «Նոյեմբեր 2՝ Սրբոյն Յուստոսի Վկային, պաշտպանի Թրեւսու»: Թղ· 49ա· «Նոյեմբեր 4՝ Ցիշատակ համօրէն Ննջեցելոց»: Թղ· 53բ· Դեկտեմբեր 7՝ Ամբրոսիոսի հայրապետին եւ վարդապետին եկեղեցւոյ»: Թղ· 54բ· «Դեկտեմբեր 13՝ Լուսիայ կուսին»: Թղ· 55բ· «Դեկտեմբեր 21՝ Թովմայի առաքելոյն»: Թղ· 56բ· «Դեկտ· 25՝ Ծնունդ Տեառն մերոյ»: Թղ· 57բ· «Դեկտեմբեր 28՝ Անմեղ Մանկանցն Բեթղեհեմի»: Թղ· 58ա· «Դեկտեմբեր 31՝ Սեղբեստրոսի Հռոմայ հայրապետին»:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 58ա· «Կատարումն տարւոյս լիցի արդեամբք ի փառս ամենակալին Աստուծոյ (Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ) եւ ի պատիւ օրհնաբանեալ Կուսին եւ (սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին եւ սրբոյն Անտոնի Աբբայի եւ) ամենայն Սրբոց (երկնաւորաց եւ երկրաւորաց յաւիտեանս յաւիտենից ամէն)»:

1774

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ՔԱՓՈՒՃԻՆԱՑ ԱՌ ՍԻՄՈՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍ

ԱԽԱԼՑԽԱ

1760էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 18: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·5×21·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 24×13: ՏՈՂԻ՝ 31: ՆԻՒԹ՝ զօրաւոր սպիտակ հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ ներագոյն կիսալաք: ԹՂԹԵՆՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ առջեւէն եւ ետեւէն երկուական սպիտակ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ ներտգիր: ԹԱՆԱԻ՝ մուր շագանակի: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 18բ էջին մեծագոյն մասը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1760էն

եոմ: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Գափուչիճ Վարդապետ մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Ախալցխա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ չկան:

Մատեանս է՝ «Պատասխանի Հարց Գափուչինաց, որք ի Վրաստան յԱխալցխա քաղաքին քարոզութեան պարապին, առ գրուածն կամ առ Թուղթն առաքեալ նոցա ի Սիմէոնէ Կաթուղիկոսէ (ըստ մականըելոյն իւրոյ) Պատրիարգէ Հայոց»: Որքան կ'երեւի ձեռագիրս բուն պատասխանին սեւագրութիւնն է, որովհետեւ բնագրին վրայ բազմաթիւ սրբագրութիւններ կատարուած են: Այս իմաստով Թղ· 1աի լուսանցքի վրայ գրուած կը գտնենք՝ *«ա. զայս ամենայն Թիւրն բանիւքն հանդերձ սկզբնադիր արա ի գրելն»*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բնագիրը նախաբանէ մը եոմ կը բաժնուի 39 յօդուածներու:

Սկիզբն: Թղ· 1ա· *«Զքո առ մեզ գրեալ դիրն կամ զԹուղթն ընկալաք եւ իմացաք անտի զյանդիմանելն քո զմեզ ի բազում իրս եթէ ի վերայ հանդամանաց հաւատոյ մերոյ եւ եթէ ի վերայ եղանակին որով վարիմք, այլ մեծաւ անիրաւութեամբ եւ գլխովին տարապարտ զայս ամենայն առնես»* եւն·: Ապա կը թուուին *Սիմոն* Կաթուղիկոսի կողմէ գրուած ուրբ գլխաւոր ամբաստանութիւններ ընդդէմ Գափուչինաց, որոնց պատասխան կը տրուի մի առ մի:

1775

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՀԱՒԱՏՆ ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

ԱՆՑԱՑՏ

ԾՐ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹՔ՝ 36: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·5×20: ՊՐԱԿՔ՝ 3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 27×16: ՏՈՂՔ՝ 42: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 34բ—36բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԾՐ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Անհաւատն առանց պատասխանւոյ, կամ անհաւատացօղն առանց պատասխանւոյ: Գործ Պօղոսի Սէներեան, ի Միւրանուբենէ Գիւսեւեան, ուր ցուցանի Թէ ոչ կարէ ոչ ճանաչել՝ Թէ որն իցէ ճշմարիտ կրօնն, որ կամի ճանաչել զնա: Ըստ հակաբանական ոճոյ՝ Անհաւատն անպատասխանի: Գործ Պօղոսի Սեներեան, ի Միւրանուբենէ Գիւսեւեան, յորում ցուցանի Թէ կարէ ճանաչել եւ որոշել զճշմարիտ կրօնն, որ միանգամ կամի զնա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· *«Մատն Ա·՝ Գլուխ Ա·՝ Վախճան հեղինակի ի յայս գործ, եւ ճանապարհ զոր ունի: Ոչինչ մեծագոյն քանիւ մշակեն պարտիզպանք ի տունկս իւրեանց, քան Թէ զարմանան...»*:

Թղ· 6բ· *«Գլուխ Բ·՝ Որչափ անարժան իցեն հաւատոյ անաստուածքն»*: Այս ձեւով կը յաջորդեն իրարու ԺԴ գլուխներ, վերջինն է՝

Թղ· 34ա· *«Գլուխ ԺԴ·՝ Վկայութիւն, զոր վկայեն վասն Աստուծոյ գազանքն սքանչելի սերընդեամբ իւրեանց»*:

1776

(Հին թիւ չունի)

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏ ԿԱՄ ՈՍԿԵՓՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՖԻՆ ԳԻՐՔ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1773էն եոմ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 136: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·2×22·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն ընաւակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 23×17: ՏՈՂՔ՝ 32—33: ՆԻՒԹ՝ եւրոպական հաշուեգրքի թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ կրկին հաստուածամբ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ եւ մանուշակագոյն: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2բ, 3ա, 110բ—112ա, 113ա—114ա, 127բ—134բ, 135բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1773էն եոմ: ԳՐԻՉ՝ կեսարացի տիրացու կիրակոս: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 1բ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Ա կողմի ներսի երեսը՝ *«Առաքեաց ի Կ· Պոլսոյ Հ· Գրիգորիս Վրդ· Մանեան 1956 Հ· Օ· Ս·»*:

Մատեանս է՝ Թղ· 1—93բ· *«Աբուեստ Քիմիական կամ Ոսկեփոխութիւն»*, կան նաեւ մէջ ընդ մէջ բուսական դեղագրեր (Թղ· 94ա—99բ): *«Քաֆին գիրք»* (Թղ· 100բ—110ա):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Գծուած՝ զանազան պատկերներ են քիմիական փորձերու համար գործածելի անօթներու:

Թղ· 3բ· *«Ճանկ զըրքուս ասմիկ տեսանելի դիւրութեանն»*: Ճանկը կազմուած է ԱՐԳ–ի կարգով:

Թղ· 8ա· *«Առաջաբանութիւն. Գովական յարուեստ է օձնական եւ գործեալ բնութեանն եօթն ազգ իրվոյն, որ ի Քանէէ արարեալ զայս իմաստասիրեալ գիրքս: Քիմիեական արհեստ եւ բազում ճարտար վարպետաց եւ իմաստից յուպանելով եւ քաղվածելով եօթը նիւթոց վրայ: Ես անարժան Պաւփադարա որդոյ Զեզարինէ, արի Զէքէալոյ: Ըսկսանի յամի փրկչին Ռեե(՞) Աստուածով ամէն: Գլուխ Ա·՝ Ոսկին, արծաթն, պղինձն, կլայեկն, արճիճն...»* (իւրաքանչիւրի էով գրուած է յատուկ գաղափարագիրը եւ բնագրին մէջ անկէ եոմ շատ տեղեր այս զանազան մետաղները կը նշանակուին միայն գաղափարագրով: Ունի ցնէ գլուխ (347), կարճ կամ երկար խրատներով: Շատերուն տակ գրուած է *«Փորձեցի փուճ ելաւ օվ եղբայր»* (Թղ· 81բ): Ցառաջ կը բերեն քանի մը հետաքրքրական անուններ:

Թղ· 15բ· Իէ· Գլխուն վերեւ՝ *«Սկսանի գիրք Պաւփադարա որդոյն Զեզարինէ արի Զէդալոյ ըսկսանի յամի Փրկչին Ռեե գրվեցաւ Աստուածով ամէն: Գիտասջիք, գիրքս այս բաժանի երիս մասունս, որոց առաջինն յայտնէ զիրս պիտական գործոյս, երկրորդ մասն յայտնէ զամանսն որ պիտոյ է գործոյս, երրորդ մասն զգործելն իրվոյն...»*:

Թղ· 81բ· *«...Ա տարիէն ետեւ Մարի այեար կու գառնայ, բաւէ: Տէր Յոհաննեսի պարգեւն է այս...»*:

Թղ· 82ա· *«...Փորձեցի, փուչ ելաւ այս թէրթիա պըս սուտ է»*:

Թղ· 83բ· *«Այս դուռն բժիշկ Պետրոս էմմուն գրքէն գրեցանք Զըմշկէզկեղի»*:

Թղ· 83բ· *«Պատճառ գըրոյս այս է որ ի Թըվին Փրկչին ՌՄԻԲ–ին* (1773) *եւ Յունվար Ա· ամսոյ, որ բնակեալ էաք ի Հալէպ քաղաքին, հանդիպեցանք Տէրվիշ Ահմէտին, առաք խրատն ի տեմսին բազում, աշխատեցան եւ ոչ գտին, փառք կամեցող անմահ Աբարչին, թէ որ կամի տվող է, այսպիսի փառս ուզողին որ կ'ասեն թէ չի լինիր, բայց անհընարինն հընարաւոր է կամեցողին, որ կամեցաւ, զայս մեղաւորին պատճառ: Վասն չքաւորին խղճացաւ եւ ողորմեցաւ եւ իւր կամաւն եառուր չինել զայս մաճունիին, որ աչօք իմոք տեսի եւ ձեռօք իմոք չինեցի եւ կերայ ի հացէն եւ ապա գրեցի եւ յուսուցի աշակերտաց իմոց եւ ամենայն չըքաւորաց կարօտելոց զայս այսպէս: Առ Լ տրմ· սրմայ, արծաթ եւ հալէ...»*:

Թղ· 87բ· *«Մէթ Դուռն: Ոսկեան, փորձէ: Աստուած ողորմի Թոխատցի բժիշկ Յարութիւնին ծնողացն հոգոյն եւ եւս իւր հոգոյն, այս անգտանելի մեծագին պարգեւս ի դառն ժամանակիս իմոյ պարգեւեաց ինձ եւ պատճառ եղեւ իմոյ տանս եւ զաւակացս կեցութեան, վարձս առցէ ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերմէ ի միւսանգամ գալստեան ամէն: Առ ա մսխալ մի սնդիկ... լինի ոսկի լաւ»*:

Թղ· 88բ· *«...մինչեւ որ ներկըվի, մի ձանձրանար, բժիշկ Էնթապցի Տօնիկին է»*:

Թղ· 93բ· *«...փառք տուր Աստուծոյ եւ տասնին աըն տուր աղքատաց եւ յիշեայ ա Հայր մեղայիւ մի կեսարացի տիրացու կիրակոս· ամէն»*:

Թղ· 94ա· *«Այս են նշանք է խոտիցն որք կան ի ներքեւ հէօքմի եւ զօրութիւնն է մոլորակաց, եւ Թէ ոք գըտանէ զսոքայ բաւսմ(՞) բազում օգնութիւն առնէ ի ձեռն դեղոց եւ փարթամանայ...»*:

Թղ· 100բ· «Նախաղրութիւն եւ յառաջաբան յանուն Աստուծոյ գթածին եւ ողորմածին եւ ինքն օգնէ մեզ միշտ: Ըսկսմունք օգնականութեամբն Աստուծոյ գրեմք զքաջին գիրքն եւ գիմաստութիւնն, որ ասեն քար զարմանաւոր եւ պատուական...»: Ա—Զ գլուխ:

Թղ· 104ա· «Պատմութիւն արուեստիս: Սկիզբն գրոց արեւուն եւ լուսնի (ռսկի եւ արծաթ), զոր հրեշտակն եցոյց Ադամայ հրամանաւն Աստուծոյ ի յառաջն եւ ես Զիպեռս հանի ի գուբս զայս գիրքս ի գրոց փիլիսոփային եւ յոյժ գոհացայ զԱստուծոյ... Իսկ ես Զիպեռս ասեմ ձեզ ճշմարտապէս զի հանեալ եմ զայս գիրքս ի փիլիսոփային գրեանցն եւ է ուստոյզ արուեստ... եւ այլ Ջուհուտ մի որում անունն էր Կաօնօս... գողացաւ զայս արուեստս ի Մովսէսէ...»:

Թղ· 112բ· «Բառգիրք արարեալ մահտեսի Գրիգորէ: Բոյն իմաստասերէ՝ Արեգակ» մինչեւ Արծաթ, ապա ընդհատուած:

Թղ· 114բ· «Բառգիրք արարեալ մահտեսի Գրիգորէ» Հայերէն–Թուրքերէն:

Թղ· 135ա· «Ճանկ բառից բնական իրաց, բուսոց, արմատից, հանքայց, խոտից եւ կենդանեաց»: Կայ միայն Ա գրի մէկ մասը Աբարիոն–Անանուխ: Շարունակութիւնը տես Ձեռ· Թիւ 1375:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 1բ· «Զայս պատուական եւ գովական քիմիական հաղվագիւտ աննըմանն յարուեստս զայս վկայեալ բազմից իմաստուն վարդապետաց եւ խորագէտ փիլիսոփայից եւ ճարտասան քիմիաճի վարդապետք քաջհմուտ եւ տեղեակ զանազան աղտից եւ լեզուից գիրքերէ օրինակեցինք զայս գիրքս, ուստի օգուտ բազմաց եւ թողուցինք աշխարհի, կարօտեալց որ գործեն երկիւղիւն Աստուծոյ եւ ամօթերես մարդկան: Տուր ողորմութիւն աղքատաց եւ կարօտալոց օգնէ այս բարեյիշատակ արուեստիս: Վաստակէն տանէն մէկն մի խնայեր երբէք եւ մի մոռնար կարօտներն, զայս կը պատուիրեմ ձեզ նախապէս: Գործէ խոնարհութեամբ, խոհեմութեամբ, ըզգաստութեամբ, լսգուչութեամբ, համբերութեամբ, մի հպարտանար, մի պարծենար, մի սուտ զուրուցեր, մի մարդ խաբեր, մի մեհան քննէ զհոգիներն, մի տար զսրբութիւն քոյ շանց եւ մի արկաներ մարգարիտ առաջի խոզանց ըստ բանին սուրբ աւետարանի, որ ապականեն եւ ոտնակոխ ընեն անգիտութեամբ եւ վնասեն: Ձչմարիտ գործն քոյ՝ դու հաւատայ Աստուած առանց կասկածի, առանց երկբայութեանն, երկիւղիւ, աստուածապաշտութեամբ, պահօք, եւ աղօթիւք, եւ մենք այսպէս ուսանք մերոց վարդապետաց եւ գործեցինք, կերանք հացէս այսմինկ եւ յուսուցինք բարի աշակերտաց մերոց առանց թաքուցանելոյ եւ օրինակեցինք այս անուուեալ (անուանի°) իմաստուն վարդապետաց եւ փիլիսոփայից կարգաւորաց, թագաւորաց, իշխանաց եւ աշխարհականաց, զերքեքն որ անվանք պիտի յիշեմք իր տեղերովը եւ անուններովը յամի Փըրկչին ՌԻԺԲ (1593°—1412°) այս անուանեալ անունները կը գրեմք: Էլ Գապլ իմաստասէրն, որ զայս արուեստս չինեց: Արիստոտէլ, Դիօս, Կորնդէս փիլիսոփայք: Առաւուտուրն, որ է Լռիկառդ Տէ Քուրի վալ' Պաւափղարայ որդոյն Զեղարինէ Արի Զեզալոյ: Լռաղիզ իմաստասէրն այս գործոյս տեղեակ: Եղուսինայ Իքսիրի տեղեակ իմաստուն վարդապետն: Իշխանն Ապու Ալիպն Սինեայ, իմաստուն արուեստաւ: Սէնկկայ, Հէրմոս իմաստասէրն վարպետն քն·(°) Մէրէտին իմաստուն փիլիսոփայն: Թավորն Առաքելայ իմաստասէրն: Ադամոս վարդապետն: Ձէպէրօս իմաստասէրն: Գըրըզոր աստուածաբանն զոր գրեաց տաղավար խոտն: Տէրվիշ Ահմէտն Իքսիրճի վարպետն: Զեպիռ իմաստալից, կապելոյ մարդկան կապս յուսուցանէ, զի Տինքար (կամ Զիտինքա°ր) իմաստասէրըզ Ջուր երկնային գոչէ: Ռուֆֆաւս քաջհմուտ այս երջանիկ արուեստիս: Պուլիթարա ըստ գրոց ,Ջուր մուր տէ սէնկի վարպետն: Պուպէթարայ իմաստուն վարդապետն, Իքսիրճի Յոհաննէս կըրի զավակն այսպէս արար ըզկիր զօհալին: Սերօսեան Իքսիրի գործոյն վարդապետն: Սեաւ վարդապետն, պղինձագործն: Պունուֆայ իմաստասէրն կլայեկի գործի: Դամիրնիկոս վարպետն ոսկէգործն ասէ: Յալէտն, որ ասայ թէ մի հաւատայք, արեգակն կարէ լինել առայ արեգակի, եւ կամ լուսինն առանց լուսնի, եւ այս անհնար է»:

1777

(Հին թիւ 4)

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՅՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

1840ի ատենները

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թուիզթ՝ 78, իջակալուած՝ 1—51 եւ 1—78: Մեծութիւն՝ 29×22·5: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Դրութիւն՝ միասիւն 24×17: Տողք՝ 28: Նիւթ՝ հին զօրաւոր ղողոյ բուղթ: Կազմ՝ հաստկեղ բուղթ մը: Ձանգամանք՝ գործածութենէ շատ վնասուած, բուղթերու վարի ծայրերը մինչեւ Թղ· 36 պատռած: Գիր՝ նօտրգիր: Թանագ՝ սեւ: Զարդարանք՝ նշ· չունի: Դասկարկ՝ Թղ· 36բ—38բ, 78բ: Ժամանակ՝ 1840ի ատենները: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Դպրութիւն Ցոյն բարբառոյ» (Քերականութիւն հին յունարէնի):

Թղ· 1ա· «Պատրաստութիւն: Մինչեւ սկիզբն արարեալ զպրութեանն, պարտ եւ պատշաճ է նախ վասն նշանագրաց, հատկի, ոլորոյ, նշանաց եւ քաղցրաձայն բարբառոյ խօսել կարճառօտիւք...»: (Հատած Ա—ե):

Թղ· 9ա· «Մասն Ա·՝ վասն մասանց բանի առ հասարակ»:

Թղ· 39ա· «Մասն Բ·՝ Ցարմարումն բանի»:

1778

(Հին թիւ չունի)

ՁԱՇՈՑ ԵՒ ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ

1834

Թուիզթ՝ 86, իջակալուած՝ 1—151: Մեծութիւն՝ 29·3×20·5: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Դրութիւն՝ երկսիւն, իւրաքանչիւրը 23×7·3: Տողք՝ 53: Նիւթ՝ հին զօրաւոր, հաստկեղ բուղթ: Կազմ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ, կոխուած ոսկի զարդերով, ոսկի է նաեւ կտուրբը: Թղթենիք պաէպանակներ՝ սկիզբն ու վերջը գունաւոր բուղթ մը: Ձանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ նօտրգիր, տեղ–տեղ նաեւ սեւ զարդագրեր: Թանագ՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնատառերը կարմիր: Պատկերներ՝ տպագրուած եւ գունաւորուած Թղ· 1ա, 2բ, 46բ: Դասկարկ՝ Թղ· 1բ, 44բ—46ա, 78բ վարի կէսը, 79—86: Ժամանակ՝ 1834: Գրիչ՝ հաւանաբար Գերովբեան Հ· Արսէն որուն անուան սկզբնատառերը ոսկեգիր կոխուած են կողմի կռնակին: Տեղի՝ Վիեննա: Տէր՝ գրիչը: Յիշատակարան՝ չունի, սակայն Թղ· 47ա–ի տակը մանր գրերով կը կարդանք՝ «1834 Մայիս 24»: Տես նաեւ Թղ· 2ա նախատաբերքը: Տեղեկութիւններ՝ առաջին բդեշխ պահպանակի երկրորդ երեսին՝ *«Սաացաք յհեղեզեան Ս· Պետրոսի ի Վիեննա, ուր պատարագէին Մխիթարեան Հարք յերբեմն ժամանակի: 24 Մայիս 1950»:* Հատորիս մէջ միասին կազմուած է 1803ին Թրիեստ տպուած խորհրդատետրը:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Ձաշոց գիրք բովանդակ տարուոյ պատարագաց եւ ժամերգութեանց ըստ ծիսի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ: Ցորում դնին պատարագամատոյց եւ ամենայն գիրք, եւ ընթերցուածք եւ աւետարանք ժամերգութեանց եւ պատարագաց ի դիւրութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ: Գրեցաւ ի Վանս Պաչտպան Սուրբ Աստուածածնի ի Մենաստանի Մխիթարեան Միաբանութեանս ի կայսերանիստ քաղաքի ուղղափառ թագաւորութեանս Գերմանիոյ՝ ի Վիեննա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Առաջին օր տարւոյս է կազանդ: Տօն Թլփատութեան Տեառն որ է տօն անօրէնութեան եւ անուանադրութեանն Քիստոսի, որ կատարի անվրէպ զկնի ութօքէից Ծննդեանն Քրիստոսի: Ձաչու ժամամուտս Աստուածածնին զքեզ...» եւ· կը դրուին ըստ տօնացուցի ամբողջ տարուան իւրաքանչիւր օրուան աւուր պատշաճի ընթերցուածները իսկ աւետարաններուն համար կը ղրկէ: Թղ· 47—48:

Թղ· 47ա· «Աւետարան ըստ Մատթէոսի»: Թղ· 57ա՝ «Աւետարան ըստ Մարկոսի», բաղառեալ ԺԲ 9—20: Թղ· 63բ՝ «Աւետարան ըստ Ղուկասու»: Թղ· 72ա՝ «Աւետարան ըստ Յովհաննու», բնագրին մէջ է Ե· 53 — Ը· 11:

1779

(Հին թիւ չունի)

ԱԹԵՆԱԴՈՐԵԱՑ ՋԱՏԱԳՈՎՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) 1866էն ետք (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 24, իջակալուած Ա—է եւ 1—39: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29×23: ՊՐԱԿՔ՝ 4: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×14·5, լայն լուսանցքներու վրայ դրուած են յաւելուածներ եւ սրբագրութիւններ: ՏՈՂՔ՝ 30: ՆԻԽԹ՝ ձիւն միջակ հաստութեամբ ոդորկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, մինչեւ Թղ· 3ա բնագրին վրայ գիծեր ձգուած են: ԳԻՐ՝ մանր ներքգրի նման շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 23բ—24բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1866էն ետք: ԳՐԻՉ՝ Տէրվիշեան Հ· Սերովբէ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա(՞): ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Եթէ ո ոք էր Աթենադորայ եւ զինչ ինչ գրեաց: Չփիլիսոփայն լինել Աթենադորայ անուն իսկ զրոցն յայտ առնէ»:

Թղ· 3բ· «Ծանդիմանութիւն: Տրտունջ լինի Աթենադորաս եթէ ընդ իշխանութեամբ արդարակորով եւ իրաւախորհ թագաւորացն...»:

Թղ· 4բ· «Աթենադորայ Աթենացւոյ փիղիսոփայի քրիստոնէի Հրեչտակութիւն վասն քրիստոնէից առ ինքնակալն Մարկոս Աւրեղիոս Անտոնինոս եւ Ղուկիոս Աւրեղիոս Կոմոդոս, առ Հայականս, Սարմատականս, նա՝ եւ փիղիսոփայս: Աչխարհ անտեսութեան ձերոյ, թագաւորք մեծամեծք...» (Ա—Լէ):

Մատեանս է՝ «Աթենադորեայ Ջատագովութիւնք, Թարգմանութիւն Տէրվիշեան Հ· Սերովբէի» ինչպէս նշանակուած է Թղ· 1ի վրայ մատիտով:

1780

(Հին թիւ չունի)

ՇՆՈՐՀԱԽՕՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ 1865

ԹՈՒՂԹՔ՝ 4: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29·3×23: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն: ՆԻԽԹ՝ հաստկեկ ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով ոսկեզօծ զարդեր: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ կազմը ինչ մը վնասուած: ԳԻՐ՝ ներքգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ ամէն մէկ էջ կարմիր գիծերով շրջանակի մէջ առնուած: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 4: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1865: ԳՐԻՉ՝ Մխիթարեան վարժարանի աշակերտներ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 3բ:

ՓՈՒՆՋ ՆուիրուածՀաւանաբար *Ա.յսընեան Հ· Արսէնին*, անուանաթերթ չունի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա՝ գրաբար, 3ա՝ աչխարհաբար շնորհաւորական արձակ ուղերձներ են:

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3բ· «Ի Վիեննա, ի Վանս Պ· Ս· Աստուածածնի ի 11 Դեկտեմբերի 1865»:

Մատեանս է՝ Շնորհաւորականներու

1781

(Հին թիւ չունի)

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ 1—1846 ԵՒ ՏՈՀՄԱԾԱՌ ՔԵՐՈՎԲԷ ԲԱԳՐԱՏԵԱՆԻ ԵՒ ԿՆՈՋ՝ ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՔԷԼԷՇԵԱՆԻ

ԿԱՐԻՆ 1857էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 115×75: ՆԻԽԹ եւ ԿԱԶՄ՝ միջակ հաստութեամբ ոդորկ թուղթ գունաւոր կտաւի վրայ կպցուած: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ ծայրերը պատառոտուած, մէկ կողմ վրան ձէթ թափած, ազտոտած: ԳԻՐ՝ խառն, ներքգիր եւ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, մէկ մասը մատիտով գծուած: ՊԱՏԿԵՐ՝ ամբողջը երկու պատկեր է տոհմածառի ձեւով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1857էն ետք: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ կարին: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Քարտէզս է՝ «Տիեզերական Պատմութիւն 1—1846ին Տոհմածառ Քերովբէ Բագրատեանի եւ կնոջ՝ Կատարինէ Քէլէշեանի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մեծ, գծագրուած երկու պատկերներ են, մէկ երեսի վրայ:

Ա· Մեծ խաչ մը, որ պատատուած է բազմաթիւ ճիւղաւորումներ ունեցող որթատունկով մը: Խաչի եւ որթատունկի արմատին վրայ գրուած է *«Ճիսուս Քրիստոս Քահանայապետ»* եւ ապա որթատունկի վրայ տարիներու կարգով կը յաջորդեն Հռոմայ բահանայապետներու անունները մինչեւ *Պիոս Թ·* 1846: Որթատունկի ուղերու վրայ գրուած են իւրաքանչիւր բահանայապետի շրջանին պատահած կարեւորագոյն դէպքերը կամ նոյն ժամանակի մեծագոյն սուրբերու անունները: Որթատունկի աջն ու ձախին կան ճաեւ յօտուած արգատներ, որոնց վրայ գրուած են ժամանակի հերձուածներն ու հերետիկոսութիւնները կամ մոլորութիւնները Ճիսուսի այն խօսքին պատկերաւոր ներկայացմամբ ուր կ'ըսէ *Ես եմ որթն ճշմարիտ...* (*Յովհ· ԺԵ· 1*):

Բ· Վերինին տակը գծուած է տոհմածառ մը՝ *Քերովբէ Սրապիոնի Բագրատեան*-ի եւ իր կնոջ *Կատարինէ Քէլէշեանի* 1716—1857: Իրրեւ ծանօթութիւն կը կարդանք՝ *«Կատարինէ եւ Քերովբէ յետ ընդունելոյ զպսակ ամուսնութեան ի Հայոց յաւուրս կարապետ Վարդապետի Առաջնորդի նոցա, զանակնծ արկանի ի բանտ Քերովբէին, սակս անհաւան լինելոյ նորա յընդունելոյ զՀայութիւն եւ յաղագս անդրդուելի մնալոյն իւրում ի հռոմէական հաւատս եւ վասն չխոստովանելոյ զանուն քահանային, որ զինքեան պսակեաց մնայ ի բանտին զաւուրս ինչ: Զկնի տուգանօք զերծեալ, պատրաստեն ի գաղթականութիւն յԱխալցխայ, առ պատերազմաւ Ռուսաց ընդ Օսմանեանս (1829) քրիստոնեայք գրեթէ ամենեքին գաղթեն: Զկնի վեց ամսոց Քերովբէ խոյս տայ յԱխալցխայէ ի հայրենիս եւ տիրանայ իւրոցն կալուածոց: Ետ 7 աւուրց եւ Կատարինէ Հասանէ ի կարին հալածական ի պահանորդաց Ռուսիոյ»:*

Քերովբէի նախնիքներէն Անոյշի մը մասին գրուած է նոյնպէս ծանօթութիւն՝ *«Ի թուին 1716 Անոյշ հափշտեալ յԱգբխպաշ ի Չէթէոց եւ վարեալ ի գերութիւն աստ ի կարին, վաճառեցաւ Արաբացի ումեմն մեծատան: Ապա այրն լի տրտմութեամբ թափառեալ ընդ սահմանակից գաւառս, որոնմամբ հասանէ ի կարին եւ որպէս զի դիւրացուցէ զաչխատանս իւր առ ի գտանել զկինն, ծպտեալ ի կերպարանս մուրկի սկսանի մի առ մի չրջիլ ընդ դրունս քաղաքին յողորմութիւնս: Ցաւուր միում բաց գտեալ զդուռն մեծատանն Արաբացւոյ մտանէ ի ներքս եւ կինն իւր հացեփ գոլով անդ, ճանաչեն զմխիթանս եւ աղաչանօք ազատին ի գերութենէն կալով մնալով յայնմհետէ ի կարին»:*

1782

(Հին թիւ չունի)

ՔԱՐՈԶԱԳԻՐՔ

Կ· ՊՈԼԻՍ՟ 1820Էն ետք

ԹՈՒՂԹՔ՝ 139, գրքին թէ՛ սկիզբն ու թէ՛ վերջը կան բազմաթիւ փրցուած էջերու կտորներ որոնք չեն հաշուուած, իջագրուած մասն է 263—539: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 29×21: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×14: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ ոդորկ բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ վերջաւորութեան կանաչ կէսէն պատռած թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ փրցուած են սկիզբէն նուազագոյն 130 եւ վերջէն ալ նոյնքան թղթեր, որոնցմէ մնացած են միայն կտրուանքներ, կազմին միացած, կազմն ալ խոնաւութենէ շատ կրած է: ԳԻՐ՝ ընթացիկ նօտրգիր, Թղ· 99ա—էն ետք հին շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, շատ տեղեր ներծծուած: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1 եւ 1ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1820Էն ետք: ԳՐԻՉ՝ Յակոբ Վրդ· Տէօվլէթեան՟: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս՟: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ՝ Թղ· 106, ի բնագրի եւ Թղ· 115: ՄԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա՝ «*Առաքեալ ի մերոց ի Կ· Պոլիս, ընկալաք յ30· Հոկտ· 1953: Հ· Ն· Ակինեան*»

Մատեանս է՝ «Քարոզագիրք», կը բովանդակէ նախ ճանի մը աշխարհաբար քարոզներ: Կը սկսի ԾԳ· քարոզի ետեւի մասէն, մինչեւ ՂԴ· քարոզին կէսը, պակաս մասը փրցուած է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· կէսէն՝ «*փորձեաց զնա այլ ոչ համարձակեցաւ յամենասուրբ Մայր նորա*»: Վերջ՝ «*զի արժանի բնակարան լիցուք մեծ–վայելչութեանն Աստուծոյ բարեխօսութեամբ ամենասուրբ Աստուածամօրն*»:

Թղ· 2ա· «*Քարոզ ԾԴ·, Տօն սրբոյն Յակոբայ Հայրապետին: Սքանչելի է Աստուած ի վերայ սրբոց իւրոց, (Սաղ· կէ· 37) աղաղակէ սուրբ մարգարէն Դաւիթ…*»: Վերջ՝ «*այսոքիւք կարեմք ըստ կարի նմանիլ վարուց նոցա եւ բարեխօսութեամբ նոցին երկնաւոր փառացն ժառանգաւոր, որում լիցի մեզ ամենեցուն հասանել չնորհիւ Տեառն մերոյ Յիսուսի· ամէն*»:

Թղ· 4բ· «*Քարոզ ԾԵ·, Որդւոց Որոտման Յակոբայ Առաքելոյն եւ Յովհաննու Աստուածաբան Աւետարանչին: Սա զի նստցին սոքա երկու որդիքս իմ (Մատթ· Ի· 21): Սողոմէ մայր երկուց հարապատ եւ սուրբ եղբարց…*»: Վերջ՝ «*զի ընդ բարի եւ հաւատարիմ ծառայիցն մտանել յարքայութիւն նորա արժանասցուք բարեխօսութեամբ բաժակարբու աշակերտացն մեծին Յակոբայ եւ Յովհաննու Աստուածաբան Աւետարանչին*»:

Թղ· 7ա· «*Քարոզ ԾԷ· (ԾԶ չկայ), Սրբոյն Նիկողայոսի Սքանչելագործ հայրապետի: Ինձ յոյժ մեծարու եղեն բարեկամք քո Աստուած (Սաղ· ՃԼԸ· 17): Երկնաւոր վարդապետան մեր Յիսուս Քրիստոս զաշակերտս իւր բարեկամ ինքեան անուանէ…*»: Վերջ՝ «*զի տեսեալ մեր զնոսա զօրացեալս եւ մեծարեալս ջանասցուք հետեւել նոցա, զի եւ ի փառս նոցա հասանել արժանասցուք չնորհօք եւ ողորմութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի· ամէն*»:

Թղ· 9ա· «*Քարոզ ԾԸ·, Սրբոց Հրեշտակաց: Ամենեքեան հոգիք են հարկաւորք (Եբր· Ա· 14): Ի ոտնակոխել մեր զսուրբսս որ ի մարդկային զարմէ…*»: Վերջ՝ «*նոքա սիրեսցեն զմեզ եւ օգնեսցեն մեզ եւ վասն մեր բարեխօսեսցեն առ Աստուած*»:

Թղ· 11բ· «*Առաջին կիւրակէի յարութեան: Քարոզ ԾԹ·, Քրիստոս սրբոյն եղիայի մարգարէին: Արդարեւ ասեմ ձեզ (Ղուկ· Դ· 25) Մի ոք կարծեսցէ թէ Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցի ոչ ըստ արժանւոյն պատուէ եւ մեծարէ զսուրբ մարգարէն եղիա…*»: Վերջ՝ «*զի արժանի լիցուք չնորհաց ողորմութեանն Աստուծոյ եւ բարեխօսութեամբ եւ աղօթիւք սուրբ մարգարէին եղիայի եւ ամենայն աստուածահաճոյ սրբոց· ամէն*»:

Թղ· 14ա· «*Քարոզ Կ·, Առաջին կիւրակէ զկնի Ծննդեան: Սկիզբն նշանաց Տեառն: Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ի Կանայ Գալիլէացւոց (Յովհ· Բ· 1): Անհամար նշանս արար Քրիստոս ի ներմարդութեան իւրում…*»: Վերջ՝ «*նոքին փոխեսցին ի հանդերձեալ աշխարհին ի դիւնի ուրախարար փառացն արքայութեան· ամէն*»:

Թղ· 16ա· «*Քարոզ ԿԱ·, Եր(կ)րորդ կիւրակէ զկնի Ծննդեան: Հաւատք գործովք վայլեալ: Որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանս յաւիտենականս (Յովհ· Զ· 46): Ամենաբարի Արարիչն Աստուած ի ստեղծանելն իւրում զայս մեծ աշխարհ…*»: Վերջ՝ «*զի որ հաւատայ յիս, ընդունի զկեանս յաւիտենականս, որում արժանացուսցէ Աստուած· ամէն*»:

Թղ· 18բ· «*Քարոզ ԿԲ·, Կիւրակէ պահոց Ծննդեան: Քուն մեղաց: Զարթիր, զարթիր, արի կաց Երուսաղէմ (Եսայ· ԾԲ· 1): Քանի՞ խորհրդաւոր է զի ի կիւրակէիս, որում անմիջապէս զհետ գայ գերահրաչ տօն…*»: Վերջ՝ «*եւ արիացէք ի գործս բարիս, զի աստ ղչնորհս Տեառն եւ ի հանդերձեալն զփառս նորա վայելեսջիք յաւիտեան· ամէն*»:

Թղ· 20բ· «*Քարոզ ԿԳ·, Ճրագալուստ* (sic !) *Ծննդեան: Պատրաստութիւն առ Ծնունդ Տեառն: Մտցուք ի յարկս նորա (Սաղ· ՃԼԱ· 6): Ընդ որում սուրբ մարգարէն Դաւիթ օգնականութեամբն Աստուծոյ հանդեաւ ի պատերազմաց…*»: Վերջ՝ «*հոտ անուշ լիցուք առ Աստուած եւ այնպէս ի սրբութիւնն մերձենացուք*»:

Թղ· 22բ· «*Քարոզ ԿԴ·, Սրբոց Վարդանանց զօրավարաց: Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց (Սաղ· ՃԺԵ· 6): Երբեմն երեւեցան ի Սեբաստիայ ի մանկունք միաբանութեամբ ի լիճն նահատակեալ…*»: Վերջ՝ «*զի այնպիսին ոչ մեռանի այլ սկիզբն առնու կեալ յաւիտեան*»:

Թղ· 24բ· «*Քարոզ ԿԵ·, Կտակ Հարչափանաց: Յառաջաբանութիւն: Զի՞նչ է այս, զոր արարեր այսօր ո սուրբ եկեղեցի Աստուծոյ փեսային մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի…*»: Վերջ՝ «*եւ հաւատարմացոյց մեզ զկէր աստուածութեան· Շնորհ փրկագործ Հարչարանաց Տեառն մերոյ եղիցի ընդ հուպ ձերոց· ամէն*»:

Թղ· 42ա· «*Քարոզ ԿԶ·, Ըստ ակտուար անպարկեշտաբար ըստ հեթանոսաց կոծել եւ ողբալ զմեռեալս՝ են մեղք մահաբեր, ըստ Հոգւոյ եւ ըստ մարմնոյ, ուստի ի գժնեայ սովորութեանց աստի հարեաց՝ զընտանին առ հրաժարեցուցանել համառօտ խրատաբանութիւն: Լուարուք սիրելիք զպատուէր եւ զխրատ, ունկն դիք բանի Տեառն Աստուծոյ…*»: Վերջ՝ «*եւ զամենեսեան զքեզ ընդ արդարս գրեալով՝ ընկալցի ի յարկսն լուսոյ ի միւսանգամ գալստեան, որում փառք յաւիտեանս· ամէն*»:

Թղ· 48ա· «*Քարոզ ԿԷ·, Յառաջաբանութիւն քարոզի կիւրակէի ի վերայ բանի հոգեչունչ բանին Եսայեայ՝ Այդի եղեւ սիրեցելոյ յանկեան եւն: Աստուածայնոյ գերասքանչ մեծութեանն, որոյ բնակութիւն տարակացեալ է յամենայն մտեղեաց…*»: Վերջ՝ «*որովք եւ վերաժամանել ի փառս է բարեբախտութիւն, արդարեւ երանութիւն մեծ: Այսքան առ այս բաւ է*»:

Թղ· 54բ· «*Քարոզ ԿՀ·, Յառաջաբանութիւն: Զուարճալի է զլուրն անդստին յականէ աղբեր ըմպել…*»: Վերջ՝ «*զի եւ ընդ այս համաձայնեսցի գործ մեր, այսքան առ այս: Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ ձեզ· ամէն*»:

Թղ· 61ա· «*Քարոզ ԿՔ·, Դարձեալ ի սոյն ոճ, մեծի պահոց յերրորդ չաբաթն Տնտեսի առ նոյն բնաբան թէ՝ Այր մի էր մեծատուն, որոյ էր տնտես, եւ եղեւ զնմանէ ամբաստանութիւն, որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա: Արդ այժմ տեսանելի է, թէ որպիսի՟ տուն իցէ հինգերորդ տուն այսմ յաղթող մեծատանս…*»: Վերջ՝ «*եւ իւր մարդասիրութեամբն ներեսցէ ամենայն յանցանաց մերոց, չնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ ձեզ· ամէն*»:

Թղ· 63բ· «*Քարոզ Հ·, Ի ոտնի գիւտի պատուական նշխարաց սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին: Ունիս 21: Յառաջաբանութիւն: Լուսածնունդ որդիք սրբոյ Լուսաւորչի՝ ազգ Արամեան որբացեալք ի Հօրէն լուսոյ…*»: Վերջ՝ «*եւ օրհնութեան աստուածակիր աղոյդ ի գլուխ յօրինօղի սոյնոյ սկսաւ մանկաբանութեան հանգուցեալ զօրացուսցէ ի վարս, որ հաճոյ իցէ Աստուծոյ եւ քեզ· ամէն*»:

Թղ· 66բ· «*Քարոզ ՀԱ·, Վասն ապաշխարութեան մեծի պահոցս աղուհացից: Յառաջաբանութիւն: Բազում տագնապ եւ ամենավրդով վշտօք կենցաղոյս աշխատեալ եւ տառապեալ գոլով…*»: Վերջ՝ «*որում եւ զմեզ զամենեսեան արժանի արասցէ ներօղ քաղցրութեամբ եւ անստեղծ մարդասիրութեամբ բարերարն Աստուած· ամէն*»:

Թղ· 78բ· «*Քարոզ ՀԲ·, Այսօր մայր մեր սուրբ եկեղեցի երկու մեծահրաչ տօնը միատեղ կկատարէ· նախ՝ Տօն Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ երկրորդ՝ Տօն*

Մկրտութեան: Այսօր Ղուկաս սրբազան աւետարանիչն բերանով հրեշտակին մեղի մեծ ուրախութեան մխիթարէ մը կուտայ...»: Վերջ՝ «Քրիստոսի կենդանարար մարմնոյ եւ արեան արժանաւորելով միշտ հանապազ· ամէն»: (Աշխարհաբար, թրբերէնով խառն):

Թղ· 81ա· «Քարոզ ՀԳ·, Ճաղատ սրբոյն Ճակոբայ Հայրապետին: Սովորութիւն է աստուածային սրբոց դրոց եւ սրբազան վարդապետաց մերոց...»: Վերջ՝ «եւ զմեռեալս յարոյց արտասուօքս ըստ չարականին՝ Բղխմամբ քոց սուրբ արտասուեաց կենդանարծիւր զմեռեալս, որ եւ բարերարն եւն·»:

Թղ· 82բ· «Քարոզ ՀԴ·, Ճաղատ սրբոյն Ստեփանոսի նախավկային: Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ զկնի իմ եկեսցէ եւն· (Ճովհ·): Հարազատ որդւոցն է յատկութիւն զնմանութիւն հօրն բերել յինքն...»: Վերջ՝ «եւ տեսանէ զդժոխսն բացեալ եւ փոխանակ պսակաց տանջանարանքն պատրաստեալք, յորոց փրկեսցէ Քրիստոս զամենեսեանսն»: Հոս կը յաւելու՝

«Իսկ Պետրոսի եւ Պօղոսի, տես Տաթեւացին եւ յայսմաւուրն յորոց բաւականապէս ճառին գովասնութիւնք, նմանապէս եւ Որդւոցն Որոտման, ուստի մեք չկարելով քան զայնս առաւել գովել, լռեցաք եւ ժամանակ եւս ոչ ունէաք: Վերջ՝ ամէն»:

Թղ· 87բ· «Քարոզ ՀԵ·, Զկնի սուրբ Ծննդեան երկրորդ կիւրակի: Եւ եղեն հարսանիք ի Կանա Գալիլեացւոց գտաւ սրբուհին Մարիամ, գտաւ եւ միածին Որդին Ճիսուս իւր աչակերտօքն հանդերձ: Արդեօ՞ք պատահմամբ ռաստ գալով Ճիսուս Կանա Գալիլեացւոց հարսանիքը կանչըվեցաւ...»: Վերջ՝ «ի հարսանիսն անապական զճեզ առաքեաց Հայր փառաց, հրաւիրատուիկ որոմականաց եւն·, որում եւ զամենեսեանդ արժանիս արասցէ· ամէն»: (Թրբախառն աշխարհաբար):

Թղ· 89ա· «Քարոզ ՀԶ·, Տօն մկրտութեան Տեառն մերոյ Ճիսուսի Քրիստոսի: Ճայնժամ գայ Ճիսուս ի Գալիլայէ ի Ճորդանան մկրտիլ ի Ճովհաննէ (Մատթ· Գ· 2): Սկզբնաւորութիւն: Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցի առաքելական աւանդութիւնը անպայլայլելի պահելով՝ զծնունդ եւ զմկրտութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մէկ օր կկատարէ ոճնախմբութիւնը...» ի մէջ այլոց հոս կը կարդանք՝ «Սիրելիք մեր, Հոռոմները երուսաղէմ ամենաչար պատրիարդ Արտեմոն անուն եպիսկոպոս մը ունէին, չորս հարիւր տարի առաջ այն չար պատրիարդը Ճորդանան երթալու համար փոխեց Դեկ· 25ին զարճուց Ծնունդը, յունվարի վեցին թողուց Մկրտութիւնը...»: Վերջ՝ «զազգս Հայոց օրհնեսցէ, զզաւակունս ձեր ի չնորհս սուրբ Հոգւոյն զարդացուսցէ եւ զճեզ զամենեսեանդ հրաշափառ աւուրս չնորհիւ չատ տարի խաղաղութեամբ հասուսցէ միշտ եւ հանապազ· ամէն»: (Թրբախառն աշխարհաբար):

Թղ· 91ա· «Քարոզ ՀԷ·, Կաղանդ: Ծոկումն մահուան: Ճոյց ինձ Տէր զկատարած իմ (Սաղ· ԼՀ· 5): Ամենայն արարողութիւնք սուրբ եկեղեցւոյ խորհրդաւորք են»: Վերջ՝ «եւ գիտասցուք թէ որչափ ինչ պակասել է ի մէնջ»:

Թղ· 92բ· «Քարոզ ՀԸ·, Երկրորդ կիւրակի Ծննդեան: Սկը Աստուծոյ առ մարդ: Այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչեւ զՈրդին իւր Միածին ետ (Ճովհ· Գ· 16): Նիկոդիմոս անուն այր ոմն դիւտնական ի մէջ փարիսեցւոց վարդապետ օրինաց եւ իշխան Հրէից...»: Վերջ՝ «ապա նա է ճշմարիտ սիրող Աստուծոյ, որ ամենայնիւ սիրէ զԱստուած»:

Թղ· 94բ· «Քարոզ ՀԹ·, Բուն բարեկենդանին: Անկումն նախաստեղծից: Ես ասացի թէ աստուածք էցէք (Սաղ· ՁԱ· 6): Սուրբ մարգարէն Դաւիթ ի միտ բերելով զառաջին անմահական եւ երանաւէտ վիճակ մարդկութեանս ասէ...»: Վերջ՝ «եւ այս իսկ է ճանապարհ դառնալ յԵդեմ վերստին եւ զարճեալ յորդիս Աստուծոյ համարիլ»:

Թղ· 97ա· «Քարոզ Ձ·, Թաղումն Տեառն: Ճովսէփ գնեաց կտաւ (Մարկ· ԺԵ· 46): Ճորժամ փրկիչն մեր Ճիսուս Քրիստոս ի վերայ խաչին աւանդեաց զամենասուրբ հոգին...»: Վերջ՝ «ապա ուր գանձն մեր է, անդ եւ սիրտ մեր եղիցին: Վերջ»:

Թղ· 99ա· (Գիրը կը փոխուի շեղագրի) «Քարոզ ՁԱ·, Վարագայ սուրբ խաչի: Ճառաջաբանութիւն: Արեւելեան թագաւորութեանն եղջիւր՝ մինչ բարձրացաւ փառօք, մինչ դեղեցկացաւ զօրութեամբ...»: Վերջ՝ «եւ ազգիս Հայոց անքակտելի սէր եւ միաբանութիւն չնորհեսցէ· ամէն»:

Թղ· 100ա· (Հին շեղագիր) «Քարոզ ՁԲ·, Քառաթեւ Ս· Խաչն Քրիստոսի որով եղեւ փրկութիւն քառանկիւն աշխարհի, միշտ ի վերայ ձեր հովանի եւ պահապան եղիցի, ի չարեաց եւ ի փորձանաց զերծ կացուսցէ· ամէն: Թող չի պարծենայ Սամփսոն իր անյաղթ զօրութեանը վրա...»: Վերջ՝ «որով եղեւ փրկութիւն քառանկիւն աշխարհի, միշտ ի վերայ ձեր հովանի եւ պահապան եղիցի, ի չարեաց եւ ի փորձանաց զերծ կացուսցէ· ամէն»: (Թրբախառն աշխարհաբար):

Թղ· 101բ· «Քարոզ ՁԳ·, Ճաղատ խոնարհութեան: Նոյեմ·: Ճառաջաբանութիւն: Զարմացեալ եմ ի վերայ մեծի անհանգստութեան ձերոյ եւ տարակոյս զիս ունի առ այդ ո՞վ մարդիկ...»: Վերջ՝ «համառօտաբար կինքեալ կամեցեալ զքանս մեր, խնդրեմք սիրովն Քրիստոսի մարդասիրի փրկչին մերոյ ի ձերմէ ներօղ քաղցրութենէ անբասիր ունել զհեզ ծառայն ձեր գլօրինող փոքրիկ քարոզիս զՃակոբ չնչին Վարդապետս Տեօղնեցեաց՝ զհոգեծին որդին Պետրոս եպիսկոպոսի Ալբուսեաց, (Հմմտ· Տաշեաց ցուցակ էջ՝ 637 ուր այս անձը կը յիշուի 1821ին իբրեւ վարդապետ), չնորհք Տեառն մերոյ Ճիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ· ամէն»: Այս անձը միայն այս բարոզի հեղինա՞կն է թէ ամբողջին գրիչը, չէ կարելի եզրակացնել:

Թղ· 106ա· «Քարոզ ՁԴ·, Ճաղատ երեսման սրբոյ խաչի: Ճառաջաբանութիւն: Եկեղեցին բաժանի յերիս· ի յաղթօղ, ի նիւթական եւ ի դինուորեալ...»: Վերջ՝ «որ եւ ձեզ եւ մեզ եղիցի պահապան յամենայն փորձութենէ խաչն, չնորհք Տեառն մերոյ Ճիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ Ձեզ· ամէն»:

Թղ· 108ա· «Քարոզ ՁԵ·, Ճաղատ սուրբ եւ մաքուր, անմոլար հաւատոյս մերոյ քրիստոնէականի: Ճառաջաբանութիւն: Նրբապէս նկատօղաց ամենից յայտնի տեսանի եթէ ազգ քրիստոնէից որքան յառաջադէմ գտանին յառաքինութիւնս...»: Թղ· 111ի վրայ յանկարծ բնագրի մէջ կը հանդիպինք 12 տող թրբերէն պարբերութեան մը, նոյնպէս Թղ· 113բ՝ 9 տող, իսկ Թղ· 115բ կը կարդանք՝ «ամենայն մասամբք տկար Ճակոբ անուն իբր վարդապետս Տիվլեթեաց յետինս բանահիւսաց ասքանագեան սեռիս...» Թղ· 116բ դարձեալ թրբերէն երկու տող, վերջ՝ «յազգի մերում աղքատ կրօնաւորք ամենեւին անպատիւ արհամարհեալ գտանին, վասնորոյ եւ ինչս ժողովեալ եւ փարթամութեամբ պատուիլ ցանկան: Այսքան առ այս բաւականասցին խոհեմ սիրելեաց»:

Թղ· 117ա· «Քարոզ ՁԶ·, Վերացման սրբոյ խաչին, սեպտեմբեր ամսոյն: Եւ բուսոյց Տէր Աստուած զծառն կենաց ի մէջ դրախտին: Գրված է Իմաստութեան գրքին մէջը թէ Աստուած հաստատեց զմարգն յանեղծութիւն...»: Վերջ՝ «որպէս համբ որ ոչ բանայ զբերան իւր եւ խօսիլ: Վերջ»: (Բաւական մաքուր աշխարհաբար):

Թղ· 121ա· «Քարոզ ՁԷ·, Նոր տարւոյս: Մայր մեր սուրբ եկեղեցւոյ արարողութիւնները խորհրդաւոր են...»: Վերջ՝ «որ համարձակ պարզերես ելլանք դատաստանին օրը առաջի Աստուծոյ: Որ եւ բարերարն Աստուած նոր տարւոյս չնորհիւն եւ սուրբ Ծննդեան Տեառն մերոյ Ճիսուսի Քրիստոսի զճեզ զամենեսեանդ յամենայն արատոյ մեղաց սրբեսցէ, մաքրեսցէ եւ արասցէ զճեզ տաճար եւ բնակարան ամենասուրբ Երրորդութեան որով վայելեսջիք աստուածային եւ անպատում ուրախութիւնն երկնից արքայութեանն· ամէն»: (Թրբախառն աշխարհաբար):

Թղ· 123ա· «Քարոզ ՁԸ·, Ճաղատ մեծի պահոցի: Ճառաջաբանութիւն: Ճետ արտաքսելոյ մարդոյս ի վայելչազարդ փառաց»: Վերջ՝ «Աբարիչն մարմնացեալ նախ ինքն պահեաց եւ մեզ ուսոյց պահել եւ գնալ զճետ իւր»:

Թղ· 124ա· «Քարոզ ՁԹ·, Դարձեալ ի նոյն ոճ բանի, քարոզ մեծի պահոց յառաջին չաբաթուն: Բնաբան՝ Պահեալ զ40 տիւ եւ զ40 գիչեր ապա քաղցեաւ: Հզօր եւ փառաւորեալ յաղթօղ արքայ Աբրահէս Պարսից առնէր մեծահաց կոչունս...»: Վերջ՝ «երկնաքաղաքացիք հրեշտակք յայս պահարանս պահոց պահեն զամենայն բարիս եւ զկուսութիւնս իւրեանց ի գողոց փորձութեանց, եւն·»:

Թղ· 126բ· «Քարոզ Ղ·, Դարձեալ ի սոյն ոճ բանի քարոզ մեծի սրբազան պահոցս քառասնորդաց առ նոյն բնաբանն· Պահեալ զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիչեր եւն·: Ճաղատ զօրութեան պահոց: Արդ Քրիստոս Տէր մեր Փրկիչ եւ բարերարն մեր պահեալ զքառասուն տիւ...»: Վերջ՝ «այլ թողեալ ապաստան խղճի մտաց նոցա եւ սիրոյ սրտից

նոցա որ առ Աստուած, համառօտապէս անցանել ջանացաք»:

Թղ· 129ա· «Քարող ՂԱ·, Թէ պահքն բանայ զաչս մտաց եւ հոգւոյն եւ Թէ արքան չնորհ առբերէ ի պահօղն: Արդ պահեալ Քրիստոս զ40 աիւ եւ զ40 գիշեր վերացոյց զքօղն յերեսաց Մովսեսի այսինքն զմեռութիւն խմացութեան...»: Վերջ՝ «Տէր Յիսուս փրկելով յամենայն չարեաց զօրացուսցէ ի պահս եւ յաղօթս ի հաճոյ իւր· ամէն»:

Թղ· 129բ· «Քարող ՂԲ·, Քարող մեծի պահոց յերկրորդ չաբաթն Անառակին ի վերայ բնաբան(ին)՝ բանին երգ երգոցի· Համբուրեսցէ զիս ի համբուրից բերանոյ իւրոյ: Յառաջաբանութիւն: Ի բազում դարս յարատեւ(ե)աց բարկութիւնն Աստուծոյ ի վերայ ամբարշտութեան եւ ապստամբութեան մարդկան...»: Վերջ՝ «եւ ընդունիլ ի նմանէ զներողութեան չնորհ եւ վայելել ի հանդստեան երկիւղած հնազանդութեամբ: Տէր Յիսուս ամենից չնորհեսցէ զայս զգաստութիւն: Շնորհք Տեառն· եւն·»:

Թղ· 134ա· «Քարող ՂԳ·, Դարձեալ քարող ի նոյն ոճ բանի յերկրորդ չաբաթն մեծի պահոց ի դարձ անառակին առ նոյն բնաբան Թէ՝ Առն միոջ էին երկու որդիք եւն· եւ Թէ յարուցեալ զնացէլց առ հայրն իմ եւն·, Իգնատիոս մեկնիչ Ղուկասու եւ այլք ի վերայ ասմ բանի չունին ինչ խօսեցեալ»: Վերջ՝ «այսինքն առ այս բաւականասցին եւ Տէր Յիսուս ներեսցէ ամենայն յանցանաց մերոց իւր մարդասէր զթութեամբն· ամէն»:

Թղ· 135բ· «Քարող ՂԴ·, Յերրորդ չաբաթ մեծի պահոց առ առակն Տնտեսին: Յառաջաբանութիւն: Կենարարն մեր եւ փրկիչն տիեզերաց Յիսուս Քրիստոս տապալեալ զանհաւատարմութենէ աստեղծուածոց...»: Վերջ՝ կէս կը մնայ, թուղթը պատռած հանուած ըլլալուն՝ «որպէս պատուիրեաց Դաւթի Թէ դու ննջեսցես առ հարս քո եւ յարուցից զաւակ ի քէն եւ նա չին»:

Ձեռագիրս ունեցած ըլլալու է նաեւ կանոնաւոր յիշատակարան եւ ցանկ ինչպէս ցոյց կու տան մնացած պատառիկները:

1783

(Հին թիւ 605/607)

ԳԻՐՔ ՌԱՄՀԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԹԱՆՕԹ

1850էն ետք

Թուղթ՝ 400, իջակալուած է 1—800: Մեծութիւն՝ 28·7×20·5: Պրակք՝ նշանակուած են, բայց կազմելու ատեն կտրուած: Գրութիւն՝ միասիւն 23×13·5: Տողք՝ 28—30: Նիւթ՝ գծաւոր բարակ թուղթ: Կազմ՝ կիսակաշի, վրան ճնշումով զարդեր, մնացածը թղթապատ ստուարաթուղթ: Կողքին կոնքը գրուած է՝ «Ռէմբիլ»: Թղթենւոյ պատկանակ՝ մէկական սրճագոյն բարակ թուղթ: Հանդամանք՝ շատ լաւ: Գիր՝ արդի շեղագիր: Թանաք՝ բիչ մը գունատած սեւ, շատ տեղեր, մանաւանդ խորագրերը մանուշակ-կարմիր: Զարդանախշք՝ ամէն էջ մանուշակ-կարմիր գիծերու մէջ առնուած է: Ուրիշ զարդեր կամ պատկերներ չկան, բացի բազմաթիւ աստղագուշակութեան աղիւսակներէ եւ գանազան ռամհարութեան ձեւերէ ու նշանակներէ: Դատարկ՝ 2բ վարի կէսը, 6ա վարի կէսը, 6բ—12բ, 15բ, 18ա մեծ մասը, 20բ մեծ մասը, 23բ մեծ մասը, 26բ—30բ, 33բ, 38բ վերի կէսը, 41ա վերի կէսը, 41բ, 44բ—54բ, 57ա վարի կէսը, 57բ, 60ա վարի կէսը, 60բ, 66բ, 69ա վարի մասը, 69բ—79բ, 82բ, 91ա մեծ մասը, 91բ—93բ, 98բ վարի կէսը, 99բ վարի կէսը, 102բ, 105ա վարի կէսը, 113բ—123բ, 133բ—142բ, 144բ, 145ա վարի կէսը, 150բ—154բ, 160բ—164բ, 170բ—175բ, 181բ—186բ, 192բ—197բ, 203բ—208բ, 214բ—218բ, 224բ—229ա, 233բ—236բ, 237 վարի կէսը, 242ա վարի կէսը, 247բ վարի կէսը, 250ա—253ա, 255, 257ա վարի կէսը, 263ա վարի կէսը, 265բ վարի կէսը, 268ա վարի կէսը, 269ա վարի կէսը, 270բ էջի մեծ մասը, 271ա—272ա, 273բ վարի կէսը, 274ա—275ա, 289բ—293բ, 300ա վարի կէսը, 300բ, 304ա վարի կէսը, 305ա վարի կէսը, 305բ—313բ, 317ա էջին մեծ մասը, 322բ վարի կէսը, 323բ վարի կէսը, 325ա վարի կէսը, 325բ, 326ա վարի կէսը, 326բ—328բ, 332բ վարի կէսը, 339բ վարի կէսը, 341բ—346ա, 348ա վարի կէսը, 348բ, 354բ, 355բ, 356բ վարի կէսը, 357ա, 358բ—367բ, 373ա վարի կէսը, 373բ, 375բ վարի կէսը, 377ա—386բ, 393ա—396բ, 399ա էջին մեծ մասը, 399բ—400բ: Ժամանակ՝ աւծաւօք, 1850-էն ետք: Գրիչ՝ աւծաւօք: Տեղի՝ աւծաւօք: Յիշատակարաններ՝ չկան: Տեղեկութիւններ՝ Ա. պահպանակի վրայ կը կարդանք՝ «Առաքեաց ի կ. Պոլսոյ վ· Հ· եղիչէ Դաֆթանեան»:

Մատեանս է՝ «Գիրք ռամհարութեան»,

կամ «Գիրք դուշակութեան արեստի»: Գրաբար-աշխարհաբար-թուրբերէն խառն, մէջ ընդ մէջ կու գան նաեւ ծածկագրութիւններ:

Թղ· 1ա· «Յառաջաբանութիւն: Արդ դիտելի է, զի բազում մասանց արհեստից պարտ է ուսումնականին քաջ հմուտ լինել թուաբանութեան, զի թուականն եւ երաժշտականն եւ երկրաչափականն եւ աստեղաբաչխականն թիւով հիմնաւորի...»:

Թղ· 2բ· «Դրունք խմաստութեան, որ յիշած է ի վերայ հրոյն: Յորժամ ելանէ հուրն ի միջանէն եւ երթայ Թ անէն ի Աստուն, եւ լինի կերպն բարի...»:

Թղ· 13ա· «Սկիզբն ռամհարութեան: Աստի կարես իմանալ զանունն եւ զխառնուածն եօթն մոլորակաց, եւ չորից տարերաց, նոյնպէս զսեռն ազգականութեանց եւ զգործսն, զոճութիւնն, զիզութիւնն, զոյնն, համն, բնութիւնն, եւ զգործըն նոցին, Թէ զինչ դուշակէ ի վերայ երկրի, եւ զկերպն մարդկան, զայսոցիկ մեկնեցին հաստատաբար Բարբէացիք (Բաբելացիք?) եւ բաժանեցին անսխալ, հանդերձ մեկնութեամբ վարդապետաց եւ աստեղաբաչխից, օգնութեամբն Աստուծոյ»: Այս խորագրին կը յաջորդեն 16 գլուխներով 16 ծածկագիր նշաններու բացատրութիւնը:

Թղ· 83ա· «Աստ գրեմք զվեչտասան տան բնութիւնն մի ըստ միոջէ եւ ապա կերպք մարդոյ որ յայտնէ»: Միւնչեւ Թղ· 91ա դարձեալ ուրիշ մեկնութիւն մը՝ նոյն 16 նշաններու:

Թղ· 94ա· Նշաններու մեկնութեամբ 119 գուշակութիւններ են:

Թղ· 103ա· «Յաղագս մեկնութեանց այնմ կերպից, որք ծնանի յերկուց կերպից»: Այս խորագրին կը յաջորդեն 16 գլուխներ, իւրաքանչիւրը «Դուռն» մակագրութեամբ:

Թղ· 132ա· «Յաղագս ութն կերպից որք ոչ գան ի կշիռն, զի պարտ է դիտել զգօրութիւնն սոցա՝ զոչ գալ ի կշիռն, եւ գտանիլն ի ումմահաթն եւ ի պէնհաթն եւ ի պանհաթիմահաթն, եւ կամ յերկու լուծ կերպէ, եւ յերկու փարա կերպէ ճայնել կամ յայտնիլն, եւ կամ յերկու կշռէ եւ կամ ի միոջէ երեւելն, որովք կարես գործածել գանցեալն, ընդկային եւ գապառնիան, եթէ կերպից մինն ոչ լինի, եւ Թէ երեւի բազում, ունին զայլ եւ այլ պատմութիւնսն Թէ ի լինելութից կերպից բազում, եւ Թէ ոչ լինիլ բնաւ»:

Թղ· 143ա· «Յաղագս չորրեակ կերպից ի մի ծնունդ լինելոց»:

Թղ· 145ա· «Յաղագս ծնանելոյ ճեմատիին ի լուծ կերպէ, որ է առաջին պատկեր, որ իջանէ յայջմէ եւ յահեկէ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 145բ—160ա: Գուշակութեանց տախտակներ են ըստ նշանաց, զանազան պարագաներու համար ինչպէս՝ «Վասն զամիրի գիտութեան, Վասն ծառայութեան առաջի Թագաւորի, Վասն դատաստանի երթալոյ, Վասն ինչ վաստակելոյ, Վասն խնդրելոյ ինչ յումեքէ, Վասն ամուսնութեան եւ պսակի, Վասն պատեղաւոր կանանց, Վասն հիւանդի եւ ցաւոց, Վասն քաղաքի եւ պարսպի, Վասն տղայ լինելոյ, Վասն հեծելոյ գնալոյ, Վասն հեծելոյ գալոյ, Վասն երկուց կողմանց հեծելոյ, Վասն պահեալ իրաց, Վասն երուսաղէմ գնալոյ, Վասն Թախտան գնալոյ, Վասն որպիսութեան տարւոյն, Վասն բերման տարւոյն, Վասն գողացեալ իրաց, Վասն ճանապարհի գնացողի, Վասն հեռաւորի, Վասն բանտարգելոց, Վասն անձրեւի, Վասն Թաղեալ իրաց, Վասն վաճառականութեան»: Նոյն ձեւով եւ նոյն նիւթերու մասին գուշակութեանց տախտակներ են նաեւ մինչեւ Թղ· 224ա, որոնց խորագրերն են՝

Թղ· 155ա· «Յաղագս ծնանելոյ Թարիխն ի լուծ կերպէ, յայջմէ եւ յահեկէ իջանելոյ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 165ա· «Յաղագս ծնանելոյ նուսրաթի խարիճն ի լուծ կերպէ, յայջմէ եւ յահեկէ, եւ իջանելոյ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 176ա· «Յաղագս նուսրաթի տախլն ծնանելոյ ի լուծ կերպէ, յայջմէ եւ յահեկէ, եւ իջանելոյ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 187ա· Տող մը ծածկագրութեամբ՝ «յայջմէ եւ ահեկէ, եւ իջանելոյ ի կշիռն եւ իւր պատմութիւնն»: Ասոր կը յաջորդէ հետաքրքրական ծածկագրութեամբ վեց տող:

Թղ· 198ա· «Յաղագս խապդի խարիճին ծնանելոյ յայջմէ եւ յահեկէ եւ իջանելոյ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 209ա· «Յաղագս ծնանելոյ ղուդլէն ի լուծ կերպէ յայջմէ եւ ահեկէ, եւ իջանելոյ ի կշիռն եւ զիւր պատմութիւնն»:

Թղ· 219ա· «Յաղագս ծնանելոյ իջթիման

ի լուծ կերպէ յայմէ եւ ահեկէ իջանելոյ ի կչիռն, եւ զիւր պատմութիւն»։

Թղ· 229բ· «Ճաղատս առաջին տան դուշակութեան, եթէ առաջին տունն լիցի մին ի սոցանէ, մեկնեա ըստ այնու զինչ եւ» հոս կ'ընդհատի եւ բանի մը տող պարապ թողուած է։ Թղ· 230էն սկսեալ կը յաջորդեն դարձեալ տախտակներ, այս անգամ նշաններն ու անոնց նշանակութիւնները տարբեր դիրքերով դասաւորուած, բայց գուշակութիւնները կը մնան գրեթէ նոյն նիւթերու մասին, հետեւեալ շարքով՝ «Վասն հեռաւորի, Վասն ճանապարհի, Վասն աւազակաց, Վասն հիւանդութեան, Վասն յղութեան, Վասն ամուսնութեան, Վասն վաճառի, Վասն դատաստանի, Վասն հեծելոց գնալոյ, Վասն պարսպի, Վասն հեծելոց գալոյ, Վասն երկուց կողմանց, Վասն գողութեան, Վասն արծն բունի, Վասն տարւոյն բերման, Վասն տարւոյն որպիսութեան, Վասն կարեաց, Վասն յորս գնալոյ, Վասն պատերազմի, Վասն բանտի, Վասն ընկերութեան, Վասն նաւելոյ»։

Թղ· 232բ եւ 233ա–ի վրայ կան երկու գուշակութեանց տախտակներ «Ամենի միզան» խորագրի ներքեւ։ Նիւթերն են՝ «Մաթլուպի, Ըռզակի, Հեռաւորի, Թաղածի, Տղայի, Պատեղաւորի, Հիւանդի, Պահակի, Վաճառականութեան, Կորուստի, Ճանապարհի, Զընտանածի, Թագաւորի, Սիրելեաց, Զարկամի, Երազի, Ումեքի, Թշնամեաց»։

Թղ· 237ա· Առանց խորագրի կը սկսի· «Ասացին ոմանց աստեղաբաշխացն թէ երկու են բաշխողութիւն, երբ մօրմէն տղան կը բաժնուի այն ժամն զալէհ մի կ'ելանէ, երբ այն զալէհն եղաւ՝ նա իր տեղն միւս զալէհ մի ալ կ'ելանէ, եւ այն ազդ հէօքիմ առնէ, որ պատասխանն այս է· պարտ է այն զալէհին լաւ նայիլ…»։

Թղ· 238· «Նշանք մոլորակաց եւ ռամի կէտերն»։ Ցառաջ կը բերուին մոլորակներու անուանները ըստ «Հայոց, Ֆրանկաց, Յունաց, Աֆէմաց, Արապից»։

Թղ· 249բ· «Ամիսք զանազան ազգաց եւ կենդանակերպք»։ Ցառաջ կը բերուին՝ «Ամիսք եաիմա առէթով, Հայոց, Տաճկաց, Օսմանցւոց, Հրէից, կենդանակարպք Հայկաբար եւ տաճկաբար»։

Թղ· 239ա· «Պուրճ պուլմազ»։

Թղ· 239բ· Առանց խորագրի կը սկսի՝ «Դարձեալ տամ քեզ խրատ որ լինիս վերահասու այսմ ռամլի արհեստիս, նախապէտն պարտ է գիտնալ ընթացքն արեգական ինչպէս գրեալ եմք…»։

Թղ· 242բ· «Կրակն, քամին, ջուրն եւ հողն դանալու բոլորակ։ Պատմութիւն բոլորակիս որ ցուցանէ որպիսութիւն կէտերաց, նախ պարտին իմանալ զայս կէտերաց էութիւնն, հուրն, հողմ, ջուրն, եւ հողն, եւ զքալուածքն սոցին եւ ընթացմունս, որ հնգետասան տանէ յառաջ ելանէ, եւ մտանէ ի մէջ ռամին, զմաթլուսն խնդրէ, ահա էյութիւնն սորա, յետագայ թղթոյս գրեալ եմք կարգաւ»։ Կը յաջորդեն Թղ· 243ա–ի վրայ երկու տախտակներ բացատրութիւններով։

Թղ· 243ա· «Աղիւսակ կերպերուն, աստղերուն, պուրճերուն, օրերուն»։

Թղ· 244ա· «Ճաղատս չեքլերուն թէ ո՞րն է չարն եւ ո՞րն է բարին»։

Թղ· 245բ· «Ահա ԺԲ տան բարի լնողն եւ չարն կամ բարի մտնողն եւ չարն»։

Թղ· 246ա· «Այժմ ասասցուք վասն չարեաց եւ բարեաց վեչտասան կերպիւ, թէ ո՞րն որոյ տունն չար է, եւ ո՞րն որոյ տունն բարի կամ չար»։

Թղ· 246բ· «Ա· աղիւսակ, յաղագս աստեղաց կերպիւ բնութեանց չարեաց եւ բարեաց ի չրջիլն յո եւ իցէ տեղիս»։

Թղ· 247ա· «Ճաղատս զուգակցութեան երկոտասան կենդանակերպից»։

Թղ· 248ա· «Ճաղատս կերպերուն աւէթին յիւրաքանչիւր տան եւ վասն հիւանդի, թէ քանի օր ապրի կամ երբ լաւանայ»։

Թղ· 248բ· «Տումտումին էն այս համարքս»։

Թղ· 249բ· «Կէտերուն ո՞ր եղանակէն ըլլալը»։

Թղ· 253բ· «Ճաղատս եօթն մոլորակաց»։

Թղ· 256ա· «Ռամիլի որո՞ւ չինած ըլլալը»։ Սկիզբ՝ «Եւ այսպէս գրեր էր Անանիա Շիրակացին, թէ այս արհեստս Դանիէլ Մարգարէին է եւ ի վերայ Դ տարերաց չինած է…»։

Թղ· 257բ· «Վեց հայեցմանց բոլորակը»։ Աստղաբաշխական գուշակութեանց երկրաչափական–բոլորակ ձեւերու պատկեր մը, որուն մեկնութիւնը կը սկսի *Թղ· 258ա–էն*։

*Թղ· 259ա· Իրարու մէջ մտած բոլորակներու աստղաբաշխական պատկեր մը։

Թղ· 260ա· «Ճաղատս երկոտասան կենդանակերպից եւ եօթն մոլորակաց»։

Թղ· 261ա· «Բոլորակ՝ պիշեր եւ ցերեկի»։

Թղ· 261բ· «Գուշակութիւնք երկոտասան տեղեաց»։

Թղ· 263բ· «Ճաղատս զոյիցն վկայան»։

Թղ· 264ա· «Վասն զտէլիլ գիտելոյ տունսն այսինքն պատճառ տունսն, որք են վկայ»։

Թղ· 265ա· «Վասն արտաքսող կերպիցդ պարտ է գիտել յոյժ»։

Թղ· 266ա· «Ճուցակ չորս տարերաց եւ այլք»։

Թղ· 266բ· «Երկոտասան թէսքին»։ Այս գլխուն վերջաւորութեան կը կարդանք՝ *«այս եւ այլ բազում գուշակութիւն ունի, բայց ատ այսքան գրեցաք վասն պիտոյանալու, եթէ կամիս կատարեալն տեսնել, հայեա ի գիրքն վեց հազարեկի անդ գտանես կատարեալ մեկնութիւնն»։*

Թղ· 268բ· «Ճաղատս լուսնի աւուրց»։

Թղ· 269բ· «Զար աստղ, որ սուքր կ'ըսուի»։

Թղ· 270ա· «Վասն մեծ ցամբրի»։

Թղ· 270բ· «Թէսքինի պաղտահ եօլու»։

Թղ· 272բ· «Նազար եւ հայեցք, որ է տեսութիւն եւ ծանօթութիւն եւ կամք։ Նուքթէ խօսք, որ է ձայն ասել եւ լսել եւ զրուցել։ Ինթիխալն կցիլ, որ է միաբանիլ հասանիլ եւ ժողովել։ Ինֆիսալն կտրիլ, որ է որոշիլ արգիլիլ եւ զրդուման առնել»։

Թղ· 275բ· «Նայելու ցուցակ աղիւսակ»։

Թղ· 276ա· «Հայեցք»։

Թղ· 277բ· «Բացատրութիւն առջի ցուցակին (հայեցքին)։

Թղ· 278ա· «Վիճակ ներկայի եւ ապառնիի»։

Թղ· 279ա· «Փնտռածդ իմանալ»։

Թղ· 281բ· «Դուռն զամբր գտանելոյ, որ է խորհուրդ»։

Թղ· 285ա· «Ճաղատս կէտից յօրմէ գտանին խորհուրդք»։

Թղ· 287ա· «Դուռ մի այլ, այս է Բ կերպից հիւթմ արա այսպէս»։

Թղ· 288բ· «Աղիւսակ զամբրի»։

Թղ· 294ա· «Այս զամբրի հարցումն է, երբ զամբր իյնա այսպէս ասա»։

Թղ· 299ա· «Դարձեալ վասն խորհուրդ գտանելոյ»։

Թղ· 299բ· «Դարձեալ վասն ծածկեալ խորհրդի»։

Թղ· 301ա· «Դուռն ճանապարհորդի»։

Թղ· 303ա· «Հեռաւորն ի՞նչ վիճակի մէջ է»։ Բոլորակաձեւ գուշակութեանց տախտակ մը։

Թղ· 304ա· «Երկոտասան տունք երկնից»։ Այս պատկերին մեկնութիւնը կը գտնուի *Թղ· 303բ–ի* վրայ եւ կը սկսի՝ *«Արդ ռամհարութիւնն է արհեստն գովելի եւ ազատական, կազմեալ ի վերայ ԺԲ տանց յերկնից եւ ի չորից յանկեանց աշխարհի…»։*

Թղ· 304բ· «Բոլորակ կողմանց աշխարհի, ամէն տեսակ գործոց»։ Պատկերիս մեկնութիւնը կը սկսի՝ *«Ռամհարութիւնն է արհեստ լմն գաղտնի եւ ազատական, կազմեալ յերկնազարդ մոլար եւ անմոլար աստեղաց եւ ի չորից յանկեանց աշխարհի…»։*

Թղ· 314ա· «Դուռն տէֆինէյի, այսինքն գանձի»։

Թղ· 317բ· «Դարձեալ գանձ գտնալու»։

Թղ· 329ա· «Դուռն պահածի»։

Թղ· 330ա· «Պատմենք այժմ բնութիւնն կերպերաց ժամուց որ լմանաս պահուստն»։

Թղ· 332ա· «Դարձեալ վասն պահած իրաց»։

Թղ· 333ա· «Զայս է դուռն հիւանդի եւ է յոյժ պիտանի»։

Թղ· 336ա· «Դարձեալ հայեա ի վերայ յայսմ պատկերիս եւ մեկնեա զգաւն նորին»։ Հետագայ գրչէ՝ *«Հիւանդի համար պատկեր եւ անոր ցաւած տեղերը»։* Մարդու մարմնոյ պատկեր մըն է, անդամներու գանազան տեղերը գանազան նշաններով։

Թղ· 337բ· «Ճաղատս հիւանդի կորսաեանն եւ փախստականի»։

Թղ· 340ա· «Վասն ցաւոց»։

Թղ· 346բ· «Վասն գողի»։

Թղ· 349ա· «Այս դուռս գողի եւ կորսաեան, որ ցուցանէ գողին կերպն»։

Թղ· 352ա· «Դարձեալ եթէ հարցանեն թէ գողն ինչպէս մարդ է կամ ինչ արհեստ ունի»։

Թղ· 353ա· «Դարձեալ վասն գողի, թէ ո՞ր տարին կամ գրին»։

Թղ· 355ա· «Դուռն փախածի կամ կորածի»։

Թղ· 356ա· «Դուռն Բ· գաւախազաց թէ ով ո՞ւմ յաղթէ»։

Թղ· 357բ· «Վասն յղի կանանց դուռն այս է»:

Թղ· 368ա· «Ի՛աբումուզ ատ չըգարմա քաբուսուտուր»:

Թղ· 371բ· «Աղիւսակ անուն հանելու»:

Թղ· 372բ· «Վասն անուն հանելոյ յոյժ գերագոյն»:

Թղ· 374ա· «Շիմտի տահա ԺԶ չէքլին նէ Թարզ նօքտալարըն հիսապը վար պիլմէլի զիրա ԺԶ չէքլին ԺԶ Թիւրլիւ պագըշը վար»:

Թղ· 376ա· «Զինչ է ձեւն տան»:

Թղ· 380ա· «Ալլ կերպ համհարութեան, առաւել դիւրագոյն»:

Թղ· 387ա· «Վասն տարւոյն անձրեւաց»:

Թղ· 387ա· «Դարձեալ ասեն Թէ յայսմ ամի աժանութիւն լինի Թէ ոչ»:

Թղ· 388ա· «Դարձեալ եթէ հարցանեն վասն մալի վաստակի»:

Թղ· 388բ· «Օրթափոխութեան վրայ»:

Թղ· 392ա· «Վասն աստեղաց ցոլութեան»:

Թղ· 392բ· «Վասն երազի»:

Թղ· 397ա· Տարբեր գրչէ՝ «Ցանկ»:

1784

(Հին թիւ չունի)

ԿՈՂՔ ՄԱԳԱՂԱԹԵԱՑ ԱԽԵՏԱՐԱՆԻ

ԼԵՀԱՍՏԱՆ (՞) ԺԷ դար

ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 28×19: ԿԱԶՄ՝ նախապէս մանուշակ գոյնով, այսօր շագանակի գոյն առած հին թուիշով պատուած տախտակ: Ժամանակին ունեցած է արծաթեայ զարդեր: Սկիզբը խաչելութիւն մը, աջին եւ ձախին Աստուածամօր եւ Ս· Յովհաննէսի պատկերներով, կռնակին՝ Աստուածամօր պատկերը, ոտքերուն տակ լուսինը, երկուքն ալ եղած են ձուագեղ շրջանակով ճառագայթներու մէջ: Ունեցած է նաեւ պարոյր ձեւով արծաթեայ փակիչներ: Այսօր ասոնցմէ մնացած են միայն հետքերը եւ սկիզբը երկու արծաթեայ պտտուտակ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ մանաւանդ կռնակը թափշը պատռած: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԷ· դար: Տեղի՝ հաւանաբար Լեհաստան, կողքին տակ գործածուած թուղթին գրութենէն եզրակացնելով:

Առարկայս է՝ ինչպէս մէջը կպցուած թուղթի մը վրայ կը կարդանք՝ *«Այս հին կափարիչ փայտեղէն՝ հին Թաւշաւ հանդերձ հանաւ ի դրչագիր հին մագաղաթեայ գրոց չորից աւետարանաց, զոր եբեր այսր ի Վիէննա Մեծապայծառ Արքեպիսկոպոս Հայոց Ղեւոդոսոյ ի Գաղիտիա Տէր Յովսէփ Գրիգոր Ռոմաչքան յամի Տեառն ՌՊՀԶ (1876) ի ՌՁԻԶ Թուականին Հայոց: Իսկ զդուն մատեանն ետ կազմել նորոգ կարմիր Թաւշաւ եւ նոր արծաթի փառաւոր զարդուք եւ տարաւ ի նոյն քաղաք ի պէտս եկեղեցւոյ իւրոյ, Թողեալ առ մեզ զհին կափարիչն իբրեւ յիշատակ ազգային հնութեան: Հ· Պօղոս Վրդպտ· Յովհաննեանց* (1876): Օրինակուած է նաեւ գլխաւոր յիշատակարանը առանձին թուղթի մը վրայ որուն իբրեւ խորագիր դրուած է՝ *«Օրինակ յիշատակարանի մագաղաթեայ գրոց չորից աւետարանաց (որ գտանի յեկեղեցի Հայոց ի Լեւոպոլիս) գրեալ ի կաւտարած աւետարանին Մատթէ· Թուական չիք»*: Ցիշատակարանս հրատարակուած է՝ *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց ի Լվով եւ ի Ստանիսլաւով՝* Հ· Ներսէս Ակինեանի գործին մէջ, տպ· Վիեննա 1961, էջ 34, ձեռագիր Թիւ 2/25:

1785

(Հին թիւ 97)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Ա· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) ԺԹ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 180: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 29×22: ՊՐԱԿ՝ չեն ընդունակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երեքսիւնեակ, իւրաքանչիւրը միջին հաշուով 6, 8, 7·5 լայնքով: ՏՈՂ՝ ճշգրտօրէն չէ կարելի ըսել, տողերու մասնաւոր բաժանում չկայ: ՆԻԹ՝ միջակ հաստութեամբ սպիտակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ կը ներփակէ բազմաթիւ ներփակեալ չկազմուած թուղթեր: Ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ շատ մանր ընդ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւս· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ շատ տեղեր էջերու առաւել կամ պակաս մասերը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Բայերու բառարան Ա· հատոր: Բայերը օրինակուած են մատիտով, ասոնց տակ նոյն բայերով շինուած կոչումներ՝ Աստուածաշունչէն եւ մատենագրութիւնէն, տալով անոնց տեղը, գլուխը եւ համարը կամ տպագրութեան էջը: Զանխին դրուած են աշխարհաբարով բային զանազան նշանակութիւնները: Գործս ամբողջական չ'երեւար, բայց շատ աշխատանք տարուած է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ագահանամ, ացայ· է·: Ագահեմ, եցի·, է·, Ճափշտակեմք եւ ագահեմք ՈՄ· Դ· 61...»:

Թղ· 80բ· «Բաբախեմ· Ծունկք նորա զմիմեանս բաբախէին Դան· ե·, Բազկեմ, Բազմամարդացուցանեմ...»:

Թղ· 101ա· «Գ·՝ Գագաչիմ, Գազաղանամ, Գազաղացուցանեմ...»:

Թղ· 128բ· «Դ·՝ Դադարեմ, Դադարեցուցանեմ, Դադարիմ...»:

Թղ· 150բ· «Եզանամ, Եզերիմ, Եզանեմ...»:

Թղ· 172բ· «Զազրամ, Զազրանամ, Զազրացուցանեմ...»:

1786

(Հին թիւ 98)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Բ· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) ԺԹ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 151: Մնացածը թիւ 1785 ձեռագրին հետ նոյն:

Մատեանս է՝ Բայերու բառարան Բ· հատոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Զարկանիմ, Զարկուցանեմ, Զարհուրեցուցանեմ...»:

Թղ· 39ա· «Էականամ, Էանամ, Էացուցանեմ...»:

Թղ· 49բ· «Ըղերձեմ, Ըղճամ, Ըղճանամ...»:

Թղ· 58բ· «Թաւշաւորեմ, Թաւշաւորեցուցանեմ, Թաւնամ...»:

Թղ· 85ա· «Ժամադրեմ, Ժամանակադրեմ, Ժամանակեմ»...:

Թղ· 92բ· «Իմանամ, Իմանամ, Իմաստանանամ...»:

Թղ· 98բ· «Լակեմ, Լամ, Լամբեմ...»:

Թղ· 114բ· «Խաբեմ, Խաբիմ, Խաբրեմ...»:

1787

(Հին թիւ 99)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Գ· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) ԺԹ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 158: Մնացածը տես Ձեռ· թիւ 1785: ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մատեանս է՝ Բայերու բառարան: Գ· հատոր:

Թղ· 1ա· «Մագեմ, Մագիմ, Մագեցուցանեմ...»:

Թղ· 18ա· «կագեմ, կագիմ, կագղուբեմ...»:

Թղ· 68բ· «Հագածիմ, Հագամ, Հագեմ»:

Թղ· 128բ· «Զախողեմ, Զաղեմ, Զաղկեմ...»:

Թղ· 135բ· «Ղամբարեմ, Ղեկավարեմ, Ղուղեմ...»:

Թղ· 136բ· «Ճախարակեմ, Ճախրեմ, Ճակատագրեմ...»:

Թղ· 150բ· «Մագլեմ, Մագլցեմ, Մալեմ...»:

1788

(Հին թիւ 100)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Դ· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 149: Մնացածը թիւ 1785 ձեռագրին հետ նոյն:

Մատեանս է՝ Բայերու բառապիրք Դ· հատոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Մարթեցուցանեմ, Մարթեցուցանիմ, Մարմաջեմ...»:

Թղ· 33բ· «Ճագենամ, Ճագիմ, Ճագեցուցանեմ...»:

ԺԹ դարու վերջերը

Թղ· 71ա· «Նազիմ, Նախաբանեմ, Նախադասեմ...»:

Թղ· 95բ· «Շաբաթանամ, Շաբաթացուցանեմ, Շալակեմ...»:

Թղ· 116ա· «Ոգեխառնիմ, Ոգեմ, Ոգորիմ...»:

Թղ· 139բ· «Զաչմակեմ, Զարաբանեմ, Զարագանիմ...»:

Թղ· 144բ· «Պագանեմ, Պալարանամ, Պախարակեմ...»:

1789

(Հին թիւ 101)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Ե· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 147: Մնացածը տես Ձեռ· թիւ 1785:

Մատեանս է՝ Բայերու բառարան Ե· հատոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Պահնակեմ, Պահպանանամ, Պահպանեմ...»:

ԺԹ դարու վերջերը

Թղ· 46բ· «Չախեմ, Չախչախեմ, Չահացուցանեմ...»:

Թղ· 52բ· «Ռմբակոծեմ, Ռչտանամ...»:

Թղ· 52բ· «Սադրեմ, Սալանամ, Սալրիմ...»:

Թղ· 96ա· «Վագեմ, Վաղեմ, Վազվազեմ...»:

Թղ· 125բ· «Տաղնապեմ, Տաղնապիմ, Տաղնապեցուցանեմ...»:

1790

(Հին թիւ 102)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԲԱՑԵՐՈՒ Զ· ՀԱՏՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 128: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 66—128: Մնացածը թիւ 1785 ձեռագրին հետ նոյն:

Մատեանս է՝ Բայերու բառարան Զ· հատոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Տրտմեցուցանեմ, Տրտմիմ, Տրտնջեմ...»:

ԺԹ դարու վերջերը

Թղ· 3բ· «Րախանամ, Րամեմ, Րոտեմ»:

Թղ· 4ա· «Ցածնում, Ցածուցանեմ, Ցակաճեցուցանեմ...»:

Թղ· 17ա· «Փաթաթեմ, Փաթոթեմ, Փախնում...»:

Թղ· 43ա· «Քակեմ, Քակտեմ, Քահանայագործեմ...»:

Թղ· 60բ· «Օդնեմ, Օգտեմ, Օգտիմ...»:

1791

(Հին թիւ 307 եւ 168)

ԵԶՈՎԲԵԱՆ ԱՌԱԿՔ

ԱՆԹԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 129, իջակալուած 1—97 միայն: ՄՆԹՈՒԹԻՒՆ՝ 18·4×13·2: ՊՐԱԿՔ՝ մինչեւ 9 միայն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×8: ՏՈՂՔ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թզթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ներդիր: ՁԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 25—32, 88բ, 116—121, 128—129: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ԺԸ—ԺԹ դար

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա· «Առակք եզովբեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Ճաղագս աղուիսու մխոյ եւ այծի: Ծարաւեալ այծի մխոյ եւ աղուիսու իջլին ի ջրհոր ինչ առ ի ըմպել զջուր...»: Ամէնը միասին 236 առակներ:

Թղ· 122ա· «Առակք ինչ ընտիրք»: Ցառաջ կը բերուին 17 առակներ:

1792

(Հին թիւ 317 եւ Ա/174)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ ՄՏԱԾՈՒԹԵԱՆՑ Ա·

ԹՐԻԵՍՏ

1807

ԹՈՒՂԹՔ՝ 280: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·4×12·5: ՊՐԱԿՔ՝ ԺԸ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×8: ՏՈՂՔ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թզթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական սրճագոյն հասարակ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շէշգիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 2բ մեծ մասով, 279ա—

280բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1807: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Իւսկիւտարլեաճ Հ· Պետրոս: ՏԵՂԻ՝ Թրիէստ: ՑԻՇԱՏԱԿՈՒԱՆ՝ չունի, բայց հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Ջաղուածք մատածութեանց վասն ամենայն աւուրց տարւոյն, մասնաւորապէս յօդուտ կրօնաւորաց, ի լոյս ընծայեալ յիտալական բարբառ յոմեմնէ քահանայէ Ընկերութեանն Ցիսուսի, եւ անտի թարգմանեալ ի հայ բարբառ ի կրօնաւորէ միոջէ Մխիթարեան Միաբանութեանն Հրամանաւ գերյարգելի Աբբահօր իւրոյ գերապայծառ գերապատիւ Տեառն Տեառն Ամառւածատրոյ Վարդապետի Ֆաբիկեանց, արքեպիսկոպոսի սրբոյ Էջմիածնի:

Առաջին մասն վեցամսեան: Ի Թրեստ, 1807 Հոկտեմբեր»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ա. կրօնաւորն վերծանօղ ըրոցս: Մատածութիւնն աւետարանական ճշմարտութեանց եւ յատկութենական սկզբանց, է ցօղն այն եղեմական որ առոյգանէ եւ տածէ զհամօրէն առաքինութիւնս...»:

Թղ· 3ա· «Կիւրակէ առաջին, Գալստեան: Տեսցեն զորդի մարդոյ... (Ղուկ· ԻԱ· 27): Մատծեա զի այսօր եկեղեցին առաջի դնէ քեզ զվերջին դատաստանն...»: Կը հասնի մինչեւ Պենտէկոստէի ութօրէքի շաբաթ օրը:

1793

(Հին թիւ 164 եւ 173Բ)

ՄՈՎսԷՍԻ ԽՈՐԵՆԱՑԻՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1826էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 230, առաջինն ու վերջինը կողմերուն կպցուած, իջակալուած՝ 1—430: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·3×12: ՊԱԿԱՌ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15·5×9: ՏՈՂԱՌ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուխ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ կռնակը բոլորովին ճեղկեր: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՌ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՌ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 13բ մեծ մասով, 194բ մեծ մասով, 229—230: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1826էն ետք: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 2ա՝ *Տաչեան Հ· Յակոբոսէ գրով՝ «Օրինակուած Վենետկոյ 1826ի տպագրութենէն»:*

Մատեանս է՝ «Մովսիսէ Խորենացւոյ Պատմութիւն Հայոց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· Յանկը առաջին զրոց:

Թղ· 6ա· «Յանկը երկրորդ զրոց»:

Թղ· 10բ· «Յանկ երրորդ հատածից»:

Թղ· 14ա· «Գիրք առաջին ծննդաբանութիւն Հայոց մեծաց: Ա.՝ Մովսիսէ Խորենացւոյ յաղագս մերոյս յիսկզբանն յայսմ բանիցս Սահակայ Բագրատունւոյ խնդալ: Զանսպառ խաղացմունս աստուածայնոցն ի քեզ չնորհացն եւ զանդուլ Հոգւոյն ի վերայ քո իմացուածոցդ չարժմունս ծանեայ...»:

Թղ· 54բ· «Ի պարսից առասպելեաց, Յաղագս Բիւրասպի Ազդահակայ»:

Թղ· 57ա· «Գիրք Բ.՝ Բան մի՛շտակ պատմութեան մերոցն նախնեաց»:

Թղ· 132ա· «Հատած Գ.՝ Ա. Աւարտանութիւն մերոյ հայրենեաց»:

Թղ· 195ա· «Այլ ընթերցուածք»:

Թղ· 198բ· «Յանկը անուանց»:

1794

(Հին թիւ 305)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 258, իջակալուած 1—483: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·2×14·5: ՊԱԿԱՌ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×12: ՏՈՂԱՌ՝ 29: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր, հին: ԹԱՆԱՌ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՌ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—6, 253ա վարի կէսը, 253բ—258բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Պատմութիւն ժողովոյ եկեղեցւոյ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

*Թղ· 7ա· «Մանօթութիւնք ժողովոյ սուրբ եկեղեցւոյ յորս յայտնի ցուցանին սուրբ կանոնք, եւս եւ հին եւ նոր ճշդիւ

ժողովոյն եւ վէճ ղերկփեղկեան ցուցակաց եկեղեցւոյ»։

Թղ· 196բ· «ժողով հինզվեցեան ի Տրուղղոս»։

Թղ· 200ա· «Եօթներորդ տիեզերահռչակ ժողով եւ Նիկիայ երկրորդ»։

Թղ· 204բ· «Ցաղագս ժողովոյ Ֆրանկոֆորդայ եւ Գարոլոսեան դրոց»։

Թղ· 205ա· «Ժողով Վորմատայ»։

Թղ· 206ա· «Ղ· ժողով տիեզերական եւ Դ· Կոստանդնուպոլսոյ»։

Թղ· 210ա· «Վէճ ի վերայ բաժանարար արգելմանց ինչ կարգաց առ նախնիս, որք արդ ոչ բաժանեն»։

Թղ· 213բ· «Ժողով Տրիբորիայ»։

Թղ· 215բ· «Ժողովք ինչ Գաղղիայ դումարեալ յՈստիոն ի պայծառ լերին եւ ի Գիվիոն, ի պատճառս ապօրինաւոր ամուսնութեանց առաջին Փիլիպպոսի եւ յետոյ Փիլիպպոսի Օգոստոսի թագաւորաց Ֆրանսիայ»։

Թղ· 216ա· «Ժողով Թ· տիեզերադումար կամ Լատերանոս առ երկրորդ Կալիստոսիւ»։

Թղ· 218ա· «Ժ· ժողով տիեզերադումար, Լատերանու երկրորդ, առ երկրորդ Իննոկենտիոս Պապիւ»։

Թղ· 219ա· «Ժողով Գ· Լատերանու, ԺԱ· տիեզերական առ երրորդ Ալեքսանդր քահանայապետիւ»։

Թղ· 220բ· «ԺԲ· ժողով ընդհանուր, Դ· Լատերանու առ Գ· Իննոկենտիոս քահանայապետիւ»։

Թղ· 225ա· «ԺԳ· ժողով ընդհանրական Լուգդունի առ չորրորդ Իննոկենտիոսի»։

Թղ· 226բ· «ԺԴ· ժողով ընդհանրական, Բ· Լուգդունի առ Ժ· Գրիգորիւ»։

Թղ· 229բ· «ԺԵ· ընդհանուր ժողով Վիեննայ»։

Թղ· 231բ· «Ժողով Պիզանու ԺԶ· եւ Կոստանդեայ ԺԷ· ընդհանրական»։

Թղ· 234ա· «ԺԸ· ժողով ընդհանրական Ֆլորենտիոյ»։

Թղ· 235բ· «Ժողով Բասիլիայ»։

Թղ· 237ա· «Ցաւելուած ժողովոյն Բասիլիայ յաղագս ռոճկի ամ յամէ»։

Թղ· 238ա· «ԺԹ· ժողով տիեզերական, Ե· Լատերանեան առ Ժ· Լէոնիւ»։

Թղ· 240բ· «Ժողով Տրիդենտինոյ Ի· ի մէջ տիեզերադումարից»։

1795

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ

ԱՆԹԱՆՕԹ

1750էն եւմ

Թուղթ՝ 32։ Մեծութիւն՝ 18×12·3։ Պրակք՝ Ա—Դ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15×9։ Տողք՝ 23։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ լաւ։ Գիր՝ հին անցման նօտրգիր։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դասարկ՝ Թղ· 4ա, 5ա, 6ա, 28ա մեծ մասով, 28բ—32բ։ Ժամանակ՝ 1750էն եւմ հաւանաբար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է «կանոնագիրք առաքելոց եւ հայրապետաց յաղագս ազգականութեան»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Դիտելի է զի ազգականութիւնն տար որոշեալ անձանցն է եւ ոչ անհատին, զի անհատն ինքն է որ ոչ հատանիլ կարէ եւ ոչ բաժանիլ եւ ինքն ինքեան ազգ միարզ կարէ լինել...»։

Թղ· 7բ· «Ի բառս ազգականութեան եւ վասն ամուսնացելոց յառաջին վարդապետաց սրբոց։ Կանոն է այնոցիկ որք սրբութեամբ անանկ եւ լինի կարիճ տղայն ժե տարոյն փեսացու եւ աղջիկ ժԲ տարոյն հարսնացու»։

Թղ· 9բ—18ա· Դրուած են կանոնիներ՝ Ա—ճԼԸ։ «Որ գչորեքչաբաթն կամ գուրբաթ կամ զաղուհացն կամ զառաջաւոր կամ զպահք վարդավառին, զԱստուածածնին, զՅովհաննէս եւ յայտնութեան ակամա լու(ծ)ցէ ի օր պահեսցէ...»։

Թղ· 18ա· «Կոչումն ապաշխարութեան Յօհաննու Մանդակունեաց ասացեալ։ Երթայ քահանայն մեղուցելովն ի դուռն եկեղեցւոյն եւ սաղմոսէ...» (ճԼԹ—ՄՀԹ)։

1796

(Հին թիւ չունի)

ԳԱԼԻԱՆՈՍԻ ԿԱՆՈՆՔ ԱՍՏԵՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆՔ

ԺԸ դար

ԱՆԹԱՆՕԹ

Թուղթ՝ 4։ Մեծութիւն՝ 17·7×12։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15×11։ Տողք՝ 22։ Նիւթ՝ հին միջակ հաստութեամբ զօրաւոր թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ լաւ, սակայն մեկնեալ սկսած է ներծծուիլ։ Գիր՝ հին շեղագիր, խոթագրերը բոլորգիր։ Թանաք՝ գունատած սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դասարկ՝ Թղ· 3—4։ Ժամանակ՝ ԺԸ դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «կանոնք աստեղաբաշխականք վասն պահպանելոյ զառողջութիւն մարմնոյ, չարաղրեալ ի Գալիանոսէ բժշկէ մեծէ»։ (Պակասաւոր)։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ամսոյն Յունվարի։ Ամիս ունի ինքեան զՋրհոյն տանուտէր, զանգի առատանան ի ժամանակի յայսմիկ պիճուճիկ թիւնք յեակս...»։

Թղ· 1բ· «Ամսոյն Փետրվարի։ Ամիս այս ունի ինքեան զՋուկնն տանուտէր, զի չնչեն ի ժամանակի յայսմիկ հողմունք սաստիկք...»։

Թղ· 1բ· «Ամսոյն Մարտի։ Ամիս այս զՁոյն ունի ինքեան զտանուէրն կենդանակերպ, զի ի ժամանակի յայսմիկ զարթնու գետինն եւ սկսանի բողբոջել զղալարս...»։

Թղ· 2ա· «Ամսոյն Ապրիլի։ Ամիս այս զՁուկն ունի ինքեան տանուտէր, զի սկսանին զօրանալ եղանակք, հնչեն հողմունք չահաւորք եւ տեղանին անձրեւք...»։

Թղ· 2բ· «Ամսոյն Մայիսի։ Ամիս այս ունի ինքեան զեկաւորն տանուտէր, զի ի յամսոյս այսմիկ քաղցր հողմունք հնչեն, ջուրքն պարզին...»։

Թղ· 2բ· «Ցունիսի ամսոյն։ Ամիս այս ունի ինքեան զՁեգեգետինն տանուտէր, զի ջերմութիւնն սկսի առատանալ, արիւնն նուազի» հոս կ'ընդհատի եւ կը վերջանայ։

1797

(Հին թիւ չունի)

ՄԻՆԱՍԱՑ ԹՈԽԱԹԵՑԻՈՑ՝ ՈՂՔ Ի ՎԵՐԱՑ ՕԼԱԽԱՑ ԵՐԿՐԻ ՀԱՅՈՑ

1850ի ատենները

ԱՆԹԱՆՕԹ

Թուղթ՝ 8։ Մեծութիւն՝ 18×11։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15·5×7։ Տողք՝ 31։ Նիւթ՝ ցորագոյն միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ լաւ։ Գիր՝ անցման նօտրգիր։ Թանաք՝ գունատած սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դասարկ՝ Թղ· 1, 8բ։ Ժամանակ՝ 1850ի ատենները։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Ցիշատակարան՝ Շնորհագրոհիւին՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Ողք ի վերայ Օլախաց երկրի Հայերուն ի Թօխաթցի Մինաս սարկօպէճ ասացեալ»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա·՝

«Գոչեմ առ ձեզ ողբեղական
Հառաչելով յոյժ լալական,
Քահանայք եւ աշխարհական,
Ծունդըր դըրկք ամենեքեան» (110 տուն)։

1798

(Հին թիւ չունի)

ՋԱՅՆ ՏԵԱՌՆ ԱՄԵՆԱԿԱԼԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1778

ԹՈՒՂԹՔ՝ 12: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×12·3: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×10: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻԻԹ՝ հին, զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր, շատ տգեղ: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 1ա, 2բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1778: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 12բ:

Մատեանս է՝ «Ջայն Տեառն ամենակալի», աղօթագիրք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կը պարունակէ մեծ ճերողութիւններ ունեցող աղօթքներ եւ ճերողութիւն շահելու հրահանգներ: Շատ տեղեր լուսանցքի վրայ գրուած է՝ *«դոյ այս աղօթքն ի գրքոյկս»*:

Ունի նաեւ կարճ պատմուածքներ ճերողութեան արդիւնաւէտութիւնը ցոյց տալու համար, որոնց ինչ սակայն խառնակ վիճակի մէջ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 12բ· «Օրինակս այսր ճերողութեանց ի քարաւաքօտ սուրբ խաչին Թարղմանեցաւ ի հայ լեզու յամի Տեառն 1738: Պատմութիւնք այսոքիկ քարաւաքք սուրբ խաչին գրի ի գիրս հոգւոց քաւարանին: Ի յերկրորդ մասին որ կոչի հրաչից ամենասուրբ պատարագին ի յէջն 492 եւ էջ 7 պատմութեան ուր գրեցաւալ է, բայց, ընթերցիր նաեւ գիս յիշեա գորս աշխատութեամբ գրեցի ի ժամանակի մեծի հալածման գոր եհան Ջաքարիա պատրիարքն: Յամի Փրկչին 1778 Օգոստոսի 31»:

1799

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԿՈՒՏԻՆԱՅՈՒ

ՊՈՒՐԲԷՇՏ

1785

ԹՈՒՂԹՔ՝ 25, թուղթեր կը պակսին ընդմէջ Թղ· 24 եւ 25ի: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12·5: ՊՐԱԿ՝ 3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×11: ՏՈՂՔ՝ 29: ՆԻԻԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, տեղ–տեղ գունատած: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա, 8: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1785: ԳՐԻՉ՝ Շիւիւրեան Ցարութիւն: ՏԵՂԻ՝ Պուրբէշտ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, տես ճակատաքերքը:

Մատեանս է՝ «Պատմութիւն քաղաքին կուտինայու որ է Քիւթահեա: Շարադրեալ յաւագ սարկաւագէ Կուտինայուոյ ի զարմէ քաջատոհմիկ Շիւքիւրեանց ի մահտեսի Իսահակէ վարժապետէ զպրատան նոյն քաղաքին կուտինայու ըստ ամենայնի ակնատես եւ ականջալուր իրաց եղելոց ի նմա եւ անճնակիր մեծի հալածանաց այնր քաղաքին որ վասն ուղղափառ հաւատոյ, պարզապէս զրեալ, եւ յետոյ օրինակեալ եւ յաւելեալ կամ պակասեցուցեալ ինչինչ յորդւոյ նորա ի Յարութիւն Հնչին զպրէ: Յամի Տեառն 1785 եւ ի Հայոց ՌՄԼԴ ի Փետրվարի ամս· 1 ի Պուքրէշտ որ է Ուլահ, զի եղեալ ի Կոստանդնուպօլսոյ զէմ եղեալ զնայաք ի Թրեսայէ վասն կրօնաւորութեան յանդղ եղեալ վասն Հարց Մխիթարեանց ընդ Թովմաճանեան մահտեսի Յօհաննիսին եւ հասեալ ի Պուքրեշտ նստաք ամիս իրր 5, յորում ունելով զպարապորդ ժամանակ, յայս գործ աշխատեցայ ի փառս Աստուծոյ եւ յօրհնաբանութիւն անուան նորա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ճառաջաբանութիւն»:
Թղ· 3ա· «Պրակ Ա·՝ Ցաղագս նախնական որպիսութեան Հայոց Կուտինացւոց»:

Թղ· 6ա· «Պրակ Բ·՝ Թէ ղիա՞րդ, ուստի՞ եւ ո՞րպէս սկզբնաւորեցաւ լեզն ուսումնասիրութեան ի Կուտինայիս»:

Թղ· 9բ· «Պրակ Գ·՝ Թէ որով միջոցաւ առաքէր Աստուած զոք ղի առաջնորդիցէր մեզ առանց դիտելոյ մեր»:

Թղ· 11բ· «Պրակ Դ·՝ Ցաղագս գալստեան Վարդապետին ի Կուտինայ եւ հաստատեցման դպրատան եւ զգործոց նորա»:

Թղ· 15բ· «Պրակ Ե·՝ Ցաղագս տեղափոխութեան դպրատան եւ նախասկզբնաւորման լեզուի հայկազնոյ ի Կուտինայ»:

Թղ· 18ա· «Պրակ Զ·՝ Ցաղագս վերադարձման Վարդապետին առ մեզ յեկեղեցին սրբոյն Սարգսի եւ լուսաւորութեան մերոյ ի ճանաչումն ճշմարտութեան»:

Թղ· 21բ· «Պրակ Է·՝ Ցաղագս չուման Տէրէ Վարդապետին ի Կուտինայէ եւ մահուանն եւ յաղագս յաջորդացն որք կառավարեցին զդպրատունն զկնի նորա եւ այլոց իրաց եղելոց զայնու ժամանակաւ»:

1800

(Հին թիւ 318)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

1880

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 552, իջակալուած 1—1085, ֆանի մը անգամ փոփոխուած: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·3 × 12: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13 × 7·5: ՏՈՂՔ՝ 13: ՆԻԻԹ՝ ծորագոյն բարակ ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի լաթապատ, սկիզբն ու վերջը՝ ապակիով ծածկուած տպագրուած Ս· պատկերներ: Առաջին ապակին ճեր Ցիսուսի եւ Աստուածամօր: Առաջին ապակին կոտրած է: Ամբողջը դրուած է լաթէ շինուած մասեւոր պահպանակի մէջ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ մեծ, դիւրաւ ընթեռնլի ծորագոյն ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ մանուշակագոյն: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ՝ բոլորն ալ տպագրուած, շատերը գունաւոր՝ Թղ· 1ա, 2բ, 4բ լուսանկար գրչին, 7բ, 9ա, 9բ, 12բ, 14բ, 20բ, 34բ, 39բ, 42բ, 53ա, 53բ, 56ա, 62ա, 69բ, 72բ, 78ա, 78բ, 83ա, 88ա, 88բ, 92ա, 92բ, 95ա, 95բ, 103բ, 106բ, 108բ, 114բ, 116բ, 131բ, 132ա, 132բ, 135բ, 137ա, 137բ, 146բ, 152բ, 157ա, 157բ, 161ա, 161բ, 166բ, 170բ, 179ա, 179բ, 183բ, 193բ, 195բ, 198բ, 201բ, 207ա, 207բ, 211ա, 211բ, 216ա, 216բ, 219ա, 219բ, 221ա, 221բ, 224ա, 224բ, 226բ, 230ա, 230բ, 235բ, 236ա, 236բ, 239բ, 242բ, 243ա, 243բ, 249ա, 249բ, 256ա, 256բ, 260բ, 264ա, 265բ, 279ա, 279բ, 283ա, 283բ, 286բ, 289բ, 293ա, 293բ, 295բ, 306ա, 306բ, 324ա, 324բ, 329ա, 338բ, 342բ, 349բ, 362բ, 371բ, 375բ, 378բ, 387ա, 387բ, 394բ, 396բ, 400բ, 403բ, 406բ, 410բ, 413բ, 421բ, 423բ, 427բ, 435բ, 438բ, 442ա, 445բ, 448բ, 451բ, 458բ, 463բ, 468բ, 477ա, 477բ–ի վրայէն վար առնուած եւ կորսուած է, 480բ, 487բ, 497ա, 497բ, 510ա, 510բ, 513ա, 513բ, 514բ, 515բ, 520ա, 520բ, 524բ, 526ա, 526բ, 527ա, 528ա, 528բ, 532ա, 533ա, 533բ, 534բ, 536ա, 536բ, 537ա, 538բ, 543բ, 546ա, 546բ, 547բ, 549բ, 550ա եւ ետեւի կողքին ներքին երեսը: ԳԼՈՒԽ՝ Թղ· 1բ, 2ա, 4ա, 7ա, 12ա, 14ա, 20ա, 34ա, 39ա, 42ա, 56բ, 62բ, 69ա, 72ա, 83բ, 103ա, 106ա, 108ա, 114ա, 116ա, 135ա, 146ա, 152ա, 166ա, 170ա, 183ա, 193ա, 194բ մեծ մասով, 195ա, 198ա, 200բ վարի կէսը, 201ա, 226ա, 239ա, 260ա, 264բ, 265ա, 286ա, 289ա, 295ա, 329բ, 338ա, 342ա, 349ա, 362ա, 368բ, 371ա, 375ա, 378ա, 394ա, 396ա, 400ա, 403ա, 406ա, 410ա, 413ա, 421ա, 423ա, 427ա, 435ա, 438ա, 442ա, 445ա, 448ա, 451ա, 458ա, 463ա, 468ա, 480ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1880: ԳՐԻՉ՝ եղ· Ֆրանչիսկոս Խավաֆեան–ձիլաճըեան: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՏԷՐ՝ գԻՇԷՐ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 3ա, 5ա:

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք» կազմուած եղ· Ֆրանչիսկոս Խավաֆեան–ձիլաճըեանի կողմէ (Մխիթարեան):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 8բ· «Զգուշութիւն ի չար սովորութենէ: Սուրբ Ղազար Հայրապետ: Շատ դժար է խալըսիլ մեզայ սովորութենէն...»: Ասոր կը հետեւին զանազան պլացական աղօթքներ:

Թղ· 10բ· «Առաւօտեան աղօթք: Տէր եթէ զչրթունս իմ բանաս...»:

Թղ· 13ա· «Կերպ ըսելու հրեշտակային զՂԶոյն քեզ Մարիամն առաւօտը, կէս օրը ու իրիկունը, երբ որ զանգակը կը զարնուի պէտք է գլուխնիս բանալ, ու խաչ հանել երեսնիս ու ըսել աս աղօթքս, որպէս զի ներողութիւն վաստակիմք: Հրեշտակ Տեառն աւետեաց կուսին Մարիամու...»:

Թղ· 15ա· «Հայր մեր...: Ողջոյն քեզ Մարիամ... Փառք Հօր...»:

Թղ· 16բ· «ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր...»:

Թղ· 17բ· «Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակալի...»:

Թղ· 18ա· «Ներդործութիւն ղղման: Աստուած իմ բոլոր սրտանց կը ցաւիմ...»:

Թղ· 18բ· «Ներդործութիւն հաւատոյ, յուսոյ, սիրոյ, ցաւոց եւ յառաջադրութեան: Ցիսուս կը հաւատամ որ դուն աս սուրբ Խորհրդեան մէջ ներկայ ես...»:

Թղ· 21ա· «Մայր ցաւագին: Կոյս սուրբ, մայր տառապանաց, տիկին մարտիրոսաց»:

Թղ· 22բ· «Հէ սպասհ օլունաճադ տուա...»:

Թղ· 26բ· «Աղօթք առ սուրբ առաքեալս Պետրոս եւ Պօղոս: Ով սուրբ առաքեալդ Պետրոս եւ Պօղոս ընտրեմ զձեզ այսօր եւ միշտ...»:

Թղ· 29բ· «Համառօտ ներդործութիւն հաւատոյ, յուսոյ, սիրոյ եւ ղղման, զոր ամենայն քրիստոնեա պարտ է առնել յամենայն աւուր առաջի Աստուծոյ: Տէր իմ եւ Աստուած իմ, խոնարհեալ առաջի անչափ մեծութեանդ քո...»:

Թղ· 31ա· «Մաղթանք վասն բարեպէս մեռանելոյ, յորժամ հիւանդն կայ ի վտանգի առ խաչելութիւնն Քրիստոսի ասացէ զաղօթս: Երկիրպագեմ քեզ Ցիսուս Քրիստոս եւ օրհնաբանեմ զքեզ...»:

Թղ· 35ա· «Աղօթք զործ հաւատոյ, զոր պարտ է առնել առաջի ամենասուրբ Խորհրդին, եթէ ի բազմոցի եղեալ լցէ, եւ եթէ փակեալ ի տապանակի, այլ եւ յառաջ քան զսուրբ Հաղորդութիւն: Ես հաւատամ հաստատութեամբ վասն զի այսպէս յայտնեց Աստուած...»: Կը յաջորդեն նաեւ յուսոյ, սիրոյ եւ զղջման ներգործութիւններ:

Թղ· 40ա· «Մտածութիւնք զանազան յաղագս չարչարանաց Տեառն իւրաքանչիւր մասանց: Աղօթք: Աստուած որ վասն փրկութեան աշխարհի կամեցար ծնանիլ...»:

Թղ· 43ա· «Պրաւք վասն բարւոք խոստովանելոյ զմեզս: Նախ քան զխոստովանութիւնն խորհեաց ի քեզ թէ զիարդ...», որուն կը յաջորդեն խոստովանութեան զանազան աղօթքներ:

Թղ· 61բ· «Աղօթք յառաջ քան զՀաղորդութիւն: Առ զեաս Բարեխաչուց անդ նսաէաք եւ լայաք...»: Կը յաջորդեն Ս. Հաղորդութեան զանազան աղօթքներ ընդ որս՝

Թղ· 67բ՝ «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի· Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս ճանաչիցեմ զիս, ճանաչիցեմ զքեզ...»: Թղ· 71բ՝ «Ոտանաւոր սրբոյն Թոմայի առ սրբազան Հաղորդութիւն· Երկրպագեմ թագեալ Աստուած քեզ ջերմագին որ ենթ այսոց ձեւոց ծածկիդ ճշմարտապէս...»:

Թղ· 87բ· «Աղօթք ծառային Աստուծոյ Հ. Բեռնարտոսի կլաւսիայ առ ամենասուրբ Երրորդութիւնն: Հայր յաւիտենական, ահա ասկի խեղճ ողորմելի արարած մը անկարող ամենայնի...»:

Թղ· 90ա· «Աղօթք ի խնդրել պիտոյութիւն յանցանաց: Ցոյս իմ ես դու տէր, քաւիչ յանցանաց իմոց...»:

Թղ· 91բ· «Երդ առ սուրբ Հոգին վասն մաղթելոյ զնորհս: Եկ սուրբ Հոգի ստեղծող էից...»:

Թղ· 93բ· «Շարական ի պատիւ սրբոյ զվեստուր առաքելոց Պետրոսի եւ Պօղոսի: Որ երկոքումբք ընտրելովք...»:

Թղ· 94բ· «Պսակ սիրոյ առ Աստուած: Աստուած իմ անբաւ բարութիւն, կամէի միշտ սիրել...»:

Թղ· 104ա· «Եղբայրութիւն ամենասուրբ Սրտին Ցիսուսի յեկեղեցւոջ Անարատ Ցղութեան Սուրբ Աստուածածնի Հարց Միխիթարեանց Վիեննայ ի Կոստանդնուպոլիս: Բարեյիշատակ Պիոս Ե· քահանայապետը 1801 մարտ 7 տուած կոնդակովը այս Եղբայրութեան զրուող Եղբայրներուն, որոնք զրուելնուն օրը...»: Ցառաջ կը բերէ պայմանները ու արձանագրուելու կերպը:

Թղ· 109ա· «Հաւատամք ի մի Աստուած...»:

Թղ· 111ա· «Անկանիմք առաջի քո Աստուածածին...» շարականը, «Ընդ հովանեաւ, Ողջ լեր Թագուհի» եւ յարակից աղօթքները...:

Թղ· 113ա· «Աղօթք վասն Միխիթարեան Միաբանութեան: Տէր Աստուած բարերար եւ մարդասէր...»:

Թղ· 115ա· «Աղօթք վասն սուրբ եկեղեցւոյ: Տէր որ հիմնեցուցեր զեկեղեցի քո ի վերայ վիմին հաւատով...»:

Թղ· 117ա· «Աղօթք վասն սրբազան Փափին: Տէր երկնի եւ երկրի իշխան եւ առաջնորդ անմոլար ամենայն հաւատացելոց...»:

Թղ· 118ա· «Աղօթք վասն հայրապետին

վիճակի: Աստուած ամենակալ եւ Տէր տէրանց, հեղ զթութիւնդ քոյ ի վերայ ծառայիդ...»:

Թղ· 118բ· «Տաղ մարմնոյ եւ արեան Տեառն: Երգեա լեզու փառաւորի, զխորհուրդ մարմնոյ Տեառն Ցիսուսի...»:

Թղ· 119ա· «Տաղ յորդորական ի պատիւ Սրբութեան յօժամ է ի բազմոցի: Եկայք որդիք նոր Սիոնի, նոր երգս առցուք մերում Փրկչի...» (11 տուն):

Թղ· 120ա· «Աղօթք առ Տէրն մեր: Տէր Աստուած բարձրեալ ամենակալ, լոյս անքննին...»:

Թղ· 121ա· «Աղօթք առ սրբազան մարմինն: Ողջոյն քեզ ով մարմին Քրիստոսի ծննեցեալ ի սրբոյ կուսէն...»:

Թղ· 123ա· «Աղօթք վասն Գառն Աստուծոյ որ բառնաս զմեղս աշխարհի: Ով քաղցր բազումնեղ եւ ամենապարթ Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս...»:

Թղ· 124բ· «Այլ աղօթք առ Ցիսուս Փրկիչ: Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս, որ ոչ մխայն արժանի համարեցար առնուլ զմեզն մարմին եւ համբերել...»:

Թղ· 125բ· «Իղձք եւ պաղատանք: Ով ամենասիրելի ու ամենայն սիրով լցեալ Սիրա Տեառն իմոյ Ցիսուսի...»:

Թղ· 127ա· Շարունակութիւնն է Թղ· 118բ–էն:

Թղ· 127բ· «Աղօթք առ Տէր մեր: Աստուած, որ մեզ ի ներքոյ հրաշալի խորհրդոյ դյնչատակ չարչարանաց քոց թողեր...»:

Թղ· 128ա· «Հոգի Քրիստոսի որ սրբէ զիս...»:

Թղ· 129ա· «Հառաչանք սիրոյ առ Սիրա Ցիսուսի: Ով զթած Ցիսուս լըսէ ինձի...»:

Թղ· 133ա· «Աղօթք Սրտին Ցիսուսի: Տէր Ցիսուս Քրիստոս ով կրնայ պատմել քու սրտիդ քաղցրութիւնը...»:

Թղ· 136ա· «Աղօթք: Ահաւասիկ ով սիրելի իմ բարի Ցիսուս ես քու ամենասուրբ ներկայութեանդ առջին երեսի վրայ իյնալով...»:

Թղ· 138ա· «Եօթն նուէրք Քրիստոսի անպին արեանը: Ով Հայր յաւիտենական ես կը մատուցանեմ Ցիսուսի պատուական արեան արդիւնքը...»:

Թղ· 143ա· «Աղօթք Սուրբն Օգոստինոսի առ սուրբ Հոգին: Եկ արդ ով ստուածային Սուրբ Հոգի մխիթարութիւն տրամեցելոց»:

Թղ· 144բ· «Աղօթք առ սուրբ Սիրան Ցիսուսի: Ինչուան ե՞րբ հատու քու անհուն զթութիւնդ...»:

Թղ· 145բ· «Համառօտ կրթութիւն ի պատիւ ցաւագին Սրտին Մարիամու»: (Եօթն Ցաւոց):

Թղ· 153ա· «Աղօթք առ Աստուած յիշատակաւ սրբոյն Անդրէի Աբելլինացւոյ վասն ապրելոյ ի յանկարծահաս մահուանէ: Ով բարեգութ Տէր իմ Ցիսուս, յաղագս ողեսպառ տապնապիդ...»:

Թղ· 157բ· «Աղօթք առ սուրբն Ֆրանչիսկոս Ասսիզեան: Ով երանաշնորհ սերովբէական սուրբն Ֆրանչիսկոս, որ Խաչելոյն սիրով վառուած...»:

Թղ· 159բ· «Շարական առ սուրբն Ֆրանչիսկոս Ասսիսեան: Պարծանք եկեղեցւոյ...» (Աճառնի):

Թղ· 160բ· «Ծօսք սուրբն Ֆրանչիսկոս Ասսիզեացւոյն: Օրհնութիւն սուրբն Ֆրանչիսկոս Ասսիզացւոյ որով օրհնէր զՏառագեալս, եւս օրհնեց զեղբայր Լեւոնն զընկեր իւր...», կը յաջորդեն բանի մը ալագանի աղօթքներ եւս:

Թղ· 167ա· «Սաղմոս ապաչխարութեան: Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում...»:

Թղ· 171ա· «Լիթանիայք ամենայն սրբոց»: Ցարակից աղօթքներով:

Թղ· 194ա· «Հառաչան(ք) առ Ցիսուս Քրիստոս: Հառաչանօք կարդամք առ քեզ Գառն Աստուծոյ...»:

Թղ· 194ա· «Հառաչանք առ սուրբ Աստուածածին: Գոչեմք առ քեզ Տիրածին կոյս»:

Թղ· 196ա· «Աղօթք առ սուրբ Աստուածածին: Ով քաղցրագութ Մայր ողորմութեան ահա քու ամենասուրբ ոտքդ ինկած»:

Թղ· 199ա· «Աղօթք առ պահապան հրեշտակն: Ով փառաւորեալ պահապան հրեշտակ իմ երկնային...»:

Թղ· 202ա· «Աղօթք առ պաշտպան սուրբն սքանչելագործ: Ով սուրբ հայր իմ Ֆրանչիսկոս, սուրբդ Աստուծոյ...»:

Թղ· 206ա· «Հիւանդութեան մէջ կամ ուրիշ վտանգներու մէջ աս հետեւեալ աղօթքս ալ զուրցէ: Ով բաժեցեր զանբաժելիս, Զիմոյս բաժեա զդաւս անձինս...»:

Թղ· 206բ· «Աղօթք առ սուրբ Յովսէփ Աստուածահօր: Ով երկնային պահապան, հզօր պահապան...»:

Թղ· 210բ· «Աղօթք հիւանդներու համար: Ով ղթած եւ բարեգութ Տէր իմ, որ քուկին սիրելի որդիքներդ···»:

Թղ· 214բ· «Սաղմոս: Ողորմեա ինձ Տէր զի հիւանդ եմ ես···»: Շարական «Ես ասացի Տէր ողորմեա հոգւոյ իմոյ···»:

Թղ· 215բ· «Ցիշատակ սերովբէական սրբոյն Ֆրանչիսկոսի Ասսիզացւոյն: Անթիֆօնա: Իմաստուն մարդու կը նմանցնեմ···»: Կը յաջորդէ «Աղօթք եւ կրկին Անթիֆօնաներ»:

Թղ· 218բ· «Ցիշատակ սրբոյ հօրն մերոյ Տօմինիկոսի: Այս այր արհամարհելով զաշխարհ···» եւ Աղօթք:

Թղ· 220բ· «Աղօթք առ սուրբն Անտոն Պատուական: Ով սքանչելագործ սուրբ Անտոն Պատուական սիրելի սուրբդ Աստուծոյ···»:

Թղ· 223բ· «Աղօթք առ սուրբն Վիչէնցիոս Ֆէրերեան: Ով սքանչելագործ եւ փառաւորեալ սուրբ Վիչէնցիոս սուրբդ Աստուծոյ, երկնային փաստաբան···»:

Թղ· 227ա· «Աղօթք առ սուրբն Անտոն ճգնաւոր: Ով երանելի սուրբ Հայր Անտոն, մարգկային բնութենէս վեր հրաշալի···»:

Թղ· 229բ· «Աղօթք առ սուրբն Ըստանիսլաւոս: Ծանր նեղութեանց եւ ամենանախարեւոր պիտոյից մէջ··· Հայր երկնաւոր երկնքի արքունեացդ եւ ամէն արարածոց հեա···»:

Թղ· 237ա· «Աղօթք առ սուրբ Լուիճի կոնճակա: Ով սուրբ Լուիճի, հրեշտակային վարքով զարդարեալ···»:

Թղ· 240ա· «Աղօթք առ սուրբ Յովհէփ Աստուածահայր: Ցիշատակ Յորելինի քահանայութեան Վ. Հ. Պօղոսի Յովնանեան Մխիթարեան Վարդապետ Վիէննա 1874: Նոյն վարդապետէն ընծայեալ առ եղ· Ֆրանչիսկոս Յավաֆեան կրօնաւոր Մխիթարեան: Ով սուրբ Նահապետ, որ հիմայ երկնից ուրախութեան մէջ···»:

Թղ· 244ա· «Աղօթք առ խաչելեալն Քրիստոս: Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որպէս Աստուծոյ կենդանւոյ, դուն ձեռվընդդ տառածեցիր խաչին վրայ···»:

Թղ· 248բ· «Երգ Տեառն Ներսեսի: Սիրա իմ առ քեզ ազաղակէ, բանդ որ ընդ Հօր ի սկզբանէ···»:

Թղ· 250ա· «Աղօթք առ պատրաստութիւն մահուան: Ով Տէր իմ Յիսուս քանի որ զգայարանքներս ողջ են···»:

Թղ· 252բ· «Այլ աղօթք առ Յիսուս Քրիստոս: Ողորմած Քրիստէ իմ Յիսուս Քրիստոս, որ քուկին պատուական արիւնովդ»:

Թղ· 254բ· «Սաղմոս: Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան···»:

Թղ· 255բ· «Մաղթանք վասն քրիստոնէական մեռանելոյ»: (Լիբանիա):

Թղ· 261ա· «Իղէ ի խորոց սրտէ ի հասանելն ի վերջին կէտի հիւանդի մահուան: Արդէն իսկ առողջ եւ կարօղ դոլով յանձն առնեմ զիս քեզ···»:

Թղ· 266ա· «Վասն մեռելոց: Եկայք երկրպագցուք այնմիկ թագաւորին, որում կեան ամենեքեան···»: Ասոր կը յաջորդէ 268բ՝ «Վասն մեռելոց եպիսկոպոսաց կամ քահանայից», 269ա՝ «Վասն հօրն եւ մօրն», 269բ՝ «Վասն մեռելոց եղբարց մերձաւորաց եւ բարերարաց», 270բ՝ «Ի յաւուր թաղման մեռելոյն», 271ա՝ «Ցաւուր տարեգլուխ մահանի», 271բ՝ «Լիթանեայք վասն մեռելոց», յարակից աղօթքներով:

Թղ· 280ա· «Երգ վասն մեռելոց: Ցաւուր յայնմիկ յաւուր ցասման···»:

Թղ· 282բ· «Աղօթք առ սուրբն Յովհաննէս Մկըրտիչ: Մեծ ջերմեռանդութեամբ սրտի քեզի կը դիմեմ ով սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ···»:

Թղ· 285բ· «Աղօթք առ սուրբն Սթեփանոս: Պարծանք սուրբ հաւատոյ, առաջին մարտիրոս եւ վկայ···»:

Թղ· 288բ· «Տուա սուրբ Ռօքեսա եւ մուրճագ հաստէլիյինակէն դուրթուլմագ իչին: Սկլամ սանա եա սուրբ Ռօքես···»:

Թղ· 290բ· «Շարական առ սուրբ Յակոբ Մծբին հայրապետ: Սուրբ ես Տէր եւ ի սուրբս հանդուցեալ···»:

Թղ· 291բ· «Ցինանց առեն: Ուրախ լեր թագուհի երկնից ալէլուիա···»:

Թղ· 292բ· «Երեկոյեան ժամերգութիւն սուրբ Աստուածածնայ եւ սրբոյ Ֆրանչիսկոսի Ասիզացւոյն»:

Թղ· 325ա· «Գթած Սրտին Եկեղեցին», անուանով բարեպաշտական ընկերութեան մը անդամագրուելու պայմաններն ու ընկերութեան նպատակը:

Թղ· 333ա· «Աղօթք վասն յոբելեան նեղոզութիւն վաստկելու համար եւ մանաւանդ ուրիշ եկեղեցիներուն այցելութեան երթալու առենը ընելու է: Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,

կը հաւատամ ու կը խոստովանիմ որ քու անճառ բարութիւնդ···»:

Թղ· 339ա· «Տաղ զոր պարտ է ասել յորժամ ելանեմք յայցելութիւն յեկեղեցիս, ի վերջին յեկեղեցիս այս պոլսաբանութեան վառքէ ու պատիւ փախչիլ ու յիմար ըլլալ վասն Քրիստոսի, որով աչխարհիս մէկ նոր կերպարանափոխութիւն մը բերաւ զարմանալի: Ծննաւ Ֆրանչիսկոս յամին Քրիստոսի հազար հարիւր ութուն ու երկուքին···»:

Թղ· 469ա· «Լիթանիա ի պատիւ սուրբ Սրտին Յիսուսի»: Ասկէ վերջ դարձեալ կը շարունակուի Ս· Ֆրանչիսկոսի վարքը:

Թղ· 492ա՝ «Աս վարքը ընտրի ու բանիբուն հեղինակէ մը քաղեցի, որ պապիացի Ֆրանչիսկեան քահանայ մը, Ներսէնճեանցներու կարգէն, անունը Գաետանո Շալիփու Հ. Անճէլիքօյին չինած Ֆրանչիսքեանց ժամանակագրութենէն»:

Թղ· 492բ· «Կրթութիւն եւ նմանութիւն սուրբն Ֆրանչիսկոսի: Եթէ զործեալ էր իմ մխայն զմեղս ներելիս, պարտ էի լալ···»:

Թղ· 496ա· «Աղօթք սուրբն Ֆրանչիսկոսի առ սուրբ Աստուածածին: Ողջոյն քեզ Մարիամ, մայր Աստուծոյ···»:

Թղ· 498ա· «Հմառօտ եղանակ ասելոյ զսուրբ Վարդարանն»:

Թղ· 502բ· «Պաղատանք առ Տիկինն մեր Լուրտայ»: (Լիբանիա): Յարակից աղօթքով:

Թղ· 507ա· «Կրթութեան վերջի մտածական: Այն ինչ հաւատալ է, ով կրօնաւոր, զի որ ոչ ունիցի յանձին մեծապէս փոյթ պնդութեան», յարակից փակման աղօթքով:

Թղ· 509ա· Սլացական աղօթքներու ծաղկեփունջ մըն է՝ «Իմ մէկհատիկ երջանկութիւնս՝ Աստուծոյ հաւատարիմ մնալն է»:

Թղ· 514ա· «Ներդործութիւն հոգեւորական հաղորդութեան: Կը հաւատամ քեզի փրկիչ իմ···»:

Թղ· 515ա· «Նուէր: Ես Ֆրանչեսկո, քեզի երախտապէտ ըլլալու···»:

Թղ· 516ա· «Բարի մահ ունենալու համար անկողին երթալու առեն ըսէ: Աղօթք: Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, Աստուած բարութեան, Հայր ողորմութեան···»:

Թղ· 519բ· «Աղօթք առ Միքայէլ հրեշտակապետ: Փառաւորեալ սուրբ հրեշտակապետ Միքայէլ, պաշտպանէ զիս···»:

Թղ· 521ա· «Ամէն օր ընելու աղօթք: Աստուած արարիչ երկնի եւ երկրի, որ ստեղծեցիր զիս···»:

Թղ· 523բ· Հայատառ լատիներէն, ապա հայատառ իտալերէն աղօթք մը առ սուրբ Ֆրանչիսկոս:

Թղ· 525ա· «Աղօթք առ սրբոյ հօրն մերոյ Ֆրանչիսկոսի Տ'Ասսիսի: Տէր Աստուած ամենակալ, որ ճոխացուցեր զեկեղեցի քո»:

Թղ· 525ա· «Այլ առ նոյն սուրբ Ֆրանչիսկոսի աղօթք: Ով հայր մեր սուրբն Ֆրանչիսկո, աղաչեմ զքեզ զի միջնորդութեամբ»:

Թղ· 527բ· «Աղօթք առ սուրբ Անտոն Պատուական: Ով Հայր մեր սուրբ Անտոն Պատուական, դուն որ ունիս զչնորհս առաջի Աստուծոյ···»:

Թղ· 528բ· «Լիթանեայ առ սրբոյ Հօրն մերոյ Ֆրանչիսկոյի Ասիսացւոյն»:

Թղ· 532բ· «Աղօթք ասացեալ ի սրբոյ Հօրն մերոյ Ֆրանչիսկոի ընդհանուր հաւատացելոց կը պատուիրէ ըսեն ամէն առեն: Ով որչափ երջանիկ ու երանելի են անոնք, որ զԱստուած կը սիրեն···»:

Թղ· 535ա· Ջերմեռանդութիւն առ Լուրտի եւ Լա Սալէթի Տիրամայրը:

Թղ· 544ա· «Աղօթք առ սուրբ Սիրտ Աստուածածնի: Ով սուրբ Աստուածածին Մարիամ, զմեզ քու ամենազօր պաշտպանութենդ ներքեւն առ···»:

Թղ· 545բ·՝

«Իղէք առ Մարիամ կոյս անարատ:

Ով սիրելի Մարիամ
Իմ բերկրութիւն եւ հեշտանք,
Ցամենայն ժամ պիտ զանուն,
Կամիմ կոչել անմոռաց...» (10 տուն)։

Թղ· 548ա. «Գովասանք առ սուրբ Աստուածածին։ Մայր սուրբ աքանչելի լուսոյն...»։

Թղ· 550ա. «Լիթանիա ի պատիւ Անարատ Ցղութեան ամենասուրբ Կուսին Մարիամու»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 3ա. «Ա՛ս աղօթագիրքը սրբոյն Ֆրանչիսկոսի Ասսիզացւոյն նուիրեալ է, մէջը զանազան ներողութեան ու շատ օգտակար աղօթքներ են, պէտք է որ ով որ աս գիրքը ձեռքը առնէ, ամէն օր ամբողջ ընէ աս մէջի աղօթքները ջերմեռանդութեամբ։ Կոսդոլիս 1880։ Մխիթարեան Վանատան Հոկտեմբեր»։

Թղ· 3բ. «Գրեաց աս աղօթագիրքը սրբոյն Ֆրանչիսկոսի յետնողը Եղբայր Ֆրանչիսկոս Խաւաֆեանը (վրան մելանով հաշուած եւ կարմիր մելանով գրուած՝ ձիլամընեանը)։ *Կրօնաւորը Կոսդոլիս Մխիթարեան դպրոցին մէջը իր եռքի կտակը ընելով իր Մխիթարեան Միաբանութեան մէջի ձըգելովը, թէ իրեն ողջութեան ժամանակը իրեն գործածելու համար, յաւիտեան յիշատակ բովանդակ Միաբանութեան»։*

Թղ· 5ա. «Կարնեցի Աբրահամին երրորդ որդին եւ մայր նորա Թերեզինա Ճիլամընեան բարեպաշտ ծնողացմէ ծընաւ Ցարութիւն Խաւաֆեան, հազար ուխտհարիւր տասնըչորսի մարտի տասնը հինկին։ Ա՛ս տղան ժանտամահէն բռնըվելովը թէ ինքը, եւ թէ բարեպաշտ ծնողքը ուխտ ըրին որ եթէ ողջ կենալու որ ըլլայ, ինքը բոլորովին Աստուածոյ նուիրենք ու անոր համար հազար ուխտ հարիւր երեսունին Վիէննայ Մխիթարեանց վանքը պաշտպան Ս· Աստուածածնայ յարդելի Վ· Հ· Վրթանեսին ձեռքովը խրկուեցաւ Թրիեստի վրայէն, ու մնաց հոն տարի մը չափ ուսանողութիւն ընելու անկից իմացաւ որ Ս· Ֆրանչիսկոսն, որն որ ան երեւելի սուրբը քահանայութիւն չանձն չէ առած, ըստ այնմ իրեն բաղձալովը հազար ուխտ հարիւր երեսունը մէկին չանձն առաւ աշխատասէր եղբայրութիւնը։ Հազար ուխտ հարիւր երեսուն ուխտին Մայիս 20ին եղաւ նորընծայ ու անուան փոփոխութեան ժամանակը անչափ ժամանակ բախճացած սուրբին անունը չատ դժուարութեամբ կըրցաւ ընդունիլ, ան առեներնէն սկսեալ Ֆրանչիսկոս կոչուեցաւ։ Ախտացոյն անունը ընդունելուն վրայ չատ ուրախ եղաւ։ Հազար ուխտ հարիւր քառասունը մէկին փետրուար 2ին Ազարեան Արխատակէս Գերապայծառ Արքեպիսկոպոսին, Աբրայ Հօր առջեւը երեք ուխտը դրաւ, այսինքն հնազանդութիւն, աղքատութիւն, ողջախոհութիւն ու երթալ ի քարոզութիւն։ 1844ին Հոգւոյ ի Թրեստ վանն անտեսութեան մնացին անդ տասը ամիս եւ ամենքն գարձան վանքը եւ անդ մնաց։ 1845ին եկաւ ի Պօլիս հոգաբարձութեան ու դպրոցին միշտ վարչէր դպրոցը ու կրթէր զմանկունս եւ աստուածապաշտութեան։ Իւրաքանչիւր ոք յոր կոչումն կոչեցաւ ի մին կացց։ Ինչ որ ընենք նէ Աստուծոյ սիրուն համար պիտի ընենք»։

1801

(Հին թիւ չունի)

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԼԱՏԻՆ ԲԱՐԲԱՌՈՑ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ժԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 397, իջակալուած 1—642 միայն։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·2×11·5։ ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×8·5։ ՏՈՂԻ՝ 20։ ՆԻՒԹ՝ նորագոյն, բաբակ գծաւոր նամակի թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ։ ԹՂԹԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական գունաւոր թուղթ։ ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ բնդհանուրը լաւ, սակայն խոնաւութենէ շատ վնասուած, մանաւանդ կողքը։ ԳԻՐ՝ հին, ճօտքգրի մօտ շեղագիր։ ԹԱՆԱԿ՝ գունաւոր սեւ։ ՋԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—17, 48բ—49բ, 155—156, 274, 380—397։ ԹՄՄՆԱԿ՝ ժԹ դարու կէսէն ասդին։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մասեանս է՝ «Դպրութիւն Լատին բարբառոյ»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 18ա. «Պատրաստութիւն։ Դպրութիւն Ղատին բարբառոյ (Gramatica latina) *ուսուցանէ զձեւս կամ զկերպարանս* (Formae) *բառից նոյն լեզուի...»։*

Թղ· 19բ. «Հատած Ա.՝ Հնչումն (Sonus)*, նշանագիրը* (Littera)*»։*

Թղ· 20ա. «Հատած Բ.՝ Նշանագիրք Ղատին բարբառոյ»։

Թղ· 21բ. «Հատած Գ.՝ Ձայնաւոր նշանագիրք (Litterae vocales)*»։*

Թղ· 24ա. «Հատած Դ.՝ Ձայնակից (= Բաղաձայն) նշանագիրք (Litterae consonantes)*»։*

Թղ· 30ա. «Հատած Ե.՝ Փոփոխել ձայնակից նշանագրաց»։

Թղ· 33ա. «Հատած Զ.՝ Վանն կէտից եւ այլ եւս նշանակաց»։

Թղ· 36բ. «Հատած Է.՝ Սիւզորայք (Sillabae)*»։*

Թղ· 38ա. «Հատած Ը.՝ Ձափ սիւզորայից եւ պայմանք ուղիղ ասելոյ եւ չեչտելոյ, որ է առոդանութիւն (Prosodia)*»։*

Թղ· 45բ. «Հատած Թ.՝ Շեչտ (Accentus)*»։*

Թղ· 50ա. «Մասն Ա.՝ Ստուգաբանութիւն, որ է ուսումն պյօրինուածոյ մասանց բանի։ Նախաշաւիղ։ Բառք եւ սեպհականութիւնք նոցա»։

Թղ· 54ա. «Գլուխ Ա.՝ Գոյական անուն (Nomen substantivum)*»։*

Թղ· 97բ. «Ածական անուանք»։

Թղ· 117ա. «Թուական անուանք (Nomina numeralia)*»։*

Թղ· 138ա. «Դերանուն (Pronomen)*»։*

Թղ· 157ա. «Բայ (Verbum)*»։*

Թղ· 275ա. «Անփոփոխելի մասունք բանի (Partes orationis indeclinabiles)*»։*

Թղ· 275բ. «Մակբայք կամ վերադիրք բայից (Adverbia)*»։*

Թղ· 290ա. «Նախդիրք կամ նախադրութիւնք (Praepositiones)*»։*

Թղ· 316ա. «Ճօղակապք (Շաղկապք) (Coniunctiones)*»։*

Թղ· 325ա. «Վանն մանկանց (Particulae)*»։*

Թղ· 348բ. «Միջարկութիւն (Interiectio)*»։*

Թղ· 356ա. «Վանն կարգաց յօրինուածոց բառից»։

Թղ· 365ա. «Ածանցական վերադիրք Adiectiva derivata)*»։*

Թղ· 372ա. «Ածանցական բայք (Verba derivata)*»։*

Թղ· 376ա. «Ճօղուածոյ բառք»։

1802

(Հին թիւ 369 եւ 163)

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՀԱՐԻ ԵՒ ԿԱՆՈՆ ՆԱԻԱԿԱՏԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

1800ի սկիզբները

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ԹՈՒՂԹ՝ 26, իջակալուած 1—48։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·2×11·4։ ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 16×9։ ՏՈՂԻ՝ 29։ ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ գօրաւոր ղողով թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ գունաւոր թուղթ։ ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին շէնագիր։ ԹԱՆԱԿ՝ սեւ, տեղ-տեղ ներծծուած։ ՋԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 13—14, 25—26։ ԹՄՄՆԱԿ՝ 1800ի սկիզբները։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մասեանս է՝ «Օրհնութիւն ժամահարի կամ զանգակի» եւ «Կանոն Նաւակատեաց եկեղեցւոյ»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Կարգ օրհնութեան ժամահարի կամ զանգակի։ Մինչչեւ իցէ եղեալ ժամահարի կամ զանգակի ի զանգակատուն օրհնեսցի օրինակ զայս...»։

Թղ· 15ա. «Կանոնն Նաւակատեաց եկեղեցւոյ», նոյն *թիւ* 2202 ձեռագրի հետ, տես անդ։

1803

(Հին թիւ 319)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆ ԼԱՏԻՆԵՐԷՆԻ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

1800ի սկիզբները

ԹՈՒՂԹ՝ 105, իջակալուած 1—207: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18×11·7: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×9: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻԽ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ մեկնը ներծծուած, գործածութենէ ֆիչ մը վնասուած: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 105: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1800ի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն Լատիներէն լեզուի»: Նոյն *թիւ* 2184 ձեռագրին հետ, տես անդ:

1804

(Հին թիւ 371 եւ 165)

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1783

ԹՈՒՂԹ՝ 29: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18·1×12: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×7·7: ՏՈՂՔ՝ 16: ՆԻԽ՝ միջակ, զօրաւոր, հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ, հին զարդարուն կաճաճ հաստակեկ թուղթով: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր, խորագիրները բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ եւ կարմիր: ՀՈՐԱՆ՝ Թղ· 2ա, ուրիշ զարդեր չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ 1ա, 24ա—29բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1783: ԳՐԻՉ՝ Մահտեսի Իսահակ: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՏԷՐ՝ գրիչը: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 23բ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1բ–ի վրայ կպցուած է տպագրուած՝ Մխիթարեանց զինանշանը եւ տակը՝ «*Հ· Պետրոս Շիւքիւրեանց, կրօնաւոր Մխիթարեան*», որ նոյն իմիջ Մահտեսի Սահակն է:

Մատեանս է՝ «Քրիստոնէական վարդապետութիւն» հարցում–պատասխանով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ճաղատ քրիստոնէական վարդապետութեան»:

Թղ· 4ա· «Ճաղատ Աստուծոյ կամ երրորդութեան»:

Թղ· 6ա· «Ճաղատ մարդեղութեան Որդւոյն Աստուծոյ»:

Թղ· 12բ· «Ճաղատ պատուիրանաց Աստուծոյ եւ Սուրբ Եկեղեցւոյ»:

Թղ· 13բ· «Ճաղատ խորհրդոց Սուրբ Եկեղեցւոյ: Գլուխ Զ·»:

Թղ· 18բ· «Գլուխ Է·, Ճաղատ ողորմութեան»:

Թղ· 19բ· «Գլուխ Ը·, Ճաղատ մեղաց»:

Թղ· 21ա· «Ճաղատ վերջնոց մարդոյն: Գլուխ Թ·»:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 23բ· «Գրեցաւ տեառս այս յամի Տեառն 1783, յունիսի ամսոյն մէջ, ձեռամբ մեղապարտ Մահտեսի Իսահակ վարժապետի Կուտինայ քաղաքին, յորում երբեմն կրթէր վարժէր զմանկունս քաղաքին: Փախեաւ անտի ի հալածանաց զոր եհան Զաքարեայ պատրիարգն եւ եկն ի Պէյօղլուն, եղեւ վարժապետ մանկանց Պէյօղլին: Ո ոք հանդիպիլ սմա եւ օգտի ինչ ի սմանէ, յիշեսցէ զաշխատողն սորին մեով Հայր Մերիւ եւս Ողջունիւ, ինքն եւս յիշեալ լեցի յԱստուծոյ· ամէն»:

1805

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՐՑՄՈՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՔ Ի ՎԵՐԱՅ ՃԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1750էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 22, իջակալուած 1—35: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18×12·7: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×9: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻԽ՝ հին, միջակ, զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ, իբրեւ կողմ կը ծառայէ հաստակեկ զարդարուն գունաւոր հին թուղթ մը: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ շատ կանոնաւոր ճօտրգիր, խորագիրները բոլորգիր, Հարցում բառը ամէն տեղ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնագրերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չկայ, բնագիրն ու հարցում–պատասխանը իրարմէ բաժնուած են կանաչ մելանով ֆաշուած գիծով մը, նոյնպէս կանաչ գիծով բաժնուած է լուսանցքը: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 20բ—22բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1750էն ետք: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ՝ չկան: ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1բ· «*Առաքեցաւ ձեռագիրս ի ձեռն Հ· Ցովսէփ Տէր–Մարգարեանի, կ· Պ· 1 Մարտ* 1920»:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Հարցմունք եւ պատասխանիք ի վերայ ճարտասանական իրաց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ճաղատ վիպասանութեան· Զի՞նչ է վիպասանութիւնն···»:

Թղ· 2ա· «Ճաղատ յատկութեանց վիպասանութեան· Քանի՞ յատկութիւնս ունի վիպասանութիւնն···»:

Թղ· 3ա· «Ճաղատ տեսակաց վիպասանութեանց· Քանի՞ են տեսակք վիպասանութեան···»:

Թղ· 3բ· «Ճաղատ առասպելաց· Զի՞նչ է առասպելն···»:

Թղ· 4ա· «Ճաղատ կանոնաց առասպելաց· Քանի՞ կանոնս ունի առասպելն···»:

Թղ· 4բ· «Ճաղատ պիտոյից· Զի՞նչ են պէտքն···»:

Թղ· 5ա· «Ճաղատ մասանց, որովք ճառին պէտք· Քանի՞ մասամբք ճառին երբեակ ազգք պիտոյից»:

Թղ· 6ա· «Ճաղատ ճարտասանութեան· Զի՞նչ է ճարտասանութիւնն···»:

Թղ· 6բ· «Ճաղատ առարկայի· Ո՞յք են առարկայք իւրաքանչիւր կարօղութեան կամ արհեստի···»:

Թղ· 7ա· «Ճաղատ ճարտասանական խնդրոց· զի՞նչ է խնդիրն ճարտասանական»:

Թղ· 8բ· «Ճաղատ հանդիսի· Զի՞նչ է հանդէսն···»:

Թղ· 9ա· «Ճաղատ մասանց ճարտասանութեան· Քանի՞ են մասունք ճարտասանութեան···»:

Թղ· 9բ· «Ճաղատ ձեռնարկութեան· Զի՞նչ է ձեռնարկութիւնն···»:

Թղ· 11ա· «Ճաղատ ճարտասանական տեղեաց· Զի՞նչ են տեղիքն ճարտասանականք···»:

Թղ· 11բ· «Ճաղատ ներքին տեղեաց· Զի՞նչ են ներքին տեղիքն···»:

Թղ· 12ա· «Ճաղատ սահմանի· Զի՞նչ է սահմանն···»:

Թղ· 12բ· «Ճաղատ թուոյման մասանց· Զի՞նչ է թուոյմն մասանց···»:

Թղ· 13ա· «Ճաղատ ստուգաբանութեան· Զի՞նչ է ստուգաբանութիւնն···»:

Թղ· 13բ· «Ճաղատ լծորդաց· Զի՞նչ են լծորդք···»:

Թղ· 13բ· «Ճաղատ սեռի· Զի՞նչ է սեռն ըստ ճարտասանից···»:

Թղ· 14ա· «Ճաղատ տեսակի· Զի՞նչ է տեսակն···»:

Թղ· 14ա· «Ճաղատ նմանութեան· Զի՞նչ է նմանութիւն···»:

Թղ· 14բ· «Ճաղատ աննմանութեան· Զի՞նչ է աննմանութիւնն···»:

Թղ· 14բ· «Ճաղատ հակադրութեան· Զի՞նչ է հակադրութիւնն···»:

Թղ· 15ա· «Ճաղատ յարակցաց· Զի՞նչ են յարակիցք···»:

Թղ· 16ա· «Ճաղատ հետեւանաց· Զի՞նչ են հետեւանք···»:

Թղ· 16ա· «Ճաղատ ընդդիմամարտից· Զի՞նչ են ընդդիմամարտք···»:

Թղ· 16ա· «Ճաղատ պատճառի· Զի՞նչ է պատճառն···»:

Թղ· 18բ· «Ճաղատ գործոց· Զի՞նչ է գործն···»:

Թղ· 19ա· «Ճաղատ բաղդատութեան· Զի՞նչ է բաղդատութիւնն···»: Վերջ՝ «Բայց պիտեալ պարտ է, զի որք բաղդատենն պար–

տին լինել ի նոյն կարգի, ապա թէ ոչ յոռի լինի բազդատութիւնն։ Վերջ»։

Թղ· 20ա· կը յաջորդէ յաւելուած մը, սկիզբը գրաբար, վերջէն աշխարհաբար· *«Որպէս նիւթ եւ տեսակ են բաղկացուցիչ սկզբունք մարդոյ, նոյնպէս սեռ եւ տարբերութիւն են էական կացուցիչ մարդոյ»։*

«Հեմ չարունակ քանակութիւն ունեցողին բոլոր կովի, հեմ տարորոշ քանակութիւն ունեցողին բոլոր կովի։ Լաքին ամենայն կովի մինակ տարորոշ քանակութիւն ունեցողին, զերկ չարունակ քանակութիւնը ըստ որում երեք է· այսինքն՝ լայնութիւն, երկայնութիւն եւ խորութիւն, պէտք է մաթէմաթիքական պիտութեան առարկայ ըլլալ։ Լաքին տարորոշ քանակութիւնը ըստ որում առ թիւն կը վերաբերի, հարկաւ ենթակայ կլլայ թուաբանութեան»։

1806

(Հին թիւ չունի)

ԱԲՐԱՀԱՄՈՒ ԱՆԿԻՒՐԱՑԻՈՑ ՈՂՔ ՎԱՍՆ ԱՌՄԱՆ ՍՏԱՄՊՈԼՈՒ

Կ· ՊՈԼԻՍ 1813

ԹՈՒՂԹՔ՝ 8։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×11։ ՊՐԱԿ՝ միակ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×7։ ՏՈՂՔ՝ 24։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ կապուտկեկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին շեղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւայլն չունի։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1813։ ԳՐԻՉ՝ աճապաղօք, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս։ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 8բ։

Մատեանս է՝ Իբրեւ խորագիր բան մը չէ գրուած բայց է՝ *«Աբրահամու Անկիւրացւոյ Ողբ վասն առման Ստամպօլու»*։ Համմտ· *Տաչեան Յուցակ էջ* 1052։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա·՝

«Ցիւնհարիւր եւ երկու թուին (ՋԲ=1453) Դառն եւ ի վատ ժամանակին

Տէրըն եղեւ յոյժ զայրագին
Ընդդէմ Յունաց սոպրը ազգին (90 տուն)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 8բ· «*Ես Աբրահամս լցեալ մեղօք յօրինեցի զայս ողբ քանզի զմայրաքաղաքն Կոստանդնուպօլիս տեսի ի ժամ բարկութեան Տեառն, յամիսս երիս միայն ի նմա կացեալ։ Բազում անգամ զանկար պատմուճանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի աչօք իմովք տեսի, որոյ ի յուխտ զնացեալ իսկ էի ի քաղաք անդր, եւ զայլ բազում սրբութիւնս։ Արդ աղաչեմ զընթերցօղն մի մեղադրել զիս՝ եթէ սխալ ինչ գտանիցէք ի տեարակս դի ըստ կարողութեանս զայս այսքան գրեցի։ Ողջ լերուք*»։

«Օրինակեցաւ ի Կոստանդնուպօլիս յամի Տեառն 1813 ի Դեկտեմ· 8»։

1807

(Հին թիւ չունի)

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ Մ· Տ· ՊԱՌԱՇԵՆ ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ

Կ· ՊՈԼԻՍ 1840ի ատենները

ԹՈՒՂԹՔ՝ 24։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×12·2։ ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×9։ ՏՈՂՔ՝ 22—26։ ՆԻՒԹ՝ Թղ· 1—8 հին հաստկեկ թուղթ, Թղ· 9—24 ողորկ ազնիւ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ ներագոյն կիսալաթ ստուարաթուղթ։ ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական սպիտակ թուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին շեղագիր, նօտրգրի շատ մօտ։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ԴՆՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 22—24։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840էն ետք։ ԳՐԻՉ՝ աճապաղօք։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս։ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ չկան։

Մատեանս է՝ Մոնսիէօ Տ· Պառաչէն վաստարանի Հայկական հարցի կապակցութեամբ ուղղած բաց նամակները։ Աշխարհաբար։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «*Սուլթան Մահմուտին խորհրդականաց մէկը Մօնսիւ Տ· Պառաչէնը մամուալով Օսմանեան տէրութեան խելը եւ չէննալու ճարը, եւ իր ժողովրդոց՝ Տաճկաց, Հայոց, Հոռոմոց, Հրէից, հանպէսա խաղաղ ապրելու չարչն, կը գրէ Սուլթան Մէճիտին աս թուղթս կարճառօտ։ Թագաւոր, Ձեր մեծանուն ժողովրդասէր հայրը Սուլթան Մահմուտը ըսաւ թէ պէտք է որ օր մը իմ ժողովուրդս ամէնը մէկ հաւասար ըլլան, ճամին ճանչնայ Տաճիկը, քրիստոնեան՝ ժամը, հրեան՝ սինագան...*»։ Վերջ՝ «*Երանի թախտիդ եւ թագաւորութեանդ, որ ծաթի, երեւնայ ամպերուն տակէն ելած սապահ եըլտըզի պէս։ Նուաստ եւ պատրաստական ծառայ Տ(օքթէօռ) Պ(առաչէն)*»։

Թղ· 5բ· «*Թուղթ հրատարակական առ ամենայն ժողովուրդս Տաճկաց։ Ով ժողովուրդք, ով մարդիկ Օսմանեանք եւ Թիւրքմէնք, հետեւողք օրէնսդիր Մէհմէտին, որ խոր թաթարստանէն անհամար հազար, անօթի ծարաւ, չուլեր հագած, եկաք ընկաք աս բարերեր ծաղկալից երկրի վրայ, ղէնկին եւ տէր մեծամեծ քաղաքաց եւ ժողովրդոց։ Ով Միւսիւլմանք ամէն երկրի, լսեցէք հիմայ մեր ձայնին, որ ձեր ականջը կզոռայ։ Ձեր արիւնները թաթխած մալակոնած կարճութիւնները հասաւ կարեցաւ, ձեր տէրութիւնը մեծնալը հիմա լմնցաւ։ Դուք ան Սկիւթացիքը չէ՞ք մի, ան Հոնք, Ղալմուխք, Մուղալք, Թարախաոտաց, Թաթարք, Տաճիկք եւ այլ խառնաղանճ հիւսիսային կոշտ կռապաշտ ըսված ազգերը, որ Ամթիլայ ձեր բռնաւոր թագաւորին հետ ի հինգերորդ դարուն, անհամար, բիւրաւոր, կողոպտելու, եաղմա ընելու հավեսով կառղած վազեցիք, եկաք կոխեցիք Եւրոպայ, Հռովմայեցւոց վրան, ծեծկըվեցաք, յաղթեցիք, յաղթըվեցաք, ոչ կտոր մը հոս խելքերնիդ սորվեցաք, ոչ քրիստոնեայ եղաք որ հետերնիդ միանանք, այլ մոխիր անապատ ըրիք ան կէօզէլիմ աշխարհները, քաշվեցաք գացիք տեղերնիդ... ի Հայաստան հոն ինչեր չըրիք... բոլոր մէկ մեծ գերեզմանատուն մը ըրիր... ուր ոտքդ կոխեց՝ ձեռքդ ափրեց, եօխ ըրաւ, վէրան ըրաւ... խաղալով խնտալով մայր մնա՞ց որ չլացուցիք...*»։ Վերջ՝ «*Ես բուն դեղին մեքեանը ու ըչչիթան իչտէ ցըցուցի ձեղի, որ Ֆարազըմ կըծու կըակըծեցնող է եւ երկար բեհրիչ պէտք է, լաքին պու եարընըն մահլէմի պու... կը բժշկէ։ Հլու ծառայ Տ· Պ·*»։

Թղ· 10ա· «*Թուղթ հրատարակական առ ամենայն ժողովուրդս քրիստոնէից խաչապաշտից եւ Հրէից։ Ով ազգ եւ ժողովուրդք անուանիք եւ հզօրք եւ մեծք առենօք որ հիմա ծանր պօյունտուրախի տակ կը տըգաք, դարճուցէք ձեր բժոտած ցաւած աչվընիդ դէպի արեւմուտք, ուր հիմա արեւն է, ուր միայն կը գտնըվի ձեր տերտին դեղը եւ ճարը, մտիկ ըրէք ըսածներուս, խելվինիդ աղէկ մը վրայ ժողովելով...*»։ Վերջ՝ «*բայց առաջ չատ արզուհալիչ կ'ընեն, որ աս գրով տըված խրատին դուք ալ պաչլայէք խայրէթով հավէսով ընել ամէն արեւելեան մէկ խաղաղական ոգւով եւ սիրով եղբօր պէս պատըվելով վարվելով*»։

Թղ· 15ա· «*Հոռոմոց։ Ով ազգ Հոռոմոց, ով ժողովուրդք մեծ իմաստութեամբ, զիւրութեամբ եւ ուժով, որ Աղեքսանդր Մակեդոնացին սանճախը բիւրիւն Ասիա թափօր հանեցիք լինչվա Հնաստան կանժը եւ հայրենասէր ազգասէր գործովք անմահացաք յերկրի, ձեղի ալ ունիմ քանի մի բան գրըցելու...*»։ Վերջ՝ «*հիմա մոռեցէք հետեւեցէք աս սիրոյ եւ խաղաղութեան խրատներուս, որ բիւրիւն բովանդակ խալխիք դուք եւ ամէն ազգ քրիստոնէից եւ երուսաղէմ սուրբ քաղաքը*»։

Թղ· 16բ· «*Հրէից։ Զիֆթ մի խօսք մնալ ձեղի ունիմ ասել ով զաւակք Աբրահամու Հրէայք, ազգք անուանի հին փառօք եւ նոր խեղճութեամբ...*»։ Վերջ՝ «*Ուստի ձեզ տեսնանք սիրտ առէք մի ուշացնէք աս խորհուրդս, խրատս ընելու առաջ առաջ առելութիւնը սորերնիդ թէրք ընելու եւ սիրով եղբայրութեամբ միաբանելու եաքը աղաչանաց արզուհալին բանը խուսուր մնացածին մենք կեղեր ենք։ Ն· Ծ· Փաստաբան արեւելեան ազգաց մոնսիւ Տօքթէօռ Պառաչէն*»։

Թղ· 21ա· «*Ց· Բ· Հոս էն եաքը բան մըն ալ ունիմ ձեղի ըսել ով Հայք, որ դուք հիմակ աս թուղթը կարդացած չի կարդացած,*

հասկցած չի հասկցած՝ պիտի երթաք Հռոմին եւ Հրէին, պէլքիմ ալ Տաճկին միտքը իմանալու համար, եա, իլլէ պօշ պօղաղութիւն սէպելով ըսէք պատմէք, որոնք չեն սորված իրենց կեանքին մէջ ասլա ղէմաղէմ բացերես ճշմարտութիւն տեսնել եւ խօսթել, այլ միշտ խապա քօղերու տակ անկանճին կըրճ մը կ'ընէ, աս մէկ մեծն հիւանդութիւն մի է, երբոր մէկը իր միտքին մէջ, ընտոր փորուն միտքին մէջ բան չի կըրնար սինտիրմիչ ընել պահել: Ինչեր կան Հռոմոց եւ Հրէից մէջ որ դուք խապար չէք: Կո՞յ մի բան մը ձեր մէջը, որ ամէն ազգ թշնամի ու բարեկամ, որ չի պիտանան աս ինչէ՞ն կու դայ... ան ալ չեմ ըսեր»:

Թղ· 21բ· «Նախագուշակութիւն յամի Տեառն 1148: Տէր զկապեալս որ ե ի փակ արձակեսցէ ի յընդարձակ չարժէ կրկին զազգն Ֆրէնկ (գաղափարագրով) անհուն հեծեալ եւ հետեւակ բորբոքելով...»: Վերջ՝ «զոր ասացին ամայ թուոց եւ ի տուեալ նշանս զրոց տեսաք մտօք թէ է գալոց: Ներսէս Շնորհալի ի յՈղբ եղեսիոյ տպ· ի Փարեզ երես 82»: Ասոր կը յաջորդէ չորս գաղափարագրերու նշանակութիւնը՝ «Ֆրէնկ, այլազգի, զմբէթ կնաի, դերեզմանի քար»:

1808

(Հին թիւ 304)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 232, իջակալուած 1—925: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·6×13: ՊՐԱԿՏ՝ Լ—ՃԸ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7: ՏՈՂՔ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 230բ մեծ մասով, 231—232: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ճառ ի վերայ Աստուծոյ եւ աստուածային ստորոգութեանց»: Շարունակութիւն Թրիեստ 1788ին տպուած Պիւռարտի աստուածաբանութեան Ա· Հատտրիճ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Զեռագիրս բովանդակութեամբ նոյն ըլլալով Թիւ 1675 ձեռագրին հետ, հոս կու տանք միայն վիճաբանութիւններու սկզբնատուրութեանց թղթահամարները: Վիճաբանութիւն Ա·՝ Թղ· 1ա, Զ·՝ 51ա:

Թղ· 222բ· «Յանկ»: Ուր ցանկուած է նաեւ տպագրութիւնը:

1809

(Հին թիւ 303)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1808

ԹՈՒՂԹ՝ 249, իջակալուած 3—500: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×12: ՊՐԱԿՏ՝ ԼԱ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×8: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ, կայ միայն ետեւի կողքը: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ ետեւը միայն մէկ պարզ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն, շատ կանոնաւոր նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1808: ԳՐԻՉ՝ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չկայ:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Բովանդակութիւն սրբոյն Թովմայի յերիւրեալ ըստ օրինի արդի զպրոցայ կամ Ընթացք Աստուածաբանութեան ըստ մտաց եւ որչափ մարթ է ըստ կարգի եւ ըստ նկարագրի սրբոյն Թովմայի յիւրում բովանդակութեան, ի պահանջել իրաց յաւելեալ զպարտուղութիւնս յեկեղեցական պատմութիւնս առ ի պէտս Թովմայեան դպրոցայ: Աբարեալ Հօրն Կառոլոսի Հռենատոսի Պիլլուարտի Հռեվինեցւոյ, ի կարգէ Հարց Քարոզչաց, սրբազան Աստուածաբանութեան վարդապետի եւ այնր կարգի երիցս գաւառապետի ի Բեղգեան գաւառի Գաղղիացւոց: Հատոր Երեքտասաներորդ, որ պարունակէ զճառն որ ի վերայ մարդեղութեան: Թարգմանեալ ի Լատինական ի Հայ բարբառ յաշակերտաց ամենապատիւ Տեառն Մխիթարայ Բարունապետի եւ մեծի Աբբայի: Օրինակեալ ի Թրեստ ի վանս Հարց Մխիթարեան Մխարանութեանն յամի Տեառն 1808»: Համմտ· Ոսկեան Ցուցակ էջ 746, Ձեռագիրը թիւ 1081: (Վիճ· Ա.—Թ):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ճառ ի վերայ մարդեղութեան: Սուրբն Թովմաս Գ· մ· ա· Ա· մինչեւ ցԹ·: Ճառաջաբանութիւն, յորում յառաջ բերին ազգի ազգի հերետիկոսութիւնք որ ի վերայ խորհրդոյ մարդեղութեան: Զայս ճառ սուրբն Թովմաս ի կրկին մասն բաժանէ...»:

Թղ· 4ա· «Վիճաբանութիւն Ա·՝ ի վերայ կարելիութեան եւ ճանաչելիութեան մարդեղութեան»:

Թղ· 12բ· «Վիճաբանութիւն Բ·՝ ի վերայ զոյութեան մարդեղութեան ընդդէմ Հրէից»:

Թղ· 57ա· «Վիճաբանութիւն Գ·՝ ի վերայ պատշաճականութեան, հարկաւորութեան եւ պատճառի մարդեղութեան»:

Թղ· 88ա· «Վիճաբանութիւն Դ·՝ ի վերայ զինչութեան մարդեղութեան կամ ի վերայ անճնաւորական միաւորութեան»:

Թղ· 148բ· «Վիճաբանութիւն Ե·՝ ի վերայ բարոյական եւ ֆիզիկական պատճառի մարդեղութեան»:

Թղ· 163ա· «Վիճաբանութիւն Զ·՝ ի վերայ առօղ անճին»:

Թղ· 177ա· «Վիճաբանութիւն Է·՝ ի վերայ առնլի եւ առեալ բնութեան, եւս եւ ի վերայ կարգի առմանն»:

Թղ· 194բ· «Վիճաբանութիւն Ը·՝ ի վերայ չնորհաց Քրիստոսի ըստ որում է առանճինն մարդ»:

Թղ· 219բ· «Վիճաբանութիւն Թ·՝ ի վերայ չնորհացն Քրիստոսի, ըստ որում է զլուխ եկեղեցւոյ»:

1810

(Հին թիւ 302)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1807

ԹՈՒՂԹ՝ 207: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18×12: ՊՐԱԿՏ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7·5: ՏՈՂՔ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական հաստկեկ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ կազմը սկսած է բայբային: ԳԻՐ՝ շատ ճաշակաւոր, միաձեւ գեղեցիկ նօտրգիր, մանր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 206—207: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1807: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, համմտ· ճակատագրերը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Բովանդակութիւն սրբոյն Թովմայի յերիւրեալ ըստ օրինի արդի զպրոցայ կամ՝ Ընթացք Աստուածաբանութեան ըստ մտաց եւ որչափ մարթ է ըստ կարգի եւ ըստ նկարագրի սրբոյն Թովմայի յիւրում բովանդակութեան, ի պահանջել իրաց յաւելեալ զպարտուղութիւնս յեկեղեցական պատմութիւնս: Առ ի պէտս Թովմայեան դպրոցայ: Աբարեալ Հօրն Կառոլոսի Հռենատոսի Պիլլուարտի Հռեվինեցւոյ ի կարգէ Հարց Քարոզչաց, սրբազան աստուածաբանութեան վարդապետի եւ այնր կարգի երիցս գաւառապետի ի Բեղգեան գաւառի Գաղղիացւոց: Հատոր Երկրորդ, որ պարունակէ զմնացեալ վիճաբանութիւնս ի ճառն որ ի վերայ մխոյն Աստուածոյ եւ աստուածային ստորոգելեաց: Թարգմանեալ ի Լատինականէ ի Հայ բարբառ յաշակերտաց

ամենապատիւ Տեառն Մխիթարայ Բարունապետի եւ մեծի Աբբայի: Օրինակեալ ի Թրեստ, ի վանս Հարց Մխիթարեան Միաբանիցն, յամի Տեառն 1807» (վերջին 7նոցը գրուած է վերջէն մատիտով):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրս բովանդակութեամբ նոյն ըլլալով *Թիւ* 1675 ձեռագրին հետ, կու տանիմ միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: *Վիճաբանութիւն Ե.՝ Թղ· 2ա, Զ.՝ 47ա:*

Թղ· 199ա. «*Յանկ*»: Յանկիս մէջ առնուած են նաեւ 1788ին Թրիեստ տպագրուածին բովանդակութիւնը:

1811

(Հին թիւ 295)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1807

ԹՈՒՂԹ՝ 344, իջակալուած՝ 1—688: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×13: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×8: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական հաստկեկ կոշտ թուղթ մը: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նոյն ընդ Ձեռ· 1810: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 341բ վարի մասը, 344բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1807: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հմմտ· ճակատագրերը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ «*Բովանդակութիւն սրբոյն Թոմմայի···*» հմմտ· *Ձեռ· Թիւ* 1810 *Թղ· 1ա, որուն չարունակութիւնն է ձեռագիրս:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրս բնագրով նոյն ըլլալուն *Թիւ* 1678ի հետ հոս կու տանիմ միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: *Վիճաբանութիւն է.՝ Թղ· 2ա, Ը.՝ 120ա, Թ.՝ 231բ:*

Թղ· 341բ· «*Յանկ*»:

1812

(Հին թիւ 185)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ ԿԱՄ ՎԻԵՆՆԱ ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 357, իջակալուած 1—460 եւ 1—246: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17×12·2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×9: ՏՈՂԻ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի, կազմահան եղած: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կարուածէին բաժնուած են Թղ· 1—7: ԳԻՐ՝ սկիզբը գեղեցիկ նորագոյն նօտրգիր, երբ-ալով կը վերածուի անցման նօտրգրի: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 354բ—357բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «*Ձառ ի վերայ Հաւատոյ*» *Տեսական Աստուածաբանութիւն*: Ա· եւ Բ· հատոր միասին: Հմմտ· *Ձեռ· Թիւ* 1695 եւ 1697:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրս բնագրով նոյն ըլլալով *Թիւ* 1695 եւ 1697 ձեռագիրներուն հետ, կու տանիմ միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: *Վիճաբանութիւն Ա.՝ Թղ· 1ա, Բ.՝ 42ա, Գ.՝ 69բ, Դ.՝ 83բ: Ձառ ի վերայ Կանոնաց Հաւատոյ Ա.՝ 112ա, Բ.՝ 143ա, Գ.՝ 155ա, Դ.՝ 231ա, Ե.՝ 325բ* խորագիրը չէ գրուած:

1813

(Հին թիւ 189)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՈՒԶԱՎԱ (°) 1837—1839

ԹՈՒՂԹ՝ 189, վերջինս կոդիին կպցուած: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×11·7: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×9: ՏՈՂԻ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, բաւական մը տեսակ, հաստէն մինչեւ բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեկ գունաւոր թուղթ, որոնց վրայ կպցուած են մարմնոյն սկզբի եւ վերջին թղթերը: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, տեղ-տեղ ներծծուած: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 4բ մեծ մասով, 5—19, 66ա մեծ մասով, 66բ—67բ, 81բ մեծ մասով, 82—90, 93, 99—104, 188—189: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1837—1839: ԳՐԻՉ՝ Յովնաննէս Հ· Պօղոս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Սուչավա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «*Տարեկան հմտութիւնք*» կամ *Հեռադրքրական տեղեկութիւններ*,՝ Գրագիտական, պատմական, բնագիտական, նորագոյն գիւտեր եւն·: Բաժնած տարւոյ օրերու վրայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա. «*Երբ եղեւ գիւտ կամ սկիզբն ղրօշմելոյ զգիրս*: *Գիւտ արուեստի ղրօշմելոյ զգիրս ի ձեռն Յովհ· Կուղէնբերգի···*»:

Թղ· 20ա· 1837: *Ա.՝ Նշանք ինչ ապագայ փոփոխութեան օդոյ: Երաշտութեան պհետ գայ անձրեւ···*»:

Թղ· 21բ. «*Բ.՝ Հանրական խրատք ի պահպանութիւն առողջութեան: Զիք լաւ եւս հնարք ի պահպանութիւն առողջութեան քան զանձնապահն լինել ի ժամանակի առողջութեան յամենայնի սպեղանեաց եւ յամենայնէ որ սոցա նման են···*»: Ասոր կը յաջորդեն Գ—ԻԹ գլուխներ ամէն տեսակ հետաքրքրական եւ գիտական ծանօթութիւններով:

Թղ· 68ա· Հետաքրքրական լուրեր *Ա—Լ*: «*Ի ազգ լմն փոքրիկ օձի, զոր տիկնայք յարեւելեան հնդիկս դնեն ի ծոց իւրեանց ի պէտս զովութեան···*» յաւելեալ՝ երկու փրանսերէն լեզուով մասեր:

Թղ· 79ա. «*Պատերազմ Տրովադայ: Ցեզերս Ախայ հանդէպ Ցունաց աշխարհին բարձրացեալ կայր քաղաք մի երեւելի ընչաւէտութեամբ···*»:

Թղ· 91ա. «*Կարգ Մաղզացւոց: Այս մեծանուն կարգ կամ Միաբանութիւն հաստատեցաւ յամի* 1099 *ի ձեռն Գէրարդեայ Գաղիացւոյ···*»:

Թղ· 94ա. «*Վասն թռչնոց բանք վարկպարապի: Բուոց են աւելի քան զ40 տեսակք ծանուցեալք ի բնական պատմութեան···*»:

Թղ· 105ա· Հետաքրքրական նորութիւններ 1838 տարւոյ 1—81: «*1.՝ Ի Նասսաու է ընկերութիւն առ ի խոյզ եւ ի քննութիւն հնութեանց եւ պատմութեան···*»:

Թղ· 154ա· Հետաքրքրական նորութիւններ 1839 տարւոյ 1—22: «*1.՝ Շարփ դրամագլխով անզգլխացի յայտ առնէ ի գրութեան ուրեք, թէ Հռովմայեցիք յԵգիպտացւոց ուսեալ դնէին ի վերայ դրամոց իւրեանց զպատակեր արծուոյ եւ չանթի, որպէս եւ ցարդ տեսանին, զայս առնէին Հռովմայեցիք առ ի ցոյց սիրելոյ եւ իշխանութեան իւրեանց ի վերայ Եգիպտոսի···*»:

Թղ· 178ա· Տոմարական ծանօթութիւններ: «*Թուականն Հռովմայեցւոց սկիզբն էառ ի վինութենէ քաղաքին Հռովմայ···*»:

Թղ· 186ա· երկարակեցութեան կանոններ: «*Բժիշկք հասարակաբար չլինին երկայնակեացք, զի չիք իրրեւ զայս արհեստ կամ գործ աշխատեցուցիչ ոգւոյ եւ մարմնոյ···*»:

1814

(Հին թիւ չունի)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱԽԱՏՈՅ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 6, իջակալուած 1—11: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17×12: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×9: ՏՈՂԻ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ մաքուր նօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ մուգ շագանակ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 6բ մեծ մասը:

ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ աննամնօք, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ աննամնօք: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք ի վերայ մասանց ինչ հաւատոյ, որպէս հաւատոյ եւ ուսուցանէ կաթուղիկէ եկեղեցին Քրիստոսի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ի վերայ երկուց բնութեանցն Քրիստոսի: Գրիգոր կաթուղիկոս զրէ յերկրորդ թուղթն առ Տուտէոդրէն...»:

Թղ· 1բ· «Ի վերայ բղխման Հոգւոյ Սրբոյ ի Հօրէ եւ յՈրդւոյ: Սուրբ Հայրն մեր Գրիգոր Լուսաւորիչ ի գիրս մեծին Ագաթանգեղոսի երես 153 ասէ...»:

Թղ· 2ա· «Ի վերայ երանութեան եւ պատժոյ հոգւոց անմիջապէս զկնի մահուան: Ղուկաս ԺԶ· 22՝ Ամէն ասեմ քեզ, այսօր ընդ իս էցես ի դրախտին...»:

Թղ· 4ա· «Ի վերայ զկաւորութեան սրբոյն Պետրոսի եւ Յաջորդաց նորա: Մատթ· ԺԶ· 17, 18՝ Ասէ Քրիստոս Տէրն մեր· երանի քեզ Սիմօն որդի Յովնանու...»:

Թղ· 5բ· «Ի վերայ Խորհրդոյ Վերջին Օծման: Մարկ· Զ· 13՝, Առաքեալքն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յեա առնոյր ի նմանէ հրաման եւ զպատուէրն, երթեալ քարոզէին...»:

Թղ· 6ա· Ստորագրուած է՝ «Անտօն Մարլեան, եպիսկոպոս Սիդենոյ եւ վիգար Առաքելական: Ստեփաննոս Վրդպ· Աւդերեան, եպիսկոպոս կղօդիուպօլսոյ: Հ· Ղուկաս Վ· Ինճիճեան: Պօղոս Մարուչեանց Վրդպ· որդի Դպրատան: Անտօն Վրդպ· Նուրիճանեանց, որդի Դպրատան: Հ· Պօղոս Վ· Թնկրեան»:

Թղ· 6բ· «Ըստ խնդրոյ պէսպէսութեաց ազգիս մերոյ՝ մխայն զվկայութիւնս ի մասանց ինչ հաւատոյ՝ գրեալ տամք ի ձեռս նոցա՝ ըստ պահանջելոյ իւրեանց, ոչինչ յիշելով զերեւելի նիւթոյ ծխի, որք են իրր հաւատոյք, զորոյ զվկայութիւնս եւ զպաստս՝ ամենայն ոք կարէ գտանել ի բազում ճեռագիրս եւ ի տպագրեալս, որպէս եւ զվերոյյիշեալսն մեր»:

1815

(Հին թիւ 308)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԱՏԻՆԵՐԷՆԻ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 114, իջակալուած 1—131 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18×11: ՊՐԱԿԻՐ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×9: ՏՈՂԸ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, տեղ–տեղ ներծծուած: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 106 ա եւ բ մեծ մասով, 166 եւ 107 հակառակ կազմուած, 107բ—117բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն Լատիներէն լեզուի»: Նոյն Թիւ 2184 ձեռագրին հետ, մանրամասն բովանդակութիւնը տես անդ:

1816

(Հին թիւ չունի)

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 182, իջագրուած է 1—637 սակայն կը պակսին բազմաթիւ թերթեր, ուստի իջագրութիւնը սոխ կ'ընդհատի: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5 × 10·7: ՊՐԱԿԻՐ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, շրջանակի մէջ՝ 13×7: ՏՈՂԸ՝ 13 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ ծորագոյն գծաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ գէշ, գործածութենէ բո-

լորվին ֆայֆայուած: ԳԻՐ՝ ծորագոյն շեղագիր: ԹՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ ամէն էջ առնուած է կարմիր գիծով շրջանակի մէջ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 133ա, 136բ, 143ա, 165բ—170բ, 181—182: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարէն մինչեւ ի դարու սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ բազմաթիւ անծանօթներ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աչխարհական երգարան: Ժողովածոյք Հայերէն երգոց»: Շատերուն տակը գրուած է «(քառաձայն) ձայնագրեալ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Երգ Վարդանանց զօրավարացն եւ այլոց զօրականաց Հայոց: Օն առ ելգուք ի դաշտ...» (3 տուն):

Թղ· 3ա· «Երգ եւ գնացք զօրացն Հայոց ընդ Վահանայ Մամիկոնենոյ ի Շաւարշական դաշտին, վրէժք, Օն անդր յառաջ: Բամ փոթռատան...» (4 տուն): Ստորագրուած՝ «Ալիչանեան»:

Թղ· 5ա· «Երգ մեծին Վարդանայ ի ժամանակի պատերազմի որ կատարեցաւ ի դաշտին Աւարայրի: Հուր բարկութեան Համայն Հայոց..» (1 տուն): Ստորագրուած՝ «Ռ· Սեռեֆեան»:

Թղ· 5բ· «Երգ առ արքայութեամբ Տրդատայ յեա բանակալութեան Սասանեանց: Ցազատան ի վեր ի Մասիս...» (8 տուն): Ստորագրուած՝ «Հ· Ա· Բագրատունի»:

Թղ· 7բ· «Խրախոյս ի լուսաւորութիւն: Ժամ է Հայեր, ձեր բախան ողջունել...» (2 տուն):

Թղ· 9ա· «Հրաժեշտ առ հայրենիս: Մնացէք բարեաւ իմ ընտանիք...» (2 տուն): «Ռ· Պալեան»:

Թղ· 9բ· «Երգ հայրենի: Մինչդեռ յոտսով այսոյ բնութիւն...» (3 տուն): «Մ· Պէչիկթաչլեան»:

Թղ· 10բ· «Պարծանք Հայութեան: Ով է այն որ զեաին...» (2 տուն): «Ռ· Պալեան»:

Թղ· 11ա· «Եղբայր եմք մեք: Ի բիւր ձայնից բնութեան չքեղ...» (5 տուն): «Մ· Պէչիկթաչլեան, քառաձայն ձայնագրեալ տես Բազմավէպ ԼԴ· 1876»:

Թղ· 12բ· «Գարուն: Ո՛հ ինչ անուշ եւ ինչպէս զով...» (4 տուն): «Մ· Պէչիկթաչլեան»:

Թղ· 13բ· «Վահանայ վերջին պատերազմն: Գիշերը մը իր մէկ պինուորէն պատմուած: Գիշերը նոր էր անցեր...» (18 տուն):

Թղ· 16բ· «Ցեա քննութեան աշակերտաց վարժարանիս Պետրոսեան ի Կուսինայ 1880: Ընկերք ահա մեր միամեայ ուսմանց այսօր հաշիւ...» (3 տուն): «Ռ· Պալեան»:

Թղ· 17ա· «Ցաւուր քննութեան եւ պարգեւաբաշխութեան Պետրոսեան վարժարանիս ի Կուսինայ 1877: Տեսէք մանկունք զիարդ կարդայ ասպարէզ...» (1 տուն): «Եղանակ՝ Պ· Թերզեան, Խօսք՝ Տ· Ս· Վ· Բաղնունի»:

Թղ· 18ա· «Խրախոյս առ հայրենիս: Տեսիլ կրկնակի պայծառ արագ լուսաբեր...» (1 տուն): «Եղանակ՝ Պ· Թէրզեան, Խօսք՝ Տ· Ս· Վ· Բաղնունի»:

Թղ· 19ա· «Հայր մեր որ յերկինս ես: Ով Հայր մեր, Հայր որ ես յերկինս...» (3 տուն): «Եղանակ՝ Գերմանական, Խօսք՝ Խորէն Եպիս· Նար–Պէյ»:

Թղ· 20ա· «Աղօթք երեկոյեան: Գոհութիւն ֆեզ ով բարերար Տէր...» (1 տուն): «Ռ· Պալեան»:

Թղ· 20բ· «Երգ Բարեկենդանի: Ակոռիին մեծ կարասին բոլորտիքն են բազմեր...» (5 տուն):

Թղ· 21բ· «Երգ Աւետեաց: Պահէ Աստուած ու պաշտպանէ...» (2 տուն):

Թղ· 22ա· «Երգ քահանայապետի: Անդուր կեփոյ հանդիչին ոսկերք...» (1 տուն): «Թրպմ· Հ· Սերովբէ Տէրվիշեան»:

Թղ· 22բ· «Երգ: Զեն օրերս մեզ օր խնդութեան...» (1 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Kommt Freunde, trinket froh mit mir. *Զայլ եւս երկոսին տունն տես յԵրոպա 1858»:*

Թղ· 23ա· «Ս· Աստուածածնի պատկերի մ'առջեւ, որ երգի որպէս Փառիչահըմ պին եաչա: Սենեկիս մեծ կու տայ զարդ...» (12 տուն): «Սեպտեմբեր 15, 1872 Մարիա Լանցենաօրֆ Վ· Հ· Վ(արդան) Բատկարեան»:

Թղ· 25ա· «Երգ առ Ս· Կոյս Մարիամ: Շուշանագեղ դու օրիորդ...» (3 տուն):

Թղ· 26ա· «Հառաչական երգ առ հայրենիս: Մէյ մ'ալ, ո՛հ, ան մեր հայրենի չէն երկիրներ տեսնայի...» (2 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Einmal noch die schöne Gegend meiner Heimat möcht' ich seh'n»:

Թղ· 26բ· «Երգ: Որպէս ամպ արագ սրանայ...» (1 տուն): «Հ· Քերովբէ Սպենեան: Կ'երգեցուի ինչպէս Wie so schnell die Wolken flieh'n»:

Թղ· 27ա· «Երգ: Սիպլեն երկինք երգել աղեօք Պինդարեան...» (1 տուն):

27ա· «Արգ Ս. Տաեփանոսի: Ահա բարբառ զօրութեան...» (1 տուն):

Թղ· 28ա· «Ներքոյ արի Վարդանայ: ի պարս ըմբելոց վհկից դիւցազանց...» (3 տուն):

Թղ· 28բ· «Առ Ս. Անտոն: Ըզքեզ սուրբ Հայր Անտոնիէ...» (3 տուն): «Ցօրինեալ յերանելոյն Մխիթարայ ի գալն ի Հռոմ ընդդէմ ամբաստանութեանց»:

Թղ· 29բ· «Հառաչանք: Քանի լացաւ Երասխ զարեր...» (5 տուն): «Հ· Սերովբէ Տէրվիշեան: Կ'երգեցուի ինչպէս լեհերէն Muszko moja czyś posłanką?»:

Թղ· 30բ· «Երգ: Աւաղ, աս ինչ ցաւեր սիրտս պատեր...» (2 տուն): «Հ· Եւդինէոս Համբարեան: Hélas! Գաղղիերէն»:

Թղ· 31բ· «Երգ: Շնորհ ունիմք քեզ ո երկինք...» (2 տուն):

Թղ· 32բ· «Երգ յաղթութեան: Երգենք երգենք երգեր յաղթութեան...» (2 տուն):

Թղ· 33ա· «Երգ: Կ'երգնունք, կ'երգնունք ի մէջ սրահիս...» (2 տուն):

Թղ· 33բ· «Երգ: Որն է աշխարհ Հայաստան...» (3 տուն):

Թղ· 34ա· «Երգ հայրենեաց: Հայրենիք սրբազան իմ սիրուն աշխարհ...» (7 տուն):

Թղ· 35ա· «Երգ: Ազնիւ ընկեր մեռանում եմ...» (8 տուն):

Թղ· 36ա· «Երգ: Զունեվով ինչ բաւական» (7 տուն): «Գարագաշեան»:

Թղ· 37բ: «Երգ: Լուրջ լերուք ընկերք» (4 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Lustig, ihr Brüder!»:

Թղ· 39ա· «Երգ: Փողք հնչեն, չաչեն զէնք, այերք թնդան...» (3 տուն): «Հ· Սերովբէ Տէրվիշեան»:

Թղ· 39ա· «Երգ: Մեռցի մեռցի սերունդ պարսից...» (2 տուն):

Թղ· 39բ· «Կասիր աղէ անագորոյն դու իշխան...» (10 տուն):

Թղ· 41ա· «Առ Սիրան Մարեմայ: Սիրա Մարեմայ անբիծ չուշան...» (4 տուն):

Թղ· 42ա· «Երգ: Հուրն սիրոյ իմոյս ապգի...» (7 տուն):

Թղ· 43ա· «Երգ: Մեծի սիրոյն տիպ գեղեցիկ...» (2 տուն):

Թղ· 43բ· «Ոչ պինդարեան խնդրեմք հնարաւոր երգոց պաճուճանս...» (3 տուն): «Հ· Մ· Գարագաշեան»:

Թղ· 44բ· «Երգ: Ոհ աս ինչ չըքեղ դիչեր...» (1 տուն): «Հ· Քերովբէ Սպենեան»:

Թղ· 45ա· «Երգ: Տաճարք վահեալք սին հրապարակք...»: (5 տուն):

Թղ· 46ա· «Երգ Աբրահօր: Հաճեաց այսօր Տէր մարգասէր...» (2 տուն):

Թղ· 46բ· «Նուագ: Տուր Տէր զոչել ի մի բերան...» (2 տուն): «Հ· Սերովբէ Տէրվիչեան»:

Թղ· 47բ· «Նուագ: Տեսէք բազմեալ կայ յօդոց...» (4 տուն):

Թղ· 49ա· «Արտավազդ ի վիհն Մասեաց: Գարունն էր կենացս դեռ...» (3 տուն):

Թղ· 50ա· «Խրախոյս Արամայ առ զօրսն: Հայկեան որդիք օն եկայք...» (4 տուն):

Թղ· 51ա· «Երգ: Ձգունքս անցին հարցափորձին ահա վերջ է...» (1 տուն):

Թղ· 51բ· «Երգ: Զոյգք են, թէ զարք առնեն յորոշ չափ զարճադարճ...» (4 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Das ist ein trübes Wandern· Հ· Մազաքիա Սամուէլեան»:

Թղ· 52բ· «Երգ: Ուսաի կու գաս դու դառնիկ...» (4 տուն):

Թղ· 53բ· «Նուագ: Ո պայծառ լերինս չուշան...» (1 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Wer hat dich, du schöner Wald. Հ· Մազաքիա Սամուէլեան»:

Թղ· 53բ· «Երգ: Շառաւիղ բարի առհմին Ռուբենեան...» (տուներու բաժանում չ'երեւար):

Թղ· 54բ· «Երգ: Կըռունկ ուսաի կու գաս...» (10 տուն):

Թղ· 56բ· «Երգ վասակայ: Դու ժանտ վասակ այր ուխտանենգ...» (6 տուն):

Թղ· 57բ· «Երգ քահանայապետի: Ուր սուրբ Պետրոս չիրիմ դրուած...» (1 տուն): «Տես՝ Անդ ուր կեփայ հանդչին ոսկերք», Թղ· 22ա:

Թղ· 58ա· «Հառաչանք ճմարիտ ազգասէր հայ սրտի մ'առ երկինս: Երգի տաճկերէն՝ էյ տիլ·: Ոհ սիրտ իմ թախծեալ, երբ առին վախճան...» (1 տուն): «Ի Վիէննա 1· 2· 1883»:

Թղ· 58բ· «Նուագ: Երիվարք ընտիրք չորք սուրան արագ...» (11 տուն): «Եղանակ՝ ի պարս ընտրելոց»:

Թղ· 60ա· «Նուագ: Գործք քաջութեան հռչակ հարան...» (5 տուն):

Թղ· 61ա· «Երգ որսորդի: Հընչէցան փողք յանկարծ...» (4 տուն):

Թղ· 62ա· «Նուագ: Վարդան մեր քաջ զօրավար...» (3 տուն):

Թղ· 62բ· «Երգ: Ո Տէր զօրութեանց հայեաց քաղցրաբար...» (3 տուն):

Թղ· 63բ· «Նուագ: Զէ, չէ, չէ, չէ, չէ, չէ, չէնք ընդունիր...» (2 տուն):

Թղ· 64ա· «Երգ: Ձեպենք արշաւենք որդիք Թորգոմեան...» (2 տուն):

Թղ· 64բ· «Երգ: Բիւր լուրջ ձայնիւ օն զոչեցէք...» (4 տուն):

Թղ· 66բ· «Երգ: Մեր քաջ Հայոց զօրութիւն...» (6 տուն):

Թղ· 67բ· «Երգ: Ինչո՞ւ վասակ մատնեցիր...» (4 տուն):

Թղ· 68ա· «Նուագ: Տղաքներ պատերազմ ունինք...» (1 տուն):

Թղ· 68բ· «Երգ: Շողաբարձ աղաւնի...» (4 տուն):

Թղ· 69բ· «Երգ: Կարօտս կը լեցուէր մէկ երկինք բացուէր...» (4 տուն):

Թղ· 70ա· «Երգ: Շառաւիղ բարի առհմին Ռուբենեան...» (2 տուն):

Թղ· 70բ· «Հայ գինուոր մը: Քաջացա արեան եմ ծնունդ...» (6 տուն):

Թղ· 71բ· «Երգ: Իմ հայրենիքս գիս կը կանչէ...» (3 տուն):

Թղ· 72ա· «Ցորդոր հայրենասիրաց: Հայրենեաց սիրով վառուած վեհ սրտեր...» (2 տուն):

Թղ· 73ա· «Բաբիկ եւ վասակ: Բաբիկ՝ Ո՞ւր կ'երթաս Հայր որ գիս ձգես...» (6 տուն փոխն ի փոխն):

Թղ· 74ա· «Երգ: Ցորժամ բազմիս յաթոռ փառաց ի սուրբ տան...» (1 տուն, Սէլվիհաճց ի սուրբ Էջմիածին):

Թղ· 74բ· «Երգ: Եկ ով սուրբ Հոգի հանի ուղղուած):

Թղ· 74բ· «Երգ: Եկ ով սուրբ Հոգի յոտակ հուր...» (3 տուն): «Կ'երգեցուի ինչպէս Venez Esprit Saint pur amour. Հ· Մազաքիա Սամուէլեան»:

Թղ· 75բ· «Նուագ: Աւն դուք սեղք ազգք Աբեաց...» (3 տուն):

Թղ· 76ա· «Երգ: Աւն արիք յերգ եղբարք...» (3 տուն): «Որ երգի որպէս Heil dir o!»:

Թղ· 77ա· «Նուագ: Աւն մեր նախնի դարուց կարգամք հրաւէր...» (տուներու բաժանում չ'երեւար):

Թղ· 78բ· «Երգ: Բնաւ իցէ՞ հնար ասել որպէս...» (6 տուն):

Թղ· 79բ· «Երգ տրամական: Իմ սիրելի զաւակունքս կը թափառիմ օտար աշխարհ» (5 տուն):

Թղ· 80բ· «Նուագ: Դու յոյս եւ սէր եւ կեանք մեր հայրենեաց...» (2 տուն):

Թղ· 81ա· «Նուագ: Երասխ դու Հայ սրտին ինչպէս թունդ կու տաս...» (բաժանում չ'երեւար):

Թղ· 81բ· «Մաղթանք առ Ս. Կոյս: Ով ամենուն մէկ հատիկ յոյս դու Ս. Կոյս...» (1 տուն): «Հ· Քերովբէ Սպենեան»:

Թղ· 82ա· «Պարերգ: Կապուտ երկնքում աստղ մի փայլուն...»: (1 տուն):

Թղ· 82բ· «Մննդեան Քրիստոսի: Ցիսուս Քրիստոս ծնաւ ուրախ լերուք...» (3 տուն):

Թղ· 83ա· «Նուագ: Անուշ քնակն աչերն առեր...» (6 տուն մայր ու որդի փոխն ի փոխն):

Թղ· 84ա· «Երգ ի պատիւ Մարեմայ: Ինկի ծառին նման ես...» (4 տուն):

Թղ· 85ա· «Ի Մննդեան կամ յԱնարատ Զգուեցան սրբոյ կուսին Մարիամու: Աչխարհ համօրէն դիւին էր գերի...» (8 տուն):

Թղ· 86ա· «Ողբ Հայոց: Ախտս քեզ Հայոց խեղճիկ ժողովուրդ...» (6 տուն):

Թղ· 87ա· «Երգ: Անի քաղաք նստէր կու լար...» (2 տուն):

Թղ· 87բ· «Առ Ս. Աստուածածին: Ակ նպհլի Աստուածածին...» (4 տուն): «Ղունկիանոս ապ. Վենետիկ»:

Թղ· 88բ· «Երգ: Արգ լերուք խնդակից» (1 տուն):

Թղ· 89ա· «Աչխարհիս ունայնութեան եւ մարդուս ոչնչութեան վրայ: Աչխարհքըս մերկ եկայ, մերկ պիտի երթամ...» (17 տուն):

Թղ· 92ա· «Նուագ: Առաւտեանց քաղցր եւ անուշ հովերէ...» (1 տուն):

Թղ· 92բ· «Նուագ: Աչխոյժ նաւասաին անվեհեր ճակատ...» (5 տուն):

Թղ· 93բ· «Ծմբեակն: Արկածք Հայոց ժամանակին ընդանին...» (1 տուն): «Եղիազար Մէլէքեան»:

Թղ· 94բ· «Երգ տրամական: Առաջնորդէ ինձ ով Տէր...» (3 տուն):

Թղ· 96ա. «Բարեմաղթութիւն առ Հայս: Արիացիր զոնեայ հայր մեր Արմենակ...» (1 տուն):

Թղ· 96բ. «Երգ: Արի քաջաբար յարձակեցան...» (1 տուն):

Թղ· 97ա. «Երգ: Լէն դիզան բէտ բէտ դիզան, տեսէք էն որն է...» (11 տուն):

Թղ· 98ա. «Երգ Ալեքսիանոսի: Մեծի սիրոյն տիպ դեղեցիկ...» (1 տուն):

Թղ· 98ա. «Երգ արքային Հայոց Արտաւազդայ: Ինչո՞ւ բոլոր մարդիկ ինձի դէմ են ելեր...» (1 տուն):

Թղ· 99ա. «Կայէն եւ Աբէլ: Մտիկ ըրէ պատմեմ քեզ զործ կայենի...» (15 տուն):

Թղ· 101ա: «Դպրոցական աղօթք առաւօտեան: Ծայրակարմիր արշալոյս վանեալ ղնաւար գիշերոյս...» (1 տուն):

Թղ· 102ա: «Երգ վրիժառու: Հնչեաց բարբառ մարտազոռ...» (1 տուն):

Թղ· 103ա. «Երգ Աբբահօր: Հնչեացեն երգք արդ ի Թորգան...» (3 տուն): «Եղանակ Sur le front»:

Թղ· 104ա. «Երգ: Մեր հայրենիք թշուառ անտէր...» (3 տուն):

Թղ· 104բ. «Երգ: Մէկ ողորմութիւն...» (1 տուն):

Թղ· 105բ. «Երգ յաղթական Օսմանեանց: Ցանուն քալ Օսմանեան երգեմք երգ յաղթական...»: (1 տուն):

Թղ· 106բ. «Երգ: Նորաբոյս հայրիկ մանկունք Հայկայ...» (1 տուն):

Թղ· 107բ. «Երգ բանաստրկելոյ: Ով դու նըժդեհ ծիծառն անմեղ...» (10 տուն):

Թղ· 109ա. «Առ թագուհի Հայոց: Ողջոյն ընդ քեզ Հայաստան...» (1 տուն):

Թղ· 109բ. «Երգ: Պարզեւ երկնառաք ոգի զուարթուն...» (1 տուն):

Թղ· 110ա. «Նուէր սիրոյ: Սիրահրաւէր կոչունքիս այս փառաւոր յիշատակ...» (4 տուն):

Թղ· 111ա. «Երգ: Ցուրտ կը փչէր ձմեռ սաստիկ...» (1 տուն):

Թղ· 111բ. «Զանգակ: Ազօթս առնել ժողովուրդք քրիստոնեայք...» (2 տուն):

Թղ· 111բ. «Երգ: Ազատ Աստուած այն օրից...» (2 տուն):

Թղ· 112ա. «Երգ նորոյ տարւոյ: Շնորհաւոր նոր տարի...» (4 տուն):

Թղ· 112բ. «Երգումն: Սուրբ օրօրանով զաւակիս կ'երդնում...» (2 տուն):

Թղ· 113ա. «Երգ: Մայր Արաքսի ափերով...» (3 տուն):

Թղ· 113բ. «Երգ Ջէյթունցւոց: Ջէյթունցիներ մեր զօսանք...» (4 տուն):

Թղ· 114ա. «Ձայն ուր ով ծովակ լինչու լռում ես...» (4 տուն):

Թղ· 114բ. «Գուշակ զարնան: Կուկու կուկու կ'երգէ ծառէն...» (3 տուն):

Թղ· 115ա. «Երգ զարնան: Ինչ գեղեցիկ բընութիւն...» (3 տուն):

Թղ· 116ա. «Երգ պանդուխտ պատանեկի: Ծիծառնակ, ծիծեռնակ, դու զարնան սիրուն թռչնակ...» (8 տուն): «Աշտարակեցին՝ Գ. Դոդոխանեան»:

Թղ· 117բ. «Մաղթանք: Տէր կեցո դու զՀայս...» (2 տուն): «Մ. Դ. Թաղիադեանց»:

Թղ· 118բ. «Պլպուլն Աւարայրի: Ոհ դու բարեկամ այրած սրտերու...» (4 տուն): «Հ. Ղեւոնդ Ալիշան»:

Թղ· 119բ. «Արշաւանք: Արշաւեն քաջքն յասպար ի սուր...» (3 տուն):

Թղ· 120բ. «Երգ: Ինչ անոյշ պեզօններ յեղանակիս ով թռչնիկ...»: (3 տուն):

Թղ· 121բ. «Երգ: Թէ հայրենեաց պակաղիր...» (9 տուն):

Թղ· 123ա. «Մասեաց սառրոտը հրաժեշտ: Ինչ գարեր, ոհ պերճ Մասիս...» (3 տուն):

Թղ· 123բ. «Տաղ ի Ռոստոմ Պէյ: Մունեւիկըն ի ձայն բարձըր աղաղակէ...» (14 տող):

Թղ· 124բ. «Ծովակ: Ձայն ուր ով ծովակ...» (1 տուն):

Թղ· 125ա. «Ազատ եմ: Թող գիս մայր իմ, Թող որ ազատ քալեմ...» (8 տուն):

Թղ· 126ա. «Ճախարակ: Մանիր մանիր ճախարակ...» (4 տուն):

Թղ· 126բ. «Հայոց երգումը: Սուրբ օրօրանով զաւակիս կ'երդնում...» (2 տուն):

Թղ· 127ա. «Ահա աղաւնին Նոյեան տապանէն...» (բաժանումներ չեն տեսնուիր): «Խորէն Եպիս. Նարպէյ, որ է Լուսինեան»:

Թղ· 128ա. «Մայրենի լեզու: Ով մեծասքանչ դու լեզու...» (9 տուն): «Հ. Եփրեմ Զաղըճեան»:

Թղ· 129բ. «Աղօթք երեկոյեան: Երթամ հանդչիմ քունս եկեր...» (2 տուն):

Թղ· 130ա. «Կռամբամբուլի: Կռամբամբուլին էն օղին է...» (1 տուն):

Թղ· 130բ. «Ինձ համար չէ զարնան զալը...» (3 տուն):

Թղ· 131ա. «Նկարիչ: Ակնապիշ անձայն խորհուրդ ճակատիդ...» (7 տուն):

Թղ· 132ա. «Հայ եմք մեք: Թէ Մեսրոպեան մեր ոճներու...» (1 տուն, քնագրի մէկ մասը պատռած կորսուած է):

Թղ· 132բ. «Կիլիկիա: Երբ որ բացուին դռներն յուսոյ...» (3 տուն):

Թղ· 133բ. «Իմ երգը: Հեռացել եմ ի հայրենի աշխարհից...» (4 տուն):

Թղ· 134ա. «Որսորդք: Հապա քաջազունք Հայոց զաւակունք...» (2 տուն):

Թղ· 134բ. «Երգ Ադամայ: Դու ով Աստուած անսահման...» (1 տուն):

Թղ· 135ա. «Երգ հրեչտակաց: Հոս են ակունք ջինջ արտասուս...» (1 տուն):

Թղ· 135բ. «Մեզ ինչ է պակաս: Աստուած կանուխ Հայի երեխայք...» (1 տուն):

Թղ· 137ա. «Վանեցւոց խրախոյս: Հերիք որդեակք այսքան տարուան տառապանք...» (4 տուն):

Թղ· 137բ. «Դու զով խնդրես մայր իմ անոյշ...» (3 տուն): Շարունակութիւնը տես Թղ· 145բ:

Թղ· 138ա. «Զայնն հնչեց էրզիրումին Հայոց լեռներէն...» (7 տուն):

Թղ· 139ա. «Հաճի Գալուստ: Ես եմ ազատ հայ պատանի...» (5 տուն):

Թղ· 139բ. «Հանգիստ իմ անուշ, անցար դընացիր...» (1 տուն):

Թղ· 140ա. «Թէ մեծացիր, սիրուն որդի...» (6 տուն):

Թղ· 140բ. «Հայրիկ լինճ հրաման տուր, վարժուելու երթամ...» (3 տուն):

Թղ· 141ա. «Դու ով քաջ Զէյթուն, Հայ դիւցազանց տուն...» (1 տուն):

Թղ· 141բ. «Քանի տարի է հայրենիք սիրուն...» (1 տուն):

Թղ· 141բ. «Վերջաբան: Լըռեց: Ամպերը եկան ծածկեցին երկինքն...» (2 տուն):

Թղ· 142բ. «Թէ իմ ալեւոր հերքս սեւ նային...» (2 տուն):

Թղ· 143բ. «Առ Հնչակ: Հեռաւոր երկիր նստած դու նժդեհ...» (4 տուն):

Թղ· 144ա. «Տալւորիկցի կտրիճը: Տալւորիկցի կտրիճ եմ խորդ...» (2 տուն):

Թղ· 144բ. «Առաւօտ կանուխ Հայի երեխայք...» (6 տուն): «Գամառ Գաթիպա»:

Թղ· 145բ. Շարունակութիւն Թղ· 137բ-ի: «Կարմիր կայլակը ցայտեն վերքէս...» (4 տուն): «Մ. Պէչիկթաշլեան»:

Թղ· 146բ. «Պատերազմի կոչ: Տուր ձեռքդ եղբայր, ժամ է չարժելու...» (5 տուն): «Գ. Թաղէոսեան»:

Թղ· 147ա. «Նուիրագործ էք հայրենիք» (2 տուն):

Թղ· 147բ. «Հայերուս թուքը: Դու խելօք հաշուով վաճառական ես...» (8 տուն): «Գամառ Գաթիպա»:

Թղ· 148ա. «Մանկութեան օրեր, երազի նըման...» (3 տուն): «Մ. Նալբանդեանց»:

Թղ· 148բ. Կպցուած թղթեակի մը վրայ: «Ելանք գացինք Քէօյտաշ, եէնի խամամին» (5 տուն):

Թղ· 149ա. «Զարթիր որդեակ ուշ բէր վեր կաց...» (5 տուն): Տակը գրուած՝ «ընդամէնը 15 տուն է: Պ. Վ. Նաթանեան»:

Թղ· 150ա-էն անդին եւրոպական խազերով նոթագրուած:

Թղ· 150ա. «Ի հին մեծութեանց տեսեր թափուր զազգ մեր...»: Գրուած են նաեւ եղանակիս գերմաներէն բառերը՝ Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre»:

Թղ· 154բ. «Պահէ Աստուած»: Թղ· 21բ-ի եղանակը: Տակը գերմաներէն՝ «Gott erhalte, Gott beschütze»:

Թղ· 156ա. «Հաճեաց այսօր»: Թղ· 46ա-ի եղանակը: Տակը գերմաներէն՝ «Heil dir o theures Vaterland»:

Թղ· 158ա. Գերմաներէն երգ մը՝ «Auferstanden ist der Herr!»:

Թղ· 160ա. «Սիպեն երկինք»: Թղ· 27ա-ի եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 160բ. «Ի զուր են, ի զուր բռնաւոր» եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 161բ. «Զէյթունցիներ»: Թղ· 113բ-ի եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 162ա. «Զարթիր սիրտ իմ վշտահար» երգի եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 163ա· «Ցուրտը վիշեց» երգին եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 163բ· «Որորոցի երգ: Անուշ քնակն աչերն առեր»: *Թղ· 83ա*–ի եղանակը:

Թղ· 163բ· «Աչխոյժ նաւաստին»: *Թղ· 92բ*–ի եղանակը:

Թղ· 164բ· «Երգ Աբբահօր Հնչեսցեն երգք»: *Թղ· 103ա*–ի եղանակը:

*Թղ· 165ա· «Քեզ Հայրըդ Մխիթար»*ի եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 171ա· «Ճանկ աչխարհական երգա–բանի»:

1817

(Հին թիւ 188)

ՔԱՂՈՒԱԾՈՑՔ ԱՍՈՒԹԵԱՆՑ Ի ՀԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴՐՈՒԹԵՆԷ

ՎԻԵՆՆԱ

1850էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 207, իջակալուած 1—407: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·6×12: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15·5×9·5: ՏՈՂՔ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստուքեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿՆԵՐ՝ սկիզբն ու վերջը սպիտակ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, բայց շատ տեղեր մելանը ներծծուած: ԳԻՐ՝ անցման ճօտքգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա մեծ մասով, 1բ, 58ա մեծ մասով, 58բ, 29ա մեծ մասով, 59բ, 121բ վարի կէսը, 122ա մեծ մասով, 122բ, 192բ մեծ մասով, 193, 194ա մեծ մասով, 194բ, 203բ—207բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Քաղուածոյք կամ *հաւաքածոյ* հին հեղինակներու մօտ գործածուած ասուքիւններու եւ ոճաբանութեանց: *Համառ. նաեւ Զեռ. Թիւ* 1832: Տեղիմներու էջերն ալ նշանակուած են ըստ տպագրութեան (*Վիեննա, տիկ*):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ա·՝ Մովսէս Խորենացի: Պատմութիւն Հայոց: Գիրք Ա·՝ Զանազան խաղացմունս աստուածայնոցն ի քեզ չնորհաց...»:

Թղ· 59ա· «Բ·՝ Եղիշէ Վարդապետ: Պատմութիւն Վարդանանց: Վասն Հայոց պատերազմին... յորում բազումք առաքինացան քան զառաջս...»:

Թղ· 118բ· «Բան խրատու յաղագս միանձանց: Կամօք եռուն զանձինս իւրեանց յաստուածպաշտութիւն... կրթին ի վշտամբերութիւն 363...»:

Թղ· 122ա· «Գ·՝ Ագաթանգեղոս: Պատմութիւն Հայոց: Ի մէջ ընդոստուցեալ ալեացն որ ընդդէմ դառնան, մրրկածին ոգւովք ի մարտ պատրաստին...»:

Թղ· 194ա· «Դ·՝ Կորիւն Վարդապետ: Պատմութիւն վարուց եւ մահուան սրբոյն Մեսրովպայ: Զազգանազեան ազգին... զաստուածապարգեւ դրոյն, եթէ ե՞րբ եւ յորո՞ւմ ժամանակի մատակարարեցաւ եւ որպիսի արամբ այնպիսի նորոգաստուր աստուածեղէն չնորհս երեւեցաւ...»:

1818

(Հին թիւ 187 եւ 185)

ՏՕՆԱՑՈՑՑ ԵՒ ՄԱՇՏՈՑ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 123, իջակալուած 1—206 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն շրջանակի մէջ առնուած 14·5×8·5: ՏՈՂՔ՝ 31—33: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստուքեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեկ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ խոնաւուքիւն տեսած, ճեղկեր շատ տեղեր, եւ դատարկ մնացած թուղթերու վրայ ձաքռտուքիւններ: ԳԻՐ՝ անհաշակ անցման ճօտգիր, նոյն իսկ բարբարոսագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ եւ գունաւտած սեւ: ԶԱՐԴԱՓԻՐ ԵՒ ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴԵՐ՝ տպագրուած: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա ձաքռտուքիւններ, 1բ—2ա, 2բ մեծ մասով, 3ա վարի կէսը, 3բ—4ա, 76—80, 107ա մեծ

մասով, 107բ, 108ա մեծ մասով, 109ա մեծ մասով, 109բ—114ա, 114բ մեծ մասով, 115ա, 116բ, 117ա մեծ մասով, 119բ մեծ մասով, 120բ կէսը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դարու վերջ: ԳՐԻՉ՝ Ոսկեան Հ· Յովսէփ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց տես Թղ· 107ա եւ 1ա ու 2ա:

Մատեանս է՝ «Տօնացոյց եւ Մաշտոց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1բ· «Աստէն սկսեալ ի կիրակէէ բուն բարեկենդանին զրի կարզաւ մինչեւ ի յոթեերորդ օր պէնտէկոստէին: Բուն բարեկենդանի կիր· Օրհ· Դկ՝ բանն որ ընդ Հօր 137, Երգ Այսօր անճառ, Աւետ· Մատ· Իջ· 31, Ցայնժամ ասէ· վ· 15 ելոց Դառնապէս, Երգ Նորոգօղ, Հրեշ· Աջ՝ Ուրախացիր 138 եւն·.»:

Թղ· 12բ· «Աստէն զրի կարզաւ կիր·, չորեք·, եւ ուրբ· բովանդակ մինչեգիս, որ պէնտէկոս· մինչեւ ցԳ· կիր· առաջաւորաց բարեկեն·.»:

Թղ· 16ա· «Աստէն զրին տօնք սրբոց եւ տէրունականաց այրուբենի կարգաւ»:

Թղ· 30ա· կը յաջորդեն խարոզներ եւ աղօթ-*ք*ներ՝ *«Ինդրեսցուք»*, *Քառ ամենազօր* 30բ՝ *«Սուրբ ճղնաւորօքն»*, *«Որ ընտրեցեր»*: 31ա՝ *«Պահիչ սրբոց»*, *«Սուրբ զԱստուածածնէն»*, *«Ընկալ Տէր զաղաչանս»*: 31բ՝ *«Սուրբ եկեղեցեաւս»*, *«Պահպանեա զմեզ»*, *«Սուրբ եկեղեցեաւս»*, *«Ի մէջ տաճարիս»*: 32ա՝ *«Ինդրեցուք»*, *«Թագաւոր խաղաղութեան»*: *Թղ· 32բ· «Օրհնութիւն հանդիսաւոր անդաստանի»*:

Թղ· 33ա· «Քրիստոս Աստուած մեր, վասն խաչի քո...»:

Թղ· 34ա· «Օրհնութիւն ըմպելեաց վասն հիւանդաց»:

Թղ· 34ա· «Օրհնութիւն հացի վասն հիւանդաց»:

Թղ· 34բ· «Օրհնութիւն նոր գինւոյ»:

Թղ· 35ա· «Օրհնութիւն նոր պաղպ»:

Թղ· 35ա· «Օրհնութիւն նոր ամանի»:

Թղ· 35բ· «Օրհնութիւն նոր նաւուն»:

Թղ· 36ա· «Օրհնութիւն ջրհորոյ»:

Թղ· 37բ· «Օրհնութիւն նոր խաչի»:

Թղ· 39ա· «Օրհնութիւն նոր պատկերի»:

Թղ· 41ա· «Օրհնութիւն նոր խաղողոյ»:

Թղ· 43ա· «Կարգ վերջին օծման»:

Թղ· 54ա· «Կարգ տուն օրհնելոյ ի Ծննդեանն»:

Թղ· 55բ· «Կարգ տուն օրհնելոյ ի Զատկի»:

Թղ· 57ա· «Կանոն մկրտելոյ զերեխայն»:

Թղ· 60ա· (Կանոն Դրոշմի):

Թղ· 61բ· «Կանոն պսակելոյ»:

Թղ· 64բ· «Կարգ թաղման մեծի»:

Թղ· 70բ· «Կարգ թաղման տղայի»:

Թղ· 74ա· «Օրհնութիւն մոմի Տեառնընդառաջին»:

Թղ· 81ա· «Ներողութիւն ի կէս մահուան չնորհելի, սահմանեալ եւ տուեալ ի Բենեդիկտոսէ ԺԴ·երորդէ ի վախատար թողութիւն»:

Թղ· 83ա· «Զկնի խոստովանութեան, հաղորդութեան, վերջին օծման եւ պսպատկան լիակատար ներողութեան պարտ է օգնել հիւանդին մերձ ի մահ եղելոյ այսպէս»:

Թղ· 85բ· «Օրհնութիւն հիւանդաց»:

Թղ· 87բ· «Օրհնութիւն ի վերայ կնոջ որ մերձ ի ծննդեն էցէ»:

Թղ· 88ա· «Օրհնութիւն կնոջ որ յետ ծննդեանն»:

Թղ· 88բ· «Օրհնութիւն ի վերայ կնոջ եւ մանկան յետ 40 աւուրն որ զկնի ծննդեանն»:

Թղ· 89բ· «Կանոն տալոյ զվերջին թօչակն»:

Թղ· 91բ· «Կանոն արձակման գհերետիկոսս եւ գհերձուածողս»:

Թղ· 93բ· «Կանոն մերժելոյ զկախարդութիւնս»:

Թղ· 95ա· «Կանոն արձակման ի նզովից եւ ի բանադրանաց»:

Թղ· 95բ· «Կանոն օրհնելոյ գհանդերձ կուսանաց եւ զդեցուցանելոյ»:

Թղ· 99բ· «Կանոն ուխտելոյ մայրապետին»: Ուխտադրութեան բանաձեւն է՝ *«Ես Հռիփսիմէ երուսաղէմացի, ազգաւ հայ, դուստր Ոսկեանց Գեւորգին եւ կնոջ նորա Մարիամու իմով ընտրութեամբ եւ ազատ կամօքն յօժարութեամբ եւ սիրով ուխտեմ առաջի Աստուծոյ...»*:

Թղ· 103ա· «Կանոն օրհնելոյ զխչվիհ վարդապետին կամ պսակաց»:

Թղ· 103բ· «Կանոն օրհնելոյ զմարմնակալ կամ զկախարդ եւ կամ զմաքրիչ»:

Թղ· 104ա· «Կանոն ջուր օրհնելոյ»:

Թղ· 106ա· «Օրհնութիւն Աստուածածնայ հանդերձի ի տալն եւ ի նորոգելն»:

Թղ· 106բ· «Օրհնութիւն մոխրոյ»:

Թղ· 108բ· «Ի վերայ գլխաւորութեան սրբոյն Պետրոսի»:

Թղ· 108բ· «Ի վերայ հռոմէական պապին որ յաջորդ Պետրոսի»:

Թղ· 115բ—123բ հակառակէն գրուած է:

Թղ· 123բ· Լատինական գիրերով յուն–րէն բերականական ձեւեր:

Թղ· 123ա· Լատիներէն գիրերով յուն–րէն, իտալերէն եւ հայերէն խօսակցութիւն:

Թղ· 122բ· Հայերէն–յունարէն (լատի–նատառ) *բառարան* եւ բերականական ձեւեր:

Թղ· 119ա· Հայատառ արաբերէն բեր–կանական ձեւեր եւ խօսակցութիւն:

Թղ· 116ա· Լատիներէն հայերէն բանի մը բառեր, վարդապետի աղօթք մը հայերէն, ապա լատիներէն *Հայր մեր–ին*:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 107ա· «Ցիշատակութիւն զանազան անցելոցն: 1806 Հոկտ· 9· ելի ի Պօլսոյ եւ ի 2 Նոյեմ· հասայ ի Նազարէթ եւ ի 23 Նոյեմ· մտի ի վանս»:

Թղ· 107ա· կպցուած թղթեակի մը վրայ: *«Ապրիլ 18· տեսիլք ընտրութեանն: Մայիս 17· վճարք քամպիալին դիր առ Աբբային յընդ փուր·: Մայիս 18· վճարք քամպիալին, դիր առ Աբբայն յընդ ծով: Յունիս 2· վճարք քամպիալի, դիր առ Հ· Անդրէաս, ի միջի առ Աբբայի: Մարտի 1· Գիր ազգին առ Աբբայն: Յուլիս 17· Գիր P. Policarpoի չառաքեմ մինչեւ չառից զպատասխանիքս որ վասն ազգին»:*

Թղ· 1ա· «Կենդանի գառ մի եւ ամբողջ քէպապ, առաւօտուն ոզոլ լիքուր»:

Թղ· 2ա· «Հ· Յ(ովսէփ) Ո(սկեան) Կ(ոստանդ) Մ(խիթարեան)»: Կուտինացի 1763—1835»:

1819

(Հին թիւ չունի)

ԵՐԳԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ

ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 85, իջակալուած 1—100 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×11: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, լուսանցքէ լուսանցք 13×7: ՏՈՂԻ՝ 13: ՆԻՒԹ՝ ներագոյն բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական պարզ հաստկեակ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կազմը խակուած, բազմաթիւ թուղթեր կազմէն ելած: ԳԻՐ՝ ներ ներքին գիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, խորագրերը կարմիր կամ մանուշակ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ ամէն էջ առնուած է կարմիր–կապոյտ շրջանակի մէջ, Թղ· 1ա–ը գեղեցիկ գծագրութեամբ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 48—85: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ Զաքարեան Ցարութիւն (Զաքարեան Հ· Պօղոս): ՆԱԿՈՂ՝ հաւանաբար գրիչը: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՏԷՐ՝ գրիչը: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Երգարան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Երգ բարեկենդանի: Ակոռին մեծ կարասին բոլորտիքն են բազմեր…» (5 տուն): Ստորագրուած՝ *«Վ· Հ· Եփրեմ Զագըճեան»:*

Թղ· 2բ· «Երգ Վարդանանց Զօրավարաց եւ այլոց զօրականաց Հայոց: Օն առ ելցուք ի դաշտ, ի կողմն մեծ Արտազու…» (3 տուն):

Թղ· 3բ· «Երգ եւ զնացք զօրացն Հայոց ընդ Վահանայ Մամիկոնենոյ ի Շաւարշական դաշտին վրէժք՝ Օն անդր յառաջ: Բամ, փորոտան բորճուստ բոմբիւնք յԱյրարատեան դաշտն ի վայր…» (4 տուն): Ստորագրուած՝ *«Հ· Ղեւոնդ Ալիշան»:*

Թղ· 6ա· «Երգ մեծին Վարդանայ ի ժամանակի պատերազմին որ կատարեցաւ ի դաշտն Աւարայրի: Հուր բարկութեան համայն Հայոց բորբոքեալ զերդ բոց բարկաճայթ…» (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռ· Սէտէֆեան»:*

Թղ· 7ա· «Ի թագաւորութիւն Տրդատայ յետ բռնակալութեան Սասանեանց: Ցազատն ի վեր ի Մասիս արիք որդիք Հայկեան…» (7 տուն): Ստորագրուած՝ *«Հ· Արսէն Կ· Բագրատունի»:*

Թղ· 9ա· «Երգ խրախոյս ի լուսաւորութիւն ազգի: Ժամ է, Հայեր արիք ձեր բախտըն ողջունել…» (մէկ տուն):

Թղ· 10ա· «Արդ: Ազատն Աստուած այն օրից երբ հաճեցաւ չունչ փչել…» (2 տուն):

Թղ· 10բ· «Երգ վասն ընտանեաց: Մնացէք բարեաւ իմ ընտանիք…» (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռուբէն Պալեան»:*

Թղ· 11ա· «Երգ հայրենի: Մինչդեռ յուսով խայտայ բնութիւն…» (3 տուն): Ստորագրուած՝ *«Մ· Պէշիկթաշլեան»:*

Թղ· 12ա· «Պարծանք Հայութեան: Ով է այն որ գետին բաբելեան վիթխարին նետից անչուչէ…» (2 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռ· Պալեան»:*

Թղ· 13ա· «Երգ Մխիթեան՝ եղբայր եմք մեք: Ի բիւր ձայնից բնութեան շքեղ» (4 տուն): Ստորագրուած՝ *«Մ· Պէշիկթաշլեան»:*

Թղ· 14ա· «Երգ գարնան: Ոհ ինչ անուշ եւ ինչպէս զով…» (4 տուն): Ստորագրուած՝ *«Մ· Պէշիկթաշլեան»:*

Թղ· 15բ· «Վահանայ վերջին պատերազմը իր մէկ պինուորէն պատմուած: Գիրս զմիս իր մէկ պինուորէն պատմուած: Գիրս զմիս չերը նոր էր անցեր…» (19 տուն):

Թղ· 19ա· «Ճետ քննութեան աչակերտաց վարժարանիս Պետրոսեան կուտինայ 1880: Ընկերք ահա մեր միամեայ ուսմանց այսօր վարժարանիս Պետրոսեան կուտինայ 1877: Տեսէք մանուկք զիարդ կարդայ ասպարէզ…»: (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«եղանակ՝ Գ· Թէրզեան, Ճօսք՝ Տ· Ս· Վ· Բաղնունի»:*

Թղ· 20ա· «Ճաւուր քննութեան եւ պարգեւաբաշխութեան աչակերտաց Պետրոսեան վարժարանիս կուտինայ 1877: Տեսէք մանուկք զիարդ կարդայ ասպարէզ…»: (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«եղանակ՝ Գ· Թէրզեան, Ճօսք՝ Տ· Ս· Վ· Բաղնունի»:*

Թղ· 21բ· «Խրախոյս առ հայրենիս: Տեսիլ կրկնակի պայծառ արեգ լուսաբեր…» (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«եղանակ՝ Գ· Թէրզեան, Ճօսք՝ Տ· Ս· Վ· Բաղնունի»:*

Թղ· 22բ· «Հայր մեր որ յերկինս ես: Ով Հայր մեր, Հայր որ ես յերկինս…» (3 տուն):

Թղ· 23բ· «Դպրոցական աղօթք առաւօտեան: Ծայրակարմիր արշալոյս վանեալ զխաւար գիշերոյս…» (2 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռուբէն Պալեան»:*

Թղ· 24ա· «Դպրոցական աղօթք երեկոյեան: Գոհութիւն քեզ ով բարերար Տէր…» (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռուբէն Պալեան»:*

Թղ· 24բ· «Երգ Աւետիս: Գահէ Աստուած ու պաշտպանէ կայսրն ու երկիր մեր անքուն…» (2 տուն):

Թղ· 25բ· «Նաւարկութիւն ի Հնդկաստան: Ան եկայք դուք միասին ճգեսցուք գնաւու պարան…» (2 տուն): Ստորագրուած՝ *«Թարգմանեաց Պ· Հ· Գաբրիէլ»:*

Թղ· 26ա· «Երգ Գահանայապետի: Անդուր կեփայ հանգչին ոսկերք…» (1 տուն):

Թղ· 26ա· «Երգ Սեղանի: Զեն օրերս օր խնդութեան օն եկէք միասն…» (3 տուն):

Թղ· 27բ· «Ս· Աստուածածնի պատկերի մ'առջեւ: Սենեկիս մեծ կու տայ զարդ Աստուածածնի մէկ պատկեր…» (12 տուն): Ստորագրուած՝ *«Վ· Հ· Վարդան Ըստկարեան»:*

Թղ· 29բ· «Երգ առ Ս· Կոյս Մարիամ: Շուշանազեղ դու Օրիորդ… «(24 տող):

Թղ· 30բ· «Հառաչական երգ առ հայրենիք: Մէյ մ'ալ, ոհ, ան մեր հայրենի երկիրս ներ չէն տեսնէի…» (2 տուն):

Թղ· 31ա· «Հանդէս սիրոյ: Որպէս ամպ արագ սրանայ…» (1 տուն):

Թղ· 31բ· «Երգ: Սիրելն երկինք երգել աղեօք Պինդարեան…» (1 տուն):

Թղ· 31բ· «Երգ Ս· Ստեփաննոսի: Ահա բարբառ զօրութեան…» (1 տուն):

Թղ· 33ա· «Ներքոյ արի Վարդանայ: Ի պարս ընտրելոց վեհից դիւցազանց…» (3 տուն):

Թղ· 33բ· «Երգ: Ոհ աս ինչ չքեղ գիշեր, ցորեկն ալ մարդ չի յիշեր…» (1 տուն):

Թղ· 34ա· «Երգ Ս· Ալեքսիոսին: Մեծի սիրոյն տիպ գեղեցիկ…» (2 տուն):

Թղ· 34ա· «Շարական: Աղբիւր կենաց եւ փրկութեան մերոյ Հոգի Հօր եւ Որդւոյ» (1 տուն):

Թղ· 34բ· «Երգ: Ձգունքս անցին հարցափորձին ահա վերջ է…» (4 տող):

Թղ· 35ա· «Երգ առ սուրբ Աստուածածին մայրն: Ով սրբուհի Մայր, ով սիրելի Մայր» (1 տուն):

Թղ· 35բ· «Երգ: Շառաւիղ բարի տոհմին Յուրիենեան…» (1 տուն):

Թղ· 36ա· «Զանգակ» խորագրով երկերկու տողնոց բնագիրներ:

Թղ· 36բ· «Երգ Հոգաբարձութեան: Ըստ Աբրահամեան Հաստատութեան կարգին» (5 տող):

Թղ· 37ա· «Երգ Աստուածածնայ: Որ ոտիեզերաց գԱբարիչ ծնար…» (1 տուն): Ստորագրուած՝ *«Ռուբէն Պալեան»:*

Թղ· 37բ· «Երդ առ սուրբ Անտոնի: Ղզքեզ սուրբ Հայր Անտոնիէ...» (3 տուն):

Թղ· 38ա· «Հառաչանք: Քանի լացաւ երասխ գարեր...» (5 տուն):

Թղ· 39բ· «Երդ: Աւաղ այս լինչ ցաւ էր սիրտս պատեր...» (2 տուն):

Թղ· 40ա· «Երդ: Շնորհք ունիմք քեզ ո երկինք...» (2 տուն):

Թղ· 41բ· «Երդ յաղթութեան: Երկինք, երգենք երգեր յաղթութեան...» (2 տուն):

Թղ· 42ա· «Երդ: Կ'երդնունք կ'երդնունք ի մէջ սրահս...» (2 տուն):

Թղ· 42բ· «Երդ Հայաստան աշխարհի: Որն է աշխարհն Հայաստան...» (3 տուն):

Թղ· 43բ· «Երդ: Հայրենիք սրբազան իմ սիրուն աշխարհ...» (12 տող):

Թղ· 44ա· «Երդ: Ազնիւ ընկեր մեռանում եմ...» (8 տուն):

Թղ· 45բ· «Երդ: Զունելով ինչ բաւական մերոյ սիրոյս զրաւական...» (2 տուն):

Թղ· 46ա· «Երդ: Լուրջ լերուք ընկերք, մի լինչք խոժոռ յակըմբէ...» (5 տուն):

Թղ· 47ա· «Երդ: Փողք հնչեն, չաչեն ղէնք, այերք թնդան...» (14 տող):

1820

(Հին թիւ 326)

ՖԻԶԻԳԱ ՊՕՂՈՍ՝ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ·

Կ· ՊՈԼԻՍ (՞)

Թուղթ՝ 162, խլակալուած 1—317: Մեծութիւն՝ 16·9×10·7: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ միասիւն 12×7·5: Տողք՝ 22: Նիւթ՝ հին ողորկ քուղթ: Կազմ՝ լաթածածկ բարակ ստուարաքուղթ, առջեւը եռանկիւն փակիչով: Թղթեանց պաշպանակ՝ սկիզբն ու վերջը գունագեղ հաստ քուղթ: Հանգամանք՝ կողքը մարմնէն բաժնուած է, մնացածը բաւական լաւ պահուած: Գիր՝ անցման նօտրգիր: Թանաք՝ սեւ, ջիչ մը գունատելու սկսած: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Ժամանակ՝ ԺԹ դար: Գրիչ՝ Ֆիզիգա Պօղոս: Տեղի՝ հաւանաբար կ· Պոլիս: Ցիշատակարան՝ չունի: Տեղեկութիւն՝ Թղ· 1ա մատիտով՝ *«Գործ Ֆիզիգա Պօղոսի»*:

Մատեանս է՝ «Փիլիսոփայութիւն» գրծ *Ֆիզիգա Պօղոսի*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ծանօթական ճառ նախընթաց: Զբոլորական հանդամանօքն նախանիւթոյն: Քան զոր ի լայնաճիզն բան ուր ի բազմավէպն պլնովք հաւաստի կացուցանեմք խորհրդական զանազան քննութեամբ ի նախանիւթն աշխարհի զտոյզ պատճառս ճշմարտութեամբ եղելոյ էիցն ի չէից, թէ ովրդ՝ որք եւն՝ եղեն...»:

Թղ· 11բ· «Զի՞նչ է էակն: Էակն է հակադրեալ ոչնչի եւ որ գոյ»:

Թղ· 28ա· «Թէ զիա՞րդ ի գերբնական կարգի զօրութեան»:

ԺԹ դար

Թղ· 74բ· «Զիա՞րդ բարութիւն Աստուծոյ»:

Թղ· 82ա· «Զիա՞րդ սրբութիւն Աստուծոյ»:

Թղ· 84բ· «Զիա՞րդ նախախնամութիւն Աստուծոյ»:

Թղ· 89ա· «Զի՞նչ է էակն յայլմէ»:

Թղ· 90բ· «Զի՞նչ է էակն նիւթական»:

Թղ· 93բ· «Զի՞նչ է էակն բաղադրեալ»:

Թղ· 95բ· «Զի՞նչ է չարժումն»:

Թղ· 96բ· «Շարժումն տեղական, չարժումն զոյացական»:

Թղ· 99ա· «Զի՞նչ չարժումն զոյացական»:

Թղ· 102ա· «Ո՞յք են սկզբունք իրաց ըստ Կովղնոյ»:

Թղ· 105ա· «Շարժումն բոլորական իբր չարժումն մասնական»:

Թղ· 108բ· «Պակասութիւնն է պատճառ ծննդեան»:

Թղ· 114բ· «Զիա՞րդ խմորին ի զանգուած զոյացութեան»:

Թղ· 123ա· «Անմիւթականութիւն հոգւոյն»:

Թղ· 125բ· «կարդ կենդանեաց»:

1821

(Հին թիւ չունի)

ՄԽԻԹԱՐ ԱԲԲԱՅ՝ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ՎԱՍՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆՑ

1750ի ատենները

ՎԵՆԵՏԻԿ

Թուղթ՝ 32: Մեծութիւն՝ 17·3×12: Պրակ՝ միակ: Գրութիւն՝ միասիւն 15×10: Տողք՝ 21: Նիւթ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ կանաչի գարնող քուղթ: Կազմ՝ չունի: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ նօտրգրէն մինչեւ անցման նօտրգիր, շատ փոխական: Թանաք՝ սեւ, տեղ–տեղ գունատած: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դասարկ՝ Թղ· 1, 31—32: Ժամանակ՝ 1750ի ատենները: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան: Տեղի՝ հաւանաբար Վենետիկ: Ցիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Մտածութիւնք չարաչարեցեալք ի Գերարդելոյ եւ ի Գերապայծառ Աբբայէ մերմէ վասն եօթնից աւուրց ուխտի կրթութեան»: Համմտ· տպագրուածը Վենետիկ 1969 էջ 83—111: Վենետիկի հրատարակութիւնը հարազատ չէ, բոլորովին վերամշակուած է ամբողջը, մնացած են միայն Մխիթարայ գաղափարները բայց ոչ լեզուն, օրինակուած է ուղղակի սկզբնագրի վրայէն, եւ ունի յաւելուած մը գրուած իր աշակերտներէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Մտածութիւն վասն առաջնում աւուր: Ոկումն առաջին: Ցաստուածոյ ստեղծեալ ես առ ի ծառայել նմա, ասես թէ ծառայեալ ես մինչեւ ցայս վայր չարունակ կատար եւ ամբողջապէս թէ ոչ...» (ամէն մտածական ունի 7 գլուխ):

Թղ· 3ա· «Ոկումն վասն երկրորդի աւուր: Ոչ ոք կարէ լինիլ լինքն ինքեան առաջնորդ առ հոգեւոր յառաջադիմութիւնս, եւ մանաւանդ նա որ ունի առաջնորդօղ եւ ոչ կամ հեռեւիլ նմա...»:

Թղ· 4բ· «Ոկումն վասն երրորդի աւուր: Ամենայն փորձութիւնք զիւականք պատահան ի բարին եւ յօդուտն մեր, եթէ հանդերձ մեծաւ չանիւ ընդդիմանայցեմք, եւ եթէ զղիւական զոլն մեք ոչ ճանաչեմք, յայլմէ զկորհուրդ հարցանել հարկաւորիմք...»:

Թղ· 7ա· «Ոկումն չորրորդի աւուր: Զգործս կամ զխօսս ընկերի քո առ ի քէն կամեցեալ վաղճան տարածես եւ առ ի քէն կամեցեալ յըսկզբանցդ յառաջացեալ վճռես, ապա ընդէ՞ր զքոյդ ներկայական գաւառս առնացդ, թէ յորոց սկզբանցդ յառաջանայ եւ առ որ վաղճան տարածէլ ոչ մտածես...»:

Թղ· 8ա· «Ոկումն վասն հինգերորդի աւուր: Մտածեա եւ զայս թէ ոչ ոք, որ ըստ յօժարութեան զգայութեան առնէ զիմն առնէ բարեկէս, զի զգայութեան առաջնորդն է մարմնական յօժարութիւնն...»:

Թղ· 10բ· «Ոկումն վասն վեցերորդի աւուր: Մտածեա թէ որ քանիցս անգամ է յաւուրն որոնեալ ես եւ որոնես զիրս ոմանս որ լոյծ քեզ յատուկ եւ մասնաւոր...»:

Թղ· 13բ· «Ոկումն վասն եօթներորդի աւուր: Մտածեա թէ արդեօք զերկիւղն Աստուծոյ մինչ ունիս ի սրտի քումմ...»:

Թղ· 18ա· «Աղօթեացուք· Ով Հայր բարեգութ, ներեա մեզ յանցաւորացս, որք առկայացեալք եղեաք առաջի հանդիսավեհի մեծութեան քո...»:

Թղ· 18ա· «Եղբարք պատրաստեացուք զսիրտս մեր առ Աստուած եւ քննեալ բարւոք զանձինս մեր զի մի եղանակաւ զխիղճ մտաց մերոց...»:

Թղ· 18բ· կը յաջորդեն երեք մասնեայ 17 մտածականներ: «Ցայսմ աւուր մտածեացուք զանցանս մեր..., Ցայսմ աւուր մտածեացուք զկարճութիւն կենաց մերոց..., զկէտ մահուան մերոյ..., զյետին դատաստան..., զանքնին զժոխոց..., զփառս արքայութեան..., զաստուածային բարերարութիւն..., զներհակութիւն Տեառն մերոյ..., զսէրն զոր ունիս առ Տէրն մերոյ..., զաղօթել Տեառն մերոյ ի պարճիւսի..., զպատճառն զոր Տէրն մերոյ յանձն առեալ թողանիլ Ցիւսեսի յիւրոց աշակերտաց..., զկապիլն Ցիսուսի ի սեան..., զպատկիլն Տեառն մերոյ..., ի մահ վըճռիլն զքրիստոսի..., զելումն Տեառն Ցիսուսի ի գողգոթայ...»*:

Թղ· 23ա· «Աղօթք սրբոյն Անսելմոսի առ

ամենօրհնեալ Կոյն Մարիամ. Ով գթած մայր ողորմածին Աստուծոյ, մի անարժան համարիցիս լինիլ նաեւ մայր ինձ չարագուշնեղի մեղապարտիս...»:

Թղ· 23ա· «Աղօթք առ ամէնօրհնեալ Կոյն Մարիամ Պետրոսի Դամասկացւոյն· Ով Թագուհի աշխարհի, սանդուղ երկնի, աթոռ Աստուծոյ...»:

Թղ· 23բ· «Աղօթք առ ամէնօրհնեալ Կոյն Մարիամ Լուսովիկոսի Ալոպիոսի· Ով մայր քաղցր բարեխօս ողորմեայ ինձ...»:

Թղ· 23բ· «Աղօթք սրբոյն Բեռնարտոսի առ ամէնօրհնեցեալ Կոյն Մարիամ· Ով տիրուհի մեր, բարեխօս մեր...»:

Թղ· 24ա· «Աղօթք սրբոյն Թոմայի Նորագիւղացւոյն առ ամենօրհնեալ Կոյն Մարիամ· Ով սքանչելի եւ ամենայնի պատուոյ արժանաւորագունեղ Կոյս...»:

Թղ· 24բ· «Աղօթք սրբոյն Թոմայի հրեշտակայնոյ վարդապետին առ ամեներ-նուհի Կոյն Մարիամ Աստուածածին· Ով ամեներ-նուհի եւ ամենաքաղցր Կոյս Մարիամ...»:

Թղ· 24բ· «Աղօթք Թոմայի Գեմբացւոյն առ ամենասրբուհի Կոյն Մարիամ· Ով ծայրագոյն Կոյս Մարիամ, մայր թագաւորին յաւիտենականի...»:

Թղ· 25ա· Շարքուան օրերու վրայ բաժնուած սլացական իղձեր: «Կիրակի· Մայր Աստուծոյ տուր ինձ զսիրտ ըստ սրտի Որդւոյ քոյ...»:

Թղ· 25բ· «Սրբոյն Բեռնարդոսի· Ինչ երկիր պագանեմ ով ամենաբարձր...»:

Թղ· 25բ· «Սրբոյն Պօնավէնթուրայի· Շնորհակալ եմ զքէն ով Մայր գթած...»:

Թղ· 27ա· «Թէ որպէս պարտ է առնել զկրթութիւնն քառասնորդական պահոց: Նախ զի յաւուրն մոխրոց զկնի երեկոյեան ժամասացութեան բնաւքն եղեալ զծունր ի վերայ աղօթեցրանին որ ի սենեկի ընթերցցին զաւուրս պատշաճի բուրաստանին զկնի մասն..., երիցս ձաղեսցեն ձաղկիչօք զբարձանն... յաւուրս չորեքշաբաթու եւ ուրբաթու ածցեն զմիջովք զերկաթեայ խայթոցալի զօտին զժամ մի եւ կէս, մինչ արտաքոյ քառասնորդական պահոց յայլ եօթնեկս, յայսոսիկ երկուս աւուրսն կրկին զայն զմի կամ զկէս ժամ ըստ կացուցման Գերյարեղեցելոյ Աբբայ Հօրն մերոյ..., տեսանելով զմի պատարագ... այնու դիտաւորութեամբ... զի միշտ ի հաստատութեան եւ ի խաղաղութեան պահեսցէ Աստուած զմիաբանութիւնս մեր, միջնորդութեամբ երանուհւոյդ Կուսին Մարիամու, ի ձեռն որոյ կամեցեալ է Աստուած կառուցանել զմիաբանութիւնս մեր... եւ մաղթել զօդնութիւն եւ զչնորհս բոլորից անձանց միաբանից եւ զերկար կեանս, նաեւ զերջանկապէս կատարումն կենաց Գերյարղեցելոյ Գերմաստ Աբբայ Հօրն մերոյ· ամէն»:

Թղ· 28ա· «Թէ որպէս պարտ է առնել զաւթօրեայ կրթութիւնն: Նախ պարտ է զի իւրաքանչիւր ոք արասցէ զընդհանրական խոստովանութիւն...»:

Թղ· 3ա· «Աւէ Տէրն· Զիք ինչ է ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի որ ոչ ծանիցի: Ապա ուրեմն ամենայն որ է գաղտնի գալոց է ի յայտ ի կատարումն կանխատեսութեան Տեառն...»:

Թղ· 13բ· «Բանք ի վերայ աղօթից ասացեալ: Զի՞նչ են աղօթք· Աղօթքն է վերածումն մտաց առ Աստուած...»:

Թղ· 20ա· «Ճաղատս Պահոց: Այսպիսի դատաստան է, զի որում մեք եկեղեցականքս առաւել պարտական եմք, զայն եղեալ եմք ի վերայ ժողովրդոց...»:

Թղ· 28ա· «Ճաղատս ճշմարիտ եկեղեցւոյն Քրիստոսի: Զի՞նչ է աւետարանական եւ առաքելական եկեղեցին· Է այն որ հետեւի աւետարանին Քրիստոսի եւ թղթոյն առաքելոց նորա...»:

Թղ· 31ա· «Ճաղատս Ծոմապահութեան: Իմաի նէտբսինի՞զ, պու չիմտիքի պահք տէտիկմիդ Մովսէսին սաքայատըղմըտը՞ր»:

Թղ· 33բ· «Ճաղատս հաղորդութեան, զոր սահմանեաց Տէրն ի սուրբ վերնատան: Արդ տեսցուք թէ զինչ արար Տէրն ի վերնատան եւ որպէս սրբագործեաց...»:

1823

(Հին թիւ Գ 25)

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻԻՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

1873

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 63, իջակալուած 1—92: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12·2: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×8·5: ՏՈՂ՝ 16: ՆԻՒԹ՝ գծաւոր միջակ հաստութեամբ թխացած թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաթ, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը կաճաչ գոյնով թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, սկսած է ներծծուիլ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 47—63: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1873: ԳՐԻՉ՝ աճեալճօք, ՏԱՐԿ՝ 47—63: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1873: ԳՐԻՉ՝ աճեալճօք, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ թղ· 46բ:

Տես եւս «Իմաստութիւն Սողոմոնի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սիրեցէք զարդարութիւն դուք որ դատիք զերկիր...»: Վերջ՝ «եւ յամենայն տեղիս քոյով պաշտպանութեամբ Տէր»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 46բ· «Վախճան մատենիս՝ յամին 1873 յամսեանն վեցերորդի»:

1824

(Հին թիւ 315)

ՄԱՀԻ ՄԷՐԻԷՄ (ՄԱՅԻՍ ՄԱՐԵՄԱՅ)

1883

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹ՝ 336, իջակալուած 1—658: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·3×10·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·5×6: ՏՈՂ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ բարակ զօբաւոր ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ ներկային չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բոլորովին կազմահան եղած, բոլոր թուղթերը առանձին: ԳԻՐ՝ ևիճ շղագիր, բաւական մարմնով ճօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ թղ· 1, 2բ, 334ա—336բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1883: ԳՐԻՉ՝ Աւաբելեան կարապետ վրդ·: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Գործս 1888ին վիեննա տպագրուած է:

Մատեանս է՝ թղ· 2ա՝ «Քէօյտէ Մայիս այլ, եաթօտ նէվթարզ Մահի Մէրիէմ: Պիր քահանայնէն ճէմաաթա կէլիէճէ կիւզէլ թարիխ կիթապ պիճիր Մարիամըն էօմրիւ: Իմալեան լիսանընտա պէչինճի տէֆա պասմասնան թէրճիմէ էյլէմիչ տիր կարապետ վ· Աւաքելեան Էնկուրէ Եպիսկոպոսու, 1883 Ըսատմպօլտա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տես տպագրութիւնը Վիեննա 1888: Որոշ կտորներ կը պակսին տպագրութեան մէջ:

1825

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՐԳ ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԶՋՈՒՐ ԵՒ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳԵՎԱՐԱՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ դարու վերջերը

Թուղթ՝ 7։ Մեծութիւն՝ 17·3×12·2։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15×10։ Տողը՝ 17։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Վանդամանդ՝ լաւ։ Գիր՝ նօտրգիր։ Թանաք՝ սեւ, ներծծուած։ Զարդարանք՝ չունի։ Դատարկ՝ Թղ· 23բ, ճա մեծ մասը, 6բ—7բ։ Ժամանակ՝ ԺԸ դարու վերջերը։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Պրակս է՝ «կարգ օրհնելոյ զջուր» եւ «Օգնութիւն հոգեվարեցս»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճաւուրս կիւրակէից եւ քանիցս անգամ պիտոյ եղիցի քահանային ի պատրաստ ունելով զաղ եւ զջուր մաքուր... Երդմնեցուցանեմ...»։

Թղ· 4ա· «կարգ ի սրբազան Տեառնէ մերմէ Բենեդիկտոսէ Պապէն ԺԴ.երորդէ հաւանեալ, զոր պահելոց են ըստ պարապոյ ժամանակի (որպէս ատորեւ ի կանոն նշանակի) ի տալն զօրհնութիւն հոգեվարեցս, այնք՝ որք առեալ ունին զիշխանութիւն Առաքելական Աթոռոյ»։

1826

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ Ս· ԿՈՒՍԻ (ՄԽԻԹԱՐ ԱԲԲԱՀԱՅՐ)

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ դար

Թուղթ՝ 8։ Մեծութիւն՝ 17·5×12·5։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 14×9։ Տողը՝ 21։ Նիւթ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Վանդամանդ՝ Թղ· 1ա վարի կողմ ցեխոտած։ Գիր՝ նօտրգիր։ Թանաք՝ սեւ, ներծծուած։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դատարկ՝ Թղ· 8բ։ Ժամանակ՝ ԺԸ դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Աղօթապիրք Սուրբ Կուսին»։ (Հմմտ. Ձեռ. 1821 Թղ· 23ա—25բ, 18ա—18բ եւն·)։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Աղօթք սրբոյն Անսելմոսի առ ամենօրհնեալ Կոյսն Մարիամ։ Ով ղթած Մայր, ողորմածին Աստուածոյ...»։

Թղ· 1ա· «Աղօթք առ ամենօրհնեալ Կոյսն Մարիամ Պետրոսի Դամասկացւոյն։ Ով թագուհի աշխարհի, սանդուղ երկնի»։

Թղ· 1բ· «Աղօթք առ ամէնօրհնեալ Կոյսն Մարիամ Լուսովիկոսի Ալոզիոսի։ Ով Մայր քաղցր բարեխօս, ողորմեաց ինձ...»։

Թղ· 1բ· «Աղօթք սրբոյն Բեռնարդոսի առ ամենօրհնեցեալ Կոյսն Մարիամ։ Ով Տիրուհի մեր, բարեխօս մեր...»։

Թղ· 2ա· «Աղօթք սրբոյն Թոմայի Նոբալիւղեցւոյն առ ամէնօրհնեալ Կոյսն Մարիամ։ Ով սքանչելի եւ ամենայն պատուոյ արժանաւորազունեղ Կոյս...»։

Թղ· 2ա· «Աղօթք սրբոյն Թոմայի հրեշտակայնոյ վարդապետին առ ամենեւրանուհի Կոյսն Մարիամ Աստուածածնին։ Ով ամենեւրանուհի եւ ամենաքաղցր Կոյս Մարիամ...»։

Թղ· 2բ· «Աղօթք Թոմայի Գեմբացւոյն առ ամենասրբուհի Կոյսն Մարիամ։ Ով ծայրագոյն յարգելի Կոյս Մարիամ...»։

Թղ· 3ա· «Սրբոյն Բեռնարտոսի։ Քեզ երկրպագանեմ ով ամենաբարձր...»։

Թղ· 3ա· «Սրբոյն Պօնավենթուրայի։ Շնորհակալ եմ ձեզէն ով մայր ղթած...»։

Թղ· 4ա· «Աղօթեսցուք։ Ով Հայր բարեգութ, ներեա մեզ յանցաւորացս որք առ կացուցեալք եղաք...»։

Թղ· 4ա· «Եղբարք պատրաստեսցուք զնիրաս մեր առ Աստուած...»։

Թղ· 4բ· «Ձայսմ աւուր մտածեսցուք զյանգանս մեր...» (17 կտոր, իւրաքանչիւրը երեք մասով)։

1827

(Հին թիւ չունի)

ՎԱՆԱԿԱՆ ՇԱՐԱԿՆՈՑ (ՄԽԻԹԱՐ ԱԲԲԱՀԱՅՐ)

ԺԹ դարու վերջերը

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

Թուղթ՝ 8։ Մեծութիւն՝ 17·5×11·5։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15×8։ Տողը՝ 24։ Նիւթ՝ միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Վանդամանդ՝ լաւ։ Գիր՝ հին շղագիր։ Թանաք՝ գունատած սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դատարկ՝ 5—8։ Ժամանակ՝ ԺԹ դարու վերջերը։ Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Վանական Շարակնոց»։ (Մխիթար Աբբահօր)։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Շարականք Ս· Ծովսեփայ։ Օրհնութիւն Բկ·, Որ զորդին Դաւթի գՅովսէփ ծառայ...» իւր սարօֆն։

Թղ· 3բ· «Շարականք Տօնի Անուան Ս· Աստուածածնի։ Օրհնութիւն։ Այսօր խոնարհք լուսեղինացն...» իւր սարօֆն։

1828

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ Ս· ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

1914 (՞)

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

Թուղթ՝ 217, իջակալուած 1—411։ Մեծութիւն՝ 17·6×13·5։ Պրակ՝ չեն նշանակուած։ Գրութիւն՝ միասիւն 11·5×8·5։ Տողը՝ 13։ Նիւթ՝ հաստկեկ ազնիւ թուղթ։ Կազմ՝ լաքապատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով զարդեր։ Թղթեանց պահպանակներ սկիզբն ու վերջը մէկական թուղթ։ Վանդամանդ՝ շատ լաւ։ Գիր՝ նորագոյն վարժ շղագիր։ Թանաք՝ սեւ, տեղ-տեղ նաեւ մանուշակագոյն։ Զարդարանք՝ ամէն էջ կարմիր շրջանակի մէջ առնուած է։ Դատարկ՝ Թղ· 1—4, 210բ—217բ։ Ժամանակ՝ 1914(՞)։ Գրիչ՝ Մալճեան Հ· Փիլիպպոս։ Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ Թղ· 5ա· «ի պատիւ աստուածային Փրկչին Ս· Հաղորդութեան երեսուն մատածական աղօթք»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Ճխտուս, իմ Աստուածս։ Նուիրեալ Ս· Հաղորդութեան։ Ով փրկիչ իմ Ճխտուս Քրիստոս...»։

1829

(Հին թիւ չունի)

ՀՐԱՀԷՐ ԱՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ (Ա· Հատոր)

1912

ՄԱՈՒԷՐ (ՎԻԵՆՆԱ)

Թուղթ՝ 107, իջակալուած 1—207։ Մեծութիւն՝ 17·5×13։ Պրակ՝ չեն նշանակուած։ Գրութիւն՝ միասիւն 11·5×8·5։ Տողը՝ 13։ Նիւթ՝ հաստկեկ ազնիւ թուղթ։ Կազմ՝ լաքապատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով զարդեր, ոսկեզօծ խաչ մը, կոտրիքը ոսկեզօծ։ Թղթեանց պահպանակներ սկիզբն ու վերջը, մէկական դատարկ թուղթ։ Վանդամանդ՝ շատ լաւ։ Գիր՝ նորագոյն վարժ եւ գեղեցիկ շղագիր։

ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ ամէն էջ կարմիր շրջանակի մէջ առնուած: ԶԱՐԴ՝ Թղ· 6: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 7ա եւ 41ա, սեւ մելանով: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 3բ, 4բ, 105բ—107բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1912: ԳՐԻՉ՝ Մալճեան եղ· Փիլիպպոս: ՏԵՂԻ՝ Մաւէր (Վիեննա): ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 5ա եւ 4ա:

Մատեանս է՝ «Հրաւէր Սուրբ Հաղորդութեան Թարգմանեց ղերմաներէնէ Եղ· Փիլիպպոս Մալճեան Մաւէր 1912»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 6բ· «Հրաւէր: Որդիք Աստուծոյ փութացէք եկէք···» (3 տունով ոտանաւոր մը):

Թղ· 7ա· «Քահանայապետական կոնդակը 20 Դեկտեմբեր 1905 եւ Ս· Հաղորդութեան նկատմամբ լրացուցիչ կոնդակներ»:

Թղ· 41ա· «Ս· Հաղորդութեան զարմանալի ազդեցութիւնները»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 4ա· «Նուէր որդիական սիրոյ առ Վ· Հ· Պօղոս Վ· Զաքարեան վերակացու Վարժարանիս ի տօնի անուան»:

Թղ· 5ա· «Մեծարգոյ Հայր: Անցան լինձի համար ղպրոցական տասնեակ երջանիկ տարիներ եւ դուցէ այս ղիւղող առիթն անդամ մըն ալ ձեռք չկարենամ ձգել, անոր համար փութացի, իբրեւ երախտապիտութիւն այն անցեալ տարիներու իմ վրաս տարուած խնամոց, այս ղրքոյկս Հրամանոց նուիրել, զիտակից ըլլալով մանզամայն թէ ոչինչ համեմատութիւն ունի այս գործը Ձեր ըրածներուն հանդէպ, սակայն զիս առ այս դրդողը չարժառիթը կը յուսամ թէ բաւականաչափ տեղը կը լեցնէ, վասն զի ճշմարիտ է այն խօսքը թէ· Սիրտ երախտագէտ, միշտ իսկ եւ յաւէտ իւր բարերարին զոհար է անդին: Գրքոյկս բնագրին ոչինչ մէկ մասն է, սակայն միտք ունիմ ապագային ամբողջը թարգմանելու եւ եթէ կարելի է այսու առիթ ըլլալ, հայ կաթուղիկէ հասարակութեան մէջ Քահանայապետին բազձանաց համաձայն Ս· Հաղորդութեան մեր ձեռնարկն առաւել եւս տարածելու»:

1830

(Հին թիւ չունի)

ՀՐԱԽԷՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ (Բ· Հատոր)

ՄԱՈՒԷՐ (ՎԻԵՆՆԱ)

1913

ԹՈՒՂԹ՝ 129, իջակալուած 1—236: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×13: ՊԱԿՈՒՐ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն՝ 12×8·5: ՏՈՂՔ՝ 13: ՆԻՒԹ՝ հաստկեղ ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ լաթապատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով զարդեր, սկիզբը ոսկեզօծ խաչ մը, կտուրքը ոսկի: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ նոր վարժ գեղեցիկ շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ ամէն էջ կարմիր շրջանակի մէջ առնուած է: ԶԱՐԴ՝ Թղ· 3բ: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 6ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 3բ, 119ա—129բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1913: ԳՐԻՉ՝ Մալճեան Հ· Փիլիպպոս: ՏԵՂԻ՝ Մաւէր (Վիեննա): ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց տես անուանաթերթը Թղ· 3ա եւ 4ա:

Մատեանս է՝ «Հրաւէր Ս· Հաղորդութեան, գրեց Հ· Հենրիկոս Միւլլէր Բ· Ս· Ը·, Թարգմանեց Եղ· Փիլիպպոս Մալճեան, Մաւէր 1913»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Հրաւէր Ս· Հաղորդութեան, ճամբորդ ենք ամէնքս այս երկրի վրայ···» (4 տուն չափական):

Թղ· 7ա· «Ս· Հաղորդութեան հեռաւոր պատրաստութիւն»:

Թղ· 36բ· «Մերձաւոր պատրաստութիւն Ս· Հաղորդութեան եւ անոր յաջորդող շնորհակալութիւնը»:

Թղ· 72ա· «Հաղորդութեան օրերուն համար առօրեայ կերմեռանդութիւններ»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 4ա· «Առ մեծարգոյ եւ վերապատուելի Հ· Պօղոս Վ· Զաքարեան վերակացու Վարժարանիս Մխիթարեան ի նշանակ երախտապիտութեան եւ սիրոյ»:

1831

(Հին թիւ 190 եւ 194)

ՈՒՄՊԷՏ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՐԻԵՍՏ

ԹՈՒՂԹ՝ 375, իջակալուած 1—633 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12·5: ՊԱԿՈՒՐ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·5×7·5: ՏՈՂՔ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, մէջէն հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական դատարկ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ գեղեցիկ ճօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 36ա մեծ մասով, 58բ մեծ մասով, 81բ, 95բ մեծ մասով, 106բ մեծ մասով, 109բ մեծ մասով, 121ա մեծ մասով, 147բ վարի կէսը, 152ա մեծ մասով, 154բ վարի կէսը, 158, 171—174, 206ա մեծ մասով, 217ա մեծ մասով, 338—371: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, տես նախատաթերթը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ «Ումպէտ իմաստասիրական Գերապայծառ Գերապատիւ Տէառն Տէառն Աստուածատրոյ Վարդապետի Բաբիկեանց Ջուղայեցւոյ՝ Արքեպիսկոպոսի սրբոյ Էջմիածնի եւ Ընդհանրական Աբբայի Մխիթարեան Մխիթարեան Թրիեստոյ եւն·»: (Հմմտ· Զեռ· թիւ 2191):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ի վերայ զաղափարի: Քանզի այս առաջին ներգործութիւն մտաց որպէս վերադրոյն ասացաք, յարգի է յոյժ, եւ յոժի ղծանօթութեամբք իրաց···»:

Թղ· 27բ· «Ի վերայ հեթադրութեան»:

Թղ· 31բ· «Սահման յորջորջման»:

Թղ· 32ա· «Ի վերայ նախադասութեանց»:

Թղ· 36բ· «Ի վերայ ձեռնարկութեան»:

Թղ· 59ա· «Ի վերայ յարանուանց»:

Թղ· 66բ· «Ի վերայ առորոգութեանցն ուր եւ կալ»:

Թղ· 67ա· «Թէ որով ներգործութեամբ մտաց բնութիւնն լիցի ընդհանուր»:

Թղ· 72բ· «Ի վերայ սահմանի»:

Թղ· 74ա· «Ի վերայ չարժութեանց մարմնոց»:

Թղ· 77բ· «Արդեօք աչխարհս լիցէ յաւիտենից»:

Թղ· 80ա· «Սահման յորջորջման»:

Թղ· 80բ· «Նչանք փոխոխակի հանդիսականք»:

Թղ· 81ա· «Վասն անդրադարձութեան նախադասութեանց»:

Թղ· 82ա· «Ի բովանդակութենէ Աստուածաբանութեան սրբոյն Թովմայի հրեչտակային վարդապետի: Մասն Ա: Խնդիր տակային վարդապետի: Մասն Ա: Խնդիր ԺԶ·՝ Ի վերայ սկզբան տեսողութեան արարածոց, յերիս պրակս բաժանեալ»:

Թղ· 152բ· «Ի վերայ վերածութեան հաւաքանութեանց առ անկարելին»:

Թղ· 155ա· «Ի վերայ զանազանութեան զործնական եւ տեսական գիտութեանց»:

Թղ· 159ա· «Ի վերայ բանական հոգւոյ»:

Թղ· 161ա· «Թարգմանեալ ի գրոց փիլիսոփայութեան Վ· Հ· Փլակիդոսի Հռէնցի Լիսոփայութեան Վ· Հ· Փլակիդոսի Հռէնցի Լիսոփայութեան Վարդապետի Հատ· Ա·, ի կարգէ սրբոյն Բենեդիկտոսի Հատ· Ա·, Վիճ· Գ·, Ժ· Դ·: Պրակ Գ·՝ Արգիօք գոյութիւնն ըստ ինքեան առանց քանակութեան չունիցի՞ ամենեւին զէական զատմամբ եւ մասունս»:

Թղ· 175ա· «Ի վերայ ունակութեանց: Ի բովանդակութենէ աստուածաբանութեան հրեչտակային վարդապետին եկեղեցւոյ սրբոյն Թովմայի Ակուինացւոյ Թարգմանեալ: Թաւալին մասէն երկրորդի մասին: Խնդիր Թ·՝ Ի վերայ ունակութեանց ընդհանրապէս, ըստ հայեցեան նոցա»:

Թղ· 189ա· «Խնդիր Ը·՝ Ի վերայ ենթակայի ունակութեանց»:

Թղ· 206բ· «Խնդիր ԸԱ·՝ Ի վերայ պատճառի ունակութեանց ըստ Ծննդեան նոցա»:

Թղ· 217բ· «Խնդիր ԸԲ·՝ Ի վերայ յաւելուածոյ ունակութեանց»:

Թղ· 227բ· «Խնդիր ԸԳ·՝ Ի վերայ ապականեան եւ նուազութեան ունակութեանց»:

Թղ· 245բ· «Ձառ ի վերայ առարկայի առհասարակ»:

Թղ· 254ա· «Ի վերայ տրամաբանութեան»:

Թղ· 272ա· «Ի վերայ գիտելութեան էակի բանի»:

Թղ· 276ա. «Արդեօք տրամաբանութիւնն իցէ գիտութիւն»:

Թղ· 278ա. «Ի վերայ դերազանցական առնչութեանց ի փիլիս· Սարասպուրկի Ֆիզ· Գ· գիրք 2»:

Թղ· 183բ. «Մնդրի թէ արդեօք փոխադարձ առնչութիւնն ստորոգութենական եղերի կերպաբար առ առնչական ինչ ստորոգութենական թէ առ բացարձակ ինչ»:

Թղ· 288բ. «Արդեօք ընդհանուրն մնա՞յ ի ներզործական ստորոգութեան»:

Թղ· 306բ. «Ճառ ի վերայ չարժման առհասարակ»:

Թղ· 314. «Արդեօք առնչութիւնն դանադանի յիւրմէ հիմանէ, թարգմ. ի փիլիսոփայ· Սալեզ·»:

Թղ· 372ա. «Ցուցակ իմաստասիրական դպրութեանս»:

1832

(Հին թիւ 313)

ԿԱՂՈՒԱԾՈՑ Ի ՀԻՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ

1850էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 230: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×11: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15×9: ՏՈՂ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հաստկեկ, կապոյտ-կանաչի զարնող հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կազմահան եղած: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, միայն առջեւի պրակը բաժնուած է մարմնէն: ԳԻՐ՝ անցման նստրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 33—34, 35բ, 83, 84բ, 98—100, 101բ, 122բ մեծ մասով, 123—125, 126բ, 222բ—230ա, 230բ մեծ մասով: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1850էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ. Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քաղուածոյք», կամ աւելի ճիշդ «Հաւաքածոյ» հին մատենագրութեան մը հեղինակներու մօտ գործածուած ասութիւններու եւ ոճաբանութեանց: Տես՛ նաեւ Հեռ· Թիւ 1817:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա—32բ· «Ճեւսեբեայ կեսարացւոյ: Քրոնիկոն Մ· Ա·: Ընդ պէսպէս մատեանս առաջնոյ պատմութեանց անցք···»:

Թղ· 35ա—82բ· «Բ·՝ Ցովհաննէս կաթողիկոս, Պատմութիւն Հայոց: Բանական առաքինութեամբ եռուն մեզ զկարգս պատմութեանց···»:

Թղ· 84ա—97բ· «Գ·՝ Ցովհաննէս Օձնեցի: Եկեղեցական կանոնք եւ ճառ ընդդէմ Պաւղիկեանց: Համբերողացն նախատիպ մեծն Ցովբ ասէր երբեմն յիւրում բանսն նեղեալ ի փորձանացն արկածից· Ո՞վ առնէր զիս ըստ աւուրցն առաջնոց···»:

Թղ· 101ա—122բ· «Դ·՝ Եղնիկ Կողբացի: Եղծ ազանդոց: Զմխոս յատակել եւ զկորհուրդս սրբել, զյղյղս չարժմանց պարզել»:

Թղ· 126ա—222ա· «Ե·՝ Ցովհան Ոսկի Բերան: Մեկնութիւն յաւետարանադիրն Մատթէոս: Սրբական վարս ընծայեցուցանել: Ինքն ինքեամբ եղիա զնոցա մատոյն յատակութիւն···»:

Թղ· 230բ· «Ցանկ»:

1833

(Հին թիւ չունի)

ՔԱՐՈԶ ՍԻՄԷՈՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՑԱՒՈՒՐ ԱԻԱԳ ՈՒՐԲԱԹՈՒ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 12, իջակալուած 1—18: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·4×11·3: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×8·5:: ՏՈՂ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ Թղթակազմ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նստրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2, 12: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ ԹՐ դարու վերջը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 2բ· «Առաքեցաւ ձեռագիրս ի ձեռն Հ· Ցովս· Տէր-Մարգարեանի: կ· պ· 1 Մարտ 1920»:

Մատեանս է՝ «Քարոզ Սիմէօնի կաթուղիկոսի (Երեւանցի 1763—1780) յաւուր աւագ ուրբաթու ի բանն· Եւ եղիցի օրն այն ոչ տիւ իցէ եւ ոչ գիշեր: Զաքարիա 19»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Սարսափիմ ով սիրելիք վասն նոր նշանացն որք երեւին այսօր, քանզի ոչ գիտեմ թէ ո՞րպիսի օր է այս եթէ տիւ՝ ո՞ւր է գեղեցիկ լոյսն, եթէ գիշեր՝ գի՞նչ է պղեցիկ լոյսն, եթէ գիշեր՝ գի՞նչ է նորանչան սուգս···»: Վերջ՝ «որոյ վասն նորանչան սուգս···»: Վերջ՝ «որոյ վասն նորանչան սուգս եւ կսկծանացն կցորդ լիցուք եւ փառացն հաղորդ»:

1834

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏՈՅՆ ՎԱՍՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՀԱՒԱՏՈՑ ՑԱՄԻ 1790

1800ի սկիզբները

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹ՝ 28: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·2×13: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×8, շատ տեղեր սրբագրութիւններով: ՏՈՂ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ միջակ հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ նոր կիսալաք ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբը 7 թուղթ, վերջը 1: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ Թղ· 1—22ա հին շեղագիր, նստրգրի շատ մօտ, 22բ—26բ՝ նոր շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 27—28: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի առաջին կէսին: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չկայ յատուկ իմաստով, ամբողջը յիշատակարան մըն է, իմքինն: ՆԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ՝ Թղ· 1ա· «Նուիրեալ ի գիւտէ Աստուածեան Մխարանից Օրթաքէօյ կ· Պոլսոյ 1907»:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Պատմութիւն մատնութեան, չարչարանաց, նախատանաց եւ ի բանտ արկանելոյ յէջմիածին եւ զերծանելոյ անտի եւ մահուան Ախալցխայի Տէր Սահակ պատուելի քահանային ի պատճառս ուղղափառ հաւատոյ, որ եղեւ չուրջ 1790 ամօք»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Է: Սիրեցելոյ եղբօր յարգոյ պատիւ Տեառն Գրիգորի սրբակրօն մեծաջան եւ բարեխնամ քահանայի: Ընկալայ զգերութիւն պատասխանւոյ չնորհածիր մատնդ···»:

Թղ· 2ա· Սկիզբն՝ «Զայսպիսի անցս սորա երբեւ ականատես ոչ կարեմ առնել քեզ, զի իրրեւ ականատես ոչ կարեմ առնել քեզ, զի եւ ես յայնժամ ի Սեւան յաքսորս էի···» եւ ես յայնժամ ի Սեւան յաքսորս էի···» վերջ՝ «ահա քեզ համառօտիւ զամենայն անցս մատնութեան պատուելի Տէր Իսահակ քահանայի արարի, զորչափ ի ճշմարտութենէ ունէի»:

Թղ· 7ա· «Իսկ անցք մեր որ յէջմիածին, զոր ի բերանոյ մերմէ լսել ցանկասդ այս են եւ այսպիսի: Զառաջինն ի գրելն քեզ որ կամէր ինձ աւետիս մխայն մատուցանել, զերծանիլս իւրով հանգամանօքն մխայն պատմեցի···»: Վերջ՝ «այս են դիպուածք պատմեցի···»: Վերջ՝ «այս են դիպուածք մեր եւ փորձութիւնք կրեալ յէջմիածին եւ կերպ ազատութեանս, զոր լիով համառօտեցի քեզ: Եւ մնայ մեզ այժմ յաւարտ թղթոյս զմխոս երկուց թղթոց ծայրաքաղ առնել քեզ, եթէ յորդորական թղթոյն որ առ կաթուղիկոսն եւ եթէ պատասխանական թղթոյն զոր գրեցաք ընդդէմ բանիցն նորին կաթուղիկոսի, որպէս խոստացեալ եմք ի մէջի անդ պատմութեանս»:

1835

(Հին թիւ չունի)

ԱՄԻՍ ՄԱՐԵՄԱՑ

ՎԻԵՆՆԱ 1882

ԹՈՒՂԹ՝ 86, իջակալուած 1—159: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·4×11·2: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×7·5: ՏՈՂԻ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ ճորագոյն բարակ ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ լաթածածկ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ շատ գէշ, խոնաւութենէ շատ վնասուած: ԳԻՐ՝ ճոր շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 80ա մեծ մասը, 80բ, 82բ—86բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1882: ԳՐԻՉ՝ Ամբիկեան Հ· Օգոստինոս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՏԷՐ՝ գրիչը: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ հմմտ· Թղ· 81բ:

Մատեանս է՝ «Ամէս Մարեմայ»: Մայիս ամսուայ իւրաքանչիւր օրուան համար մտածական մը եւ աղօթք մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Պատրաստուիլ: երեք այլ եւ այլ պատճառք են, որ յորդորել պարտին զքեզ առ ի մեծարելոյ զերանելի կոյսն Մարիամ...», 4ա՝ *Օր Ա·՝ Ցղուիլն*, 7բ՝ *Օր Բ·՝ Ցղուիլն*, 9բ՝ *Օր Գ·՝ Ցղուիլն*, 11բ՝ *Օր Դ՝ Ծնունդ*, 14ա՝ *Օր Ե·՝ Ծնունդ*, 16բ՝ *Օր Զ·՝ Ծնունդ*, 19ա՝ *Օր Է·՝ Ընծայումն*, 21ա՝ *Օր Ը·՝ Ընծայումն*, 23ա·՝ *Օր Թ·՝ Ընծայումն*, 25բ՝ *Օր Ժ·՝ Աւետիք*, 28ա՝ *Օր ԺԱ·՝ Աւետիք*, 30ա՝ *Օր ԺԲ·՝ Աւետիք*, 32ա՝ *Օր ԺԳ՝ Ակնկալութիւն*, 34ա՝ *Օր ԺԴ·՝ Ակնկալութիւն*, 36ա՝ *Օր ԺԵ·՝ Ակնկալութիւն*, 38բ՝ *Օր ԺԶ·՝ Սրբութիւն*, 40բ՝ *Օր ԺԷ·՝ Սրբութիւն*, 42բ՝ *Օր ԺԸ·՝ Սրբութիւն*, 44բ՝ *Օր ԺԹ·՝ Յաւք*, 46բ՝ *Օր Ի՝ Յաւք*, 49ա՝ *Օր ԻԱ·՝ Յաւք*, 51բ՝ *Օր ԻԲ·՝ Ուրախութիւնք*, 53բ՝ *Օր ԻԳ·՝ Ուրախութիւնք*, 55բ՝ *Օր ԻԴ·՝ Ուրախութիւնք*, 57բ՝ *Օր ԻԵ՝ կեանք*, 60բ՝ *Օր ԻԶ·՝ կեանք*, 63բ՝ *Օր ԻԷ՝ կեանք*, 66ա՝ *Օր ԻԸ՝ փոխումն*, 68բ՝ *Օր ԻԹ՝ փոխումն*, 70բ՝ *Օր Լ·՝ փոխումն*, 73ա՝ *Օր ԼԱ·՝ Մատծուիլն վերջին*:

Թղ· 77ա· «Ողջ լեր թագուհի... Ողջոյն թագուհի երկնաւորաց... Օրհնեսցէ զքեզ սրբուհի կոյսն...» եւ լատինացեան լիթանիան հետեւող աղօթքներով:

Թղ· 81ա· «Ցանկ»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 81բ· «Ի փ(առս) Մ(էջին) Ա(ստուծոյ) եւ է պ(ատիւ) Ս(բոյ) կ(ուսին) Մ(արիամայ) 27· 8· 82: Հ· Աւգոստինոս Ամբիկեան»:

1836

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՐՑՄՈՒՆՔ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 30, իջակալուած 1—58: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×11: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×7: ՏՈՂԻ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին գօրաւոր կապոյտ գաբլոյ հաստկեղ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ գունաւոր քղքեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ, տեղ-տեղ մկլաքը ներծծուած: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 30: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Հարցմունք քերականութեան», նոյն ընդ Ձեռ· Թիւ 2277 ներկայս չունի միայն Թիւ 2277ի վերջաբանութիւնը ուստի կը վերջանայ՝ «*Բաղադրութեամբ երկաթագիր պրոց, որ եւ ասի վակագիր*» (*Թղ· 29բ·*):

1837

(Հին թիւ 202 եւ 142)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1808

ԹՈՒՂԹ՝ 314, իջակալուած 1—624: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16·3×11·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×8: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին գոյաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ քղքեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է գործածութենէն ջայրուիլ ու պատառոտուիլ, ԳԻՐ՝ շատ մաքուր անցած ճօտրգիր, տեղիքները եւ կոչումները շատ մանր ու բարակ սրածայր փետուրով գրուած: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի, բացի Թղ· 3ա-ի վրայ գտնուող ֆանի մը կէս զարդագիրերէ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ—2բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1808: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տեսական աստուածաբանութիւն», խորագիրը նոյն ընդ *Ձեռ· Թիւ 1682*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրս նոյն ըլլալով բնագրով *Թիւ 1684* Ձեռագրի հետ, հոս կու տանք միայն վիճաբանութիւններու ըղքահամարները: *Ա·՝ Թղ· 3ա, Բ·՝ 45բ, Գ·՝ 117ա, Դ·՝ 182բ, Ե·՝ 196ա, Զ·՝ 251բ, Է·՝ 264ա, Ը·՝ 288բ: Ցանկ՝ 314բ*, որ կ՛ընդհատի երկրորդ վիճաբանութեան երրորդ յօդուածով, թուղթեր ինկած ըլլալով:

1838

(Հին թիւ 320 եւ 241)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1797էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 212, իջակալուած 1—341 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12: ՊՐԱԿԻ՝ միայն մինչեւ 31 նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·5×7·5: ՏՈՂԻ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին, գօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ տախտակ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր, շատ մաքուր եւ ճաշակաւոր, խորագրերը բոլորգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ ձակատազարդ եւ զարդագիր՝ տպագրուած Թղ· 4ա եւ 147ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 192ա վարի կէսը, 192բ, 195բ—212բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1797էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ ոչ գրչի՝ տպագիրի կողմին ներքին երեսը:

Մատեանս է՝ «Տեսական Աստուածաբանութիւն Բ· Հատոր: Ճառ ի վերայ Հաւատոյ»: Հմմտ· *Ձեռ· Թիւ 1697*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Վիճաբանութիւն Դ·՝ Ճաղաղս ծայրագոյն քահանայապետին»:

Թղ· 147ա· «Վիճաբանութիւն Ե·՝ ի վերայ հանրական ժողովոց»:

Թղ· 193ա· «Ցանկ»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Հետագային, Առաջին կողքին ներքին երեսը՝ «*Ճամբ Տետռն 1797 ի 1 Սեպտեմբերիսը՝ Ճամբորդեցայ Սմիւռնայէ Սմիւռնա, կոստանդնուպօլսեցի Սիմէոնեան Վ· Հ· Յովհաննէս Վարդապետեան յառաջ քան զչուելն ի մեծն Պօլիս, յիշատակ եթող զվերջս ի մեծն Պօղոս Մխիթարեան Հարց Վանաց Սրբոց Վկայից ի Թրեստ*»:

1839

(Հին թիւ 196)

ԵՐԳԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ (°) ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 198: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·2×11·5: ՊՐԱԿԻՐ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·5×7·3: ՏՈՂԻ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ ճոր ղողկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ լաթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճոր շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 53բ մեծ մասով, 54ա—117բ, 30բ—157բ, 166—198: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Երգարան ազգային եւ ժողովրդական երգերու», ունի նաեւ Թղ· 118—130՝ *ֆրանսերէն եւ իտալերէն*, 158ա—165բ՝ *գերմաներէն* երգերու բաժին մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «*Երգ Հայաստանի վրայ: Մէյ մ'ալ, ոհ այն մեր հայրենի չէն երկիրներ տեսնէի...*» (2 տուն):

Թղ· 4բ· «*Երգ Բարեկենդանի: Ակռաւին մեծ կարասին բոլորտիքն են բազմեր...*» (5 տուն):

Թղ· 5ա· «*Ներբող արի Վարդանայ: Ի պարս ընտրելոց վեհից դիւցազանց...*» (7 տուն):

Թղ· 5բ· «*Երգ: Փողք հնչեն, չաչեն գէնք, այերք թնդան...*» (4 տուն):

Թղ· 6ա· «*Առ կոյն Մարիամ: Շուչանա-գեղ դու օրիորդ, պսակ վարդից կոյս Մարիամ...*» (6 տուն):

Թղ· 7ա· «*Երգ Վարդանանց զօրականաց եւ այլոց զօրավարաց Հայոց: Օն առ ելյուք ի դաշտ, ի կողմն մեծ Արտազու...*» (3 տուն):

Թղ· 8ա· «*Երգ Աբբահօր մերոյ: Համեաց այսօր Տէր մարդասէր, հայել ի մեր ազնիւ Հայր...*» (2 տուն):

Թղ· 8բ· «*Մտիկն երկինք երգել աղեօք պինդարեան...*» (1 տուն):

Թղ· 8բ· «*Երգ ամենասուրբ կուսին Մարեմայ: Ով ամենասուրբ, ով բազումդողորմ քաղցր միշտ կոյս Մարիամ...*» (1 տուն):

Թղ· 9ա· «*Երգ Աստուածայ: Պահէ Աստուած ու պաշտպանէ կայսրն ու երկիր մեր անքուն...*» (4 տուն):

Թղ· 9բ· «*Ցիսուս Քրիստոս մեզ ծնաւ ուրախ լերուք ամենեքեան...*» (11 տող):

Թղ· 10ա· «*Լուրջ լերուք ընկերք, մի լիջիք խոժոռ յակըմբի...*» (5 տուն):

Թղ· 10բ· «*Հուրն սիրոյ իմոյս ապրի, միշտ ի խարոյկ սրտիս վառի...*» (7 տուն):

Թղ· 11բ· «*Ով ամենուն մէկ հատիկ յոյս, դու սուրբ կոյս...*» (5 երկար տողեր):

Թղ· 12ա· «*Երգ Քահանայապետի: Անդ ու կեփայ հանդչին ոսկերք, հիմն հաւատոյ կայ անվրդով...*» (1 տուն):

Թղ· 12ա· «*Մեծի սիրոյն տիպ դեղեցիկ, զանձն ընծայեաց չընաչխարհիկ...*» (2 տուն):

Թղ· 12ա· «*Աւաղ աս ինչ ցաւեր, սիրտս պատեր...*» (3 տուն):

Թղ· 12բ· «*Ոչ ըզպինդարեան խնդրեմք հնարաւոր երգոց պաճուճանս...*» (4 տուն):

Թղ· 14ա· «*Որպէս ամպ արագ սրանայ, հողմ թեթեւ սահեալ թռչի...*» (1 տուն):

Թղ· 14բ· «*Զունեղով ինչ բաւական, մերոյ սիրոյս դրաւական...*» (2 տուն):

Թղ· 14բ· «*Երգ Աբբահօր: Տուր Տէր դոչել ի մի բերան առ քեզ որ ես Տէր կենաց...*» (2 տուն):

Թղ· 15բ· «*Տեսէք բազմեալ կայ յօդոց կամարի բարձրեալն ի գահոյս...*» (8 տուն):

Թղ· 16բ· «*Շնորհ ունիմք քեզ ո երկինք, որ զայս օր ծագեցեր դարձեալ ուրախութիւն մեր...*» (2 տուն):

Թղ· 17ա· «*Գարունն էր կենացս դեռ, երկինք ինձ նայէր հաչտ...*» (5 տուն):

Թղ· 17բ· «*Աւն արիւք յերդ եղբարք, աւն որդւոց ջերմ բարբառք հնչեսցեն արդ...*» (3 տուն):

Թղ· 18ա· «*Տաղ ի վերայ դինւոյ: Արփիագեղ կառք արեւուն ի մէջ երկրի բոցաճեմէ...*» (2 տուն):

Թղ· 18բ· «*Միշտ հոսեսջիր քաղցր եւ հեզիկ, իմ սիրելի վտակ փոքրիկ...*» (2 տուն):

Թղ· 19ա· «*Հայեաց յՈւխտ մեր որ յամպս նստիս, ի ջերմ աղօթս հայեաց հաճ...*» (4 տուն):

Թղ· 19բ· «*Ոհ աս ինչ ընքեղ գիշեր, ցորեկ ալ մարդ չի յիշեր...*» (1 տուն):

Թղ· 19բ· «*Երգ Քահանայապետի: Ուր սուրբ Պետրոս չիրիմ զրուած, եւ Հռովմայ սիրտը կենդանի...*» (1 տուն):

Թղ· 20ա· «*Զրույցք են 'ւ թէ գարք առնեն յորոչ չափ գարձադարձ...*» (4 տուն):

Թղ· 20բ· «*Աւաղ աս ինչ ցաւ էր սիրտս պատեր, խեղճ է իմ վիճակս աւաղ...*» (2 տուն):

Թղ· 21ա· «*Բնաւ լեյ՞ հնար ասել որպէս պերճ վարդամատն աչալուրջք...*» (2 տուն):

Թղ· 21բ· «*Առ գառն անմեղ: Ուստի կու գաս դու գառնիկ, չեմ կրնար ըսել մարիկ*» (8 տուն):

Թղ· 22ա· «*Ո պայծառ իրրեւ չուշան, վարդ ծագեցար, արծարծեր...*» (1 տուն):

Թղ· 22ա· «*Զէ ճշմարիտ թէ ուղղուածքիւն իւյէ իսկ, անուն է պարագ, յորմէ բնաւ գերծ չէ ոք...*» (6 տուն):

Թղ· 23ա· «*Ձգունքս անձին հարցափորձեն, ահա վերջ է...*» (1 տուն):

Թղ· 23ա· «*Շարական: Աղբեր կենաց եւ վերկութեան մերոյ Հոգի Հօր եւ Որդւոյ...*» (1 տուն):

Թղ· 23բ· «*Ըզքեզ սուրբ Հայր Աստուածիչ, բազձամ գովել ի սերտ սրտէ...*» (3 տուն):

Թղ· 23բ· «*Հրաւէր առ քալաղունս Մարիկոնեան առհմին: Տաճարք վակեալք սին հրապարակք, լռեն աղօթք, ոչք կոծեն...*» (5 տուն):

Թղ· 24ա· «*Օն դուք սէգ ազգ Արեայ, երկինք են ձեզ հովանի...*» (3 տուն):

Թղ· 24բ· «*Հառաչանք: Քանի լացաւ Երասխ զարեր, պերճ Այրարատ քուն ես դեռ...*» (5 տուն):

Թղ· 25բ· «*Նրաիսյս Արամայ առ զօրան: Հայկեան որդիք օն եկայք, ելցուք ի մարտ պի՞ յամր կայք...*» (4 տուն):

Թղ· 26բ· «*Զեն օրերս մեզ խնդութեան, օն եկէք մեք միասն...*» (3 տուն):

Թղ· 27ա· «*Եկ ով սուրբ Հոգի յոտակ հուր, Հանգիր ի լեզուս մեր այսահար...*» (2 տուն):

Թղ· 27բ· «*Դու ժանտ վտակ այր ուխտանենգ, եղեւ աչխարհս քեզ աւերակ*» (6 տուն):

Թղ· 28ա· «*Վահանայ վերջին պատերազմը իր մէկ պինդորէն պատմուած: Գիշերը նոր էր անցեր, ոսկեճամանչ արեւէն...*» (19 տուն):

Թղ· 31ա· «*Հայերուն զգացմունքն ու ոգերը: կասիր աղէ, անապորոյն դու լչխան, տես պինչ վայրք են, զոր տաս հրոսիդ ի կոխան...*» (10 տուն):

Թղ· 32բ· «*Քաչաց արեան եմ ծնունդ, աչկունքս վառեալ ի հուր...*»: (3 տուն):

Թղ· 33ա· «*Կըռունկ ուսում կու գաս, ծառայ եմ ձայնիդ...*» (10 տուն):

Թղ· 34բ· «*Շառաւիղ բարի, տոհմին Մամիկոնեան, Աւիւծ անվեհերը, արի ախոյեան...*» (1 տուն):

Թղ· 34բ· «*Տաղ ի վերայ Տրդատայ: Ծաղիկ պայծառ վարդ թերաթաց, վայելչագեղ չուչան հովտաց...*» (5 տուն):

Թղ· 35ա· «*Տաղ ի վերայ Գայլ Վահանայ: Նեա թափանցիկ սուսեր հատու երկբերան, խայթոց մահու ահեղ գնդիկ պարսկական...*» (5 տուն):

Թղ· 36ա· «*Տաղ ի վերայ Սմբատայ Մամիկոնեան: Թագ փառաց մերոց այր ցանկալի, Գոհար անգին գանձ գովելի...*» (6 տուն):

Թղ· 36բ· «*Տաղ ի վերայ Վասակայ: Վասակ ախրագործ, այր չարագլուխ, ընդդէմ Քրիստոսին ժըպիրհ մարտագիր...*» (4 տուն):

Թղ· 37ա· «*Երգ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին: Ազգն Հայոց մինչ թափառէր, ի մէջ մեղաց յոյժ խարխափէր...*» (9 տուն):

Թղ· 38ա· «*Տաղ ի վերայ Գագիկ Թագաւորին: Աւիւծ հզօր Բագրատունի, պինննչես յայդ անլոյս գիրն...*»: (5 տուն):

Թղ· 38բ· «*Ի վերայ արքայից կիլիկեցւոց: Ոստ բարեգեղ ճիւռ օրհնութեան, մեծդ Ռուբէն սեպուհ իչխան...*» (6 տուն):

Թղ· 39բ· «*Մատեաց ստորոտը հրաժեչտ: Ինչ գարեր ոհ պերճ Մասիս, պատեց աս ոտքդ չուչան ու վարդ...*» (3 տուն):

Թղ· 40ա· «*Գաղթող Հայ մը: Մնաս բարով իմ բերկրալից որրոցըս, պերճ Մասիս՝ յաւէտ մընաս բարով...*» (5 տուն):

Թղ· 40բ· «*Մեծին Տիգրանայ մէկ զօրականին պատերազմի օրն իր հայրենեացը տուած հրաժեչտը: Գիչերն անցաւ լոյսն*

առաքեան լերան սարէն եկ երեւան…» (4 տուն)։

Թղ· 41բ· «Արեւելք։ Առ մեծըն Հայք, տուն Թորգոմի յազգ եւ ծընունդըն Յարեթի» (4 տուն)։

Թղ· 42ա· «Էջմիածին։ Եւ արդ քեզ բանիւ բերեմ։ Հայաստանեայց եկեղեցի…» (22 տուն)։

Թղ· 44բ· «Անի։ Իբրու հըմուտ լալեաց բանի, եւ քաջ տեղեակ այրման սըրտի…» (31 տուն)։

Թղ· 48բ· «Բիւր լուրջ ճայնիւ օն գոչեցէք, Դրուժան, դրուժան…» (4 տուն)։

Թղ· 50բ· «Ելանք գայինք Քէօյտաշ, եէնի խամամին, բերին չաթալ փայտ մը առջիս դըրեցին…» (5 տուն)։

Թղ· 51բ· «Փաթիշահըմ պին եաչա, ասքէրին իլէ պին եաչա…» (5 տուն)։

Թղ· 52ա· «Հայրենեաց սիրով վառուած վէհ սրտեր, ի՞նչ կը յապաղէք ելլել ի հանդէս…» (2 տուն)։

Թղ· 52բ· «Նորաբոյս խայրիկ, մանկունք Հայկեան, օն մատիք յայս վէհ հանդէս…»։ (1 երկար տուն)։

Թղ· 118ա· Ֆրանսերէն երգեր։

Թղ· 125բ· Իտալերէն երգեր։

Թղ· 127ա· Լատիներէն երգեր։

Թղ· 158ա· Գերմաներէն երգեր։

1840

(Հին թիւ 181)

ԱՍՄՈՒՆՔ ԴՊՐԱՏԱՆԱԿԱՆՔ

ԱՐԱՊԿԻՐ

1856

ԹՈՒՂԹՔ՝ 44։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16·7×11·2։ ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13·5×9·5։ ՏՈՂՔ՝ 19։ ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ ներագոյն ոդորկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ նօտրգիր, շատ մօտ հին շղագրի։ ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ։ ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 44։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1856։ ԳՐԻՉ՝ անյայտ։ ՏԵՂԻ՝ Արապկիր։ ՏԷՐ՝ Արապկերցի եկաւեցւոց Քրիստոսատուրեան Տիրացու Գրիգոր։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 2ա եւ Թղ· 1ա։

Մատեանս է՝ «Ամուսնք զպրատանականք հարազրեալ Յովսեփայ զերզոն վարդապետին Սաղմկեցւոյ»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2բ· «Յառաւօտեան պահու ի դուռն մարիլ մանկանց յուսումնարանն, կանգնեսցի ոմն ի դասատուաց եւ ասասցէ ի բերան զբարոյական զայս խրատս. Առ ձեզ են բանք իմ ով զումարեալ դասք ուսումնականաց»։ *6ա՝ «Զկնի քարոզ· եւ եւս խաղաղութեան… Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած զանձն պարգեւաց…»*։ *7ա՝ «Զկնի ասասցեն զաղօթս զայս· Տէր Աստուած ամենակալ, արարիչ եւ զոյացուցիչ երեւելեաց…»*։ *9բ՝ «Ապա սաղմոս ձիւ կամ ձիւե լման ասա։ Զկնի երգս այս յեղանակ Որ զխորհուրդ քո դալստեանդ, եւ կամ յայլ յարմարաւոր եղանակ – Անճառելի աղբիւր չնորհաց…»* (12 տուն)։

Թղ· 11բ· «Մէջօրէական ամուսնք ի ժամ ճաշոյն ի վերայ սեղանոյն։ Նախ երկու ի մանկանց ասասցեն ի թիւս սաղմոս ձիւդ. Բարձր առնեմ զքեզ եւն. մինչեւ ցվերջն, ապա հեռուեալ քարոզն. Եւ եւս խաղաղութեան… Գոհանալով բարերանեսցուք զամենատես պարգեւդ…»։ *12ա՝ «Ապա ասա զաղօթս զայս. Ամենակալ Տէր Աստուած բարերար, Տէր երկնի…»*։ *13ա՝ «Զկնի այս երգ ի նոյն եղանակ. Պարգեւատու անճառ չնորհաց…»* (12 տուն)։ *14բ՝ «Ապա Հայր մեր ի ճայն, եւ ապա պարկեշտաբար բազմեալ վայելեսցեն զպարգեւսն Աստուծոյ»*։

Թղ· 15ա· «Որպա յերեկոյեան ժամու, զոր ասել պարտ է դասատուի մանկանց. Որք գծանրութիւն աւուրս բարձեալ…»։ *18ա՝ «Ապա ասասցեն մանկունքն զերգս զայս. Ծով անսահման համայն բարեաց…»* (12 տուն)։

Թղ· 20ա· «Բանք մաղթանաց առ Հոգին Սուրբ Աստուծոյ, ի զիմաց ուսումնականաց մանկանց վարժարանին. Անապառելի, յարահոս աղբիւր բարութեան…»։ *21բ՝ «Երգ· Էականիդ անճառ չնորհաց…»* (10 տուն)։

Թղ· 22բ· «Աղօթք հարկաւոր ի Յովսեփայ քաջիմաստ վարժապետէ, ի վայելս մանկանց ուսումնարանին Արապկերու։ Եղբարք սիրեցեալք, աղաչեսցուք մխաբանական ձայնիւ…»։

Թղ· 24ա· «Երդ յերեկոյեան ժամու, որ երդի· Իսկականին մխակ Որդի։ Իսկականին մխակ Որդի, Յիսուս Քրիստոս Որդի Կուսի» (9 տուն)։

Թղ· 25ա· «Ընկալ Քաղցրութեամբն չափաբերեալ։ Ընկալ քաղցրութեամբ ով աղբիւր բարեաց…» (11 տուն)։

Թղ· 26ա· «Զափաբերութիւն Որդի Աստուծոյին։ Աբթնոյն Գրիգորի հիւսուածք աղերսից, խօսք ընդ Աստուծոյ ի խորոց սրտից։ Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ էի…» (9 տուն)։

Թղ· 27բ· «Ներբող ի նոյնոյ հեղինակէ ի վերայ Սուլթան Նէճմի Խանի, ի խնդրոյ Տաճկաց Նորահիւս բանի…» (14 տուն)։

Թղ· 29ա· «Ի գալ յարդեցեալ եղբօր Պատուելոյ։ Փաղանչանութիւն սիրոյն խակութեան…» (3 տուն)։

Թղ· 29բ· «Մակագրութիւնք յզելոյն վեհապէ իւրոյ ընդ աղախնածին զաւակին ոսանաւոր չափով։ Ի յարդանաց պատուոյ քոյ բուրաստանաց…» (10 տուն)։

Թղ· 30բ· «Ի նոյն քերթողէ է վայելս մանկանց։ Դրունք երկաթագիւղ սրտիս սենեակ կէ…» (3 տուն), որուն վերջինն է՝

«Որդեակ իմ սիրուն պօղոս նաղելի,
Խոսցին ի քեզ բանք մեր հոգելի,
Ուռճացեալդ յաւէտ յէական բարեօք
Ի ցեղ Ուրուրկեան որ Արապկերցի»։

Թղ· 31ա· «Ողբ ի վերայ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յիւր բերանոյ, առ օրհնաբանեալ Մարն ակնարկելով. Ով դառնութիւն չարչարանաց» (5 տուն)։

Թղ· 31բ· «Ի Տիրուհւոյն եղեւ ասացեալ։ Գառնուկ Որդեակ Մօր քո մխածին…» (5 տուն)։

Թղ· 32ա· «Այս եւս ի Մօրէն։ Ով անցաւոր բոլոր ազգ մարդկան…» (5 տուն)։

Թղ· 32բ· «Ի պետրոսէ բերթուածեցւոյ սրբոյ Տեառն սրբոյ Տեառն բարեբանեալ բարեւոյ ի բերանոյ բարառնութեամբ։ Ո՞ւր ես Մայր իմ, քաղցր եւ անուշ նաղելի…» (6 երկտող)։

Թղ· 33ա· «Ի Սրբուհւոյն առ Որդին։ Վայ ինձ Որդեակ արփի զգեցեալ…» (19 տուն)։

Թղ· 34ա· «Այս եւս ի Տիրուհւոյն։ Եկ Գաբրիէլ իմ ողջունաբեր…» (5 տուն)։

Թղ· 35ա· «Այս եւս ի Կուսէն։ Այ իմ Որդեակ, աւետեաց զաւակ…» (3 տուն)։

Թղ· 35բ· «Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Առաջին։ Սիրելի եղբայր, դու ի՞նչ ես. Շնորհօք եւ ողորմութեամբ Աստուծոյ քրիստոնեայ եմ…»։

Թղ· 39ա· «Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Երրորդ։ Ձի՞նչ է եկեղեցին. եկեղեցին է բազմութիւն հաւատացելոց…»։ Հմմ Թղ· 40, եւ 41ա կը կարդանք. «Ե՞րբ կացոյց Քրիստոս զՈրհուրդ Վերջին Օծման. Յորժամ զառաքեալսն առաքեաց առ ի քաշվել, որք զհիւանդսն օծանէին իւղով։ Ե՞րբ ընդունիմք զՎերջին Օծումն յուղղափառ եկեղեցւոյ. Ի մկրտութեան, զկնի զրոչմելոյ ճակատիս միւռոնաւ, օծանին եւ այլ զպայարանքն, որ է Որհուրդ Վերջին Օծման։ Վասն է՞ր ոչ թողեալ լինի Վերջին Օծումն է. ազատութիւն ի ներելի եւ ի փոչեհեակ մեղաց, որ տայ հոգւոյն զկարողութիւն ի տոկալ ընդդէմ սատանայական պատերազմաց»*։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 2ա· «Ամուսնք զպրատանական, հարազրեալ Յովսեփայ զերզոն վարժապետին Սաղմկեցւոյ, որ յԱրապկիր, սակս ուսումնասիրաց։ Եւ այժմ 1856 եւ ի 1 ուսումնասիրաց։ Եւ այժմ 1856 եւ ի 1 Նպատակ ամուսնական աշխատասիրեալ ուրումն զպրի, ըստ հայցման բարեճոխ Արապկերցի Եկաւեցւոյ Քրիստոսատուրեան Տիրացու Գրիգորի զհանական իմաստասիրի հարազատ սիրելւոյ, որ ի Միաբանութենէ Սրբոյ Մարի Աթոռոյն Սաղմոս, զոլով ի վերոյ գրեալ Աթոռոյն Սաղմոս, զոլով ի վերոյ գրեալ Սաղմոս ընդ չնորհիւ արժանապատիւ

երջանիկ փոխանորդի եւ արժանավայել ծայրագոյն Բարեւնւոյն, յամի Տեառն 1856 եւ ի 1 Նոյեմբերի ի Տիրախնամ բարեկարգ քաղաքն ՅԱրապկիր»։

Թղ· 1ա. «Դ· Ի· Թիւ 18, 83 Օգ· 1, Զնչին նուէր մը առ Մխիթարեան Մխարանուէթիւն Վիեննայի· Դ· Խաչկեանէն։ 19 Փետրուար 1897, Հասպիւզ Կ· Պոլսոյ»։

1841

(Հին թիւ չունի)

ԱԻԵՏԱՐԱՆ Ի ՁԵԻ ՄՏԱԾԱԿԱՆԻ

ԹՐԻԵՍՏ

1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹԻ՝ 148, իջակալուած 1—279։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16×11։ ՊՐԱԿԻ՝ 19։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×9։ ՏՈՂԻ՝ 25 միջին հաշուով։ ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, զանազան հաստութեամբ եւ որակով թուղթեր։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին տգեղ շղագիր։ ԹԱՆԱԻ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 5բ, 143բ—148բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ։ ԳՐԻՉ՝ Շիւմիւրեան Հ· Անդրէաս։ ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա. «Սուրբ Աւետարան ըստ համաձայնութեան չորից աւետարանչաց, վերածեալ ի մատածական ճեւ վասն իւրաքանչիւր աւուր բոլոր տարւոյ։ Աչխատասիրութեամբ Հ· Անդրէաս Վարդապետի Շիւքիւրեանց Կուտինացւոյ ի Թրեստեան Միաբանութենէ Մխիթարայ մեծի Աբբայի ի լոյս ընծայեալ Թարգմանաբար ի բնագրէ տպագրելոյ ի Հռոմ։ Հատոր Ա.։ Տպագրեալ արդեամբ եւ ծախիւք»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Ցառաջաբանութիւն։ Բազում բազմօրինակ մատածական դիրս կարգեցին»։ Ներկայս կը բովանդակէ առաջին 19 մտածականները, իւրաքանչիւրը երեք մասով եւ փակման աղօթքով։

1842

(Հին թիւ չունի)

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ՊՍԱԿԱՑ — ԹՐԻԵՍՏ

ԹՐԻԵՍՏ

1798—1808

ԹՈՒՂԹԻ՝ 65։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16×12։ ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×7·5 միջին հաշուով։ ՏՈՂԻ՝ 18, շատ անկանոն։ ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ, առջեւը պահպանակով եւ առջեւի ներքին մասին վրայ ճակով։ ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ ընդհանուրը լաւ, բայց կոնակը նեղկեր։ ԳԻՐ՝ հին շեղագիր։ ԹԱՆԱԻ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 12—65։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1798—1808։ ԳՐԻՉ՝ Հ· Մատթէոս Մկրտչեան։ ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ Թրիեստի Մխիթարեան ժողովրդապետական եկեղեցւոյ մէջ կատարուած պսակներու ծանուցմանց պատճէնները։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա. «Գիտնաք սիրելիք, որ Պարոն Յովսէփն հանդուցեալ Վրացի Պրն· Յարու-

Թղ· 4ա. «Ձիւաքսմօ Պէննաթօն ծնեալ ի Ֆռիուլ Ուտինայի (տակը) լատին ծիսով եւ Հռիփսիմէ տէ Բաօլին, ծնեալ ի Տիարպէքիր ազգաւ Հայ ... Թրեստ, 13, 14, 20 Ապր· 1800»։

Թղ· 4բ. «Պուռունսուզեան Տօմինիկոսն 43 տարուան, ծնեալ ի Գաղատիայ եւ Լուչիա 43 տարուան, ծնեալ ի Թռիպոլի Մօռայի ... Թրեստ, 21 եւ 28 Սեպտ· ու 5 Հոկտ· 1800»։

Թղ· 5ա. «Զամչեանց Պարոն Մատէոսն Կոստանդնուպոլսեցի ծնեալ ի Կոստանդնուպոլիս եւ Սիննեօրա Ձիօսէֆֆա, դուստր Իպոլիտ եւ Սիննեօրա Ձիօսէֆֆա, դուստր Իպոլիտ եւ Սիննեօրա Ռօզայի, նապիս Քէռսէվանիլի եւ Սիննեօրա Ռօզայի, բնակ ի Տօռէնպէրկոյ ընդ իշխանութեամբ Կօռիցկայի եւ Կոստիսկայի ... Թրեստ, 7, 14, 15 Օգոստոս 1803»։

Թղ· 5բ. «Տուզախցի Պարոն Յակոբն կնոջ Տինացի եւ Խաթուն Թադուհի Գաղատացի ... Թրեստ, 29 Յունվ· 2 եւ 5 Փետր· 1804»։

Թղ· 6ա. «Սինեօր Մաթթիա Ձիօվաննի Թատէօ Չօլյման, ծնեալ ի Թրեստ, օրինաւոր որդի հանդուցեալ Սինեօր Ձիօվաննի Թատէօ եւ Սինեօրա Ֆռանչիսկա, եւ Խաթուն Թադուհին Գէորգեան ծնեալ ի Թրեստ օրինաւոր դուստր Պարոն Անդրանիկի Գէորգեան եւ Խաթուն Մարիամու Բարիկեան ... Թրեստ, 12, 15 եւ 19 Օգոստոս 1804»։

Թղ· 6բ. «Պօղոսն Անանեանց, ծնեալ ի Կոստանդնուպոլիս, որդի հանդուցեալ Յովհաննէս Անանեանց, եւ Օռսօլա Ծուլեանի, կնոջ Անանեանց, եւ Օռսօլա Ծուլեանի ծնեալ յՕզօրբօ, դուստր օրինաւոր Ծուլեանի Տօմինիկոսի ... Թրեստ, 16, 23, 30 Սեպտ· 1804։ Ի պահ կապեալ եղեն ի 7 Հոկտ· 1804 ձիզվիթու եկեղեցին»։

Թղ· 7ա. «Գէորգ Աբգարեան, որ եւ Ձիուստինէլլի, ծնեալ ի Պաչֆալով, որդի օրինաւոր Աբգարեան Յովհաննիսի, եւ Սինեօրա Կատարինէ Սրացարանէ, այրի կնոջ հանդուցեալ Պարոն Թադէոսի Բարսեղեան ... Թրեստ, 15, 21, 28 Ապրիլ 1805»։

Թղ· 7բ. «Սինեօր Ձիլպէռթօ տ'Ալթուս Գաղղիացի եւ Սինեօռա Մարիա Ֆրանչօռօ մէսսա ... Թրեստ, 19 Յունվ· 1806»։

Թղ· 8ա. «Պարոն Պետրոս Ձիուսթինէլլի, ծնեալ ի Պաչֆալով, օրինաւոր որդի հանդուցեալ Աբգարեան, որ եւ Ձիուսթինէլլի Յովհաննիսի, եւ Սինեօռա Մարիա, դուստր հանդուցեալ Յովսեփայ Փեթռօվիչի ի Վիէնա ... Թրեստ, 19 Յունվ· 1806»։

Թղ· 8բ. «Սինեօր Միքայէլ Սանգաստան ի Վէռոնայէ, այրի մխանդամ, եւ Խաթուն Մարիամ Ռօզա դուստր Իզմիրցի Պարոն Յովհաննիսի Պետրոսի Զաքարեան ... Թրեստ, 13, 20, 27 Ապրիլի 1806»։

Թղ· 9ա. «Սինեօր Անթօնիօ Քեմբեռէ, բնակ քաղաքիս ազգաւ Գերմանացի, եւ Խաթուն Աննա, ծնեալ ի քաղաքիս, դուստր Հուպ Օղլու Պարոն Պետրոսի Գաղատացւոյ ... Թրեստ, 1 Յունիս 1806»։

Թղ· 9բ. «Պարոն Պետրոս, որդի Պարոն Յարութիւնի Յովակիմեան, ծնեալ ի Կոստանդնուպոլիս, եւ Խաթուն Մարիամ, դուստր Պարոն Յովսեփայ Խասխեան Փասբաւօնի ... Թրեստ, 18 եւ 25 Յունվ· 1807»։

Թղ· 10ա. «Սինեօր Ձիուզէպպէ տալլ' Ակաթայէ, արուեստիւ արծաթագործ, որդի հանդուցեալ Անթօնիօ տալլ' Ակայթայէ, արուեստիւ արծաթագործ, եւ Խաթուն Պրիւճիտա այրի կնոջ հանդուցեալ Անտոն Քուճիտա այրի կնոջ հանդուցեալ Կարապետի քէհյէ, դուստր հանդուցեալ Կարապետի Աստուածատուրեան Զմիւռնացի ի 10 ամաց հետէ բնակեալ աստ ... Թրեստ, 26 Ապրիլի եւ 3, 10 Մայիսի 1807»։

Թղ· 10բ. «Ձիուսթինէլլի Պարոն Գէորգն ծնեալ ի Պաչֆալով, բնակէր ի քաղաքիս, այրի մի անգամ, եւ Խաթուն Կատարինէ ծնեալ յԱնգօնա, դուստր Քէօֆթէչըճի Պարոն Պօղոսի Գաղատացւոյ ... Թրեստ, 24, 31 Յունվ· եւ 2 Փետր· 1808»։

Թղ· 11ա. «Պարոն Միքայէլ Մինասեան, ծնեալ ի Թրեստ, որդի հանդուցեալ Մինասեան Աբրահամու, եւ Խաթուն Կատարինէ, ծնեալ ի Թրեստ, դուստր Յովակիմեան Պարոն Յարութիւնի ... Թրեստ, 24 Ապրիլի եւ 1, 8 Մայիսի 1808»։

Թղ· 11բ. «Սինեօր Պռանճօ Քրիզնէք, ազգաւ Գերմանացի, ծնեալ ի Մառպուրկին քաղաք Սթիւրիայի, ազատ, ի հասակի 30 ամաց, բնակեալ ի Թրեստ ի 15 ամաց հետէ, եւ Խաթուն Թէրէզիա Սօֆիա, ազգաւ Հայ, դուստր Պարոն Պետրոսի Յարութիւնեան, ծնեալ աստ ի Թրեստ, ազատ, ի հասակի 18 ամաց ... Թրեստ, 1, 2, 6 Նոյեմբերի 1808»։

Ա· կողքին ներքին երեսին կպցուած

խակին մէջ՝ թղթեակի մը վրայ կայ Թղ· 5ա–ի վրայ յիշուած անձերու վերաբերեալ հաստատական մը իտալերէն լեզուով:

Նոյն տեղ՝ թղթեակի մը վրայ՝ «*Ծօդուած 29 ի 16 Ցունվարի 1783 ի Վիեննա: Ցայտ առնեմք զօրութեամբ ներկայ օրինադրութեանց, զի յայսմհետէ ամենայն եւ ինչ եւ իցէ հաւանութիւն, թէեւ յայտնի, ոչ եղիցի բաւական ի կատարումն դաշնադրութեան ամուսնութեան. այլ հաստատեմք իրրեւ դէկան թէոլոգիոն դաշնադրութեան, եւ վասն այսորիկ անանօրինելի վասն իւրոց վավերութեան, զի փոխադարձ հաւանութիւնն դաշնադրողաց՝ յայտնեսցի ի ներկայութեան ժողովրդապետի, յորոյ ժողովրդապետութեան, կամ ի վիճակի բնակեսցեն պսակեալքն, որպէս եւ ի ներկայութեան երկուց վկայից*»:

1843

(Հին թիւ չունի)

ՄԷՁՄՈՒԱՅԻԷՏԻՑՅԷ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1885

ԹՈՒՂԹ՝ 272, իջակալուած 1—446 եւ 1—71: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15·3×10·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·5×5: ՏՈՂԻ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ բարակ փայլուն ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտգրի բնոյթով շղագիր, ոչ այնքան գեղեցիկ բայց հատիկ–հատիկ եւ շատ ճաշակաւոր գրուած: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 13բ, 88բ, 176բ, 206բ, 225—226, 262բ—266բ, 271—272: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1885: ԳՐԻՉ՝ Աւտաֆեյեան կարապետ եպիսկոպոս: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՏՒՐ՝ գրիչը: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց տես անուանաթերթը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Մէճմուայի էսիյյէ: Միւթէնէվիի տուալար: Էնգարէ Եպիսկոպոսու Աւտաֆեյեան կարապետ Վարդապետին վազըթ վազըթ տիւրլիւ քիթապլարտան տէվէլիմիչ օլտուղու տուալարըն վէ իպատէթէ տաիր թալիմաթլարըն մէճմուասը: 1885: *Ըստամպօլտա: Սըրա նիզամ կէօզէթմէյէրէք, կէլիչի կիւդէլ եաղըլմըշ*»: Բազմաթիւ աղօթքներ եւ լիթանիաներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ակէթ վէ թէհլիքէ վազըլըտա ահուզարլար: Եա Ցիսուսուն սէվկիւլիւ եիւրէյլի…»:

Թղ· 119բ· «Ներսէս Լամբրոնացինին սուրբ Հաղորդութիւնա աշխը տուալը: Կէօզլիմիւ սանա չէվիրիլիմ…»:

Թղ· 227ա· Պատարագի աղօթքներ: Նոր իջադրութեամբ կը սկսի:

1844

(Հին թիւ 210)

ՀԱԽԱԹՈՒՄՆ ՍԱՀՄԱՆԱՑ

ԹՐԻԵՍՏ

1790ի ատեաններըը

ԹՈՒՂԹ՝ 112: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15·3×10·3: ՊՐԱԿԻ՝ 5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7·5: ՏՈՂԻ՝ 18: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեակ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ տպուած Թղ· 1ա, Մխիթարեան Միաբանութեան զինանշանը՝ տակը «*Հ· Գաբրս Շիւքիւրեանց կրօնաւոր Մխիթարեան*» ենթագրութեամբ, տես ա· կողմի ներքին երեսը: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 6բ—8բ, 12բ վարի մասը, 15բ վարի կէսը, 16ա—17բ, 18ա վարի կէսը, 18բ—21բ, 26բ մեծ մասը, 27ա—29ա, 30ա մեծ մասը, 35, 36ա մեծ մասով, 37ա, 37բ վարի կէսը, 38ա, 39ա—40բ, 41բ, 42բ մեծ մասով, 43ա, 44ա, 49ա մեծ մասով, 49բ—50բ, 55ա վարի կէսը, 55բ—57բ, 58ա վարի մասը, 58բ—61ա, 64ա մեծ մասով, 64բ—66բ, 69ա—70բ, 74բ—75բ, 76ա վարի կէսը, 76բ, 78բ մեծ մասով, 79ա—80բ, 81ա վարի մասը, 81բ, 84ա—85բ, 86բ, 89ա մեծ մասով, 90ա—90բ, 93բ վարի մասը, 94ա—95բ, 99բ, 100բ

վարի մասը, 101ա—103բ, 105ա—106ա, 106բ վարի մասը, 107ա—107բ, 108ա վարի կէսը, 108բ—112բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1790ական տարիները: ԳՐԻՉ՝ Շիւքիւրեան Հ· Պետրոս: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՏԻՐ՝ գրիչը: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Հաւաքումն սահմանաց կարճադունից համառօտաբար ի վերայ այբուբենից»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ա·՝ Աբտաքին սկիզբն է որ կայ արտաքոյ քան զիրն որ է սկիզբն…»:

Թղ· 9ա· «Բ·՝ Բնական իմաստութիւնն է ճանաչումն իրաց ի ձեռն սկզբանց բնական լուծով ծանուցեալ…»:

Թղ· 13ա· «Գ·՝ Գերբնական իմաստութիւնն է ճանաչումն իրաց ի ձեռն պատճառաց կամ սկզբանց գերբնականաց…»:

Թղ· 18ա· «Դ·՝ Դրական եղրն է որ զիր նշանակէ…»:

Թղ· 22ա· «Ե·՝ Եղրն տրամաբանական սահմանի ըստ Արիստոտելի՝ եղրն յոր լուծանի նախադասութիւն իրր ի սաղոցեալ կամ յենթակայ…»:

Թղ· 25բ· «Զ·՝ Զատկական ենթադրութիւնն տես զենթադրութիւն…»:

Թղ· 30բ· «Է·՝ Էակն ասի իմն ըստ որում ունի զգոյ…»:

*Թղ· 32բ· «Ը·՝ Ընդհանուր եղրն է որ բազմաց վարանունակէս եւ տրամասի զբազմաց վարանունակէս եւ տրամասի զբազմաց վարանունակէս եւ տրամասի զբ

1845

(Հին թիւ 212 եւ 196)

ԹՈՎՄԱՅԻ ԳԵՄԲԱՑԻՈՑ ՅԱՂԱԳՍ ԶՀԵՏ ԳՆԱԼՈՑ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 184, իջակալուած 1—348: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15×11·5: ՊՐԱԿԻ՝ ԻԳ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11×6: ՏՈՂԻ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ շատ կանոնաւոր եւ մաքուր նորագոյն նստրգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 183—184: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Թովմայի Քեմպացւոյ կանոնաւոր կանոնիկոսի ի կարգէ սրբոյն Օգոստինոսի, յաղագս զհետ գնալոյ Քրիստոսի»: Տպագրութիւններէն տարբեր թարգմանութիւն մըն է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Գիրք Ա·՝ Խրատք առ հոգեւոր կեանս պիտանիք: Գլուխ Ա·՝ Ճաղատս զհետ գնալոյ Քրիստոսի եւ արհամարհելոյ զամենայն ունայնութիւնս աշխարհի: Որ գայ զկնի իմ, ընդ խաւար մի գնասցէ· ասէ Տէրն: Այս բանք են Քրիստոսի, որով խրատիմք զհետ գնալ վարուց նորա եւ գնացից, եթէ կամիմք ճշմարտապէս լուսաւորիլ, եւ յամենայն կուրութենէ սրտի ազատիլ...»: Կը բովանդակէ լման 4 գիրքերը:

1846

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ (՞) ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 180, իջակալուած 1—350: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15·2×11: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×7·5: ՏՈՂԻ՝ 13: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով ոսկեզօծ զարդեր: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ բաւական իւղոտած, գործածուած եւ, բայց ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ տգեղ նստրգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԵՐ՝ Թղ· 1ա, 2ա, 179բ, սեւ, անյայտող բաներ: ԿՆԻՒ՝ Թղ· 180բ՝ «*Վարժարան Քրիստ Ազատեան, Բերայ*»: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 2բ, 180ա, ամէնն ալ ձաթոտուածներով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս: ՏԷՐ՝ Բէմմեզեան Գրիգոր: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի, ստացողի՝ Թղ· 2ա:

Մատեանս է՝ Հայատառ Թուրքերէն Աղօթագիրք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· Առաւօտեան, գիշերային ու զանազան աղօթքներ· «*Եա էֆէնտիմ էպէտ Ալլահ...*»:

Թղ· 49ա· Ս· Պատարագի աղօթքներ:

Թղ· 70ա· Խոստովանանքի աղօթքներ:

Թղ· 81բ· Ս· Հաղորդութեան աղօթքներ:

Թղ· 96բ· Շաբաթական օրերու աղօթքներ:

Թղ· 107բ· Լիթանիաներ· Աստուածածնի, *110բ՝* Յիսուսի, *114բ՝* Ամենայն սրբոց:

Թղ· 120ա· «*Ման(ա)սէ վասիլչահըն տուվասը· Տէր ամենակալ*», թուրքերէն:

Թղ· 125ա· «*Քրսանճըք մսածական այն հէր պիր կիւնիւ իչին*»:

Թղ· 174բ· Զանազան աղօթքներ:

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· Տարբեր գրով՝ «*Թիւ(ր)քճէ պարտէզ քիթապը, սէնէ 1821 սէնէսինէ օքօզտօզուն 20սինէ: Բէքմէզեան Գիւրզուն տուր պու էլեազըսը քիթապ, հէյ քիմլի պուլուրսա, կեթերսին սահապընա վերսին· ամէն*»:

1847

(Հին թիւ 216)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ԱՆՅԱՅՏ ԺԹ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 32: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15·3×10: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11×8: ՏՈՂԻ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ թուղթերը չոր տեսած եւ մելանը պտղած: ԳԻՐ՝ հին նստրգրի նման շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ մուք մանուշակ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 32բ ձաթոտուածներով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չկան:

Մատեանս է՝ Հայատառ Թուրքերէնով աղօթագիրք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կը սկսի առաւօտեան ու գիշերային աղօթքներով, *Թղ· 3բ՝* Ս· Վարդարան, *8բ՝* Աստուածամօր աղօթքներ, *9բ՝* Լաւրետաեան Լիթանիան Հայերէն, որուն կը յաջորդեն զանազան աղօթքներ եւ ջեռմեռանդութիւններ ինչպէս *23բ՝ Եօթն Խոցք*, մէջ ընդ մէջ հայերէն կարճ աղօթքներով, *30ա՝* Լատիներէն սպասաւորութիւն պատարագի, ամէնն ալ հայատառ:

1848

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՍՓԻՒՒ ՅԱՂԿԻՆ ԵՒ ՌԱՄԳԻՐՔ

ԺԷ—ԺԸ դար

ԱՆԵԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 12: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15×10·4: ՊՐԱԿ՝ այսօր միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×8·5: ՏՈՂԻ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ կոշտ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ ներկայիս չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կոճակը մկնակեր: ԳԻՐ՝ բոլորգրէն կ'անցնի նստրգրի: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԷ—ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «*Պատմութիւն Համասփիւռ Յաղկին*» եւ մաս մը «*Ռամգիրք*»էն: Հմմտ· *Ծաղկին* եւ մաս մը «*Ռամգիրք*»էն: Հմմտ· *Տաչեան Յուցակ թիւ 17, էջ 126:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «*Պատմութիւն Համասփիւռ Ծաղկին*»: *Ինդրեայ զնայ յորժամ ցուլն լինի տանուտէր' երթ ի բաանն եւ խնդրեայ ի վերջ՝ յորժամ ի քացախն արկանեն եւ մարդկուն որ կուչի Դարուն որ ջերմուկն է...*»: *Դաղ տան թմբլի, զոր եւ Քրիստոսի արբուցին*»:

Թղ· 4ա· «*Վասն գողի: Ցով որ կասկած ունիս, առ Դ պատառ հաց, ի վերայ լաւաշի դրէ...*», «*Եթէ կամիցիս գիտել զհիւանդն երթ մահու է թէ կենաց...*», «*Եթէ կամիցիս գիտել զայրն եւ զկինն, թէ որն յառաջ մեռանի...*» եւ նման հարցեր:

Թղ· 11ա· Աղիւսակ մըն է ուր կը համադրուին «*կերպքն են, Տունքն են այսոքիկ, Կոզմանքն են, Տարերքն են, Որճ եւ էպ, Ամիսն է, Աւրն է*»:

Թղ· 11բ· Դարձեալ աղիւսակ մը ուր համադրուած են՝ «*կերպքն են, Սուքն այքն են, Աստք Տրապուլսի, Համարք առերուն, Աստք, Աւրերն է*»:

Թղ· 12ա· Աղիւսակ ուր համադրուած են՝ «*կերպք, Գրերն է, Մոլորական, կենդանակերպք, Գոյներն է*»:

Թղ· 12բ· Աղիւսակ, ուր համադրուած են՝ «*կերպ, Համար է այսոքիկ, Այս հոտն է*»:

1849

(Հին թիւ չունի)

ՇԱՐԱԿՆՈՑ — ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ժԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·9×9·5: ՊՐԱԿ՝ այսօր միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·5×6: ՏՈՂՔ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ ձեռկայիս չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ մանր ճօտրգիր, սկզբնագիրերը զարդագիր եւ թուչնագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատողերը գունատած մանուշակ եւ կարմիր, կարմիր են նոյնպէս սկզբնագրերը: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 8ա: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1ա, 4ա, 8ա, 10բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Ձեռագիր *չարակնոց*ի մը մէկ պրակի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. Հատակոտոր ըլլալուն՝ կը սկսի Հանգստեան ԴՋ ՏԷր յերկնիցի վերջին տան կէսէն» *«անան արդարքն եւ մեղաւորքն ծածկին յանըստուեր լուսոյն...»*:

Թղ· 1ա. *«Հարց Դկ. Յաւիտենից Ամ. տուած եւ արարիչ յամենայնի...»* ամբողջ իր պատկերովը:

Թղ· 4ա. *«Երդ Տեառն Ներսէսի ասացեալ յաղագս ննջեցելոց: Աստուած անեղ անժամանակ...»*:

Թղ· 8ա. *«Աւրհնութիւնքն Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ամ: Երդեսցուք երդ նոր...»*:

Թղ· 10բ. *«Ակ: Երկեցէք Տեառն երդ նոր եւ աւրհնեցէք զանուն նորա...»*: Կայ մինչեւ *«Նայեցարուք»*ի վերջը:

1851

(Հին թիւ չունի)

ԱՂԹԱՐՔ ԵԻ ԲԺՇԿԱՐԱՆ

1624էն առաջ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 37: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15×10·8: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7: ՏՈՂՔ՝ 24—29: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշի, վրան ճնշումով զարդեր: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, կազմի կռնակը մկնակեր, կը պակսին բազմաթիւ թուղթեր: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՌՀԴ (1624)էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա–ի վրայ կպցուած թղթեակի մը վրայ՝ *«Առաքեաց գիժչկարանս զայս ի կոստանդնուպոլսոյ ի Վանս չ. գ. Մանեան, յամի 1960 յԱպրիլի 1: չ· ն· ա·»*:

Մատեանս է՝ Աղթարք *(Հարցմունք Սողոմոնի ընդ ԺԲ դեւս)* եւ բժշկարան պատկասաւոր երկուքն ալ: (Ձմմտ· *Տաշեան թ.* 397, էջ 849):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. Սկիզբէն պակաս ըլլալուն կը սկսի *«Ասացին իմաստունք»*ի մէջտեղէն: *«Լուացուելուն այս է՝ Պիլմար լահալ ըռահման ալ ըռահիմ ա եայ Ալլահ, եայ Ալլահ»*:

Թղ· 1ա. *«Բ.՝ Ասացին իմաստունքն թէ որ ի Յուլն ծնանի, այն դիւին անունն եահ Իպնի Իպլիս է...»*:

Թղ· 2ա. *«Գ.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ ով որ Եկաւորն ծնանի, այնոր դիւին անունն Ձապիր Իպնի Մէլվան է...»*:

Թղ· 2բ. *«Դ.՝ Ասացին իմաստասէրքն պայս թէ ով ի Խեցգետինն ծնանի այնոր դիւին անունն Մէխմուն Իպնի Ջէնկի է...»*:

Թղ· 3ա. *«Ե.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն Աղուձն լինի, այնոր դիւին անունն Սահա Իպնի Վարդան է...»*:

Թղ· 4ա. *«Զ.՝ Ասացին իմաստունքն թէ ով ի կոյն ծնանի այն դիւին անունն Տարիշ Իպնի Շարչար է...»*:

Թղ· 5ա. *«Է.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն ի կշիռն լինի այնոր դիւին անունն Զապլայ Իպնի Վարդան է...»*:

Թղ· 5բ. *«Ը.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղ որ ի կարիճն լինի, այնոր դիւին անունն Եահուտի է...»*:

Թղ· 6բ. *«Թ.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ որում որ աստղն Աղեղնաւորն լինի, այնոր դիւին անունն Ասու–ալ–Պաչիր է...»*:

Թղ· 7բ. *«Ժ.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն Այծեղջիւրն լինի, այնոր դիւին անունն Պօլայ աաեն...»*:

Թղ· 8բ. *«ԺԱ.՝ Ասացին իմաստունքն թէ ով որ աստղն ի Ջրհոսն լինի, այնոր դիւին անունն Մանդուր է...»*:

Թղ· 9բ. *«ԺԲ.՝ Ասացին իմաստասէրքն թէ ով աստղն որ ի Ձուկն լինի, այնոր դիւին անունն Ղամղայ է...»*:

Թղ· 10բ. *«Ի նաւասարդի Գ եւ Ե...»* յառաջ կը բերուի հայկական եւ ապա Հռոմայեցոց ամիսներով զանազան դժբախտութեանց պատճառ եղող օրերու ցանկ մը:

Թղ· 10բ. Կողմնակի եւ տակի լուսանցքին վրայ՝ *«Վկհաշնէի եւ սրբազնագունեղ եղբօրդ իմոյ նաղելոյ եւ գերարդոյի, պատուականագունոյ եւ երանաչնորհի քալի հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Եկղէսի աստականաւ պերճացելոյ եւ երիւք երջանկաբանութեամբ բարգաւաճեցելոյ այս անուն վարժապետի եւ տեղեւտոյ պատուական մեծի աթոռոյն Կոստանդնուպոլսոյ եւ փոխանորդի Յոհաննու Ոսկէբերանի սալաշարաւթեան եւ Գրիգորի աստուածարանի մատուցանեմ ողջոյն Յիսուսաւանդ*

եւ ասէր Տեառնառաք հանդերձ Սողոմոնեան համբուրիւ ըստ Պարիսի եւ ըստ Դիոմիդեայ ընդ ամբողջ» հոս կ'ընդհատի:

Թղ· 11ա. Շաբթուայ օրերու Տաճուտէրները «երկուշաբթի աւուր Տանուտէրն լուսին է...»:

Թղ· 11բ. *«Հարցումն յաղագս որոմանց եւ չարժի: Յունվարի ամիսն թէ չարժի մեղր լինի...»* եւ այսպէս յառաջ տարուայ բոլոր ամիսներուն համար:

Թղ· 12ա.

«Աստուածասէր եւ ցանկալի
Գիտուն ճարտար, իմաստիւք բարի
Հմուտ Գրոց ամենայնի
Քան զամենայն մարդ աւելի»

1850

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ Ս· ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԱՅՏԱՏԱՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1876

ԹՈՒՂԹ՝ 204, իջակալուած 1—305 եւ 1—75: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15×10·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·5×5: ՏՈՂՔ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ բարակ հին վատորակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ատուարաթուղթ, վրան ճնշումով զարդարուն ոսկի խաչ մը եւ կռնակին՝ *«Երիւքք Տուալարը»*: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ մանր, ճօտրգրի նման, ոչ գեղեցիկ, բայց ճաշակաւոր գրուած շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2, 3բ, 16բ, 26բ, 43բ, 61բ, 75բ, 86բ, 101բ, 111, 156բ, 159—161, 162բ, 200բ—201բ, 202բ—204բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1876: ԳՐԻՉ՝ Աստուածատուր կարապետ եպիսկոպոս: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա՝ *«Հայր Սէքօնտօ Ֆրանքօնուն Յիսուսուն ազիզ եիւրէյինէ իպատէթքեար օլանլարըն մէհմուսալը նամէյլէ տէվէլիմիչ վէ սըրասյա զօմուշ օլսուրղու քիթապըն օնայօրսունճու պամասըն–տան ալինմըշ պազը իպատէթլէր: Աստաքեան կարապետ վարդապետին զայրէթիյլէ: 1876: Ըստամպօլսա»*: Եւ Թղ· 162ա՝ *«Մէր–համէթ զըզդարտաչլարընըն զուլանմասը իչին թէրթիպ օլունմուշ տուա մէճմուասըն–տան ալընմա պիր զաչ տուալար: Մէկքուր քիթապըն իսմի պու տուր՝* Formulaire de prières à l'usage des Filles de la Charité· *Աստաքեան կարապետ վարդապետին թէր–ճիւմէսի: 1876: Ըստամպօլսա»*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա. *«Քրիսթիյանճա հաչամանըն դանուսու»*:

Թղ· 17ա. *«Արզիւլէսիյմիզ լութուֆլարը զազանմազ իչին, Ցիսուսուն զայէթ ազիզ եիւրէյինէ մուխթասար պիր ոզուզ կիւն տուսաը...»* եւ զանազան աղօթքներու տեսակներ:

Թղ· 157ա. Յանկ՝ *«Ֆէհրիսթ»*:

Բ· Մաս՝ *Թղ· 163ա.* *«Հաղորդութիւն արմատան էվվէլ սէօյլէնիլէ պիւիւր տուա»*:

Թղ· 202ա. Յանկ՝ *«Ֆիհրիսթ»*:

պես ձեւով չափական ուղերձներու շարք մըն է ուղուած *Վարդապետի, Եպիսկոպոսի, Ժողովրդականի, Աչխարհականի, Պարոնի, Իչխանի, Եղբօր, Պատրիարգի*, եւն.։

Թղ· 17ա. Բժշկարանի մասեր՝ «*Սիրտն քացախի, աչաց, ձայնի, վասն տումանի, զողն բռնվի*» եւն.։

Թղ· 19ա. «*Վասն տղայի է աւուրն որ տեսանեն թէ բարի է թէ չար։ Եթէ կիրակի լինի տղայն, նախանձաւոր լինի...*»։

Թղ· 20ա. «*Դեղ այն ցաւոյն, որ մարդն արիւն զոզէ...*»։ Եւ զանազան ուրիշ դեղագրեր։

Թղ· 20բ. «*Բժշկարան եւ հաքիմարան ըստոյգ եւ զարմանալի մեծին Ճալալիոս հաքիմին արարեալ։ Դեղ որ իմուածք լինի ի փողքն եւ չանա որ խեղդէ, եւ դեղ չի մտանէ ի վերայ, դու առ զուռի տերեւն եւ ծեծէ պղուրն հան եւ կաթ մի նչի ձէթ կաթեցոյ ի ներսն եւ չոզ չոզ խաղաչ տուր առնել, լաւանայ Աստուծով...*»։

Թղ· 21ա. «*Ուրեմն լմաստնասիրի ասացեալ յաղագս լուսնին աւուրցս որ զերազն յայտնէ։ Առաջին աւրն լուսնին բարի է հիմն արկանել, սերմ անել...*»։

Թղ· 24բ. «*Սրբոյն Կիւրղի հայրապետին ասացեալ է վասն կաղանդաց թէ պինչ լինի–ցի։ Եթէ կաղանդն կիրակի լինի, ճմեռն պինդ եւ ճիւնամեծ...*»։ Եւ զանազան օդերեւութաբանական գուշակութիւններ։

Թղ· 25բ. Դարմեալ դեղագրեր՝ «*վորա–ցաւի, ակռան ցաւի, ակռանչի ցաւ...*» եւն.։

Թղ· 32ա. «*Վասն լերդին նչանքն թէ որպէս է բնութիւն նորա կամ պինչ է դեղ նորա։ Լերդն իչխան է անճիւնն...*»։

Թղ· 34ա. «*Դեղ աչաց լաւ եւ ընդիր։ Առ հուզիպաղ թութի եւ պահրի թութի եւ քերիճ թութի...*»։

Թղ· 36ա. «*Մռչըման բունի դեղ լաւ։ Ընկուզի մէջն լօ ծեծէ եւ քացխով չաղէ*»։

Թղ· 36ա. «*Ճաղատ անկան։ Որ իսկի մարդ առանց իւր չկայ կամ ի յաղիքն կամ ի նստոյ տեղն կամ ի բերանն...*»։

Թղ· 37բ. «*Գլխոյ է որ ցաւի։ Առ չիրիկ եւ քացախ...*»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց *Թղ· 19ա*՝ լուսանցքի վրայ՝ «*Ռ.Հ.Դ (1624) Մեռաւ Ցա–կոր*»։

1852

(Հին թիւ 215)

ՀՈԳԵԻՈՐ ԽՐԱՏՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ

ԺԹ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹԻ՝ 16։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·8×10։ ՊՐԱԿԻ՝ 4, չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×7։ ՏՈՂԻ՝ 22։ ՆԻՒԹ՝ ռորագոյն միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի, միայն իրարու կարուած է։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ շատ մանր անցման նօտր–գիր։ ԹԱՆԻՒ՝ գունատած սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 9բ—16բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ. դարու վերջերը։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Հոգեւոր խրատներ»։ Աչխարհաբար։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «*Օրուան սովորական գործքերը աղէկ ընելու վրայ։ Մեր հոգեւոր յառաջա–դիմութիւնը ու բոլոր կատարելութիւնը եր–կու բանի վրայ հաստատուած է...*»։ Ասոր կը յաջորդեն *Թղ· 2բ*՝ «*Առաու ելլել*»· *3ա*՝ «*Հոգեւոր ընթերցուած*»· *3ա*՝ «*Հոգեւոր պաչտամունք, ժամասացութիւն, աղօթք, վարդապան*»· *3բ*՝ «*Մտածական*»· *4ա*՝ «*Պա–տարագին զոհը*»· *5ա*՝ «*Խոստովանութիւն*»· *5բ*՝ «*Հաղորդութիւն*»· *7ա*՝ «*Ուսում կամ ձեռագործ*»· *7ա*՝ «*Կերակուր*»· *7բ*՝ «*Հան–գիստ*»· *8ա*՝ «*Ս. Հաղորդութեան այցելու–թիւն*»· *8բ*՝ «*Քննութիւն խղճի մտաց*»։

1853

(Հին թիւ 217)

ԳԻՐՔ ՄՏԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԻԱՏՔԱԾՈՅ

1716էն առաջ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹԻ՝ 58, իջակալուած է միայն 1—42։ ՄԵ–ԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·8×10·5։ ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7·5։ ՏՈՂԻ՝ 19, ընդհան–րապէս։ ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ մագաղաթապատ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ ընդհանուրը լաւ՝ շատ խառնակ բան մը, կազմուած բանի մը տեսակ գիրերէ։ ԳԻՐ՝ 1—22 կանոնաւոր նօտրգիր, ապա տեսակ տեսակ գիրեր, խառնակութիւն մը։ ԹԱՆԻՒ՝ սեւ եւ գունատած սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա որ կէս թուղթ մըն է միայն, 29բ վարի կէսը, 30բ վարի կէսը, 57բ, 58ա։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1716էն առաջ։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթներ։ ՏԵՂԻ՝ Մելիթենէ վարդապետ։ ՏԵՂԻ՝ անծանօթ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ 29բ, 45ա։

Մատեանս է՝ «Գիրք Մտածութեանց եւ հաւատքածոյ»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1բ. «*Սիրեցեալ եղբարք իմ ի Քրիս–տոս։ Զմտածութիւնս զայս պարտիք երիս մասունս բաժանել, որպէս եւ բաժանեալս է, մասունս բաժանել, որպէս եւ բաժանեալս է, պսակիցն առաջին մասն մտածել աւուր չո–րեքշաբաթի, երկրորդ մասն մտածել աւուր ուրբաթի, երրորդ մասն մտածել աւուր կիրակէի, ի վառս մարմնաւիկ անօրէնու–թեան Տեառն մերոյ Քրիստոսի. ամէն*»։

Թղ· 2ա. «*Մտածութիւնք յաղագս հնկեւտասան անօրէնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Յաղագս աւետման հրեշտակապետին։ Մասն առաջին։ Յիչեա ով ապերախտ հոգի իմ, առաջին անօրէնու–թիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, երկնաւոր փեսային քո...*»։ Այսպէս 15 մտածականներ։

Թղ· 8ա. *Ե*. մտածականին վերջը՝ «*Ցետ մտածական աղօթից ասա զայս։*

Ողջոյն ընդ քեզ ասող ծովային,
Մայր Աստուածոյ անուցիչ բանին։
Մայր Աստուածոյ անուցիչ բանին։
Միշտ կուսութեամբ երեւելի,
Եւ դուռն երկնից երանելի..» (6 տուն)։

Թղ· 23ա. «*Աղօթք վասն աւուր ծնն–դեան։ Բաղձալի Տէր իմ, զի որպէս փոխանակ յուգակի մինչեւրդութեամբ նորոյ աստեղին կամեցար բացայայտել զքաւութեան քոյ յաչխարհս...*»։

Թղ· 24ա. «*Գործ հաւատոյ, յուսոյ, սիրոյ, զղջման, տխրութեան, առաջադրու–թեան։ Ես հաւատամ հաստատապէս զի այս–պէս յայտնեց Աստուած...*»։

Թղ· 24բ. Շաբթուայ իւրաքանչիւր օրուայ համաձայն սուրբ մը իրրեւ օրհնակ առնուած ցանկ մը։

Թղ· 25ա. «*Լիթանիայ առ Աստուածա–ծինն*», յարակից աղօթքով։

Թղ· 27բ. Զատկական ցանկ մը 1758—1771։

Թղ· 31ա. Շարունակութիւն *Թղ· 24բ*էն։

Թղ· 31բ. «*Գառնուկ ընդէր որոտում եղեալ չըջիս, եղեալ չըջիս...*»։ Սկզբնագրերը կը կազմեն՝ «*ԳԱԼՈՒՍՏ*»։

Թղ· 32ա. «*Գութարբէթ սահիպինէ վալի–ան օլտուն օլպիքիր սուլթանի սէն պիքիր տոյտուն փուր նուր իքէն կինէ նուր ի ալէմ տոյտուն մէհրհամէթ զըլպանա օյլուն պազը կիլէն...*»։ Սկզբնագրերը կը կազմեն՝ «*ԳՈՒՐԳՈՐ*»։

Թղ· 33բ. «*Ալէկոձեցաւ նաեն իմ հոզմովն չարի...*» (3 տուն)։

Թղ· 34ա. «*Քանիք լեցեն պարագայք գրոց։ Տասն են. եւ են այսոքիկ՝ զրակազմու–թիւն, յարմարագրութիւն...*»։

Թղ· 34բ. «*Ամէնօրհնեալ կոյս անարատ Մայր եւ ծնող Քիստոսի...*» (9 տուն)։

Թղ· 35ա. «*Ոմանք սքանչացեալք ասեն, վասն էր է Սուրբն Պետրոս միայն զլուխ ընդհանրոյ է...*» (10 տուն)։

Թղ· 36ա. «*Երանուհի Մարիամ կոյս զրուաւելի, զեղեցկացան ծնօտ վարուցդ հանդպոյն տաարակի, սուրբ պարկեչտու–թեամբ, պարանոց քո է մանեակ ոսկի...*» (6 տուն)։

Թղ· 36բ.՝

«*Կէմիմիզ տիւչտու էնկինէ*
Ըռայէթ չինտի զէնկինէ
Մէհպուպ թաութըմըմ տէնկինէ
Տօստում նէ մայռուլլանմչան
Նազլըմ թէզպէ չաքլանընրսն» (5 տուն)։

Թղ· 37ա· «Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ ոք մտանիցէ… եւ՝ ստեղծեցի զքեզ առանց քեզ, ոչ արդարացուցանեմ զքեզ առանց քեզ»:

Թղ· 37ա· «Հաւկիթ մէկ ի մէջն մօխրին երէ, թեղնուցն հանէ դուրս ցքէ…»: Դեղագիր մըն է:

Թղ· 37բ· «Նաւասարդի 12 — Օգոստոսի 1» եւ այսպէս միւս ամիսներուն ալ համեմատութիւնը:

Թղ· 38ա·՝

«Տաղ առ սուրբ Երրորդութիւն:
Անճառ անհաս ստեղծող գոյութեանց
բնաւից,
կարողութիւն անհուն, Հայրդ համայնից,
Շնորհեայ ինձ զօրութիւն մտաց եւ բնից
պարզօրէն ճանաչել զարարիչդ էից…»
(12 տուն):

Թղ· 39ա·՝

«Տաղ սրբուհւոյ Կուսին Մարիեամու:
Գոչեմք առ քեզ սրբուհի Կոյս,
Զի դու ես միշտ աներկբայ յոյս·
Լեր բարեխօս վասն եղկելոյս,
Եւ մի թողուր զիս խորասոյզ…»
(5 տուն):

Թղ· 39ա·՝

«Տաղ ի վերայ մարգարէից եւ առաքելոց:
Անճառ անհասին Որդւոյն Միածնին
Մաքուր եւ ամբիծ կատարողք բանից
նորին·
Սուրբ Հայրդ Դաւիթ իւղովն եղկիւրին,
Օծեցար ձեռամբ մաքուր սուրբ մարգարէին…» (16 տուն):

Թղ· 41ա·՝

«Տաղ Աստուածածնին:
Դուռն երկնից խորան լուսեղէն
ի մարմնի սրովբէ հողեղէն,
Սրբուհի, Սրբուհի,
Բնակեցաւ ի քեզ Բանն
Եւ ծնաւ ի քէն, եւ ծնաւ ի քէն,
Կոյս դու լեր միշտ ապաւէն» (4 տուն):

Թղ· 41բ·՝

«Տաղ Հռիփսիմեանց:

Երջանիկ հոգիահրաչ կոյսդ մաքուր
սուրբ Հռիփսիմէ
Լոյս ծագեցար ի լուսինէ Հայոց մեծաց
յարեւմտէ…» (12 տուն):

Թղ· 42բ·՝

«Տաղ վարդի եւ պիւլպիւլի:
Պիւլպիւլն է հաղեր ի յոտքն կօշիկ
Զվարդին կու բընաբերէ սիրով անուշիկ,
Զայնէ արձակէր կու կանչէ վարդ,
վարդ, վարդ,
Վարդ դու զբւարդ ես պիւլպիւլ դուն
վարդ» (6 տուն հայերէն–թուրքերէն):

Թղ· 43ա·՝

«Երանեալ Կոյս սուրբ Տալիթա Մարիամ,
Ընուհի փաք վէ ուրուքերի Սուլթան,
Փրկչին մերոյ տուն եւ տեղի բնակուհեան,
Պէնիմ արդիմ սունատում սանայ Մէրիէմ…» (8 տուն,
սկզբնագրերը կը կազմեն՝ «ԵՐԵՄԻԱՅԻ»):

Թղ· 44ա· «Թէ բնաւք տօնախմբութիւնք տէրունականք այսինքն Ծնունդ եւ Յարութիւնն եւ այլք որք հետեւին նոցին ուղղապէս հռչակիցին ի յԵկեղեցւոյն Քրիստոսի Հռոմէականէ ընտիկականում ժամանակի եւ ընտիկականում աւուր իւրեանց: Եկեղեցին Քրիստոսի Հռոմէականի յակղբանէ ուսեալ ի սրբոյն Պետրոսէ դվեսաւոր առաքելոց, միշտ հռչակեաց անփոփոխապէս, զաւետումն ի Մարտի 25, զծնունդն Քրիստոսի Դեկտեմբերի 25, զյայտնութիւնն Յունվարի 6 եւ Տեառնընդառաջն Փետրվարի 2»: Եւ նման տոմարական հրահանգներ:

Թղ· 44բ· «Թագաւոր Թագաւորաց, ստեղծող Տէր եւ արարիչ Հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի, Երրորդութիւն եւ մի աստուածութիւն, զքեզ խոստովանիմ բոլորով սրտիւ դաւանիմ եւ երկիր պագանեմ, որ ոչընչէ գոյացուցեր զիս…»:

Թղ· 47բ· «Աղօթք առաւօտեան: Եւ զնիցես ծունր արասցես նշան խաչին ասելով, չնորհակալ եմ զքէն Տէր իմ եւ Աստուած իմ եւ որ ստեղծեր զիս քրիստոնեայ…»:

Թղ· 48բ· «Աղօթք յերեկոյեան: Ճառալ քան զերթալն առ ի ննջել, զնիցես զծունր, որպէս առաւօտն եւ արասցես նշան խաչին ասելով· Քեզ երկիր պագանեմ Տէր իմ եւ Աստուած իմ, զքեզ սիրեմ ամենայնէ սրտէ իմմէ…»:

Թղ· 50ա· «Համառօտութիւն քրիստոնէականի վարդապետութեան: Դու քրիստոնեայ ես: Եւ արասցես նշան խաչին ասելով…» հարցում–պատասխանով:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 29բ· «Տէր Մելքիսէթ վարդապետ յամի Տեառն 1750, Մայիս ամիս 1—31 օր պատարագեցի: Ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս պատարագեցի Յունիս ամիս 1—7: Յամի Տեառն 1753»:

Թղ· 30բ· «Յամի Տեառն 1749 Յունվարի ամսոյն ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս առի Պարօն Առաքելէն 49 լիտրէ կես·»: Ապա կը յաջորդէ ցանկ մը, թէ 1750ին ո՛ր օրերը պատարագած է:

Թղ· 30բ· «Ես Մելքիսէթ վարդապետս տըւի 3 հարուր տուքանդ Հայոց եկեղեցին 1743 Յուլիս 22»:

Թղ· 45ա· «Թուին Քրիստի 1760 երեքհարուրին պտուղն ի հարուր երեսուն երկու կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն: չունի: ԶԱՐԴԱԳԻՐ Թղ· 2ա, անձնաշար: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 16բ—24բ, 33ա—49բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դարու սկիզբները՝ ԳՐԻՉ՝ անձաւոր, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ գուցէ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Համառօտ եղանակ ասելոյ պատարագն… Յառաջին ուրբաթս Մելքիսէթս եկաւ ի քաղաքն Ալիկուռնա յունիսի 30 օրն երեքշաբաթ: Ամի Տեառն 1716ին Յուլիս ամսոյն մինչեւ Յունվար, ողջ պատարագին փողն ընկալեալ եմ: Ամի Տեառն 1717ին Յունվար, Փետրվար, ոչ եմ ընկալեալ փողն պատարագին: Մարտ, Ապրիլ, ընկալեալ եմ պատարագի փողն: Մայիս, Յունիս, Յուլիս ոչ եմ ընկալեալ փողն պատարագին: Օգոստոսի փողն պատարագի տարագին: Սեպտեմբեր ամսոյն պատարագ արարի 3 Մաղթեանքեր ամսոյն պատարագ արարի 3 Մաղթեանքեր Տէր Յոհաննէսն տուաւ: Հոկտեմբեր ամիսն պարոն Ռուստամն տվաւ 7 մարջիլ պատարագի»: Նոյն ձեւով նորեր են նաեւ Թղ· 46ա եւ բ 1718 տարւոյ համար, նոյն անուններով:

Թղ· 57ա· «Յամի Տեառն 1748 ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս առի 66 լիտրէ պարօն Առաքելէն…»:

Թղ· 57ա· «Ամի Տեառն 1749 Պարօն Օվակիմէն վասն պատարագի լիտրէ առի»: Եւ նման նորեր:

Թղ· 78բ· «Յորժամ կապա ծէվես թէ բէչն թէ թերիզն վէրչվի կամ կտրածին կողմ դիր ներս ու կարէ…»:

Թղ· 78բ· «Թուին Քրիստի 1756ին Նէմսէ թագաւորն եկաւ Սամսոպօլ: 1757 յունիս ամսոյն առի Ջուխան»:

1854

(Հին թիւ 208)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԺԹ դար

ԱՆՏԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 49: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·9×10·3: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×7: ՏՈՂԸ՝ 21: ՆԻԽ՝ հին գօրաւոր միջակ հաստութեամբ սպիտակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի, կազմահան եղած: ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ մանր եռագոյն ներգիր, խորագրերը բոլորգիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ, տեղ տեղ գունատած, սկիզբի խորագիրն ու սկզբնատողերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն: չունի: ԶԱՐԴԱԳԻՐ Թղ· 2ա, անձնաշար: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 16բ—24բ, 33ա—49բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դարու սկիզբները՝ ԳՐԻՉ՝ անձաւոր, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ գուցէ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք»:

Թղ· 29բ· «Տէր Մելքիսէթ վարդապետ յամի Տեառն 1750, Մայիս ամիս 1—31 օր պատարագեցի: Ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս պատարագեցի Յունիս ամիս 1—7: Յամի Տեառն 1753»:

Թղ· 30բ· «Յամի Տեառն 1749 Յունվարի ամսոյն ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս առի Պարօն Առաքելէն 49 լիտրէ կես·»: Ապա կը յաջորդէ ցանկ մը, թէ 1750ին ո՛ր օրերը պատարագած է:

Թղ· 30բ· «Ես Մելքիսէթ վարդապետս տըւի 3 հարուր տուքանդ Հայոց եկեղեցին 1743 Յուլիս 22»:

Թղ· 45ա· «Թուին Քրիստի 1760 երեքհարուրին պտուղն ի հարուր երեսուն երկու քահանային 10 ճուլի եւ չորս կտայիեա փոխ: Տէրացու լուսարարէն ընկալա Յուլիսի 29 ին 8 օրն չորեքշաբաթի Հ մարջիլ: Յուլիսի 29 ին 8 օրն չորեքշաբաթի Հ մարջիլ: Յունիս 1—7: Յամի Տեառն 1753»: Եւ նման նորագրութիւններ:

Թղ· 45բ· «Ամի Տեառն 1716 ես Տէր Մելքիսէթս եկա ի քաղաքն Ալիկուռնա յունիսի 30 օրն երեքշաբաթ: Ամի Տեառն 1716ին Յուլիս ամսոյն մինչեւ Յունվար, ողջ պատարագին փողն ընկալեալ եմ: Ամի Տեառն 1717ին Յունվար, Փետրվար, ոչ եմ ընկալեալ փողն պատարագին: Մարտ, Ապրիլ, ընկալեալ եմ պատարագի փողն: Մայիս, Յունիս, Յուլիս ոչ եմ ընկալեալ փողն պատարագին: Օգոստոսի փողն պատարագի տարագին: Սեպտեմբեր ամսոյն պատարագ արարի 3 Մաղթեանքեր ամսոյն պատարագ արարի 3 Մաղթեանքեր Տէր Յոհաննէսն տուաւ: Հոկտեմբեր ամիսն պարոն Ռուստամն տվաւ 7 մարջիլ պատարագի»: Նոյն ձեւով նորեր են նաեւ Թղ· 46ա եւ բ 1718 տարւոյ համար, նոյն անուններով:

Թղ· 57ա· «Յամի Տեառն 1748 ես Տէր Մելքիսէթ վարդապետս առի 66 լիտրէ պարօն Առաքելէն…»:

Թղ· 57ա· «Ամի Տեառն 1749 Պարօն Օվակիմէն վասն պատարագի լիտրէ առի»: Եւ նման նորեր:

Թղ· 78բ· «Յորժամ կապա ծէվես թէ բէչն թէ թերիզն վէրչվի կամ կտրածին կողմ դիր ներս ու կարէ…»:

Թղ· 78բ· «Թուին Քրիստի 1756ին Նէմսէ թագաւորն եկաւ Սամսոպօլ: 1757 յունիս ամսոյն առի Ջուխան»:

Թղ· 4ա· «Աղօթք առ ամէնօրհնեալ Կոյսն Մարիամ: Ողջ լեր Թագուհի…» յառաջիկ մասերով:

Թղ· 5ա· «Պաղատանք առ ամենօրհնեալ սուրբ Աստուածածինն»: (Լիբանիա): Հետեւեալ աղօթքները հետ միասին:

Թղ· 7ա· «Աղօթք վասն լուսաւորութեան մտաց: Պայծառացո զիս ով բարի Ճխտուս, պայծառութեամբ լուսոյն ներքինոյդ…»:

Թղ· 7բ· «Աղօթք վասն չնորհակալութեան զբարերարութենէդ Աստուծոյ: Աստուած յաւիտենական, ի խորոց սրտի իմոյ գոհանամ զքէն…»:

Թղ· 42բ·՝

«Տաղ վարդի եւ պիւլպիւլի:
Պիւլպիւլն է հաղեր ի յոտքն կօշիկ
Զվարդին կու բընաբերէ սիրով անուշիկ,
Զայնէ արձակէր կու կանչէ վարդ,
վարդ, վարդ,
Վարդ դու զբւարդ ես պիւլպիւլ դուն
վարդ» (6 տուն հայերէն–թուրքերէն):

Թղ· 43ա·՝

«Երանեալ Կոյս սուրբ Տալիթա Մարիամ,
Ընուհի փաք վէ ուրուքերի Սուլթան,
Փրկչին մերոյ տուն եւ տեղի բնակուհեան,
Պէնիմ արդիմ սունատում սանայ Մէրիէմ…» (8 տուն,
սկզբնագրերը կը կազմեն՝ «ԵՐԵՄԻԱՅԻ»):

Թղ· 44ա· «Թէ բնաւք տօնախմբութիւնք տէրունականք այսինքն Ծնունդ եւ Յարութիւնն եւ այլք որք հետեւին նոցին ուղղապէս հռչակիցին ի յԵկեղեցւոյն Քրիստոսի Հռոմէականէ ընտիկականում ժամանակի եւ ընտիկականում աւուր իւրեանց: Եկեղեցին Քրիստոսի Հռոմէականի յակղբանէ ուսեալ ի սրբոյն Պետրոսէ դվեսաւոր առաքելոց, միշտ հռչակեաց անփոփոխապէս, զաւետումն ի Մարտի 25, զծնունդն Քրիստոսի Դեկտեմբերի 25, զյայտնութիւնն Յունվարի 6 եւ Տեառնընդառաջն Փետրվարի 2»: Եւ նման տոմարական հրահանգներ:

Թղ· 44բ· «Թագաւոր Թագաւորաց, ստեղծող Տէր եւ արարիչ Հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի, Երրորդութիւն եւ մի աստուածութիւն, զքեզ խոստովանիմ բոլորով սրտիւ դաւանիմ եւ երկիր պագանեմ, որ ոչընչէ գոյացուցեր զիս…»:

Թղ· 47բ· «Աղօթք առաւօտեան: Եւ զնիցես ծունր արասցես նշան խաչին ասելով, չնորհակալ եմ զքէն Տէր իմ եւ Աստուած իմ եւ որ ստեղծեր զիս քրիստոնեայ…»:

Թղ· 48բ· «Աղօթք յերեկոյեան: Ճառալ քան զերթալն առ ի ննջել, զնիցես զծունր, որպէս առաւօտն եւ արասցես նշան խաչին ասելով· Քեզ երկիր պագանեմ Տէր իմ եւ Աստուած իմ, զքեզ սիրեմ ամենայնէ սրտէ իմմէ…»:

Թղ· 50ա· «Համառօտութիւն քրիստոնէականի վարդապետութեան: Դու քրիստոնեայ ես: Եւ արասցես նշան խաչին ասելով…» հարցում–պատասխանով:

Թղ· 9ա· «Աղօթք ներդործութեան հաւատոյ, յուսոյ, սիրոյ· Տէր իմ եւ Աստուած իմ, ես հաւատամ հաստատապէս…»:

Թղ· 10ա· «Աղօթք Իննօրհնեալիսի փափկին, որ ոգի միանգամ ասիցէ օրն, ոչ մեռանի թարց խոստովանութեան: Տէր Յիսուս Քրիստոս, լոյր ինձ մեղաւորիս…», այս աղօթքին կը յաջորդեն ուրիշ ներողութեանց աղօթքներ ալ, որոնց կարգին՝ Թղ· 11ա՝ «Կղեմէս ուղերորդի», 11բ՝ «Փեստոսի պապին», 12ա՝ «Պոնիֆաչիոսի պապին» եւն·:

Թղ· 13բ· «Աղերսանք առ բարերար Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ուստի խոստովանիմ ճշմարտապէս թէ արժանի եմ ես պատժոյ…»:

Թղ· 14ա· «Աղերսանք վասն արդեանց Քրիստոսի, որու կարեմք ընկալնուլ զթողութիւն մեղաց: Աւաղ թէ զիարդ զրազումս եւ զծանուսս ունիմք ամբարեցեալ…»:

Թղ· 14բ· «Աղօթք ի սուրբն Ալոսիոս կոնծակայն: Ով հրեշտակային վարուք զարդարեալ սուրբ Ալոսիոս…», ասոր կը յաջորդեն դարձեալ ներողութիւն ուներ կարճ սլացական աղօթքներ:

Թղ· 15բ· «Աղօթք առ սուրբ Կոյս Աստուածածինն: Վասն անարատ քո կուսութեան, վասն անբիծ քո ծննդեան…»:

Թղ· 16ա· «Աղօթք առ ամենասուրբ Աստուածածինն վասն հանդստութեան զիշերի: Մեծարեմք եւ սիրեմք եւ օրհնեմք զքեզ…»:

Թղ· 25ա· «Աղօթք սրբոյն Պետրոսի Աղէքսանդրացւոյն առ ի հայցել զսէրն Աստուծոյ զկնի Հաղորդութեան: Ի վեր քան զամենայն չնորհ, տուր ինձ Տէր զչնորհս սիրոյ քո…»:

Թղ· 28ա· «Աղօթք յաղագս ջերմեռանդագոյն ընդունելոյ զՀաղորդութիւնն: Որովհետեւ Քրիստոս կերակրէ զհոգիս մեր ճաշակմամբ սրբազանի մարմնոյ իւրոյ…», հետեւակ աղօթքներով:

Թղ· 31բ· «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի զկնի Հաղորդութեան: Ամենաքաղցր եւ բարերար Տէր իմ Յիսուս…»:

Թղ· 32ա· «Աղօթք առ Տէրն մեր եւ առ ամենասուրբ Կոյսն զկնի ամենասուրբ Հաղորդութեան: Անբաւ զոհութիւնս մատուցանեմ անսահման բարութեան քում…»:

1855

(Հին թիւ 205)

ՏՕՆԱՑՈՑՑ 1839 ԱՄԻՆ

ԼԷՕՊՈԼԻՍ (՞) 1839

ԹՈՒՂԹ՝ 18: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·8×12: ՊՐԱԿԻ՝ 2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×11: ՏՈՂԻ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ հին հաստկեկ կոշտ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ թուղթը շատ մթնած եւ մեկուսը տեղ-տեղ ներծծուած: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· կան: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1839: ԳՐԻՉ՝ աճծաճօք: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Լէոպոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքին ներքին երեսին՝ *«Առաքեաց Գեր· Սահակ Սահակեան Արքեպիսկոպոս Լեմպէրկի Հայոց, նուէր մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա յամին 1895»:*

Մատեանս է՝ ինչպէս գրուած է կողքին վրայ՝ *«Տօնացոյց Հայոց: Ամի Տեառն 1839: Տարեգիրն է՝ ժ: Ճիշեա եւ զգրողս»:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճունվար ԼԱ: 1 Գլխ·: Նոր տարի: Տօն Թլփատութեան Տեառն: Պաչտօն ննջեցելոց: Օրհնութիւն Ա՛Կ: Որ խոստացար: Դ2»: Ձակատի լուսանցքներուն վրայ ամիսներուն անուանները գրուած են նաեւ լեհերէն լեզուով:

Վերջ՝

Թղ· 18ա· «(Դեկտեմբեր) 31 Գշ· Սեղբեստրոսի Հռոմայ հայրապետին: Օրհնութիւն Դ2: Այսօր սրբոց հայրապետաց: Մանկունք Դ2 Մանկունքը նոր: Նախատօնակ: Դկ: Զքեզ Աստուած գովեմք»:

1856

(Հին թիւ չունի)

ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՑ՝ ՈՂԲ ԵԴԵՍԻՈՑ

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 46: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·4×9: ՊՐԱԿԻ՝ 6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×5·3: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նոր նօտրգիր մանր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենթղ· 1 վերի մասը, 43—46: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա·՝
«Արդ ողբացէք եկեղեցիք,
Հարսունք վերին առաքաստի,
Հարք եւ եղբարք իմ սիրելիք,
Որք ընդ հանուր կողմն աշխարհի…»:
Վերջ՝ *Թղ· 42բ·՝*
«Եկայք որդիք իմ սիրելիք,
Որոց երկիւղն է պանծալի,
Որոց երկիւղն է պանծալի,
Սըրբեալ սըրբոց որ ի մարմնի
Աստուածութեան միշտ երեւի»:

Մատեանս է՝ «Ողբ եղեսիոյ արարեալ Տեառն Ներսէսի Շնորհալւոյ»:

1857

(Հին թիւ չունի)

ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ — ՄԱՍՆԱՐԱՆ — ՃԱՆԱՐԱՆ

ԺԸ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 118: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×10: ՊՐԱԿԻ՝ հանի մը տեղ բաներ մը պակասած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11·5×6·5, Թղ· 65ա—67բ երկսիւն 10·5×3·5 իւրաքանչիւրը: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ տախտակ, ներքնելու համար վրան անճաշակ ձեւով լաք մը կպցուած: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ շատ գէշ, կազմը բոլորովին քայքայուած, որբան կ'երեւի մէկը փորձած է թուղթերը իրենց տեղերը տեղաւորել բայց նոյն փորձը մեծ ալ ընելով չյաջողեցաւ: Ոչ միայն կը պակսին բազմաթիւ թուղթեր, այլ խառն ի խառն դրուած թուղթերուն կարգին ներմուծուած են նաեւ տարբեր ձեռագիրներէ ալ կտորներ: ԳԻՐ՝ նօտրգիր եւ անցմամբ նօտրգիր, մինչեւ հին անցմամբ նօտրգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, տեղ-տեղ սկզբնագրերը կարմիր, կամ նաեւ կանաչ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ միայն վարի կէսերը՝ Թղ· 1բ, 2ա, 3ա: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքին ներքին երեսին՝ *«Բարեկամիս Edouard Terzi-ի մէջնորդութեամբ Պր· Անդրէաս Շէհէրլեան կը նուիրէ ձեռագիրս Վիեննական Հարց Մատենադարանին: Գահիրէ, 19·2·1935, Հ· Վարդան Մեսխեդեկեան»:*

Մատեանս է՝ Դեղագիրներու հաւաքածոյ, Մասնարան-Ճանարան, կը պարունակէ նաեւ նիւթէս բոլորովին օտար կտոր մը՝ *«Բան զԱչխարհացուցէ»*, մէջընդմէջ խառն կան նաեւ *Աղթարքի* կտորներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա—6ա· Զանազան մոգական բաներ են, մէջընդմէջ անծանօթ տառերով գրուած բառեր կը բովանդակէ եւ հայագիր արաբերէն աղօթքներ դեւեր հալածելու կամ չար աչքէն պահպանելու համար: Բացառութիւն կը կազմէ միայն *Թղ· 4բ*, որ գրուած է արդէն տարբեր գրով՝ *«Մելիս սուխ հուպ կու կայ, առ այն ճուրէն…»:*

Թղ· 6բ· (Տարբեր գրով) *«Զերմ թէ կամիս խմանալ եւ թէ առաւօտուն բանէ զաֆըռնայէն է թէ կէս աւուրն, բանէ սկվզբնայէն է թէ կէս աւուրն, բանէ սկվզբնայէն է թէ կէս աւուրն, բանէ սկվզբ

երկնի եւ երկրի որ եռուր ջիմաստուԹիւն քննել եւ իմանալ զամենայն ցաւս եւ զհիւանդուԹիւնս...»:

Թղ· 4բ· «Այլ խրատ վասն ազգի ցօղ, որ մի ժամ կարէ բժշկել: Եւ այլ գրքիս անունըն Թագլիմ Ըլապան կոչեն Տաճկունք եւ Հայքս Մասնարան կոչեն, եւ այսոր ընկերն մին Հաճըլ Պայամըն է, զոր Հայքս Ճանարան կոչեն նորա, Եահիայ Իպն Իսայ Պաղտատա կշռին Ջիզրայ է գայս գիրքս Թարգմանողն: Այս Բ գիրք է Թարգմաներ Ս. Թախլիմ ըռապան Ս. հաճըլպամ: Եւ գայս գիրքս Մէհմէտ Զաքարիային որդին Թարգմանել է որ Աբել Նաղապն նռապի կ'ասեն: Աւուր միում վէզիր Ռազումն Ապալէ որդին, որ բազում բժիշկ էր ժողովեալ, եւ ես ալ գհետ նոցա գնացի եւ վէզիրն հէքիմուԹիւն հարցաւ եւ գասք մի հէքիմք կային ի տեւանն, ամենայն ոք իւր իմաստուԹեամբն պատասխանի եռուն: Ոմանք ասացին Թէ ցաւն օրով եւ ամսով հասիլ կ'եղնի այն որ կորա դեղն օրով եւ ամսով տալ պիտի որ մուտ անէ ցօին, եւ այլք ասացին այսպէս, Թէ ըստ ազահուԹեան հաքիմնուն գայն կ'անեն, որ գցաւն յերկար առնեն գի իւր բանի տեղ լինի: Եւ ես այսպէս խաւսեցայ եւ ասացի· վեզիր, Թէպէտ աւրով եւ ամսով կու ընծաի ցաւն, կարէ իմաստուն բժիշկն ի մէկ սհաթն լաւցնել, ընդ որ յոյժ զարմացան բժիշկքն այս բանիս: Եւ վէզիրն հարցաւ ցիս Թէ այն որ ցաւէ որ Ս. ժամն կու լօնա: Եւ ես գնացի ի տուն եւ զայս Թարգմանեցի եւ բերի այս որ անունն դրի Ասլքֆի, որ Հայքս կոչեն մի ժամ հանող, գի ամենայն ցօ ի Ս. սհաթն կու բժշկի: Եւ սոքա են զոր գրեցի· Թէ գլուխն ցաւի ճակատովն եւ կատր մի աֆիոն ի քիթն ի վեր կալնու...»:

Թղ· 48ա· Ցանկ մըն է: «Որս նստատեղն քոս լինի եւ կամ գինչ տեղն իցէ քոսն...»:

Թղ· 48բ· Խառն ի խուռն գանագան դեղագրեր, տարբեր տարբեր գրիչներէ օրինակուած:

Թղ· 50ա· «Պիսակի, Քոսի, Ցաղագս գոԹու»:

Թղ· 50բ· «Վասն գողարդիլի»:

Թղ· 51ա· «Երեսի պրանկան»:

Թղ· 51բ· «Գիրա դեղ»:

Թղ· 52ա· «Վասն հիւանդի»:

Թղ· 54ա· «Վասն էչէկ էիչէկի»:

Թղ· 55ա· «Հաղ Իպահապի»:

Թղ· 55բ· «Շարպաթ, Մուռապի չախաղուլ, Չէթ խաչխաչի, Չէթ ծաղկներուն»:

Թղ· 56ա· «Դեղ կոծիծի, Վասն խոստուկի եւ ամենայն ցօոց, Շաֆնդի, Շաֆ գնիդն եւ զարիւն կալի, «եւ նման խորագրով կարճ-կարճ դեղագրեր:

Թղ· 55բ· «Բան զԱչխարհացուցչ: Նախ քան զամենայն խնդրեսցուք զեղեալք զայս եւ ապա գ'ի նմանէ եղեալքս...»:

Թղ· 68ա· Դարձեալ դեղագրեր: «Վասն մարդոյ որ զանկտի ի Թիկնամիջացն ի պորտուն եւ ամենայն ցեղ ապուր գինչ ուտէ չմարսէ...»:

Թղ· 95ա· «Ցաղագս գլխացաւուԹեան»:

Թղ· 103ա· «Ցաղագս աչաց դեղերոյ»: Ասոր հետ խառն ի խուռն կան նաեւ գանագան այլ հիւանդութիւններու համար դեղագրեր առանց յատուկ խորագրի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, կան սակայն աննշան նօթեր: *Թղ· 1ա· «Շապանին Դ. ղրուչ: Մուստայ փաչին է ղրուչ: Սարսուն կազտուն ԺԴ ղրչ·: Խաճին մօրն Զ· ղրուչ: Հալպցուն փէսին ԺԲ ղրուչ»:*

Թղ· 116ա· «ՁՕսմանին ԻԶ ղրուչ Թուղթ: Ֆօտուլին ադին յալ է ԻԱ ղրուչ: Քօր Ահման փաչենոյին ի ղրուչ, Ճէմլինայ Խազունին Բ ղրուչ, Քօր Ահմէտ փաչին Ե ղրուչ: Ղարա Օսմանին ԺԴ ղրուչ: Պէյազի Պօուկին Ը ղրուչ»:

1858

(Հին թիւ չունի)

ԳԻՐՔ ՄՏԱԾՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1800ի սկիզբը

Թուղթ՝ 22, իջակալուած 1—23, կը պակսի 1—2: Մենոլթիին՝ 14·8×10·8: Պրակ՝ միակ: Գրոհիթիին՝ միասիւն 10×6·5: Տողք՝ 14: Նիխ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ բղքեայ, նոր: Հանդամանք՝ լաւ, բայց կը պակսի սկիզբէն մէկ թուղթ: Գիր՝ նօտրգիր նոր: Թանագ՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն. չունի: Դատարկ՝ Թղ· 11բ—22բ: Ժամանակ՝ 1800ի սկիզբները: Գրիչ՝ անծանօթ: Յիշատակարան՝ չունի:

նօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ անծանօթ: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Գիրք մատածութեանց» (անխորագիր):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· կիրակի օրուան մտածականը պէտք է ըլլայ՝ *«Ցաղագս խոնարհութեան Քրիստոսի»*, որ կը սկսի Գ· բաժնին կէսէն:

Թղ· 2բ· «Երկուշաբաթի: Ցաղագս հնազանդութեանն Քրիստոսի: Ջմտաւ ած զատացեալսն առաքելոյն զՔրիստոսէ· Լեալ հնազանդ մահու չափ...»:

Թղ· 5բ· «Երեքշաբաթի: Ցաղագս համբերութեանն Քրիստոսի»:

Թղ· 7բ· «Չորեքշաբաթի: Ցաղագս հեզութեան Քրիստոսի»:

Թղ· 10բ· «Հինգշաբաթի: Ցաղագս արհամարհութեան, զոր արար Քրիստոս աշխարհի»: Այս մտածականը կ'ընդհատի Գ· մասէն, մնացածը չկայ:

1859

(Հին թիւ չունի)

ԱՍՏՈՒԱԾԱՄՕՐ ՅԱԻԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԱՄԻՍԸ

1880

Կ· ՊՈԼԻՍ

Թուղթ՝ 104, իջակալուած 1—189: Մենոլթիին՝ 14·7×9·3: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրոհիթիին՝ միասիւն 10·5×5: Տողք՝ 19: Նիխ՝ բարակ, ողորկ ազնիւ թուղթ: Կազմ՝ կիսակաշի, բղքապատ ստուարաթուղթ: Հանդամանք՝ շատ լաւ եւ մաքուր մնացած: Գիր՝ նօտրգիր շատ մօտ շղագիր, ոչ այնքան գեղեցիկ բայց հատիկ հատիկ եւ ճաշակաւոր գրուած: Թանագ՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ եւն. չունի: Դատարկ՝ Թղ· 1, 2բ, 97բ, 100բ—104բ: Ժամանակ՝ 1880: Գրիչ՝ Առաքելեան կարապետ եպիսկոպոս Անկիւրեայ: Տեղի՝ Կ· Պոլիս: Տէր՝ Գրիչը: Յիշատակարան՝ չունի բայց հմմտ. անուանաթերթը Թղ· 2ա: Տեղեկութիւնք՝ առաջին կողքի ներքին երեսին վրայ· *«Ի զրոց կարապետ եպիսկոպոսի Անկիւրեայ, առաքեցաւ ի կ. Պոլսոյ ի վիճակս յամի 1905: Հ Ա Ռ Ա Ք Ե Ց Ա Ւ Ի Կ· Պ Ո Լ Ս Ո Յ Ի Ե Ր Ո Ւ Ս Ա Ղ Է Մ Ի Ա Ր Ք Ե Պ Ի Ս Կ Ո Պ Ո Ս Ի Ն (Երուսղէմ) Ե (ովնանեան)»:*

Մատեանս է՝ Սեպտեմբերի, Աստուածամօր ցաւերուն նուիրուած ամսուան ջերմեռանդութիւններ: *Թղ· 2ա· «Ղայէթ ազիզ Պիքիրին ամըլարընա սունուլմուշ Սեպտեմբեր այը:* Իթալիան լիսանընտա զալէմէ ալընմըշ օլուպ Հալէզ նամ կանոնիկոսսուն Ֆրանսըզճայա Թէրճիւմէսինէն Թիւրքճէյէ Թէրճիւմէ էյլէսէ Ենգարէ եպիսկոպոսու Առաքելեան կարապետ Վարդապետ: 1880, Ըստամպօլտա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Պըրինճի կիւն· Մարտիրոսլարըն սուլթանը Մարիամ: Տիւնեա իւզէրինէ տէ վուգու պուլան էն գիյատէ հայըֆլը պիր վուգուաթըն...»:

Թղ· 98ա· «Ֆիհրիսթ»: Ցանկ:

1860

(Հին թիւ չունի)

ՆԵՐՍԷՍԻ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻՈՑ ՆԵՐԲՈՂԵԱՆՔ

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

Թուղթ՝ 24: Մենոլթիին՝ 14·5×9: Պրակ՝ 3: Գրոհիթիին՝ միասիւն 10×5·3: Տողք՝ 26: Նիխ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ չունի: Հանդամանք՝ լաւ: Գիր՝ նորագոյն շատ մաքուր նօտրգիր: Թանագ՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն. չկան: Դատարկ՝ Թղ· 24: Ժամանակ 1840ի ատենները: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ հաւանաբար վիեննա: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Երանելւոյն Ներսէսի Տարսոնի եպիսկոպոսի ներբողեան ի համբարձումն Քրիստոսի եւ ի Ս· Հոգին»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ցնծա այսօր հարսն ողջախոհ եկեղեցի հեթանոսաց ի պատիւ յիշատակի փեսային քո Քրիստոսի խորհրդոյ...»:

Թղ· 14ա· «Սաւկիմ ի սիրոյ սրտիս բաղձանաց նուիրել զանս աղքատ մտաց իմոց աւուրս մեծի...»:

1861

(Հին թիւ չունի)

ՔԱՌԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ ՊԱՀՈՑ ՃԱՇՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

ԹՐԻԵՍՏ (°)

1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 8: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×9·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×8: ՏՈՂՔ՝ 23 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին տգեղ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 7բ—8բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Շիւֆիւրեան Հ· Անդրէաս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Քառասնարդասն պահոց ճաշու ընթերցուածք եւ աւետարանք ի վերայ բնութեան ձեռնարկութեան եւ եւս ընդհանուր կանոնաց նորա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Զեռնարկութիւնն է բան բազկացեալ ի բազում նախադասութեանց այնպիսի կարգաւ դասաւորելոց, զի մին յայլմէ կամ յայլոց մակաբերեսցի...»: Կը հետեւին ապա իննը կանոններ:

1862

(Հին թիւ չունի)

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 16: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×10·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նօտրգիր մաճուր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ՝ 1, 9բ—16բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Փիլիսոփայութիւն ի վերայ բնութեան ձեռնարկութեան եւ եւս ընդհանուր կանոնաց նորա»: Բնագիրները միայն նշանակովի դրուած են իրենց համարներով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Օր մոխրոց: Դ·է· Ընթ· Մար· Յովհելեայ Գլ· Բ· հմ· 12, եւ արդ ասէ Տէր Ասուած ձեր, վերջ՝ 19, ի նախատինս ազգաց: Աւե· Մատթ· Զ· 16, եւ յորժամ պահիցէք, 21 սիրեալք ձեր եղիցին...»: Կը հասնի մինչեւ Ղազարու Յարութեան նախորդ ուրբաթ օրը:

1863

(Հին թիւ թ 1344)

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾՔ ԱՂՕԹԻՑ

ԺԹ դարու սկիզբները

ԿԵՌԱՒ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 51: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×9·5: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11·5×7 միջին հաշուով: ՏՈՂՔ՝ 16—23: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեկազմ ստուարաթուղթ, վրան ճնշուածով ոսկեզօծ զարդեր, ոսկի է կտուրքն ալ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ շատ մաշած ու կեղտոտած, ճճեկեր, կազմը սկսած է քայքայիլ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 41: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ Ֆաճի մը անծանօթ գրիչներ: ՏԵՂԻ՝ Կեղի, Հայաբաղաբ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ առջեւի պահպանակի առաջին երեսը եւ 51ա:

Մատեանս է՝ «Յաւելուածք աղօթից»: Միասին կազմուած է 1793ին Վենետիկ՝ Թրանսիլվանիոյ Հայոց համար տպուած Գիրք աղօթից–ին հետ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Փառաւորեալ սուրբ Օսկի մաքուր վէմսայ Մարիամայ...»:

Թղ· 2ա· «Հանդերձ վիակատար ներողութեամբ Խորհուրդ ամենասուրբ վարդապետին...»: Եւ յարակից աղօթքներ:

Թղ· 15ա· «Երգ Սրբութեան: Օրհնեմք զայս սուրբ սեղանն...» (5 տուն):

Թղ· 16ա· «Աղօթք լինչպէս պար(ա)գն է եւ պէտք է ասէլու այս ինը վարդարանը Ցիսուսի անպատմելի չարչարանացը համբոյն...»:

Թղ· 19ա· «Հաղորդըվէլուն էաեւանց չնորհակալութիւն· տալու Աստուծոյ: Երկիր պագանելով զոհանամ զքէն...»:

Թղ· 20ա· «Աղօթք աղէրսվանք հոգեւոր պարտինք ասէլու ամէն օր: Հոգի Քրիստոսի սրբեա զիս...»:

Թղ· 22բ· «Հաղորդք ընչորհակալուհոգւոյն պարտիս: Աչքիս լոյս այսօր...»:

Թղ· 23բ· «Աղօթք անուանն ամենօրհնեալ Կուսին Մայրամայ: Ով քաղցր կոյս Մարիամ...»:

Թղ· 26ա· «Այլ աղօթք ամէնօրհնեալ Կուսին Մարիամայ: Ով զարագի Մայր Աստուծոյ...»:

Թղ· 28ա· «Մեծ ուրբաթնաւորը, որն որ կասին Քրիստոսի զերեզմանի վերայ: Էկօցէք քրիստոնէյ մարդիք...»:

Թղ· 29բ· «Դիտաւորութիւն դնելու երբ կի լսէ մարդը զսուրբը պատարագը... Ներդործութիւն՝ Ամենակարօք մշտնջենաւոր Աստուած տուր մեզի զհաւատս...»:

Թղ· 35բ· «Երդ Վերափոխման Տիրամօր սուրբը կուսին եւ բարով մնայ ցաւագնեալն որդւով եւ զարագի մեր մօտէն: Բարով մնայ կ'արնունք մինք զքու մօտէն...» (8 տուն):

Թղ· 37ա· «Ինդրեմք մեծ աստուածութիւն, հօս մէկ մարմին եւ արիւն երես ընկեալ...» (6 տուն):

Թղ· 38բ· «Օվ Մարիամ թանկ անուն...» (5 տուն):

Թղ· 42ա· «Եուպիլէումի երգք: Երեք աստուածաբանական առաքինութեանց այսինքն հաւատոյ, յուսոյ եւ սիրոյ վրայ: Հաւատամ քեզ, յուսամ ի քեզ...» (9 տուն):

Թղ· 44ա· Երգ ապաչխարութեան 50ում սաղմոսին գօրայ: Ողորմեա Աստուած իմ...» (10 տուն):

Թղ· 47ա· «Ցավալի կոյս Մարիամ մահուա մեծ ցաւերուա...»:

Թղ· 47բ· «Վօղորմայ Ցիսուս Քրկիչ, Ցիսուս բարի...»:

Թղ· 48ա· «Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս փըրկիչ իմ...»:

Թղ· 49բ· «Գոհութիւն եւ փառաբանութիւն մատուցանեմք...»: Պատարագի գոհութիւնն է մինչեւ Ազատութիւն:

Թղ· 50բ· «Աղօթք սուրբն Աննաի դիմայ: Վօվօր ասէ զայս աղօթքը... Ողջոյն քեզ կոյս Մարիամ...»:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 51բ· «1787, (ապա սրբագրուած) 1887, 29 Novembris: Հաղար ութը(°) եօթը (°) հարուր ու ուճունը օզդնին նովէմպէրի քըսանըվիննին փըսակվէյճ»:

Առաջին պահպանակ թուղթի առաջին երեսին վրայ՝ «In perennem memoriam dilectissimae Matris Annae Mariae Nago Consortis Josephi quondam Gabrus defunctae Anno 1853 die 12 Martii qua nimirum die Ecclesia Armena colit festum S. Gregorii Illuminatoris. Zach. Gabrus mp.».

1864

(Հին թիւ 275)

ՎԱՐՔ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԲԵՐՔՄԱՆՍԱՅ

ՎԻԵՆՆԱ 1848

ԹՈՒՂԹ՝ 186, իջակալուած 1—374: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·7×8·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11×6: ՏՈՂԻ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ նորագոյն կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կազմը բայեայելու սկսած, գործածութենէ թուղթերը բաւական աղտոտած: ԳԻՐ՝ շատ մաքուր անցման նօտրգիր: ԹԱՆԻ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 2բ, 185բ մեծ մասով, 186բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1848: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ նոր գրչէ, առաջին կողմին ներքին եբեսին կպցուած թղթեակի մը վրայ:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Վարք երանելի Յովհաննու Բերքմանսայ: Ցընկերութենէ Ցիսուսի, զոր յօրինեալ է Հ· Վիրգիլեայ, կեպարեայ, վերակացուի նորա, ի Վիէննա, ի Վանս Պ· Սուրբ Աստուածածնի, 1848»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Մուկիոս Վիտելեսքի, Ցիսուեանց ընդհանրական Աբբայի Յովհաննէս Բերքմանսին վրայ տուած վկայութիւնը: Աստուածն Յովհաննէս Բերքմանս, մեր օրհնեալ եղբայրը, անմեղ, բոլորովին մաքուր, ջերմեռանդ, հրեշտակային կատարելութիւններով զարդարուած եւ Մխիթարեան կարգերն ու կանոնները ճշդիւ պահող պատանի մըն էր···»:

Թղ· 4ա· «Վարք Երանելի Յովհաննու Բերքմանսայ: Առջի մաս՝ Ծնունդ, կրթութիւն եւ կեանք Յովհաննու ի Փիլոտրա»:

Թղ· 27ա· «Երկրորդ մաս՝ Յովհաննէսին Հռոմայու դպրոցին մէջ անցուցած կեանքը մինչեւ իր վերջին հիւանդութիւնը»:

Թղ· 103ա· «Երրորդ մաս՝ Յովհաննէսին վերջի հիւանդութիւնն ու մահը»:

Թղ· 140ա· «Գովեստ Հ· Կոռնեղեայ Աղապվիդէի Յովհաննէս Բերքմանսայ կենացը վրայ»:

Թղ· 156ա· «Զորրորդ մաս՝ Զանազան հոգեւոր բաներու ժողովածոյք, զորն որ Յովհաննէս Բերքմանս իրեն համար չինած է, որոնք կրնան նաեւ ուրիշին ծառայել»:

Թղ· 180ա· «Ս· Աստուածածնայ տաճարները աստղներուն պսակը»:

Թղ· 186ա· «Երանելի Յովհաննէս Բերքմանսին վարուցը ցանկը»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ (Նորագոյն գրչէ)

Առաջին կողմին ներքին եբեսին կպցուած թղթեակի մը վրայ· *«Թանկագին հատորիկ մը մեր կղերանոցի ձեռագրաց հաւաքածոյին մէջ: Բայց դժբախտաբար ոչ յիշատակագրութիւն, ոչ ալ ուրիչ որեւէ տեղեկութիւն մը ունի, ուստի կարելի չէ իմանալ թարգմանիչին եւ գրողին (աւելի ճիշդ՝ գրիչներուն, զի մէկէ աւելի են) անունները: Սակայն պարագային Վիեննական Մխիթարեան կղերանոցի նոյնժամանակեայ աւագ աշակերտներէն ըլլալու են, զի մեր քով միայն կղերանոցիս արտագրութիւնները կը պահուին: Հմմտ. նոյն հեղինակէն թարգմանուած Ս· Ց· Պերքմանսի վարքը, տպ· Վենետիկ, 1891, որ այս ձեռագրէն չատ աւելի համառօտ է: Վիեննա, Մխիթարեան Կղերանոց, 17 Մարտ, 1963, Եղ· Ս(իմոն) Պ(ապիկեան)»:*

1865

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 101, իջակալուած 1—36 եւ 1—24 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×9·7: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11×6·5: ՏՈՂԻ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ

թուղթ: ԿԱԶՄ՝ լաթապատ ստուարաթուղթ, վրան ճնշումով զարդեր: ԹՂԹԵԱՅ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական կապոյտ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ Թղ· 1—42բ նօտրգիր, վերջերը աւելի անցմաև նօտրգիր, մնացածը հին շեղագիր: ԹԱՆԻ՝ սեւ, սկզբնատառերն ու խրատագիրները կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 27ա—31բ, 43ա—46բ, 100բ—101բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ծը դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Մաշտոց ձեռնադրութեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Կարգ խոստման հերաց: Պատրաստեսի յառաջադոյն մկրատ ի խուզել գլեսս···»:

Թղ· 7բ· «Կարգ Դռնապանութեան: Վասն նուիրելոյն ի պաշտօն Դռնապանութեան պատրաստեսի յառաջադոյն բանալի եկեղեցւոյն···»:

Թղ· 11ա· «Կարգ Ընթերցողութեան: Վասն նուիրելոյն ի պաշտօն Ընթերցողութեան պատրաստեսի յառաջադոյն Գիրք Ընթերցուածոց···»:

Թղ· 13բ· «Կարգ Երգմնեցուցչութեան: Վասն նուիրելոյն պատրաստեսի յառաջադոյն Մաշտոց Գիրքն···»:

Թղ· 16ա· «Կարգ Ջահընկալութեան: Վասն նուիրելոյն ի պաշտօն Ջահընկալութեան պատրաստեսին յառաջադոյն աշտանակք չիջեալ մոմեղինաւ···»:

Թղ· 19ա· «Կարգ Կիսասարկաւագութեան: Վասն նուիրելոյն ի ձեռնադրութիւն կիսասարկաւագութեան, պատրաստեսին յառաջադոյն հոլանի հանդերձք···»:

Թղ· 32ա· «Կարգ Սարկաւագութեան: Վասն նուիրելոյ ի ձեռնադրութիւն Սարկաւագութեան պատրաստեսին յառաջադոյն հոլանի հանդերձք···»:

Թղ· 47ա· «Կարգ Քահանայութեան: Վասն նուիրելոյն ի ձեռնադրութիւն Քահանայութեան պատրաստեսին յառաջադոյն բազպանք···»: Վերջ՝ *Թղ· 100ա՝ «Եւ ապա յեկեղեցւոջ կան եւ ուսանին զպաշտաճեալսն առ կարգ իւրեանց»:*

1866

(Հին թիւ 206)

ԱՌԱՆՁԻՆՆ ՀՐԱՀԱՆԳՔ ԵՒ ԿԱՆՈՆՔ (ՄԽԻԹԱՐԱՅ ԱԲԲԱՅԻ)

ԹՐԻԵՍՏ 1795

ԹՈՒՂԹ՝ 48, իջակալուած 1—65 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×10: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 12×7: ՏՈՂԻ՝ 18: ԿԱԶՄ՝ բարակ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ բաւական լաւ, կոճակը միայն վնասուած: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԵՐ՝ բոլորն ալ տպագրուած: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴԵՐ՝ Թղ· 2ա, 35ա, Թղ· 1բ՝ Մխիթարեան Միաբանութեան գինանշանը, տակը տպագրուած՝ «Հ· Պետրոս Շնւբիւրեանց կրօնաւոր Մխիթարեան»: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա, 34բ, 48: ԳՐԻՉ՝ Շնւբիւրեան Հ· ՊԵՏՐՈՍ: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՏԵՐ՝ գրիչը: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 31բ, 34ա:

Մատեանս է՝ «Առանձին հրահանգք եւ կանոնք Մխիթարայ Աբբայի», բանի մը յաւելուածներով: Հմմտ. Վիեննայի ազգային տպագրութիւնը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ներկութիւն եւ խրատ, զորս եթէ բարեպէս ի գործածիցես զբազում օգուտս գտցես: Նախ բուռն հարկանելի է զխոնարհութենէ եւ զքաղցրաբարոյութենէ քանզի այսոքիւք չահիս վաստակութիւնն Քրիստոսի···» (40 հրահանգք):

Թղ· 24ա· «Ցաւելուածք կանոնաց գրելոց առ քարոզիչս ի Պաշվալովեանս: Մի ոք ի ձէնջ արասցէ զիր ինչ ի ծածուկ, բայց ի միջի արասցէ զիր ինչ ի ծածուկ, բայց ի ձէնջ արասցէ զիր ինչ ի ծածուկ, բայց ի յիւրոց առանձնաւորական գործոց, որպէս զի մի իմանայցեն այլք ընկերք իւրք···» (23 կանոններ):

Թղ· 31ա· «Ես Սահականնոս Վարդապետ Աբբայ Հայր, զայս ամենայն կարեւոր համարեալ վասն մերայնոց եղելոցն ի Պաշվալով սահմանեցի զի ընդ այլ կանոնսն խառնեալ՝ պահեսջիք սիրով ի յօգուտ ձեր եւ ժողովրդեանս»:

Թղ· 32ա· «Ցաւելուածք կանոնաց գրե-

լոց առ ի Պաչվալովեան քարոզիչս մեր: Մի ոք ի ձէնջ ամենեւին ըստ այնմ եւ յառաջադոյն դրեցի, մինչնորդ լիցի հարսնախօսուեան, կամ յորդորեսցէ զայս անուն ոք առնուլ իւր կնութեան զայն ոք···» (5 հրահանգներ):

Թղ· 35ա· «Կանոն վասն նորընծայից եւ ուսանողաց որք կրթին ի նորընծայարանի եւ ի դպրատան յայսմիկ: Նախ քան զամենայն հարկաւորագունեղ է պահել զամենայն հրաման եւ զպատուէր զոր մեծաւորն առաջադրէ···» (33 կանոններ):

Թղ· 46ա·՝

«Մի համարիր քեզ արժանի
Պատուոյ սիրոյ ըստ ամենայնի
Զի մի գուցէ մինչ հանդիպի

Այն քեզ լիցի մակարդ չարի···» (17 տուն):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 31բ· «Կանոնս այս ձեռամբ Հայր Մարկոս Վ· Իսկդուցեան, յեղսաբեթապօլիս, յամի Տեառն 1750 Հոգտեմբերի 3: Իսկ երկրորդ անգամ եղեւ օրինակեալ ի կուտինացի Հայր Պետրոսէ Շիւքիւրեանց, Մխիթարեան կրօնաւորէ ի Թրեստ 1795 Հոգտեմբեր 22: Ի վանս Հարց Մխիթարեանց»:

Թղ· 34ա· «Ցամի Հայոց 1211 (1762) Սեպտեմբերի 29, ի տօնի Վարագայ Խաչին սարկաւագ ձեռնադրեցայ ի Կուտինայ քաղաքին ի յԱթոռանս Վարդապետէ Նիկոմիդացւոյ: 1215 (1766) թուին Հայոց Տէտէ Վարդապետն եկն ի Կուտինայ, հաստատեաց ղրպրատունն եւ ժողովեաց զմանկունս քաղաքին: Վարժելով դասախարակեաց եկաց յամս 9ին, յետոյ գնաց ի Կոստանդնուպօլիս եւ եկաց անդ եւ կաց ամս երկուս եւ անդ վախճանեցաւ: Եւ ես մահտեսի Սահակս նստայ ի դպրատանն 1776 իրրեւ ամս երկուս 220 աշակերտ եղեն մեծ եւ փոքր: Իսկ ի սկսանիլն հալածանաց 1226 (1777) Հայոց» հոս կ'ընդհատի:

1867

(Հին թիւ չունի)

ԱՂԹԱՐՔ

ՎԱՆ (°)

ՌՄԲԹ (1810)

ԹՈՒՂԹ՝ 103: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×9·5: ՊՐԱԿԻ՝ միայն մինչեւ ԺԲ նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին 11×6: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ վերջաւորութեան սպիտակ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, բայց գործածութենէ շատ իւղոտած եւ ապտոտած: ԳԻՐ՝ նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնագրերը կարմիր: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԿՆԻՔ՝ բազմաթիւ տեղեր անգլիերէն, Պր· Սամուէլ Արսլանեանի, որ նուիրատուն եղած է ձեռագրիս: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810: ԳՐԻՉ՝ Ցովհաննէս Վանեցի: ՏԵՂԻ՝ Վան(°): ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Թղ· 98բ:

Մատեանս է՝ «Աղթարք»: Համմտ· Տաշեան Յուցակ էջ 849 Ձեռ· թիւ 397:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Աղթարք արանց եւ կանանց, կալ զանուն եւ զմօրն, եւ միաւորեա, եւ տես թէ քանի կուլի, երթ ԺԲ ԺԲ եւ զոր լինչ մնայ, զայն կենդանակերպացոյ: Աղթարք արանց: Նոյն եւ իւր աստղն Հրաման է, արապերէն մարեխն է իւր ասացին իմաստասէրքն թէ մարդ որ այս աղթարքս ծնանի, նա լինի նմանութեամբ եւ կերպարանօք խարտէշ եւ կարմրահերձ եւ մաղն գոռուզ, եւ սրտոտ···» 3բ՝ «Աղթարք կանանց: Նոյն եւ իւր աստղն Մարեխն է···» 4բ՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստունքն, թէ նորա աստղն որ ի Նոյն լինի, դիւին անուն Զօրղիշայ···» 5ա՝ «Լուսացուելոյն այս է՝ ծածկագրերով տող մը···» 5բ՝ «Մխելոցն այս է· Մխամիլահէ էր հաքէլ նուրի էլ···» «Վրան պահելոյն այս է· Ցանուն Աստուծոյ պթածին եւ ողորմածին···»:

Թղ· 6ա· «Բ·՝ Աղթարք արանց: Ցոյլ եւ իւր աստղն լուսաբերն է, որ արապերէն Զօհրայ է···» 7բ՝ «Աղթարք կանանց: Ցուլ եւ իւր աստղն Զօհրայն է···» 8ա՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ ով որ ի Ցոյլն ծնանի նորա դիւին անուն Սաֆեահէ Սահիալի Իպլիս է···» 8բ՝ Թագէ-

լոյն, Խմելոյն»: 9ա՝ «Լուսացվելոյն, Գլուխն պահելոյն»:

Թղ· 9բ· «Գ·՝ Աղթարք արանց: Երկաւոր եւ իւր աստղն Փայլածուն է, արապերէն Օտարիան է···»: 10բ՝ «Աղթարք կանանց: Երկաւոր եւ իւր աստղն Օտարիան է···»: 11բ՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ ով որ երկաւորն ծնանի անոր դիւի անուն Ճապիր Իպնի Մէրվան է»: 12ա՝ «Աւերակ Թագելոյն» եւն·: (Յաջորդ պահպանակաները չենք նշանակեր):

Թղ· 12բ· «Դ·՝ Աղթարք արանց: Խեցդեհին իւր աստղն Լուսինն է···»: 14ա՝ «Աղթարք կանաց: Խեցդեհին եւ իւր աստղն Լուսինն է···»: 14բ՝ «Հարցունքն Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ ով որ այս աստղն ծնանի, անոր դիւին անունն Մէյմուն Իպնի Զէնկի է···»:

Թղ· 15բ· «Ե·՝ Աղթարք արանց: Առիւծ իւր աստղ արեգակն է···»: 17ա՝ «Աղթարք կանանց: Առիւծ եւ իւր աստղն արեգակն է··»: 18ա՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն, թէ որում աստղն որ Առիւծ լինի՝ անոր դիւին անուն Սահ Իպնի Վազան է···»:

Թղ· 19ա· «Զ·՝ Աղթարք արանց: Կոյս եւ իւր աստղն փայլածուն է արպերէն Օտարիան···»: 21ա՝ «Աղթարք կանանց: Կոյսն եւ իւր աստղն Օտարիան է···»: «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն Առիւծ լինի՝ անոր դիւին անուն Սահ Իպնի Վազան է···»:

Թղ· 22բ· «Է·՝ Աղթարք արանց: Կշիռ եւ իւր աստղն Զօհրային է··»: 24ա՝ «Աղթարք կանանց: Կշիռ եւ իւր աստղն Զօհրային է···»: 25բ՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ յորում աստղն ի Կշիռն լինի, նորա դիւին անունն Զապա Իպնի Վազան ասեն···»:

Թղ· 26բ· «Ը·՝ Աղթարք արանց: Կարիճ եւ իւր աստղն Մարեխն է»: 28բ՝ «Աղթարք կանանց: Կարիճն եւ իւր աստղն Մարեխն է»: 29բ՝ «Ասացին իմաստասէրքն թէ յորում աստղն որ Կարիճ լինի, նորա դիւին անուն Եահուտա է···»:

Թղ· 30բ· «Թ·՝ Աղթարք արանց: Աղեղ-նաւոր, որ է արպերէն Ղաւսիր աստղն Մուշթարին է···»: 32բ՝ «Աղթարք կանանց: Աղեղնաւոր եւ իւր աստղն Մուշթարին է···»: 33բ՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն որ Աղեղնաւորն լինի, անոր դիւին անունն Ապու Լապաչիր է···»:

Թղ· 34բ· «Ժ·՝ Աղթարք արանց: Այծեղջուրն որ է ձկտիլ, իւր աստղն Զօհալն է···»: 36ա՝ «Աղթարք կանանց: Այծեղջուրն եւ իւր աստղն Զօհալն է··»: 37ա՝ «Սողոմօնի հարցմունք: Ասացին իմաստասէրքն թէ որում աստղն Այծեղջուրն լինի, անոր դիւին անունն Պուլաս է···»:

Թղ· 38բ· «ԺԱ·՝ Աղթարք արանց: Ջրհոսն իւր աստղն Զօհալն է···»: 39բ՝ «Աղթարք կանանց: Ջրհոս եւ իւր աստղն Զօհալն է···»: 40բ՝ «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ ով որ այս Ջրհոսն ծնանի, անոր դիւին անուն Մանսուր է···»:

Թղ· 41բ· «ԺԲ·՝ Աղթարք արանց: Ձուկ որ արապերէն Հութ ասի, իւր աստղն Մուշթարին է···»: 43բ՝ «Աղթարք կանանց Ձուկն եւ իւր աստղն Մուշթարին է···»: 44ա՝· «Հարցմունք Սողոմօնի: Ասացին իմաստասէրքն թէ մարդ որ ի Ձուկն ծնանի, իւր աստղն Մուշթարին է, անոր դիւին անունն Շամչայ է···»:

Թղ· 45բ· Լուսնի ո'ր կենդանակերպի մէջ գտնուելու պիւսակ մըն է:

Թղ· 46ա· «Դուռն իմանալոյ թէ զհետ հօր կամ մօր կամ թէ հարկանէ(°) այր եւ կին միաբանութիւն առնէ թէ ոչ: Այր եւ կինն կամ հայրն եւ որդին, կամ մայրն եւ որդին համարեա զերկոսին աստղն···»:

Թղ· 46բ· «Պխտանի դուռ իմանալոյ թէ այրն առաջ մեռանի թէ կինն: Կալ զերկոսեան անունն եւ մխաւորեա եւ ԺԲ թիւ ի վերայ ած···»:

Թղ· 47ա· «Դուռ իմանալոյ վասն յղի կանանց, մանչ ծնանի թէ աղջիկ: Կալ զանուն մօր եւ զհօր եւ զվերապէրն տարւոյն ի վերայ բեր···»:

Թղ· 47ա· «Դուռ իմանալոյ վասն հիւանդի, մահու է թէ կենաց է: Կալ զաւուր դի, մահու է թէ կենաց է: Կալ զաւուր պատկերն, որում հիւանդացաւ հիւանդն եւ զանուն հիւանդին···»:

Թղ· 47ա· «Վասն լաւապէս զեղորայք զուգելոյ: Ցպատա զեղորայք չլինելոյ հասարակ անձինք, լուր սիրելի, յոտից մինչեւ ցգլուխ որոնեա եւ հաչիւ արա···»:

Թղ· 49ա· «Այս վիճակս Նիկիոյ ԳծԺԸ հայրապետք սահմանեցին»: Տակը պիւսակ

մըն է հորիզոնական՝ հինգ եւ ուղածիգ՝ վեց տուներով, իւրաքանչիւրին մէջ գրուած գիր մը Ա—Վ: Ասոր կը հետեւին Ա—Վ իւրաքանչիւր գրի համեմատ երեք տողնոց մեկնութիւններ:

Թղ· 53ա· Աղիւսակ մը, *Թղ· 53բ՝* բոլորակ մը:

Թղ· 54ա· *Հրեշտակաց, նահապետներու եւ առաքեալ–աշակերտներու անուններով ցանկ մը:*

Թղ· 55բ· «*Ա·՝ Պետրոս առաքեալ: Սրա, զբանդ քո, լինի··*» (չափական է Ա—ժ տուներով, ինչպէս բոլոր յաջորդներն ալ):

Թղ· 56ա· «*Բ·՝ Բարթուղիմէոս առաքեալ: Աւետիս քեզ մեծութեան···*»:

Թղ· 57ա· «*Գ·՝ Թոմաս առաքեալ: Աւետիս տուր եւ խնդայ···*»:

Թղ· 58ա· «*Դ·՝ Յօհաննէս առաքեալ: Արքունասս ամէն զխմաց եւ լինիս ակր տիեզերաց···*»:

Թղ· 59ա· «*Զ·՝* (ե· կը պակսի, բուղթեր իսկած են) *Տիտոս: Ահա կու գայ քո զերիս*»:

Թղ· 59բ· «*Է·՝ Ղուկաս աւետարանիչ: Ահա ելաւ վիճակ բարի, աւագ երթալդ քո յաջողի···*»:

Թղ· 60բ· «*Ը·՝ Ստեփաննոս նախավկայ: Արդ կու լինի քեզ նոր որդի խիստ չնորհազարդ եւ պիտանի···*»:

Թղ· 61բ· «*Թ·՝ Անդրէաս առաքեալ: Աստուած է մեծ թագաւոր, այլ չի տիրէ երկիր ժխոր···*»:

Թղ· 62բ· «*Ժ·՝ Թադէոս առաքեալ: Արի ուզէ աստ գտանես, զոր կորուսեր երկիր ի ներս···*»:

Թղ· 63բ· «*ԺԱ·՝ Մատթէոս աւետարանիչ: Աւետիս քեզ յերկար կենաց, եւ չատ բարի ժամանակաց···*»:

Թղ· 64բ· «*ԺԲ·՝ Պրոխորոն: Ահա կու գայ հիւր հեռաւոր, մեծ եւ հզօր քան զթագաւոր···*»:

Թղ· 65ա· «*ԺԳ·՝ Յակոբոս առաքեալ: Արի կաց յաղօթս քեզէն, եւ գոհացիր զարարողէն···*»:

Թղ· 66ա· «*ԺԴ·՝ Փիլիպպոս առաքեալ: Ահա տամ քեզ ես աւետիս, Դօվլաթ եւ բախտ աստքնորիս···*»:

Թղ· 67ա· «*ԺԵ·՝ Սիմոն առաքեալ: Աւետիս տուր դու եւ կանչէ, զօրօք հզօր պատերազմէ···*»:

Թղ· 68ա· «*ԺԶ·՝ Պօղոս առաքեալ: Աչողական եւ զօրաւոր, դիպիս կնոջ հաւատաւոր···*»:

Թղ· 68բ· «*Վասն տղայի, որ ծնեալք աւուրքն իմանասցես զընութիւն նորին*»: Կիրակիէ մինչեւ Շաբաթ: «*Կիրակի աւուր ծնած տղայն նախ անձնաւոր···*»:

Թղ· 70ա· «*Վասն յանկարծակի հանդերձ այրի*»: Կիրակի–Շաբաթ: «*Թէ կիրակի զո– րեկն այրի հանդերձ մարդոյ···*»:

Թղ· 71ա· «*Վասն հիւանդի կենաց եւ մահուն*»: Կիրակի–Շաբաթ: «*Թէ կիրակի հիւանդանայ՝ հինգշաբաթի որ անցանի ապրի···*»:

Թղ· 71բ· *Կենդանակերպերու ցանկ մըն է: «Այն եւ կարիճ իւր ասպղն Մարեխան է···*»:

Թղ· 72ա· «*Ադերս առ սուրբ հրեշտակապետաք: Սուրբք եւ սիրեցեալք ամենասուրբ Երրորդութենէն հոգիք հարկաւորք Գաբրիէլ, Միքայէլ, Ռափայէլ···*»:

Թղ· 73ա· «*Ծաղագս մոլորակաց: Երեւակն յամենայն կենդանակերպ կենաց երկու տարի եւ կէս···*»:

Թղ· 75ա· «*Ծաղագս դիսաւոր աստղն յորժամ որ երեւայ: Ցորժամ ի Այն կենդանակերպն երեւի դուշակէ նոր թագաւոր մի յարիցէ յարեւելից···*»:

Թղ· 80ա· «*Ծաղագս դիսաւոր աստղայ որ երեւի ի Ցունվարի ամիս, որ ասեն աստղագէտքն թէ այս աստղին անունն պատերազմի աստղ է: Ցունվարն երեւի, դուշակէ անցանի Հռոմոց աչխարհն սասանութիւն*»:

Թղ· 81բ· «*Վասն փառաւոր աստեղայ: Եւ յորժամ տեսանես մեծ եւ փառաւոր աստղ որ ցոլանայ յարեւմտից յարեւելս եւ բոց կաթէ···*»:

Թղ· 82բ· «*Ծաղագս մոլորականացն որ կենդանակերպն մտանէ զինչ լինի: Եւ յորժամ Զօհալն ի Այն մտանէ, թագաւորք փախչին յերկրէ յերկիր···*»:

Թղ· 84բ· «*Ծաղագս Մուշթարուն դուշակումն: Եւ յորժամ Մուշթարին ի Այն մտանէ, դուշակէ անձրեւք բազումք···*»:

Թղ· 85բ· «*Ծաղագս Գլուխ–Վիշապին եւ Տուտ–Վիշապին եւ իւր բնութիւնն եւ գործն Հրատին մի են ի վնասակարութեանն: Եւ յորժամ Տուտ Վիշապի եւ ի···* (գաղափարագրով) *Այն մտանէ, թագաւոր մի ծնանի···*»: *Թղ· 87ա·* «*Ցորժամ Այծեղջիւրն մտանէ, դուշակէ, որ լինի ի Տաճկունքն*

պակասանք եւ ամենայն իմայէլացւոց նեղութիւն», որուն կը յաջորդեն արաբերէն հինգ ու կէս տող եւ մոգական պատկերներ:

Թղ· 87բ· «*Ծաղագս արեգական պարունակի: Այն չարութիւն երկրի մի եւ մահ չորքոտանեաց···*»:

Թղ· 88բ· «*Ծաղագս բակ առնելոյ արեգական: Ցունվար դուշակէ, բազմանան գողք եւ թագաւոր ոմն փախչի···*»:

Թղ· 89բ· «*Ծաղագս խաւարման արեգական: Այն դուշակէ վախ եւ հիւանդութիւն մեծամեծաց···*»:

Թղ· 91բ· «*Ծաղագս պարունակի լուսնին: Այն դուշակէ, որ ձմեռն պինդ լինի, եւ ամառն չող յոյժ···*»:

Թղ· 93ա· «*Ծաղագս բակ առնելոյ լուսնին: Այն դուշակէ, երկար ամպոյն նշանակ եւ ցուրտ յօդ եւ անձրեւ···*»:

Թղ· 94ա· «*Ծաղագս խաւարման լուսնի: Այն խաւարի լուսինն դուշակէ մահ չորքոտանեաց···*»:

Թղ· 95բ· «*Ծաղագս չարժի ի վերայ կենդանակերպի լուսնին, թէ որ կենդանակերպ է նայն, պահն կամ զինչ է դուշակումն նորա: Թէ Այն է եւ ցորեկ, դուշակէ որ լինի պատերազմունք···*»:

Թղ· 96բ· «*Վասն Աղեղան, որ իջանէ ի վերայ լուսնին: Ցորժամ ի Այն լինի լուսինն, եւ Աղեղն իջցէ արեւելս դուշակէ ցաւք եւ հեծութիւնք···*»:

Թղ· 98բ· «*Ծաղագս աստեղայ որ սիրեն զմիմեանս եւ առեն: Զօհալ սիրելի է Մուշթարին···*»:

Թղ· 99ա· «*Վէթէնէ, զէհէ, էն, մուշպէհէ, թիլէմ սալի, սֆաթի···*»: *Թղ· 99բ՝* «*Ծանիր ով սիրելի, այս աղօթքս ինչ բանի համար կարդան նիյէթն հասել կու լինի*»:

Թղ· 101ա· «*Գիր վասն լեզուկապի: Զայս թլսմն գրէ Մարեխ սահաթին չարկամին անուն հօր մօր···*», տակը պատկեր մը:

Թղ· 101բ· «*Բաժանելոյ: Գրէ զայս թլսմն սոխի ջրով եւ անուանքն···*»: «*Վասն առելութեան: Զայս Գ թլսմն գրէ Գ ընկուզի մէջ գիր···*»: «*Թէ ուզես որ զողացած մալն բերել տաս···*»:

Թղ· 102ա· «*Եթէ կամիս կախարդած մարդ ազատես···*»: Տակը կրկին եռանկիւնիներով կազմուած աստղեր մոգական գրութիւններով:

Թղ· 102բ· «*Անուանք ԺԲ հրեշտակացն որ հրային, յօդային, ջրային, հողային···*»:

Թղ· 103ա· Դեղագրեր՝ «*Զերման գիր*», «*Վասն ձայնի որ զօրեղի*», «*Գլխացաւի դեղ*»:

Թղ· 1ա եւ բ, ինչպէս նաեւ *103բի* վրայ կը գտնուին բարբարոս գրերով գրուած մոգական խրատներ, գրեթէ անընթեռնլի մանաւանդ *Թղ· 103բ*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 98բ· «*Արդ զբեցաւ աղթարքս եւ պէսպէս գուշակութեան գիրքս ձեռամբ Յովհաննու գրչի վանեցւոյ Թվին ՌՄԹ (1810) Մարտի Ի· օրին*»:

1868

(*Հին քիւ չունի*)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՍԱՂԿԱՓԱՂ ՇԱՐԱԿՆՈՑԻ

ԺԹ դար

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ԹՈՒՂԹ՝ 1+4, իջակալուած 29—36: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·1×9·1: ՊՐԱԿ՝ ներկայիս մէկ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×6·5: ՏՈՂ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին զոռաւոր հաստ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՔ՝ արտաբին երեսներէն պատռտած: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր: ԹՈՒՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չուեի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ վիեննա(°): ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չուեի:

Հատակոտոր է՝ մաս Ծաղկաքաղ հաւանօրէն բակնոցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Ս· Ստեփաննոս Նախավկայի ճաշու շարականի վերջդնիթեր եւ վերջին տուները: «*Համօրէն ննջեցելոց՝ Որ յանէից ստեղծօղ դպրին···*»:

Թղ· 1բ· «*Ծննդեան Քրիստոսի՝ Տօրն·ուրզ մեծ···*»:

Թղ· 2ա· «*Ցարութեան Քրիստոսի՝ Այսօր յարեաւ···*»:

Թղ· 3ա· «*Շարական հայրապետական*

ի զբենուլն առ ի պատարագել՝ Հրաշափառ Աստուած...»:

Թղ· 3բ· «Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի»:

Թղ· 4ա· «Շարական հայրապետական ձայնաւոր պատարագի՝ Որ գխորհուրդ քո գալստեանդ...»:

Թղ· 4բ· «Կանոն Անուան ամէնօրհնեալ Կուսին Մարիամու՝ որ երգի զբեթէ որպէս Այսօր Ժողովեալ· Այսօր խումբք լուսեղէնացն...»: Առաջին տան կէսը միայն, ապա կ'ընդհատի:

1869

(Հին թիւ չունի)

ՏԱՂԱՐԱՆ (Հատակոտոր)

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ դար

Մատեանս է՝ «Տաղարան» ի հատակոտոր մը, մէկ պրակ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Տաղ Ցարուբեան՝ Դասքըն Հրէական էին պահապան սուրբ գերեզմանին որ եղաւ մարմինն աննման...»:

Թղ· 2ա· «Տաղ Ցարուբեան՝ Նոր ծաղիկ պայծառ ցուցաւ ի նոր գերեզմանէն..»:

Թղ· 2բ· «Տաղ Ցարուբեան՝ Կանայքն արտասուօք լային գբարձօղն արտասուաց, զմեռելոց կենդանատուն որպէս զմեռեալ»:

Թղ· 3ա· «Տաղ Ցարուբեան՝ Կանանցըն կանխեալ եկին ի գերեզման, դիւղս անուշս բերին ի յօծանել զՏէրն...»:

Թղ· 3բ· «Տաղ Ցարուբեան՝ Եկեալ Մարիամ Մագդաղենացին այն առաւօտին մխաչաբաթին...»:

Թղ· 4ա· «Տաղ Ցարուբեան՝ Գոչէր հրեշտակն առ վիմին վասն յարուբեան Ցիսուսին կանայք դուք մի՛ զարհուրիք, լալով խնդրէք զկենդանին...»:

Թղ· 4բ· «Տաղ Ցարուբեան՝ Ցայնժամ սիրով սիրական, լցեալ կանանց խնդրութեամբ գան առ Պետրոս Ցունանեան եւ սիրեցեալնըն ցՑոհան...»:

Թղ· 5ա· «Տաղ Նոր Կիրակ՝ Այսօր նոր արեւ հարեալ ի նորահրաչ արեգակնէ, ի նորահրաչ արեգակնէ...»:

Թղ· 6ա· «Տաղ Համբարձման Ի՝ Այսօր անդրանիկ Հօր Որդին յերկինս սլանայ Ադամային կերպիւ...»:

Թղ· 6բ· «Տաղ Հոգւոյ Գալստեան՝ Ներհիւսեացուք զքաղցր եղանակ վայելչահիւս երից անճանց, ծնողին եւ ծնեցելոյն եւ բխեցելոյ սրբոյ Հոգւոյն...»:

Թղ· 7ա· «Տաղ Հոգւոյ Գալստեան՝ Այսօր սուրբ Հոգին Առաւած եկեալ յաշխարհս, յաշխարհս հնչեաց զձայն որոտման մեծի»:

Թղ· 7ա· «Տաղ Վարդավառին՝ Այսօր ցնծայ լեառն Թափոր եւ զուարճանայ մեծն Ահերմոն, քանզի լոյսն աստուածային այսօր ծագեաց յայն սուրբ լերինն...»:

Թղ· 8բ· «Տաղ Վերափոխման՝ Այսօր Գաբրիէլ հրեշտակապետն եկեալ բերեալ զբարիսն պսակ յաղթօղ Կուսին...»:

1870

(Հին թիւ 214)

ԻՆՆՕՐԵԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ

1881

ԹՈՒՂԹ՝ 129: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·2×10·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·5×8: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ ներքագոյն հասարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, բղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ, տեղ-տեղ մելանը ներծծուած: ԳԻՐ՝ ներքագոյն վարժ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունաւոր սեւ: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 25բ մեծ մասով, 33բ—129բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1881: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ ՎիեննաՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, տես ճակատաթուղթը Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Իննօրէք կամ պատրաստութիւն ինչ փոքրիկ ի գլխաւոր պատրաստութիւն ինչ Մարեմայ եւ Ցիսուսի: Ի վանս ոսնս ինչ Մարեմայ եւ Ցիսուսի: Ի վանս Պաչտպան Ս· Կուսին 1881»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Իննօրեայ պատրաստութիւն ի ոսնն Ծննդեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի: Սկիզբն առնի ի 16 Դեկտեմբերի: Աստուած յօգնել ինձ նայեաց... Ցիսուս Մարիամ, դու անդէն երբեք լցան քառասնօրեայ ժամանակ յետ ծննդեանն...»:

Թղ· 6ա· «Իննօրեայ պատրաստութիւն սրբոյ Ցովհաննու Մկրտչին: 24 Յունուար: Եկ սրբոյ Հոգի... Ով հայելի մաքուր սուրբ սուրբ Հոգի... Ով հայելի մաքուր սուրբ Մարիամ, դու անդէն երբեք լցան քառասնօրեայ ժամանակ յետ ծննդեանն...»:

Թղ· 9ա· «Իննօրեայ պատրաստութիւն վասն ոսնի Աւետեաց սրբոյ Կուսին, որում պարտ է սկիզբն առնել ի վեչտասաներորդում աւուր Մարտիոս ամսեանն: Եկ սուրբ Հոգի... Մեծարեմ զքեզ ով սուրբ Կոյս Մարիամ, եւ զարմացեալ սքանչանամ ընդ քո խոնարհութիւնդ...»:

Թղ· 12ա· «Իննօրեայ պատրաստութիւն փոխման Կուսի: Սկիզբն առնի ի 6 Աւգոստոսի: Եկ սուրբ Հոգի... Ով փառաւորեալ եւ մեծանուն Կոյս, ի մէջ աստեղաց երեւեալ ի լոյս...»:

Թղ· 22ա· «Իննօրեայ պատրաստութիւն Ծննդեան փառաւորեալ Կ· Մարիամու, սկսեալ յերեսներորդում աւուր Աւգոստոսի: Եկ սուրբ Հոգի... Ով ամենասուրբ Կոյս Մարիամ, որ ի յաւիտենից ընտրեալ սահմանեցար յերրորդութենէդ...»:

Թղ· 25ա· «Պաղատանք առ Ս· Ցովսէփ: Սուրբ Հայր Ցովսէփ կուսանաց պահապան»:

Թղ· 25ա· «Աւետման ուրբաթէն: Կ'ողջունէ զքեզ Աստուած ով Մարիամ...»:

Թղ· 26ա· «Իննօրեայ կրթութիւն եւթն ցաւոց ամենասուրբ Կուսին Մարիամայ: Եկ սուրբ Հոգի... Առաջին մասը ըսած ատեններս մտածենք երանուհւոյ Կուսին Մարիամայ առաջին ցաւը...»:

Թղ· 30բ· «Իննօրեայ պատրաստութիւն վասն ոսնի Պաչտպանութեան Կուսին Մարիամայ: Ով կոյսդ երանելի, դու կացեր ինձ հզօր պաչտպան զամենայն աւուրս կենաց իմոց...»:

1871

(Հին թիւ 223)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԺԹ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 61: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·2×9·1: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×6: ՏՈՂՔ՝ 20—21: ՆԻՒԹ՝ ներքագոյն պարզ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ կազմը խակուած, սկսած է խիֆիլ: ԳԻՐ՝ վարժ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունաւորելու սկսած սեւ: ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ 23բ մեծ մասով, 24ա—25բ, 52ա—61բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսէն ետք: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք», պատրաստութիւն եւ շնորհակալութիւն Ս· Պատարագի, բաժնուած շաբթուայ օրերու վրայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ:

Թղ· 2ա· «Թէ գինչ ինչ պահանջիցի վասն արժանաւորութեամբ գնորհուրդ Պատարագին կատարելոյ»:

Թղ· 2բ· «Ցառաջ քան գնորհուրդ Պատարագին»: Խրատաբանութենէ մը եւտ մտածականի ձեւով կու գան պաօքթիներ բաժնուած շաբթուայ օրերու վրայ: 7ա՝ Երկուշաբաթի, 8բ՝ Երեքշաբաթի, 8բ՝ Քառեքշաբաթի, 10բ՝ Հինգշաբաթի, 12ա՝ Ուրբաթ, 13բ՝ Շաբաթ, 14բ՝ Կիւրակէ:

Թղ· 16ա· «Աղօթք Թովմայի Գեմբացւոյ···, Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս, անկեղծաւոր մտօք մատուցանեմ զիս քեզ այսօր ի մշտնջենաւոր ծառայ, յարբանեկութիւն···»:

Թղ· 18ա· «Աղօթք սրբոյն Բեռնարդոսի առ Սուրբ Կոյսն: Ով օրհնեալդ եւ որ դուեր զչնորհս եւ ծնար զկեանս կենդանութեան»:

Ասոնցմէ զատ կան նաեւ առանց խորագրի ուրիշ աղօթքներ ալ:

Թղ· 26ա· «Գոհութիւն յետ Պատարագին: Ժողովեալ ամփոփեա զու զքեզ իբր զչորիր բան ժամու···»: Խորհրդածութիւններէս ետք կու գայ *Թղ· 29բ՝ Երկուշաբաթի, 30բ՝ Երեքշաբաթի, 31բ՝ Չորեքշաբաթի, 33բ՝ Հինգշաբաթի, 35ա՝ Ուրբաթ, 36բ՝ Շաբաթ, 37բ՝ Կիւրակէ:*

Թղ· 38բ· «Աղօթք Ս· Թովմայ Աքուինացւոյ: Շնորհս մատուցանեմ քեզ Տէր սուրբ Հայր յաւիտենական···»: Ասոր կը յաջորդեն նաեւ ուրիշ անխորագիր աղօթքներ:

Թղ· 49ա· «Համառօտ եղանակ ապրելոյ զսուրբ Վարդապանն»:

1872

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԱՀՄԷՏԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԷ դար

Թուխղթ՝ 11: Մեծութիւն՝ 14·2×9·7: Պրակ՝ այսօր միայն մէկ, եւ մասն է ձեռագրի մը, որուն ժ· պրակը եղած է ներկայս: Գրութիւնն՝ միասիւն 10·5×6·5: Տողր՝ 21: Նիւթ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: Կազմ՝ ներկայիս չունի: Հանգամանք՝ գործածութենէ սեւցած, խղոտած: Գիր՝ նօտրգիր: Թանաք՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնագրերը կարմիր: Զարդարանք՝ եւս· չունի: Ժամանակ՝ ԺԷ դար: Գրիչ՝ անծանօթ: Տեղի՝ անծանօթ: Ցիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ հատակոտոր մը «Պատմութիւն ծնընդեան եւ անընդեան արբանեկին Նեռան Մահմէտին եւ թագաւորելն նորա չարին»: Հմմտ· Բրիտանական Թանգարան Թիւ 4580 առ Conybeare էջ 278:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Աստանօր կամ եղեւ լինճ դարձեալ երկրորդ անգամ բուռն հարկանել զմատենից ժամանակագրաց պատմութեանց կարգաւ ծանուցանել, թէ որպէս կամ զինչ գործեցան յաշխարհին Հայոց եւ Բաբելացւոց, Ցունաց եւ առ հասարակ ընդ տիեզերս ամենայն···» կը վերջանայ ընդհատուելով՝ «Իբրեւ Հերակլա որդիքն հասին Հռոմկլա եւ Վան անդէն բազում զօրօք Մէհմէտի վախեան խաչին Յանտիոք եւ Մահմէտ» (հոս կ'ընդհատի):

1873

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑԻ ՄԱՍ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դար

Թուխղթ՝ 12: Մեծութիւն՝ 14×8·5: Պրակ՝ երկու, չեն նշանակուած: Գրութիւնն՝ միասիւն 11×5·5: Տողր՝ 20: Նիւթ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ չունի: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ նուրագոյն նօտրգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւս· չունի: Դասդրկ՝ Թղ· 1, 12: Ժամանակ՝ ԺԹ դար: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ անծանօթ: Ցիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ Մաշտոցի մաս՝ «կարգ յանճնարարութեան հոգւոյ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Իբրեւ մտանիցէ հանդերձ ջրովն օրհնութեան առ հիւանդին ասելով· Խաղաղութիւն տանս այսմիկ եւ ամենայն բնակչաց ի սմա···»:

1874

(Հին թիւ չունի)

ՁԱՅՆ ՑԻՍՈՒՍԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դար

Թուխղթ՝ 213: Մեծութիւն՝ 14·1×9·3: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւնն՝ միասիւն 10×6: Տողր՝ 16: Նիւթ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ որբաց կ'երեւի թղթեայ կողք մը միայն ունեցած է, որ այսօր կորսուած է: Թղթենաց պաճպանակ՝ եռեւը գունաւոր թուղթ մը: Հանդամանք՝ բաւական լաւ: Գիր՝ մաքուր եւ գեղցիկ նօտրգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւս· չունի: Պատկեր՝ տպագրուած, Թղ· 4բ: Դասդրկ՝ Թղ· 1, 2բ—4ա, 198—213: Ժամանակ՝ ԺԹ· դարու կէսէն ետք: Գրիչ՝ անծանօթ: Տեղի՝ անծանօթ: Ցիշատակարան՝ չունի: Տեղեկութիւն՝ Թղ· 3ա՝ *«Առաքեցաւ ձեռագիրս ի ձեռն Հ· Ցովսեփոյ Տէր-Մարգարեանի: Կ· Պ·, 1 Մարտ 1920»:*

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Ձայն Ցիսուսի ի սիրտ քահանայի, որ է ամսօրեայ մտածութիւն ի պէտս քահանայից, յաւելեալ ի վերջոյ խրատս պլտանիս առ խոստովանաւորեալս եւ առ ձեռնադրելի դպերս»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Առաջին օր: Մտաւոր աղօթք: Քանի մխիթարեալ եմ որդեակ, յի յերկիր անկեալ քո առ ոտս իմ աստանօր, զլուսաւորեալ քո առ ոտս իմ աստանօր, զլուսաւորեալ քո առ ոտս իմ աստանօր···»: 9բ՝ «Բ· օր՝ Խրատ խնդրես յինէն···»: 13բ՝ «Գ· օր Աբժանապատուութեան Վախճան»: 17բ՝ «Դ· օր՝ Սրբութիւն»: 21բ՝ «Ե· օր՝ Մեղք»: 25բ՝ «Զ· օր՝ Մեղք երկրորդ»: 29բ՝ «Է· օր՝ Դայթակղութիւն»: 33բ՝ «Ը· օր՝ Սեղանակապուտ պատարագ»: 37բ՝ «Թ· օր՝ Վերատահեցմունք»: 41բ՝ «Ժ· օր՝ Ապահովութիւն»: 46ա՝ «ԺԱ· օր՝ Ապաշխարութիւն»: 50բ՝ «ԺԲ օր: Հպարտութիւն»: 54բ՝ «ԺԳ· օր՝ Մահ առաջին»: 58ա՝ «ԺԴ· օր՝ Մահ երկրորդ»: 61բ՝ «ԺԵ· օր՝ Դատաստան առաջին»: 66ա՝ «ԺԶ· օր՝ Դատաստան երկրորդ»: 69ա՝ «ԺԷ· օր՝ Դատաստան երրորդ»: 72ա՝ «ԺԸ· օր՝ Դժոխք»: 75բ՝ «ԺԹ· օր՝ Վտանգ դատապարտութեան»: 79ա՝ «Ի· օր՝ Մեղք ներելի»: 82ա՝ «ԻԱ· օր՝ Գաղջութիւն»: 85բ՝ «ԻԲ· օր՝ Դատարկութիւն»: 89ա՝ «ԻԳ· օր՝ Ուսումն»: 93բ՝ «ԻԴ· օր՝ Հաւատք»: 98ա՝ «ԻԵ· օր՝ Ցոյս»: 101ա՝ «ԻԶ· օր՝ Սէր Աստուծոյ»: 104բ՝ «ԻԷ· օր՝ Սէր ընկերին»: 108ա՝ «ԻԸ· օր՝ Նախանձաւորութիւն»: 111բ՝ «ԻԹ· օր՝ Խոնարհութիւն եւ հեզութիւն»: 117բ՝ «Լ· օր՝ Մեռելութիւն»: 122ա՝ «ԼԱ· օր՝ Աբքայութիւն»:

Թղ· 126ա· «Քննութիւն խղճի մտաց ի պէտս առն եկեղեցականի: Առ ի՞նչ վախճան ընտրեալ իցէ զվիճակ եկեղեցական···»:

Թղ· 135ա· «Խրատք առ խոստովանաւորս առեալ ի սրբոյն Կառոլոսէ, ի սրբոյն Փրանկիսկոսէ Սալեզացւոյ եւ յայլոց: Զսրբութիւն ջինջ եւ զմաքրութիւն խղճի մտաց կալչիր յանձին···»:

Թղ· 167բ· «Խրատք առ ձեռնադրելիս ի ճանաչել զկոչումն իւրեանց եւ ի դէպ գալ նմին: Քննեցէք քաջ զկոչումն. Չէ ումեք իչխելի մտանել ի գործս ուրուք թագաւորի, բայց միայն կոչեցեալ առ ի նմանէ···»:

Թղ· 196բ· «Ցանկ»:

1875

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆԱՒՈՐԱԿԱՆ, ԵՒ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ—ԺԹ դար

Թուխղթ՝ 116, իւրակալուած՝ Ա—ՁԳ եւ Ա—ՃԸ միայն: Մեծութիւն՝ 13·8×10: Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւնն՝ միասիւն 10×6: Տողր՝ 24: Նիւթ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ չունի, կազմահան եղած: Հանգամանք՝ գործածութենէ որոշ թուղթեր խղոտած եւ աղտոտած:

ԳԻՐ՝ նոր նստրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, բաւական գունատած: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 113բ, 115ա վարի կէսը, 115բ—116բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հետագային՝ Թղ· 113ա: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 116բ՝ «*Առաքեցաւ ի կ· Պոլսէ ի 23 Դեկտ· 1903*»:

Մատեանս էՙ «կանոնագիր եւ կատարելութիւն կրօնաւորական եւ աղօթագիրք», որբան կ'երեւի պատկանած է *Անտոնեան Միաբանութեան* անդամներէն մէկուն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս կատարելութեան: Ոմանք եւ մանաւանդ կանայք հաստատեալ են ի մտի մեծի կատարելութեան ժամանել յորժամ ասեն զյոլով ձայնաւոր աղօթս...»:

Թղ· 3ա· «Գլուխ Բ·՝ Ցաղագս փափաքանաց կատարելութեան»:

Թղ· 4բ· «Գլուխ Գ·՝ Ցաղագս հոգեւոր հօր կամ առաջնորդի»:

Թղ· 5բ· «Գլուխ Դ·՝ Ցաղագս ընթերցանութեան հոգեւոր դրոց»:

Թղ· 6բ· «Գլուխ Ե·՝ Ցաղագս մտածական աղօթից»:

Թղ· 9բ· «Գլուխ Զ·՝ Ցաղագս ձայնաւոր աղօթից»:

Թղ· 13բ· «Գլուխ Է·՝ Ցաղագս առաջի-կայ ունելոյ զԱստուած»:

Թղ· 15ա· «Գլուխ Ը·՝ Ցաճախ մատչիլ ի սուրբ Խորհուրդն Յոստովանութեան»: Վերջաւորութեան՝ Թղ· 29բ կայ *Անտոնեան Միաբաններու* ուխտադրութեան ձեւը: «*Ես (այս ոք) խոստանամ եւ ուխտեմ ամենակալին Աստուծոյ...*»:

Թղ· 31ա· «Համառօտ բան բովանդակիչ ամենայնի, զորս պարտական են պահել նորընծայք Հայոց ուղղափառաց կարգի սրբոյ Հօրն մերոյ Անտոնի Աբբայի Մեծի: Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս մտից ի կրօնաւորութիւն: Հարկ է նորընծայի լինել զաւակ քրիստոնէի եւ հաստատուն յուղղափառ հաւատս...»:

Թղ· 31բ· «Գլուխ Բ·՝ Ցաղագս արհամարհութեան առօրէից»:

Թղ· 31բ· «Գլուխ Գ·՝ Ցաղագս ողջախոհութեան»:

Թղ· 32ա· «Գլուխ Դ·՝ Ցաղագս հնազանդութեան»:

Թղ· 32ա· «Գլուխ Ե·՝ Ցաղագս ընդունելութեան սուրբ Խորհրդոյ»:

Թղ· 32բ· «Գլուխ Զ·՝ Ցաղագս սիրոյ»:

Թղ· 32բ· «Գլուխ Ե·՝ Ցաղագս խոնարհութեան»:

Թղ· 33ա· «Գլուխ Ը·՝ Ցաղագս նուաճելոյ զկիրս համբերութեամբ»:

Թղ· 33ա· «Գլուխ Թ·՝ Ցաղագս պարկեշտութեան»:

Թղ· 33բ· «Գլուխ Ժ·՝ Ցաղագս լռութեան»:

Թղ· 34ա· «Գլուխ ԺԱ·՝ Ցաղագս աղօթից»:

Թղ· 34բ· «Գլուխ ԺԲ·՝ Ցաղագս յայտնելոյ զխիղճ մտացն»:

Թղ· 34բ· «Գլուխ ԺԳ·՝ Ցաղագս ձեռադործի»:

Թղ· 35ա· «Գլուխ ԺԴ·՝ Ցաղագս սեղանոյ»:

Թղ· 35ա· «Գլուխ ԺԵ·՝ Ցաղագս հոգեւոր կրթութեանց»:

Թղ· 36ա· «Կանոնք ուղղափառ կրօնաւորացն Հայոց ի Կարզէ սրբոյն Անտոնի Աբբայի Մեծի: Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս հնազանդութեան: Պարտ է կրօնաւորին զիւր մեծաւորն համարիլ ի տեղի Քրիստոսի ամենեւին առանց զանազանութեան...»:

Թղ· 36բ· «Գլուխ Բ·՝ Ցաղագս ողջախոհութեան»:

Թղ· 36բ· «Գլուխ Գ·՝ Ցաղագս աղքատութեան»:

Թղ· 37ա· «Գլուխ Դ·՝ Ցաղագս խոնարհութեան»:

Թղ· 37ա· «Գլուխ Ե·՝ Ցաղագս եղբայրսիրութեան»:

Թղ· 37բ· «Գլուխ Զ·՝ Ցաղագս համբերութեան»:

Թղ· 37բ· «Գլուխ Է·՝ Ցաղագս հանդերձ կրօնաւորաց»:

Թղ· 38ա· «Գլուխ Ը·՝ Ցաղագս բնակելոյ ի սենեկի»:

Թղ· 38ա· «Գլուխ Թ·՝ Ցաղագս ճանապարհորդաց»:

Թղ· 38ա· «Գլուխ Ժ·՝ Ցաղագս սեղանոյ»:

Թղ· 39ա· «Գլուխ ԺԱ·՝ Ցաղագս ձեռադործի»:

Թղ· 39ա· «Գլուխ ԺԲ·՝ Ցաղագս լռութեան»:

Թղ· 39ա· «Գլուխ ԺԳ·՝ Ցաղագս մտաւոր աղօթից»:

Թղ· 39բ· «Գլուխ ԺԴ·՝ Ցաղագս ձայնաւոր աղօթից»:

Թղ· 40ա· «Գլուխ ԺԵ·՝ Ցաղագս խորհրդական խոստովանութեան»:

Թղ· 40ա· «Գլուխ ԺԶ·՝ Ցաղագս ընդունելութեան սուրբ Խորհրդոյ»:

Թղ· 40բ· «Գլուխ ԺԷ·՝ Ցաղագս պարկեշտութեան»:

Թղ· 41ա· «Գլուխ ԺԸ·՝ Ցաղագս հիւանդաց»:

Թղ· 41ա· վերջ՝ «*Օրինակ նորոգութեան ուխտից*»:

Թղ· 42ա· «Ցանկ»:

Թղ· 43ա· «*Սաղմոս ճՂԱ*· Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն...», եւ յաջորդող պատարագի պատրաստութեան աղօթքները:

Թղ· 44բ· «Աղօթք առ սուրբն ըստ աւուրն յիչատակի: Ով սուրբ (Այս անուն) ահաւասիկ յարդիւնս քո ապաւինեալ...»:

Թղ· 46ա· «Աղօթք առաւօտեան: Երբորկան...»: Ամէնը եօթը աղօթքներ:

Թղ· 50ա· «Գոհութիւն յերեկոյի առ Աստուած: Անդորրացեալ եւ հանդստացեալ ի ծանրութենէ աշխատութեանց աւուրս...» ութը աղօթք:

Թղ· 54բ· «Աղօթք յառաջ քան զկոստանվանութիւնն: Երկրպագեմ քեզ Աստուած իմ ամենասուրբ երրորդութիւն» երեք աղօթք:

Թղ· 57ա· «Աղօթք յառաջ քան զգերահրաչ եւ մարդասէր Տէր իմ Քիստոս, միակ սէր իմ...» 20 աղօթքներ, որոնցմէ մին էՙ Թղ· 67ա· «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի եպս զկնի Հաղորդութեան: Ամենաքաղցր եւ բարերար Տէր իմ Քիստոս Քրիստոս, որ վասն մեր բարութեան քո մաեր...»:

Թղ· 69բ· «Աղօթք սրբոյն Թովմայի Ակուինացւոյն վասն սահանալոյ զառաքինութիւնս: Շնորհեա ինձ մարդասէր Տէր պահել զքո...»:

Թղ· 70բ· «Դարձեալ աղօթք նորա: Տուր հանամ զքէն Տէր սուրբ, Հայր ամենակալ, Աստուած յաւիտենական...»:

Թղ· 71բ· «Պսակ կուսին: (Եօթն խոց): Ազեր առաջին ցաւոց: Ով ամենասուրբ Մայր ցաւագին, ցաւակից եմ ցաւոցդ մեծ...»:

Թղ· 74բ· «Երկ ցաւագին առ Կոյսն Մարիամ: Կայր առ խաչին մայր ցաւագին...» (20 տուն):

Թղ· 76ա· «Մաղթանք ամենասուրբ Կուսին վասն ժամու մահուան: Ով ամենասուրբ Տիրուհի իմ Մարիամ...»: Այս աղօթքին կը կցուին Աստուածամօր ուղղուած 14 աղօթքներ որոնցմէ են՝ Թղ· 78ա· «Աղօթք սրբոյն Բովհաննու Դամասկացւոյն առ Կոյսն Մարիամ: Ուրախ լեր Կոյս Մարիամ, որ յոյս եւ ապաւէնդ ես քրիստոսադաւան ժողովրդեան...»: 83բ՝ «Եռանդագին աղօթք սրբոյն Բեռնարդոսի առ երջանկազարդ Կոյսն Մարիամ: Ուրախ լեր տերամբ Մարիամ, Մայր ողորմութեան...»: 86ա՝ «Փոյթեռանդն եւ աղերսալից աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի առ Տիրուհին երկնից Կոյսն Մարիամ: Ո ճշմարիտ արդարադով եւ դերերջանիկ Մարիամ արդարադով...»:

Թղ· 89բ· «Եռանդագին եւ հոգեշարժ աղօթք առ Յաչեան յաղագս ընդունելութեան այնը չնորհաց որոց յաւէտ պէտս ունի անձն իւրաքանչիւր: Անճառահրաչ անձկալիդ իմ Աստուած...»:

Թղ· 91ա· «Աղօթք առ Աստուածահայր սուրբն Յովսէփ: Լռութեամբ սրտի իմոյ խնդամ եւ զուարճանամ...»:

Թղ· 92ա· «Աղօթք առ հրեշտակակրօն սուրբ Ալոզիս Գոնձակայ: Ով սուրբդ Ալոզիոս հրեշտակակրօն վարուք ճգնեալ...»:

Թղ· 94ա· «Հրահանգ խղճի մտաց ընդ ամենայն յանցուածոց ի պահու ընդհանուր խոստովանութեան: Որ միանգամ յօժարաթոյր ընդհանուր խոստովանութեամբ մաքրուիլ ընդհանուր խոստովանութեամբ մաքրել եւ սրբել զխիղճ իւր...»: (Հայելի խղճի մտաց):

Թղ· 114ա· «Ցանկ աղօթից»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ հետագային՝ Թղ· 113ա· «*Այս գիրքը առնողին աղաչանք մը ունիմ, որ եթէ կարելի է նէ, մէկ Հայր մեր, մէկ Ողջոյն քեզ մըն ալ Յովսէփ Գալիտաքցեանին ընէ: Ահա այս է աղաչանքս սիրելի եղբայր, եւ ձեռքդ կը համբուրեմ, որ չմոռնաս*»:

1876

(Հին թիւ չունի)

ՃԱՇՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ (°) ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 81, իջակալուած 33—294: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·9×9·4: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×6·5: ՏՈՂՔ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կազմահան եղած, չունի: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ թուղթ մը վերջաւորութեան: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ բաւական դեղնած, թանաքը տեղ–տեղ ներծծուած, վերջին երկու պրակները կարէն քաժնուած: ԳԻՐ՝ մաքուր մեծ ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ՃԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 2ա՝ Մխիթարեան զինաշնաը երկու պատուանդաններու միջեւ: Պատուանդաններու հիմերուն վրայ որեան կ'երեւի գրուած էր տեղեկութիւն մը, սակայն թուղթը ծակելով ապրուած է: ԶԱՐԴԱՐԵՐ՝ Թղ· 2ա՝ սեւ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա մեծ մասով, 1բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անճանաչ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ճաշու չարականք»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Անարատ Ծղուքեան Աստուածածնի եւս եւ Ծննդեան Նորին ի յԱնապատ: Ծառ կենաց···»:

Թղ· 3ա· «Անուանն Մարիամու Աստուածածնի: Այսօր խումբք լուսեղինացն երկնայնոց գասուց···» կամ՝ Թղ· 3բ՝ «Աստղ ծովային կոչս Մարիամ, ուղղիչ կենաց որդւոց մարդկան···»:

Թղ· 4ա· «Ամենեցուն Աստուածածնի: Աստուածածին խորան լուսոյ···»:

Թղ· 5ա· «Վերափոխման Աստուածածնի: Անթառամ ծաղիկ անդաստապարտ չառաւիղ» կամ՝ Թղ· 5բ՝ «Խորանայարկ համարանըման յօրինեցար···»:

Եւ այսպէս յառաջ ամբողջ տարուան համար:

Թղ· 70ա· «Կանոն Ծննդեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի: Խորհուրդ մեծ»:

Թղ· 73ա· «Կանոն Ցարութեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի: Այսօր յարեաւ ի մեռելոց···»:

Թղ· 76բ· «Շարականք վասն հայրապետական պատարագի: Հրաշափառ Աստուած»: 77ա՝ «Ուրախ լեր սուրբ Եկեղեցի»: 77բ՝ «Այսօր աստուածութիւնն զուարճանայ···»:

Թղ· 78բ· «Ցանկ չարականաց եղեալ կարգաւ այբուբենի ըստ անուանց ոտնից եւ սրբոց»:

Թղթեայ պահպանակի երկրորդ կողմը՝ տարբեր գրչէ անցման շեղագրով՝ «Նախասարկաւագ եւ առաջին մարտիրոս···»:

1877

(Հին թիւ 694)

ՇԱՐԱԿՆՈՑ ԾԱՂԿԱՓԱՂ

ԹՐԻԵՍՏ 1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 75, իջակալուած 1—90 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·1×9: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11·5×6: ՏՈՂՔ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, կազմի կռնակը միայն փենցած: ԳԻՐ՝ ճոր ճօտրգիր, վերջերը անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ՃԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1ա· մատիտով, ճաշակաւոր: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 56ա—71բ, 74ա—75բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անճանաչ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ծաղկաքաղ չարականաց», միասին կազմուած 1785ին Թրիեստ տպուած «Սպասաւորութիւն սրբոյ պատարագի» գրքին հետ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճաշու չարականք»:

Թղ· 7բ· «Ճրագալուցի Զատկին: Այսօր յարեաւ···»:

Թղ· 8բ· «Ցինանց: Ցարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց···»:

Թղ· 10ա· «Կանոն Ճրագալուցի Ծնընդեան Քրիստոսի: Խորհուրդ մեծ···»:

Թղ· 11ա· «Շարականք վասն հայրապետական պատարագի»:

Թղ· 12բ· «Շարական ուխտաղրութեան»:

Թղ· 13բ· «Շարականք նորընծայութեան»:

Թղ· 15ա· «Եկ սուրբ Հոգի···» (7 տուն):

Թղ· 16ա· «Թաղման Տեառն: Կայը առ խաչին···» (5 տուն):

Թղ· 16բ· «Պարզեւատուն ամենեցուն··» (8 տուն):

Թղ· 17ա· «Ցովսէփայ: Ցովսէփ քեզ···» (3 տուն):

Թղ· 17բ· «Երգ: Ով նորածին···» (12 տուն):

Թղ· 18բ· «Զքեզ Աստուած գովաբանեմք···» (13 տուն):

Թղ· 20ա· «Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի···» (3 տուն):

Թղ· 20բ· «Շարական յելանելն ի գատկական թափօր: Լուսաւորեաց երուսաղէմ զի հասեալ է լոյս քո···» (3 տուն):

Թղ· 21ա· «Զրօրհնեաց: Ով զարմանալի, Այսօր ձայնըն հայրական, Լոյս ի լուսոյ»: Հաց այս մարմին···» (3 տուն):

Թղ· 23բ· «Կարգ հայերէն օրհնութեան:

Թղ· 23բ· «Եւ արդ մեծի···» (2 տուն):

Թղ· 24ա· «Կանոն թաղման մեռելոց»: Միայն սաղմոսները ու շարականները:

Թղ· 27ա· «Ցամենայն ժամ օրհնեմք զօրհնեալ Փրկիչդ Էմմանուէլ···» (լման):

Թղ· 30ա· «Երգ: Աղաչեմք զքեզ Աստուածածին···» (18 տուն):

Թղ· 32ա· «Կանոն ի հրաշափառ տօնի Անուանն Ցիսուսի: Օրհն. Գկ. Փառացըդ Հօր···» իւր սաթօֆն:

Թղ· 35ա· «Կանոն ի հրաշափառ տօնի Անուան ամէնօրհնեալ Կուսին Մարիամու: Օրհ· Դշ· Այսօր խումբք Լասեղինացն···» իւր սաթօֆն:

Թղ· 38ա· «Կանոն ի տօնի սրբոյ Ցովսեփայ Աստուածահօրն: Օրհ· Բկ· Որ զօրզին Դաւթի···» իւր սաթօֆն:

Թղ· 41բ· «Կանոն ի հրաշափառ տօնի սրբոյն Անտոնի: Օրհ· Դշ· Որ զերազանցեալ գտար···» իւր սաթօֆն:

Թղ· 44ա· «Երգ: Առ ոտս անկեալ կենարարիդ···» (6 տուն):

Թղ· 45բ· «Կանոն տուն օրհնեաց: Լոյս ի լուսոյ···»:

Թղ· 46բ· «Տեառնընդառաջի Դկ· Անակիզըն բանն···» (3 տուն):

Թղ· 47բ· «Կանոն հրաշափառ տօնախմբութեան Մարմնոյ եւ Արեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի: Օրհ· Դշ· Վերա– ձղոյն երկնից···» իւր սաթօֆն:

Թղ· 72ա· «Ցանկ»:

1878

(Հին թիւ չունի)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ ԸՆԴԴԷՄ ԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱՑ

ԱՆՆԱՆՕԹ 1800ի սկիզբները

ԹՈՒՂԹՔ՝ 32: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·7×10: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 10·5×7·5: ՏՈՂՔ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ առջեւի թղթեայ կողքը մարմնէն բաժնուած: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր, ֆաճի մը տեսակ: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, տեղ–տեղ ներծծուած: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 32բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անճանաչ: ՏԵՂԻ՝ անճանաչ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքի ներքին երեսին՝ «Գահիրէ, 1935 Մկպա· Հ· Վ(արդան) Մելք(խսեդեկեան)»:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Վկայութիւնք Ս· Գրոց ընդդէմ այլեւայլ աղանդաւորաց»: կարմ մեկնութիւններով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ցաղագս աւանդութեան: Գովեմ զձեզ, զի զամենայն ինչ զիս յիշէք եւ որպէս աւանդեցի ձեզ զաւանդութիւն առնիցէք: Ա· Կորն· ԺԱ· 2»: Այս ձեւով հաւաքուած են տեղիքները եւ դասաւորուած՝ Թղ· 3բ՝ «Ցաղագս ողորմութեան կամ տրոց»: Թղ· 5ա՝ «Ցաղագս Աստուածամայրութեան

կուսին եւ նորին կուսութեան»: Թղ· 5բ՝ «Ցաղագս խոստովանութեան»: Թղ· 6բ՝ «Ցաղագս նմանող լինելոյ Առաքելոյ վարդապետի իւրեանց եւ ընդունելոյ զՀոգի Սուրբ, եւ յաղագս սքանչելեաց նոցին»: Թղ· 8ա՝ «Ցաղագս բարեխօսութեան սրբոց»: Թղ· 11ա՝ «Ի վերայ յարդութեան սրբոց եւ յաղագս բարեխօսութեանն Քրիստոսի»: Թղ· 12բ՝ «Ի վերայ զործոց բարեաց, առանց որոյ չիք փրկութիւն»: Թղ· 15ա՝ «Ցաղագս նշխարաց սրբոց»: Թղ· 16բ՝ «Ցաղագս նախասահմանութեան»: Թղ· 18ա՝ «Ցաղագս անարդութեան»: Թղ· 19ա՝ «Ցաղագս թէ Աստուած ոչ է պատճառ զրական անարդութեան եւ մեղաց»: Թղ· 19բ՝ «Ցաղագս փառաց Աստուծոյ»: Թղ· 20ա՝ «Ի վերայ չնորհաց»: Թղ· 22բ՝ «Սուրբք Աստուծոյ ընդ Քրիստոսի թագաւորեն յերկինս»: Թղ· 23ա՝ «Ի վերայ անճնիչխանութեան մարդոյ»: Թղ· 24բ՝ «Ի վերայ սկզբնական մեղաց Ադամայ եւ ստեղծման եւ փրկութեան նորա»: Թղ· 25ա՝ «Ընդդէմ սխմոնականութեան»: Թղ· 25բ՝ «Ցաղագս մարդեղութեանն Քրիստոսի եւ երկուց բնութեանց նորին եւ կամաց»: Թղ· 27բ՝ «Վասն զալստեան Մեսիայի այսինքն Փրկչին»: Թղ· 27բ՝ «Ցաղագս բղխման Հոգւոյն Սրբոյ ի Հօրէ եւ Որդւոյ»: Թղ· 28ա՝ «Ցաղագս քաւարանի եւ ներելի մեղաց»: Թղ· 28բ՝ «Ցաղագս պահոց մանաւանդ քառասնորդաց եւ ծոմոց»: Թղ· 29ա՝ «Ցաղագս վերջի Օծման»: Թղ· 29բ՝ «Ցաղագս յարդելոյ զպատկերս»: Թղ· 30ա՝ «Ցաղագս աշակերտաց՝ որոց զբանն պարտ է լսել»: Թղ· 30ա՝ «Ցաղագս Սրբոյ Եկեղեցւոյ»: Թղ· 32ա՝ «Երկիր պագանել մարդոյ»: Թղ· 32ա՝ «Ցաղագս անիծից եւ օրհնութեան»:

1879

(Հին թիւ 866)

ՍԻՐՑ ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ԱՆՑԱՑՏ

ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 123: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14×9·5: ՊՐԱԿՔ՝ պսօր ծէ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×6·5: ՏՈՂՔ՝ 18: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ տախտակ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ գէշ, կազմը ֆայֆայած, առջեւի կողմը կտրատուած, բազմաթիւ թուղթեր կը պակսին: ԳԻՐ՝ հին ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնատառերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 123բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողին վերի երեսին՝ «*Նուէր յեղբարց Գըղանկճեան, կ. Պոլիս, 30 Մայիս 1909: Հ· Թ(ովմաս) Կ(էլիկեան)*»:

Մատեանս է՝ «Սիրա Յիսուսի Աղօթա-

դիրք» հայատառ թուրքերէն: Շատ պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Պակասաւոր ըլլալուն կը սկսի՝ «... տուրուր ... Յիսուս Քրիստոսու ապիմ Թալապիլէ ...»:

Թղ· 8ա· «Իմզալանմաք, վէ սունուլմաք ապիզ եիւբէկլինէ Յիսուս Քրիստոսուն»:

Թղ· 58բ· Ս· Ֆրանչիսկոս Քսաւերեանի վարք եւ ապա գանազան աղօթքներ եւ Լիթանիաներ:

1880

(Հին թիւ չունի)

ՇԱՐԱԿՆՈՑ

ԿԵՂԻ (ՔՂԻ)?

ԺԳ—ԺԴ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 311: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14×11: ՊՐԱԿՔ՝ Ա—Լ, բաւական պակաս թուղթերով, մանաւանդ վերջիններէն: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×7: ՏՈՂՔ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ տախտակ, փականամասով: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ չափազանց մաշած, աղտոտած եւ

սեւցած: ԳԻՐ՝ մանր բոլորգիր, սկզբնագրերը երկաթագիր, երբեմն նաեւ զարդագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնագրերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԿԻՍԱԽՈՐԱՆ՝ Թղ· 1ա կարմիր միագոյն շատ կանոնաւոր, 122ա: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1ա, 4ա, 6բ, 10բ, 12ա, 14ա, 16ա, 18ա, 19բ, 22ա, 23ա, 23բ, 24ա, 24բ, 25ա, 26ա, 28բ, 30ա, 32ա, 33բ, 36ա, 38բ, 40ա, 43ա, 44բ (ցովնաձ, շատ փճացած), 47բ, 49ա, 53ա, 55ա, 59ա, 60բ, 63բ, 66բ, 68ա, 70ա, 74բ, 77ա, 79բ, 83բ, 90ա, 92բ, 96ա, 97բ, 99բ, 102ա, 103բ, 105բ, 107ա, 108բ, 111բ (շատ փճացած), 114ա, 119բ, 120բ, 122ա, 123բ, 128ա (գլուխ ցովհաննու Մկրտչի), 128բ, 130բ, 134բ, 135բ, 140բ, 144բ, 149բ, 152բ, 156ա, 160բ, 162բ, 168ա, 170ա, 172ա, 173բ, 175ա, 176բ, 181բ, 183ա, 186բ, 192բ, 194բ, 197ա, 198բ, 200բ, 202ա, 204բ, 206բ, 208բ, 210ա, 211բ, 212բ, 214ա, 215բ, 216բ, 218ա, 220ա, 222ա, 223բ, 225բ, 227ա, 229ա, 230ա, 232ա, 239ա, 244բ, 245ա, 251ա, 252բ, 254ա, 256բ, 258բ (պատռած), 260բ, 263ա, 265բ, 267բ, 270ա, 271ա, 272բ, 274ա, 276ա, 278ա, 279ա, 281բ, 286ա, 288ա, 290բ, 292բ (շատ մաշած), 302ա (հետագային): ՃԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 47բ, 97բ, 168ա, 208բ, 254ա, 271ա, 286ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԳ—ԺԴ դար: ԴՐԻՉ՝ կիրակոս եպիսկոպոս կեղոյ (Քղի): ԿԱԶՄՈՂ՝ կիրակոս Սսեցի: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար կեղի: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ ՏԱԿԱՐԱՆՔ՝ Թղ· 285բ, 296բ: ՄԱՆՕԹՈՒԽԻՒՆ՝ Ա· կողմի ներքին երեսին վրայ կպցուած թղթեակ մը՝ «*Ցիշատակարան: Նուէր է մատենս Մխիթարեան Վարժարանի ի Հազմիէ, ի Գր· ժիրայր Քէլեամէնց՝ լեանէ ի Բէյրութ, ի յիշատակ երկուց որդւոց՝ Վազգէնայ եւ Վարուժանի, աշակերտաց Վարժարանս: Բէյրութ, յամի 1963*»:

Մատեանս է՝ «Շարակնոց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Երգեցէք որդիք Սիոնի երգ նոր ...» (Դկ):

Թղ· 4ա· «Կանոնք Աննայի եւ Ցովակիմայ ծնեալոյ Աստուածածնին: Որ նախիմայ իմաստութեամբ ...» (Ակ):

Թղ· 6բ· «Կանոնք Աւետեաց Աստուածածնին: Որհնեալդ անճառ ...» (Ակ):

Թղ· 8 եւ 9ի միջեւ թուղթ պակսելուն Աւետման կանոնը կ'ընդհատի Տէր յերկնից՝ իսկ յաջորդ Ծննդեան Ա· օրուան պատկերէն կը պակսին Որհնեալդ մեծի առաջին երկու տուները:

Թղ· 10բ· «Կանոնք երկրորդ աւուրն: Ակեսուր բանն ի հօրէ ...» (Դկ):

Թղ· 12ա· «Կանոնք երրորդ աւուրն: Էակից Հաւր եւ Հոգւոյն ...» (Դկ):

Թղ· 14ա· «Կանոնք չորրորդ աւուր: Ակեսուր Գաբրիէլ ցընծութեամբ ...» (Դջ):

Թղ· 16ա· «Կանոնք հինգ աւուրն: Ակեսուր որ յաթոռ ...» (Դջ):

Թղ· 16 եւ 17ի միջեւ թուղթ կը պակսի, ուստի հինգերորդ օրուան կանոնը կ'ընդհատի Հարցի երրորդ տան մէջաեղ, իսկ վեցերորդ օրուան կանոնն ալ կը սկսի Հարցէն: Անեղանելի բընութիւն ...» (Բջ):

Թղ· 18ա· «Կանոնք եւթներորդ աւուր: Անեղանելի բնութիւն ...» Բջ:

Թղ· 19բ· «Կանոնք ութերորդ աւուրն: Լոյս ի լուսոյ ...» (Դջ):

Թղ· 22ա· «Մեծացուսցէք Ցարութեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի ...» (Ակ—Դկ):

Թղ· 26ա· «Կանոնք Տեառնընդառաջին: Մարմնացեալդ ի կուսէ ...» (Ակ):

Թղ· 28բ· «Կանոնք սրբոյն Անտոնի Անապատականի: Որ զերազանցեալ զբոտար» (Ակ փոխան Ակի):

Թղ· 30ա· «Կանոնք Թէոդոսի Թագաւորութեան: Որ զերկնաւոր թագաւորութեանքըդ ...» (Ակ):

Թղ· 32ա· «Կանոնք Դաւթի եւ Ցակովբու: Ցաղթող զբտաւ յաւրհնաբանս ...» (Դջ):

Թղ· 33բ· «Կանոնք սրբոյն Ստեփանոսի Նախավկայի: Նահատակ բարի ...» (Դկ):

Թղ· 36ա· «Կանոնք սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի: Ցընծա այսաւր եկեղեցի Աստուծոյ ...» (Դջ):

Թղ· 38բ· «Կանոնք որդւոցն որոտման Ցովհաննու եւ Ցակովբայ: Որ էն յհութեան Որդի ...» (Դկ):

Թղ· 40ա· «Կանոնք համաւրէն առաքելոց: Երանելի սուրբ առաքեալ ...» (Դջ):

Թղ· 43ա· «Կանոնք եւթանասուն եւ երկու աշակերտաց, (վրան գրուած՝ առաքելոց): Իմաստութիւն երկնային ...» (Դկ):

Թղ· 44բ· «Կանոն Ցունանու Մարգարէին: Որ զանճառելի ծածկապէս խորհուրդ ...» (Դկ):

Թղ· 46բ· «Շարական Համամայ: Հայր երկնաւոր անկանիմ առաջի անոխակալ քո գթութեանդ ...»:

Թղ· 47բ· «Բուն բարեկենդանին առաջի կիրակին աղուհացից: Տեառն Ներսէսի աստուածասէր: Բանն որ ընդ Հօր ...» (Դկ):

Թղ· 53ա· «Կանոնք երկրորդ կիւրակէին աղուհացից: Որ զաւրէնքս սրբութեան պահոց ...» (Դկ):

Թղ· 59ա· «Կանոնք երրորդ կիւրակէի

աղուհացիկ: Աւրհնեմք զքեզ անբակիզըն Հայր...» (ԳԿ):

Թղ· 68ա. «Կանոնին չորրորդ կիւրակէի աղուհացիկ: Որ արարեր զաւրութեամբ...» (ԳՋ):

Թղ· 74բ. «Կանոնին սրբոց Քառասնիցն»: (Ուրիշէ մը՝ Շարական...): «Այսաւր ընդ անմարմնոցն գասս...» (ԳԿ):

Թղ· 77ա. «Կանոնին հինգերորդ կիւրակէի աղուհացիկ: Որ պատուիրան ճշմարտութեան...» (ԲԿ):

Թղ· 83բ. (Լուսաւորչէի): «Այսաւր զուարճացեալ ցընծայ...» (ԳԿ):

Թղ· 90ա. «Կանոնին վեցերորդ կիւրակէի աղուհացիկ: Որ զխորհուրդ քո գալստեանդ» (ԲՋ):

Թղ· 97բ. (Ղազարու): «Այսաւր գոլով ի Բեթանիա...» (ԱՋ):

Թղ· 99բ. «Կանոնին գալստեան Տեառն յԵրուսաղէմ: Որ վերաւրհնիս յաթոռըս...» (ԱՋ):

Թղ· 102ա. «Կանոնին երկրորդ ծաղկազարդին: Թագաւոր գոլով...» (ԴՋ):

Թղ· 103բ. «Կանոնին մեծի երկուշաբաթին: Անեղն ի Հաւրէ ծընեալ Որդի...» (ԲՋ):

Թղ· 105բ. «Կանոնին մեծի երեքշաբաթին: Իմաստուն կուսանքն պատրաստեալ..» (ԲԿ):

Թղ· 107ա. «Կանոնին մեծի չորեքշաբաթին: Որ յաթոռ փառաց բազմեալ...» (ԴՋ):

Թղ· 108բ. «Կանոնին մեծի հինգշաբաթի: Վերաձգաւղն երկնից...» (ԴՋ):

Թղ· 111բ. «Կանոնին մեծի ուրբաթին: Այսաւր ի կատարումն...» (ԴՋ):

Թղ· 114ա. «Երզ Տեառն Ներսեսի Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ յաղագս մեծի ուրբաթին զչերին աւետարանացն: Այսաւր անճառ...» (ԴԿ):

Թղ· 117 եւ 118ի միջեւ թուղթ կը պակսի ուստի կը պակսին *Այսաւր անճառի ՏՐՑԻՓՔ* տուները եւ *Նորոգող Տիեզերացի* առաջին տունը:

Թղ· 119բ. «Կանոնին մեծի չաբաթուն: Պարզեւատուն ամենեցուն...» (ԲՋ), թուղթեր պակսելուն ընդմէջ 119 եւ 120ի կանոնս պակասաւոր է:

Թղ· 120բ. «Ձաչու գովեսյք յինանցն: Ցարեաւ Քրիստոս...» (ԱՋ):

Թղ· 122ա. «Կանոնին սուրբ Պասեքին: Այսաւր յարեաւ...» (ԱՋ):

Թղ· 123բ. «Կանոնին սուրբ եւ կենսաբեր յարութեան Քրիստոսի: Որ եկիր ի փրկութիւն տիեզերաց...» (ԱՋ):

Թղ· 128ա. «Շարաթ աւրս Յովհաննու Մկրտչի: Նախայաւիտեան Բանին պատմուղ...» (ԱՋ):

Թղ· 128բ. «Կանոնին նոր կիւրակէին կրկին զատկին: Նորոգեալ կղզիք...» (ԴԿ):

Թղ· 132բ. «Ցայս չորեքշաբաթիս Աւետեաց Աստուածածնին հարցն զկոթաճան ասա. Ուրախ լեր Մարիամ»: Շարականը բայց չէ դրած:

Թղ· 135ա. «Ցայս կիրակի աչխարհամատրան է: Երկրըպագեմք քեզ Քրիստոս...» (ԴՋ):

Թղ· 156ա. «Ցայս հինգշաբաթիս Համբարձումն է: Համբարձաւ Տէրըն մեր...» (ԴՋ):

Թղ· 160ա. «Ցայս կիւրակէս երկրորդ Ծաղկազարդ է: Մեծահրաչ այս խորհուրդ..» (ԴԿ):

Թղ· 168ա. (Պենտեկոստէի) «Առաքելոյ ազաւնոյ...» (ԴՋ):

Թղ· 170ա. «Կանոնին երկրորդ աւուրն Սուրբ Հոգւոյն. Նոյն եւ նման...» (ԲՋ):

Թղ· 172ա. «Կանոնին երրորդ աւուրն: Այսաւր երկնայինքն ուրախացան...» (ԲԿ):

Թղ· 173բ. «Կանոնին չորրորդ աւուրն: Աբեզակն արդարութեան Քրիստոս..» (ԳՋ):

Թղ· 175ա. «Կանոնին հինգերորդ աւուրն: Զանսկզբնաբար բըղխուն...» (ԳԿ):

Թղ· 176բ. «Կանոնին Յննդեանն Յովհաննու Մկրտչի: Աբեզակն արդարութեան...» (ԱԿ):

Թղ· 181բ. «Կանոնին Յովհաննու Մկրտչի: Զմարգարէ բարձրելոյն...» (ԳՋ):

Թղ· 183ա. «Կանոնին Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի: Ով երջանիկ Տէր...» (ԲՋ):

Թղ· 186ա. «Շարական սրբոյն Ներսէսի հայրապետի: Որ ընտրեցար յԱստուծոյ...» (ԴՋ):

Թղ· 186ա. «Շարական Սրբոյն Սահակայ Հայր·: Որ յարմատոց հարցն սրբոց...» (ԴԿ):

Թղ· 186բ. «Կանոնին սրբոց Հռիփսիմեանց: Անճինք նուիրեալք...» (ԴԿ):

Թղ· 192ա. «Շարական սրբուհոյն Սանդխտոյ: Քեւ պարծի այսաւր...» (ԴԿ):

Թղ· 192բ. «Կանոնին սրբոյ Տապանակին: Ընդեզ քաղաք Աստուծոյ...» (ԱԿ):

Թղ· 194բ. «Կանոնին վարդավառին առաջի աւր: Որ ի լերինն այլակերպեալ...» (ԱՋ):

Թղ· 197ա. «Կանոնին երկրորդ աւուրն: Ճառագայթ փառաց Հաւր...» (ԲԿ):

Թղ· 198բ. «Կանոնին երրորդ աւուրն վարդավառի: Այսաւր որ էնն ի յերկինս...» (ԳՋ):

Թղ· 200բ. «Կանոնին Շողակաթին: Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի...» (ԳՋ):

Թղ· 202բ. «Կանոնին փոխման Աստուածածնին առաջի աւր·: Այսաւր ժողովեալ սրբոցն...» (ԴՋ):

Թղ· 204բ. «Կանոնին երկրորդ աւուրն: Այսաւր զանճառելի ծննդեան քո Տէր...» (ԴԿ):

Թղ· 206բ. «Կանոնին երրորդ աւուր: Այսաւր հրաշափառ կոչմամբ...» (ԴՋ):

Թղ· 208բ. (Նաւակատիք Ս. Խաչի): «Ի վերայ վիմի հաւատոյ...» (ԲԿ—ՍՏ):

Թղ· 210ա. «Կանոնին երկրորդ աւուրն: Որ զանարատ բազուկս քո...» (ԱՋ):

Թղ· 211բ. «Կանոնին երրորդ աւուրն: Զաւրութիւն սուրբ խաչի...» (ԴՋ):

Թղ· 212բ. «Կանոնին չորրորդ աւուրն: Խաչըն կենարար...» (ԲԿ):

Թղ· 214ա. «Կանոնին հինգերորդ աւուրն: Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի...» (ԳՋ):

Թղ· 215բ. «Կանոնին վեցերորդ աւուրն: Անպատումըն կառք...» (ԲԿ):

Թղ· 216բ. «Կանոնին եւթներորդ աւուրն: Անապական սուրբ պահչն...» (ԲԿ):

Թղ· 218ա. «Կանոնին ութերորդ աւուրն: Որ ծագեցեր մեզ լոյս մեծ...» (ԳՋ):

Թղ· 220ա. «Կանոնին վարագայ խաչին: Նըշանաւ ամենայաղթ խաչիւըդ քո..» (ԱԿ):

Թղ· 222ա. «Կանոնին Գիւտ խաչին: Հրաշակերտ եւ զաւրեղ...» (ԱՋ):

Թղ· 223բ. «Կանոնին սրբոց մարգարէից: Որ զաստուածային զաւրութիւնդ քո...» (ԱԿ):

Թղ· 225բ. «Այլ հարցն սրբոց մարգարէից: Որ յերկնային զինուորութեանց...» (ԱՋ):

Թղ· 225 եւ 226ի միջեւ թուղթեր պակսելուն Թարգմանչաց կանոնը կը սկսի Հարցի կէսէն:

Թղ· 227ա. «Կանոնին սրբոյն Յակովբայ Մծբնայ Հայր·: Ցաղթող եւ սուրբ հայրապետ...» (ԳԿ):

Թղ· 229ա. «Կանոնին Ս. Մանկանցն Բեթղեհէմի: Այսաւր անմեղ սուրբ մանկունքն...» (ԴՋ):

Թղ· 230ա. «Կանոնին սրբոց հրեշտակապետացն Միքայէլի եւ Գաբրիէլի եւ ամենայն երկնային զաւրաց: Որ յանէից ստեղծեր...» (ԲԿ—ՍՏ):

Թղ· 232ա. «Կանոնին սրբոց հայրապետացն: Այսաւր սրբոց հայրապետացն ժողովեալք...» (ԴՋ):

Թղ· 235ա. «Շարական Իգնատիոսի հայրապետին: Որ հրաւիրեցեր զյառաջագոյն ընտրեալսն...» (ԴՋ):

Թղ· 235ա. «Շարական Յովհաննու Ոսկեբերանին: Որ յանսկիզբն ի Հաւրէ...» (ԴԿ):

Թղ· 235բ. «Շարական Նիկողայոսի հայրապետի: Հիացան անմարմինք...» (ՍՏ):

Թղ· 235 եւ 236ի միջեւ թուղթեր պակսելուն եփրեմի շարականի առջեւի մասը կը պակսի:

Թղ· 236ա. «Շարական սրբոց Եւստրատիոսեանց: Որ զհուր սիրոյ քո բորբոքեցեր...» (ԲԿ):

Թղ· 236բ. «Շարական երկուց բիւրուցն: Այսաւր ընդ անմարմնոց գասակցեալ...» (ԴԿ):

Թղ· 237ա. «Շարական Թէոդորոսի զաւրավարի: Որ ընտրեցեր ի սկզբանէ զհաճոյ եղեալսն...» (ԴՋ):

Թղ· 237բ. «Շարական սրբոյն Ստեփաննոսի Ուլնեցւոյն: Ցընծայ այսաւր սուրբ եկեղեցի...» (ԴՋ):

Թղ· 238ա. «Շարական Միւռոն աւրհնելոյ: Որ յառաջագոյն յաւրէնս...» (ԴՋ):

Թղ· 238բ. «Մեսեղի Միւռոնի ի վերայ նորածնեալ: Հայր ամենակալ, որ առաքեցեր զՄիածին Որդիդ...»:

Թղ· 239ա. «Շարական սրբոց Սուքիասանց: Սուտգութեամբ տեղեկացեալ...» (ԲՋ):

Թղ· 239ա. «Շարական Վահանայ Գողթնացւոյ: Զարմանալի է լինճ...» (ԲՋ):

Թղ· 240ա. «Շարական կիւրակոսի եւ Ցուղիտայ: Ցարմատոց բարեաց...» (ԲԿ):

Թղ· 241ա. «Շարական սրբոց Ոսկեանց: Որք արժանաւորեցայք...» (ԴՋ)

Թղ· 241բ· «Շարական սրբոց Վարդանանց: Արիացեալք առ հակառակն..» (ՍՏ):

Թղ· 243ա· «Շարականք սրբոց Ղեւոնդեանց: Պայծառացան այսաւր եկեղեցիք...» (ԴՉ):

Թղ· 244բ· «Երդ առաջի աւուր մխաչաբաթին եւ ի խորհուրդ արարչութեանն եւ ի յար·: Նորաստեղծեալ բանն յանէից...»:

Թղ· 245ա· Արարչականիմ: (ԲՇ—ՇԲ):

Թղ· 249բ· «Երդ արեւագալին զկնի եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ: Ցարեւելից մինչ ի մուտս...» (Դկ): Ասոր կը յաջորդեն արեւագալի ժամուն միւս երգերն ալ:

Թղ· 251ա· Ձաշու ժամու երգերը:

Թղ· 252բ· «Նայեա սիրով Հայրըդ գըթած...» (ԲՉ):

Թղ· 253բ· «Ի քէն հայցեմք հայր գըթութեանց...» (ԳՉ):

Թղ· 254ա· «Կարգ համաւրէն մարտիրոսաց: Ըզքեզ արդար եւ ուղիղ...» (ԱՉ—Դկ):

Թղ· 271ա· «Կարգ հանգըստեան ննջեցելոց: Աւրհնեալ ես դու Քրիստոս..» (ԱՉ—Դկ):

Թղ· 284ա· «Աւրինիւ եւ մարգասէր...»:

Թղ· 284 եւ 285ի միջեւ թուղթեր պակսելուն Աստուած անեղը կը սկսի Ս գիրէն:

Թղ· 286ա· «Աւրհնութիւն Ցարութեան Տեառն մերոյ: Երգեսցուք երդ նոր..» (ԱՉ—Գկ շատ պակասաւոր):

Թղ· 296ա· Նախորդ թուղթերը պակաս ըլլալուն Անտոնի, Կրոնիդեայ եւ Եօթն խոստաճարակներու շարականը կէսէն կը սկսի եւ թուղթս հոս սխալ կազմուած է:

Թղ· 297ա· Ցարութեան օրհնութիւնները կը շարունակուին:

Թղ· 298ա· «Կանոն եաւթներորդ աւուրն: Ի հարաչարժ աղբերէն...» (Դկ):

Թղ· 299բ· «Կանոն սրբոյն Ներսէսի: Որ զկոյս անճառ չնորհաց...» (Բկ):

Թղ· 302ա· «Կանոն սրբոց Ղեւոնդեանց: Որ յառաջագոյն սահմանեցար...» (ԴՉ):

Թղ· 304ա· Թուղթեր պակսելուն կամ սխալ կազմուած ըլլալուն դարձեալ Նիջեցելոց շարականներ կը սկսին:

Թղ· 307բ· «Կիրակոսի Վարդապետի ասացեալ զանճինս ի սուրբ Աստուածածին կոյսն: Արեւելք զերարբին...» (Դկ):

Թղ· 311ա· «Շարական սրբոյն Սարգսի զաւրավարին: Ամենասուրբ Երրորդութեան ընտրեալ ծառայ...» (Ակ):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՔ

Թղ· 285բ· «Զգերազ տառիս զկիրակոս եպիսկոպոս կեզո եւ զծնողն իմ զՍտեփանոս եւ զմայրն իմ զՑաղիզ եւ զեղբայրն իմ զՓիլիպոս եւ զհաւրեղբայրսն զառաքելաշնորհ եպիսկոպոսունքն զՏէր Փիլիպոս եւ զՏէր Սահակ եւ զՏէր Գրիգոր եւ զերախտաւորն զՏէր կոստանդին եւ զհաւրաքոյրն իմ զՄարթուն Տալիթն, որ սնոյց զիս անհայր եւ անմայր, եւ Տէր Քիստոս ողորմեսցի յիշատակաց եւ յիշեցելոցս եւ նմա փառք»:

Թղ· 296բ· «Արդ վերըստին կազմեցաւ եւ նորոգեցաւ եղանակաւոր տառս որ կոչի չարակնոց ձեռամբ ողնամեղ սուտանուն ղպզիր Սըսցի կիրակոսիս ի գուռն սուրբ Նչանին եւ այլ բազմայհաւաք սրբոցն ի քաղաք» հոս կ'ընդհատի, թուղթ հանուած ըլլալուն:

1881

(Հին թիւ չունի)

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ս· ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵԻ Ս· ԿՈՒՍԻ

ԱՆՏԱՆՕԹ

ժԹ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 133, իջակալուած 1—222: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·8×10: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·5×7: ՏՈՂՔ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ ճոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի ատուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ խոնաւութենէ կողքը եւ գործածութենէ ամբողջը ֆիչ մը վնասուած, կազմէն կտրուած է թղ· 25ը: ԳԻՐ՝ առանձնայատուկ ճօտգիր մը: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան:

ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—8, 120—133: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Այցելութիւն Ս· Հաղորդութեան եւ Ս· կույս Աստուածամօր», ամէնը ԼԱ (31) այցելութիւն, հոգեւորական հաղորդութեան մը բանաձեւերով սկիզբը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 9ա· «Կանխաբանութիւն առ ամենասուրբ Խորհուրդն: Հաւատալ արժան է ըստ անչուշտ վարդապետութեան հաւատոյս մերոյ թէ ի նուիրագործեալ նշխարի անդ տիրապէս բովանդակի Քիստոս Քրիստոս ընդ տեսակաւ հացի...»:

Թղ· 17ա· «Ցաղագս այցելութեան սրբոյ Կուսին: Իսկ որ լինչ բանք յաղագս այցելութեան սրբոյ Կուսին անուանի հասարակօրէն, թեան սրբոյ Կուսին անուանի կարծիք սրբոյն արժանի ընդունելութեան է կարծիք սրբոյն Բեռնարդոսի...»:

Թղ· 20ա· «Ցաղագս հոգեւոր հաղորդութեան: Առ հաճոյ ընծայելոյ յաչս քո զկրթութեան հոգեւոր հաղորդութեան ի մի մի թիւն հոգեւոր հաղորդութեան՝ հանդիսացայց ցուցանել...»:

Թղ· 22բ· «Ներդործութիւն հոգեւոր հաղորդութեան: Աստուած իմ Ցիսուս, հաստատեա զիս տիրապէս բովանդակիս յահաւոր խորհրդեան...»:

Թղ· 24ա· «Ներդործութիւնք, զոր ի դէպ է առնուլ ի սկզբան իւրաքանչիւր այցելութեան ամենասուրբ Խորհրդեան: Աստուած իմ Ցիսուս որ ի սէր Որդւոյ մարդտուած իմ Ցիսուս որ ի սէր Որդւոյ մարդկան կաս ի տուէ եւ ի դիւերէ յայս զարմանասքանչ Խորհուրդ...»:

Թղ· 27ա—էն սկսեալ կը սկսին Այցելութիւն Ա·, Բ, եւն·:

Մէջըմդմէջ կը հանդիպիմք՝ Թղ· 29բ· «Աղօթք սրբոյն եփրեմի առ սուրբ կոյսն: Ով Մայր ողորմութեան, անցո ի մէնջ զցասումն կոյս ամբիծ եւ անարատ Աստուածամայրդ Մարիամ...»:

Թղ· 32բ· «Աղօթք նորին սրբոյն եփրեմի առ սուրբ կոյսն: Թագուհի տիեզերաց բարեգութ Տիրուհի մեր...»:

Թղ· 38բ· «Աղօթք սրբոյն Գելմանոսի: Պաշտպանութիւն եւ խնդութիւն մեր Իսկուհի իմ...»:

Թղ· 41ա· «Աղօթք սրբոյն Բեռնարդոսի առ սուրբ կոյսն: Ա՛ռ քեզ համբառնամք զաչս մեր Թագուհի ամենայն ծագաց երկրի...»:

Թղ· 43բ· «Աղօթք նորին սրբոյն Բեռնարդոսի առ սուրբ կոյսն: Մարիամ դու ես այն ժրագլուխ կինն յոր եդիտ հանգիստ Փրկիչն...»:

Թղ· 50ա· «Աղօթք նորին սրբոյն Բեռնարդոսի: Ով մեծահրաշ քաղցրութիւն եւ համակ սիրելիդ իմ Մարիամ, չէ ոք որ յիշատակէ զանուն քո եւ ոչ բորբոքեսցի սիրով...»:

Թղ· 52բ· «Աղօթք սրբոյն Յովհաննու Դամասկացւոյն: Ուրախ լեր Մարիամ յոյս Քրիստոնէից, ընկալ զաղաչանս մեղուցեալս...»:

Թղ· 56ա· «Աղօթք սրբոյն Անդրէի Կրետացւոյ կամ Երուսաղեմացւոյ: Ուրախ լեր բերկրեալ Տէր ընդ քեզ, ուրախ լեր պատճառ խնդութեան մերոյ...»:

Թղ· 59ա· «Աղօթք նորին սրբոյն Անդրէի: Մայր ողորմութեան, անցո ի մէնջ զցասումն բարկութեան Որդւոյ քո...»:

Թղ· 61բ· «Աղօթք սրբոյն Իգնէփանոսի: Խնկուհի իմ եւ մայր Տեառն իմոյ, օրհնեալ ես ի կանայս...»:

Թղ· 64բ· «Աղօթք նորին սրբոյն Իգնէփանոսի: Ով վեհապանծ Տիրուհի իմ, ամենախոնարհ Աղախին Որդւոյ քոյ...»:

Թղ· 67բ· «Աղօթք սրբոյն Անսելմոսի: Աղաչեմ զքեզ ամենասրբուհի ի մեծարանս այնր չնորհաց զոր արար ընդ քեզ Աստուած...»:

Թղ· 70բ· «Աղօթք նորին սրբոյն Անսելմոսի: Օգնեա ինձ աղնուագութ Տիրուհի մոսի: Օգնեա ինձ աղնուագութ Տիրուհի առանց հայելոյ ի բազմութիւն մեղաց իմոց»:

Թղ· 73ա· «Աղօթք սրբոյն Պետրոսի Դամիանեան: Կոյս սուրբ օգնեա որոց կարզան առ քեզ, զարձ առ մեզ, միթէ վասն աստուածակերպ ճոխանալոյդ մոռացա՞ր զորդիս մարդկան...»:

Թղ· 75բ· «Աղօթք նորին սրբոյն Պետրոսի Դամիանեան: Մայր Աստուծոյ, զարձ առ մեզ սիրով, դիտեմք Իսկուհի, զի բոլորովին զղեցեալ ես զղթութիւն...»:

Թղ· 78ա· «Աղօթք սրբոյն Աթանասի: Իսկուհի մեր չնորհեայ քեզ Բարձեալն զամենայն ազգ չնորհաց...»:

Թղ· 81ա· «Աղօթք Աբրայիլ Կիւենսիոսի: Զգեա զիս Կոյս Մարիամ, զի զհետ հոտոյ իւղոց քոց ընթացայց...»:

Թղ· 84ա· «Աղօթք նորին Աբրայիլ Կիւենսիոսի: Ով Կոյս քաղցրագութ, դու գտեր չնորհս առաջի Աստուծոյ, քանզի

պահեցար անարատ ի սկզբնական արատոյ»:

Թղ· 87ա· «Աղօթք Գուլիելմոսի եպիս-կոպոսին Փարիզու: Առ քեզ դառնամ Տիրա-մայր, զոր համօրէն եկեղեցի կոչէ մայր ողորմութեան...»:

Թղ· 89ա· «Աղօթք նորին սրբոյն Գուլի-էլմոսի: Մայրդ Աստուծոյ եւ քաղցրութիւն քո ոչ զոք ի մեղաւորաց անտես արար...»:

Թղ· 92ա· «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի: Ցուշ լեցի քեզ ամենապուճ Տիրամայր, զի ոչ լուաք երբեք թէ ոք ղիմեաց ի քո բարեխո-սութիւնդ եւ անտես մնաց...»:

1882

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԱՆԹԱՆՕԹ

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 200, իջակալուած մէկ մասը միայն՝ 1—366: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·8×9·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 11×7: ՏՈՂՔ՝ 17: ՆԻԽ՝ հին զօրաւոր հաստկեղ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ, կողմի կռնակը վիրաւորուած: ԳԻՐ՝ նոր նօտգիր, կանոնաւոր: Խորագիրները բոլորգիր, սկզբնատառերը երկաթագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ՝ բոլորն ալ տպագրուած, ոմանք հայե-րէն ենթախորագրով: Թղ· 4բ՝ Խայելութիւն մը: 10բ՝ *Սրբուհի Կաստրինա Սենացի*: 14բ՝ Seraph. Mat, et Virgo Theresia Carmel Excal. Fund.: 17բ՝ S. Margarita Cortonensis: 35բ՝ S. Anastasij M.: 41բ՝ *Սիրտ Յիսուսի*: 48բ՝ *Մարիամ լըսէ զբանն Յիսուսի, Մարթա ի սպաս նորին զբաղի, Տէրն ընդ երկուսն եւս համբ*: 60բ՝ *Մայր Յաւագին*: 69բ՝ *Ամենասուրբ Եր-րորդութիւն*: 75բ՝ Tota pulchra es Maria: 77բ՝ Fac ut tecum lugeam: 81բ՝ S. Maria de Monte Carmeli: 95բ՝ *Սուրբ Հայր Յովսէփ սրբասէր, Բարեխօս լեր վասն մեր*: 104բ՝ Audierunt quia ingemisco ego, et non est qui consoletur me: 114բ՝ L'orazione all'Orto (այս եւ յաջորդ բոլոր պատկերները գունաւորուած են): 122բ՝ La corona-zione di Spine: 130բ՝ La Flagellazione: 140բ՝ S. Maria Magdalena: 151բ՝ S. Cecilia V. & M.: 161բ՝ S. Appolonia V. & M.: 171բ՝ S. Lucia V. & M.: 182բ՝ S. Margherita V. & M.: 193բ՝ L'Assunzione di M. V.: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 2—4ա, 10ա վարի կէսը, 14ա, 17ա, 35ա, 40ա վարի կէսը, 40բ, 41ա, 48ա, 60ա, 69ա, 74բ, 75ա, 80բ վարի կէսը, 81ա, 95ա, 104ա, 114ա, 122ա, 130ա, 151ա վարի կէսը, 161ա վարի մասը, 170բ վարի կէսը, 171ա, 182ա մեծ մասը, 193ա, 200բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հետագային՝ Թղ· 1ա եւ առաջին կողի ներքին էջը: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա. *«Նուիրեալ Մատենադարանի Մխիթարեան Հարց Վիեն-նայ Հ· Վարդան Վ· Մելքիսեդեկեան Մեծաւոր Ջմիւռնիոյ: 12 Ագոստոս 1920»:*

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք», տես բովանդակութիւնը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Առաւօտեան աղօթք: Ընդ յառնելդ ի քնոյ առեալ զօրհնեալ ջուր, կնքեա նչանաւ սուրբ խաչին զքեզ եւ ասա Տէր եթէ զչրթունս իմ բանաս...»: Կը յա-ջորդեն զանազան աղօթքեր:

Թղ· 11ա· «Երեկոյեան աղօթք: Անբաւելի բարութիւն սրտի մտօք զոհանամ զքէն ի վերայ ամենայն բարերարութեանց քոց...», եւ զանազան աղօթքեր:

Թղ· 15ա· «Ներդործութիւն հաւատոյ, յուսոյ, սիրոյ եւ զղջման»:

Թղ· 18ա· «Ջերմեռանդութիւն առ սրբազան Սիրան Յիսուսի Քրիստոսի, Հա-մառօտ Վարդապետութիւն»: Որուն կը յա-ջորդեն Ս· Սրտին ուղղուած զանազան աղօթքեր:

Թղ· 42ա· «Մաղթանք առ սրբազան Սիրան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի» (Լիբանիա), յաջորդող աղօթքերով:

Թղ· 51բ· «Աղօթք զանապանք, զոր կարեն ասել եղբարքն զամանս ի սոցանէ ըստ հաճոյից իւրեանց: Մատուցումն յառաջ քան զպատարագն: Հայր ամենակալ եւ յաւիտե-նական Աստուած, վերընծայեմ քեզ զսրբա-զան Սիրան Որդւոյդ քո...»:

Թղ· 52բ· «Աղօթք սրբուհւոյ կուսին Ճերմպրուտայ առ սրբազան Սիրան Յիսուսի յորժամ ասի Առէք կերէք: Ողջոյն եւ երկր-պագութիւն քեզ ով սրբազան Սիրտ Յիսու-սի...»:

Թղ· 53բ· «Կրթութիւն երկրպագու-թեան»: 54ա· «Զղջման»: 54բ՝ «Այլ կրթու-թիւն զղջման»: 55բ՝ «Հաւատոյցումն պար-

տուց»: 56բ՝ «Աղօթք առաւօտու աւուր կր-թութեան»:

Թղ· 58ա· «Կրթութիւն այցելութեան ամենասուրբ Հաղորդութեան, զոր իւրա-քանչիւր ոք կարէ առնել ըստ ներքին չարժ-ման հոգւոյն: Մատծումն ի վերայ կրթու-թեան: Հաւատամ յուսով, սիրեմ երկիր-պագանեմ...»:

Թղ· 59ա· «Սլացումն մտաց առ սրբա-զան Սիրան Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ, վասն ամենայն աւուրց չարաթու»:

Թղ· 61ա· «Պատկն Յիսուսի ի փառս եւ ի պատիւ սրբազան Սրտին, եւ վասն երեսուն հազոյից իւրեանց: Մատուցումն յառաջ քան զպատարագն: Հայր ամենակալ եւ յաւիտե-նական Աստուած, վերընծայեմ քեզ զսրբա-զան Սիրան Որդւոյդ քո...»:

Թղ· 64բ· «Աղօթք առ ամենասուրբ Եր-րորդութիւնն վասն սրբազան Սրտին Յիսու-սի Քրիստոսի առ Հայրն յաւիտենական: Հայր յաւիտենական ամենակարօղ, սուրբ եւ ողորմած...»:

Թղ· 70ա· «Աղօթք առ ամենասուրբ Եր-րորդութիւնն: Ամենասուրբ եւ երկրպագելի Երրորդութիւն եւ մի աստուածութիւն աղա-չեմ զքեզ...», որուն կը յաջորդեն 22 կարճ աղօթքեր:

Թղ· 76ա· «Աղօթք առ սրբազան Սիրան Երանուհւոյ Կուսին Մարիամու: Ով սրբազան Սիրտ Մարիամու միշտ կուսին, անբիծ եւ անարատ...»:

Թղ· 78ա· «Լիթանեայք առ սրբազան Սիրան Կուսին Մարիամու»:

Թղ· 82ա· «Աղօթք ի գովեստ ամենա-սուրբ Կուսին յղացելոյն առանց սկզբնական մեղաց, զոր արարեալ է Սիրտոսի Հորդորդի քահանայապետին, որ եւ սաղպաց զայս աղօթս չնորհեաց բազում ամաց ներողու-թիւն: Ողջ լեր ամենասուրբ Կոյս Մարիամ, մայր Աստուծոյ, թագուհի երկնից...»:

Թղ· 86բ· «Նուիրումն կրթութեանս առ Երանուհի Կոյսն: Մատուցումք զպատուիկ երկոտասան ողջոյնս...»:

Թղ· 87բ· «Աղօթք վասն ընկերակցու-թեան Աստուածածնայ առ ի գոհանալ զամե-նասուրբ Երրորդութենէն: Երկիր պագանեմ քեզ Հայր յաւիտենական, հանդերձ ամենայն դասուք...»:

Թղ· 89բ· «Առ նոյն Երանուհի Կոյսն: Վերապատուեմ զքեզ Կոյս ամենասրբուհի, թագուհի երկնից...»:

Թղ· 91բ· «Աղօթք Մէթիլտեայ վասն մահուան: Ով Տիրուհի իմ սրբուհի Մարիամ, որպէս Հայրն Աստուած...»:

Թղ· 92բ· «Աղօթք եւ ողջունատուու-թիւն առ Երանուհի Կոյսն: Մեծարեմ եւ սիրեմ, եւ օրհնեմ զքեզ յամենայն սրտէ...»:

Թղ· 93ա· «Ողջ լեր թագուհի մայր ողորմութեան...»:

Թղ· 93ա· «Աղօթք առ պահապան հրեշ-տակն: Ով սուրբ հրեշտակ պահապան եւ առաջնորդ իմ, ապաչեմ զքեզ հաճեաց խնամ ածել ի վերայ իմ...»:

Թղ· 94ա· «Աղօթք առ Սուրբն, որ է յաւուրկ բարեխոսն քո: Ով Սուրբ (Այս Անուն) փառաւորեան եւ ամենասիրելի խնա-մակալու իմ...»:

Թղ· 96ա· «Սրբոյն Աբրահամ Աղեքսանդ-րու Հայրապետի մաղթանք առ սուրբ Կոյսն Մարիամ: Լուր ապաչանաց մերոց սուրբ Կոյս Մարիամ Աստուածածին եւ յիշեա զմեզ...»:

Թղ· 96բ· «Սրբոյն Աբրահամ Եփրեմի Խուրին Ասորւոյ բանք պաղատանաց առ սուրբ Կոյսն Մարիամ: Ով անբիծ եւ անարատ Կոյս Մա-րիամ: Ով անբիծ եւ անարատ Կոյս Մա-րիամ Աստուածածին, թագուհի երկնի եւ երկրի...»:

Թղ· 98ա·« Սրբոյն Յովհաննու Դամաս-կացւոյ աղերս մաղթանաց առ սուրբ Կոյսն Մարիամ: Ողջոյն ընդ քեզ Մարիամ որ յոյս եւ ապաւէն ես քրիստոնէից...»:

Թղ· 98բ· «Հայցուած առ Սուրբ Կոյսն Մարիամ: Ողջոյն քեզ Մարիամ, թագուհի երկնից եւ երկրի...»:

Թղ· 99բ· «Յանձնարարութիւն առ սուրբ Կոյսն Մարիամ: Ով քաղցրագութ եւ ողոր-մած Տիրուհիդ իմ, ի քո բարմագութ խնամս մայրենի զթութեան...»:

Թղ· 100ա· «Պաղատանք առ ամենօրհնեալ Կոյսն Մարիամ: Ով մայր զթութեան եւ ողորմութեան, հաւատարիմ սպասաւոր, պերազգին խնամակալու...»:

Թղ· 101ա· «Աղօթք ի պատիւ Անարատ Յղութեան Կուսին Մարիամու: Ամենեւին պեղեցիկ ես Մարիամ...»:

Թղ· 101բ· «Այլ աղօթք ի պատիւ Անարատ Ծղութեան: Վասն Անարատ Ծղութեան, վասն սրտի մաքրութեան...»:

Թղ· 102ա· «Պաղատանք եւ դովեստ առ ամենօրհնեալ Կոյսն Մարիամ Աստուածածին: Ողջոյն քեզ Մարիամ դուստր Հօր Աստուծոյ...»:

Թղ· 103ա· «Մաղթանք առ Կոյսն: Մարիամ սուրբ Աստուածածին, երկունք ծննդեան քո եմ...»:

Թղ· 103ա· «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի, որոց ասեն զայս, յաւուրն մխանգամ չնորհեալ է նոցա ներողութիւն մխոյ տարւոյ: Վասն խոցոտեան սրտի քո աղաչեմ ղքեզ··»:

Թղ· 105ա· «Հնդեւտասան աղօթք ասացեալ ի սրբուհւոյն Պրիճիտայ: Ով Տէր իմ Ցիսուս Քրիստոս մշտնջենաւոր քաղցրութիւն քոյոյ սիրելեաց...»:

Թղ· 110բ· «Աղօթք սրբոյն Օգոստինոսի յաղագս մտածման չարչարանաց Տեառն Ցիսուսի Քրիստոսի: Աստուած որ վասն փրկութեան աշխարհի կամեցար մարմնանալ...»:

Թղ· 111բ· «Աղօթք առ ի ողջունելոյ զամենայն անդամս Ցիսուսի Քրիստոսի եւ յանձն առնելոյ զինքն Աստուծոյ: Ով սոսկալի բնաւից բոլորից իշխանութեանց...»:

Թղ· 113բ· «Հոգի Քրիստոսի սրբեա զիս...»:

Թղ· 115ա· «Հայելի անխաբ տեսական եւ գործնական ճանաչումն անձին: Ներածութիւն՝ թէպէտ առաջին հայեցուածով թուի թէ չէ պարտ այլում առաքինութեան...»

Թղ· 123ա· «Մտածութիւն Ա.՝ կիւրակէի: Թէ մեք ի կողմանէ մերմէ ոչինչ եմք ի բնական կարգի: Ոչինչ ես ի գոլն: Մտածեա թէ համայն արուեստ ճանաչման անձին կայանայ ի յորոշելն զաղնիւն յանարգէն»:

Թղ· 131ա· «Մտածութիւն Բ.՝ երկուչաբաթի: Թէ զինչ եմք ի կարգի չնորհաց: Հարկաւոր է սրբաբար չնորհք: Մտածեա թէ թէեւ ունիցիս զոմանս սեպհական պարգեւս»:

Թղ· 141ա· «Մտածութիւն՝ Գ.՝ երեքշաբաթի: Թչուառութիւն սկզբնական մեղաց: Ամօթն: Մտածեա զառաջին ներգործութիւնս ոչնչութեան քո ի մէջ թչուառութեանց...»:

Թղ· 152ա· «Մտածութիւն Դ.՝ Չորեքշաբաթի: Ցաղագս ներդործական մեղաց: Անցեալ մեղք: Մտածեա թէ քանի չար քան զոչինչն ես վասն անցեալ մեղաց քոց...»:

Թղ· 162ա· «Մտածութիւն Ե.՝ Հինգշաբաթի: Դժոխքն է մեծագոյն պատճառ խոնարհութեան: Այսմ վճռոյ արժանացար: Մտածեա զամօթն աւազակի ուրուք, որ յաղթեալ յիրաւացն եւ դատապարտեալ ի մահ...»:

Թղ· 172ա· «Մտածութիւն Զ.՝ Ուրբաթու: Ցաղագս պատճառաց խոնարհեցուցանելոյ զմեզ վասն բարի գործոց մերոց: Թէ ի նոսա բոլորն է յԱստուծոյ: Մտածեա զյետին թչուառութիւն զո յայնմ, զի նոյն իսկ հարստութիւն բարի գործոց քոց ըստ իրաց ինչ առաւել աղքատացուցանեն ղքեզ...»:

Թղ· 183ա· «Մտածութիւն Է.՝ Շաբաթու: Ցաղագս ոչնչութեան մերում, բաղդատեալ սրբոցն եւ Աստուծոյ: Բաղդատեա ղքեզ ծառայիցն Աստուծոյ, որք կեան ի վերայ երկրի: Մտածեա զի տուեալ թէ այդ ամենայն բարեգործութիւնք...»:

Թղ· 194ա· «Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ Աղօթք ի դովեստ սուրբ Աստուածածնի: Ինդա եւ ուրախ լեր ձայնիւ երգոցս օրհնութեան քումդ երանութեան բանաձուածութեան...»:

Թղ· 198բ· «Երգ առ ցաւալին Մայրն Աստուծոյ վասն չարչարանաց Միածնի Որդւոյն իւրոյ»:

«Կայր առ խաչին Մայր ցաւագին
Արտասուալից եւ տրտմագին,
Մինչ էր զփայտէ կախեալ Որդին...»
(20 տուն):

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Հետագայի:

Թղ· 1ա· «1842 Դեկտեմբեր 12 մայրս առ Աստուած փոխեցաւ, Ցիսուս Հանգիստ յավիտենական պարգեւվէ ամէն»:

«1830 Ապրիլի չորսնա մեր Մելքսէթ էկաւ յաչխարք մկրտվէցավ Տէր Գիրգորին ձէռամբ, Աստուած մէչ չնորհաց պայհէ»:

Ա· կողին ցերբին երեսին՝ «1844 Սէկտեմբեր 11 մեր կատարինան յաչխարք էկաւ, Աստուած մէչ չնորհաց պահէ եւ մկրտվէցաւ Բոճիա, Տէր Սէրօբին ձեռամբ ամէն»:

1883

(Հին թիւ չունի)

ԱՍՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՌՃԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԳՐԱՐԱՐԻ

1840էն առաջ

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 27, իջակալուած 1—60: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·7×9·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×5·5: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի սպիտակ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԱԿ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական պարզ թուղթ: ՀԱՆԳՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ մանր գեղեցիկ նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 27: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1840էն առաջ, կողքին ներքին երեսին ամփարծ գրչով գրուած անունէ մը՝ «Վիչէն Ասկէբեան», որ 1840—1845 վիենա Մխիթարեան վարժարանի աշակերտ եղած է: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Աստուածք եւ եւ ոճաբանութիւնք Գրաբարի, հաւաքուած հին մատենագրութենէ, տեղերը սակայն չեն նշանակուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ցասպարէզ մարտի քաջ հանդիսացան: Ով խաւար Թանձրատարած կուդիսացան: Ոյք խաւար Թանձրատարած կուդիսացուցիչ երկադիտակ զգայարանացս...»: Վերջ՝ «Եւ սմա զմեծամեծ ապագովութեանցն հատուցանել մրցանակս»:

1884

(Հին թիւ չունի)

ԲԺՇԿԱՐԱՆ

1895

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 158, իջակալուած 1—312: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·5×10: ՊՐԱԿՔ՝ 20: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×8: ՏՈՂՔ՝ 12: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ երկարագոյն բառակուսիներով թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թաւշապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ ոորագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ մանուշակագոյն: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւ· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 8բ, 144բ—145բ, 157—158: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1895: ԳՐԻՉ եւ ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Զորեաք Գրիգոր Կ.: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 3ա (Ցառաջաբան), ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1բ· *«Նուէր Մատենադարանի Մխիթարեան Հաւաքութեան ի Զմմէրնա Ծարութիւն Մխիթարեանց ի Վենետիկ, 23/4 Օգ· 1897»:*

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Գիրք Բժշկութեանց Գռաղիպ-ի եւ դեղաշինութեանց այլեւայլից: Հեղինակ եւ միանգամայն ուրոյն ուրոյն փորձող Գ· Կ· Զորեան, ի Կ· Պոլիս յունքաւան»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

*Թղ· 5բ· «Ծանօթութիւնք· * Այն դեղերը կամ գրութիւնք, որք աստղանիշով են, հին գրքէն առնուած են...»:*

Թղ· 6ա· «Գիտելիք չափերու»:

Թղ· 7ա· «Ընդհանուր գիտելիք: Հիւանդի մը վիճակը մանրամասնօրէն հարցնել...»:

Թղ· 8ա· «Հաւաքածոյ գիտութեան եւ դեղաշինութեան ախտից Ափրոտիդեան եւ Աստղիկեան, ամփոփեց Գ· Կ· Զորեան, 1895 Նոյ· 20»:

Թղ· 20ա· «Համառօտ բառարան դեղերու Տաճկերէնէ ի Ֆրանսերէն»:

Թղ· 33ա· «Ծանկ փոքր – բռաթիպ – բժշկութեանց Ֆր· գրքոյկին պարունակութեանց»: Թղ· 40ա՝ «Ծանօթութիւն՝ Այս Թեանց հատուածներն մէջի պարունակութիւնները, ցահաւորին մէջի պարունակութիւնները եւ այլն, Ֆրանսերէն գրքոյկէ մը առնուած են: Ֆրանսերէն գրքոյկին անունը՝ Hygiène - Médecine - Pharmacie domestique. Petit Manuel de Médecine Pratique par le Docteur Mover, Paris»·

Թղ· 41ա· «Սկիզբն դեղաշինութեանց»:

115 դեղագրեր:

Թղ· 146ա· «Ցանկ ղրքոյկիս պարունակութեանցը»։

Թղ· 149ա· «Ցուցակ ընդհանուր ղրուածոց»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 3ա· «Ցառաջաբան։ Արդի մարդկային կազմութեան նայելով արդարեւ կը տարբերին ի նախնեացն ըստ հին ղրութեանց։ Թէպէտ չեմք գիտեր թէ իրենց կազմութենէն զատ նաեւ բնութիւնք կը կրէին ներկայ վիճակաց պէս այսչափ ցաւեր եւ կամ նոցա ցաւեր ունէին իրենց մէջ ախտից բազմաթիւ ճիւղեր, եւ որոնց նաեւ դեղեր... այն դեղերը կամ ղրութիւնք, որք իրենց առջեւը աստղանիշ մը չեն կրեր անոնք փորձուած օգտակար եւ լաւ համարուած են, իսկ աստղանիշ կրողները ըստ իս յարդի եւ փորձ չեն, վասն զի հին դիր, օտար տետրակէ մը առնուած են, մխիթարն սա ընդրոյն համար, որովհետեւ հին ղրութիւնով եւ կոչտ չարադրութեամբ մը ներկայացան իմ աչքիս։ Գուշակելով որ կարելի է հին ժամանակաց դեղեր են փորձուած ուստի զայն ներկայ աշխարհէս չկորնցնելու համար։ Մխայն սա յիշեմ, որ իրենց մէջ վնասակար դեղեր պարունակողները որպէսզի չը մեղադրուիմ, թող չը գործածուին։ Այժմ կը յուսամ, որ ինչպէս ես ի մանկութենէ հետաքրքիր եւ փափաքող եղած եմ բժշկական գործոց, նմանապէս զիս գործ ընթերցողք մեծ սիրով եւ հետաքրքրութեամբ պիտի առնուն ի ձեռին եւ ընթերցանութիւնը ի գլուխ պիտի ածեն, ներող ըլլալով այն սխալանացը, որք յանդիպաս սպրդած են գրչէս։ Հեղինակ գործոյս· Գրիգոր Կ. Զորեան, ի Կ. Պոլիս յՈւնքաբան, ի Հաճի Գաան Համամին»։

1885

(Հին թիւ չունի)

ՃԱՇՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆՔ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դար

Թուղթ· 62, իջակալուած 133—258։ Մեծութիւն՝ 13·3×9·2։ Պրակք՝ Ա—Ը։ Գրութիւն՝ միասիւն 11×6·5։ Տողք՝ 18։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր թուղթ, միջակ հաստութեամբ։ Կազմ՝ չունի, կազմահան եղած։ Հանգամանք՝ կազմը հանուած ըլլալով, պակասաւոր է սկիզբէն եւ վերջէն, եւ պրակները իրարմէ կը բաժնուին։ Գիր՝ նօտրգիր։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ Թղ· 1ա· աննշան բան մը։ Ժամանակ՝ ԺԹ· դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Յիշատակագրութիւն՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Ճաշու չարականք»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Անարատ Ծղութեան Աստուածածնի եւս եւ Ծննդեան նորին ի յԱնապատ։ Գկ։ Ծառ կենաց տնկեալ...»։ Տարւոյ ամբողջ շրջանը մինչեւ Ծննդեան ճրագալոյցը։

1886

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՐՑՄՈՒՆՔ ՍՐԲՈՑՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ԵՒ ԲԱՐՍԵՂԻ ԿԵՍԱՐՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԷ դարու վերջերը

Թուղթ· 14։ Մեծութիւն՝ 12·8×9·8։ Պրակք՝ 2, երկրորդ պրակէն միայն երկու թուղթ։ Գրութիւն՝ միասիւն 10×7։ Տողք՝ 23։ Նիւթ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի, կազմահան եղած։ Հանգամանք՝ քաւական աղտոտած եւ տեղ-տեղ թանաքը ներծծուած։ Գիր՝ Թղ· 1 եւ 12—14 նօտրգիր նորագոյն, Թղ· 2—11 շատ հին շեղագիր. Թղ· 14բ թոչնագիր մը։ Թանաք՝ սեւ, Ֆիչ մը գուացած, խորագրերը կարմիր։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Ժամանակ՝ ԺԷ· դարու վերջերը, նոր մասը ԺԸ· դարու սկիզբները։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Նորոգող՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Յիշատակարան՝ չունի։

Նանօթութիւն՝ Թղ· 1ա· «Առաքեցաւ ի Կ. Պոլսոյ 1933 փետր· 23։ Հ· Ն· Ա·»։

Մատեանս է՝ «Հարցմունք սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին եւ պատմութիւն հրեշտակին վասն որդոյ մարդկան»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սուրբն Գրիգորիոս Լուսաւորիչն Հայոց զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր հայ ոչ եկեր եւ ջուր ոչ խմեր, զիչեր հայ ոչ եկեր եւ ջուր ոչ խմեր, խնդրեաց յԱստուծոյ եւ ասէ· Ով Տէր եւ արարիչ ամենայնի առաքեա առ իս զՀրեշտակ քո որ ցուցանէ ինձ զտեղիս արզարոյն եւ մեղաւորին...»։

Թղ· 14բ· «Հարցմունք սրբոյն Բարսեղի կեսարու Հայրապետին եւ պատասխանիք սրբոյն Գրիգորի։ Բարսեղ ասէ, յորժամ ոչ երկինք էին եւ ոչ երկիրս, յորո՞յ վերայ հանդչէր աթոռ աստուածութեանն...»։ Ջեռագիրը կ'ընդհատի՝ «Գրիգոր ասէ որչափ լայնութիւն երկրի է, այնչափ բարձրութիւն երկնից եւ եթէ կամիցես դիտել զբարձրութիւնն երկնից յերկրէ» հոս կ'ընդհատի։

1887

(Հին թիւ 550)

ՎԱՐՔ Ս· ՓՐԱՆՉԻՍԿՈՍԻ

1820ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ

Թուղթ· 17։ Մեծութիւն՝ 13·2×8·5։ Պրակք՝ 3։ Գրութիւն՝ միասիւն 9·5×5։ Տողք՝ 19։ Նիւթ՝ ոչ շատ հին կապոյտ զարնող միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ արտաքուստ աղտոտած։ Գիր՝ նորագոյն նօտրգիր։ Թանաք՝ գունատելու սկսած սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չկան։ Դասաւորք՝ Թղ· 17բ։ Ժամանակ՝ 1820ի տեսեցները։ Գրիչ՝ հաւանաբար Ուզունեան Հ· Ռափայէլ։ Տեղի՝ Վիեննա։ Յիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Վարք Ս· Փրանչիսկոսի»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Զարդարեալն երկնային իմաստութեամբ եւ չնորհօք բարձրելոյն մեծ Հիմնադիր կարգի կրօնաւորաց սուրբն Ֆրանչիսկոս...»։

Թղ· 13բ· «Կրթութիւն եւ նմանութիւն»։

Թղ· 16բ· «Աղօթք սրբոյն առ Մարիամ։ Ողջոյն քեզ Մարիամ, մայր Աստուծոյ, թագուհի, կոյս, սուրբ քան զամենայն արարածս...»։

1888

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԺԹ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

Թուղթ· 12։ Մեծութիւն՝ 13·2×8·7։ Պրակ՝ միակ, միւսները կը պակսին։ Գրութիւն՝ միասիւն 11·5×7։ Տողք՝ 16։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ լաւ։ Գիր՝ խեղճ նօտր գիր մը։ Թանաք՝ սեւ, խորագրերն ու սկզբնատառերը կարմիր։ Զարդարանք՝ Թղ· 1ա· ճակատազարդի համար պատրաստուած բայց կէս մնացած, խեղճ բան մը։ Ժամանակ՝ ԺԹ դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ անծանօթ։ Յիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ Աղօթապրքի մը մէկ պրակը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Աղօթք Սրբոյն Պետրոսի Աղեքսանդրացւոյն առ ի հայցել զէչէրն Աստուծոյ զկնի հաղորդութեան։ Ի վեր քան զամենայն չնորհ տուր ինձ Տէր, զչնորհս սիրոյ քո...»։

Թղ· 6բ· «Ճաղագս չերմեռանդապէս ընդունելոյ զՀաղորդութիւնն»։ Ասոր կը յաջորդեն զանազան ներգործութեանց աղօթքներ առանց հեղինակի անուան։

1889

(Հին թիւ չունի)

ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳԵՒՈՐ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 6։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13×8·5։ ՊՐԱԿ՝ միակ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10×6։ ՏՈՂՔ՝ 17։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, բարակ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին տգեղ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 6բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դարու վերջերը։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ։ ՏԵՂԻ՝ անծանօթ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Մտածութիւն հոգեւոր», Թղ· 2ա՝ «ի մտածութեանց մատենէ միոյ գրեցի զայս»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Քանիցս անգամ մեղք ինչ Թողանի, այնքանիցս նուաղի արժանաւորիլն Թողութեան...»։

Թղ· 4ա. «Իսկ յաւելից մարմնական մեղաց պարտ է զզուշանալ այսպէս...» (11 կէտ)։

Թղ· 5բ. «Վկայութիւնք սուրբ Գրոց»։

1890

(Հին թիւ չունի)

ՇԱՐԱԿՆՈՑ ՔԱՂՈՒԱԾՈՑ ԵՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ՏԱՂԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ

1855

ԹՈՒՂԹ՝ 55, իջակալուած 1—106։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·7×9·3։ ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9·5×6։ ՏՈՂՔ՝ 13։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր ոդորկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ նորագոյն կիսալաք թղթապատ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր, վերջերը աւելի գեղեցկացած։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 51բ մեծ մասով, ուր երկու թուղթեր իրարու կպցուած են, 54բ—55բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1855։ ԳՐԻՉ՝ Թոռնեան Հ· Պողիկարպոս (1836—1883)։ ՏԵՂԻ՝ Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա նոր գրով՝ «N. B. Վ· Հ· *Պողիկարպոս Վ· Թոռնեան նա ինքն օրինակեաց զայս յամի* 1855 *եւ էր յայնժամ ուսանող»*։

Մատեանս է՝ «Շարակնոց քաղուածոյ եւ հոգեւոր տաղարան»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. Ճաշու Թափօրի եւ հատընտիր շարականներու հաւաքածոյ մըն է մինչեւ *Թղ· 16բ*։

Թղ· 17ա. «Կանոն հրաշափառ տօնախմբութեան Անուանն Քհուսի։ Օրհնութիւն Գկ· Փառացդ Հօր ճառագայթ...» իր սաբօֆն։

Թղ· 22ա. «Տաւն սրբոյն Յովսեփայ Աստուածահօրն։ Օրհնութիւն Բկ· Որ զորդին Դաւթի զՅովսէփ...» իր սաբօֆն։

Թղ· 28բ. «Տաւն Անուան ամենասուրբ Կուսին Մարիամու։ Օրհնութիւն Գշ· Այսօր խումբք լուսեղինացն...» իր սաբօֆն։

Թղ· 35բ. «Օրէնք տալոյ զղեկաւ Մխիթարեան Մխարանութեան առ նորընծայս։ Շարական Գշ· Պահապան խնդրեմք ի քէն Քրիստոս...» միայն շարականները։

Թղ· 37ա. «Ոտանաւոր։ Եկ Սուրբ Հոգի ստեղծող էից...» (7 տուն)։

Թղ· 38բ. «Օրէնք ուխտադրութեան նորընծայից Մխիթարեան Միաբանութեանս։ Շարական Գշ· Աստուածածին զու ես յոյս եւ ապաւէն...» շարականները ու սաղմոսնեբը միայն, ասոնց կարգին կը հանդիպինք նաեւ *Թղ· 39ա՝ «Ընդեղ Աստուած դովաբանեմք...»* (13 տուն)։

Թղ· 43ա. «Ոտանաւորք։ Առ ոտս անկեալ կենարարիդ...» (6 տուն)։

Թղ· 45ա. «Հայցս այս մարմին է Քրիստոսի...» (3 տուն)։

Թղ· 45բ. «Եւ արդ մեծի այս Սրբութեան...» (2 տուն)։

Թղ· 46ա. «Զարհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ...» (1 տուն)։

Թղ· 46ա. «Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ...» (1 տուն)։

Թղ· 46ա. «Ով նորածին որդիք լուսոյ» (12 տուն)։

Թղ· 47բ. «Կայր առ խաչին Մայր ցաւադին...» (20 տուն)։

Թղ· 50ա. «Եկայք որդիք նոր Սիոնի...» (9 տուն)։

Թղ· 52ա. «Յանկ»։

1891

(Հին թիւ 1094)

ԶԱՐԴԱԳԻՐ ՍԿԶԲՆԱՏԱՌԵՐ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

ԺԸ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 43։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13×24։ ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի, գծագրութիւներ են, իւրաքանչիւր էջին վրայ երկու տառ։ ՆԻՒԹ՝ ազնիւ հին բարակ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի թղթապատ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ։ ԳԻՐ՝ միայն զարդագրեր։ ԹԱՆԱՔ՝ մուր շագանակագոյն եւ ջրով լուծուած քանաք։ ԴԱՏԱՐԿ՝ ամէն թուղթի Բ· կողմը։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դարու վերջերը։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ՝ չկան։

Մատեանս է՝ Զարդագիր սկզբնատառեր, եւրոպական ճաշակով մարդ–կենդանագրեր։

ՃՀ(Ճիսուս), *ՔՀ*(Քրիստոս), *ՔԻ*(Քրիստոսի)։ *Թղ· 41ա եւ 42ա*–ի վրայ կը հանդիպինք Մխիթարեան Միաբանութեան երկու տեսակ զինանշաններու, որոնցմէ հետաքրքրական է *Թղ· 41ա*–ը ուր զինանշանի երկու կողմ կը տեսնենք Միաբանութեան երկու պաշտպաններու պատկերները Ս· Անտոն եւ Ս· Բենեդիկտոս, իսկ զինանշանի վերի բաժնին մետալիոնի մէջ *Մխիթար Աբբահօր Տեսիլքը*։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Իւրաքանչիւր գիրէն գծուած են երբեմն մի օրինակներ։ *Թղ· 2ա—37ա*։ *Ա՝3, Բ՝1, Գ՝1, Դ՝1, Ե՝5, Զ՝1, Է՝3, Ը՝1, Թ՝2, Ժ՝2, Ի՝3, Լ՝1, Խ՝1, Ծ՝1, Կ՝2, Հ՝4, Ձ՝1, Ղ՝1, Ճ՝3, Մ՝1, Յ՝2, Ն՝2, Շ՝2, Ո՝2, Չ՝1, Պ՝3, Ջ՝3, Ռ՝2, Ս՝2, Վ՝1, Տ՝3, Ր՝1, Ց՝1, Ի՝3, Փ՝1, Ք՝1, Օ՝2, Ֆ՝2*։ Ասոնցմէ զատ կայ նաեւ *Թղ· 38ա—42ա*· *ԱԾ*(Աստուած), *Է*, *ՍԲ*(Սուրբ), *ՏՐ*(Տէր), *ՅՍ*(Յիսուս),

1892

(Հին թիւ չունի)

ԺԱՄԱԳԻՐՔ — ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ

ԺԴ—ԺԵ դար

ԱՆՅԱՅՏ

ԹՈՒՂԹ՝ 125։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·5×9·5։ ՊՐԱԿ՝ միշտ կը տեսնուի։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8×5։ ՏՈՂՔ՝ 17։ ՆԻՒԹ՝ հին բարակ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ տախտակ, վրան ճնշումով զարդեր։ ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը երեքական նոր թուղթեր։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ ճերկային շատ լաւ, մասնագիտօրէն նորոգուած, թղթերու պակաս տեղերը արուեստով լրացուած։ ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բոլորովին փճացած, որոնցմէ բոլոր թուղթերը իրարու կպած, միակտուր խաւաճարտի վերածուած բոլորովին ազտոտած, աննկարագրելի գէշ վիճակի մէջ, պատառատուն եւ թզմտուած։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր գեղեցիկ, սկզբնատառերը երկաթագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատառերը կարմիր, սկզբնատողերը կեռասի գոյնով կամ ոսկի։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ եւ ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴՔ՝ գունագեղ ոսկեզօծ Թղ· 4ա, 7բ, 11ա, 16բ, 28բ, 32բ, 40ա, 47ա, 53ա, 56բ, 60ա, 64ա, 71բ, 81ա, 99ա, 103ա, 105բ, 115բ, 118ա, 122ա։ Բոլորն ալ գեղեցիկ

արուեստով, ճաշակաւոր վարպետի գործ, սակայն ներկայիս շատ վնասուած: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ—ԺԵ դար: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ԾԱՂԿՈՂ՝ անյայտ: ԿԱԶՄՈՂ՝ ներքը՝ Աւստրիական պետական Մատենադարանի Ձեռագրատան բաժնի ներդգուբեան արհեստանոցի աշխատաւորներէն Տիկին Սիմոնովա: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՅԻՇԱՏԱԿԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ՝ 1973ին վերնագրուած:

Մատեանս է՝ «Ժամագիրք եւ Սաղմոսարան», շատ պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բազմաթիւ թղթեր պակսելուն կու տանիք մանրամասն բովանդակութիւնը: Բնագիրներ ը սակայն բոլորն ալ ամբողջական չեն, թուղթերուն ծայրերը չափազանց փճացած ըլլալուն:

Թղ· 1ա—2բ՝ Սաղմ· ԼԶ 8 — 30:
Թղ· 3ա—բ՝ Սաղմ· ՅԵ 8 — *ՅԶ* 5:
Թղ· 4ա—12բ՝ Սաղմ· ՅԸ 1 — *ԿԵ* 6:
Թղ· 13ա—17բ՝ Սաղմ· ԿԸ 5 — *Հ* 17:
Թղ· 18ա—21բ՝ Սաղմ· ՀԲ 7 — *ՀԹ* 22:
Թղ· 22ա—23բ՝ Սաղմ· Հէ 33 — 55:
Թղ· 24ա—35բ՝ Սաղմ· ՀԸ 5 — *Զէ* 8:
Թղ· 36ա—40ա՝ Սաղմ· ՁԸ 1 — 53:
Թղ· 40ա—41բ՝ Եսայի ԻԶ 9 — 20 (սխալ կազմուած):
Թղ· 42ա—44բ՝ Սաղմ· Ձթ 8 — *ՂԱ* 8:
Թղ· 45ա—46բ՝ Սաղմ· ՂԲ 3 — *ՂԹ* 21:
Թղ· 47ա—բ՝ Սաղմ· ՂԹ 9 — *ՂԵ* 9:
Թղ· 48ա—բ՝ Սաղմ· ԿԵ 6 — 16 (սխալ կազմուած):
Թղ· 49ա—50բ՝ Սաղմ· ՂԸ 5 — *Ճ* 8:
Թղ· 51ա—55բ՝ Սաղմ· ՃԱ. 26 — *ՃԹ* 35:
Թղ· 56ա—բ՝ Սաղմ· ԼԹ 18 — *ԼԹ* 4 (սխալ կազմուած):
Թղ· 57ա—63բ՝ Սաղմ· ՃԹ 1 — *ՃԵ* 48:
Թղ· 64ա—բ՝ Եսայի ԼԸ 9 — 17 (սխալ կազմուած):
Թղ· 65ա—66բ՝ Սաղմ· ՃԶ 3 — 28:
Թղ· 67ա—բ՝ Սաղմ· ՃԻ 1 — *ՃԻԱ.* 7 (սխալ կազմուած):
Թղ· 68ա—բ՝ Սաղմ· ՃԶ 29 — 42:
Թղ· 69ա—75բ՝ Սաղմ· ՃԸ 8 — *ՃԺԹ* 16:
Թղ· 76ա—բ՝ Սաղմ· ՃԺԷ 1—18:
Թղ· 77ա—89բ՝ Սաղմ· ՃԺԸ 1 — 176:
Թղ· 90ա—91բ՝ Սաղմ· ՃԻԱ. 7 — *ՃԻԹ* 5:
Թղ· 92ա—94բ՝ Սաղմ· ՃԼԱ. 9 — *ՃԼԹ* 21:
Թղ· 95ա—բ՝ Սաղմ· ՃԼԶ 8 — *ՃԼԷ* 8:
Թղ· 96ա—105բ՝ Սաղմ· ՃԼԹ 1 — *ՃՄԷ* 20:
Թղ· 107ա—108ա՝ Ամբակում 2—19: Ասոր կը յաջորդէ մաղթաւիճ··· «*Լուր մեզ Տէր, լուր մեզ···*» (ԴՉ):
Թղ· 108բ—110ա՝ Սաղմ· ՃՄԸ 1 — *ՃՄԹ* 9:
Թղ· 110ա—125ա՝ պատառիկներ են միայն *Տէր Ամենակալ Մանասէի աղօթքէն*, ամբողջ հետեւորդ բաժիններով, *Թղ· 115բ՝ Մեծացուսցէ*, 117ա՝ *Օրհնութիւն Երից Մանկանց*, *Թղ· 118ա՝ Հաւատով խոստովանիմ* եւ ուրիշ բազմաթիւ փոքրիկ պատառիկներ *սաղմոսարանէն*, ներդգուբեան ժամանակ ամէնը հոս հաւաքուած:

1893

(Հին թիւ չունի)

ՎԷՊՔ Ի ՊՕՂ ԵՒ Ի ՎԻՐԳԻՆԻԱ

ՎԵՆԵՏԻԿ

1859—1860

ԹՈՒՂԹՔ՝ 106, իջակալուած 1—202: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·7×9·2: ՊՐԱԿՔ՝ 9: ԳՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12·7×9·2: ՏՈՂՔ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ բարակ ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի թղթապատ ստուարաթուղթ՝ կոնակին գարդերով եւ ոսկեգիր «Պօղ եւ վիրգինի»: ԹՂԹԵԱՅ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը հաստակեղ գունաւոր թուղթ: ԳԻՐ՝ վաթժ ներ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 3բ, 105ա—106բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1859ին մինչեւ 25 Ապրիլ 1860 հմմտ· Թղ· 104բ: ԳՐԻՉ՝ Հիւրմիւզեան Հ· Եդուարդ Արքեպիսկոպոս: ՏԵՂԻ՝ վենետիկ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 3ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա· «Վէպք ի Պօղ եւ ի Վիրգինիա Թարգմանեալ ի Հ· Եդուարդոյ Արքեպիսկոպոսէ Հիւրմիւզեան ի Մխիթարեան Ուխտէն, ի Վենետիկ ի Վանս սրբոյն Ղազարու 1859»: Սէն-Բիէռի այս գործը լոյս տեսած է ապա տպագրութեամբ վենետիկ 1872ին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Յարեւելից լերինն որ ամբառնայ յեռակուսէ Լուդովիկեան նաւահանգստի կղզւոյն Գաղղիոյ, են հիւղք երկու աւերակք ի խոպանացեալ վայրի ի ծործոր հովտածեւ չրջապատեալ ի բարձրաբերձ քառաժայռից» վերջ՝ «*եւ զայս ասացեալ մեկնեցաւ յինէն ծերունին լալեօք, յոգունս եւ իմ ընդ աղիողորմ վէպս ծերունւոյն հեղեալ արտասուս*»:

1894

(Հին թիւ չունի)

ՃԻՕՎԱՆՆԻՆԻ ԿՐԻՍԹԻՑԱՆԸՆ ՊՕՐՃԼԱՐԸ

1877

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 415, իջակալուած Ա—Լ, 1—495 եւ 1—267: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·6×10: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9×5: ՏՈՂՔ՝ 16: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ դեղին-շագանակի գոյնով վատթարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգրի մօտ շղագիր, մանր հատիկ հատիկ, ոչ պիճաճ գեղեցիկ, բայց շատ ճաշակաւոր գրուած: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 18, 266բ—272բ, 273բ, 407բ, 413—415: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1877: ԳՐԻՉ՝ Առաքելեան Կարապետ Վարդապետ: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՏԷՐ՝ Գրիչը: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 2ա: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ՝ առաջին կողմի ներքին երեսին՝ «*Առաքեցաւ ի Կ· Պոլսոյ ի վիեննա յամի 1905: Հ· Քերովբէ Ծովհաննէսեան*»:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Քրիստիյանըն պօրճլարը: Մալումաթ թահսիլինէ հավէսը- քեար տէլի պանըլար իչին, Հենրիկոս Ճիովաննինի Կրիստիյանոս նամ Աստուածաբան վարդապետէն գալէմէ ալընմըշ· վէ Առաքելեան կարապետ վարդապետէն թէրճիւմէ օլունմուշտուր: Ձիլտի էվվէլ: 1877 Ըստամպօլսա»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Մի՛ թէրճիմին իֆատէսի· Իչպու քիթապըն մէհսիհինէ տաիր պէնիմ կիպի պիր խանանըն գալըբմասընտան ըսա···»:
Թղ· 19ա· «Մի՛ քեալէմէն մուպտատէ մէ· Պապը վահիտ»:
Թղ· 273ա· «Պիրինճի հիսսէնին իլավէսի»:
Թղ· 408ա· «Ֆիհրիսթ»: Ցանկ:

1895

(Հին թիւ չունի)

ՃԻՕՎԱՆՆԻՆԻ ԿՐԻՍԹԻՑԱՆԸՆ ՊՕՐՃԼԱՐԸ Բ·

1878

ԱՆԳԱՐԱ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 356, իջակալուած 1—374 եւ 1—314: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·5×10: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9×5: ՏՈՂՔ՝ 16: ՆԻՒԹ՝ բարակ դեղնագոյն-շագանակագոյն վատթարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգրի մօտ շեղագիր, մանր ոչ պիճաճ գեղեցիկ, բայց հատիկ-հատիկ ճաշակաւոր գրուած: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 190, 191բ, 349, 353բ—356բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1878: ԳՐԻՉ՝ Առաքելեան կարապետ եպիսկոպոս: ՏԷՐ՝ գրիչը: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 2ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Քրիստիյանըն

պօրճլարը, մալումաթ թահսիլինէ հավէսքեար տէլիպանլըլար իչին. Հենրիկոս Ճիօվաննինի նամ Աստուածաբան վարդապետատէն գալէմէ ալընմըշ· վէ Առաքելեան կարապետ եպիսկոպոսատան թէրճիւմէ օլունմուշ տուր· Ճիլտի սանի: 1878, Էնգարէտէ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Իքինճի հիսսէ· ատապէյաթ իւզէրինէ»:

Թղ· 191ա· «Իքինճի հիսսէնին իլավէլէրի»:

Թղ· 350ա· «Ֆիհրիսթ»: Ցանկ:

1896

(Հին թիւ 551)

ՔԱՂՈՒԱԾՈՑ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՔ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԽՕՍԻՑ

ՎԻԵՆՆԱ

1840ի ատեաններըը

ԹՈՒՂԹ՝ 196, իջակալուած 1—244 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·5×8: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9×4·5: ՏՈՂԸ՝ 18: ՆԻՒԹ՝ զօրաւոր հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական հաստ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է խլիսկիլ: ԳԻՐ՝ նորագոյն նօտրգիր, Թղ· 129ա—130բ նորագոյն շեղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 93բ—96բ, 97բ, 127ա—128բ, 129բ, 131—196 հազիւ հոս–հոն տող մը միայն գրուած: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատեաններըը: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Ուզունեան Հ· Ռափայէլ: ՏԵՂԻ՝ վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քաղուածոյ համառօտութիւնք վայելուչ խօսից քաղեալ ի գրոց Ցովհաննու Ոսկեբերանի»: Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1832 եւ 1817:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Գիրք Ա·՝ քաղուածոյք ի գրոց Ցովհաննու Ոսկեբերանի Պատճառական չաղկապի օրինակ: Իսկ արդ քանզի յայնպիսի չնորհացն վրիպեցաք, աւն առեալ յերկրորդն դիմեսցուք (1)···»:

Թղ· 97ա· «Գիրք Բ·՝ Ոչ եթէ առ ծուլութեան ինչ քանզի երկոցունց ջերմ էին հաւատոք (405)···»:

Թղ· 129ա· «Քաղուածոյ համառօտութիւնք վայելուչ խօսից քաղեալ ի գրոց եղիչէի վարդապետի վասն Վարդանայ եւ Հայոց պատերազմին: Առաջին հեղինակ»:

Թղ· 130ա· «Առաջին յեզանակ: Ժամանակք: Ահա ոչ ըստ կամաց արտասուալից ողբովք ճառագրեմք զբազում հարուածըս, յորում պատահեցաք եւ մեք իսկ ականատեսք լինելով (11)···»: Վերջ՝ Թղ· 130բ· «Սկսաւ այլ եւս խորհուրդ յաւելուլ, իբր ոք զի ի հուր բորբոքեալ յաւելլով բազում նիւթս փայտից (14)···»:

1897

(Հին թիւ 552)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ

1840ի ատեաններըը

ԹՈՒՂԹ՝ 310: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·7×8·8: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·7×6: ՏՈՂԸ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ նոր կիսալաք ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ պահպանակ սկիզբն ու վերջը մէկական կապտաւիւն թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ շեղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 272բ վարի կէսը, 273ա—274բ, 302ա վարի կէսը, 302բ—310բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատեաններըը: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Ուզունեան Հ· Ռափայէլ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Եկեղեցական պատմութիւն»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Հատած Ա·՝ ի Ծննդենէ Տեառն մերոյ Ցիսուսի ցկոստանդիանոս: (Ամ 1—324, 300ամեայ ժամանակ)»:

Թղ· 47ա· «Հատած Բ·՝ ի կոստանդիանոսէ մինչեւ ցկործանումն արեւմտեան տէրութեան (324—480) այսինքն ժամանակ 160 ամաց»:

Թղ· 90բ· «(Հատած Գ)՝ ի կործանմանէ արեւմտեան տէրութեան մինչեւ ցկարողոս մեծ (480—768) ժամանակ 290 ամաց»:

Թղ· 182ա· «Հատած Դ·՝ ի մեծէն կարողոսէ մինչեւ ցքահանայապետ Գրիգոր Է· մեծ: (Ամ 763—1073, այսինքն ժամանակ 300 ամաց)»:

Թղ· 275ա· «Հատած Ե·՝ ժամանակ հարատութեան քահանայապետաց եւ խաչակիրք: (Ամ 1073—1305, միջոց 300 ամաց)»:

1898

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1803

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՂԹ՝ 43, Ձեռագիր է միայն Թղ· 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·5×7·7: ՊՐԱԿ՝ 2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն ամբողջ էջը: ՏՈՂԸ՝ շատ անկանոն, մինչեւ 27: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ կը նշանակեն միայն լման դատարկները՝ Թղ· 4ա, 32, 34ա, 36բ, 38, 40բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1803: ԳՐԻՉ՝ ՓԷօլէեան Անտոն: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՏԻՐ՝ գրիչը: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքի առաջին երեսին վրայ կպցուած թուղթ մը՝ «Անտոն ՓէօլէԷեան: Օրագրութիւն 1803—1817: Պակաս է տարեկան (Օրացոյց, որոյ վերայ օրագրութիւնս գրուած է, Վիեննաիկի) 1807, 1809, 1810: 1808 տարեկանն է 1808 եւ 1808ա: Պահելի ի ձեռագրատան ընդ նորագոյն ձեռագիրս: Հ· Գ(րիգորիս) Գ(ալէմքեարեան)»:

Մատեանս է՝ «Օրագրութիւն Անտոն ՓէօլէԷեանի»: Վիեննաիկի տպագրուած օրացոյցին մէջ ներմուծուած են յաւելեալ թղթեր որոնց վրայ գրուած է օրը–օրին օրագրութիւնս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4բ· «Ճունվար առաջին օրն լոռոս եւ ջերմ էր օդն որպէս գարնանային ժամանակի պէս···» մինչեւ Դեկտեմբերի վերջը:

1899

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1804

Կ· ՊՈԼԻՍ

Տես Ձեռ· թիւ 1898: կը պակսի միայն տարբերութիւնները: ԹՈՒՂԹ՝ 41: Ձեռագիր՝ Թղ· 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 4ա, 6, 10ա, 14, 30ա, 36ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1804:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4բ· «Ճունվար 21՝ Ալեքսին փաչայն եկն եւ հանդիսութեամբ ամուսնացաւ ընդ դստերն Սուլթան Համիտ արքային···» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1900

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1805

Հմմտ· Ձեռ· 1898 եւ 1899: ԹՈՒՂԹ՝ 43: Ձեռագիր՝ Թղ· 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 18ա, 22բ, 24ա, 36, 38բ, 40: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1805:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Գուշակութիւն վասն հայրապետաց Հռոմայ աթոռոյն»: (Ս· Մաղաքիայի գուշակութիւնները ևն):

Թղ· 4բ· «Ցունվար 5: Մեռանի քովիկն աներ եղբօր իմոյ...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1901

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1806

Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1898էն—1900: ԹՈՒՂԹ՝ 46, Ձեռագիր՝ Թղ· 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 43, 45: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2, 4ա, 8բ, 12բ, 28, 32բ, 36բ, 40, 43, 45: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1806:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4բ· «Ցունվար 2: Ցեա կէս աւուրն պատահեցաւ ամպրոպ եւ փոթորիկ եւ սառոյց եւ կարկուտ եւ կայծակն եւ յեա նորա պարզեցաւ եւ յերեկոյն թխպապին եւ անձրեւ յորդ...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1902

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1808

Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1898էն—1901: ԹՈՒՂԹ՝ 43, Ձեռագիր՝ 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 3ա, 39բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1808:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3բ· «Առաջին օր տարվոյս եղեւ հանդիսութիւն մեծ ի Պէյօղլու յեկեղեցին Գաղղիական դեսպանին, որ ի Սան Լուի, էր հանդիսութիւնն այսպէս. Աբբայի վարդապետք մեր Հայր Պօղոս Թնկռեան պատարագիչ...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1903

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1808

Կ· ՊՈԼԻՍ

Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1898էն—1902: ԹՈՒՂԹ՝ 40, Ձեռագիր՝ Թղ· 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 35: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 23, 27, 29ա, 31ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1808:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Դեկտեմբեր 20 ըստ հնոյն: Գնպախճին վերի խալչէն մէկ խահվէ մը գոցեց յետոյ եամախները բացին ու նստեցան, խապախճին եկաւ ասով բացաւ ըսելնին պաշյայեցին կըռվըտել...»:

Թղ 3բ· «Ցունվար 1: Սարային ժամը հայու զգեստով մենծ ճայնաւոր պատարագ ընել տվաւ Ֆրանքըզի էլչին, ապպացի քահանաներուն: Պատարագ ընողը Թնկռ օղլու Հ· Պողոսը...»:

1904

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1811

Կ· ՊՈԼԻՍ

Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1898էն—1903: ԹՈՒՂԹ՝ 41, Ձեռագիր՝ Թղ· 3 եւ 4ի միջեւ թղթեակ մը, 4 եւ 5ի միջեւ թղթեակ մը, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 30ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1811:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3 եւ 4ի միջեւ թղթեակ մը՝ «Ցունվար 1: Հանդիսապէս թաղումն լինի Գաղատացի Էմիկսիզ Ցօհաննու ի Պէյօղլու գերեզմանատունն...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1905

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՔԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1812

Կ· ՊՈԼԻՍ

Հմմտ· Ձեռ· Թիւ 1898էն—1904: ԹՈՒՂԹ՝ 46, Ձեռագիր՝ Թղ· 3, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 37, 39, 41, 43: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 7բ, 11բ, 26ա, 32բ, 34բ, 39բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1812:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· Աննշան հաշիւներ:

Թղ· 5ա· «Պարոն Սիմոնին ձէմպէկէճեան հալաներնուն տղան Անտօն, որ վարդանն քրոջը տղան է եւ այս Վարդանս է պապն պարոն Սիմոնին...»:

Թղ· 5բ· (Ցունվար 1): «Պարզ էր օրն: (Ցունվար 3): Խառա եղ փչեաց եւ անձրեւ եւ ի գիշերին եւս չարունակեաց եւ ապա յառաւօտուն պահու ձիւնեաց եւ եղեւ ցուրտ: Ցայսմ գիշերի վախճանեցաւ էնքէրճի Վարդանն, հայր էնիչէրէս Սարգսին, ի ծերութեան իւրում մերձ 85 ամաց...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1906

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1813

Հմմտ. Ձեռ. Թիւ 1898էն—1905: ԹՈՒՂԹ՝ 49, Ձեռագիր՝ Թղ· 2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 38, 40, 42, 44, 47, 49: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·2×7·8: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 6ա, 37բ, 38ա, 44բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1813:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Ի Սուրբ Ղազարու վանքն են այժմ անձինք Գերապայծառ Ստեփաննոս Աբրահայրն Գլուխքը Ագոնց Ճորճովցի ի վեցերորդ դասէն», ապա կը դրուի անուններու ցանկը 21 վարդապետներ, 5 վարժարանցիք, 9 ուրբնծայք, 2 աշխատաւոր եղբարք եւ 1 ծառայ:

Թղ· 4ա. «Մալթայի կղզին ունի չրջանս 60 մղոն եւ դիւղս 24, երկու նաւահանգիստս»:

Թղ· 4բ. Հաշիւներ են:

Թղ· 6բ. «Ցունվար 1: Մեծ ուրախութիւն եղեւ այսօր ի սեղանի, ամենայն մանկունք նորընծայարանին ածին զպտղեղէնս առաջի Գերապայծառին եւ ապա քահանայք բաժանեցին ամենեցուն»: (Այս ամբողջը վրան գիծ քաշուելով աւրուած) մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1907

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1814

Հմմտ. Ձեռ. Թիւ 1898էն—1906: ԹՈՒՂԹ՝ 43, Ձեռագիր՝ Թղ· 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 32ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1814:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա. «Մինեաթուղաճի մէկ Նաբօլիթանցի մոնսիւ Մառաս անունով եկեալ էր ի Մալթայու ի Պօլիս ի ժանտամահէ փախուցեալ, սա յոյժ քաջ յարուեստս իւր, նկարեաց զբազմաց դէմս եւ զպատկեր Տիրամօր եւն. եւն. փոքրիկ մի կերպարանն նկարէր միով պուպլօնիւ, ամօք էր անցեալ զքառասուն եւ բնութիւնն ազնիւ ունի էր»:

Թղ· 4բ. «Ցունվար 1—3: Ցայս միջոց եղեւ խռովութիւն ընդ Հայս եւ ընդ Ցոյնս վասն քանի մի պատճառաց: Մինն եղեւ ի կողմն Պօլսոյ: Աղջիկ մի սպասաւորելով ի դուռն Ցունաց, կամէին ի յոյն չրջել: Ցայս միջոց մեռաւ ի ժանտամահէ աղջիկն եւ Ցոյնք կամէին թաղել, այլ Հայք չթողլով, ինքեանք թաղեցին: Զդուստր Ճամպազեան Հաճի կարապետին էառ ի կնութիւն միջոց մի Ցոյն եւ նորոգ մկրտեցին...» մինչեւ 31 Դեկտեմբեր:

1908

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1815

Հմմտ. Ձեռ. Թիւ 1898էն—1907: ԹՈՒՂԹ՝ 43, Ձեռագիր՝ Թղ· 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 4ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1815:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4բ. «Ցունվար 1 եւ 2: Անձրեւային էր օրս: Եղեւ անձրեւ յորդ եւ յառաջնում պահու դիչերոյն սաստիկ քամի հարաւային հնչեալ անձրեւովն տեւեաց սակաւ մի միջոց եւ ապա ի լոյս կիւրակէին պարզեցաւ եւ հանդարտեցաւ օդն...» մինչեւ Դեկտեմբեր 31:

1909

(Հին թիւ չունի)

ԱՆՏՈՆ ՓԷՕԼԷԵԱՆ՝ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1816

Հմմտ. Ձեռ. Թիւ 1898էն—1908: ԹՈՒՂԹ՝ 44, Ձեռագիր՝ Թղ· 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 3ա, 37բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1816:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

*Թղ· 3բ. «Ցունվար: Ամսու գլխէն օդը մաքուր գնաց եւ միլայիմ, բայց յունվարի մէկէն միակերպ պարզ օդն եւ արեգակնային եղեւ եւ կակուղ ցրտութիւն: Լէմոնավաճառ ոմն կոյր մուրացիկ պլպղդ մեռաւ, եւ ըստ ասից բազմաց գոտաւ առ նմա 300 քսակ դրամոց: Ի ձայնել առ արքայ չընկալաւ ի դրամոց: Ի ձայնել առ արքայ չընկալաւ ի դանձ իւր այլ ասաց չինել զամենայն խալդանճ իւր այլ ասաց չինել զամենայն խալտանճ իւր այլ ասաց չինել զամենայն խալտանճ իւր այլ ասաց չինել զամենայն խալտ

ղեցւոջ Դամինիկեանց ի Կ. Պոլիս ի Կալաթա եւ ի Ս. Գէորգ»: Հայերէն եւ Թուրքերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա. «Եղբայրութիւնս սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ է միոյն վասն ուղղափառ հաւատացելոց ազգին մերոյ ի պատիւ սրբոյն եւ ի լուսաւորութիւն ազգիս ի պարծանս Քրիստոսի: Եւ բովանդակի յերկու հարիւր հոգի: Պարտաւորութիւնք եղբարց միաբանութեանս առաջի Քրիստոսի: Ամենայն եղբարք մեր ոչ պարտին լինել ինքնահաւան...»: Կը յաջորդեն 23 կանոններ:

Թղ· 15բ—16ա. «(Աղօթք) ի պատիւ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, քաղեալ ի Նախնեաց· Գրիգորիոս արփիական, արեգակնափայլ ջահ, անշիջանելի լուսոյն լցեալ...»:

Թղ· 18բ. «Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչին քարտաշէզը տըրքի, կէրէք Ճիսուս Խփչնամիզէ իպատէք, վէ պու սրբումուզա իզզէք, վէ կէրէք մելլէթմիզէ փայտա օլմաք իչինն եալընըզ էրմէնի մելլէթինէն օլան ուզաբարլարըն հաքքնա քուռուլմուշտուր քի ճէմի իքի իւզ քիչի օլաճաք տըր: Գարտաշլարըն հուզուր պարիսէ պօրճլարը պէտն»:

1912

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՆՈՆՔ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1800ի սկիզբները

ԹՈՒՂԹՔ՝ 8: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·2×8: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9×7: ՏՈՂՔ՝ 13: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ գունաւոր թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ ճորագոյն ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 8բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ կանոնք եղբայրութեան Ս. Գրիգորի Լուսաւորչի (անխորագիր): Նոյն ընդ Ձեռ· թիւ 1911: կայ միայն հայերէնի մասը:

1913

(Հին թիւ չունի)

ՏԵՏՐ ԱՆԴԱՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ՍՐՏԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ԹՐԻԵՍՏ

1803

ԹՈՒՂԹՔ՝ 8: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12×10: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8·5×5·5: ՏՈՂՔ՝ 13: ՆԻՒԹ՝ զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ կապտաւուն թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր, խորագրերը բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 7ա—8բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1803: ԳՐԻՉ՝ Մկրտչեան Հ· Մատթէոս: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Ես Հ· Մատթէոս Մկրտչեան առ ի առաւելուլ հանապազօր եւս քան զեւս զփառս Քրիստոսի եւ զբորբոքեալ Սրտի նորա, որ յամենասուրբ Խորհրդեան Սեղանոյ տառէորի սիրով...»:

Թղ· 2ա. «Սրբազան ներողութիւնք»:

Թղ· 4ա. «Գործք պարտաւորութեան»:

Թղ· 5ա. «Գիտելիք»:

Թղ· 6բ. «Գրեցաւ յեղբայրութիւնս ի 1 Մայիսի յամին 1803: Տեղի կնքոյ: Լ· Փելիքս կրօնաւոր, առաջին ի Միաբանութեան սրբոյն Պօղոսի առաքելոյ: Մատենագրեալ ընդ տառիս ի թիւ եղբարցն 47573»:

1914

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑ ԹԱՂՄԱՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 76: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·1×9: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9·5×6: ՏՈՂՔ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ նորագոյն բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, սակայն գործածութենէ թուղթերը բաւական դեղնած: ԳԻՐ՝ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 54—56, 58ա, 59ա—76ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ *մատենադարան Էջմիածնի, առաջին կողքին ներքին երեսը՝ մատիտով՝ «Գահիրէ, 1935 Սեպտեմբեր: Հ· Վ· Մելքիսեդեկեան»*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Ճանուն Հօր եւ Որդւոյ եւն·: Օրհնեալ Տէր մեր եւն·: Օրհնութիւն եւն·: Խնկարկութիւն: Ճառալ քան զՔաղուսն: Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա...»:

Թղ· 22ա. «Եւ տանէն ի դուռն եկեղեցւոյն: Աւետն Շարական Դպ: Բանդ Աստուած որ ի ծոց Հօր...»:

Թղ· 28բ. «Եւ ապա տանէն ի գերեզման ասելով· Տեսեալ զքեզ մահու...»:

Թղ· 57ա եւ բ, ու 58բ՝ արաբերէն աղօթքներ: Արաբերէն գրութիւն կայ նաեւ մատիտով՝ *Թղ· 76բ*:

1915

(Հին թիւ 555)

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ս. ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

1840ի ատեաններըն

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 72, իջակալուած 1—141: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 12·2×7·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7·5×4·7: ՏՈՂՔ՝ 16: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ պարզ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, լաթածածկ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը հաստ թուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, կողքը սակայն կազմէն կիսով չափ բաժնուած: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր, մանր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 72բ մեծ մասով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատեաններըն: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Ուզունեան Հ· Ռափայէլ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Գործք վասն հոգեւորական հաղորդութեան: Տէր իմ Ճիսուս Քրիստոս, երկիր պագանեմ սրտի քոմ սրբոյ...»:

Թղ· 4ա. «Այցելութիւն Ա.՝ Ահաւասիկ աղբիւր ամենայն բարութեան..»: Ամէնը ԻՆ այցելութիւն, Ս. Խորհրդոյ եւ Աստուածամօր Մարեմայ եւն·:

Թղ· 71ա. «Աղօթք զոր ի կատարած այցելութեանն յամենայն նուագի պարտ է առնել: Ամենասուրբ եւ անարատ Կոյս եւ Մայր իմ Մարիամ առ քեզ որ մայր ես Տեառն իմոյ...»:

Մատեանս է՝ «Այցելութիւն Ս. Հաղորդութեան»:

1916

(Հին թիւ 558)

ԿԵՐՊ ԱՂՕԹԵԼՈՅ

1840ի ատեաններըն

ՎԻԵՆՆԱ (?)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 79, իջակալուած 1—144: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 11·8×8·2: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 6×4·5, շատ անկանոն: ՏՈՂՔ՝ 13 շատ անկանոն: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր ազնիւ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ լաթածածկ

կազմ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ կողքը խոնաւութենէ կրած, մնացածը լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նօտրգիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 6ա՝ սեւ ճաշակաւոր: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 6ա սեւ ճաշակաւոր: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 4բ—5բ, 42բ, 45բ, 52բ, 68բ, 78—79, նշանակած են միայն ամբողջական դատարկ էջերը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ Ուզուենաճ Հ· Ռափայէլ: ՏԵՂԻ: Վիեննա(?): ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, հմմտ· ճակատաթերթը:

Մատեանս է՝ Թղ· 4ա· «Կերպ աղօթելոյ ընդդէմ սրբոյ պատարագին իւրաքանչիւր արարողութեանն բաղդատեալ ըստ չարչարանացն Յիսուսի, որով վերնծայի պաղատանքն մեր դիտաւորութեան քահանային: Այլ եւ կերպ խոստովանութեան եւ ծնողացոյց հանդիսի եղեալ աստ ի մխասին: Գաղափար սորին ապեցեալ յամի Տեառն ՌՉԱ (=1701) եւ Հայոց ՌՃԾ (1701) յՕգոստոսի ամսեան յԱմստեւօդամուտ»: Հմմտ· Հայ հնատիպ գրքի մատենագիտական ցուցակ (1512—1800) Երեւան 1963, էջ 53, թիւ 191, ուր տրուած տեղեկութիւնները չեն համապատասխաներ ներկայիս տուեալներուն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 6ա· «Գործիք չարչարանաց փրկչին եւ զգեստ պատարագին եւ սեղանոյն: Ակնարկութիւն: Քննեա եթէ փրկիչն աչխարհի որպէս նշանօք եւ գործովք զքեզ ուսոյց· զքոյ փրկութեանն: Աղօթք: Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ անճառելի չարչարանօքդ···»:

Այս ձեւով իրարու ետեւէ ետեւ շարուած են 36 Ակնարկութիւններ եւ Աղօթքներ:

Թղ· 43ա· «Արարողութիւն վասն պատարագ· թէ որում խորհըրդի է: Քահանայն նշանակէ զՏէրն մեր Յիսուս Քրիստոս···»: Ապա կը մեկնուին պատարագի հանդերձներու նշանակութիւնները մէկիկ մէկիկ:

Թղ· 46ա· «Նշանակութիւն արարողութեան պանծալի սուրբ պատարագին Հայոց: Ի դալն քահանային առաջի բեմին՝ նշանակէ դալն Քրիստոսի աշակերտօքն ի լեառն ձիթենեաց···»:

Թղ· 53ա· «Ցաղագս խոստովանութեան: Ամենայն քրիստոնեայ, որ մեղանչէ, ոչ կարէ ապրիլ եթէ ոչ···»:

Թղ· 53բ· «Ցաղագս քննութեան»:

Թղ· 59ա· «Ցաղագս զղջման»:

Թղ· 62բ· «Ցաղագս խոստովանութեան»:

Թղ· 65բ· «Գոհութիւն զկնի խոստովանութեան»:

Թղ· 66բ· «Ցառաջադրութիւն զկնի խոստովանութեան»:

Թղ· 67բ· «Խնդիր զկնի խոստովանութեան»:

Թղ· 69ա· «Աղօթք իւրաքանչիւր անձին հաւատացելոց ի Քրիստոս: Զոր արարեալ է սրբոյ Տեառն Ներսէսի Հայոց Կաթուղիկոսի: Հաւատով խոստովանիմ···»:

Թղ· 77ա· «Հայր մեր···» եւ քանի մը կարճ ալացական աղօթքներ: Վերջ՝ *«Մեծ է Տէր եւ մեծ է Տէր, բարձեալ ես Աստուած»:*

1917

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՐՑԱՐԱՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆԻ

ԱՆԹԱՆՕԹ

ԺԸ դարու վերջերը

Թուխ թուղթ՝ 16, իջակալուած 1—14 միայն: Մեծութիւն՝ 11·2×8·5: Պրակ՝ միակ: Գրութիւն՝ միասիւն 8·5×6: Տողը՝ 12: Նիւթ՝ զօրաւոր հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ չունի: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ հին նօտրգրի մօտ շղագիր: Թանաք՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ չունի: Դատարկ՝ Թղ· 1, 9—16: Ժամանակ՝ ԺԸ դարու վերջերը: Գրիչ՝ անծանօթ: Տեղի՝ անծանօթ: Ցիշատակարան չունի:

Մատեանս է՝ «Հարցարան Քրիստոնէականի», առանց պատասխաններու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Քանի են Խորհուրդք եկեղեցւոյ···»: Վերջ՝ *«Զինչ է անկանոնականութիւն»:*

1918

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ԵՒ ՏԱՂԱՐԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ

ՎԻԵՆՆԱ

1843

Թուխ թուղթ՝ 24, իջակալուած 1—34: Մեծութիւն՝ 11·7×7: Պրակք՝ 4: Գրութիւն՝ միասիւն 9×4·5: Տողք՝ 23: Նիւթ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ գունաւոր թղթակազմ: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ մաճր հին անցման նօտրգիր, շատ գամաձ: Թանաք՝ գունատած սրճագոյն: Զարդարանք՝ մանր: Նկարազարդ՝ չկան: Դատարկ՝ Թղ· 1, 19—24: Ժամանակ՝ 1843: Գրիչ՝ անծանօթ մխիթարեան մը: Տեղի՝ Վիեննա: Ցիշատակարան՝ տես ճակատաթուղթը:

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք ջերմեռանդական եւ Տաղարան Հոգեւոր»: Թղ· 2ա-ի վրայ կը կարդանք՝ *«Տեղեկութիւն: Պսակս այս յօրինեալ ի Ղաւրենտեայ Քիւփղեատայ Յիսուսեանց ի Հռոմայեցւոց բարբառ եւ անտի թարգմանեալ ի Հայ՝ իւրք իւրք նուագ կամ աւելի քան զնկարագիրն՝ յամի 1843 յամսեանն Սեպտեմբերի ի Վիէննա ի Վանս Պաշտպան Ս· Աստուածածնի ըստ օրինակին այնմիկ որ ԺՐՈՂեալ զառաւ յԱնտուերպիա յամի 1765 խառն ընդ գիրսն Յ· Եւսեբեայ Հիէրէմբերդայ Յիսուսեանց, վասն զի ոմն ի սերոյ առ Մարիամ կոյսն»:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Թէ որպիսի ինչ իցեն աղօթք եւ որով օրինակաւ պարտ իցէ կատարել»:

Թղ· 9բ· «Աղօթք առ ամենասուրբ խաչելեալն Յիսուս· Ահա անկեալ առաջի մեծվայելչութեան փառաց քոց···»:

Թղ· 10ա· «Պսակ Գործոյ սիրոյն Աստուծոյ: Կամէի Աստուած իմ զլիաւոր բանութիւն, եթէ սիրեալ էր իմ միշտ զքեզ»:

Թղ· 13բ· «Երգ առ Հոգին Սուրբ: Եկ սուրբ Հոգի ստեղծող էից···» (7 տուն):

Թղ· 14ա· «Երգ գոհութեան: Ըզքեզ Աստուած գովաբանեմք» (13 տուն):

Թղ· 16ա· «Երգ ապաչխարութեան: Առաջս անկեալ կենարարիդ···» (6 տուն):

Թղ· 17ա· «Ըօթն սաղմոսք ապաչխարութեան» (դրուած է միայն իւրաքանչիւր սաղմոսին սկզբնաւորութիւնը):

Թղ· 18ա· «Աղօթք Տեառն Ներսէսի Հայոց Կաթուղիկոսի: Հաւատով խոստովանիմ···» (դրուած է միայն իւրաքանչիւր տան սկզբնաւորութիւնը):

Թղ· 18բ· «Աղօթք առ Սուրբ կոյսն Փիղոմենա: Ով սքանչելի կոյս եւ մարտիրոս···»:

1919

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ԺԸ—ԺԹ դար

Կ· ՊՈԼԻՍ (?)

Թուխ թուղթ՝ 123, իջակալուած 1—245: Մեծութիւն՝ 11×8: Պրակք՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ միասիւն 8×5·5: Տողք՝ 14: Նիւթ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ կաշեպատ ստուարաթուղթ: Հանգամանք՝ գործածուած, բայց բաւական պահպանած, ընդհանուրը լաւ: Գիր՝ նօտրգիր, խորագրերը բոլորգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ Թղ· 2ա մասիտով, բաւական յաջող: Դատարկ՝ Թղ· 1, 2բ, 123 որոնց վրայ միայն ձախտուբեր կան: Ժամանակ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: Գրիչ՝ անյայտ: Տեղի՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս: Տէր՝ Սամուէլեան Անտոն: Ցիշատակարանք՝ միայն ստացողի Թղ· 2ա: Տեղեկութիւն՝ Թղ· 1ա· *«Ստացեալ է Կ· Պոլսէ յ9 Դեկտ· 1903»:*

Մատեանս է «Աղօթագիրք» Հայատառ Թուրքերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա. Առաւօտեան աղօթքներ· «*Ես բազպիմ, հիւքիւր վէրիրիմ սանա…*»։

Թղ· 16ա. Երեկոյեան աղօթեզր։

Թղ· 20բ. Ս· Պատարագի աղօթքներ։

Թղ· 59բ. Զանազան ջերմեռանդութիւններ։

Թղ· 76ա. Մահուան վրայ զանազան պատմուածքներ։

Թղ· 102բ. Երեկոյեան աղօթքներ։ *Հաւատով Յոսեփովանիմ* թուրքերէնէ· *Եման էլէ իգըար խէրիմ…*»։

Թղ· 112բ. «*Լիթանիա սուրբ Աստուածածինէ*»· Հայերէն, հին խմբագրութեամբ, հետեւորդ աղօթքներով թուրքերէնէ։ 120բ՝ «*Ի խորոց կարդացի*» Սաղմոսը։ *Թղ*·՝ 121 եւ 122ի միջեւ կը պակսին երկու թուղթ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. Տարբեր գրչէ եւ տարբեր ոճակով վերջէն աւելցուած թղթի վրայ «*Եաղըլլը Սամուէլեան Անտօնեան, թարիխի 1833 Յունվար 5*»։

1920

(Հին թիւ չունի)

ՀՈԳԵՒՈՐ ԲԱՆՔ ՍՐԲՈՑ (ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ)

Կ· ՊՈԼԻՍ (՞)

ԺԹ դարու սկիզբները

ԹՈՒՂԹՔ՝ 56։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·7×8։ ՊՐԱԿՔ՝ է։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8×5·5։ ՏՈՂՔ՝ 17։ ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ զօրաւոր թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ եղած է։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ կողքը կը պակսի, առաջին թուղթը վնասուած, բայց ընդհանուրը լաւ։ ԳԻՐ՝ շատ մանր մաքուր անցման նօտրգիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 56ա մեծ մասով եւ 56բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու սկիզբները։ ԳՐԻՉ՝ անյայտ։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա. «*Ի գրոց կարապետ եպիսկոպոսի Անկիւրեայ, առաքեցաւ ի Վիեննա յամի 1905։ Հ· Ք(երովբէ Յովհաննեան)*»։

Թղ· 2ա. «*Սուրբլարտան սէօյլէնմիչ բուհանի սէօզլէր· Խաթըրընա կէթիր քի կիւնահըն սանա սունտուղու սէֆա*»։ Վերջ՝ *Թղ· 55բ*. «*Որդիլէր խոստովանահայրտան նասիհաթ ալմայարագ ուխա էթմէսինլէր*»։

Մատեանս է՝ «Հոգեւոր բանք Սրբոց», Հայատառ Թուրքերէն։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «*Սուրբլարտան սէօյլէնմիչ բուհանի սէօզլէր· Խաթըրընա կէթիր քի կիւնահըն սանա սունտուղու սէֆա*»։ Վերջ՝ *Թղ· 55բ*. «*Որդիլէր խոստովանահայրտան նասիհաթ ալմայարագ ուխա էթմէսինլէր*»։

1921

(Հին թիւ չունի)

ՋԵՐՄԵՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Ս· ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 20։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 9·2×6·3։ ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8×4·5։ ՏՈՂՔ՝ 22։ ՆԻՒԹ՝ բարակ ողորկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթակազմ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ ընդհանուրը լաւ։ ԳԻՐ՝ մանրիկ նօտրգիր։ ԹԱՆԱՔ՝ մուք սրճագոյն։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ՊԱՏԿԵՐ՝ տպուած Թղ· 2բ Պաշտպան Ս· Աստուածածնին։ ԴԱՏԱՐԿ՝ 2ա, 11, 20։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չկայ։

Մատեանս է՝ «Սուրբ Աստուածածնայ Ջերմեռանդութեան վրայ»։ Աշխարհաբար։

Թղ· 3ա. «*Ով, ինչպիսի մեծ յոյս կրնայ ունենալ հոգի մը, որն որ իր վստահութիւնը Աստուծոյ Մօր բարեխօսութեանը վրայ կը դնէ…*» (բաժնուած է 15 կէտերու)։

Թղ· 18բ. «*Աղօթք։ Իմ Տիկինս, թէ որ դուն ինծի համար կ'աղաչես, ստուգիւ կը փրկուիմ…*»։

Թղ· 19բ. «*Տեղիք վկայութեանց*»։

1922

(Հին թիւ 563)

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 193, իւրակալուած 1—282 միայն։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·1×6·7։ ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8×4·5։ ՏՈՂՔ՝ 15։ ՆԻՒԹ՝ հոծ ողորկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ ատուարաթուղթ, վրան ճնշումով ոսկեզօծ զարդեր։ ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական սրճագոյն թուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, կողքը ֆիչ մը վնասուած։ ԳԻՐ՝ հոծ շեղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ՏՊԱԳՐՈՒԱԾ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ՝ Թղ· 1բ, 23բ, 47բ, 51ա, 52բ, 69բ, 83բ «*Սուրբ Հոգիէ քաւարանին*» գրութեամբ, 88բ, 104բ, 108բ, 116բ, 137բ։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա, 22բ—23ա, 51բ—52ա, 69ա, 82բ—83ա, 88ա, 92բ, 104ա, 107ա—108ա, 116ա, 136բ—137ա, 152ա—153ա, 160բ, 168ա—187բ, 189ա—193բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները։ ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար բար Ուգունեան Հ· Ռափայէլ։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Աղօթագիրք»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «*Նախապատրաստութիւն սրբոյ պատարագի։ Սաղմ· ճԼԱ· կոյրդ Քահանայք զգեցցին…*»։

Թղ· 24ա. «*Աղօթք պոհութեան զկնի պատարագին։ Աղօթք սրբոյն Թովմայի Ակուինացւոյ։ Գոհանամ զքէն Տէր սուրբ Հայր ամենակալ…*»։

Թղ· 25ա. «*Սրբոյն Թովմայի Ակուինացւոյ։ Զանճառելի ողորմութիւն քո Տէր ցիսուս Քրիստոս խոնարհեալ աղաչեմ…*» եւ յաջորդող պլեւայի աղօթքներ։

Թղ· 29ա. «*Աղօթք սրբոյն Պղիկարպոսի։ Հայր Միածնի Որդւոյ քո ցիսուսի Քրիստոսի օրհնելոյ օրհնեմ զքեզ…*» եւ ուրիշ աղօթքներ։

Թղ· 33ա. «*Աղօթք առաւօտեան։ Տէր ողորմեաց իմ բանաս…*» եւ զանազան ուրիշ աղօթքներ։

Թղ· 53ա. «*Աղօթք վասն իւրաքանչիւր աւուրց շարաթու առ Ս· Կոյսն*»։

Թղ· 70ա. «*Աղօթք երեկոյեան։ Անբաւելի բարութիւն, սրբոյ մտօք պահանամ զքէն…*»։

Թղ· 71բ. «*Քննութիւն խղճի մտաց*»։

Թղ· 84ա. «*Աղօթք վասն հոգւոցն քաւարանի*» (ըստ աւուրց շաբաթու)։

Թղ· 89ա. «*Պսակ Ս· Վարդարանի յաւուրս*»։

Թղ· 93ա. «*Լիթանիա առ սուրբ Աստուածածինն*»։ Յարակից աղօթքներով։

Թղ· 98ա. «*Լիթանիա յանարատ Յղութիւն սրբոյ Կուսին*»։ Յարակից աղօթքներով։

Թղ· 102ա. «*Աղօթք Յարութեան Քրիստոսի։ Ուրախ լեր թագուհի երկնից…*»։

Թղ· 102բ. «*Աղօթք Մննդեան Տեառն մերոյ, Օրհնեալ է ժամն այն…*»։

Թղ· 103ա. «*Աղօթք առ սրբուհի Կատրինէ*»։

Թղ· 105ա. «*Ողբ առ սուրբ Կոյսն Յաւետիսին։ Կայր առ խաչին…*» (20 տունի)։

Թղ· 109ա. «*Աղօթք յառաջ քան զխոստովանութեան*»։

Թղ· 111ա. «*Աղօթք զկնի խոստովանութեան*»։

Թղ· 114ա. «*Աղօթք ջերմ եւ կարճառօտ առ Ս· Կոյսն*»։

Թղ· 117ա. «*Աղօթք ի տօնս սրբոյ Կուսին Մարեմայ*»։

Թղ· 138ա. «*Գործք զոր ի սկզբան անդ յայց ելանելոյ առ Գոհութեան Խորհուրդն պարտ է յամենայն նուագի կատարել*»։

Թղ· 140ա. «*Աղօթք վասն հոգեւորական հաղորդութեան*»։ Եւ աղօթք պցեղութեանց, յաջորդող պլեւայի աղօթքներով։

Թղ· 158ա. «*Մատուցիւնք քահանայի Աւանկելիոյ*»։

Թղ· 161ա. «*Աղօթք ի վերայ հիւանդացեալ եւ ջերմնոտացի*»։ Կը հետեւին նաեւ բժշկութեան աւետարաններ։

Թղ· 188ա. «*Օրհնութիւն Վարդարանի սրբոյ կարգին Դոմինիկեանց*»։

1923

(Հին թիւ չունի)

ՋԵՐՄԵՌԱՆԴՈՒԹԻԻՆ Ս· ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՑ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դարու կէսերը

ԹՈՒՂԹ՝ 20, վերջինը կողմին կպցուած է, իջակալուած 1—37: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 9·6×6: ՊՐԱԿԻ՝ 5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7×4: ՏՈՂԻ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի ներկայիս, ենթադրելի՝ հաստկեկ թուղթ մը, որուն միայն վերջին կողմը մնացած է: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ արտաքուստ աղտոտած, մեյնաը բաւական ներծծուած եւ թուղթը թխացած: ԳԻՐ՝ շատ մանր հին շղագիր, նօտրգրի նման: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 20: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ վերջին կողմին վրայ հազիւ ընթեռնլի, մատիտով՝ *«Ի գրոց Գեր· Գեր· Գրիգոր Գովրիկեան»*:

Մատեանս է՝ «Սուրբ Աստուածածնայ ջերմեռանդութեան վրայ»: Հմմտ· Զեռ· 1921:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ոհ ինչպիսի մեծ յոյս կրնայ ունենալ հոգի մը, որն որ իր վստահութիւնը Աստուածոյ Մօր բարեխօսութեանը վրայ կը դնէ···»: Բաժնուած է 15 մասերու եւ Թղ· 18բ՝ կը հետեւի աղօթք մը՝ *«Իմ Տիկին, թէ որ Դուն ինծի համար կ'աղաչես, ստուգիւ կը փրկուիմ···»*:

Թղ· 19բ· Տեղիք վկայութեանց:

1924

(Հին թիւ չունի)

ԲԺՇԿԱՐԱՆ — ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՅԱՅՏ

1800ի կէսերը

ԹՈՒՂԹ՝ 96: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 28×20: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 22×12·5: ՆԻՒԹ՝ գծաւոր հասարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաթ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ գործածութենէ շատ մաշած: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 10բ—12բ, 96բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի կէսէն ետք: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ԾԱՆՕԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողմի ներսի երեսին՝ *«Աստանցի Պր· Յարութիւն եւ Սուլթան Թէրզեան կը նուիրեն մատեանս Վիեննայի Մխիթարեան Մատենադարանի ի յիշատակ, ի ձեռն Հ· Ն· Ակինեանի: Կիպրոս–Նիկոսիա, 3 Օգոստոս 1945»*:

Մատեանս է՝ «Բժշկարան—Դեղագործութիւն», հայատառ–թուրքերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Աչք վէ պէյան էթմէսի թիւրլիւ Թիւրլիւ դուվէթինի վէ հըզմէթինի սուրբ Սաղմոսուն պէյան»: Ցառաջ կը բերուին ձի սաղմոսներ:

Թղ· 6բ· «Աչք վէ պէյան էթմէսի թիւրլիւ Թիւրլիւ դուվէթինի վէ խզմէթինի ազիզ Նարեկին»: Ցառաջ կը բերուին *Նարեկի* Ղե գլուխներ:

Թղ· 13ա· կը սկսին դեղագրերը առանց թուարկումի:

1925

(Հին թիւ 434)

ՀՈՒՐԹԵՐ՝ ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՏՈՐ Ա·

ՎԻԵՆՆԱ

1887

ԹՈՒՂԹ՝ 584, իջակալուած 1—1136: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·6×17·5: ՊՐԱԿԻ՝ կմ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×12: ՏՈՂԻ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թխացած գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է ֆայֆայուիլ, մանաւանդ սկիզբէն բազմաթիւ թուղթեր բաժնուած են կազմէն: ԳԻՐ՝ նորամաթիւ թուղթեր բաժնուած են կազմէն: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած գոյն վարժ շղագիր: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական թխագոյն պարզ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ գործածութենէ կոդմէն կաշին վնասուած, ապա թէ ոչ ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2 մեծ մասով, 16բ, 86բ—88բ, 354, 366բ—378բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1887ի տարեցները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տեսական Աստուածաբանութիւն Հուրթերի Հատոր Բ: Թարգմանեալ ի լատին բնագրէն Ղուկաս Վրդ· Պ· Ս· Աստուածածնի 1887: Թրգմն· եղ· Յակովբոս Թաշճեան եւ եղ· Բառնաբաս Պիլէզիկճեան»:

կաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է ֆայֆայուիլ, մանաւանդ սկիզբէն բազմաթիւ թուղթեր բաժնուած են կազմէն: ԳԻՐ՝ նորամաթիւ թուղթեր բաժնուած են կազմէն: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած գոյն վարժ շղագիր: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական թխագոյն պարզ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ գործածութենէ կոդմէն կաշին վնասուած, ապա թէ ոչ ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2 մեծ մասով, 3բ—4բ, 578բ—584բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1887: ԳՐԻՉ եւ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ՝ Թաշճեան (Տաշճան) եղ· Յակոբոս եւ Պիլէզիկճեան եղ· Բառնաբաս: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· ան· ուանաթերթը Թղ· 3ա:

Մատեանս է՝ «Համառօտ Աստուածաբանութիւն տեսական Հ· Հուրթեր Ը·, Թարգմանեալ ի լատին բնագրէն Ղրօշմելոյ յամի 1885: Հատոր Ա·: Վիեննա ի Վանս Պ· Ս· Աստուածածնի 1887: Թրգմն· եղ· Յակովբոս Թաշճեան եւ եղ· Բառնաբաս Պիլէզիկճեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Նախակարգ բան: Աստուածաբանութիւն որպէս եւ աստուածաբանութիւն անուանն յայտ առնէ, է ճառ կամ դիտութիւն զԱստուածոյ···»:

Թղ· 11ա· «Ընդհանուր Աստուածաբանութիւն ճառ Ա·՝ Ջատագովութիւն քրիստոնէական յայտնութեան»: (§ 1—93):

Թղ· 77ա· «Ճառ Բ·՝ Ի վերայ աղբերաց աստուածեղէն յայտնութեան»: (§ 94—168):

Թղ· 137ա· «Ճառ Գ·՝ Վասն եկեղեցւոյ Քրիստոսի»: (§ 169—365):

Թղ· 289ա· «Ճառ Դ·՝ Վասն ծագման եւ կանոնի հաւատոց»: (§ 366—413):

Թղ· 343ա· «Ճառ Ե·՝ Վասն միոյ եւ երեքանձնեայ Աստուծոյ»: (§ 414—549):

Թղ· 479ա· «Ճառ Զ·՝ Վասն Աստուծոյ ստեղծողի»: (§ 550—672):

1926

(Հին թիւ 433)

ՀՈՒՐԹԵՐ՝ ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՏՈՐ Բ·

ՎԻԵՆՆԱ

1887

ԹՈՒՂԹ՝ 378, իջակալուած 915—1620: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·6×17·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×14: ՏՈՂԻ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ հին թխացած գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական թխագոյն պարզ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ գործածութենէ կոդմէն կաշին վնասուած, ապա թէ ոչ ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2 մեծ մասով, 16բ, 86բ—88բ, 354, 366բ—378բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1887ի տարեցները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տեսական Աստուածաբանութիւն Հուրթերի Հատոր Բ: Թարգմանեալ ի լատին բնագրէն Ղուկաս Վրդ· Պ· Ս· Աստուածածնի 1887: Թրգմն· եղ· Յակովբոս եւ Պիլէզիկճեան եղ· Բառնաբասի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Ճառ Է·՝ Վասն Բանին մարմնացելոյ» (§ 673—811):

Թղ· 89ա· «Ճառ Ը·՝ Վասն Հնորհաց Քրիստոսի» (§ 812—965):

Թղ· 177ա· «Ճառ Թ·՝ Վասն Խորհրդոց» (§ 966—1222):

Թղ· 307ա· «Ճառ Ժ·՝ Վասն Աստուածոյ ամենակատարչի» (§ 1223—1301):

Թղ· 355ա· «Ճանկ ընդհանուր աստուածաբանութեան» Ա եւ Բ հատոր միասին:

Թղ· 360ա· «Ճանկ Նիւթոց»:

1927

(Հին թիւ 134)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ԱՐԱՒԵԼԵԱՑՑ

ՎԻԵՆՆԱ

1827—1847

ԹՈՒՂԹ՝ 518, իջակալուած Ա—ԺԹ եւ 1—958: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×19·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 23×14·5: ՏՈՂԻ՝ 28: ՆԻՒԹ՝ հին գօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝

չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, բոլոր թուղթերը իրարմէ զատուած, ամէն կողմ սրբագրութիւններ, յաւելուածներ եւ յապաւումներ: ԳԻՐ՝ հին, ճօտրգրի շատ մօտ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, շատ տեղ ներծծուած: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ անիմաստ է նշանակել: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1827 գրութիւն, 1847 սրբագրութիւն: ԳՐԻՉ՝ Յովնաննեան Հ· Պօղոս, սրբագրութիւն՝ Յովնաննեան Հ· Ղեւոնդ եւ Ճամճեան Հ· Փիլիպպոս: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 12: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Ձեռագիրս վրայէն տպուած է Վիեննայի 1847ի հրատարակութիւնը: Յառաջերբանութիւնները կու տանք չսրբագրուած ձեւով: Ձեռագիրս տպագրութենէն շատ աւելի ընդարձակ է, բազմաթիւ կտորներ դուրս թողուած են տպագրի մէջ:

Մատեանս է՝ Թղ· 15ա եւ 240ա· «Պատմութիւն տիեզերական ժողովոց յարեւելս գումարելոց աշխատասիրեալ Հ· Պաւղոսի Յովնաննեանց Կոստանդնուպօլսեցւոյ Մխիթարեան Միաբանութենէ, հրամանաւ Ամենապատիւ Տեառն Տեառն Աբրահամեայ Վարդապետի Ազարեանց Արքիեպիսկոպոսի Կեսարու եւ Աբբահօր Հաւոր Ա· (Բ)· ի Վիեննա, ի տպարանի Մխիթարեանց ՌՄՁ· (183·)» վերջին թիւը չէ գրուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա—3բ՝ 38·5×24·5 մեծութեամբ թուղթի վրայ մատիտով նոթագրութիւններ են: Նոյնպէս նոթագրութիւններ են, նախորդին նման Թղ· 5—6, Գրուած 34×11 մեծութեամբ թուղթի մը վրայ: Թղ· 7՝ ֆանի մը դիտողութիւններ են զանազան յաւելումներ կամ յապաւումներ կատարելու համար բնագրին մէջ: Թղ· 8ա—9ա՝ նոյնպէս սրբագրութիւններ են գրուած 37×22 մեծութեամբ թուղթի մը վրայ: Թղ· 10ա՝ նիւթի մասին ուղղութիւններ, թուղթի մեծութիւն՝ 36·5× 21·5: Թղ· 11ա՝ յաւելուած մը, մուծուելիք իբրեւ ծանօթութիւն, բնագրի մէջ:

Թղ· 17ա· «Ճառաջաբան կանխաբանութիւն: Որոց միանգամ ըստ աստուածատուր կրօնիցն Քրիստոսի ընկալեալ են զկնիքս, մանաւանդ առաւել որոց յեկեղեցւոյ նորուն սպասաւորից կան զաստակարգի չիք ինչ այնպէս հեշտ եւ բաղձալի՝ իբրեւ զառաքինի նախնեաց իւրեանց զառաջնորդաց եւ զպաշտօնէից եկեղեցւոյ պանծալի նահատակութիւն ի նկարու տեսանել...» (համմտ· տպ· էջ՝ ե·): Թղ· 28ա—31բ յառաջաբանս դարձեալ օրինակուած է սրբագրուած ձեւով՝ «Ճշմարտահաւատ վառաւորչաց...» տես տպագրութիւնը:

Թղ· 49բ· «Ցօդուած Ա·՝ Առաջին ժողով Առաքելոց»: (Իբ՝ փակագծի մէջ դրուած են տպագրութեան էջերը):

Թղ· 56բ· «Ցօդուած Բ·՝ Երկրորդ ժողով Առաքելոց: (Լ)»:

Թղ· 64ա· «Ցօդուած Գ·՝ Երրորդ ժողով Առաքելոց: (ԼԶ)»:

Թղ· 79ա· «Առաջին ժողով տիեզերական որ է առաջին ընդհանուր սուրբ ժողովն Նիկիայ (1)»:

Թղ· 135ա· «Ժողով Սարդիկեայ: (67)»:

Թղ· 144ա· «Երկրորդ ժողով տիեզերական, որ է առաջին ընդհանուր սուրբ սիւնհոդոսն Կոստանդնուպօլսոյ: (95)»:

Թղ· 177ա· «Երրորդ ժողով տիեզերական, որ է ընդհանուր սուրբ ժողովն Եփեսոսի: (137)»:

Թղ· 243ա· «Չորրորդ ժողով տիեզերական, որ է ընդհանուր սուրբ ժողովն Քաղկեդոնի: (221)»:

Թղ· 339ա· «Հինգերորդ ժողով տիեզերական, որ է երկրորդ ընդհանուր սուրբ ժողովն Կոստանդնուպօլսոյ: (347)»:

Թղ· 371ա· «Ցաւելուած վասն Որոգինեայ: (390)»:

Թղ· 376ա· «Վեցերորդ ժողով տիեզերական, որ է երրորդ ընդհանուր սուրբ ժողովն Կոստանդնուպօլսոյ: (397)»:

Թղ· 429ա· «Եւթներորդ ժողով տիեզերական, որ է երկրորդ ընդհանուր սուրբ ժողովն Նիկիայ: (469)»:

Թղ· 472ա· «Ութերորդ ժողով տիեզերական, որ է չորրորդ ընդհանուր սուրբ ժողովն Կոստանդնուպօլսոյ: (523)»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 12ա· «Վասն պատմութեան տիեզերական ժողովոց: Զտարակուսիմ բնաւ՝ եթէ յօրինուած բանից մատենիս կամ ոճն չէ ըստ յօրինուածոյ կամ ոճոյ՝ զոր վարեն այժմ մերքն, եւ թէպէտ եւ չան եղէ ուղղել ըստ իմիք զկարծեալ ուղղելիսն, բայց դիտեմ զի ոճն սովին ոչ փոխեցաւ յայլ: Արդ ինձ այնպէս թուի, եթէ իմաստուն ուղղիչքն պարտին մխայն զերեւելի եւ զմեծ պակասութիւնսն ուղղել եւ զոճն թողուլ այնպէս որպէս եւ էն, այն զի միթէ մարթ է՞ինչ իցէ զբոլոր մատեանն նորոգ յօրինել յոմ այլ: Թող տեսցէ ազգս, եթէ է եւ այլ ոճ ի վանս մեր թէպէտ եւ բազմօք անկատար քան զայլոցն, եւ չէ ամենայն յօրինուած միոյ անձին: Ի սակաւ բանից աստ իմաստունքն բազում ինչ կարեն իմանալ, եւ զիս չհամարիմն իրր հաճեալ ընդ յօրինուած բանից իւրոց...»:

«Ի բանս հաւատոյ եւ վարդապետութեան Եկեղեցւոյ՝ խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ, զի չէրեցի ինչ կամաւ եւ դիտութեամբ բանս ինչ ըստ իմոց մտացս»:

«Ի յօրինուած պատմութեան ըստ կարի իմում քննեցի զամենայն, զոր պարտ եւ իմում քննեցի զամենայն, զոր պարտ եւ պատշաճ էր քննել, եւ ժամանակն, կամ մատեանքն՝ զորս յայսչափ ամսն գտի եւ ընթերցայ՝ ուսուցին ինձ»:

«Բազում ինչ գծեալ կամ ջնջեալ եմ կապարեայ գրչաւ, թողեալ զբանն բաց եւ յայտնի, զի եթէ պատշաճ համարեսցի՝ մնասցեն ի կարգի անդ ընդ գրչմեջիսն»:

«Ցառաջագոյն գրեալ էի ի ԺԱ· գլուխն գհամառօտ տեսութիւն ամենայն տիեզերական ժողովոց, զոր յետոյ հանի ի բաց կամ ջնջեցի, այլ թուի թէ մարթ է թողուլ զայնս, մանաւանդ զի զպատմութիւն արեւմտեան սիւնհոդոսաց կարծեմ ոչ այնպէս արագ կարեմք գրոշմել»:

«Ի յանուանս յօրջորջմանց, այսինքն ի յատուկ անուանս անձանց եւ այլն, չէ պարտ կարի լինն խոտորել ի հասարակ կարգէն, զոր օրինակ՝ Ինոկենտիոս, ընդէ՞ր չասեցեմք Ինոսվկենտիոս եւն· եւն· եւն·, որովհետեւ ոչ ասեմք Ցոսէփ այլ Ցովսէփ եւն· եւն· եւն·»:

«Քանզի վասն ազգիս Հայոց գրեմք զմատեանս, ուստի եւ կարեւոր համարեցայ յիշել ուր ինչ պիտանի երեւէր՝ զբանս եւ զվկայութիւնս հայ մատենագրաց եւ պատմչաց»:

«Թերեւս յետ այսորիկ երբեմն երբեմն ծանուցից ինչ ինչ՝ զորս կարեւոր համարեցայ ծանուցանել, եւ Պ· Հ· Ղեւոնդ գրեսցէ ինձ եթէ դուցէ ինչ տարակուսելի այլովքն հանդերձ...: Հ· Պօղոս Ցովնաննեանց, Կրօն· Մխիթ»:

Թղ· 528ա· Թուղթին տակը մատիտով՝ հազիւ ընթեռնլի· «1827 14 Օգոստոս»:

Թղ· 174ա· «Տալի առ Հ· Փիլիպպոս եւ ընթեռնլի ի նմանէ»:

1928

(Հին թիւ 39)

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ Ա·

1800էն առաջ

ԹՐԻԵՍՏ

ԹՈՒՂԹ՝ 306: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×19: 21: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×10: ՏՈՂ՝ 33: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր զանազան հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բարակ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ կազմը խայտած: ԳԻՐ՝ հին ճօտրգրի շատ մօտ շղագիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ նման՝ սեւ, խորագրերը տեղ-տեղ կարմիր: ՔԱՆԱՔ՝ սեւ, խորագրերը տեղ-տեղ կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ—3բ, 4բ, 8, 10բ, 34ա, 35ա, 50ա, 51բ, 56, 58բ, 66, 71բ, 74ա, 78ա, 79բ, 80բ, 83ա, 107, 109բ, 118բ, 204բ, 212բ, 224, 230բ, 233ա, 238ա, 244ա, 247ա, 249բ, 256ա, 262ա, 265բ, 268ա, 277բ, 281բ, 284, 288բ, 291, 293, 296բ, 297բ—298բ, 305ա—306բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1800էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 4ա· «Համառօտութիւն ուսումնական աստուածաբանութեան, ըստ անբասելիս եւ անսայթաք վարդապետութեան սրբոյն Թովմայի, ժողովեալ ի մեծամեծ հեղինակաց Թովմայականաց եւ յայլոց, զորոց զանունս ցնեմք ի լուսանցս մատենիս: Հաւատ Առաջին, ուր ցնին կարգաւ սահմանք եւ բաժանմունք աստուածաբանական խմաստից հանդերձ պիտելի խնդրովք եւ յաւելուածովք»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Գիրք Սահմանաց եւ բաժանմանց աստուածաբանական խմաստից, ուր ցնին եւ յաւելուածք աստուածաբանական խնդրոց պիտանիք: Պրակ Ա·՝ Ցաղագս սահմանի եւ բաժանման աստուածաբանութեան ընդհանրապէս առեալ»:

Թղ· 9ա· «Պրակ Բ·՝ Ցաղագս աստուածարանական տեղեաց»:

Թղ· 11ա· «Պրակ Գ·՝ Ցաղագս իւրաքանչիւր տեղեաց առանձինն»:

Թղ· 59ա· «Պրակ Դ·՝ Ցաղագս աւանդութեան»:

Թղ· 67ա· «Պրակ Ե·՝ Ցաղագս եկեղեցւոյ»:

Թղ· 103ա· «Պրակ Զ·՝ Ցաղագս սուրբ ժողովոց եկեղեցւոյ»:

Թղ· 205ա· «Պրակ Է· Ցաղագս ոմանց մասնաւորաց, կամ դաւառական երեւելի եւ ընդունելի ժողովոց եւ հերետիկոսութեանց դատապարտելոյ ի նոցանէ»:

Թղ· 213ա· «Պրակ Ը·՝ Ցաղագս Հռովմէական եկեղեցւոյ»:

Թղ· 289ա· «Պրակ Թ·՝ Ցաղագս մնացեալ հինգ տեղեաց աստուածաբանութեան, զորս յառաջիկայդ հանդերձեալ եմք խօսիլ իւրաքանչիւր յօդուածով»:

Թղ· 229ա: «Պրակ Ժ· Ցաղագս առաքակայի աստուածաբանութեան»:

1929

(Հին թիւ 33)

ԹԱԳՈՒՑԵԱԼ ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

1850ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 26: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×20: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 23×18: ՏՈՂՔ՝ 29: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ ղղորկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ արտաքին թղթերը վնասուած: ԳԻՐ՝ վարժ գեղեցիկ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 23բ—26բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անյայտ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չկայ:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Թագուցեալ մարգարիտ, Սուրբ Աւէտարանին վարուց պատմութիւնը» թատերական ձեւով նկարագրուած: Աշխարհաբար:

Թղ· 2ա· «Արարուած Ա·՝ Տեսարան Ա·՝ Աւետարանն լերան վրայ բաց մէկոյ մը մէկ կողմանէ տուները, եւ մէկալ կողմանէ ծառերը բռնած, ներսերը Եւփմիանոսի տունը, մարմօրէ նստարան մը ծառերուն տակը: Աւետարանը կը մանէ վերարկուով մը պատած, սաստիկ յոգնած: Քիչ-քիչ մը կը նստի, եաքէն ոտք կ'ելլէ: Աւետարան· Կ'իմանամ որ մինչեւ հոս երկնից հրամաններուն հնազանդեցայ...»: (Տեսարան Ա—է):

Թղ· 13ա· «Արարուած Բ·՝ Հինգ տարուայ մէջոցով կը բաժնուի առջի արարուածը Բ·էն»: (Տեսարան Ա—ե):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Արարուած Ա·՝ Տեսարան Ա·՝ Աւետարանն լերան վրայ բաց մէկոյ մը մէկ կողմանէ տուները, եւ մէկալ կողմանէ ծառերը բռնած, ներսերը Եւփմիանոսի տունը, մարմօրէ նստարան մը ծառերուն տակը: Աւետարան· Կ'իմանամ որ մինչեւ հոս երկնից հրամաններուն հնազանդեցայ...»: (Տեսարան Ա—է):

Թղ· 13ա· «Արարուած Բ·՝ Հինգ տարուայ մէջոցով կը բաժնուի առջի արարուածը Բ·էն»: (Տեսարան Ա—ե):

1930

(Հին թիւ չունի)

ԺԱՄԱԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ (Պակասաւոր)

ԱՆԹԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 245: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×21: ՊՐԱԿՔ՝ ԻԶ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն իւրաքանչիւրը՝ 19×6·5: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կազմահան եղած է: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ չափազանց գէշ, գործածութենէ, խոնաւութենէ բոլորով փճացած, ազտոտած, ողջ թերք մը չկայ: ԳԻՐ՝ հին բոլորգիր, սկզբնաւորութիւնները զարդագիր եւ թռչնագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, խորագրերը կարմիր: ԼՈՒՍԱՆՑՅԱԶԱՐՔ՝ շատ գեղեցիկ ու կանոնաւոր, երեքգունեայ Թղ· 11ա, 13ա, 15ա, 19բ, 21բ, 24ա, 25ա, 27բ, 32ա, 42բ, 60ա, 61ա, 65ա, 73ա, 77բ, 82բ, 88ա, 97ա, 116ա, 124ա, 125բ, 127ա, 128բ, 130բ, 132ա, 133բ, 136ա, 138բ, 140ա, 142բ, 144բ, 146բ, 148բ, 150բ, 153բ, 155ա, 158ա, 159բ, 162բ, 164բ, 167ա, 169ա, 171ա, 173ա, 174բ, 176բ, 178բ, 182բ, 184բ, 186բ, 188բ, 191բ, 194ա, 195բ, 197բ, 199բ, 200ա, 202բ, 203ա, 204բ շատ փճացած, 206ա, 208ա, 210ա, 211բ, 213ա, 214բ, 216բ, 219ա, 220բ, 222բ, 225բ, 227բ, 229ա, 230բ, 232ա, 234ա, 235ա, 238ա, 240ա, 241ա, 242ա: ՅՈՐԱՆ՝ 124ա: ՁԱԿԱՏԱՐՔ՝ 21բ, 27բ, 32ա, 65ա, 73ա, 82բ, 88ա, 97ա, 138բ, 157բ, 184բ, 213ա, 229ա, 242ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ 5բ մեծ մասով, 60բ մեծ մասով, 123ա մեծ մասով, 123բ, 184ա մեծ մասով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԵ· դար: ԳՐԻՉ՝ ՆԱՀԿՈՂ՝ ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՔ՝ չկան բացի հետագային գրուած աննշան բանի մը տողերէ Թղ· 153ա:

Մատեանս է՝ «Ժամագիրք—Սաղմոսարան», շատ պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Բազմաթիւ թերթեր ինկած ընկալուն՝ կը սկսի քնագրի կէսէն, ապաշխարութեան մեղայներով՝ «...ութեամբ եւ րութեան մեղայներով՝ «...ութեամբ եւ մասամբ նորին, Որկրամոլութեամբ եւ մասամբ նորին...»:

Թղ· 1 եւ 2ի միջեւ թուղթ ինկած ընկալուն կը սկսի ժամերգութեան խրատագիրներու կէսէն, «...աւր ի քարոզն այսպէս արա Գ գ տուն եւ եւս Աղաղութեան, վասն ի վերուստ...»:

Թղ· 2 եւ 3ի միջեւ նոյնպէս թուղթ կը պակսի ուստի Թղ· 3ը կը սկսի «...սցէ բարձր ձայնիւ համբարձէք ի ման ասէ զտունս...» (Պատարագի վերաբերում):

Թղ· 3 եւ 4ի միջեւ նոյնպէս թուղթ կը պակսի ուստի Թղ· 4ար կը սկսի՝ «նա ասէ զքարոզն վասն պատնէշոյ եւ զաւրհնութիւն եւ զփառքն...»:

Թղ· 5 եւ 6ի միջեւ թուղթ մը հանուած է, որ գիշերային ժամու սկզբնաւորութիւնն ընկալու է, ուստի Թղ· 6ա կը սկսի «...նաւք անձն իմ եւ կեանք իմ ի գժոխս մատնեցաւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանն ի դուք...» ու կը յաջորդէ գիշերային ժամը:

Թղ· 8ա· «Ցիչեսցուք ի գիշերի զանուն քո Տէր...»:

Թղ· 10բ· «Տեառն Ներսէսի ասացեալ Ողբանք անձին ամենայն ումեք· Աչխարհ ամենայն առ իս նայեցեալ...» (Ա—Ք):

Թղ· 12ա· «Առաւօտ լուսոյ...» (Ա—Ք):

Թղ· 13ա·

«Աստուածածին Մայր Քրիստոսի
Իմ յոյսն դու աւուր մեծի
Բարեխաւս ընդունելի
Քրիստոս քենիս մեզ ողորմի
Տէր ողորմեա
Աստուածածին բարեխաւսեա...» (Ա—Ք):

Թղ· 15ա· «Այսաւր անճառ լուսոյն ծագումն...» (Ա—Ք):

Թղ· 19բ· «Ներսոգաւղ տիեզերաց...» (Ներսէսի է բանս այս):

Թղ· 21բ· «Թագաւորք ապաչխարութեան»:

Թղ· 25ա· «Թագաւորք մարտիրոսաց»:

Թղ· 27բ· «Աւետումք գիշերի յարութեան»:

Թղ· 31բ· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից Աւետաւուտ ժամուն, որ կատարի ի դէմս Որդւոյն Աստուծոյ յորմէ ըմբռնեալ եղեւ ի Հրէից: Լցաք առաւաւտու...»:

Թղ· 37ա· Իւղաբերից Փառքէն ետքը ունի յաւելումներ՝

«Ցարութեան՝ Լուսապայծառ...
Համբարձման՝ Համբարձէք իշխանք...
Գալստեան՝ Դասք լուսեղէնք...
Հոգեգալստեան՝ Իջեալ Հոգին...
Վարդավառի՝ Ցընծա Թարաւր, Հերմոն...
Ծննդեան՝ Հոյլք հոգեղէնք...
Տեառնընդառաջի՝ Քառասնաւրեայ տըղայ...
Քառասնորդաց՝ Ցամենայն աւուրս...»:

Թղ· 57բ· «Տէր ամենակալ Աստուած Աբրահամու...»:

Թղ· 60ա· «Երգ վասն առաջի միաչաբաթուն է· Նորաստեղծեալ բանն յանէից...»:

Թղ· 61ա· «Եւ վասն երկնային զաւրացն է այս· Արարչական բանին հրաման...» (Ա—Ք):

Թղ· 64բ· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից Արեւագալի ժամուն որ կատարի ի դէմս Հոգւոյն Աստուծոյ այլ եւ ի դէմս յարութեանն Քրիստոսի եւ երեսման աչակերտացն. Եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ...»:

Թղ· 71բ· «Ճանապարհ բարի Քրիստոս» երգը կը շարունակուի՝

«Ի քէն աղերսիւ հայցեմք Սուրբ Աստուածածին
Անդադար բարեխաւսեա առ քո Միածինն
Ի քէն հայցեմք Տիրամայր Սուրբ Աստուածածին
Վասըն մեր բարեխաւսեա աւուրն ահեղին»:

Թղ· 73ա· կը սկսի ճաշու ժամը առանց խորագրի:

Թղ· 77բ· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղաւթից վեցերորդ ժամուն, որ կատարի ի դէմս Հաւր Աստուծոյ, այլ եւ ի դէմս չարչարանաց եւ խաչելութեան Որդւոյն Աստուծոյ»:

Թղ· 82բ· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղաւթից իններորդ ժամու, որ կատարի ի դէմս Որդւոյն Աստուծոյ, այլ եւ մահուան եւ բանական հոգւոյն աւանդման»:

Թղ· 87բ· Ճաշուժամու՝ «Սաղմոսերգութիւնս եւ զաղաչանս ընկալցի մարդասէրն Աստուած» մաղթաւիճին անմիջապէս առանց ընդհատման կը կցուի պատարագի «Օրհնեալ թագաւորութիւն»ը եւ ըստ պատշաճի «Ժամամուտ»ը:

Թղ· 88ա· Ժամամուտէ կարգով:

Թղ· 95ա· «Հաւատամք ի մի Աստուած»:

Թղ· 97ա· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղաւթից երեկոյի ժամուն, որ կատարի ի դէմս Որդւոյն Աստուծոյ, որ էջ ի խաչէն եւ պատեալ պաստառակալաւ եղին ի գերեզմանի»:

Թղ· 101ա· «Փառք» կարգաւ:

Թղ· 107բ· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղաւթից Խաղաղական ժամուն, որ կատարի ի դէմս Հոգւոյն Աստուծոյ, այլ եւ ի դէմն Բանին Աստուծոյ, որ եղաւ ի գերեզմանի եւ էջ ի դժոխք եւ խաղաղութիւն արար հոգւոցն»:

Թղ· 116ա· «Կարգաւորութիւն հասարակաց աղաւթից Հանգստեան ժամուն որ կատարի ի դէմս հասարակաց»:

Թղ· 120բ· «Ընկալ քաղցրութեամբ...»:

Թղ· 121ա· «Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ աւրհնեալդ ամենայնի...»:

Թղ· 121բ· «Հաւատով խոստովանիմ»:

Թղ· 124ա· Սաղմոսարան: «Երանեալ է այր...» Տուներով եւ դուբզայներով (Սաղմ. Ա—ԺԷ):

Թղ· 136ա· «Աւրհնութիւն Մովսէսի եւ որդւոցն Իսրայէլի երգէր եւ ասէր· Աւրհնեցուք զՏէր զի փառաւք է փառաւորեալ...» (Ելից ԺԵ· 1—19): Կը յաջորդեն *Երանեալի մաղթանքները քարոզն ու աղօթքը (ԴԿ):* Քարոզին համար կ'ըսէ՝ *«զոր արարեալ է Սրբոյն Սահակայ եւ Մեսրոբայ»:*

Թղ· 138բ· «Երկինք պատմեն» (Սաղմ. ԺԸ—Լ Ե):

Թղ· 150բ· «Սաղմոս ի Դաւիթ: Նայեցարուք երկինք եւ խաւսեցայց եւ լուիցէ երկիր զպատգամս բերանոյ իմոյ...» (Բ· Օրէնք ԼԲ· 1—21): Կը յաջորդեն *Երկինք պատմեն*-ի *մաղթանքը քարոզն ու աղօթքը (ԱՁ):*

Թղ· 153բ· «Սաղմոս ի Դաւիթ· Մի նախանձիր ընդ չարս...» (Սաղմ· ԼԶ—ՇԴ):

Թղ· 169ա· «Աւրհնութիւն Մովսէսի Մարգարէին: Մարգարէն Մովսէս ասէր· Զի հուր բորբոքեցաւ ի բարկութենէ իմմէ...» (Բ· Օրէնք ԼԲ· 22—43) կը յաջորդեն *Մի նախանձիր*-ի *մաղթանքը, քարոզը եւ աղօթքը (ԱԿ):*

Թղ· 171ա· «Ի կատարած վասն ժողովրդեանն որ ի սրբոյն հեռացեալ էին, ի ժամանակի մի կալան զնա այլազգիքն ի Գէթ արճանագիր սաղմոս ի Դաւիթ: Ողորմեա ինձ Աստուած...» (Սաղմ· ՇԵ—ՀԱ):

Թղ· 182բ· «Աղաւթք Անոյշ Մարգարէի· Հաստատեցաւ սիրտ իմ ի Տէր...» (Ա· Թագ· Բ· 1—10): Կը յաջորդեն *մաղթանք, քարոզ եւ աղօթք Ողորմեա*-ի (ԲՁ):

Թղ· 184բ· «Պակասեցան աւրհնութիւնք ի Դաւիթ որդւոյ Յեսսեայ: Սաղմոս ՃԱսաֆ: Իբրեւ զի բարի է Իսրայէղի Աստուած...» (Սաղմ· ՀԲ—ՁԸ):

Թղ· 199բ· «Աւրհնութիւն Եսայեայ Մարգարէի: Ի գիւերաց կանխէ հոգի իմ առաւաւտ առնել...» (Եսայի ԻՁ· 9—20):

Թղ· 200ա· «Տէր ապաւէն եղեր մեր...» (Սաղմ· ՁԹ—ՃԵ):

Թղ· 211բ· «Աղաւթք եղեկեա Թագաւորին· Ես ասացի ի վերանալ աւուրց իմոց...» (Եսայի ԼԸ· 9—20) կը յաջորդեն *ԳՁ մարտիրոսաց* եւ *տէրունական տօնից մաղթանքները* միայն:

Թղ· 213ա· «Խոստովան եղերութ Տէառն» (Սաղմ· ՃՁ—ՃԺԸ):

Թղ· 227բ· «Փոխ ի փառս Աստուծոյ: Աւրհնեցէք զԱստուած յաւրհնութիւն նոր» (Եսայի ԽԲ· 10—13 եւ ԽԵ· 8):

Թղ· 228ա· «Աղաւթք Ծունանու մարդապէին է· Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի...» (Յովնան Բ· 3—10): Կը յաջորդեն *Խոստովանի, մարտիրոսաց* եւ *տէրունական տօնից մաղթանքները* միայն (ԳԿ):

Թղ· 228բ· «Երգ աստիճանաց: Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի...» (Սաղմ· ՃԺԹ—ՃԼԷ):

Թղ· 241ա· «Աղաւթք Ամբակումայ մարգարէին: Տէր լուր զո լըւա եւ երկեա» (Ամբակում Գ· 2—10) հոս կ'ընդհատի, քուղք ինկած է:

Թղ· 242ա· Ճաշոցի մաս մը կը սկսի: Ի Զ· Ծնունդ է Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ Լրաւրհնէք եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս ամէն: Աստուածայայտնութեան ճրագալուցին առաջի աւուր...»: Խրատագիր է ամբողջը մինչեւ 245բ ուր օրէնի համար:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ հետագայի՝ *Թղ· 153ա·* (նստր գրով) *«Քրիստոսի ծառայ եւէտ, Թվ· Ռ.ՃԺԵ* (1666): *Քրիստոսի ծառայ իրից փոխ*(°) *Աւէտ Թվ· Ռ.ՃՂԴ* (1695): (Բոլոր գրով) *«Աստուծոյ ծառայ Աւէտ»:*

1931

(Հին թիւ 236)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹ(°)

ԹՈՒՂԹ՝ 368, իջակալուած 1—736: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·3×20: ՊՐԱԿՏ՝ ԽԶ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×12: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ զանազան հաստութիւններով հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի, նախնաբար ունեցած է: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման նստրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ գուցատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Շիւֆիւրեան Հ· Ա. ձեռքէս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրխեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ձառ ի վերայ Հնորհաց: Տեսական Աստուածաբանութիւն»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նոյն ըլլալով Թիւ 1684 Ձեռագրին հետ կու տանք միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: *Վիճաբանութիւն Ա.՝ Թղ· 1ա, Բ.՝ 44ա, Գ.՝ 120բ, Դ.՝ 196ա, Ե.՝ 214ա, Զ.՝ 285ա, Է.՝ 301բ, Ը.՝ 335բ:*

1932

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՅԱԿՈՏՈՐ ՃԱՇՈՑԻ

ԺԵ—ԺԶ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 27×18·5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն՝ 20·5×6: ՏՈՂՔ՝ 31: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ լաւ կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գործածուելէն եւ խոնաւութենէ բաւական վնասուած, ծայրերը պատառոտած: ԳԻՐ՝ բոլորգիր, բարակ մարմնով: Սկզբնատառերը երկաթագիր եւ զարդագիր: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1բ, 2ա, բաւական ճոխ շակաւոր, կարմիր–կանաչ–շագանակ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԶ—ԺԶ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտոր է՝ «Մաս ճաշոցի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ծովակիմայ եւ Աննայի» Առակաց ընթերցուածի մէջտեղէն մինչեւ օրուան աւետարանի վերջը:

Թղ· 1բ· «Երկրորդ կիրակին (Յետ Փոխման) *Սղ· Քեզ վայելէ, Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ· Մահ արճակեաց Տէր...»* որ կ'ընդհատի:

Թղ· 2ա· կէսէն կը շարունակէ Փոխման Բ· ուրբաթու կարնիքացուց Թուղթէն:

Թղ· 2ա· «Հրոտ· Իթ· Թումայէ Առաքելոյն Սղ· կց· Ընդ ամենայն երկիր: Ընթերցուած Սղ· կց· Ընդ ամենայն երկիր· Ով Աստուած որ լ Մաղաքիայ մարգարէէ· Ով Աստուած որպէս...» մինչեւ աւետարանի կէսը:

1933

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԱԾԱՆԱՑ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷՒ

Կ· ՊՈԼԻՍ՝ 1850էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 8։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×21։ ՊՐԱԿ՝ 2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22·5×17·5։ ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթեայ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ վարժ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 3ա մեծ մասով, 8բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850էն ետք։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս։ ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Գաբրիէլեան Հ· Յովսէփ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Մուխասար թէվարիհ։ Քաթովիկ թայֆէսինէ օլան հալածում էրմէնի միլլէթինաէն, վէ կէօնակէօն կէլէն ուդուպէլէր։ Իսա Մէսիհ աէնէսի 1827»։ Հայատառ թուրքերէն։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «1828 Մարտ 7սի չարշամպա իքինճի ֆէրմանըն սիւրէթի։ Բաթըրիկ 12 վարդապետլէր իլէ...»։

Թղ· 3ա· «1827 Տեկտ· 29 բերչէմպէ կիւնիւ իլք ֆէրման սիւրէթի էնկիւրլիւլէրին։ Կարապետ Բաթրիկ չուգաճը եանընտա գուդումճուլարըն...»։

1934

(Հին թիւ չունի)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՎԵՐԱՑ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԾԻՍԻ

Կ· ՊՈԼԻՍ 1818

ԹՈՒՂԹ՝ 10, իջակալուած 1—18։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×19։ ՊՐԱԿՔ՝ միակ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×14։ ՏՈՂՔ՝ 27։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ Թղ· 1ը բոլորովին պատռտած, Թղ· 10էն ետք ալ ըլլալու են երկու թուղթեր, որոնք այսօր կը պակսին։ ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1818։ ԳՐԻՉ՝ անծանօթ։ ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 10բ եւ հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 2ա։

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Վկայութիւնք ի վերայ ինչ ինչ քրիստոնէական վարդապետութեան եւ ծէսի։ Քաղեալ ի գրոց Աստուածարեալ Հայրապետացս մերոց Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին եւ Սրբոյն Ներսեսի Շնորհալւոյն։ Քանզի ի սկզբանէ Հայաստանեայցս Սուրբ Եկեղեցի ի սոցանէ ընկալեալ ունի մինչեւ ցայժմ զհաւատոյ ուղղափառութիւն եւ ի սոցին կանոնադրութենէ զեկեղեցական բարեկարգութիւն եւ զգործոց պարկեշտութիւն եւ զմեզաց խորութիւն եւ զամենայն հարկաւորս անպակաս ի փրկութիւն հոգւոց։ Ուստի զայսոսիկ Սուրբ եւ Աստուածազգեաց Հայրապետքս կենդանի բանիւք իւրեանց ունելով առաջնորդ առ ճշմարտութեանն ճանապարհ առ Աստուած եւ ամենայն Աստուածաշունչ վարդապետութեանց սոցին հայրենի դաստիարակութեամբք ձայնակիցք լինիմք զղուշացեալ առ ի ոչ խոտորիլ յաւէտ յայէ եւ ոչ յահեակ յարքունական պղտոտայէն՝ զոր ցուցին մեզ եւ միշտ ընթերցեալ ի նոցին աշակերտութեանն փութամք դառնիլ անմոլար, որպէս եւ ուխտիւ զոյն հաստատեաց եւ ժողովն Ազգիս եղեալ ի կոստանդնուպօլիս ի Պատրիարգարանն Ղուրուչէշմէի ի 1817 Հոկտեմբեր 23»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ի վերայ միաւորութեան Բանին»։ Ցառաջ կը բերուին կոչումներ եւ

վկայութիւններ նախ Ս· Գրիգոր Լուսաւորչէն, ապա Ներսէս Շնորհալիէն, յաջորդներն ալ նոյն ձեւով։

Թղ· 3ա· «Ի վերայ Աստուածային ելմանց։ Ցամենասուրբ Երրորդութիւնն»։

Թղ· 5ա· «Ի վերայ իշխանութեան Առաքելոց եւ յաջորդաց նոցին»։

Թղ· 6բ· «Ի վերայ ի մարմնոյ ելեալ Հոգւոյ մարդկան»։

Թղ· 8ա· «Ի վերայ Ժողովոց»։

Թղ· 9ա· «Ի վերայ մատաղի»։

Թղ· 10ա· «Հաստարակաբար Ծանուցումն»։

Թղ· 10ա· «Վերջաբան»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 10բ· «1818 Փետրվար 23»։

1935

(Հին թիւ չունի)

ԿԻՆՏԵԼԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Բ·

1885

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 203, իջակալուած Ա—ԺԲ եւ 1—383։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×16·5։ ՊՐԱԿՔ՝ 9։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×13։ ՏՈՂՔ՝ 24։ ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ շատ վնասուած։ ԳԻՐ՝ վարժ ոչ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, էին մը գունատած։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 8բ, 203բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1885։ ԳՐԻՉ՝ Թաշճեան (Տաշճեան) Եղ· (Հ) Յակոբոս։ ՏԵՂԻ՝ Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 203ա։

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Կինտելի, Ընդհանուր Պատմութիւն, Բ· Մինչեւ պատմութիւն, (375—1492)։ Թարգմանութիւն գերմաներէն բնագրէ, ըստ 5րդ տպագրութեան ի Փրակ 1879։ Ի վիեննա, ի վանս Մխիթարեանց, 1885»։ Աշխարհաբար։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Ցանկ»։

Թղ· 9ա· «Ներածութիւն»։

Թղ· 17բ· «Հատուած Ա·՝ Ազգաց գաղթականութեան սկիզբէն մինչեւ Մեծն Կարոլոս (375—768)»։

Թղ· 43բ· «Հատուած Բ·՝ Կարոլոս Մեծին գահ ելլելէն մինչեւ Խաչակրաց սկիզբն (768—1096)»։

Թղ· 85ա· «Հատուած Գ·՝ Խաչակրաց սկիզբէն մինչեւ Հոհոդոլփոս Հաբսբուրգեանին Գերմանիոյ կայսր ընտրուիլը (1096—1273)»։

Թղ· 122բ· «Հատուած Դ·՝ Հոհոդոլփոս Հապսպուրկեանին գերմանական գահ ելլելէն մինչեւ Ամերիկայի գտնուիլը (1273—1492)»։

Թղ· 174բ· «Հատուած Ե·՝ Կրթութիւն միջին դարու»։

Թղ· 197ա· «Ժամանակագրական տախտակ միջին դարու պատմութեան»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 203ա· «Թարգմանեց Ե· Յակոբոս Թաշճեան, 12 Հոկտ· 1885—1 Դեկտ·։ փ(առf) Ա(տուծոյ) 1885, 1/12»։

1936

(Հին թիւ չունի)

ԿԻՆՏԵԼԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Գ·

1885

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 194։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×17·5։ ՊՐԱԿՔ՝ 9։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×13·5։ ՏՈՂՔ՝ 24։ ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր հասարակ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ սրճագոյն պարզ թուղթ մը։ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝

բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ ներքագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 3բ, 192ա—194բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1885: ԳՐԻՉ՝ Թաշճեան (Տաշեան) Եղ· (Հ) Յակոբոս: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 191բ:

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա· «Կինտելի, ընդհանուր պատմութիւն, Գ·, Նոր պատմութիւն, 1492—1871: Թարգմանութիւն դերմաներէն բնագրէ ըստ 6ղ տպագրութեան ի Փրակ 1880: Ի Վիէննա, ի վանս Մխիթարեանց 1885»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 4ա· «Յանկ»:
Թղ· 8ա· «Նոր դար, մուտ»:
Թղ· 8ա· «Առաջին հատածը 1492—1648, այսինքն ցվեսթֆալեան խաղաղութիւն»:

Թղ· 61ա· «Հատուած Բ·՝ վեսթֆալեան խաղաղութենէն մինչեւ գաղղիական յեղափոխութեան սկիզբը (1648—1789)»:

Թղ· 100բ· «Հատուած Գ·՝ Նորագոյն դար (1789—1871)»:

Թղ· 166ա· «Հատուած Դ·՝ կրթութիւն նոր դարու»:

Թղ· 181բ· «Ցաւելուած»:

Թղ· 185ա· «Ժամանակագրական տախտակ նոր դարու պատմութեան»:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 191բ· «Թարգմանեց Ե· Յակոբոս Թաշճեան, 10 Օգոստոս 1885—12 Հոկտեմբեր: Փ(առֆ) Ա(ստուծոյ) 1885, 12/10»:

1937

(Հին թիւ չունի)

ՎԱՀԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵՆԻ ՈՒՐԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ԽՂՃՄՏԱՆՔԻ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Ողբերգութիւն)

ՎԻԵՆՆԱ 1880ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 45: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×17·5: ՊՐԱԿ՝ 4: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×12: ՏՈՂՔ՝ 23: ՆԻԹ՝ գծաւոր պարզ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածուածեակ բաւական վնասուած: ԳԻՐ՝ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ Թղ· 1ա—3ա, 42բ, 43բ, 44բ, 45բ (վերջին երեք թուղթերս յաւելուածներ են եւ նախորդ թուղթերէն ալ աւելի մեծ 26×21, հետեւը տպագրութեամբ): ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1880ի ատենները, Թղ· 3բ-ի վրայ մատիտով նշանակուած անուններէն հետեւցնելով: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թատերախաղ մը: «Վահան Մամիկոնեանի ուրացութիւնը կամ Խղճմտանքի զօրութիւնը»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3բ· «Անձինք· Ա· Աբարուած: 1·— Մոհմատ, հոգեբարձու կրակատան (մոգ): 2 եւ 3·— Մոգք: 4·— Զահրան, մոգպետ: 5·— Աւրվչնասպ, մարզպան Հայաստանի (Պարսիկ): 6·— Աւրնեբսեհ: 7·— Զարմիհր, զօրավարք Պարսիկ: 9 եւ 10·— Երկու անձնասպահք Պերոզի: 11·— Գաղիչոյ Խոսխրունի: 12·— Ծովհան, Մոկաց իշխան: 13·— Սեւուկ Անձեւացի, Հայ ուրացեալ Նախարարք: 14·— Վահան Մամիկոնեան»:

«Բ· Աբարուած: 15·— Հայրիկ Սահակ, ծերունի ճգնող, պահապան չիլմանց: 16·— Բեղդերուզ: 17 եւ 18·— Այլ երկու դեւք: 19·— Հրեշատակ ոմն: 20·— Վարդան, Հմայեակ: 21 եւ 22·— Երկու այլ դեղացիք»:

«Գ· Աբարուած: 23·— Ներսեհ Երուանդունի: 24·— Սահակ Բագրատունի: 25·— Վասակ Մամիկոնեան: 26·— Ատոմ Գնունի, Նախարարք հաւատացեալք: 27·— Հրաչեայ, Հաղարապետ տան Ներսեհի: 28·— Մանդակունի: 29·— Բաբգէն»:

Թղ· 4ա· «Ա· Աբարուած: Եկեղեցական քաղաքը Աբեղական տաճարին մէջ, որ ըստ պատշաճի յարդարուած, զարդարուած, մոգպետին եւ արքային գահերն ու նուիրական հուրը պատրաստ»: (Ա—թ տեսիլ):

Թղ· 15ա· «Բ· Արարուած: Կը ներկայացուի Հայաստան Տղմուտ գետին մօտերը ժայռերու քով քարանձաւի մը առջեւն, ուր բարձրացած են երկու կոթողք յանմահ յիշատակ Վարդանանց»: (Ա—ժէ տեսիլ):

Թղ· 27ա· «Գ· Արարուած: Կը ներկայացուի Ներսեհ Երուանդունւոյն ապարանքը, խորհրդոյ սրահին մէջ»: (Ա—իդ տեսիլ):

Թղ· 43ա· Իբրեւ յաւելուած դրուած է:

«Վահան Մամիկոնեան ուրացութեան ժամանակ»: Ծանօթութիւն մը լուսանցքին վրայ՝ *«Եթէ կը հաւնիք, ձի՛ բարի· անչուշտ անցած տարուան պէս բերնուց պիտի արտասանուի· չատ լաւ· մանաւանդ չատ ցանկալի բան· այսքան փութալուս պատճառն այս է· ա՛ո քաջդ Վահան, սրտիդ զգացումը տորվածիդ ոգւոյն համեմատ ըլլայ, իսկ բերանդ քու եւ ատոր ոգւոյն կենդանի ցոյց»:*

1938

(Հին թիւ չունի)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊԻԼՈՒԱՐՏԻ

Ա· Հատոր

1810էն առաջ

ԹՐԻԵՍՏ(՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×18·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×10: ՏՈՂՔ՝ 34: ՆԻԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին անցմանց ձօտգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 5բ—10բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

ՊՐԱԿՍ է՝ «Աստուածաբանութիւն Պիլուարտի Ա·» կէս թողուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ինդիր Ա·՝ ճաղատս սահմանաց եւ բաժանման աստուածաբանական խմաստից, ուր դնին եւ յաւելուածք աստուածաբանական խնդրոց պիտանիք: Պրակ Ա·՝ ճաղատս սահմանի եւ բաժանման աստուածաբանութեան ընդհանրապէս առեալ»: Վերջ՝ Թղ· 5ա՝ «Ճօղուած միակ»ի առաջին պատասխանով կիսատ թողուած:

1939

(Հին թիւ 15)

Յ· ԱԼԲԵՐ՝ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Ա·

1830էն ետք

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 447: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×20·5: ՊՐԱԿ՝ ձաժա: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 20·5×11: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻԹ՝ հին զօրաւոր հաստակեղ կոշտ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բազմապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2բ, 37—38, 370, 446բ—447բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1830էն ետք: ԳՐԻՉ՝ Մուրատեան–Շէօհրէքեան Հ· Թադէոս 1807—1857: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ եւն· չունի: ՇԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա, մատիտով գրուած է *«կարծեմ է Հ· Թադէոսի Մուրատեան կամ Շէօհրէքեան, Հ· Պ(օղոս) Վ· Ե(ղեանեան)»:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Նախաբան: Կանխաւ՝ երեսուն ամօք յառաջ ի լոյս արձանացուցի ցհամառօտութիւն եկեղեցական պատմութեան...»:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Սկզբունք եկեղեցական պատմութեան, աշխատասիրեալ ի Վ· Հայր Ծովհաննէս Նեպոմուկեան Ալբերէ, ի կարգէ Բարեպաշտ Դպրոցաց»:

Թղ· 7ա· «Ճառ յառաջաբանական» (Գլուխ Ա—Գ)։

Թղ· 51ա· «Մասն Ա.՝ Ցառաջին ամէ քրիստոնէական թուականութեան մինչեւ ցվախճան չորրորդ դարու»։ (Յօդուած Ա—ՁԴ)։

Թղ· 371ա· «Ծանօթութիւն Հարց եւ եկեղեցական Մատենագրաց»։

Թղ· 377ա· «Սուրբն Կղեմէս Ա. Պապ եւ Վկայ»։

Թղ· 379ա· «Սուրբ Իգնատիոս Վկայ»։

Թղ· 381բ· «Սուրբն Ցուստինոս Վկայ»։

Թղ· 385ա· «Սուրբն Իրենէոս Վկայ»։

Թղ· 387բ· «Սուրբն Կիպրիանոս Կարթագինեցւոց Հայրապետ եւ Վկայ»։

Թղ· 396բ· «Սուրբն Աթանաս Աղեքսանդրիոյ Հայրապետ»։

Թղ· 401բ· «Սուրբն Հիլարիոս Եպիսկոպոս Պիկտաւիոյ»։

Թղ· 406բ· «Սուրբն Կիւրեղ Հայրապետ Երուսաղեմայ»։

Թղ· 411ա· «Սուրբն Բարսեղ Մեծն»։

Թղ· 418ա· «Սուրբն Գրիգոր Նազիանզացի»։

Թղ· 431ա· «Սուրբն Եփրեմ»։

Թղ· 437ա· «Սուրբն Գրիգոր Նիւսացի»։

Թղ· 442ա· «Սուրբն Ամբրոսիոս»։

1940

(Հին թիւ 237 եւ 52)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ

1793

ԹՈՒՂԹ՝ 281, իջակալուած 1—548։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×20։ ՊՐԱԿԻ՝ Լ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×11։ ՏՈՂԻ՝ 27։ ՆԻՒԹ՝ զանազան հաստութիւններով հին զօրաւոր թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ բարակ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ կողքը վնասուած եւ մարմնէն բաժնուած։ ԳԻՐ՝ ճօտգիր։ ԹԱՆԱԻ՝ գունատած սեւ։ ՁԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան։ ՁԱԿԱՏԱՁԱՐԴ՝ Թղ· 3ա։ ՁԻՆԱՆՇԱՆ՝ Թղ· 2բ՝ Մխիթարեան Միաբանութեան, տակը գրութեամբ՝ Հ· Պետրոս Շիւիւրեանց կրօնաւոր Մխիթարեան, տպագրութիւն։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 273բ, 279—281։ ԹՎԱՆԱԿԻ՝ 1793։ ԳՐԻՉ՝ Շիւիւրեան Հ· Պետրոս։ ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ աւուանաքերքը Թղ· 2ա։

Մատեանս է՝ Աստուածաբանութիւն Տեսական Ա· Հատոր՝ ճառ յաղագս մարդեղութեան։ *Թղ· 2ա՝* «*Աստուածաբանութիւնս այս օրինակեալ յընտիր ձեռագրէ ի կուսակնացի Հայր Պետրոսէ Շիւքիւրեանց Մխիթարեան կրօնաւորէ ի Թրեստ։ Ցամի Փրկչին 1793 Յունվարի 10։ եւ եղեւ աւարտումն սորին ի Վանս Հարց Մխիթարեանց*»։ Խաչ մը, չորս անուանքներուն մէջ «*Ո·Կ·Վ·Ա·*» գրերը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նոյն ըլլալով թիւ 1809 Ձեռագրին հետ կու տանք միայն վիճաբանութիւններու բղթահամարները։ *Ա·՝* 3ա, *Բ·՝* 15ա, *Գ·՝* 65ա, *Դ·՝* 98ա, *Ե·՝* 163ա, *Զ·՝* 179ա, *Է·՝* 194ա, *Ը·՝* 213ա, *Թ·՝* 240բ։

Թղ· 274ա· «*Ճանկ դրոյս*»։

Թղ· 280ա· Աշակերտ մը նշանակած է բէ ինչ բաժանումով կատարուած է գրքիս դասախօսութիւնը։

1941

(Հին թիւ 159 եւ 29)

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆՑ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

ԹՐԻԵՍՏ

1790

ԹՈՒՂԹ՝ 159, իջակալուած 1—297։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×19·5։ ՊՐԱԿԻ՝ ժԹ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×12։ ՏՈՂԻ՝ 26։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ անցմաւ ճօտգիր, տեղ-տեղ հին շեղագիր։ ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, շատ տեղ ներծծուած։ ՁԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան։ ՊԱՏԿԵՐ՝ Թղ· 5բ տպագրուած՝ «*Սա է մարգարէն Ցիսուս որ ի Նաւէ տպարէքէ*» եւ ձուածեւ շրջանակին վրայ՝ «*Ես լոյս չաչխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս, ի խաւարի մի մնասցէ*»։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 3բ—5ա, 155բ—157բ։ ԹՎԱՄԱՆԱԿ՝ 1790։ ԳՐԻՉ՝ Շիւիւրեան Հ· Անդրէաս։ ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· անուանաքերքը Թղ· 3ա։

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա· «*Ցիչատակարան պատմութեանդ ի սուրբ եկեղեցւոյ հաւատոյ եւ ընկալեալ ընդհանուր եւ տիեզերական սուրբ Ժողովոց։ Հաւաքեալ յերեւելի մատենագրաց եւ ի գործոյ ընտիր հեղինակաց ի Գերպատ Տն· Յովհաննիսէ Բադուական։ Եւ թարգմանեալ ի լատին լեզուէ ի լեան։ Եւ թարգմանեալ ի հայ բարբառ ի Հ· Ստեփաննոս Վարդապետէ Ձո(ւ)րճովեցւոյ ի Մխիթարեանէ Գերեզմանէ յարդոյ Տեառն Մխիթարայ Վարդապետի եւ մեծի Աբբայի, ըստ խնդրոյ կրօնակից իւրոյ Հ· Ղուկասու Սիմոնեան ի Վէնէտիկ ի Վանս սրբոյն Ղազարու, յամի Տեառն 1779։ Օրի-նակեալ ի Հ· Անդրէաս կրօնաւորէ Շիւքիւրեանէ ի Վարդապետի մեծի Աբբայի ի Թրեստ, ի Վանս սրբոյ Մարտիրոսաց, յամի Տեառն 1790*»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 6ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Նիկիոյ առաջնորդի, որ է առաջներորդ ընդհանուր Ժողով։ Ցամի ծննդեանն Քրիստոսի 347։ Ցամս ժամանակաց տէրութեան տուսի 347։ Ցամս ժամանակաց տէրութեան Բլաբիոսի մեծի կոստանդիանոսի Արիոս երէց Աղեքսանդրացի…*»։

Թղ· 13ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Սարդիկեայ, որ է յաւելուած առաջներորդ Ժողովոյն Նիկիոյ, յամի ծննդեան Քրիստոսի 347*»։

Թղ· 18ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Կոստանդնուպօլսի, որ է երկրորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 381*»։

Թղ· 27բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Եփեսոսի, որ է երրորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 431*»։

Թղ· 38բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Քաղկեդոնի որ է չորրորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 451*»։

Թղ· 49ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Կոստանդնուպօլսի երկրորդի, որ է հինգերորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 553*»։

Թղ· 56ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Կոստանդնուպօլսի երրորդի, որ է վեցերորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 681*»։

Թղ· 62բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Նիկիոյ երկրորդի, որ է եօթներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 787*»։

Թղ· 72ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Կոստանդնուպօլսի չորրորդի, որ է ութերորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 869*»։

Թղ· 83ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լատերանու առաջներորդի, որ է իններորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1121*»։

Թղ· 85բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լատերանու երկրորդի, որ է տասներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1139*»։

Թղ· 88ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լատերանու երրորդի, որ է մեսասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1179*»։

Թղ· 91ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լատերանու չորրորդի, որ է երկոտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1215*»։

Թղ· 93ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լուգդունիոյ առաջնորդի, որ է երեքտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1245*»։

Թղ· 97ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լուգդունիոյ երկրորդի, որ է չորեքտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 1274*»։

Թղ· 99բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Վիեննայու, որ է հնգետասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Փրկչին 1311*»։

Թղ· 101բ· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Կոստանդիոյ, որ է վեցտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1414*»։

Թղ· 113ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Փլորենտիոյ, որ է եօթնեւտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1438*»։

Թղ· 117ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Լատերանու հինգերորդի, որ է ութեւտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1512*»։

Թղ· 122ա· «*Պատմութիւն սուրբ Ժողովոյն Տրիտէնդոյ, որ է իննեւտասաներորդ ընդհանուր Ժողով, յամի Տեառն 1545*»։

Թղ· 154բ· «*Ճանկ պատմութեանց Ժողովոց*»։

Թղ· 158ա· «*Թէպէտ գրի ի պատմու-*

թեան աստ տիեզերական սուրբ ժողովոյն Փլօրէնտիոյ թէ Նուիրակք Հայոց եկին ի Փլօրենցիայ·· եւ ինէոս քահանայապետն·· հրովարտակ եառ նոցա: Բայց ոչ գնի, թէ որպիսի ինչ ւցէ այն հրովարտակ: Աւասիկ գտեալ մեր գնորին պատճէն օրինակեալ ի Փլօրէնտիա՝ յամին 1822 ի Սեպտեմբերի չորս ի Լիբռանցի Հայր Սահակ Վարդապետէ Գազատացւոյ ի վաղեմի ձեռագրէ ի հայ բարբառ, գրեալ յամին 1439 ի Նոյեմբերի 22, որ պահի անդ ի գիւանի արքունի գրատան ամենայն զգուշութեամբ, յորմէ համառօտեցաք: Վերջաւորութիւն՝ «Decretum originale unionis Armenorum cum Sancta Romana Ecclesia promulgatum in Sacro universale Concilio Florentino XXII. Novembris 1439, Deo laus, Deo gratias, *այս էր վերնագիր վերոգրեալ օրինակի պատճէնի հրովարտակին: Եւ ի վերջոյ՝ ի հաւաստարմութիւն օրինակին՝ գրեալ էր վկայութիւն պահապան վերակացուի արքունի գրատան այսպէս·* a di 4. Settem. 1822 Io Canonico Gaspero Bencini Sottobibliotecario della Libreria Mediceo Lavrenziana di Firenza, attesto, che questa Copia è stata fatta sull'archetipo esistente nella sudita Biblioteca". Համմտ· *Պատմութիւն կաթողիկէ վարդապետութեան ի Հայս*, Վիեննա 1878, Լատիներէն բաժնին մէջ, էջ 132:

1942

(Հին թիւ 107)

ՎԱՐՔ Ս· ԱՆՏՈՆԻ ՊԱՏՈՒԱՑԻՈՑ

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ ԺԹ դարու սկիզբը

ԹՈՒՂԹ՝ 36, իջակալուած 1—54: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×20·5: ՊՐԱԿԻ՝ 7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19×14: ՏՈՂԻ՝ 21—27: ՆԻՒԹ՝ հին հաստկեկ կոշտ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ ընդհանուրը լաւ, տեղ-տեղ մելանը ներծծուած: ԳԻՐ՝ նոյն գրչէ չեն, անցման ճօտքերէն մինչեւ հին վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԿ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 34—36: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝Թրիեստ կամ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վարք Ս· Անտոնի Պատուաւորի»: Երկու տարբեր խմբագրութիւններ: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Գլուխ Ա·՝ Ծնունդ եւ տղայութիւն սրբոյն Անտոնի Պատուաւորի:

Լուսիտանիոյ Թագաւորութեան մէջ՝ որ նաեւ Փորթուգալ կ'ըսուի, Լիսբոնա անունով քաղաք մը կայ, որուն մէջը աղտոր ու մեծաշէն եկեղեցի մը կայ···»: (ամէնը Ա—է գլուխներ):

Թղ· 6ա· «Համառօտ պատմութիւն վարուց սրբոյն Անտոնի Պատուաւորին ի կարգէ սրբոյն Ֆրանչիսկոսի: Գլուխ Ա· Ծնողք սրբոյն Անտոնի Պատուաւորին եւ մանկութիւնը: Վերջին ծագը Եւրոպիոյ՝ արեւմտեան կողմը՝ Լուսիտանիոյ Թագաւորութեան մէջ Լիզպոնա անունով քաղաք մը կայ, որուն մէջը աղտոր ու մեծաշէն եկեղեցի մը կայ···» (Այս քննագրիս ինչպէս նաեւ նախորդին վրայ, կատարուած են բազմաթիւ սրբագրութիւններ, ամէնը՝ Գլուխ Ա—ԻԹ):

Թղ· 30բ· «Ծորդորական խօսք սրբոյն վարուցը նմանելու համար»:

1943

(Հին թիւ 158)

ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ 1870

ԹՈՒՂԹ՝ 50, իջակալուած 1—81: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×20: ՊՐԱԿԻ՝ ե: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×16: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ բարակ հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, բղթ-ապատ ստուարաթուղթ:

ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը դատարկ թուղթ մը: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ, մելանը սկսած է ներծծուիլ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր, ճօտքերի մօտ: ԹԱՆԱԿ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 1, 2բ, 44բ, 45—50: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1870: ԳՐԻՉ՝ Պէրպէռեան Աւետիս: ՏԵՂԻ՝ Օրթագիւղ (Կ· Պոլիս): ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «*Կրօնագիտութիւն չարագրեալ դիւրիմաց ոճով ի պէտս դպրոցաց, ըստ վարդապետութեան Հայաստանեայց ուղղափառ սուրբ եկեղեցւոյ: Աշխատասիրութեամբ Աւետիս Վարժապետի Պէրպէռեան, ըստ խնդրոյ բարեպաշտ հոգեբարձուաց սրբոց Թարգմանչաց վարժարանին Օրթագիւղի: ի Կոստանդնուպոլիս յՕրթագիւղի: ի հրատարակութեան Ա· Ա· Ա· 1870*»: Շատ տեղեր օտար գրչէ մը դիւղ 1870»: Շատ տեղեր օտար գրչէ մը դիւղ 1870»: Շատ տեղեր օտար գրչէ մը դիւղ 1870

Թղ· 29բ· «Գլուխ Է·՝ Բարեխօսութիւն Սրբոց»:

Թղ· 31բ· «Գլուխ Ը·՝ Երկրպագութիւն Խաչափայտին Քրիստոսի»: Այս գլուխն մէջ ալ մեծ մասը ջնջուած է սրբագրողի կողմէ:

Թղ· 32բ· «Գլուխ Թ·՝ Յարգութիւն Սրբոց մասանց»:

Թղ· 33բ· «Գլուխ Ժ·՝ Յարգութիւն պատկերաց»:

Թղ· 37ա· «Գլուխ ԺԱ·՝ Մէչտ կուսութիւն Աստուածամօրն եւ վերափոխումն նորին յերկինս»: Սրբագրիչը այս գլուխը ամբողջապէս ջնջած է:

Թղ· 37ա· «Ծօղուած Ա·՝ Անարատ Յղութիւն Սուրբ Կուսին»: Սրբագրիչը ամբողջապէս ջնջած է այս գլուխը:

Թղ· 38ա· «Ծօղուած Բ·՝ Քրիստոսի ծննդենէն եառքը Սուրբ Կուսին կոյս մնալը»: Սրբագրողը ուրած է այս խորագիրը եւ ըրած՝ *«Մշտնջենաւոր կուսութիւն Աստուածածնին»:*

Թղ· 39ա· «Ծօղուած Գ·՝ Երջանիկ մահ Տիրամօրն (եւ վերափոխումն մարմնոյն ի յերկինս)»: Սրբագրողը այս գլխէն ալ բաւական մաս մը ջնջած է:

Թղ· 40բ· «Ծօղուած Դ·՝ Վերափոխումն մարմնոյն Աստուածամօրն»: Սրբագրողը շատ բան ջնջած է:

Թղ· 41ա· «Գլուխ ԺԲ·՝ Յաղագս սրբալոյս Միւռոնի»:

Թղ· 42բ· «Գլուխ ԺԳ·՝ Յաղագս ոսկեայի իւղոյն»:

Թղ· 43բ· «Յանկ գլխոց կրօնապետութեան մատենիս»:

Թղ· 45· Ամբողջապէս սրբագրիչի կողմէ՝ *«Գլուխ Զ·՝ 54 երեսը պիտի դրուի աս գլուխը: Վիճակ ոգւոց ննջեցելոց»:* Տես անդ *Թղ· 29ա:*

1944

(Հին թիւ 138)

ՎԷՊ ՃԱՌՈՆԻ ՀԱՒԱՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԷՆ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԺԹ· դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 94, իջակալուած Ա—Բ եւ 1—158 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19·5×25·5: ՊՐԱԿ՝ 11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×19: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին գծաւոր պարզ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ արտաքուստ ֆիչ մը աղտոտած, ընդհանուրը լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 93—94: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ աճապաղ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ ԺԶ· դարուն Ճարոնի մէջ Քրիստոնեաներու դէմ հալածանքի ժամանակներէն վէպ մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճառաջաբան: Հետեւեալ պատմութեան մէջ յառաջ բերուած դէպքերը ըստ մեծի մասին իրական ճշմարտութիւններ են, սակայն պատմագրական հաւատարմութեամբ եւ ժամանակագրական կարգաւ իրարու չեն յաջորդեր...»:

Թղ· 3ա· «Գլուխ Ա·՝ Արուեստաւորին տունը: Մարը խոնարհուող արեւը հազիւ թէ դադրած էր իր վերջին ճառագայթներովը Մխաքոյի գմբէթները...» (ամէնը 13 գլուխ է):

Թղ· 83ա· «Ցաւելուած, ծանօթութիւնք»:

1945

(Հին թիւ չունի)

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՒ ՏՕՄԱՐ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

1810Է՚ն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 11: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×18·5: ՊՐԱԿ՝ 1: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, շրջանակի մէջ ուռնուած 18·5×12: ՏՈՂՔ՝ 39: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝

ընդհանուրը լաւ, որեան ալ շատ թուղթեր կը պակսին: ԳԻՐ՝ մանր ճօտգիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ, սկզբնագրերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա· 11: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ աճապաղ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տօնացոյց եւ Տօմար» ուր դրուած են նաեւ զանազան տախտակներ եւ նշանակուած են տարւոյ գիրերուն համեմատ տօներու տեղափոխութիւնները: Ամբողջը պակասաւոր է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Ցիսնեկաց Դ· կիրակիէն կը սկսի (նախորդ մասը չկայ): Բարեկենդան Ս· Յակոբայ եւ ապա պահք սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին բայց տօնք լինին...»:

Թղ· 1բ· Տախտակ փոփոխութեանց *Դեկտ· 25 մինչեւ 31:*

Թղ· 2բ· Տախտակ փոփոխութեանց *Յունուար 1—14:*

Թղ· 3ա· «Ցերկրորդում աւուր պահոց յայտնութեան Հց· ԲՁ·»: Յաջորդ թուղթերուն վրայ յաջորդաբար կը շարունակուի մինչեւ Բուն Բարեկենդան:

Թղ· 3բ· Տախտակ փոփոխութեանց տօնից *Յունուար 14—27:*

Թղ· 6բ· Տախտակ փոփոխութեանց տօնից *Յունուար 11—Փետրուար 28:*

Թղ· 8բ· Տախտակ փոփոխութեանց տօնից *Յունուար 25—Մարտ 13:*

Թղ· 9բ· Տախտակ փոփոխութեան տօնից *Փետրուար 9—Մարտ 27:*

Թղ· 10ա· Որեան կ'երեւի այս թուղթը ձեռագրիս չի պատկանիր, նախորդի մէկ մասին հետ նոյն է, միայն աւելի ընդարձակ բռնած է եւ չի բաւականանար միայն ընթերցուածներու տեղերը մատնանշելով, այլ յառաջ կը բերէ զանոնք ամբողջապէս: *Յայտնութեան Պահոց երրորդ* օրէն մինչեւ *Յայտնութեան* օրուան *Մատթէոսի* (Ա· 1) աւետարանի կէսը:

1946

(Հին թիւ չունի)

ՔԱՐՈԶ ՎԱՍՆ ՄՈՒՐՈՑ ԱԽՈՒՐ

1824

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԹՈՒՂԹ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×20·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×15: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ մեզագոյն թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ զօրաւոր արեւահար եղած, շատ տեղեր բանաքը ներծծուած: ԳԻՐ՝ շեղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 10ա վարի մասը, 10բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1824: ԳՐԻՉ՝ աճապաղ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ աճապաղ: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի:

Թղ· 2ա· «Քարոզ ի վերայ մահուան մանչ չորեքշաբթի մոխրոց աւուր: Բնաւ չորեքշաբթի մոխրոց աւուր: Բնաբան՝ Ձիշտ ով մարդ դի հող կիր եւ ի հող դարձցիս: Ծննդ· Գ· 19: Մարգարէն Ցովել հրամայէ յայսմ առաւօտուս, զի ի ձայն զինուորական փողոյն ի հրապարակս ժողովուրդք...»: Քահանային ամենայն ժողովուրդք... բոզը նախաբանէն ետք ունի երեք մասեր:

Մատեանս է՝ «Քարոզ վասն մոխրոց աւուր 1824»:

1947

(Հին թիւ չունի)

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐԻ

ԺԵ—ԺԹ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 11: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·4×18·5: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×16: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ, կարուած: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ գործածութենէ ծայ-

րերը փճացած, թանաքը ներծծուած: Գիր՝ անցմանի ոճտրգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դաստառակ՝ 11բ: Ժամանակ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ անծանօթ: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ցաւելուածք Մարկրգատետրի» տպ· Հռոմի 1677, որուն հետ միասին կարուած է ձեռագիրս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ժամամուտք ըստ կարգի աւուրց պահոց, ոտնկից տէրունականաց եւ ամենայն սրբոց»:

Թղ· 6ա· Մեսեդիք կիրակէից ըստ ձայնից:

Թղ· 6ա· Ալէլուք:

1948

(Հին թիւ չունի)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

1850էն ետք

Թուղթ՝ 12: Մեծութիւն՝ 25·5×20: Պրակ՝ 2: Գրութիւն՝ միասիւն 20×16: Տողք՝ 21: Նիւթ՝ հին բարակ մոխրագոյն–կապոյտի զարնող զօրաւոր նամակի թուղթ: Կազմ՝ չունի: Հանգամանք՝ մեկնը ներծծուած, ուստի դժուար ընթեռնլի: Գիր՝ անցմանի ոճտրգիր: Թանաք՝ սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դաստառակ՝ Թղ· 9ա մեծ մասով, 9բ—12բ: Ժամանակ՝ 1850էն ետք: Գրիչ՝ Գաբրիէլ եպիսկոպոսի մօտ ազգականներէն մին: Տեղի՝ անծանօթ: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Պատմութիւն Գաբրիէլ եպիսկոպոսի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ցաղագս մտանելոյ իմոյ յաշակերտութիւն Գաբրիէլ Եպիսկոպոսի յամի Տեառն 1839 եւ ձեռնադրութեան նորին ի վարդապետ եւ յեպիսկոպոս միանդամայն: Նոյն այս Գաբրիէլ Եպիսկոպոս էր ի բնիկ քաղաքն Սիս ծնեալ ի Հայ ազգէ եւ սնեալ ի դաւանութեանն Հայոց ի Միաբանութեան կաթողիկոսական Աթոռոյն Սսոյ: Ուստի եւ իմ ունելով ընդ նմա զմերձաւոր ազգակցութիւն, ի ձեռնադրիլ նորին վարդապետ ի 1839 ամի Փրկչին ի Միքայէլ կաթուղիկոսէ վերոյիշեալ Աթոռոյն Սսոյ ի տիս 22 ամսոյ հասակին, որպէս սովորեալ է ազգն Հայոց զաղնպիսի հասակի արս, եւս եւ զայն նուազեալս մուծանել ի կարգ քահանայութեան, որ է Մարհուրդ սուրբ Եկեղեցւոյ, եաւն զիս ծնողքն իմ ի սպասաւորութիւն նորին Գաբրիէլ եպիսկոպոսի քեռւոյ իմոյ, յայնժամ եւ իմ զոլով իբրեւ ամաց եօթնից»:

Թղ· 3ա· «Ցաղագս առաջնորդութեանն Գաբրիէլ եպիսկոպոսի յԱնտիոք յետ եպիսկոպոսութեանն եւ յաղագս աշակերտութեան իմոյ առ նմա իննամեայ հանդերձ ծառայութեան պաշտամամբ»:

Թղ· 5բ· «Ցաղագս անկանելոյ Գաբրիէլ եպիսկոպոսի յառաջնորդական պաշտամանէն Անտիոքայ վիճակին ի ձեռն նենգութեան երեցփոխանին Պէչէնու եւ յաղագս դառնատանաց սոցին որ եղեւ առաջի կաթուղիկոսի»:

Թղ· 7ա· «Ցաղագս վերստին դնելոյ Գաբրիէլ եպիսկոպոսի ի Պէչէնիկ հրամանաւ կաթուղիկոսի ընդ Նիկողայոս եպիսկոպոսի առ ի առնուլ զհամար առաջնորդութեանն, եւ յաղագս դարձման նորին ի Հռոմէական սուրբ Եկեղեցի»:

Թղ· 9ա· Վերջ՝ «ուստի սիրադրժմ յօրինեալ խակոյն զնամակ ի գիւտ կորուսելոյս յերբեմն ժամանակի, վազ ընդ փոյթ, իբրեւ ի ձեռն արծուոյ սաւառնաթեւից սլացեալոյ ընդ ամպս երկնից առ յափշտակեալս ի ժանեաց չարին եւ յըմբռնեալս յանճարին սոսկալի յորոգայթ չարութեան նորին առաքէր, գալ ժամանել փութանակի առ ինքն հասանել ի քաղաքն Լաթաքիայ»:

1949

(Հին թիւ 249 եւ 55)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ

1810էն առաջ

Թուղթ՝ 158, իջակալուած 1—291: Մեծութիւն՝ 26·5×19: Պրակ՝ ԺԹ: Գրութիւն՝ միասիւն 17·5×12: Տողք՝ 26: Նիւթ՝ հին զօրաւոր զանազան հաստութիւններով թուղթ: Կազմ՝ բարակ ստուարաթուղթ: Հանգամանք՝ լաւ: Գիր՝ անցմանի ոճտրգիր: Թանաք՝ սեւ, տեղ–տեղ ներծծուած: Զարդարանք՝ եւն· չկան: Դաստառակ՝ Թղ· 1—5, 152—158: Ժամանակ՝ 1810էն առաջ: Գրիչ՝ հաւանաբար Շիրիւրեան Հ· Անդրէաս: Տեղի՝ հաւանաբար Թրիեստ: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Աստուածաբանութիւն, ձառ ի վերայ հրեչտակաց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նոյն ըլլալով Թիւ 1490 Ձեռագրին հետ կու տանք միայն Վիճաբանութիւններու բղբահամարները: *Ա·՝* 6ա, *Բ·՝* 29ա, *Գ·՝* 46բ, *Դ·՝* 77ա, *Ե·՝* 91բ, *Զ·՝* 110բ, *Է·՝* 126ա, *Ը·՝* 139ա:

Թղ· 151բ· «Ցանկ վիճաբանութեանց, պրակաց, յօդուածոց, խնդրոց, յաւելուածոց, զարտուղութեանց, եւն· պարունակելոց յայսմ հատորի»: Գրուած է միայն այս խորագիրը առանց բնագրի:

1950

(Հին թիւ 31)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

1810էն առաջ

Թուղթ՝ 352, իջակալուած 1—704: Մեծութիւն՝ 26×20: Պրակ՝ ԽԴ: Գրութիւն՝ միասիւն 18·5×12: Տողք՝ 27: Նիւթ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: Կազմ՝ բարակ ստուարաթուղթ: Հանգամանք՝ կազմը բոլորովին fայfայուած: Գիր՝ հին շղագիր: Թանաք՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դաստառակ՝ Թղ· 352բ: Ժամանակ՝ 1810էն առաջ: Գրիչ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: Տեղի՝ հաւանաբար Թրիեստ: Յիշատակարան՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տեսական Աստուածաբանութիւն, ձառ ի վերայ Աստուածոյ եւ աստուածային առորոգութեանց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նոյն ըլլալով Թիւ 1678 Ձեռագրին հետ, կու տանք միայն Վիճաբանութիւններու բղբահամարները: *Վիճաբանութիւն է·՝ Թղ·* 1ա, *Ը·՝* 118ա, *Թ·՝* 237ա:

1951

(Հին թիւ 16)

ՀԱՄԱՌՈՒԱՆՑ ԲԱՌԱՐԱՆ ԵԶՆԿԱՑ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

1855

Թուղթ՝ 333, իջակալուած 1—461 միայն: Մեծութիւն՝ 25·7×20·5 Պրակ՝ չեն նշանակուած: Գրութիւն՝ միասիւն 20×17: Տողք՝ անկանոն: Նիւթ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ կանաչի զարնող թուղթ: Կազմ՝ կիսակաշի, բղբապատ ստուարաթուղթ: Հանգամանք՝ կազմը fայfայուած: Գիր՝ շատ մանր հին շղագիր: Թանաք՝ գունատած սեւ: Զարդարանք՝ եւն· չունի: Դաստառակ՝ Թղ· 1—2ա, 3բ—5բ, 237—333, ասոնցմէ զատ բնագրին մէջ ալ կան բազմաթիւ ամբողջական կամ որոշ մասով

դատարկ թուղթեր: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1855: ԳՐԻՉ՝ աճծաճօք, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ առաջին կողքի ներքին երեսին վրայ՝ «յ7· Սեպտեմբ· 1855 սկսան համանուանք եղնկայ ա· անգամ, կատարեցան ի 11 Հոկտեբ· 1855: ի 25 Հոկտ· 1855 սկսան համանուանք եւսեբի···»:

Մատեանս է՝ «Համանուանց բառարան եղնկայ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2բ· «Տեղեկութիւնք ինչ:

Ա·— Կէտ նպատակի խմբագիր ճառիցս այն իսկ է մանաւանդ՝ թէեթել զգրիչս համբակազունիցն հայերէնասիրաց ի յատակ ճաշակս բարբառոյ մատենագրաց Ոսկեդէնն դարու:

Բ·— Առ ի սոյն նպատակ հասանելոյ ածեմք ժողովեմք ի մի վայր՝ 1·— զամենայն համանուանս նախաւոր բանից: 2·— ուր ուրեք պէտք ինչ լուսաւորութեան մատոյ համանուանցն լինիցին՝ յաւելումք եւ զօրինական: 3·— զնորանշան ինչ վերադիրս զոյականաց ոմանց նշանակեմք՝ եթէ չգտանիցին անդէն յօրինական: 4·— յետոյ ուրեմն ածեմք ի մէջ զգեղեցիկ զեղեցիկ ասացածոն եւ զզարճուածս բանից, որ զմիտս նախաւոր բանիցն տայցեն ազգի ազգի կերպարանօք:

Գ·— Զի բովանդակ տայցեմք զմիտս բանից մատենագրաց իւրաքանչիւր, է երբեք զի ոչինչ խնայեմք յաշխատութիւն երկարել զօրինական, ամին իրի իսկ երբեք երբեք եւ զյօդս (չաղկապ) եւ զբանից վերադիրսն (մակբայ) ի միասին միանդամայն առեալ ածեմք, զի մի ի բաց մնալոյ նոցա քայքայուին կարգի ասացածոյ մատենագրին լինիցի:

Դ·— Զի մի յամախութեամբ անուանց մատենագրացն առ իւրաքանչիւր անուանս կամ օրինակս կոչեցելոց ծանրարեռնի զքաղաւածոյսս առնիցեմք՝ նշանակօք լոկովք զմատենագրէրսն յայտ առնեմք: Այսպիսի ինչ· ա՝ յայտ առնէ զեղնիկ կողբացի, բ՝· զՈսկերերան այլովքն հանդերձ»:

Ե·— Ցորչափ էջք մատենագրութեանցն ոչ ընդ մէջ հատանիցին, զայլ եւ այլ տումարան նովին միով նշանագրաւ ցուցանեմք, ապա եթէ տումար ինչ նոյն մատենագրի նորոգ իջիւք սկսանիցի, զայն այլով նշանագրաւ նշանակեմք:

Զ·— Ցօրինակաց մատենագրաց Ոսկեդարու որ յայլ եւ այլ գործարանս լցեն դրօմեալ, մեք զՍ· Ղազարու օրինական արկանեմք ի կիր, եւ զէջս դրոցն ըստ այնմ կոչեմք: Իսկ զայլոց օրինակաց՝ եթէ ուրեք առնուցումք ի կիր, ուրոյն անդէն առ նմին զգաշաքան՝ ուր դրօմեալ լցեն՝ դնեմք»:

Այսման մեծ ծրագիր մը դնելէն ետք հեղինակը միայն *եղնիկը* կրցած է աշխատասիրել, եւ անոր համար բազմաթիւ դատարկ էջեր կան ամբողջ ձեռնարկին մէջ, որով կիսկատար գործի մը տպաւորութիւնը կու տայ:

Թղ· 5բ· «Ագահ»:

Թղ· 6ա· «Ագահութիւն· Եւ պատերազմաց սկիզբն յագահութենէ մարդկան եղեւ· 81»:

Վերջ՝

Թղ· 236բ· «Քանդակագործ· (Գործ դրօշագործ), Քանդակագործութիւն· Գործ դրօշագործութեան· ա 206»:

1952

(Հին թիւ չունի)

ՅԱՆԿ ԳՐՈՑ ԱՐԳԵԼԵԼՈՑ

ՎԻԵՆՆԱ 1880ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 56, իջակալուած 1—108: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·3×17·6: ՊԱԿՈՒ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×13: ՏՈՂՔ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ գծաւոր թխացած թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական հաստկեկ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ներ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ, 5բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1880ի ատենները հաւանաբար: ԳՐԻՉ՝ աճծաճօք, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ցանկ գրոց արգելելոց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Բենեդիկտոս Քահանայապետ ԺԴ· ի մշանջենաւոր յիշատակ իրացս: Յայսմ սրբոյ առաքելական Աթոռոյ միշտ ղգուշութեամբ եւ խմաստութեամբ կարգեցան եւ սրբութեամբ պահեցան որք յամբողջական պահպանութիւն անարատութեան կաթուղիկէ կրօնից հայիցին··· Տուեալ ի Հռոմ առ Ս· Մարեմայ Մեծի եւ կնքեալ կնքով ճկնորսի ի 23· աւուր Դեկտեմբերի 1757 յամի 18 քահանայապետութեան մերոյ: Կայետանոս Ամատոս»:

Թղ· 6ա· «Եղբ· Ցերոնիմոս Պիոսի Սակքերի կրօնաւորի ի կարգն Քարտուղարի Ս· Ժողովոյ զրոց արգելելոց քարտուղարի Ս· Ժողովոյ զրոց արգելելոց բան առ կաթուղիկէսս ընթերցողն»:

Թղ· 10ա· «Կանոնք ցանկի զրոցն արգելելոց· որք հրատարակեցան հրամանաւ նաև սրբոյ Տրիդենտեան Ժողովոյ» (Կանոնք Ա—Ժ):

Թղ· 16բ· «Դիտողութիւնք լեհալք հրամանաւ կղեմայ Ը· Քահանայապետի ի կանոնս չորրորդ եւ իններորդ»:

Թղ· 18բ· «Դիտողութիւնք յաւելեալք ի կանոն Ժ· հրամանաւ Ագեքսանդրի Է· Քահանայապետի»:

Թղ· 19բ· «Հրահանգք ի պէտս այնոցիկ, որոց պաշտօնն է՛ր ըստ արժանւոյն փութով եւ հաւատարմութեամբ հոգ ունել զարգելոց, զուզղելոց եւ զրօմելոց զգիրս, զոր յաւել ի կանոնս ցանկի կղեմէս Ը· Իւրոքն ճոխութեամբ»:

Թղ· 28ա· «Սահմանադրութիւն Բենեդիկտոսի ԺԴ· Քահանայապետին որով սահմանի թէ զիարդ արժան է՛ գնել ի քննելն եւ յարգելուլ զգիրս: Արթուն եւ չրջհայեաց հսկողութիւն քահանայապետացն Հռոմայ·· 1753, յուներորդ Իդեայ···»

Թղ· 46բ· «Վճիռք զրոց արգելելոց, որք յանուանէ ոչ յիշեցին ի ցանկի»:

1953

(Հին թիւ չունի)

ԱՐՈՒԵՍՏ ՃԱՐՏԱՐԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ Բ·

ԺԹ դարու վերջերը

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ԹՈՒՂԹ՝ 114, իջակալուած 1—135 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·1×18: ՊՐԱԿՈՒ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×14: ՏՈՂՔ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ներ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—5, 48ա—53բ, 73բ—107բ, 111—114: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ աճծաճօք, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Արուեստ ճարտարախօսութեան Բ· Մաս»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 6ա· «Ճանճուկ միասս ճարտարախօսութիւն»:

Թղ· 7բ· «Գլուխ Ա·՝ Ընդհանուր ճարտարախօսութիւն (Ars dicendi)»:

Թղ· 54ա· «Գլուխ Ա (Բ)·՝ Ընդհանուր օրէնք խօսելոյ»:

Թղ· 67բ· «Գլուխ Գ·՝ Ցօրինուած»:

Թղ· 108ա· «Ցանկ»:

Թղ· 54ա· «Պատուէր բարեաց յիշատակ արժանի Քահանայապետի Լեւոնի ԺԲ· յաւելեալ ի վճիռն Ս· Ժող· ի 26 Մարտի 1825»:

Թղ· 54բ· «Ցորդոր Ս· Ժողովոյ տուեալ ի 5· Մարտի 1828»:

Թղ· 55ա· «Ցորդոր Ս· Ժող· տուեալ յ7· Յունուարի 1836»:

Թղ· 55բ· «Նորագոյն յաւելուած: Ցերկրորդում աւուր Հոկտեմբերի ամին 1869 հրատարակեաց Ս· Տէրն մեր Պիոս Թ· Քահանայապետ զՍահմանադրութիւնն որոյ սկիզբն է՛ Առաքելական Աթոռոյ···»:

Թղ· 56ա· «Ցայտարարութիւն վասն վարդապետութեան Անարատ Ցղութեան երանելւոյ Մարեմայ Կուսի»:

1954

(Հին թիւ 154)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ 1793

ԹՈՒՂԹ՝ 258, իջակալուած 1—487: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26·5×20: ՊԱԿԱՍ՝ ԼՌ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×11: ՏՈՂԱՌ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ կազմը բայեայած: ԳԻՐ՝ հին անցմանն ներքին: ԹԱՆԱՌ՝ գունատած սեւ: Ձակատազարդ տպագրուած Թղ· 3ա: ԶԻՆԱՆՇԱՆ՝ Մխիթարեան, տակը՝ «Հ· *Պետրոս Շիւքիւրեանց կրօնաւոր Մխիթարեան*»: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 251բ, 256—258բ, վերջինս կողքին կպցուած է: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1793: ԳՐԻՉ՝ Շիւքիւրեան Հ· Պետրոս: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց տես անուանաթերթը Թղ· 2ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Աստուածաբանութիւնս այս օրինակեալ յընտիր ձեռագրէ ի կուսինացի Հայր Պետրոսէ Շիւքիւրեանց Մխիթարեան կրօնաւորէ ի Թրեստ, յամի Քրիստոսի 1793 Յունվարի 10 եղեւ աւարտումն սորին ի Վանս Հարց Մխիթարեանց»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրս բովանդակութեամբ նոյն ըլլալով Թիւ 1694 ձեռագրին հետ կու տանք միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: *Թղ· 3ա՝ Վիճաբանութիւն Ա·, ԺԱ·՝ 17ա, ԺԲ·՝ 27ա, ԺԳ·՝ 34ա, ԺԴ·՝ 46ա, ԺԵ·՝ 50բ, ԺԶ·՝ 66ա, ԺԷ·՝ 72ա, ԺԸ·՝ 78բ, ԺԹ·՝ 117ա, Ի·՝ 172ա, ԻԱ·՝ 183ա, ԻԲ·՝ 198բ, ԻԳ·՝ 205ա, Ցանկ գրոց՝* 252ա:

1955

(Հին թիւ չունի)

ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ՎԱՍՆ ՈՒԹՕՐԵԻՑ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ (°) ԺԹ դարու երկրորդ կէս

ԹՈՒՂԹ՝ 24, իջակալուած՝ 1—45: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊԱԿԱՍ՝ 6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19·5×12: ՏՈՂԱՌ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ գծաւոր բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ անցմանն ներքին: ԹԱՆԱՌ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՌ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 23բ—24բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու երկրորդ կէսերուն: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանօրէն Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ եւն· չունի:

Մատեանս է՝ «Մտածութիւնք վասն ութօրէից կրթութեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Օր Ա·՝ Վերջին վախճան մարդոյ: Ո՞չ նա է Հայր քո, որ արարն եւ ստեղծ զքեզ··» Ամէն մտածական բաղկացած է երեք մասէ եւ կը փակուի աղօթքով մը:

Թղ· 4բ· «Օր Բ·՝ Վասն մեղաց»:

Թղ· 8ա· «Օր Գ·՝ Վասն մահու»:

Թղ· 11ա· «Օր Դ·՝ Վասն ապաշխարութեան»:

Թղ· 13ա· «Օր Ե·՝ Քրիստոս Թագաւոր է մեր»:

Թղ· 15ա· «Օր Զ·՝ Վասն երկուց ղրօշուց»:

Թղ· 18ա· «Օր Է·՝ Վասն նախանձու փառաց Տեառն»:

Թղ· 20բ· «Օր· Ը·՝ Ցարուիթիւն Քրիստոսի»:

1956

(Հին թիւ 139)

ՎԱՐՔ Ս· ՓՐԱՆԿԻՍԿՈՍԻ ԱՍԻԶԱՑԻՈՑ

ԺԹ դարու կէսերուն

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ԹՈՒՂԹ՝ 58, իջակալուած 1—116: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·7×17: ՊԱԿԱՍ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×12: ՏՈՂԱՌ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական սրճագոյն թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին ներքին նման շղագիր: ԹԱՆԱՌ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՌ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսերուն: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վարք սրբոյն Փրանկիսկոսի Ասիզացւոյ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Գլուխ Ա·՝ Ի վերայ եղանակի կենաց սրբոյն Փրանկիսկոսի, մինչ էր տակաւին ի հանդերձս աշխարհականս: Փրանկիսկոս ծնաւ յամին 1182 ի քաղաքին Ասիզի··»: Ամբողջ գործը կը բաժնուի 15 գլուխներու:

Թղ· 58ա· «Ցանկ(կ)»:

1957

(Հին թիւ չունի)

ՁԱՑՆԱԳՐՈՒԱԾ ԵՐԳԱՐԱՆ

1895էն առաջ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ԹՈՒՂԹ՝ 24: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×16: ՊԱԿԱՍ՝ 6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, եւրոպական խազագրութեամբ 21×12: ՏՈՂԱՌ՝ 12: ՆԻՒԹ՝ հաստկեակ եւրոպական ներքին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական հաստարկ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՌ՝ խոնաւութենէ թուղթը շատ վնասուած եւ մզլոտած: ԳԻՐ՝ ներքին նմանութիւն, Թղ· 14ա—էն անդին ներագոյն յաւելուածներ են շղագրով: ԹԱՆԱՌ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՌ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 19ա—24բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1895էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Բուակաթը 1895 առած եմ առաջին թղթեայ պահպանակի առաջին երեսին վրայ գրուած անունէ մը՝ «*Գէորգ Մախեան*», գրուած հետագային, չեղագրով իբրեւ ստացող ձեռագրիս: Նոյնպէս առարկայ անձը Վիեննայի Մխիթարեան վարժարանի աշակերտ եղած է 1895էն մինչեւ 1900: Ուստի ներքին գրուած բաժինը պէտք է 1895էն առաջ կամ առնուազն տեղադրուի:

Մատեանս է՝ եւրոպական ձայնագրութեամբ երգարան: Միաձայն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Մեր Հայրենիք, թըչուառ անտէր··» (2 տուն, անծանօթ եղանակ):

Թղ· 1ա· «Իր երգը: Հեռացել եմ իմ մայրենի աշխարհէս···» (1 տուն):

Թղ· 1բ· «Մայրենի լեզու: Ով մեծասքանչ դու լեզու···» (1 տուն եւ կրկներգ, միաձայն եղանակը գրեթէ նոյն Կոմիտասի ընծայուածին հետ):

Թղ· 2ա· «Երգումս: Ցառաջաբանէ մը եւ մի ձայն՝ Սուրբ որօրանով զաւակիս կ'երդնումս···» (1 տուն):

Թղ· 2բ· «Կասիր աղէ անպզորոյն դու իչխան···» (1 տուն):

Թղ· 3ա· «Գործ ք քաջութեան հըրչակ հարան···» (2 տուն):

Թղ· 3ա· «Կ'երդնունք, կ'երդնունք ի մէջ սրահիս···» (2 տուն):

Թղ· 3բ· «Մինչ դեռ յուսով խայտայ բնութիւն···» (2 տուն):

Թղ· 3բ· «Ո՛հ ինչ անոյշ եւ ինչպէս զով…» (2 տուն)։

Թղ· 4ա· «Ժամ է Հայեր արիք ձեր բախտն ողջունել…» (1 տուն)։

Թղ· 4բ· «Ցաղատն ի վեր ի Մասիս արիք որդիք Հայկեան…» (2 տուն)։

Թղ· 4բ· «Շնորհ ունիմք քեզ ո երկինք» (1 տուն)։

Թղ· 5ա· «Տաճարք վակեալք սին հրապարակք…» (2 տուն)։

Թղ· 5ա· «Հայկեան որդիք օն եկայք եկցուք ի մարտ…» (1 տուն)։

Թղ· 5բ· «Փողք հընչեն, չաչեն զէնք…» (2 տուն)։

Թղ· 5բ· «Իմ սիրելի զաւակունքս կը թափառին օտար աշխարհ…» (1 տուն)։

Թղ· 6ա· «Անդ ուր կեփայ հանդչին ոսկերք…» (1 տուն)։

Թղ· 6ա· «Ի պարս ընտրելոց վեհից դիւցազանց…» (2 տուն)։

Թղ· 6բ· «Զունելով ինչ բաւական մերոյ սիրոյս գրաւական…» (1 տուն)։

Թղ· 7ա· «Գիշերը նոր էր անցեր ոսկեճաճանչ արեւէն…» (1 տուն)։

Թղ· 7բ· «Երգենք երգենք երգեր յաղթութեան…» (1 տուն)։

Թղ· 7բ· «Բիւր լուրջ ձայնիւ օն գոչեցէք դրուժան…» (1 տուն)։

Թղ· 8ա· «Դու ժանտ Վասակ, այր ուխտանենգ…» (1 տուն)։

Թղ· 8բ· «Հաճեաց այսօր Տէր մարդասէր…» (1 տուն)։

Թղ· 8բ· «Պահէ Աստուած ու պաշտպանէ կայսրն ու երկիր մեր անքուն…» (1 տուն)։

Թղ· 9ա· «Օն առ եկցուք ի դաշտ…» (1 տուն)։

Թղ· 9բ· «Ակոռիի խորհուրդը· Ակոռիին մեծ կարասին բոլորտիքն են բազմեր…» (1 տուն)։

Թղ· 9բ· «Մխիթեռնակ, Մխիթեռնակ, դու գարնան սիրուն թռչնակ…» (2 տուն)։

Թղ· 9բ· «Քանի լացաւ երասխ գարեր» (1 տուն)։

Թղ· 10ա· «Տէր կեցո դու ըզհայս…» (1 տուն)։

Թղ· 10բ· «Գիւղական աղջիկ եմ ես…» (1 տուն)։

Թղ· 10բ· «Տաղ ի Ռոստոմ Բեկ։ Մուենեփիկն ի ձայն բարձըր աղաղակէ…» (1 տուն)։

Թղ· 11ա· «Նկարիչ։ Ակնապիշ անճայն խորհուրդ ճակատիդ…» (1 տուն)։

Թղ· 11ա· «Ձայն տուր ով Ծովակ· Ամէն տեղ տիրած խորին լռութիւն…» (1 տուն)։

Թղ· 11բ· «Տէր կեցո ըզՀայաստան…» (1 տուն)։

Թղ· 12ա· «Ինձ համար չէ գարնան գալը…» (1 տուն)։

Թղ· 12ա· «Ո՛հ դու բարեկամ այրած սըրտերու…» (1 տուն)։

Թղ· 12բ· «Ի բիւր ձայնից բնութեան չըքեղ…» (1 տուն)։

Թղ· 12բ· «Իտալացի աղջկան երգը։ Մեր հայրենիք թըշուառ անտէր» (1 տուն)։

Թղ· 13ա· «Արշաւանք։ Արշաւեն քաջքն յասպար է սուր…» (1 տուն)։

Թղ· 13բ· «Թլթեռնակ։ Սիրուն թլթեռն, ինձ ասա, ինչով ես դու ապրում» (1 տուն)։

Թղ· 13բ· «Կենաց բաժակ։ Եղբարք մի չուրջ ժողովեցէք քաջ արանց կերպիւ խըմեցէք…» (1 տուն)։

Թղ· 14ա· Ասկէ անդին տարբեր, ընդարգոյն գրիչ։ *«Կու կու կ'երգէ ծառէն…»* (1 տուն, բառածայն)։

Թղ· 14բ· «Սեբաստեան որդիք, սուրը սիրով բորբոք…» (2 տուն, բառածայն)։

Թղ· 15ա· Գերմաներէն երգ մը· «Reiters Morgenlied»։

Թղ· 15բ· «Ի հին մեծութեանց…» (բառածայն, բառերը չեն գրուած)։

Թղ· 16բ· «Ակոռիին մեծ կարասին բոլորտիքն են բազմեր…» (1 տուն, բառածայն)։

Թղ· 17ա· Քառածայն երգ մը առանց բառերու։

Թղ· 17բ· Գերմաներէն «Versteh ich» երգին Alto. ձայնը միայն։

Թղ· 18ա· «Թորգոմական պերճ աշխարհ» (3 տուն, միայն երկրորդ ձայնով)։

Թղ· 18ա· Ֆրանսերէն, երկրորդ ձայնը միայն՝ Oh, Méchithar, jette les yeux sur tes enfants...» (1 տուն)։

1958

(Հին թիւ չունի)

ԳԻՐՔ ՄՈԳՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱԽԱՐԴՈՒԹԵԱՆ Բ. ԳԻՐՔ

1732

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹԻ՝ 30, իջակալուած ամծամօք ոճով մը։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×16։ ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21·5×12·3 մեծութեամբ շրջանակի մէջ։ ՏՈՂԻ՝ 13 շատ անկանոն։ ՆԻՒԹ՝ տես վրայ կարուած, որ գրքին միայն կէսը կը ծածկէ։ ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ Գիր, թանաքի, ժամանակ, գրիչ, ՏԵՂԻ՝ եւն. տես ձեռագիր թիւ 2126։ ՇԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ Սամուէլ Արսլանեանի կնիքը։

Մատեանս է՝ «Գիրք Մոգութեանց եւ կախարդութեանց Բ. Գիրք»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Առջեւէն թուղթեր կը պակսին, որովհետեւ կը սկսի Էջ ժ–ով։ *«Խոսք Բ.՝ Գր…* (անընթեռնելի) *Ա–ի, ծագումն գործի եւ ի գործելացուցին չորք են, կատար եւ կիսկատար…»*։

Թղ· 2ա· «Ի լոյսնոյ օր Ա·ի պատրաստեա մի երկար չապիք, չինեալ ի սեւ կաուոյ…» որուն կը հետեւին ապա լուսնոյ բոլոր օրերուն համար թալիսմաններ թուով 48։

Թղ· 29ա· «Խաւսք ի լրանալոյ զօճն հսկայ ապասեայ առ ի քէն, կրկնայ Թալիսման հաղորդի…»։

1959

(Հին թիւ 146)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ ԿԻՒՐԻ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԱՑԻՈՑ

1850ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 65։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×20։ ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 22·5×9 իւրաքանչիւրը։ ՏՈՂՔ՝ 27։ ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ թղթեայ։ ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ մանր լաւ։ Գիր վարժ, ընր, երկու տարբեր շղագրեր։ ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 59—65։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները։ ԳՐԻՉ՝ անյայտ, երկու մխիթարեաններ։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ Վկայութիւնք կիւրղի Երուսաղեմացւոյ։ Կոչումն Ընծայութեան մէջ յառաջ բերուած Ս· Գրոց տեղիքներու հաւաքածոյ մը, դէմ դիմաց համադրուած Ս· Գրոց բուն բնագրին հետ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Լուացարուք, սրբեցարուք, ի բաց թօթափեցէք ղէարիս յանձանց ձերոց· Կոչ· 1։ – …ուք ընկեցէք ղէարիս ձեր յանձանց ձերոց· Եսայի Ա· 16»։ Վերջ՝ *«Աստուած Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայր փառաց տացէ ձեզ ոգի իմաստութեան, Հայր փառաց տացէ ձեզ ոգի իմաստութեան եւ յայտնութեան գիտութեան նորա լուսաւորեալ աչօք մտաց ձերոց· Կոչումն 427։ – Աստուած Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայրն փառաց, տացէ ձեզ զՀոգին իմաստութեան եւ յայտնութեան գիտութեամբն իւրով, լուսաւոր առնել զաչս սրտից։ Եփես· Ա· 17»*։

1960

(Հին թիւ 246)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՈՒՋԱՎԱ 1834—1838

ԹՈՒՂԹՔ՝ 185, իջակալուած 1—267 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×20·3, Թղ· 151էն սկսեալ զանազան մեծութեամբ թուղթեր: ՊՐԱԿՔ՝ նշանակուած մինչեւ 32: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×16: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, կողէերը միայն կը պակսին: ԳԻՐ՝ հին շղագիր, ճօտրգրի շատ մօտ: ԹԱՆՔ՝ սեւ, տեղ-տեղ ներծծուած: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 137—146, 161բ—163բ, 174բ—175բ, 178ա—179բ, 180բ—185բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1834—1838: ԳՐԻՉ՝ Յովհաննէսեան Հ· Պօղոս: ՏԵՂԻ՝ Սուչավա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Տարեկան հմտութիւնք պատմականք, բարոյականք, աշխարհագրականք, բնագատմականք, բնադիտականք, աստեղաբաշխականք, բանասիրականք եւ այլք· ի Հ· Պօղոսէ Յովնանեանց ի Մխիթարեան Միաբանութենէ: Տարեկան Առաջին: Ի Սուչավա ՌՄՁԵ, 1836»: Գիտական կամ պատմական կարճ հետաքրքրական ծանօթութիւններ բաժնուած տարւոյ իւրաքանչիւր օրուան վրայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «1834 Յունվար 1: Թէպէտ այժմեան կարգաւորութիւն եւ տարագ տարւոյ կամ տումար Եւրոպացւոյ զսկիզբն իւր ունի ի համարոյ ժամանակաց նախնի Հռովմայեցւոց, բայց ի սկզբանէ անտի բազմադիմ փոփոխութիւնք եղեն ի սմին համարման»: Ցառաջ կը բերեն իննի մը հետաքրքրական ազգային կտորներ միայն:

Թղ· 5ա· «1834 Յունուար 7: Գեր· Սուքիաս Սօմալ յիտալական պատմութեան դրականութեան Հայոց յառաջ բերէ զբանս ինչ Փիլոստրատոսի Սոփեստեսի, որ ի Հռովմ յամի իբր 200 յաւուրս Սեվերոսի կայսեր ի լոյս ընծայեաց զվարս Ապողոնիոսի Տիանէոսի, զոր ի զանազան ծանօթութեանց քաղեալ էր Յուլիա կին Սեվերոսի կայսեր: Եւ բանքն յառաջ բերեալ ի Գեր· Սուքիասայ (եր· 27) յաղագս հնութեան հայկական դրոց, ի զրոց սորին սոփեստեայ են այս··· կալեալ եղեւ երբեմն ի Պամփիլիա յովազ մի հանդերձ օզամանեակաւ, զոր ունէր ի պարանոցի: Եւ էր այս օզամանեակ ոսկեզէն ունելով ի վերայ մակագիր հայկական տառիւք այսպէս ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՐՇԱԿ ԱՍՏՈՒԾՈՑ ՆԻՍԵՑԻ (Rex Arsaces Deo Nysaeo): Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ թագաւորէր ի Հայաստանի Աբջակ···: Ի վարս Ապող· Տիան· Բ· գլ· Բ·: Այլ դիտուն լինի, զի իմաստուն մատենագիրք համարին զսոյն զայս դրութիւն փիլոսոփրատեայ առասպելս, կամ լաւ եւս ասել՝ քաղուած իմն ինքնաստեղծ անհիմն զրուցաց, յորոյ իւրաքանչիւր թերթս զրի ինչ հակառակ ուղիղ իմաստից: Մատենագիրն հնարէ բիւր հրաշալի անցս, եւ որ առաւել զարմանալի ներգործէ՝ այն է, զի այր մի որում արժան էր առ վոքր մի բարիոք միտս եւ դատումն ունել, զայնքան սնայօղ առասպելս իբրեւ զբանս ճշմարտութեան զրեալ է անխորհ»:

Թղ· 9ա· «1834 Յունվար 15: Թագաւորք Կիպրոսի բայ ի մականունէս Թագաւոր Կիպրոսի, կրէին եւ զմականունս՝ Թագաւոր Երուսաղէմի եւ Հայաստանեայց, ոչ զի տիրէին երկուց այս աշխարհաց, այլ զի հեռաւոր իմն ազգակցութեամբ հաղորդեալ էին ընդ Թագաւորս սոցա, իբրու զի իջանէին ի Լուսինեան տոհմէ···»:

Թղ· 11բ· 1834 Յունվար 22: Ցաղագս Նունէի երանելոյ, եթէ որպէս եղեւ պատճառք վերկութեան Վրաց···» Ցառաջ կը բերէ Մովսէս Խորենացւոյն ամբողջ հատուածը Բ· ՀՀ:

Թղ· 12ա· «1834 Յունվար 23: Դոյզն բան յԱյսօր անճառն Շնորհալւոյ: Եթէ քերթողութեանն արհեստ պանծալի հանդիսանայ··· դաբնիազարդ պսակեսցեն զնմա տալից գլուխ պանծալի քերթողիս Հայկազնոյ»:

Թղ· 23բ· «1834 Փետրվար 16: Երանելւոյն Կիւրղի Երուսաղէմայ հայրապետի ի Կոչ· Ընծայ· Ջ· բանք՝ վասն Մանեայ որ երբեմն կորբիկոսն անուանէր եւ վասն վարդապետութեան նորա···» ամբողջ կտորը յառաջ կը բերէ կոչումն Ընծայութեանէն:

Թղ· 55բ· «Մայիս 16: Ըստ հաւաստատութեան մերոյն Մովսիսի Խորենացւոյ՝ առեալ մերոյն Մովսիսի Խորենացւոյ՝ առեալ ի Բիւրոսեանն Սիբիլղեայ՝ յայսպիսի իմն պատճառէ եղեւ կոչիլ լերինն Ողիմպիայ Դիւցընկէց··· ի բառնալն Զրուանայ··· Պատմ· Հայոց Ա· Գլ· Զ·»:

Թղ· 57ա· «Մայիս 20: Զկոչիլ Անուշաւանի որդւոյ Աբայեանն Աբայի, որ կարգեալ էր ի Շամիրամայ ի վերակացութիւն աչէր ի Շամիրամայ ի վերակացութիւն աչէր խարհիս Հայոց Սօս, յայսպիսեաց պատճառէ խարհիս Հայոց Սօս, յայսպիսեաց պատճառէ եալ Մովսէս Խորենացի··· Պատմութիւն Ա· Գլ· Ի»:

Թղ· 63բ· «Յունիս 12: Մամկլուքք, Մամլուք, ըստ Արաբացւոց Մէմալիք, այն է գերի, անուանին գերիք սերեալք ի Կովկասեան կողմանց···»:

Թղ· 71ա· «Յուլիս 6: Գեղեցիկ հաւաստաբանէ Ամէտ Թօպչու ասպետ Գաղղիացի ի ճանապարհորդութեան իւրոյ ընդ Պարս եւ ընդ Հայաստան՝ զՀայոց այսպէս՝ Յօդ· ԺԳ· Յարեւելս եկեղեցիք քրիստոսատաւան հաւատացելոց չեն այնպէս հոյակապք որպէս առ մեզ··· Հմմտ· P. Amédée Jaubert. Voyage en Arménie et en Perse, Paris 1821, էջ 108—109»:

Թղ· 73բ· «Յուլիս 14: Ի Մեծն Հայաստան եկեղեցի մեծ համակ քարաչէն օրորոցաձեւ երեսուն եւ երկու պատուհանօք, կանգնեալ ի վերայ մարմարիոնեայ սեանց, յորոց յիւրաքանչիւրսն գրեալ կան ի լեզու վրաց այս բանք··· Կայ աստ զանձ բազում, որպէսզի մարթ ի չինել այնու զկրկնապատիկն եկեղեցւոյս, բայց այն զանձ չէ առ իս, այլ առ ամենայն սեանց գրեալ էին, նմին իրի միւս սեանն···: Քանզի այս բանք ի վերայ բնակիչքն բազում անգամ բրէին զհողն ի ներդոյ ամենայն սեանց եւ ոչ գտանէին զգանձն: Ապա յամի իբր 1779 կոչեցին զայր մի ճարտար եւ վարժ յայսպունակ գրուածս, որոյ ընթերցեալ զբանս ասաց թէ տեղի դանճան ոչ է ընդ երկրաւ, այլ ի վերայ տանեաց: Եւ վասն զի ի վերին կողմ ճակատուն է փոքրիկ պատուհան բոլորակաձեւ եւ առաջի նորա ընկղուզենի մեծ, որոյ ոստ ինչ հակեալ կայր ի նոյն կողմն, եգեալ անտի ցպատուհանն գերան մեծ եւ մտեալ ի ներքս ամանց գրին գանձ եւ հանին անտի ուրն կոթ, որ է չորիր մասն մէոյ քիլեի եւ գրամքն էին անգին եւ վեցանկիւնի: Եւ ի տարածել լրոյ այսր գիւտի, երկուցեալ բնակչացն հատին ի բաց զընկուզենին զայն»:

Թղ· 74բ· «17 Յուլիս: Ի Մեծն Հայաստան ի նահանգին Ախալցխայի առ Բերդաքրակ գիւղաքաղաքաւ ի գագաթ խոտաւէտ լերին է աղբեւր իմն նչանաւոր, որ ի ծագել արեգական սկսանի բղխել մինչեւ ցերեկոյն պահ, եւ ի մուտս արեգական դադարէ: Զարմանալի է եւ այն, զի ի նահանգին էրզրումի ի հարաւոյ կուսէ Տումլի լերին յաւազուտ տեղւոջէ բղխէ ջուր ինչ ջերմ յոյժ, իսկ ի հակառակ կուսէն բղխէ ջուր այնպէս ցուրտ, մինչեւ յամարայնի չէ մարթ կալնուլ ի նմա զձեռս»:

Թղ· 80ա· «Օգոստոս 3: Մովսէս Խորենացի մերս վիպասաւում, զոր ինչ ի Հայկայ ցԱրտաչէս Պարթեւ Թոռն Վաղարշակայ գրէ, առնու ի մար Աբաս Կաթինայ···» յառաջ կը բերէ Պատմութիւն Բ· Գլուխ Ժ·:

Թղ· 88բ· «Օգոստոս 25: Երկայն ճառիւ գեղեցիկ կարգաբանէ քաջ վիպասիրս մերս Մովսէս Խորենացի զամենայն կարգաց ուղղութեանց, զորս վաղարշակ արքայ Հայոց յամենայն տէրութեան իւրում ի սկսանելոյ անտի թագաւորութեան իւրոյ ժրացաւ գործել··· Պատմութիւն Բ· Գլ· Ը·»:

Թղ· 93ա· «Սեպտեմբեր 9: Կոմս Փասքեվիչ, երեվանեան ընդհանուր հրամանատար զօրացն Մոսկովայ ի վերջին պատերազմունս ընդ Պարսից եւ Տաճկաց, յետ կարգաւորելոյ զերկիրս տարածի մարտին իրրեւ լինէր յերկերում քաղաքի՝ առացաւ զնոց արծաթոյ 34 արեւելեան զրչագիրս եւ տպագրեալ մատեան մի, զորս հանդերձ այլ եւս ինն զրչագրօք, զոր առեալ էր ի գրատանէ Պայազետի, առաքեաց ի Փեթէրսպուրգ: Այս զրչագիրք են պատմական, քերականական, քերթողական եւ այլ սոյնպիսի գործք: Ի մէջ պատմական զրոցն երեւելի է Պատմութիւն Թիմէրլէնի, յօրինեալ ի Նասմի Զատէկ եւ տպեալ յամի 1729, իսկ ի մէջ քերականական զրոցն Բառարանն Զակաղեան լեզուի, յանանուն հեղինակէ ումեմնէ»:

Թղ· 94ա· «Սեպտեմբեր 23: Աւն 1756 է թուական կարի ազետալի եւ յոյժ չարաղէպ վասն բնակչացն Տիարպէքիրի, զորոյ պաղտասն ցարդ բազում զողութեամբ բերեն ի յիշատակութիւն: Ի սմին ամի յամսեանն

Նոյեմբերի չնչեաց հողմ հիւսիսոյ այնպէս ցուրտ եւ սաստիկ, որպէս զի պաղիլ Տիգրիս գետոյ եւ կարասանաց եւ ուղեւորաց զաւուրս քառասուն ուղտուք եւ բեռամբարձ գրաստուք աներկիւղ ճանապարհ առնել ի վերայ նորա: Ամենայն հեղուկք, մինչեւ զինն իսկ սառեցան, ջուրն հանեալ յաղբերէ ի սակաւ վայրկեան պաղէր: Երբեք երբեք իջանէին յօդոյն գոլորշիք սառուցեալք նման գդաթի, մինչեւ ահաբեկ լինել ամենեցուն յայնպիսի տեսլենէ: Ճանապարհք վակեցան առ ահի գայլոց, որք մինչեւ ի չէնս յարձակէին ի վերայ մարդկան: Տունկք զօսացան, ամենայն արհեստք եւ գործք լռեցին եւ բազմաց յաղքատաց առ ի չգոյէ պատսպարանաց հրոյ եւ պատկանաւոր ղեկստուց մեռան զմահ թշուառութեան: Ապա ի գալ ամին միւսոյ յամարայնի եղեւ անհնարին երաշտութիւն, մինչեւ բազում աղբերաց ցամաքել: Ցետոյ եկն մարախ անթիւ բազմութեամբ, որք յիջանելն յերկիր ծածկէին զայն թզաչափ, իսկ ի վերանալն յօդս սաուերացուցանէին զչառաւիղս արեգական: Ցետ այսր ամենայնի տիրեաց սոսկ կորստական, որ ծախեաց բազում մարդիկ, եւ ի բազմութենէ դիականցն կուտակելոց ապականեալ օդոյն առիթ եղեւ մահաբեր հիւանդութեան, յորմէ եւ բազում մեծամեծք, որք ի սովոյն կոտորածէ զերծեալ էին, մեռան անտանելի ցաւովք: Թիւ մեռելոցն ի սովոյն ըստ գրաւոր հաշուի եհաս ց80·000»:

Թղ· 98բ· «Սեպտեմբեր 27: Ամէնէ Ժօպէռ ի գիրս ճանապարհորդութեան իւրոյ ընդ Հայաստան եւն· Ցօզ· ԺԴ· գրէ այսպէս· Ի ծանօթութիւն եղանակի այնց մասանց Հայաստանեայց, ընդ որս մեք ճանապարհ արարաք ծառայեսցէ հետեւորդ ցուցակդ, որ յայտ առնէ զկարգ ժամանակի սկսանելոյ լուծանիլ ձեանց եւ սառուցից յամէ 1806»: (Հմմտ· P. Am. Jaubert. Voyage en Arménie et en Perse, Paris 1821, էջ 128—129):

Թղ· 103բ· «Հոկտեմբեր 7: Զանցս առման եւ բնաբարձ քանդման Տիգրանակերտի այսպէս լինի գրէ լինել պատմութիւն մերոյն Մովսէսի Խորենացւոյ... Պատմութիւն Գ· Գլ· ԻԸ·»:

Թղ· 105բ· «Հոկտեմբեր 13: Ի կէտլա քաղաք Տրանսիլվանիոյ, որ եւ Հայաքաղաք անուանեալ, որոյ բնակիչք գրեթէ ըստ բոլորին են Հայք, իսկ յայլոց ազգաց կարի սակաւք, ի տօնի սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին ոչ միայն համօրէն Հայք սրբեն զօրն իրրեւ զմի յերեւելի տօնական աւուրց, այլ եւ ամենայն գործաւորաց այլոց ազգաց եւ արհեստաւորաց նոցա չէ հրաման բնաւ գործել ինչ եւ ի տուրեւառիկ վաճառականութիւն պարապ կալ, եւ եթէ ոք ըստ այս հրաման անցանէ, պարտական է ի պատիժ պատուհասի պատուիրանազանցութեանն 12 ֆլօրինս վճարել: Ի սոյն պէտս կարղեալ են առանձին լրտեսք, որք ի սմին աւուր չէջնին ի քաղաքի եւ ի տեսանել զոք ի գործս, ազգ առնեն դատաւորաց տեղւոյն»:

Թղ· 107բ· «Հոկտեմբեր 19: Պատմէ մերս Մովսէս Խորենացի թէ Աբգար արքայ յետ ընդունելոյն ձեռամբ Թադէի առաքելոյ զհաւատս քրիստոսականս, յօժարեցաւ գրել Թուղթ առ Տիբերիոս կայսր... Պատմութիւն Բ· Գլ· ԼԳ·»:

Թղ· 109ա· «Հոկտեմբեր 24: Ընթերցուածոյ եւ յիշատակի արժանաւոր գոն այս բանք մերոյ Մովսէսի Խորենացւոյ... Քաղցր է ինձ ասել եւ յաղագս գեղեցիկ դաստակերտին Երուանդակերտի... Պատմութիւն Բ· Գլ· ԽԲ·»:

Թղ· 111ա· «Հոկտեմբեր 27: Արտաքոյ ամբոցին կամախու ի Հայաստան, փոքր ինչ հեռի ի նմանէ է ճանապարհ անճուկ փորեալ ի քարայեռին, յորոյ աւարան երեւի տեղի ինչ ի ձեւ մարդոյ բազմելոյ, իբրեւ կինք ինչ տպաւորեալ յայտառաժ լերին, վասնորոյ ասի թէ Ալին նստեալ յայնմ տեղւոջ՝ յելանելն անտի եթող տպացեալ ի վիմի զձեւ նստեալ գրիցն: Մօտ ի սոյն տեղի ցցուեալ կայ կայմ ինչ ստուար երկու գրկաչափիւք, որոյ ծայր հարուստ խորութեամբ մխեալ է յապառաժի, զորմէ ասի լինել հաստաբուն նիզակ նստելոյն վարսեալ ի նմանէ կորովի բազկաւն ի վէմ անդր: Ոչ կարի հեռի յայսմ տեղւոջէ երեւի տպաւորեալ ի վիմի ձեւք երկուց պայտից, որոց չափ մեծութեան կրկին առաւել է քան զչափ պայտից հասարակ երիվարաց»:

Թղ· 115ա· «Նոյեմբեր 5: Վասն զի յԱբանց (այսինքն Աբաց) ամսոյ է հանդիպեցաւ գնել զգիր Թուականութեան Հայոց ապրիս ի ձեռն Անանիայի Շիրակացւոյ... Արիստակէս Լաստիվերտացի»:

Թղ· 116ա· «Նոյեմբեր 7: Քոան եւ երկու գիր առ Դանիէլ Ասորւոյ գրեալ (սրբոյն

Մեսրովպայ) ի հին ժամանակաց... Վարդանայ Վարդապետի Պատմ· Հայոց»:

Թղ· 117բ· «Նոյեմբեր 11: Ցաւուրս Արտաչիսի երկրորդի Հայոց արքայի ելին Ալանք պատերազմաւ ի վերայ աշխարհիս Հայոց...» յառաջ կը բերէ Մովսէս Խորենացին Պատմ· Հայոց Բ· Գլ· Ը·:

Թղ· 119բ· «Նոյեմբեր 16: Ջօնեալ իսկ հեթանոսաց զաւուրս չարաթու արեգական եւ լուսնի... Անանիա Շիրակացի Աստղագիտութիւն»:

Թղ· 120բ· «Նոյեմբեր 19: Ոչ եմք զդաբեալ ի թարգմանութենէ եւս բազում մատեանս, զորս ոչ եմք գտեալ ի մեր լեզուս... Գրիգորի Մագիստրոսի Թուղթ առ Վարդապետան Սարգիս»:

Թղ· 123բ· «Նոյեմբեր 26: Են ոմանք ի նոցանէ (հեթանոսաց) որք զաչացի գիշեր երթեալք խարեցան, որ ինչ մխանգամ ի տարերցդ յերկնէ եւ յերկրէ գեղեցիկ ինչ առ երեսս հանդիպեալ, աստուածս անուանեցին... Յովհան Օձնեցի ի ճառն ընդդէմ Պաւղիկեանց»:

Թղ· 127ա· «Դեկտեմբեր 4: Արուեստից չինութիւն որ ինչ յաւուրս Արտաչիսի (երկրորդի մերոյ արքայի): Քանզի ի բազում ինչ գործք յաւուրս Արտաչիսի գործեցան... Մովսէս Խորենացի Բ· Գլ· ԾԹ·»:

Թղ· 128ա· «Դեկտեմբեր 9: Ի յետին ժամանակս սկսաւ ծաղկիլ եւ զարգանալ յոյժ ի Բոյեմիա բուն Բոյեմական բարբառն: Այսմ պատճառս եւուն առաւելապէս իմն երկու ինչ... Երանի էր ազգիս Հայոց, եթէ մեզ յառնէին արք, որոց յաջողէր եւ ի մեզ յառնէին արք, որոց յաջողէր գրութեամբք եւ յորդոր բանիւք իւրեանց չարժել զսիրտ երեւելեաց ազգիս առ ի խնամ առնելոյ ի ծաղկումն եւ ի զարգացումն ամենալաւ բարբառոյ մերոյ որով եւ ի պայծառութիւն ուսմանց եւ ի մեզ: Քանզի արդարեւ այժմ է ժամանակ ժրանալոյ որոց կարողքն են յայսպիսի օգտաւէտ իրողութեան, զի արդ ամենայն ազգ վայելեն ի գեղապայծառ լոյս գիտութեանց»:

Թղ· 129ա· «Դեկտեմբեր 13: Պատճառ անուանելոյ ընդարձակութեանն որ յարեւելից յարեւմուտս՝ երկայնութիւն, իսկ այնր որ է ի հիւսիսոյ ի հարաւ՝ լայնութիւն,... զայսմանէ լուսիցուզ զոր գրէ մերս Մովսէս Խորենացի առեալ ի Պաղոմէայ աշխարհագրէ· Երկայնութեամբ յարեւելից սկիզբն արարեալ...»: Հմմտ· Աշխարհագրութիւն:

Թղ· 129բ· «Դեկտեմբեր 14: Զրուցէ մեզ գայս (բանս զվազարշայ հաւուց սրբոյ մեծին Տրդատայ) Բարդեծան, որ յեղեսիայ... Մովս· Խորենացի, Պատմութիւն Բ· Գլ· ԿԶ·»:

1961

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՏԱՐԻՆԵԱՑ ԷՄՄԷՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ԶԱՐԶԱՐԱՆԱՑ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

1858

ՎԻԵՆՆԱ.

ԹՈՒՂԹՔ՝ 256, իջակալուած՝ 1—512: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×16·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն ցուցակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×12·5: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հաստկեկ զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, լաթածածկ ստուարաթուղթ: ԹՂԹԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ մէկական թուղթ սկիզբն ու վերջը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ շատ հայհայուած: ԳԻՐ՝ ցօտգիր: ԹԱՆԱՔ՝ մուր սրճագոյն: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ յատուկ իմաստով չունի, լուսանցքները բաժնուած են բնագրէն կարմիր թանաքով գաղտ պարզ գծով մը: ԴԱՍԱՐԿ՝ 1ա գրեթէ ամբողջ էջը, 39բ, 256ա վարի կէսը, 256բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1858: ԳՐԻՉ՝ վերջաբանին Հ· Միհայել: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չկան:

Մատեանս է՝ «Դառն չարչարանք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ըստ մատածութեան բարեպաշտ Աննայի Կատարինեայ Էմմէրիկեան, Օգոստինեան կուսի ի մենաստանէ Ակնէբենպէրկի ի Տիւմֆն, որ հանգեաւ ի Տէր յ9· Փետրվարի 1824: Եւ նախ համառօտ պատմութիւն վարուց նորա: Թարգմանեալ ի գերմանական լեզուէ ի Հ· Մկրտչէ Աթոռակալէ Վեցմատենեան Միխիթարեան, ի վանս Պաշտպան Սուրբ Աստուածածնի ի Վիեննա, յամի Փրկչին 1858»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Համառօտ պատմութիւն կուսին»:

Թղ· 40ա· Վերջին ընթրիք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ըստ մտաւորական տեսութեանց Աննայի Կատարինեայ Էմմէրիխեան: Ցառաջաբանութիւն: Ընդամէնը 91 Գլուխ:

1962

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՄԱՌՕՏ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ (՞) 1891

ԹՈՒՂԹ՝ 114: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×20·5: ՊՐԱԿՔ՝ 9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×15: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, միայն կը պակսին բազմաթիւ թերթեր ընդմէջ 20 եւ 21 թուղթերու: ԳԻՐ՝ ֆաճի մը տեսակ նորագոյն շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 18բ—20բ, 54բ, 70, 82բ—84բ, 114: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1891: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան աշակերտներ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 54ա:

Մատեանս է՝ «Համառօտ եկեղեցական իրաւունք, թարգմանեալ ի լատին բնագրէ, Թարգմ· Եղ· Աբսէն Ալան: Վիեննա ի Վանս Պաշտպան Ս· Աստուածածնի 1889»: Աշխարհաբար:

Յիսուսի Քրիստոսի ըստ մտաւորական տեսութեանց Աննայի Կատարինեայ Էմմէրիխեան: Ցառաջաբանութիւն: Ընդամէնը 91 Գլուխ:

1963

(Հին թիւ 142)

ՀԱՄԱՌՕՏ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ՎԻԵՆՆԱ 1889

ԹՈՒՂԹ՝ 148, իջակալուած 1—287: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿՔ՝ 12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×13: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, շատ տեղեր կարմիր թանաքով սրբագրութիւններ կատարուած են: ԽՈՐԱԳԻՐ՝ Թղ· 1ա Գոթական գրերով: ԳԻՐ՝ նոր շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 2բ—4ա, 21բ—22ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1889: ԳՐԻՉ՝ Ալան եղ· Աբսէն: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· անուանաթերթը Թղ· 2ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Համառօտ եկեղեցական իրաւունք, թարգմանեալ ի լատին բնագրէ, Թարգմ· Եղ· Աբսէն Ալան: Վիեննա ի Վանս Պաշտպան Ս· Աստուածածնի 1889»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Մուտք: Կանոնական իրաւունք եւ աղբիւրք»: (Ա—Զ):

Թղ· 10բ· «Ժողովածոյք եկեղեցական հասարակ իրաւանց»: (Ա—Գ):

Թղ· 14ա· «Եկեղեցի»: (Ա—Զ):

Թղ· 23բ· «Հռովմայ քահանայապետին գլխաւորութիւնը»: (Ա—Ը):

Թղ· 42բ· «Օգնականք գլխաւորութեան»: (Ա—Դ):

Թղ· 48ա· «Մասնական եկեղեցեաց իշխանաւորք»: (Ա—Ե):

Թղ· 52բ· «Եպիսկոպոսք»: (Ա—ԺԱ):

Թղ· 58ա· «Եպիսկոպոսական պաշտամանց վրայ»: (Ա—Ը):

Թղ· 64ա· «Իշխանութիւն եպիսկոպոսաց»: (Ա—ԺԸ):

Թղ· 76ա· «Կանոնիկոսական ժողովոյ նկատմամբ եպիսկոպոսին ունեցած իրաւունքները»: (Ա—Զ):

Թղ· 78բ· «Օգնական եպիսկոպոսք»: (Ա—Է):

Թղ· 87բ· «Թեմական սիւնհոդոսք (Ա—Ե):

Թղ· 90բ· «Կանոնիկոսաց ժողովք»: (Ա—ԺԶ):

Թղ· 113ա· «Ժողովրդապետք»: (Ա—Զ):

Թղ· 116ա· «Ժողովրդապետաց պարտքերը»: (Ա—Է):

Թղ· 120բ· «Ժողովրդապետաց իրաւունքները»: (Ա—ԺԴ):

Թղ· 133ա· «Աչխարհիկ կղերք»: (Ա—ԺԳ):

Թղ· 143բ· «Կրօնաւորք»: (Ա—Ր, կը պակսին յաջորդ թերթերը, որովհետեւ այս գլուխը գոնէ մինչեւ ԺԴ հասնելու էր:

1964

(Հին թիւ 124 եւ 43)

ՀՐԱՀԱՆԳ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՒԹԵԱՆ Բ·

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 165: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·7×20·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×9, ազատ բոդուած է լայն սիւնակ մը սրբագրութիւններու եւ յաւելումներու համար: ՏՈՂՔ՝ 30 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ հին վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 70, 165: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Հրահանգ փիլիսոփայութեան, Հոդեբանութիւն», պսպիւճ Բնազանցութիւն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ձառ Բ·՝ Ցաղագս աստուածային ստորոգելեաց: Եթէ ոք խնդրէիցէ, թէ զի՞նչ էցէ ստորոգելին Աստուծոյ, յորմէ զլո՞ւխ ամենայն, իբրեւ առաւակք յաղբերէ յառաջ գան...» (Գլուխ Ա—ԺԱ):

Թղ· 71ա· «Երկրորդ մասն· Հոգեբանութիւն, Ցաղագս ստեղծեալ հոգւոյ: – Ձառ Ա·՝ Ի վերայ հրեշտակաց»:

Թղ· 74ա· «Ձառ Բ·՝ Ցաղագս մարդկային մաց»:

1965

(Հին թիւ 422 եւ 56)

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

1793

ԹՐԻԵՍՏ

ԹՈՒՂԹ՝ 156, իջակալուած 1—300: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×19·5: ՊՐԱԿՔ՝ ԺԹ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×11: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստակէտ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բաւական ստուարաթուղթ մը: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ, միայն առջեւի կողմը վարէն պատռած: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ՁԱԿԱՏԱՁԱՐԴ՝ տպուած Թղ· 5: ԶԻՆԱՆՇԱՆ՝ տպագրուած Թղ· 4բ՝ Մխիթարեան Միաբանութենէ, գրչի անունով: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 5ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1793: ԳՐԻՉ՝ Շիւխիւրեան Հ· Պետրոս: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ: ՏԵՐ՝ գրիչը: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, բայց տես ճակատաթերթը Թղ· 4ա:

Մատեանս է՝ Թղ· 4ա· «Աստուածաբանութիւնս այս օրինակեալ յընտիր ձեռագրէ ի կուսինացի Հայր Պետրոսէ Շիւքիւրեանց Մխիթարեան կրօնաւորէ, ի Թրեստ: Ցամի

Փրկչին 1793 *Յունվարի* 10 *եւ եղեւ աւարտումն սորին։ Ի վանս Հարց Մխիթարեանց»։*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Ձառ ի վերայ հրեչտակաց»։

Նոյն ըլլալով թիւ 1490ի հետ կու տանք միայն *Վիճաբանութիւններու* թղթահատները։ *Ա·՝ 5բ, Բ·՝ 27ա, Գ·՝ 43բ, Դ·՝ 74ա, Ե·՝ 89ա, Զ·՝ 108ա, Է·՝ 124բ, Ը·՝ 137բ։*

1966

(Հին թիւ չունի)

ԿՈՆԴԱԿ ՊԻՈՍ Է· ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԻ

ԹՐԻԵՍՏ (՞)

1809

ԹՈՒՂԹ՝ 6+6։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 31×21·5։ Հայերէնը, իսկ 38·5×26 իտալերէնը։ ՊՐԱԿՔ՝ 2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 29×15 եւ 35×24։ ՏՈՂՔ՝ 43 եւ 37։ ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ զօրաւոր թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ, հայերէն քնագրին վրայ քազմաթիւ սրբագրութիւններ կատարուած են։ ԳԻՐ՝ ճօտրգրի շատ մօտ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ գունատելու սկսած սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 6բ հայ, 6ա եւ բ իտալերէն։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1809։ ԳՐԻՉ՝ անճաճօք, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ չկան։

Մատեանս է՝ Պիոս Է· Քահանայապետի կոնդակը· *«Առաքելական թուղթք ի ձեւ համառօտագրի, յորում ծանուցանին նզովեալ եւ նորոգ նզովին հեղինակք, գործադիրք եւ նպաստիչք յափշտակութեան տէրութեանն Հռոմայ եւ այլոց նահանգաց վերաբերելոց առ սուրբ Աթոռն»։* Հայերէն քարգմանութիւնը եւ իտալերէն բնագիրը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Պիոս Պապ Եօթներորդ ի մշտնջենաւոր յիշատակ։ Եթէ տիրելոյ զօրացն Գաղղիացւոց ի վերայ համօրէն այլոց արդաւանդ դաւառաց···» Վերջ՝ *«Տուաւ ի Հռոմ առ եկեղեցեաւ սրբոյն Մարիամու մեծի, ընդ մատանեաւ ձկնորսին ի 10· աւուր ամսեանն Յունիսի* 1809, *յամին տասներորդի քահանայապետութեանս մերոյ։ Պիոս Պապ Է·»։*

Թղ· 6ա· «Պիոս Պապ Եօթներորդ։ կատարեցան ապաքէն աղջամղջին խորհուրդք Թշնամեաց առաքելական Աթոռոյն···»։ Վերջ՝ *«Տուաւ յառաքելական պալատանէս մերմէ որ ի Քուիրինալն այսօր ի 10 Յունիսի* 1809։ *Պիոս Պապ Է·»։*

Թղ· 1—5բ՝ Իտալերէնը՝ «Pio PP. VII. a perpetua memoria. Allorche in quel memorando giorno de 2 Febb. le truppe Francese...»։

1967

(Հին թիւ չունի)

ՀՐԱՀԱՆԳ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ Դ· ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԺԹ դարու սկիզբները

ԹՈՒՂԹ՝ 136։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·8×19·5։ ՊՐԱԿՔ՝ 34։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×8, թողուած է լայն լուսանցք մը սրբագրութիւններու եւ յաւելումներու համար։ ՏՈՂՔ՝ 31։ ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին, վարժ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 136։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ. դարու սկիզբները։ ԳՐԻՉ՝ անճաճօք, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Հրահանգ Փիլիսոփայութեան Բարոյականութիւն կամ բարոյական»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Փիլիսոփայութեան մասն, զոր արդ սկսանիմք կանոնացն չհաւէտութեամբ եւ օգտակարութեամբ քան զայլսն կարի իսկ

առաւելու, եւ ի նմա պարտ է դաղարել համօրէն փիլիսոփայութեան···»։

Թղ· 2բ· «Բարոյական ընդհանուր։ Ձառ Ա·՝ Ցաղագս սկզբանց մարդկային գործոց։ Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս ներքին սկզբանց գործոց մարդկան»։ (Գլուխք Ա—Բ)։

Թղ· 63բ· «Ձառ Բ·՝ Ցաղագս յատկութեանց մարդկօրէն գործոց»։ (Գլուխ Ա—Գ)։

Թղ· 69ա· «Բարոյական մասնաւոր։ Ձառ Ա·՝ Ցաղագս պարտականութեանց մարդկան նկատմամբ անձին»։ (Գլուխք Ա—Բ)։

Թղ· 83բ· «Ձառ Բ·՝ Ցաղագս պարտականութեան մարդոյ առ այլ մարդիկ»։ (Գլուխք Ա—Գ)։

Թղ· 97ա· Ձառ Գ·՝ Ցաղագս պարտուց մարդկութեան առ Աստուած։ (Գլուխք Ա—Գ)։

1968

(Հին թիւ չունի)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԳՐԱԲԱՐ—ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ—ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ (Թերի)

ԺԹ դարու սկիզբ

ՎԻԵՆՆԱ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 39, իջակալուած 1—80։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20·5։ ՊՐԱԿՔ՝ 5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 21×15։ ՏՈՂՔ՝ 30։ ՆԻՒԹ՝ հին գոր2 գոյնով կոշտ հաստ թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ հին շատ անճաշակ շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, տեղ-տեղ ներծծուած։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու սկիզբները։ ԳՐԻՉ՝ անճաճօք, Մխիթարեան մը։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Բառարան Գրաբար–Աշխարհաբար–Թուրքերէն։ Հմմտ. Ձեռ. Թիւ 1417»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ա·՝ Հայեվար լեզուին առաջին գիրն է, ու եօթը ձայնաւոր գիրերուն մէկը···» Վերջ՝ *«Անիծակուռ կամ անիծամկկը···»* Վերջ՝ *«Անիծակուռ կամ անիծակուր· նախդ· ած· Անէծքի տակ ընկած, խիստ անիծած։ Անիծակուռ առնել, չարաչար անիծել»։* Մնացածը կը պակսի։

1969

(Հին թիւ 113)

ՁԱՑՆԱԳՐԵԱԼ ՇԱՐԱԿՆՈՑ

1888

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ (՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 104, իջակալուած 1—201։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×17։ ՊՐԱԿՔ՝ 13։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19×13։ ՏՈՂՔ՝ 8 խազեր, 8 բնագիր։ ՆԻՒԹ՝ գծաւոր նամակի թուղթ։ ԿԱԶՄ՝ չունի։ ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ։ ԳԻՐ՝ ճօտրգրի նման շղագիր։ ԹԱՆԱՔ՝ սեւ։ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի։ ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 102բ—104բ։ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1888։ ԳՐԻՉ՝ Միհրդատեանց Արշակ Ա. Սարկաւագ։ ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Երուսաղէմ։ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի, բայց տես անուանաթերքը Թղ· 1ա։

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Երգք ձայնագրեալք ի աւուր մօնից, գրեց Արշակ Ա. Սարկաւագ Միհրդատեանց միաբան Երուսաղէմի եւ սարկաւագ Կիլիկիոյ։ Ձեռագիր դրութեանս՝ 23րդն է։ 1888»։ Հայկական նոր խազերով։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Կանոն Աստուածայայտնութեան Ճրագալուցին ԲՁ· ծանր՝ Օրհնեսցուք··· Ուրախացիր սրբուհի···» իւր սաքօֆն։

Թղ· 9բ· «Օրհնութիւն Մննդեան Ա.

աւուրն Դկ. ծանր՝ Խորհուրդ մեծ...» իր սարօֆն:

Թղ· 14ա. «կանոն Ը. աւուր Ծննդեան. Օրհնութիւն Դջ. վերնախաղ՝ Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ... իր սարօֆն:

Թղ· 21ա. «Հարց Դջ. Տեառնընդառաջի: Օրհնեմք զքեզ որ առաքեցար...»:

Թղ· 23բ. «Կանոն Դաւթի Մարգարէին եւ Յակոբայ առաքելոյն: Օրհնութիւն Դջ. ծանր՝ Յաղթօղ պատւ յօրհնաբանն...» իր սարօֆն:

Թղ· 27բ. «Կանոն սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկայի: Օրհնութիւն Դկ. ծանր՝ Նահատակ բարի Քրիստոսի...» իր սարօֆն:

Թղ· 33ա. «Մանկունք եւ Համբարձի Պօղոս Պետրոսի առաքելոցն: Ստեղի Դկ. Որ արփիահրաշ...»:

Թղ· 36բ. «Կանոն Որդւոցն Որոտման: Օրհնութիւն Դկ. ծանր՝ Որ էն յԱրութեան Որդի...» իր սարօֆն:

Թղ· 44ա. «Դկ. Ստեղի Մանկունք եւ Համբարձի Առաքելոցն Քրիստոսի: Առաքեալք Աստուծոյ...»:

Թղ· 46ա. «Հարց Յովնանու մարգարէին Ստեղի Դկ. Որ զանճառելին ծածկապէս խորհուրդ...» իր պատկերով:

Թղ· 55բ. «Հարց Երրորդ ուսուր Ծննդեան Դկ. Աքանչելագործ Աստուած...» իր սարօֆն:

Թղ· 59ա. «Կանոն Բուն Բարեկենդանին: Օրհնութիւն Դկ. Բանն որ ընդ Հօր յԱրութեան...» իր սարօֆն: Ակ պահոց Հարց խումբով:

Թղ· 69բ. «Կանոն Գ. Կիւրակէի աղուհացից: Օրհնութիւն Գկ. Օրհնեմք զքեզ անըսկիզբնդն Հայր...» իր սարօֆն եւ պահոց Բկ. եւ Բջ. Հարց խումբով:

Թղ· 83բ. «Կանոն Չորրորդ Կիւրակէի աղուհացից: Օրհնութիւն Դջ. ծանր՝ Որ արարեր զօրութեամբ...» իր սարօֆն:

Թղ· 87բ. «Մանկունք Քառասնից Մանկանց Դջ. Ստեղի՝ Լուսապսակացն տօնիւս»:

Թղ· 90ա. «Կանոն Հինգերորդ Կիւրակէի աղուհացից: Հարց Դջ. ծանր–յորդոր: Որ ի սկիզբն փրկութեան մերոյ...»:

Թղ· 93ա. «Հարցք ապաշխարութեան Դջ. ծանր: Հարցըն մերոց Աստուած...» Դջ ապաշխարութեան Հարցերու ամբողջ խումբով:

Թղ· 100բ. «Կանոն վեցերորդ Կիւրակէի աղուհացից: Օրհնութիւն Բջ. Որ զխորհուրդ քո դալըստեանդ...»:

1970

(Հին թիւ 144)

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ՎԻԵՆՆԱ (°)

ժթ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 74: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×20·3: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19×11: ՏՈՂԻ՝ 23—24: ՆԻՒԹ՝ հին գծաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հաստկեկ կապոյտ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նոր վարժ չղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ գունատելու սկսած, սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 73—74: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Թարգմանութիւն Եսայեայ քաղեալ ի մեկնութենէ Ոսկեբերանի»: Կոչումները դասաւորուած են մարգարէութեան գլուխներուն կարգով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Գլուխ Բ. 2, Տուն Աստուծոյ ի վերայ գլխոց լերանց...» նկատի առնուած է միջնեղ կդ. գլխուն իններորդ համարը:

1971

(Հին թիւ չունի)

ՁԱՅՆԱԳՐԵԱԼ ԵՐԳԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ժթ դարու վերջերը

ԹՈՒՂԹ՝ 28, իջակալուած 1—56: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×16: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×12·5: ՏՈՂԻ՝ 12: ՆԻՒԹ՝ հաստկեկ, արեւելեան ձայնագրութեան համար բաշուած գիծերով: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք, թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ գէշ, կազմը բայցած, խոնաւութենէ շատ վնասուած, մգլոտած: ԳԻՐ՝ նոր չղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, խորագրերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան վարժարանի աշակերտ մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Երգարան», եւրոպական միաձայն ձայնագրութեամբ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Մեր հայրենիք, թշուառ անտէր...» (2 տուն, տարբեր եղանակով):

Թղ· 1ա. «Իմ երգը: Հեռացեալ եմ իմ հայրենի աշխարհէս...» (1 տուն):

Թղ· 1բ. «Մայրենի լեզու: Ով մեծասքանչ դու լեզու...» (1 տուն, կոմիտասեան եղանակէն քիչ մը տարբեր):

Թղ· 2ա. «Երդումն: Ծառաբարանէ մը եաք՝ Սուրբ որբանով զաւակիս կ'երդնում» (1 տուն):

Թղ· 2բ. «Կասիր աղէ անապրոյն դու իչխան...» (1 տուն):

Թղ· 2բ. «Գործք քաջութեան հընչակ հարան...» (2 տուն):

Թղ· 3ա. «Կ'երդնունք, կ'երդնունք ի մէջ սրահիս...» (2 տուն):

Թղ· 3ա. Առանց բառերու երեք տող եղանակ մը:

Թղ· 3բ. «Մինչդեռ յուսով խայտայ բնութիւն...» (2 տուն):

Թղ· 4ա. «Ոհ ինչ անոյշ եւ ինչպէս գով» (2 տուն):

Թղ· 4ա. Առանց բառերու եղանակ մը:

Թղ· 4բ. «Ժամ է Հայեր արիք ձեր բախան ողջունել...» (1 տուն):

Թղ· 5ա. «Ցազատն ի վեր ի Մասիս արիք որդիք Հայկեան...» (2 տուն):

Թղ· 5բ. «Շնորհ ունիմք քեզ ո երկինք» (1 տուն):

Թղ· 6ա. «Տաճարք փակեալք, սին հրապարակք...» (2 տուն):

Թղ· 6բ. «Հայկեան որդիք օն եկայք ելցուք ի մարտ...» (1 տուն):

Թղ· 6բ. «Պահէ Աստուած ու պաշտպանէ կայսրն ու երկիր մեր անքուն» (1 տուն):

Թղ· 7ա. «Փողք հընչեն, հաչեն գէնք» (2 տուն):

Թղ· 7բ. «Իմ սիրելի զաւակունքըս կը թափառին...» (1 տուն):

Թղ· 8ա. «Անդ ուր կեփայ հանգչին ոսկերք...» (1 տուն):

Թղ· 8ա. «Ես լսեցի մի անոյշ ձայն», միայն եղանակը առանց բառերու:

Թղ· 8բ. «Ի պարս ընտրելոց վեհից դիւցազանց...» (1 տուն):

Թղ· 8բ. «Դու ժանտ վասակ այր ուխտանենք...» (1 տուն):

Թղ· 9ա. «Զունելով ինչ բաւական մերոյ սիրոյս գրաւական...» (1 տուն):

Թղ· 9բ. «Գիչերը նոր էր անցեր...» (2 տուն):

Թղ· 9բ. Առանց բառերու եղանակ մը:

Թղ· 10ա. «Երգենք երգենք երգեր յաղթութեան...» (1 տուն):

Թղ· 10բ. «Բիւր լուրջ ձայնիւ օն գոչեցեք...» (1 տուն):

Թղ· 11ա. «Հաճեաց այսօր Տէր մարդասէր...» (1 տուն):

Թղ· 11բ. «Օն առ ելցուք ի դաշտ...» (1 տուն):

Թղ· 12ա. «Ակոռիին մեծ կաթսին բոլորտիքն են բազմեր...» (1 տուն):

Թղ· 12ա. «Ծիծեռնակ ծիծեռնակ, դու գարնան սիրուն թռչնակ...» (1 տուն):

Թղ· 12բ· «Տէր կեցո դու զՀայս…» (1 տուն)։

Թղ· 13ա· «Քանի լացաւ Երասխ գարեր» (1 տուն)։

Թղ· 13ա· Առանց բառերու եղանակ մը։

Թղ· 13բ· «Գիւղական աղջիկ եմ ես զամբիւղաշէն…» (1 տուն)։

Թղ· 14ա· «Տաղ ի Ռոստոմ Բեկ։ Մուենետիկըն ի ձայն բարձըր աղաղակէ… (2 տուն)։

Թղ· 14բ· «Նկարիչ։ Ակնապիշ անճայն խորհուրդ ճակատիդ…» (1 տուն)։

Թղ· 14բ· «Ինձ համար չէ գարնան գալը…» (1 տուն)։

Թղ· 15ա· «Տէր կեցո զՀայաստան…» (1 տուն)։

Թղ· 15բ· «Ո՛հ դու բարեկամ այրած սըրտերու…» (1 տուն)։

Թղ· 16ա· «Ի բիւր ճայնից բնութեան չըքեղ…» (2 տուն)։

Թղ· 16բ· «Ձայն տուր ով ծովակ։ Ամէն տեղ տիրած խորին լըռութիւն…» (1 տուն)։

Թղ· 17ա· «Իտալական աղջկան երգը։ Մեր հայրենիք թըշուառ անուէր…» (1 տուն, ծանօթ եղանակով)։

Թղ· 17բ· «Արշաւեն քաջքն յասպարիսէ» (1 տուն)։

Թղ· 18ա· «Թիթեռնակ։ Սիրուն թիթեռ ինձ ասա…» (1 տուն)։

Թղ· 18բ· «Եղբարք մի չուրջ ժողովեցէք քաջ արանց կերպիւ…» (1 տուն)։

Թղ· 19ա· «Ջու ցուրտ չիրմիդ վըրայ» (1 տուն)։

Թղ· 19բ· «Իմ հայրենիք զիս կը կանչէ» (3 տուն)

Թղ· 20ա· «Կրամբամբուլին էն օղին է» (1 տուն)։

Թղ· 20բ· «Երգ ի Շաւարշան։ Համ փոթոտան, բարձուստ բոմբիւնք…» (1 տուն)։

Թղ· 21ա· «Որսորդք։ Հապա քաջազունք, Հայոց քաջազունք…» (1 տուն)։

Թղ· 21բ· «Արտասուք։ Տըխուր անուրջք երբ յանտառ առնուն տանին զիս…» (1 տուն)։

Թղ· 22ա· «Իղձ առ հայրենիս։ Կ'ուզէի ինձ թեւեր տըրուիլ…» (1 տուն)։

Թղ· 22բ· «Հայի գանգատը։ Մեզի մոռացաւ Հայոց ազգը…» (1 տուն)։

Թղ· 22բ· «Ինմում եմ։ Ազգ իմ, ազգ իմ խըմում եմ ես միչտ կենաց քո անգին…» (2 տուն)։

Թղ· 23ա· «Մանկութեան օրեր երազի նըման անցան…» (1 տուն)։

Թղ· 23ա· «Երգ Նաւավարի։ Նաւավարդ դու ինչու այդպէս մոռածմունքով կեանքդ տանջես…» (1 տուն)։

Թղ· 23բ· «Հայերուս թուքը։ Դու խելօք հաչուով վաճառական ես…» (2 տուն)։

Թղ· 24ա· «Մանկութեան օրեր երազի նըման…» (1 տուն)։

Թղ· 24ա· «Դաչտ Աւարայրի։ Թէ իմ ալեւոր հերքըս սեւնային…» (1 տուն)։

Թղ· 24բ· «Ազնիւ ընկեր մեռանում եմ» (2 տուն)։

Թղ· 24բ· «Հայուն հացը եւ ջուրը մինչեւ ե՞րբ Տաճիկն ուտէ…» (1 տուն)։

Թղ· 25ա· «Հրաւէր ի մարտ։ Տղաքներ պատերազմ ունինք…» (2 տուն)։

Թղ· 25բ· «Արտասուք։ Մայր Արտասի ափերով…» (3 տուն)։

Թղ· 26ա· «Երգ առ Հայրենիս։ Ողջոյն ընդ քեզ Հայաստան…» (3 տուն)։

Թղ· 26բ· «Պաղըրկընուն վրայ պար։ Ամէն դիւց թէ որ նայիս, աչխարհըս բոլոր ման թարթիս…» (3 տուն)։

Թղ· 27ա· «Աչխարհական բօլիճանու վրայ պար։ Վոկ որ կ'ուզէ սորվելու, բօլիցիա դիտնալու…» (2 տուն)։

Թղ· 27բ· «Պար կերլա քաղաքինը։ Հայոց քաղաք դուն մեծ կերլա…» (2 տուն)։

Թղ· 28ա· «Ազատութիւն։ Ազատ Աստուած այն օրից…» (4 տուն)։

Թղ· 28բ· «Գերեզմանիս քարին վըրայ վարդի նըման հոտ մ'ալ կայ…» (1 տուն)։

Թղ· 28բ· «Երգ Սասունի։ Ծագէ Արեւսեակ, ծագէ արշալոյս…» (2 տուն)։

1972

(Հին թիւ չունի)

ԱՌԱԿՔ ԵԶՈՎԲՈՍԻ

1896

ԲԵՐԻԱ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 40, իջակալուած 1—65։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×17։ ՊՐԱԿ՝ միակ։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 21·5×8·2, իւրաքանչիւրը։ ՏՈՂՔ՝ 21—25։ ՆԻՒԹ՝ նորագոյն բառակուսի գիծերով դպրոցական տետրակի։ ԳՐՔ։ ԿԱԶՄ՝ բարակ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԳՈՒՅՔ։ ԿԱԶՄ՝ բարակ ստուարաթուղթ։ ՀԱՆԴ

Մատեանս է՝ Քերականութիւն Գրաբար Հայերէն լեզուի: Բաժնուած է Ա· մասը 29 դասերու, երկրորդը՝ Համաձայնութիւնը Թղ· 73ա՝ վեց դասի: Թղ· 19ա՝ կայ յաւելուած մը: Քերականական կանոնները բացատրելէ ետք ամէն դաս կը պարունակէ դասական գրականութենէ աշխարհաբարի թարգմանուած կտորներ գրաբարի վերածելու համար, իւրաքանչիւրին ետեւը բառացանկով մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա—26բ· «Հոլովմունք»: Թղ· 27ա· «Թուական անուանք»: Թղ· 29բ—46ա· «Ածական անուններ»: Թղ· 46ա—52բ· «Դերանուններ»: Թղ· 51բ—67բ· «Բայեր»: Թղ· 67բ· «Նախադրութիւններ»: Թղ· 69ա· «Մակբայներ»: Թղ· 70բ· «Շաղկապներ ու միջարկութիւններ»:

Թղ· 73ա· «Բ· Մաս: Համաձայնութիւն: Անուն բայի»: Թղ· 75բ· «Ճառակացուցիչ»: Թղ· 78ա· «Բացայայտիչ»: Թղ· 79բ· «Տրական հոլով»: Թղ· 81բ· «Հայցական, բացառական, գործիական ու կոչական հոլովներ»: Թղ· 83ա· «Ներգոյական հոլով»:

Թղ· 89ա· «Խոսրով Մեծին մահը»:

1974

(Հին թիւ 133)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԲԱՐԻ — ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

1850ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 80, իջակալուած 1—159: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×19·7: ՊՐԱԿՔ՝ 15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×15·5, շատ անկանոն: ՏՈՂՔ՝ 27, բայց շատ անկանոն: ՆԻԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ ֆիչ մը աղտոտած: ԳԻՐ՝ ներքագոյն շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն դասական Հայերէն դրաբար լեզուի, Համաձայնութիւն»: Բնագրով նոյն է ձեռագիրս թիւ 1975ի հետ, ներկայիս վերջին մասը սակայն պակասաւոր է, (*Թղ· 79բ*էն անդին՝ Ձեռ· Թիւ 1975):

1975

(Հին թիւ 133)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԲԱՐ ԼԵԶՈՒԻ — ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

1850ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 98, իջակալուած 1—178: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿՔ՝ շատ անկանոն: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22·5×14: ՏՈՂՔ՝ 27 բայց շատ անկանոն: ՆԻԹ՝ հին գծաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ ֆիչ մը աղտոտած: ԳԻՐ՝ հին, ներքագրի մօտ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն Ոսկեդար Գրաբար Լեզուի, Համաձայնութիւն»: Բովանդակութեամբ նոյն է ձեռագրիս հետ, ներկայս սակայն պակասաւոր է, կը պակսի ամբողջական պրակ մը ընդմէջ *Թղ·* 62 եւ 63ի, նոյնպէս կը պակսի Թիւ 1975 ձեռագրի *Թղ·* 91*բ*ին յաջորդող մասը:

որ խօսքին մէ մէյն անուն բայէ կայ···» (Ա—ԺԹ):

Թղ· 9ա· «Ծօդ»:

Թղ· 12բ· «Գոյական–ածական, ածական–գոյական, Ածական–գոյական–գոյական, Գոյական–ածական–գոյական»:

Թղ· 17ա· «Նախդիր Զ հայցական»: Ասոր կը յաջորդեն բազմաթիւ փոքր հատուածներ զանազան նախդիրներու խնդրառութեանց մասին:

Թղ· 55ա· «Բայ, սեռ եւն·»:

Թղ· 85ա· «Դերբայ»:

Թղ· 92ա· Ոսկեբերանէն, Կոչումն Ընծայութեանէն, Զգօնէն, Աստուածաշունչէն, Եփրեմէն հաւաքուած գեղեցիկ ասուքեանց հաւաքածոյ մըն է:

Թղ· 96ա· «Խնդիր գոյականներու եւ ածականներու»:

Թղ· 97ա· «Բաղդատական նախադասութեանց այլեւայլ ձեւեր»:

1976

(Հին թիւ չունի)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԲԱՐԻ — ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

1850ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 76, իջակալուած 1—164: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×19·8: ՊՐԱԿՔ՝ 14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×15: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ ֆիչ մը աղտոտած: ԳԻՐ՝ հին, ներքագրի նմանող շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն Գրաբար ոսկեդար Հայերէնի»: Բովանդակութեամբ նոյն թիւ 1975 ձեռագրին հետ, ներկայս սակայն պակասաւոր: Կը պակսի ամբողջական պրակ մը ընդմէջ *Թղ·* 62 եւ 63ի, նոյնպէս կը պակսի Թիւ 1975 ձեռագրի *Թղ·* 91*բ*ին յաջորդող մասը:

1977

(Հին թիւ 115)

ՊՈՒԶԻՆՍԲԻ—ՓԻԼԻՍՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

1850ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 148: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×19·5: ՊՐԱԿՔ՝ միասիւն 22×16·5: ՏՈՂՔ՝ 26: 12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ հին միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ՆԻԹ՝ կԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ: ԳԻՐ՝ ներ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԳԱՏԱՐԿ՝ սկսած Թղ· 1, 64բ—65բ, 142բ—148բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Հրահանգ փիլիսոփայութեան որ գրեալ է ի վինկենտիոսէ Պուչինեքի, յընկերութենէ Յիսուսի: Թարգմանութիւն Հ· Յովսէփ Վրդ· Գաթըրճեանի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Փիլիսոփայութիւն (իմաստասիրութիւն) սահմանի ի կիկերոնէ· Գիտութիւն լրաց աստուածեղինաց եւ մարդկեղինաց եւ պատճառացն յորոց կան եւ յորմէն···»: Այս գլխէն զատ մնացածը նոյն է Թիւ 1546 եւ 1547ի հետ: Տես անդ:

1978

(Հին թիւ չունի)

ԲԱՌԱՐԱՆ ԼԱՏԻՆԵՐԷՆ — ՀԱՅԵՐԷՆ (Պակասաւոր)

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 34: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·3×18·5: ՊՐԱԿԻ՝ 4: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 24×8 իւրաքանչիւրը: ՏՈՂԻ՝ 50—52: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ արտաքուստ փիլ մը աղտոտած եւ առաջին պրակի թուղթերը փիլ մը պատռտելու սկսած են: ԳԻՐ՝ հին ճօտրգրի մօտ շղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 1ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դարու երկրորդ կէս: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա· *«Ի գրոց Վ· Հ· Մեսրոպ Վրդպ· Սարեան, ի 6 Հոկտ· 1816»:*

Մատեանս է՝ Բառարան Լատիներէն–Հայերէն պակասաւոր, միայն A գրին մէկ մասը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «A Նախա· որ խնդրէ զհոլովիլ բացա· ի կամ զ–ն որպէս a propria ratione dirigatur *Ուղղի յիւրմէ բանէ…»:* Վերջ՝ «Aliter» բառով:

1979

(Հին թիւ 132)

ՀԱՐՍՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՎԻԵՆՆԱ 1898—1899

ԹՈՒՂԹ՝ 127: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿԻ՝ 7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21·5×17: ՏՈՂԻ՝ 28: ՆԻՒԹ՝ հասարակ, գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ բաւական լաւ, բնագրին մէջ բազմաթիւ տեղեր սրբագրութիւններ կան: ԳԻՐ՝ վարժ ձեռ շղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 116բ—127բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1898—1899: ԳՐԻՉ՝ Կղեմէսեան Հ· Խորէն: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի բայց հմմտ· Թղ· 1ա:

Մատեանս է՝ «(Հարսն Քրիստոսի) Braut Christi, *Ս· Ա· Լիկուորի, թարգմանեց Կղեմէսեան Հ· Խորէն, ի Վիեննա, 30·3· 1898», Աշխարհաբար:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Կրօնաւորական վիճակին ու սուրբ ուխտից գերազանցութեան վրայ: Գլուխ Ա· Կրօնաւորութեան գերազանցութիւնք»:

Թղ· 14ա· «Գլուխ Բ·՝ Աղքատութեան ուխտին վրայ»:

Թղ· 41բ· «Գլուխ Գ·՝ Ողջախոհութեան ուխտին վրայ»:

Թղ· 63ա· «Գլուխ Դ·՝ Հնազանդութեան ուխտին վրայ»:

Թղ· 93ա· «Գլուխ Ե·՝ Քանի մը մասնաւոր խրատ (խորհուրդ, հրահանգ, կրթութիւն) Մեծաւորաց, Նորընծայից Վերակացուաց, Գործակալներու, Աւանդապահներու (Լուսարար), Դռնապաններու, Հիւանդապահներու, Խորհրդատուաց, Աչխատաւոր Եղբարց կամ Քերց համար, վանքի մէջ»:

Թղ· 109ա· «Գլուխ Զ·՝ Կանոն վարուց կրօնաւորի մը համար, որ սուրբ ըլլալ կը ցանկայ»:

1980

(Հին թիւ չունի)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻ

ՎԻԵՆՆԱ(*) 1840էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 72, իջակալուած 1—132: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×20·5: ՊՐԱԿԻ՝ 9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21·5×13·5: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ, բնագրին վրայ տեղ–տեղ սրբագրութիւններ: ԳԻՐ՝ հին ճօտրգրի նման շղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 68բ—72բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անտարակոյս Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «եկեղեցական պատմութիւն առաջին դարու աշխարհի»: Վարդապետի եւ աշակերտի միջեւ խօսակցութեան ձեւով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «եկեղեցական պատմութիւն առաջին դարու աշխարհի, որ սկսանի յարչաւելէն աշխարհի եւ ձգի մինչեւ ի ջրհեղեղն համաշխարհական: Եկեղեցական պատմութիւնն առաջին դարու աշխարհի բովանդակէ զամենայն, որք հային առ արարչութիւն աշխարհի…»:

Թղ· 3ա· «Ձառ Ա· Ծորում այն ամենայն, որ առ արարչութիւն աշխարհի եւ առ վիճակ անմեղ Ադամայ հային, պարզին եւ առաւելք եւ մոլորութիւնք ի վերայ առաջին դարու աշխարհիս հնարեցին արտաքին մտենադիրք՝ ցրին»:

Թղ· 58ա· «Ձառ Բ· Ուր քննին եւ լուծանին դժուարութիւնք, զորս յաղագս վիճակին Ադամայ զկնի յանցաւորութեանն սովոր են առաջարկել Աստուածաբանք»:

1981

(Հին թիւ 145)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ԶԳՕՆԻ

ԺԹ դարու երկրորդ կէս

ՎԻԵՆՆԱ(*)

ԹՈՒՂԹ՝ 80, իջակալուած 1—153: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×20: ՊՐԱԿԻ՝ 10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, երկու–էք միասին 22×19·5: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԴ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱԴ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 77բ—80բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու երկրորդ կէս: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Ս· Գրոց՝ Զգօնի»: Առաջին սիւնակին վրայ գրուած է Զգօնի բնագիրը, դիմացը՝ երկրորդին մէջ՝ Ս· Գրոց բնագիրը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Սոյնպէս ամենայն հաւատոց մերոց հիմն հաստատուն եւ ճշմարիտ՝ է ինքն Տէրն մեր Քրիստոս… (Զգօն 6)»: Վերջ՝ «Բացաւ բերան իմ եւ այլ ոչ լռեցից: 388»:

1982

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ԵՒԱԳՐԻ

(Հին թիւ 147)

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ԺԹ դարու կէսերը

ԹՈՒՂԹ՝ 50, իջակալուած 1—86: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿՔ՝ 9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, երկուքը միասին՝ 22×19·5: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ֆաճի մը տեսակ նոր շղագրիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 46բ—50բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Ս· Գրոց՝ Եւագրի»: Դէմ դիմաց դրուած են երկու սիւնակներու մէջ Եւագրի եւ Ս· Գրոց վկայութեանց բնագիրները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց: Եւագր Դ·: – Նոյն Մատթ· ԺԱ· 19»: Վերջ՝ *«Որ կարողն է պահել զմեզ անարատ եւ անբիծս եւ կացուցանել առաջի նորա ցնծութեամբ: Եւագր 342: – Որ կարողն իցէ··· Ցուդայ 24»*:

1983

(Հին թիւ 149)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ԲԱՐՍՂԻ ՎԵՑՕՐԵԱՑԻ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ԺԹ դարու կէսերը

ԹՈՒՂԹ՝ 6: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն՝ երկուքը միասին 22×19: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին, նօտրգրի շատ մօտ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Ս· Գրոց Բարսղի Վեցօրեայի» Մեկնութեան: Դէմ առ դէմ դնելու համար երկու բնագիրները մէկ սիւնակի վրայ օրինակուած են Բարսղի յառաջերութիւնները, իսկ Ս· Գրոց վկայութեանց վերապահուած սիւնակը մնացած է գրեթէ դատարկ, գործը կէս թողուած է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Թէ լինիցի մարգարէութիւն ի մէջ ձեր, ես Տէր տեսլեամբ յայտնեմ ձեզ եւ երազօք խօսիմ··· Վեցօր· 3»: Վերջ՝ *«Ես եւ Հայր իմ մի եմք, եւ եթէ Որ հասս զիս, հասս զՀայր իմ: Վեց· 199»*:

1984

(Հին թիւ 150)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ԱԳԱԹԱՆԳԵՂԵԱՑ

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ԺԹ դարու կէսերը

ԹՈՒՂԹ՝ 41: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·5×20: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, երկուքը միասին 22·5×19: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ·

1, 34—41: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դարու կէսերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Ս· Գրոց առ Ագաթանգեղեայ»: երկու բնագիրները դէմ առ դէմ: Երկրորդ սիւնակը, Ս· Գրոց բնագրի բաժինը շատ պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ծառայք հնազանդ լիցին մարմնաւոր տերանց: Ագաթ 46: – Ծառայք հնազանդ լերուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց: Եփես· Զ· 5»: Վերջ՝ *«Սաստէ ծովու եւ ցամաքեցուցանէ եւ զդէսս ամենայն աւերէ: Ագաթ· 405»*:

1985

(Հին թիւ 148)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ԵՓՐԵՄԱՑ

1867

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ԹՈՒՂԹ՝ 68: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·8×20: ՊՐԱԿՔ՝ 17: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 22×9 իւրաքանչիւրը: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ դեղին հաստկեկ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատեալ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 67բ—68բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ տես Թղ· 67ա՝ «1867 *Յունուար 17»*: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Եփրեմայ Ասորւածաշունչին: Ծննդոց–Բ· Մնացորդաց»: Մէկ սիւնակին մէջ դրուած է Եփրեմի բնագիրը, միւսին մէջ Աստուածաշունչինը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Սկզբանէ հաստատեաց Աստուած զհաստատութիւն երկնից եւ զհաստատութիւն երկրի···»: *Ծննդոց Ա·* 1ԷՆ միևչեւ *Բ· Մնացորդաց ԼԶ·* 14:

1986

(Հին թիւ 151)

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ Ս· ԳՐՈՑ՝ ՍԵԲԵՐԻԱՆՈՒ

1867

ՎԻԵՆՆԱ(°)

ԹՈՒՂԹ՝ 40, իջակալուած 1—66: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·3×20: ՊՐԱԿՔ՝ 7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, երկուքը միասին 22×19: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ֆաճի մը տեսակ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 35բ—40բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1867: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 35ա:

Մատեանս է՝ «Վկայութիւնք Ս· Գրոց Սեբերիանու»: Դէմ առ դէմ երկու բնագիրները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ոչ ոք կարէ զմարգոյն որ ինչ ի մարդն է··· Սեբ· 2: – Զի ո՞ ոք ի մարդկանէ գիտէ ինչ զմարդոյն··· Ա· Կոր· Բ· 11»: Վերջ՝ *«Զարդիք, փառք իմ, զարթիք, սաղմոսարանդ եւ քնարդ· Սեբ· 182: – Զարդիք փառք իմ··· Սաղմ· ԺԶ· 9»*:

ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 35ա· «1867 Մայիս 17»:

1987

(Հին թիւ 427)

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ(՞) 1830ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 69: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×19·8: ՊՐԱԿ՝ ժէ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×15·5: ՏՈՂ՝ 30 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ բաւական աղտոտած: ԳԻՐ՝ անցման ճօտգիր: ԹԱՆՆԱԴ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 68—69: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1830ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ Սաղաքիէլեան Հ· Մատթէոս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Թուաբանութիւն գործնական անկատար մնացեալ ի Վ· Հ· Մաթէէ Սաղաթիէլեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Թուաբանութիւն գործնական Գլուխ Ա·՝ Թղ զի՞նչ լոյծ թուաբանութիւնն եւ յաղագս բաժանման թուոյ»:

Թղ· 5բ· «Գլուխ Բ·՝ Յաղագս յաւելման»:

Թղ· 13բ· «Գլուխ Բ·՝ Յաղագս բաժանելութեան թուոց»:

Թղ· 16ա· «Գլուխ Գ·՝ Յաղագս պէսպէս չափուց եւ կշռոց»:

Թղ· 17բ· «Գլուխ Դ·՝ Յաղագս կոտորակաց»:

Թղ· 22ա· «Գլուխ Ե·՝ Յաղագս յաւելման կոտորակաց»:

Թղ· 24ա· «Գլուխ Զ·՝ Յաղագս այլասեռ թուոց»:

Թղ· 29ա· «Գլուխ Է·՝ Յաղագս պարզ համեմատութեան»:

Թղ· 61ա· «Գլուխ Ը·՝ Յաղագս տասնորդական կոտորակաց, թէ զի՞նչ լոյծ տասնորդական կոտորակին»:

1988

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՄԱԲԱՐԲԱՌ (ԵՂԻՇԷԻ ՈՍԿ· ԵՍԱՅԵԱՅ, ԵԶՆԻԿ)

ՎԻԵՆՆԱ 1920—1930

ԹՈՒՂԹ՝ 595, իջակալուած 1—432 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·8×17·5: ՊՐԱԿ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×13: ՏՈՂ՝ 81 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ տկար գիծերով թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսակաշի, թղթապատ ստուարաթուղթ: Կոնգիկին գրութեամբ՝ Dictionnaire de la langue Française I.: ԹՂԹԵԱՅ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական սրճագոյն թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ կողքը վնասուած եւ մաշած, մարմինը լաւ: ԳԻՐ՝ շատ մաքուր, հատիկ հատիկ գրուած մանր ճոխ շղագիր: ԹԱՆՆԱԴ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԴ՝ եւս. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 76բ, 165բ, 257—595: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1920—1930: ԳՐԻՉ՝ Աբիկեան Հ· Դանիէլ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ »Համաբարբառ եղիշէ» տպ· Վենետիկ 1828, «Յակեբեռանի Մեկնութիւն Եսայեայ» տպ· Վենետիկ 1880, «Եզնիկ» տպ· Վենետիկ 1826, Հաւաքեալ ի Հ· Դանիէլէ Վրդ· Աբիկեան:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա—74ա՝ «Եղիշէ»: Կու տանիք միայն Այբուբենական ցանկը: *Թղ· 2ա՝ Ապահութիւն, 14բ՝ Բազմաբոյ, 17բ՝ Գազան, 20ա՝ Դաշտ, 21բ՝ Եզր, 24բ՝ զազիր, 26բ՝ Է, Էր, Էն, 26բ՝ Ըղձանալ, 27ա՝ Թագաւոր, 29ա՝ Ժամ, 29ա՝ Իբր, 30բ՝ Լալուիմ, 32ա՝ Խաբեբայ, 34ա՝ Ծագել, 35ա՝ Կազմած, 40ա՝ Հաղար, 46բ՝ Ձախ, 46բ՝ Ղակիչ, 46բ՝ Ճախրել, 47ա՝ Մագաղաթ, 52բ՝ Յագիմ, 54բ՝ Նա, 56ա՝ Շաբաթ, 57ա՝ Ո, 60բ՝ Չար, 61ա՝ Պագանել, 64բ՝ Ջանալ, 65ա՝ Ռազմ, 65ա՝ Սալայատակ, 67բ՝ Վաթսուն, 70ա՝ Տաղնապ, 72բ՝ Ցածութիւն, 73ա՝ Փախուստ, 74ա՝ Քակել, 75բ՝ Օգնական:*

Թղ· 77ա· «Յակեբեռանի Մեկնութիւն Եսայեայ»: Այբուբենական ցանկը: 77ա՝ Ապահել, 91բ՝ Բագին, 95բ՝ Գազան, 98ա՝ Դա, 101ա՝ Եբրայեցի, 103բ՝ Զայրանամ, 106ա՝ Է, 106ա՝ Ըղձական, 107բ՝ Թագ, 109ա՝ Ժամ, 110ա՝ Ի բաց, 112ա՝ Լալիւն, 113ա՝ Խաբեբայ, 116ա՝ Ծագ, 117բ՝ Կազ, 122բ՝ Հաղար, 128բ՝ Ձագ, 129բ՝ Ճախարակեմ, 130բ՝ Մագ, 136ա՝ Յագենամ, 139բ՝ Նա, 142ա՝ Շաբաթ, 143ա՝ Ո, 146բ՝ Չարպական, 147բ՝ Պագանեմ, 151ա՝ Ջախ, 151բ՝ Ռաբունի, 151բ՝ Սա, 155ա՝ Վագեմ, 158ա՝ Տաղնապ, 160բ՝ Ցածնում, 161բ՝ Փաթանք, 163ա՝ Քակեմ, 164ա՝ Օգնական:

Թղ· 166ա· «Եզնիկ»: Այբուբենական թղթահամարները: *Թղ· 166ա՝ Աբիմելէք, 180ա՝ Բաբելացի, 183ա՝ Գաբաւոն, 186ա՝ Դա, 188ա՝ Եբրայեցի, 192ա՝ Զ նախդիր հայցական խնդրով, 194բ՝ Է, 194բ՝ Ըմբան, 195բ՝ Թագաւոր, 197բ՝ Ժամ, 198ա՝ Իբր, 202ա՝ Լաւ, 203բ՝ Խաբեր, 205բ՝ Ծագ, 206բ՝ Կազել, 212ա՝ Հազար, 218ա՝ Ձագ, 218բ՝ Ղովմ, 219ա՝ Ճակատագիր, 219բ՝ Մագաղաթ, 227բ՝ Յագեցուցանել, 231բ՝ Նա, 234բ՝ Շաբաթ, 235բ՝ Ո, 240ա՝ Չախարժական, 241ա՝ Պագանել, 244բ՝ Ջախջախել, 244բ՝ Սակաւիկ, 247բ՝ Վախճան, 249բ՝ Տաղնապ, 252ա՝ Րէա, 252ա՝ Ց, 253ա՝ փախչել, 254բ՝ Քակել, 256ա՝ Օգնականութիւն:*

1989

(Հին թիւ չունի)

ՄԱՇՏՈՑ

ԹՐԻԵՍՏ(՞) 1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 22: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·4×19: ՊՐԱԿ՝ 3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, սեւ գիծերով շրջանակի մէջ առնուած 17·5×10·5: ՏՈՂ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ շատ խեղճ, գունաւոր թուղթով պատուած, շատ վատորակ բարակ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԴ՝ կողքը շատ գէշ, մարմինը լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտգիր: ԹԱՆՆԱԴ՝ սեւ, խրատագրերն ու սկզբնատառերը կարմիր: ՁԱԿԱՏԱԶԱՐԴ՝ տպագրուած՝ Թղ· 1ա—9ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 11բ մեծ մասով, 13—16: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անձանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Մաշտոց», պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Կանոն մկրտութեան յորժամ զամենայն քրիստոնէից տղայս մկրտեն: Յորժամ տղայն ութօրեայ լինի առնու քահանայն զերեխան եւ զկնքահայրն կամ տայ բերել ի դուրս գաւթին սուրբ եկեղեցւոյ եւ այս կարգ կատարի...»:

Թղ· 9ա· «Կանոն Խորհրդոյ Դրոշմին: Եթէ այսօրիկ քահանայն եկեալ առ բեմն յորում սուրբ Մեռոնն, բամբակ, միջուկ հացի, կնկուղն...»:

Թղ· 12ա· «Կանոն հարսանեաց պսակի: Նախ զգուշութեամբ խոստովանեցուցանէ քահանայն զհարսն եւ զփեսայն եւ ապա ականի զկարգ ամուսնութեանն: Օրհնութիւն մատանեաց: Քահանայն զկնի հաստատեալ հարսնախօսութեանն ի մէջ առն եւ կնոջ, խնդրեալ ի նոցանէ օրհնեցէք յեկեղեցւոջ զմատանիս նոցա...»:

Թղ· 17ա· Վերջին Օծման արարողութեան սկիզբը կը պակսի, կը սկսի հոս ընթերցուածէն:

Թղ· 19բ· «Իշխանութիւն տալոյ զօրհնութիւն լիակատար ներողութեամբ հաւատացեալ քրիստոնէից հոգեվարաց բնակելոց յերկինս հերետիկոսաց եւ անհաւատից, տուեալ ի սրբազան Պապէն Կղեմայ չորեքտասաներորդէ յամի Տեառն 1772 ապրիլի 5»:

Թղ· 20բ· «Կանոն եւ եղանակ հաստատեալ եւ սահմանեալ ի բարեյիշատակ Պապէն Բենեդիկտոսէ չորեքտասաներորդէ, զոր պարտին պահել ի դէպ ժամանակի եւ ի տեղւոջ (ըստ գրեցելոյն ի ներքոյ յարարողութիւնն տալոյ զօրհնութիւն մերձ ի մահ եղելոց) ամենեքին նոքա, որք ունին զիշխանութիւն ընկալեալ յԱռաքելական Աթոռոյ»:

1990

(Հին թիւ չունի)

ԲՆԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ(՞) ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 52: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·3×20: ՊՐԱԿԻ՝ 9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20×13: ՏՈՂԻ՝ 29: ՆԻՒԹ՝ հին սպիտակ միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կարուած է միայն, առանց կողքի: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու ետեւը մէկական գծաւոր գորշ գոյնով թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ նոր շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 22ա—52բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Բնական Աստուածխօսութիւն»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Բնական աստուածխօսութիւն ճառէ զԱստուծոյ, որչափ լոկ բնական բանիւ գաստուծոյան մարթի իցէ ճանաչել···»:

Թղ· 1ա· «Գլուխ Ա·՝ Վասն գոյութեան Աստուծոյ»: (§ 174—189):

Թղ· 17բ· «Գլուխ Բ·՝ Վասն կատարեալութեանց Աստուծոյ եւ վասն նորին միութեան» (§ 190—191):

1991

(Հին թիւ 156 եւ 53)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻԵՍՏ(՞) 1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹ՝ 96, իջակալուած 1—190: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×19: ՊՐԱԿԻ՝ ժԲ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×12: ՏՈՂԻ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ բաբակ ստուարաթուղթ, թղթով պատած: ԹՂԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն ու վերջը մէկական թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր, ճօտրգրի շատ մօտ: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 96: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Տեսական Աստուածբանութիւն»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճառ ի վերայ Մարդեղութեան: Ճառաջաբան, յորում յառաջ բերին ազգի ազգի հերետիկոսութիւնք որ ի վերայ Տուրհրդոյ Մարդեղութեան»: Ձեռագիրս բռնադրութեամբ նոյն է թիւ 1809 ձեռագրին մէկ մասին հետ, ուստի կը նշանակենք հոս միայն վիճաբանութիւններու թղթահամարները: Վիճաբանութիւն Ա·՝ Թղ· 4ա, 13ա՝ Բ, 61բ՝ Գ, 94ա՝ Դ:

1992

(Հին թիւ 468)

ԻՐԱԽԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ 1894

ԹՈՒՂԹ՝ 92, իջակալուած 1—183: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×17: ՊՐԱԿԻ՝ 6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 20·5×12: ՏՈՂԻ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ գծաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կիսալաք,

թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ վարժ նոր շղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ մանուշակ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ, 67բ—92բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1894: ԳՐԻՉ՝ Դիմակսեան Հմայեակ: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ չկան, բայց Ղ՝ Կ· Պոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Տեառ իրաւապետութեան, Դասախօսութիւն Յովհաննէս Շահնազարեան, 19/31 Յունուար 1894, ի Կոստանդնուպոլիս, Գրիչ՝ Հմայեակ Դիմակսեան»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Իրաւապետութիւն: Դաս Ա·՝ Մարդս ընկերական էակ մ'է, այսինքն կ'ուզէ իւր նմանեաց հետ ապրիլ···»: Թղ· 5բ՝ «Դրական օրէնքներ»: 6ա՝ «Հանրային օրէնք»: 6բ՝ «Միջազգային օրէնք»: 7ա՝ «Օրինաց ազդեցութիւնը երկրի մը տնտեսական վիճակին վրայ»: 8ա՝ «Զօրեքին օրէնք»: 8ա՝ «Օրինաց յետեւ-ազդեցութիւնը»: 8բ՝ «Օրէնքի մը ընդումը», 8բ՝ «Հանրային չահուց վերաբերեալ օրէնք»: 9ա՝ «Շարժական իրաւունք եւ անշարժ իրաւունք···»:

Թղ· 31բ· «Աւետարանական իրաւապետութիւն»: 34բ՝ «Ընկերութիւն»: 43բ՝ «Փոխանակագիր»: 48ա՝ «Մնանկութիւն»:

Թղ· 49բ· «Դատեր: Աւեան»:

Թղ· 62բ· «Պատժական օրէնսդրութիւն»:

Ընդամէնը ԼՀ Դաս:

1993

(Հին թիւ 418 եւ 51)

Յ· ԱԼԲԵՐ՝ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Գ·

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ(՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 132: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·6×19·5: ՊՐԱԿԻ՝ 33: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19×12: ՏՈՂԻ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ զօրաւոր միջակ հաստութեամբ հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ ԹՂԹեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նոր շեղագիր: ԹԱՆԱՒ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 2բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Սկզբունք եկեղեցական պատմութեան յօրինեալ ի վերապ· Հայր Յովհաննէս Նեապօմուկեան Ալբերէ ի կարդէ Բարեպաշտ Դպրոցաց Հատոր Գ·»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 3ա· «Մասն Գ·՝ սկզբանց եկեղեցական պատմութեան: Յիննելորդ դարէ մինչեւ ցերկոտասաներորդ դար: Յօդուած Ա·՝ Օրինադրի մը յառաջիկայութեան կայսեր եւ նորին դեսպանաց լեցի օծումն քահանայապետին Հռոմայ, փորձք ջրով եւ հրով, արդեօք եւրինէոս Բ· կարգեաց զնոսին»: Յօդուածներ Ա—ի:

1994

(Հին թիւ չունի)

ԳԻՐՔ ՄՈԳՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԿԱԽԱՐԴՈՒԹԵԱՆՑ (Գ· Գիրք)

1732

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 16, առջեւէն կը պակսի, որովհետեւ կը սկսի ժԵ էջէն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·5×16: ՊՐԱԿԻ՝ չեն ճշտակուած, ներկայիս առանձին թուղթեր են ամէնը: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 21×12·3 մեծութեամբ շրջանակի մէջ առնուած: ՏՈՂԻ՝ 13 շատ անկանոն: ՆԻՒԹ՝ տես Ձեռ· թիւ 2126: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆԻ՝ գիր, ԹԱՆԱՒ, ԺԱՄԱՆԱԿ, ԳՐԻՉ, ՏԵՂԻ՝ տես Ձեռ· թիւ 2126: ՆԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ՝ նուէր տրուած Պր· Սամուէլ Աբգարեանէ որուն կնիքը գարնուած է էջի մը տեղ:

Մատեանս է՝ «Գիրք Մոգութեանց եւ կախարդութեանց Գիրք Գ.»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Շինեալ զկնիքս բաղադրութիւնք մեռաղոյ ի կնիքս աղաչանաց հոգւոց» եւ թալիսմաններ:

Թղ· 2բ· «Շինեալ զկնիքս մեծի արքայի Սողոմոնայ: Շինեալ զչրջանն ի մատանեայ երկաթոյ...» ու կը յաջորդեն զանազան թալիսմաններ եւ Թղ· 4բ՝ «Շինեալ կնիքս գանճոյ գտանելոյ»: Թղ· 5ա՝ «Շինեալ կնիքս վաստակութիւն գրուս վեցերորդի»: Թղ· 5բ՝ «Նաթեան չինել կնիքս սիրոյ»: Թղ· 6բ՝ «Շինեալ կնիքս վասն կորստեան»: Թղ· 7բ՝ «Զվերածումն ածուխոյ նիւթ»: Թղ· 8բ՝ «Շինեալ զկնիքս գտանելոյ»: Թղ· 9բ՝ «Շինեալ ի կնիքս զիւահարաց»: Թղ· 10բ՝ «Շինեալ զկնիքս ի անկատարի»: Թղ· 11բ՝ «Շինեալ զկնիքս բանտարկութեան անհնազանդ հոգւոցն գրուս հինգերորդի»: Թղ· 14ա· «Շինեալ զկնիքս զոր ցուցանէ եւ տեսացուցանէ ի փափաքն իւրոյ թշնամին իւրոյ»: Թղ· 15բ՝ «Շինեալ թալիսմանքս կնքող զկնիքս մահուան գրուս հինգերորդի»:

1995

(Հին թիւ 248 եւ 31)

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՂՄՈՍԵՐԳՈՒԹԵԱՆ

ՀՌՈՎՄ

1790

ԹՈՒՂԹ՝ 90, իջակալուած 1—162: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×18·5: ՊՐԱԿՔ՝ 7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19×11: ՏՈՂՔ՝ 40: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ, միայն ետեւի կողմը վերի մասին վրայ մելանը թափած է եւ թուղթերը չորցուցած, ուստի պատառատուն: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր, շատ մանր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկսած է ներծծուիլ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—3, 4բ, 5բ, 87բ—90բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1790: ԳՐԻՉ՝ Բաղինեան Տէր Գրիգոր Ախալցխացի: ՏԵՂԻ՝ Հռովմ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 87ա:

Մատեանս է՝ «Արարողութիւն գործնական հայկական սաղմոսերգութեան»: Ըստ այմենայնի ճոյն է *թիւ* 1663 Ձեռագրին հետ, որուն սկզբնագիրը ըլլալ կ'երեւի:

1996

(Հին թիւ 114)

ԸՆՏԻՐ ԲԱՆՔ ԵՒ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ Ի ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵՆՔ

ԱՆՑԱՑՔ

1840ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 73: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×19·5: ՊՐԱԿՔ՝ 15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×13: ՏՈՂՔ՝ 28—44, տեսակ-տեսակ: ՆԻՒԹ՝ բաւական հին միջակ հաստութեամբ զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, որոշ պրակներ, մանաւանդ 1, 3 եւ 13 մելանը շատ ներծծուած: ԳԻՐ՝ բաւական մը տեսակ ճօտրգրի շատ մօտ շղագիրներ: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 6ա մեծ մասով, 6բ—8բ, 14բ, 19ա մեծ մասով, 19բ—20բ, 33ա վարի կէսը, 33բ—36բ, 48, 54բ մեծ մասով, 66, 69ա մեծ մասով, 69բ, 71բ վարի կէսը, 72ա—73բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան միաբան: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ թղթածրարի վրայ՝ «*Գտեալք առ Գեր. Հ. Սահակայ*»:

Մատեանս է՝ «Ընտիր բանք եւ ասացուածք քաղեալք ի Բարսղէ, Բուզանդայ, յԵզնկայ, ի Սեբեբիանոսէ, յԵփրեմէ, յԱգաթանգեղեայ, եւն· եւս ի Խորենացւոյն, Ճաճախապ· եւ ի Զենոբայ» (իւրաքանչիւրին ըով դրուած է տպագրութեան էջը): Համմտ· *Տաչեան թիւ* 79:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Եղնիկ· Պարտեալ զպղտորութիւն աչացն զաղտն եւ զրիժն ի բաց պարզել...»:

Թղ· 9ա· «Բուզանդարան պատմութիւնք· Խոստաբանութիւն նախապիտելի»:

Թղ· 15ա· «Եւսեբի· Կահաւորութիւն համարեցայ...»:

Թղ· 21ա· «Բարսղի· Որպիսի՞ միտք ժամանեսցեն արժանաւոր իրօք...»:

Թղ· 27ա· «Ոսկի· Մազկռինչ մերձ ի մահն էր...»:

Թղ· 37ա· «Եփրեմ· Զի հաւանեցուսցէ եւ հաճէ՝ թէ ամենայն ինչ արարածք են»:

Թղ· 49ա· «Ագաթանգեղոս· Երկիւղիւ սրտիւ ի կապոյտ դաշտին...»:

Թղ· 51ա· «Կիւրեղ· Ոչինչ կեղծաւորութեամբ խորհուրդ յանձին կրել...»:

Թղ· 55ա· «Սեբեբիանոս· Կարօտիմք եւ ձերովք աղօթիւք...»:

Թղ· 59ա· «Խորենացի· Ի Քաղդէացւոց եւ յԱսորեստանեաց մատենից ցանկագոյն են մեր իրք...»:

Թղ· 65ա· «Զենոբ· Մեծարգոյ եւ պատուական հոյակապ քաղաքիդ կեսարեան քահանայապետ...»:

Թղ· 67ա· «Ճաճախապատում· Հարց եւ խնդիր ողջոյն եառու բերել...»:

Թղ· 70ա· «Մանդակունի· Ըստ ցուցածին եւ ըստ վերին չարութեանն զեղ յօրինեն...»:

1997

(Հին թիւ չունի)

ՆՈՐ ՏՕՄԱՐ ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՈՑ

1810էն առաջ

ԹՐԻԵՍՏ(՞)

ԹՈՒՂԹ՝ 8: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18·5×12 մեծութեամբ շրջանակի մէջ առնուած: ՏՈՂՔ՝ 21: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր, խորագրերը նոր բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 3ա: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 8բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ հաւանաբար 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Մխիթարեան միաբան: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Պրակս է՝ Թղ· 2ա· «Նոր Տօմար Հռովմայեցւոյ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ճառաջաբանութիւն: Նախքան զիսկսիլ մեր յաղագս գտանելոց զեօթներեակ տարւոյն»:

Թղ· 4ա· «Ճաղագս գտանելոց զեօթներեակ տարւոյն»:

Թղ· 4բ· «Ճաղագս գտանելոց զվերադիր տարւոյն»:

Թղ· 6բ· «Գլուխ Բ.՝ Ի վերայ գտանելոց զդիր տարւոյ»:

Թղ· 8ա· «Գլուխ Գ.՝ Վասն գտանելոց զչարժական տօնս որք զհետ երթան զատկի»:

Թղ· 51ա· «Ագաթանգեղոս· Երկիւղիւ սրտիւ ի կապոյտ դաշտին...»:

Թղ· 51ա· «Կիւրեղ· Ոչինչ կեղծաւորութեամբ խորհուրդ յանձին կրել...»:

Թղ· 55ա· «Սեբեբիանոս· Կարօտիմք եւ ձերովք աղօթիւք...»:

Թղ· 59ա· «Խորենացի· Ի Քաղդէացւոց եւ յԱսորեստանեաց մատենից ցանկագոյն են մեր իրք...»:

Թղ· 65ա· «Զենոբ· Մեծարգոյ եւ պատուական հոյակապ քաղաքիդ կեսարեան քահանայապետ...»:

Թղ· 67ա· «Ճաճախապատում· Հարց եւ խնդիր ողջոյն եառու բերել...»:

Թղ· 70ա· «Մանդակունի· Ըստ ցուցածին եւ ըստ վերին չարութեանն զեղ յօրինեն...»:

1998

(Հին թիւ չունի)

ԶԵՐՄԵՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Ս· ՀՐԻՓՍԻՄԵԱՆՑ ԵՒ ԳԱՅԻԱՆԵԱՆՑ

ԺԸ դարու վերջերը

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 15, իջակալուած 1—14 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿ՝ 2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×13·5: ՏՈՂՔ՝ 28: ՆԻՒԹ՝ հաստ կոշտ հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր:

ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 12ա մեծ մասով, 12բ—15բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԲ դարու վերջերը: ԳՐԻՉ՝ հաւանաբար Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ անյայտ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 11բ:

Մատեանս է՝ անխորագիր՝ Ջերմեռանդութիւն առ Ս· Կուսանն Հռիփսիմեանք եւ Գայիանեանք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ցանկալի է անուն քո կոյսդ մաքուր սուրբ Հռիփսիմէ, որ արփնագեղ քում տեսութեան պայծառութիւն յիմարեցոյց զթագաւորսն ի սէր անմաքուր···»: Ասոր կը յաջորդեն ապա 12 ընդերցուածներ եւ 12 աղօթքներ առ սուրբն Հռիփսիմէ կամ սուրբն Գայիանէ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 11բ· «Բան առ ընթերցողս: Բազում են ջերմեռանդք ազգի մերում սրբոց Հռիփսիմեանց եւ սրբոց Գայիանեանց երանեալ կուսանաց, այլ բազումք չեն ծանօթք որպիսութեանց նոցա, թէ ուստի եկեալ եւ ուր կատարեալք իցեն ի Քրիստոս, եւ քանի եռանդագին սիրով յանձն առեալ իցեն զմարտիրոսութիւն վասն Քրիստոսի, եւ որքան նախանձախնդիրք էին անարատ պահելոյ զկուսութիւնս իւրեանց, եւ թէ զիարդ կանացի բնութեամբ առնապէս յանձն առին զխաչս եւ զթափառական չրջիլն յօտար աշխարհս յերկիւղէ Դիոկղետիանոսին, յազատ պահել զսուրբ կոյսն Հռիփսիմէ աշխարհային պղծալից գործոց, եւ թէ զիարդ ապրէին ի հնձանայարկն այն գործովք ձեռաց իւրեանց, աղօթիւք եւ ջերմեռանդութեամբ»:

«Զայս ամենայն համառօտապէս հաւաքեալ յԱգաթանգեղոսէ եւ յայլոց վրեանց, իբրեւ զգարնանային ծաղիկս անուշահոտս փունջ կազմեալ ի բուրումն անուշահոտութեան վարուց նոցա յանգուն հոգւոց հաւատացելոց: Եւ զայն յերկոտասան թիւս բաժանեալ ի պատիս ամենասուրբ երրորդութեան, եւ իւրաքանչիւր թուոց առանձինն առանձինն աղօթս յօրինեալ ի պատիս սրբոց կուսանաց, որպէս զի ընթեռնելով զբարի վարս եւ խմանալով զանտանելի ճգնութիւնս նոցա, մատուսցեն զհոգութիւն ամենակալ արարչին, որ եւ նոցա զկարողութիւն ընդ բերել ցաւոց անըմբերելեաց: Եւ զի հաճոյ է ամենայն սրբոց յիշատակութիւն չարչարանաց իւրեանց յունել բարեխօս առ Աստուած, եւ որովհետեւ երանելի սուրբ կուսանքս այսոքիկ ըստ նախախնամութեանն Աստուծոյ պատրաստեալք էին հոգեւոր ծնօղ եւ մայր լինել ողջոյն աղգի մերում ի Քրիստոս, եւ եղեն ըստ անտեսութեանն Աստուծոյ ի ժամանակին եւ են պաշտպան եւ բարեխօս միշտ ընդ սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին առաջի Քրիստոսի վասն մեր, եւ ըստ նմանութեան առածի, զերախտիս երախտաւորին վերադանաչելն է նշան սիրոյն Աստուծոյ, եթէ եւ մեք երախտաւորեալքս ի սոցանէ ճանաչելով զբարերարութիւն նոցա, եթէ ոչ յամենայնում աւուր, գոնէ մի անգամ ի տարւոջ, յաւուր տօնախմբութեան նոցա յերիս աւուրս կատարիցեմք զընթերցումն վարուցն հետեւեալ աղօթիւք, ի պատիս անուանց ամենասուրբ երրորդութեան եւ մի աստուածութեան, որոց իւրաքանչիւրքն եզերին չորիւք տառիւք, զորօրինակ՝ Հայր, այսպէս եւ հետեւեալքն, յայնժամ եւ նոքա յօժար կամօք մատուցանեն զաղերս հայցուածոցս ըստ ջերմեռանդն ըղձից մերոց առ ամենասուրբ երրորդութիւնն եւ զանգառնալի բարեխօսութիւնս իւրեանց ընդ մէջ խառնեալ անթերի կատարին խնդրուածք մեր բարիք ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ»:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա· «Ձառ աստղաբաչխական վասն կարզաղրութեան էփփիմերտէսի եւ ոճ հաչուելոյ զնաւարուն ի ձեռն կարկնոյ եւ եռանկիւնաչափութեան, մինչ եղաք օրինակի աղաղաւ զաղաղամ այնց, որ պատահելոյ են յամէ 1762 մինչեւ ց1800, հաչուեալ ըստ երկայնութեան 26 աստիճանաց եւ 35 րոպէից ի կղզոյ երկաթոյ, ի Թօմաէ Կուէրնոսեան ընկերակցեալ ի հանդերձ մատենագրեալ առ վաեմափառ տիրուհւոյ մեծանազրեալ առ վաեմափառ տիրուհւոյ կըլելեայի եւն·»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Վաեմափառ, ի յառաջին ըմբռնումն յոյժ ոչ միայն համարձակ···»:

Թղ· 1բ· «Առ մարդասէր ընթերցօղս: Որովհետեւ դիտաւորութիւն իմ ի լոյս ընծայելոյ···»:

Թղ· 2ա· «Ցանկ հետեւեալ գործոյս»:

Թղ· 3ա· «Գլուխ Ա·՝ Ցաղագս ոսկեթուոյ եւ կերպի գտանելոյ գինս վասն ամեթուոյ եւ կերպի գտանելոյ գինս վասն ամենայն ամի զկնի Մեծնդեան Քրիստոսի»:

Թղ· 3ա· «Գլուխ Բ·՝ Վասն վերադրի եւ որպէս գտանի»:

Թղ· 3բ· «Գլուխ Դ·՝ Արեգական չրջանակի»:

Թղ· 3բ· «Գլուխ Ե·՝ Հոսմէական թուականութեան»:

Թղ· 3բ· «Գլուխ Զ·՝ Տառի այսմաւուրքի եւ կերպի գտանելոյ գնա»:

Թղ· 4ա· «Գլուխ Է·՝ Կիւրակական տառի եւ աղիւսակի նորա վասն անմիջապէս գտանելոյ գնա»:

Թղ· 4ա· «Գլուխ Ը·՝ Զորս ժամանակաց»:

Թղ· 4ա· «Գլուխ Թ·՝ Մեկնութիւն հետեւեալ մչտնջենական աղիւսակի, որով գտանին ամենայն տօնք չարժականք ամի»:

Թղ· 4բ· «Գլուխ Ժ·՝ Մեկնութիւն հետեւեալ աղիւսակի վասն գտանելոյ զժամանակն մաման արեգական ի կարտինալական տունս»:

Թղ· 5ա· «Գլուխ ԺԱ·՝ Վասն զանազանչանս»:

Թղ· 5ա· «Գլուխ ԺԲ·՝ Վասն վերադրի նութեան ի մէջ կէսօրականի Միլանու եւ ի մէջ կէսօրականի այլ տեղւոյ երկրի, եւ որպէս իցէ հաչուեալ ազիւսակ նորա, որ մեկնեալ լինի ի 1· երես»:

Թղ· 5բ· «Գլուխ ԺԳ·՝ Ցաղագս հասարակաց ժամանակի կամ զանազանութեան ի մէջ երկուց ժամանակաց հիմնականի եւ իսկականի»:

Թղ· 6բ· «Գլուխ ԺԴ·՝ Ցաղագս գարու եղելոյ ի յազիւսակս հիմնական չարժման»:

Թղ· 7ա· «Գլուխ ԺԶ·՝ Եղանակ գտանելոյ զլայնութիւնն երից բարձրագոյն մոլորակաց՝ Երեւակին, Լուսնթագին եւ Հրատին»:

Թղ· 7բ· «Գլուխ ԺԷ·՝ Կերպ գտանելոյ զլայնութիւն երից ասացեալ բարձրագոյն մոլորակաց»:

Թղ· 8ա· «Գլուխ ԺԸ·՝ Կերպ գտանելոյ զլայնութիւն ասացեալ ծածկագոյն մոլորակաց Ափրոտիտայ եւ Փայլածուի»:

Թղ· 8բ· «Գլուխ ԺԹ·՝ Կերպ գտանելոյ զլայնութիւն ասացեալ ծածկագոյն մոլորակաց»:

Թղ· 9ա· «Առակ Գ·՝ Վասն գտանելոյ զանկիւնն որ առնէ խաւարումն ընդ կէսաւուր»:

Թղ· 9ա· «Առակ Դ·՝ Տուեալ երկայնութեան եւ լայնութեան մոլորակի, կերպ գտանելոյ զհոլովութիւն»:

Թղ· 10բ· «Առակ Ե·՝ Զկնի գտանելոյ զերկայնութիւն, զլայնութիւն եւ զհոլովութիւն մոլորակի գտանի իւր ուղիղ վերացումն»:

Թղ· 11ա· «Առակ Զ·՝ Գտանել զժամն, զորում մոլորակն անցանէ ընդ կէսօրն»:

Թղ· 12ա· «Առակ է·՝ Գտանել զծերս կէս աւուր, եւ կէս գիչերոյ վասն իւրաքանչիւր աւուրց տարւոյ, եւ հետեւաբար զծագումն արեգական զկէսօրն, զկէս գիչերն վասն իւրաքանչիւր տեղեաց երկրի»:

ՇԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Այս եւ թիւ 2064 ձեռագիրներու համադրութեամբ, վրան զանազան սրբագրութիւններ կատարելով՝ խմբագրուած է թիւ 1447 ձեռագիրը: Տես անդ յիշատակարանը:

1999

(Հին թիւ չունի)

ԱՍՏՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ — ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԷՓՓԻՄԷՐՏԷՍԻ

Կ· ՊՈԼԻՍ

1775

ԹՈՒՂԹՔ՝ 14, իջակալուած 1—23 միայն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·5×17: ՊՐԱԿՔ՝ 2 եւ կէս: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×16: ՏՈՂՔ՝ 48 միջին հաշուով: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, թանաքը սակայն ներծծուած: ԳԻՐ՝ շատ մանր նօտրգրի նման շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւորակ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ 12բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1775: ԳՐԻՉ՝ Տէր Գիւրգոր որդի Բրգնիկցի եպյալը Օղուիճ: ՏԵՂԻ՝ Կ· Պոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

2000

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՄԱՌՕՏ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ Ա.

ՎԻԵՆՆԱ(°) 1810էն ետք

ԹՈՒՂԹ՝ 37, իջակալուած 1—74: ՄԵԾՈՒԹԻԻՆ՝ 24×19: ՊՐԱԿԻ՝ 4: ԳՐՈՒԹԻԻՆ՝ միասիւն 19×13·5: ՏՈՂԻ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ սկիզբները բաւական ազտոտած եւ թուղթերը միճչեւ Թղ· 4 ճմռթված: ԳԻՐ՝ հին ձօտգրի ճման վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չունի: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն ետք: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Համառօտ քերականութիւն (Հայկազեան Լեզուի Ա.)»: Ընդգրկուած ձայն է թիւ 2223 ձեռագրին հետ, կը պարունակէ նաեւ մաս մը Բ. հատորէն՝ Թղ· 34էն առնիւն, հմմտ. Ձեռ. թիւ 2197՝ Թղ· 2ա—9ա:

2001

(Հին թիւ 424 եւ 41)

ՏԵՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՍՏՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ 1840ի ատենները

ԹՈՒՂԹ՝ 145, 146ը կողքին կպցուած: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25·2×19·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 17·5×7·8, շատ լայն լուսանցքով ուր մատիտով գրուած են նիւթին վերաբերեալ հարցումներ: ՏՈՂԻ՝ 33: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ պարզ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է ֆայֆայիլ: ԳԻՐ՝ մանր հին շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1—2, 75բ—78բ, 143—146: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Սկզբունք Տեսաբանութեան եւ Աստղագիտութեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Թղ· 3ա. «Գլուխ Ա.՝ Ընդհանուր ծանօթութիւնք տեսաբանութեան: Տեսաբանութիւնն է գիտութիւն տեսութեան, որ պատուղի չուրջ գյատկութեամբք եւ գներգործութեամբ լուսոյ եւ գտեսութեանն բնաւորութիւն հետազօտէ»:

Թղ· 9ա. «Գլուխ Բ.՝ Ցաղագս սաստկութեան լուսոյ կամ լուսաւորութեան մարմնոյ»:

Թղ· 13ա. «Գլուխ Գ.՝ Ցաղագս ստուերի»:

Թղ· 18ա. «Գլուխ Դ.՝ Ցաղագս գունոյ»:

Թղ· 20բ. «Գլուխ Ե.՝ Ցաղագս տեսութեան մեծութեան եւ յաղագս ձեւոյ առարկայից»:

Թղ· 26բ. «Գլուխ Զ.՝ Ցաղագս առերեւոյթ չարժման, կամ տեսութեան չարժման՝ նըկատմամբ առ առարկայս, եւ առ հայեցողն ի չարժիլն եթէ միոյն եւ եթէ երկուցն եւս»:

Բ. Թղ· 31ա. «Սկզբունք Դիտակարանութեան: Գլուխ Ա.՝ Նախաշաւիղ ծանօթութիւնք դիտակարանութեան: Դիտակարանութիւնն է գիտութիւն, որ հետազօտէ եւ գտանէ գներգործութիւնս եւ գերեւոյթս բեկբեկեալ չառաւիղաց»:

Թղ· 34ա. «Գլուխ Բ.՝ Ցաղագս վառարանաց կամ պատկերաց ձեւացելոց գկնի մխանդամ բեկբեկման»:

Թղ· 35բ. «Գլուխ Գ.՝ Ցաղագս տեղւոյ պատկերաց կամ յաղագս հեռաւորութեան վառարանի նկատմամբ զանազան հեռաւորութեանց առարկային յանցանել չառաւիղին յօդոյ յապակին»:

Թղ· 40ա. «Գլուխ Դ.՝ Ցաղագս վառարանաց կամ պատկերաց գկնի կրկին բեկբեկման»:

Գ. Թղ· 46ա. «Սկզբունք Հայելաբանութեան: Գլուխ Ա.՝ Նախաշաւիղ ծանօթութիւնք հայելաբանութեան: Հայելաբանութիւնն է գիտութիւն որ ճառէ գտեսութենէ ի ձեռն ցոլացեալ չառաւիղաց»:

Թղ· 49ա. «Գլուխ Բ.՝ Ցաղագս վառարանաց եւ տեղւոյ պատկերաց ի դողաւոր եւ ի կորընթարդ հայելւոջ»:

Թղ· 54ա. «Գլուխ Գ.՝ Ցաղագս մակարդակ հայելեաց եւ դրից պատկերաց ցոլացելոց ընդ այնս»:

Թղ· 60բ. «Գլուխ Դ.՝ Ցաղագս անձեւ, կոնոնեան, բրգաձեւ եւ այլն հայելեաց»:

Թղ· 63ա. «Գլուխ Ե.՝ Ցաղագս տեսողական մեքենայից ինչ»:

Դ. Թղ· 79ա. «Սկզբունք Աստղաբաշխութեան: Գլուխ Ա.՝ Նախաշաւիղ ծանօթութիւնք աստղաբաշխութեան: Աստղաբաշխութիւնն է գիտութիւն, որ գննէ գօրէնս, գչարժմունս եւ գերեւոյթս դրից աչխարհի, գչարժմունս եւ գվիճակս նոցա եւ տազօտէ գպատճառս եւ գվախճան նոցա եւ վերածէ գնոսա ի հաչիւ»:

Թղ· 82բ. «Գլուխ Բ.՝ Ցաղագս չրջանակաց գնտոյ աչխարհի եւ յաղագս երեւութից որք մեկնին նոքօք»:

Թղ· 91բ. «Գլուխ Գ.՝ Ցաղագս չարժման աստեղաց եւ երեւութից ծագելոյ անտի եւ եղանակի գիտելոյ գայնս»:

Թղ· 100բ. «Գլուխ Դ.՝ Ցաղագս չափոյ ժամանակի բացորոշելոյ չարժմամբ աստեղաց»:

Թղ· 107բ. «Գլուխ Ե.՝ Ցաղագս հաստատուն աստեղաց»:

Թղ· 112ա. «Գլուխ Զ.՝ Ցաղագս բեկբեկման եւ տեսեղաղանութեան աստեղաց»:

Թղ· 117ա. «Մասն Բ. աստղաբաչխութեան: Գլուխ Ա.՝ Ցաղագս տիեզերականն կամ մոլորակեան դրից»:

Թղ· 120ա. «Գլուխ Բ.՝ Ցաղագս արեգականն»:

Թղ· 123ա. «Գլուխ Գ.՝ Ցաղագս լուսնոյ»:

Թղ· 127ա. «Գլուխ Ե.՝ Ցաղագս այլոց մոլորակաց ի հասարակի»:

Թղ· 128բ. «Գլուխ Ե.՝ Ցաղագս չրջանակաց մոլորակաց»:

Թղ· 134ա. «Գլուխ Զ.՝ Ցաղագս խաւարմանց»:

Թղ· 137բ. «Գլուխ Է.՝ Ցաղագս գիսաթից որք մեկնին նոքօք»:

2002

(Հին թիւ 425 եւ 37)

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 205: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×8·2, լայն ազատ սիւնակներով: ՏՈՂԻ՝ 30: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ հասարակ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է ֆայֆայիլ: ԳԻՐ՝ հին շեղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 205: ԹԱՄԱՆԱԿ՝ 1840ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ շատ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա. «Հրահանգ Փիլիսոփայութեան, Մասն Գ.՝ Մասնաւոր Բնաբանութիւն կամ յաղագս երկրի եւ երկրային մարմնոցն»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Ճառ Ա.՝ Ցաղագս որպիսութեանց երկրային զգալի մարմնոց»:

Թղ· 88ա. «Ճառ Բ.՝ Ցաղագս երեւութից պատչաճելոց առ հողագանգուած գունսն»:

Թղ· 176ա. «Ճառ Գ.՝ Ցաղագս զանազան տեսակաց երկրային մարմնոց»:

Թղ· 203—204 Լուսաբանութեան օրէնքները բացատրելու համար գծագրուած տախտակներ:

2003

(Հին թիւ չունի)

ՏԱՂ ՔԱՌԱՍՆՕՐԵԱՅ ԳԱԼՍՏԵԱՆ

ԽՐԹՂ (Խարաքա՞ղ)

1846

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21×13·3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն ամբողջ էջը: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատելու սկսած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ ը կողմը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1848: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ Խրթղ (Խարաքա՞ղ): ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· 1ա:

Թուղթիկս է՝ Թղ· 1ա՝ «Տաղ քառասնօրեայ գալստեան»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Քրիստոս վառայ Թագաւորն այսօր եկեալ ի յընճայումն...» (11 տուն):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 1ա. «Ի 13ն փետրվարի 1846 ամի գրեցաւ ի Խրթղ»:

2004

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԹՐԻԵՍՏ(՞)

1810էն առաջ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 63: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×18·5: ՊՐԱԿՔ՝ 4 եւ կէս: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21·5×9·5: ՏՈՂՔ՝ 34: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ տեղ մելանը ներծծուած: ԳԻՐ՝ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2ա մեծ մասով, 3ա վարի մասը, 4ա, 5ա մեծ մասով, 6ա, 7ա, 8ա, 9ա, 10ա, 11ա, 12ա մեծ մասով, 13ա, 14ա մեծ մասով, 15ա, 16ա, 17ա, 18ա, 19ա, 20ա, 23ա, 24ա, 25ա, 26ա մեծ մասով, 27ա, 27բ վարի կէսը, 28ա–29ա, 30ա վարի մեծ մասը, 31ա, 50ա վարի մասը, 50բ, 55ա վարի մեծ մասը, 55բ, 57բ, 58բ մեծ մասը, 59ա—60բ, 63ա վարի կէսը, 63բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1810էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրիեստ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ եւն. չունի:

Մատեանս է՝ Թղ· 1ա. «Համառօտութիւն ուսումնական Աստուածաբանութեան ըստ անբաժանելի եւ անսայթաք վարդապետութեան սրբոյն Թովմայի, ժողովեալ ի մեծամեծ հեղինակաց Թովմայականաց եւ այլոց, զորոց զանուանս դնեմք ի լուսանցս մատենիս: Հատոր երկրորդ: Ուր դնին կարգաւ սահմանք եւ բաժանմունք աստուածաբանական խմաստից հանդերձ դիտելի խնդրովք»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1բ. «Ինդիր Ա.՝ Ցաղագս Աստուծոյ եւ յաղագս այնց, որք վերաբերին առ էութեանն Աստուծոյ»:

Թղ· 33. «Ցորում առաջադրի մեթոտոս, ինչ, որով ժողովքն հանրականք եւ մասնաւորք դիւրաւ եւ հաստատուն պահին ի միտս»:

Թղ· 45բ. «Ցաղագս ճշմարիտ կիրառութեան ժողովոց ի լուծանել զդիպուածս խղճի մտաց»:

Թղ· 51ա. «Ցաղագս գործածութեան կանոնական եւ քաղաքական իրաւանց եւ յաղագս ուղիղ կիրառութեան դիպուածապիտաց»:

Թղ· 61ա. «Գլուխ, յորում դնին հաստատուն պատմութիւն ամենայն ժողովոց եթէ հանրականաց եւ եթէ մասնաւորաց, սկսեալ յառաջին դարուն մինչեւ ցդարս մեր»:

2005

(Հին թիւ 420)

ԳԱՂՏՆԻՔ ԿԱՆԱՆՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ

1872

ԹՈՒՂԹՔ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 26×21: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22·5×19: ՏՈՂՔ՝ 27: ՆԻՒԹ՝ բարակ երկար ֆառակուսիներով թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ թուղթերուն ծայրերը գալարած եւ վնասուած: ԳԻՐ՝ նորագոյն վարժ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն. չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 8—10: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1872: ԳՐԻՉ՝ ՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 8—10: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1872: ԳՐԻՉ՝ անյայտ: ՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս: ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ չկան: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա «De la Bibliothèque de Davoud No. 420»:

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա. «Գաղտնիք կանանց, թարգմանուած չորսհարիւր տարուան ձեռագրէ, Ցոհաննէս անուն Հայ արքեպիսկոպոսէ մի յօրինեալ: Կոստանդնուպոլիս 1872»: Աշխարհաբար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա. «Սիրելիդ իմ, թէպէտ քու թախանձելէդ հետեւեալ ձեռք զարկի (Կանանց Գաղտնեաց) վրայ գրել, բայց թեւաբարոյ մարդոց տկարութեանը նայելով, կվախնամ թէ գուցէ քու բաղձանքդ կատարել ուզելով, ուրիշներուն գայթակղութեան առիթ տամ: Ուստի կխնդրեմ եղբայրութենէդ որ իրրեւ հաստատուն ծառայ Քրիստոսի, ողջախոհ ականջով, անբիծ մտօք եւ անյողդողդ սրտիւ կարդաս ինչ որ քեզի կգրեմ եւ չհաղորդես զանոնք ծանծաղամիտ եւ վաւաշոտ մարդոց: Երեքտասան յօդուածով պիտի յայտնեմ քեզ այս մասին համառօտիւ ինչ որ դիտել կարեւոր է»:

Թղ· 2ա. «Գաղտնիք կանանց»: Ա. «Ցաղագուհի»: 2բ՝ «Բ. Սաղմին կերպաւորութիւնը»: 2բ՝ «Գ. Մոլորակաց ազդեցութիւնը»: 3ա՝ «Դ. Սաղմերու բազմապատկութիւնը»: 3բ՝ «Ե. Հոգւոյն զօրութիւնն ու ծննդելու ժամանակը»: 4ա՝ «Զ. Ցուցանք կամ հրէշք»: 4բ՝ «Է. Էգին յղացման նշանները»: 5ա՝ «Ը. Արգանդին մէջ զետեղեալ սաղմին արու կամ էգ ըլլալը»: 5բ՝ «Թ. Կուսութեան խախտումը»: 5բ՝ «Ժ. Ցղացման արգելումը»: 6բ՝ «ԺԱ. Սերման յառաջ գալը»: 6բ՝ «ԺԲ. Կարողութիւնք»: 7բ՝ «ԺԳ. Սերման չառնալը»:

2006

(Հին թիւ 108)

ԶԱՔԱՐԻԱՅԻ ԿԱՊՐՈՒՇԵԱՆ ՀԱՅ ԼԱՏԻՆ ԵՒ ՄԱՃԱՌ ԼԵԶՈՒԱՅ ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ (Հատոր Գ·)

ԲՈՒՐԳԻՐՔ

1848

ՀԱՅԱՔԱՂԱՔ ԿԵՌԼԱ

Մատեանս է՝ Թղ· 3ա. «Զաքարիայի կապրուչեան Հայ, Լադին եւ Մաճառ լեզուաց նոր բառգիրք: (Նոյնը գրուած է նաեւ լատիներէն եւ հունգարերէն) Zachariae Gabrus Armeno-Latino-Hungaricum novum dictionarium. Gábrus Zachariás' Örmény-Dék-Magyar uj szótára· *Գրեալ ի նոյն Զաքարիայէ կապրուչեան ի Հայաքաղաքն: Ցամի Տեառն 1848ին: Manu proprio»: Թղ· 4ա. «Հատոր երրորդում, որ ունի յինքեան ի գրէ կ մինչեւ յԹ գիրս»:* Նոյնը լատիներէն եւ

հունգարերէն: Կը բովանդակէ գրական եւ հունգարահայոց յատուկ բառեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 5ա· «Կ է 15· դիր Հայոց Ա ու Բ–ի, որ համար է 60· Gjen est 15. littera armeniaci a.b.c. et numerat 60. Gjen 15. betüje az örmény a.b.c.nek és számlál 60···»:

Թղ· 56բ· «Հ է 16երորդ դիր Հայոց Ա ու Բի եւ համարէ 70: Ho est 16a littera AB armeniaci et numerat 70. Ho 16k betüje az örmény a.b.c.nek és számlál 70···»:

Նախորդներու նման՝ *Թղ· 128ա՝ Զ, 128բ՝ Ղ, 130բ՝ ճ, 142ա՝ Մ, 193բ՝ Ց*: Կը վերջանայ *Ցօրինուած* բառով:

2007

(Հին թիւ չունի)

ՕՐԻՆԱԿԱՔ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (ԳՐ· ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ)

Կ· ՊՈԼԻՍ

1820ի ատենները

ԹՈՒՂԹՔ՝ 18, իջակալուած 1—42: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×19: ՊԱԿԱՔ՝ 2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 19·5×13: ՏՈՂՔ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գործածուքենէ բաւական վնասուած: ԳԻՐ՝ հին ճօտրգրի շատ մօտ շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1820ի ատենները: ԳՐԻՉ՝ փէշտիմալճեան Գրիգոր (?): ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ չկան: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա եւ 11ա՝ «Գնեալ ի ձեռն Հ· Յովսեփայ Տէր Մարգարեան, Կ· Պոլիս 1917»:

Մատեանս է՝ «Օրինակք նամակագրութեան Գրիգոր Փէշտիմալճեան Վարժապետի»: Պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ձրագ լուսաւոր միգապատ մտաց եւ աղբիւր բարի հոգւով ծարաւեացն եղբայր մտերիմ տիրացու Պօղոս, սիրող հայրենեաց, ողջ լինել քեզ ըղձանամ յօգուտ հասարակաց: Զի՞նչ արդեօք ըղձալի դիւրեղձական բնութեան··· Ստորագր· Գրիգոր Փէշտիմալճեան մանկավարժ գպրոցին Օրթագիւղի»:

Թղ· 3ա· «Լուսափայլ ճրագ եկեղեցւոյն Քրիստոսի եւ քաղաք կենդանի կացեալ ի վերայ բարձու, Տեառն Տեառն երիցս երանեալ սրբազան··· ի ամպաչու գարշապարացն մատուցանեմ համբոյր ի գուճս անկեալ: Եթէ տեսիլ ջինջ եւ պայծառ օդոյ»:

Թղ· 5ա· «Աչխարհ Սիւնեաց դրատ հոդեան···» (7 տուն *ԱԲՐԱՀԱՄ* սկզբնատառերով):

Թղ· 5բ· «Աղնիւ նազելի հոգւոյս ցանկալի սիրասուն եւ դեղաբողբոջ պարոն Յովհաննէս հարազատ որդւոյդ իմոյ սէր եւ օրհնութիւն ի բոլոր սրտէ նուիրեմ: Որդիական սիրոյ քո կարիք կարօտ···»:

Թղ· 7ա· «Շնորհափայլ եւ Աստուածարեալ Հօրդ Տեառն Յովհաննէս զերամեծար վարդապետի սուրբ աջոյն մատուցանեմ համբոյր որդիական սիրով եւ խոնարհութեամբ: Զքանքար անապական ճշմարիտ սիրոյ սուրբ Հօրդ իմոյ···»:

Թղ· 9բ· «Յովիւ հոգեւոր բանաւոր հօտիս եւ գլուխ պատուական Հայկազեան ազգիս, քաղաք կացեալ ի վերայ բարձու եւ աղ համեմիչ անդամոցս Քրիստոսի, Տեառն Տեառն կիրակոսի սուրբ եւ Աստուածընտիր կաթուղիկոսի զերահռչակ Աթոռոյն Տանն Կիլիկիոյ եւ արժանաժառանգ յաջորդի սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ, քումդ Աստուածարեալ եւ շնորհաբաչխ աջոյն համբոյր որդիական մատուցանեմք խոնարհութեամբ: Բազմապատիկ եւ մեծահրաչ են յոյժ պարգեւք գթութեան···»:

Թղ· 10բ· «Գերամեծար ազնուական Յարութիւն Աղայ ողջ լինել քեզ ըղձանամ: Ոչ սակաւ ի զարմանս կրթէ զիս···»:

Թղ· 11ա· «Քրիստոսասէր եւ ազգասէր Պարոն Սերոբէ զերամեծար եղբօր ողջոյն չատ: Զեռանդագին վառումն հայրենասէր նախանձաւորութեան պատուական անձինդ լսելով···»:

Թղ· 13ա· «Սոյգ սիրելի եւ հաւատարիմ բարեկամ տիրացու Պօղոս պատուական եղբօրդ ողջոյն չատ: Ոչինչ դանդաղիմ պարտաւոր զանձն իմ խոստովանիլ քումդ անյողդողդ բարեկամութեան···»:

Թղ· 16ա· «Մի՛ դրեր: Հրեչտակապօն վարուց մաքրութեամբ Ծայրագունի արժանացեալ չնորհի եւ փչման, հայրապատիւ եղբօր սիրելւոյ Տեառն Պօղոսի Աստուածընտիր սիրելւոյ Տեառն Պօղոսի Աստուածարեալ եւ չնորհաբաչխ աչոյն եւ սէր բազմասցի: Գեղեցիկ յոյժ եւ սքանչելի հոգւոյն տեսանելեաց յանմահական սիրոյն չուոյն տեսանելեաց յանմահական սիրոյն չաւրվղաց վերաբուսեալ ծաղիկք եւ պտուղք···»:

Թղ· 17ա· «Մի՛ դրեր: Բուրվառ բանաւոր խնկոց իւղենեաց, ծաղիկ չնորհաւոր հոտեւան բուրմանց, աղնիւ Մկրտիչ հարազատ մեր եւ մտերիմ ողջոյն եւ սէր բազմասցի առ քեզ: Քաղցրաճաչակ բանաւոր պատարագիդ ի չնորհաբոյս չաւաւիղէդ առ մեզ մատուցեալ··· Ստորագրուած՝ Նուաստ ծառայ Գրիգոր Տիրացու Փեչտիմալճեան»:

Թղ· 18բ· «Աղնիւ պայազատ Յովհաննէս Աղայ եղբօրդ ընտրելոյ ողջոյն չատ: Ատուածախնամ տեսչութիւն Արարչապետին բնութեան, որ խորախորհուրդ եւ անվրէպ իմաստութեամբ գործէ···»:

2008

(Հին թիւ 417)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՔՐԻՍՏՈՍԻ (Ա· Հատոր)

ՌՄԲԸ (1809)՞

ԹՐԻԵՍ(՞)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 122, իջակալուած՝ 1—238: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×19·5: ՊՐԱԿՔ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 22×16: ՏՈՂՔ՝ 25: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստութեամբ հին կապտաւուն թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ թղթեայ գունաւոր բարակ ստուարաթուղթ: ԹԱՆԱՔ՝ շատ լաւ: ԳԻՐ՝ անցման ճօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ եւն· չունի: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ հիչ մը գունատած սեւ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1809 (?): ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 119—122: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ (?): ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Ընդհանուր Պատմութիւն Եկեղեցւոյն Քրիստոսի, ի սկզբանէ մինչեւ ի յեթեին վիճակ յաղթանակելոյն յերկինս, Քաղեալ գլխաւորաբար ի Յայտնութենէ սրբոյն Յովհաննու առաքելոյ: Ա· Հատոր»: (Խորագիրս առած ենք թ· 2206 ձեռագրէն):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Գիրք Ա·: «Ի վերայ երից առաջին գլխոց: Ստորագրութիւն եօթն ապագայ վիճակաց կաթողիկէ Եկեղեցւոյ ի Քրիստոսէ մինչեւ ի կատարած աչխարհիս, որք նչանակին եօթն Եկեղեցիքն Ասիոյ, եօթն ասեղօքն եւ եօթն ճրագարանօքն: Հատուած Ա·՝ ի վերայ առաջին գլխոյ: Հատուած Ա·՝ Քաղեալ մակագրոյ, հեղինակութեան, վախճանի եւ նիւթոյ Յայտնութեան Գրոց ի Ա· համարէ Ա· գլխոյ մինչեւ ԻԸ· համար նորին»: Գլուխս Ա· 1—20:

Թղ· 16բ· «Հատուած Բ·: Ի վերայ Բ· գլխոյն: Քաղեալ չորից առաջին վիճակաց գինուորեալ Եկեղեցւոյն: Քօղուած Ա·՝ Քաղեալ առաջին վիճակի գինուորեալ Եկեղեցւոյն որ է սերմանողական ի ժամանակէ Քրիստոսի եւ առաքելոց մինչեւ ցներոն»: Գլուխս Բ· 1—28:

Թղ· 37ա· «Հատուած Գ·: Ի վերայ Գ· գլխոյն: Քաղեալ ինացեալ երից վիճակաց Եկեղեցւոյ: Քօղուած Ա·՝ Քաղեալ հինգերորդ վիճակի գինուորեալ Եկեղեցւոյ, որ է վիճակ վչտաց՝ սկսեալ ի Լէոնէ Թ· եւ ի Գառոլոսէ Ե· մինչեւ ցքահանայապետն սուրբ եւ ցիչխանն հզօր»: Գլ· Գ· 1—22:

Թղ· 56բ· «Գիրք Բ·: Ի վերայ չորրորդ եւ հինգերորդ գլխոց Քայտնութեան: Քաղեալ Եկեղեցւոյ եւ Թագաւորութեան Քրիստոսի եւ զրոյն գաղտնեացն Աստուծոյ չուրջ զայնոքիւք, որք ցուցանին աստ սրբոյն Յովհաննու: Հատուած Ա·: Ի վերայ չորրորդ գլխոյն: Քաղեալ իչխանութեան գինուորեալ Եկեղեցւոյ: Քօղուած Ա·՝ Նախադիտելիք ինչ, որք հարկաւոր են ի գիտել առ իմացուած երկուց հետեւեալ գլխոցն եւ այլոց»: Գլուխս Գ· 1—11:

Թղ· 68ա· «Գիրք Գ·՝ ի վերայ Յայտնութեան սրբոյն Յովհաննու։ Գլ· Զ· եւ է։ Յաղագս բանալոյ եւ կատարելոյ եօթն կնքոց եւ մխիթարութեան զինուորեալ եւ յաղթանակեալ Եկեղեցւոյ զկնի վչտաց։ Յատուած Ա·՝ ի վերայ Զ· գլխոյ։ Յաղագս բանալոյ եւ կատարելոյ վեց առաջին կնքոց»։ Թղ· 68բ· «Յօդուած Ա·՝ Յաղագս բացման առաջին, երկրորդ, երրորդ եւ չորրորդ կնքոց եւ չորս ձիոց եւ հեծելոց ի վերայ նոցա՝ որք ցուցան սրբոյն Յովհաննու ի բանալ չորից առաջին կնքոց»։ Գլ· Զ· 1—17։

Թղ· 78բ· Յատուած Բ·՝ ի վերայ եօթներորդ գլխոյ։ Յաղագս մխիթարութեան զինուորեալ եւ յաղթանակեալ Եկեղեցւոյ ի վերայ կրեալ հալածանաց։ Թղ· 79ա· Յօդուած Ա·՝ Յաղագս մխիթարութեան եւ ազատութեան զինուորեալ Եկեղեցւոյ ի լծոյ եւ ի հալածանաց բռնաւորաց»։ Գլ· է· 1—17։

Թղ· 84բ· «Գիրք Դ·՝ ի վերայ ութերորդ եւ իններորդ գլխոց։ Յաղագս բացման եօթներորդ կնքոյ եւ վեց առաջին հրեշտակաց փողահարաց։ Յատուած Ա·՝ Յաղագս չորից առաջին հրեշտակաց փողահարաց։ Յօդուած Ա·՝ Յաղագս բացման եօթներորդ կնքոյ»։ Գլ· Ը· 1—13։

Թղ· 91ա· «Յատուած Բ·՝ ի վերայ իններորդ գլխոյ։ Յաղագս հինգերորդ եւ վեցերորդ հրեշտակի։ Յօդուած Ա·՝ Յաղագս հինգերորդ հրեշտակի, որ փողէր»։ Գլ· Թ· 1—21։

2009

(Հին թիւ 423 եւ 33)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ԲԱՐԲԱՌՈՑ

Վիեննա(°) 1867էն առաջ

Թուղթ՝ 174, իջակալուած 7 1—284։ Մեծութիւն՝ 25·1×20։ Պրակ՝ չեն նշանակուած։ Գրութիւն՝ միասիւն 23×14։ Տող՝ 24։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ։ Կազմ՝ հաստ գունաւոր թուղթ։ Հանգամանք՝ լաւ, տեղ-տեղ մելանը ներծծուած։ Գիր՝ հին շեղագիր։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չկան։ Դասակ՝ Թղ· 142—174։ Ժամանակ՝ 1867էն առաջ։ Գրիչ՝ վեցմատնեան Հ· Միխայէլ։ Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա։ Յիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Քերականութիւն Գերմանացի բարբառոյ»։

Բովանդակութիւն

Թղ· 1ա· «Մասն Ա·՝ ի վերայ դրոյ, վանկի, բառի եւ ուղիղ արտաբերութեան նոցա։ Գլուխ Ա·՝ ի վերայ ձայնի, թուոյ, բաժանման եւ որպիսութեան դրոց»։ (Գլք· Ա—ԻԴ)։

Թղ· 73ա· «Մասն Բ·՝ ի վերայ համաձայնութեան»։ «Գլուխ Ա·՝ ի վերայ պարբերութեան»։ (Գլուխք Ա—ԺԶ)։

Թղ· 102բ· «Մասն Գ·՝ Պէսպէս վարժութիւնք։ Գլուխ Ա·՝ Նշանակութիւնք հարկաւոր անուանց ինչ»։ Գերմ·–Հայ–Թուրքերէն։ *(Գլուխք Ա—Զ)։*

2010

(Հին թիւ չունի)

ՈՒԹՕՐԵԱՅ ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆ

Վիեննա 1858

Թուղթ՝ 157, իջակալուած 1—307։ Մեծութիւն՝ 25×16։ Պրակ՝ չեն նշանակուած։ Գրութիւն՝ միասիւն 21×12·3։ Տող՝ 23։ Նիւթ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ պարզ ստուարաթուղթ։ Հանգամանք՝ կազմի առաջին կողքը չկայ, կազմը սկսած է խզիլ։ Գիր՝ անցման

ուստրգիր։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չկան։ Դասակ՝ Թղ· 1, 2բ մեծ մասը, 156բ—157բ։ Ժամանակ՝ 1858։ Գրիչ՝ վեցմատնեան Հ· Միխայէլ։ Տեղի՝ Վիեննա։ Յիշատակարան՝ չունի։ Տես նաեւ նկատողութիւնը Թղ· 2ա։

Մատեանս է՝ «Ուսմունք առանձնութիւն վանն կրօնաւորաց որդեդրաց սրբոյ կուսին, երեք երեք մատածութեամբք ի վերայ վարուց եւ առաքինութեանց նորա, ի նմանիլ նմա եւ մի մի խորհրդածութեամբ ի վերայ հարկաւոր նիւթոց փրկութեան հոգւոյ վասն իւրաքանչիւր աւուր։ Թարգմ· Վ· Հ· Միքայէլ վ· Վեցմատնեան Միխիթ·։ (Ձեռնս գրուած է մատիտով) 1858»։

Բովանդակութիւն

Թղ· 3ա· «Մատածութիւն ի վերայ նմանեցուցանելոյ զվարս մեր վարուց ամենանեցուկ կուսին, ի լինել հարազատ որդեդիր նորին»։

Թղ· 7ա· «Մատածութիւն ի վերայ առանձին չնորհացն որք պարգեւեցան Մարիամու անդէն ի նմին վայրկենի յղութեան նորա յարգանդի մօր իւրոյ, որ է օրինակ չնորհացն, որք պարգեւին կրօնաւորաց ի մատանել նոցա ի դիրկս կրօնին»։

Թղ· 12ա· «Մատածութիւն ի վերայ առաւելութեանց ծննդեան Մարիամու, որ է օրինակ առաւելութեանցն, որք չնորհին կրօնաւորաց յերկրորդ հոգեւոր ծննդեան իւրեանց, այն է յաւուր մտից նոցա ի կրօն»։

Թղ· 16ա· «Մատածութիւնք ի վերայ մտաւոր եւ ձայնաւոր աղօթից»։

Թղ· 22ա· «Մատածութիւն ի վերայ ծածկեալ կենաց ամենասուրբ կուսին»։

Թղ· 26ա· «Մատածութիւն ի վերայ առանձնութեան Մարիամու ի տաճարին, որ օրինակ է նուիրելոց Աստուծոյ ի մենարանս կրօնին»։

Թղ· 30ա· «Մատածութիւն ի վերայ սիրոյն Մարիամու որ մխչտ սաստկացաւ ի տաճարին, որ է օրինակ սիրոյն որդեդրաց նորա նուիրելոց Աստուծոյ, որում հարկ է մխչտ աճել ի նմանել նմա»։

Թղ· 34բ· «Մատածութիւնք ի վերայ Յոսաճել ի նմանել նմա»։

Թղ· 40բ· «Մատածութիւն ի վերայ կենաց սրբոյ կուսին յելանելոյ նորա ի տաճարէն մինչեւ ցծննդիւղ Քրիստոսի։ Ամուսնութիւն Մարիամու ընդ սրբոյն Յովսէփայ, որ է օրինակ հոգւով ամուսնութեան կրօնաւորաց նուիրելոց Աստուծոյ ընդ Քրիստոսի Քրիստոսի»։

Թղ· 44բ· «Մատածութիւն ի վերայ զրաղման Մարիամու ընդ հրեշտակին, որում պարտին հետեւել կրօնաւորք նուիրեալք զանձինս ուխտիւ ողջախոհութեան Աստուծոյ եւ Մօր նորա յորդեդրութիւն»։

Թղ· 48բ· «Մատածութիւն ի վերայ առաքինութեանցն զորս գործեաց Մարիամ ի տան եղիսաբեթի, որոց պարտ է լինել օրինակ առաքինութեանցն, զորս պարտ է գործել որդեդրաց նորա ի կրօնի»։

Թղ· 52ա· «Մատածութիւնք ի վերայ առանձին բարեկամութեան»։

Թղ· 59ա· «Մատածութիւն ի վերայ յարդութեանն Մարիամու առ օրէնս Աստուծոյ, որ է օրինակ յարգութեանն, զոր պարտին ունել կրօնաւորք առ կանոնս իւրեանց, ի նմանել սրբոյ կուսին, մանաւանդ նոքա, որք պարծին լինել որդեդիր նորին»։

Թղ· 62ա· «Գլուխ Գ·՝ Ջրակչռութիւն»։

Թղ· 63ա· «Մատածութիւն ի վերայ կորուսանելոյ Մարիամու զմանուկն Յիսուս ի տաճարին, որ է օրինակ կրօնաւորացն, որք կորուսանեն զՅիսուս ի տունս կրօնի»։

Թղ· 69ա· «Մատածութիւն ի վերայ սուրբ փափաքանաց Մարիամու ի խնդրել նորա զմանուկն Յիսուս զկնի կորուսանելոյ զնա, որում պարտ է լինել օրինակ սուրբ փափաքանաց որով արժան է կրօնաւորաց խնդրել զԱստուած ի կրօնի զկնի կորուսանելոյ զնա»։

Թղ· 74ա· «Մատածութիւնք ի վերայ բնական հակառակութեանց»։

Թղ· 79ա· «Մատածութիւն ի վերայ սիրոյն Մարիամու առ աղքատութիւնն, որում պարտին հետեւիլ կրօնաւորք նուիրեալք Աստուծոյ ուխտիւ աղքատութեան»։

Թղ· 83ա· «Մատածութիւն ի վերայ սիրոյն Մարիամու առ հնազանդութիւն, որում պարտին նմանել կրօնաւորք նուիրեալք Աստուծոյ ուխտիւ հնազանդութեան»։

Թղ· 87ա· «Մատածութիւն ի վերայ սիրոյն Մարիամու առ մաքրութիւնն, որում հարկ է զհետ երթալ կրօնաւորաց նուիրելոց Աստուծոյ ուխտիւ ողջախոհութեան»։

Թղ· 91բ· «Մատածութիւն ի վերայ կանոնական աղօթից»։

Թղ· 96ա· «Մատածութիւն ի վերայ

սիրոյն Մարիամու առ Մանուկն Քիսուս, առ ընկերն եւ առ ինքն, որ է օրինակ սիրոյն, զոր հարկ է ունել կրօնաւորաց նուիրելոց Աստուծոյ, մանաւանդ որդեգրաց նորա ի նմանել նմա, առ Աստուած՝ առ ընկերս իւրեանց եւ առ ինքեանս»:

Թղ· 100ա· «Մտածութիւն ի վերայ ցաւագին կենաց ամենասուրբ Կուսին»:

Թղ· 104բ· «Մտածութիւն ի վերայ առաքինութեան Մարիամու ի Դողգոթայ, որ է օրինակ առաքինութեան կրօնաւորաց նուիրելոց Աստուծոյ, զոր պարտին ի գործ դնել ի խաչս եւ ի նեղութիւնս իւրեանց»:

Թղ· 109ա· «Մտածութիւնք ի վերայ պահպանութեան կանոնաց»:

Թղ· 115ա «Մտածութիւն ի վերայ սիրոյն որ միաւորէ զսիրտն Մարիամու ընդ սրտին Քիսուսի, որ է օրինակ սիրոյ կրօնաւորաց, որոց սրտից պարտ է լինել միշտ միաւորեալ ընդ Աստուծոյ»:

Թղ· 120ա· «Մտածութիւն ի վերայ մաքուր սիրոյ կամ Մարիամու, որ մեռանի ի սէր, վասն սիրոյ եւ ի սիրոյ, որ է օրինակ անգին մահուն, որով մեռանել արժան է ցանկալ կրօնաւորաց Աստուծոյ նուիրելոց»:

Թղ· 124ա· «Մտածութիւն ի վերայ քաղցրութեան մահուան Մարիամու, ազատ ի տհաճութեանց, ի ցաւոց, յերկիւղէ եւ ի զարհուրանաց, որք խռովեն զհասեալս ի ժամ մահուն, որ օրինակ է երջանիկ մահուան կրօնաւորաց նուիրելոց Աստուծոյ, որոց կեցեալ իցեն ըստ չնորհաց կոչման իւրեանց»:

Թղ· 129ա· «Մտածութիւնք ի վերայ ամենասուրբ Խորհրդոյ Հաղորդութեան»:

Թղ· 134բ· «Մտածութիւն ի վերայ փառաւոր առանձին չնորհաց չնորհելոց յԱստուծոյ՝ Մարիամու զկնի մահուան նորա, որ օրինակ է առանձին չնորհացն, որոց պարտին ակն ունել կրօնաւորք նուիրեալք Աստուծոյ»:

Թղ· 138բ· «Մտածութիւն ի վերայ առաքինութեանցն որովք արժանի եղեւ Մարիամ ամբառնալոյ ի փառս, որոց պարտ է հետեւել կրօնաւորաց վասն արժանի լինելոյ երկնից արքայութեան»:

Թղ· 143ա· «Մտածութիւն ի վերայ չերմեռանդն սիրոյ առ ամենասուրբ Կոյսն եւ ի վերայ պատճառացն, յորոյ վերայ հիմնեալ է»:

Թղ· 147բ· «Մտածութիւնք ի վերայ Թուլութեան ի հոգեւոր կեանս»:

Թղ· 155բ· «Ցանկ մտածութեանց»:

2011

(Հին թիւ 155)

ՀՐԱՀԱՆԳ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ Ա·

ԹՐԻԵՍՏ կամ ՎԻԵՆՆԱ ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 145: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×20: ՊՐԱԿԻ՝ 35: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×9, ազատ բոդուած է լայն լուսանցք մը սրբագրութիւններու եւ յաւելումներու համար: ՏՈՂԸ՝ 26—30: ՆԻՒԹ՝ բիչ մը հաստկեկ հին զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթապատ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կողմը մաքմնէն բաժնուած: ԳԻՐ՝ հին վարժ շղագիր: ԹԱՆԱԻ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 145: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ Թրիեստ կամ Վիեննա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Հրահանգք Փիլիսոփայութեան»: Ա· Հատոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ճառ յառաջաբանական: Ապաքէն սովորութիւն եղեւ Դպրոցաց բազում ինչ ծանուցանել յառաջագոյն, որ եւ յայն սակս սովորաբար անուանի Ճառ Յառաջաբանական...»:

Թղ· 10բ· «Մասն առաջին փիլիսոփայութեան կամ տրամաբանութեան: Զեւ մտեալ ի խորս տրամաբանութեան, հարկ է կանխարանել ինչ ինչ...»:

Թղ· 11բ· «Ճառ Ա·՝ Ցաղագս ըմբռնման կամ զգայափարի»:

Թղ· 30բ· «Ճառ Բ·՝ Ցաղագս դատման»:

Թղ· 121ա· «Ճառ Գ· Ցաղագս տրամաբանութեան»:

2012

(Հին թիւ 416 եւ 36)

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

1840ի ատենները

ՎԻԵՆՆԱ

ԹՈՒՂԹ՝ 178: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 25×19·5: ՊՐԱԿԻ՝ չեն նշանակուած: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×8·5, լայն սիւնակներով ուր մատիտով գրուած են տեղ-տեղ բնագիտական օրինակ-պատկերներ, ձեւեր, կամ գրուած են հարցումներ աշխարհաբար լեզուով: ՏՈՂԸ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ պարզ ստուարաթուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ կազմը սկսած է բայբայիլ, կողմը իւղոտած: ԳԻՐ՝ հին շեշտած է բայբայու

Մատեանս է՝ Թղ· 2ա· «Հրահանգք փիլիսոփայականք, Բնազանցութիւն»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Մակացութիւն կամ դիտութիւնն զորմէ արդ առեալ եմք ճառել սովոր է անուանիլ բնազանցութիւն, որ առեալ լինի յերկուց աստի յունական բառից մեթա, ի վերոյ եւ ֆիզիս–բնութիւն, որոյ ճառք բանիցեն զիրաց որ ի վեր են քան զզգալի բնութիւն եւ վերացեալ յամենայն նիւթոց»։

Թղ· 2բ· «Բնազանցութիւն ընդհանուր։ Գլուխ Ա·՝ Ճաղատ ծանօթութեան եւ կրելիութեան էակին»։

Թղ· 4բ· «Գլուխ Բ·՝ Ջէութենէ էակաց»։

Թղ· 10ա· «Գլուխ Գ·՝ Ճաղատ պատճառաց էակաց»։

Թղ· 14բ· «Գլուխ Դ·՝ Ճաղատ ընդհանուր տեսակաց էակաց»։

Թղ· 27ա· «Գլուխ Ե·՝ Ճաղատ յատկութեանց էակին»։

Թղ· 34բ· «Գլուխ Զ·՝ Ճաղատ տեղութեան էակի»։

Թղ· 36ա· «Մասնաւոր Բնազանցութիւն կամ Հոգեբանութիւն։ Հոգեբանութիւն ըստ նշանակութեան անուան ցուցանէ զբան կամ զճառ զհոգւոյ, որչափ զան ի ծանօթութիւն բնական լուսով»։

Թղ· 36ա· «Մասն Ա· Հոգեբանութեան՝ ի վերայ անստեղծ հոգւոյ կամ ի վերայ Աստուծոյ»։

2014

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՄԱՇՏՈՑԻ

ԱՆՑԱՑՏ ԺԷ դար

Թուղթ՝ 2։ Մեծութիւն՝ 15·2×10·7։ Գրութիւն՝ միասիւն 10×6·6։ Տողք՝ 15։ Նիւթ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Հանգամանք՝ ֆիլ մը պղտոտած։ Գիր՝ բոլորգիր, սկզբնատառերը երկաթագիր։ Թանաք՝ սեւ, սկզբնատառերը կարմիր։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Ժամանակ՝ ԺԷ դար։ Գրիչ՝ անյայտ։ Տեղի՝ անյայտ։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Հատակոտորս է՝ մաս Մաշտոցի։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա–բ՝ Տաղ մը, մնացած եւ միայն Կ—Ս գիրերը։ Կը սկսի՝ *…զազրալի, Տէր ողորմեա։ Կարզ եւտուն ինձ հրեշտակի, զայն կորուսի յայսմ աշխարհի…»։* Վերջ՝ *Սբրութիւն ես առեցի, զաղաեզուքիւն//»։*

Թղ· 2ա· «Զի Հայր սիրէ զՈրդի…» Յովհ· ե· 20—28։

2015

(Հին թիւ չունի)

Հ· ՄԻՔԱՅԵԼԻ ԹՈՒՂԹ ԱՌ Ս· ԺՈՂՈՎՆ
(Պակասաւոր)

ՎԵՆԵՏԻ՛Կ (ԹՐԻԵ՛ՍՏ/Կ· ՊՈԼԻ՛Ս) 1773Էն առա՛ջ

Թուղթ՝ 4։ Մեծութիւն՝ 20·5×12·5։ Գրութիւն՝ ամբողջ էջը առանց լուսանցքի։ Տողք՝ 30։ Նիւթ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ գործածութենէ բաւական աղտոտած։ Գիր՝ հին շղագիր, ճօտրգրի մօտ։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Դասակ՝ Թղ· 3բ—4բ։ Ժամանակ՝ 1773էն առա՛ջ, կամ շատ մօտ։ Գրիչ՝ Հ· Գաբրիէլ։ Տեղի՝ Վենետի՛կ կամ Թրիե՛ստ (կ· Պոլի՛ս)։ Ցիշատակարան՝ չունի։ Տեղեկութիւն՝ Թղ· 4բ՝ *«Գրուածք ի հանգուցեալ Հ· Գաբրիէլէն»։*

Պրակս է՝ «Հ· Միքայէլի Թուղթ առ Ս·

Ժողովք», Մաս մը Բ· գլխէն։ Հմմտ· Ջեռ· Թիւ 2181։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Եւ միանգամ պատահեցաւ զի մի ումն ի մէնջ հիւանդացաւ մեծաւ հիւանդութեամբ եւ մեք տեսեալ զի աղաղակէր վասն ցաւոյն՝ ասացաք զի բերցեն զրժիլէն» վերջ՝ *«Քանզի ոչ են ընթերցեալ զկացութիւնն ի Սրբազան Պապէն, որոյ հաստատութիւնն ի կացութիւնն կայանայ։ Ասա հրամանքդ լինչպէս որ կ'ուզես չինէ»*։ Ասոր բնագիրը բաւական կը տարբերի Թիւ 148 ձեռագրի բնագրէն։

2016

(Հին թիւ չունի)

ԱՂՕԹՔ Ի ՊԱՏԻԻ Ս· ՍՏԱՆԻՍԼԱՒՈՍԻ

ԺԸ դար

ՎԻԵՆՆԱ(՞)

Թուղթ՝ 2։ Մեծութիւն՝ 22·4×14·3։ Գրութիւն՝ միասիւն 18·5×11։ Տողք՝ 34։ Նիւթ՝ հաստուքեամբ հասարակ բուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ արտաքին երեսները ֆիլ մը աղտոտած։ Գիր՝ մանր հին շեղագիր։ Թանաք՝ գունատած սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Ժամանակ՝ ԺԸ դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ հաւանաբար Վիեննա, Ցիշատակարան՝ չունի։

Թերթս է՝ «Աղօթք երեք ի պատիւ Ս· Ստանիսլաւոսի վասն ամենայն աւուր»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Վասն կուսական մաքրութեան։ Մաքուր պաշտպան իմ Ստանիսլաւոս, հրեշտակ մաքրութեան…»։

Թղ· 1ա· «Վասն սիրոյ սրբոյ։ Վասն բարի մահուան»։

Թղ· 1բ· «Վասն ապաչխարութեան»։

Թղ· 2ա· «Վասն գործակից լինելոյ չնորհաց։ Վասն հանապազորդութեան»։

Մէջընդմէջ դրուած է վեց տունով երգ մը որ կը սկսի՝ *«Վասն զարդու սրտին քո»։*

2017

(Հին թիւ չունի)

Ս· ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻՈՑՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ Ս· ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ԺԹ դար

ՎԻԵՆՆԱ(՞)

Թուղթ՝ 8։ Մեծութիւն՝ 20·3×15։ Պրակ՝ միակ։ Գրութիւն՝ միասիւն 15·5×11·5։ Տողք՝ 21։ Նիւթ՝ բարակ փայլուն բուղթ։ Կազմ՝ չունի։ Հանգամանք՝ արտաքին երեսները ֆիլ մը աղտոտած։ Գիր՝ մինչեւ Թղ· 6բ ճօտրգիր, անկէ ետք շեղագիր։ Թանաք՝ սեւ։ Զարդարանք՝ եւն· չունի։ Ժամանակ՝ ԺԹ դար։ Գրիչ՝ անծանօթ։ Տեղի՝ գուցէ Վիեննա(՞)։ Ցիշատակարան՝ չունի։

Մատեանս է՝ «Բացատրութիւն արարողութեանց սրբոյ պատարագի ըստ Լամբրոնացւոյն»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Օրէնք արկանելոյ սպաս եկեղեցւոյ։ Ծորժամ կամիցի քահանայն պատարագ մատուցանել, պարտ է այսպէս խորհրդաբար զգեստաւորիլ…» (Էջերուն տոտրատը դրուած եւ ծանօթութիւններ)։

Թղ· 6բ· «Արարողութիւնք հանդիսական պատարագի Աթոռոյն Հայոց Կիւլիկիոյ որ ի Լիբանան։ Երբ սովոր են հանդիսական պատարագս մատուցանել, ձգեն զվարագոյրն արկանեն յատեան դասին զդրակալն…»։

2018

(Հին թիւ չունի)

ԱԿՆՈՑ ԱՋԱՑ ՍՐՏԻ
(Հատակոտոր)

ԱՆԾԱՆՕԹ — ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21·5×15·8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 15·5×10·3: ՏՈՂՔ՝ 32: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ ծայրերը պատռտած: ԳԻՐ՝ գէշ ներկ: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկայ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ մաս մը *«Ակնոց Աչաց Սրտի»* գործէն, հմմտ· *Ձեռ· Թիւ* 2043 *Թղ·* 88*բ* վերէն 10դ տող մինչեւ *Թղ·* 89*ա* վերէն 4դ տող:

2019

(Հին թիւ 624 ԺԱ)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ԶԷՅԹՈՒՆ — Ռ-ՃՀԳ/1724

ԹՈՒՂԹ՝ 8: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 11×8·5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7×5: ՏՈՂՔ՝ 24: ՆԻՒԹ՝ հին կէս կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, յայտնի կ՛երեւի որ կրակէ հանուած է: ԳԻՐ՝ շատ մանր բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատողերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ ամէն էջ խորան մըն է կարմիր, կապոյտ, կանաչ, ևարբնջագոյն զարդերով: Նկարիչը մեծ բան մը չէ: ՆԿԱՐ՝ փոքր Թղ· 1բ եւ 2ա Եւսեբիոս եւ Կարպիանոս: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա, 2բ, 3ա, 4բ, 5ա, 6բ, 7ա, 8բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Ռ-ՃՀԳ (1724): ԳՐԻՉ՝ Սահակ Երէց: ՏԵՂԻ՝ Զէյթուն: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ հոս չկայ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հատակոտորներս առնուած են Գոնուզի թիւ 1 Ձեռագրէն: Հմմտ· Հանդէս Ամսօրեայ 1894 էջ 49:

Հատակոտորներս են՝ Մաս Աւետարանի գրչագրի մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1բ· «Եւսեբի Կարպիանոսի սիրելի եղբօր ողջոյն վասն իրիք»:

Թղ· 3բ· «Կանոն Ա· յորս չորեսին»:

Թղ· 4ա· «Կանոն Բ· յորս երեքն»:

Թղ· 5բ· «Կանոն Զ· եւ Է·»:

Թղ· 6ա· «Կանոն Ը· յորս երկուն, Կանոն Թ· յորս երկուն»:

Թղ· 7բ· «Կանոն Ժ· յորս երեքն առա·»:

Թղ· 8ա· «Առանձին իւրաքանչիւր ոք»:

2020

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ — ԺԶ—ԺԷ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16·5×13·7: ՆԻՒԹ՝ հին լաւ կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ ամէն կողմանէ մկրատով կտրտուած եւ մէջէն պատկերներու մասեր հանուած: ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, խորագիրները կարմիր: ԽՈՐԱՆ՝ ամբողջ էջը, գուեազեղ, ոսկիով, վարպետի գործ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԶ—ԺԷ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՆԱԿՈՂ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ եւ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ չկան:

Հատակոտորս է՝ Աւետարանի Համեմատական տախտակ *«կանոն առաջին յորս չորեքին»*:

2021

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՐԳ ԵՒ ԹԻՒ ՏՈՀՄԻՑ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ
(Հատակոտոր)

ԱՆԾԱՆՕԹ — ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16×12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ հաւասարաչափ կրկնասիւն եղած է սկզբնականը, հոս պահուած է միայն մէկ, աջակողմեան սիւնը 12×8·5: Սկզբնականը հաւասարաչափ երկար գլաո մը եղած է: ՏՈՂՔ՝ կարելի չէ ճշդել, որովհետեւ խառն է բոլորակներով: ՆԻՒԹ՝ բարակ հասարակ հին թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ պատռած պատառիկ մըն է միայն: ԳԻՐ՝ ծօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ՝ կարմիր եւ դեղին բազմաթիւ բոլորակներ են, իւրաքանչիւրին մէջ աննուն մը գրուած: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ եւն· չունի:

Հատակոտորս է՝ *«Կարգ եւ Թիւ տոհմից Նոր Կտակարանաց»* գործէն մաս մը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Իզմերիոս այս քոյր էր Աննայի ի յորմէ ծնաւ եղիսաբեթ որ ամուսնացաւ-ցին...»:

Թղ· 1բ·ը գրուած է գլխիվայր եւ կը վերջացնէ՝ *«Տէրն չարչարեցաւ»:*

2022

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՃԱՌԸՆՏԻՐԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ — Ժ—ԺԱ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21·5×17·5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 19·5×6·5 ներկպիս, երկարութիւնը երկսիւն եղած է: ՏՈՂՔ՝ 29: Նախնաբար աւելի եղած ըլլալու է: ՆԻՒԹ՝ հին հաստկեկ մագաղաթ: ՄԱԳԱՂԱԹԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ տեղ գործածուած է մէջտեղէն կիսուելով: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, մագաղաթը շատ վնասուած, ա· կողմը գիրերը շատ աւրուած: ԳԻՐ՝ միջին մեծ րոպեան երկաթագիր: ԹԱՆԱՔ՝ քիչացած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Ժ—ԺԱ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ Թղ· բ-ի վերի լուսանցքի վրայ գլխիվայր՝ բաներ մը գրուած են, բայց անընթեռնելի: Նոյնպէս միջանկեալ լուսանցքի վրայ յետագոյն գրչէ՝ կը կարդացուի *«Թուին ՈՀԲ (1223) ևկն ... Բարսեղ(՞)...»:*

Հատակոտորս է՝ մաս *Սեբաստիոյ Ս· Քառասնից* վկայաբանութենէն: Հմմտ·՝ *Վարք եւ վկայաբանութիւնք սրբոց, Համբնտիր քաղեալք ի ճառընտրաց Հատոր Բ: Վենետիկ* 1874 էջ 511 վերէն 16· տողէն սկսեալ մինչեւ էջ 513 վերէն 16 տող:

2023

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ — ԺԳ—ԺԴ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·5×12·8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 13×4 իւրաքանչիւրը: ՏՈՂՔ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ հին մագաղաթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ բաւական լաւ, որքան կ՛երեւի սակայն խոնաւութիւն տեսած: ԳԻՐ՝

շատ գեղեցիկ բոլորգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, սկզբնատողերն ու սկզբնագրերը կարմիր կամ կանաչ: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ 1բ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ 1բ: ՆԿԱՐ՝ բնագրին մէջ 6·5×5·5: Աւետումն Աստուածածնի, շատ գեղեցիկ, մեծ վարպետի գործ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԳ—ԺԴ· դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՎԱՂԿՈՂ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ի վարի լուսանցքին վրայ մատիտով՝ *«Նուէր Պր· Ծո– վակիմեանէ Հ· Համազասպի (Ոսկեան), Զահլէ, 1948»:*

Հատակոտորս է՝ Մաս Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ղուկաս Ա· 20—32:

2024

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՑՈՐ ԵՒՍԵԲԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ժ—ԺԱ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ ամէն կողմանէ կտրուելէն ետք մնացած է 8·7×12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն նախորդ մեծութեամբ որ գրեթէ կը համապատասխանէ սկզբնականին: ՏՈՂՔ՝ ներկայիս 10: ՆԻՒԹ՝ շատ հին միջակ հաստութեամբ մագաղաթ: ՄԱՏԱՂԱԲԵԱՑ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ եղած է շատ փոքր 8·7×6 մեծութեամբ ձեռագրի մը: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, պատռտած եւ աղտոտած: ԳԻՐ՝ միջին մեսրոպեան երկաթագիր, գիրերուն բարձրութիւնն է 0·25 կամ 0·30 հարիւրորդամեթր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԱ—ԺԱ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ հաւանաբար նոյն ձեռագրէն հանուած ըլլայ, ուսկից հանուած է նաեւ Սեբաստիոյ Ս· Նշանի վանքի թիւ 143 Ցայսմաւուրքի Մագաղաթեայ պահպանակը: Տե՛ս՝ *Գուշակեան Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց Ս· Նշանի Վանուց ի Սեբաստիա: Վիեննա 1961 էջ 86:*

Հատակոտորս է՝ Մաս Եւսեբիոսի Եկեղեցական Պատմութենէ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Հմմտ· տպագրութիւնը Վենետիկ 1877, էջ 129՝ վարի բաժին՝ տող 11—17: Որուն բնագրէն ներկայս շատ կը խոտորի:

Թղ· 1բ· Տպագրութիւն էջ 130՝ վարի բաժին՝ վերջին տողէն մինչեւ վերէն հօրերորդ տող:

2025

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՑՈՐՔ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ—ԺԵ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 15: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·5×10·5 ՊՐԱԿՔ՝ Թղ· 12ը ԻԱ· պրակի առաջին թերթն է, իսկ 13ը նոյնին վերջինը: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 9·3×3 իւրաքանչիւրը: ՏՈՂՔ՝ 22: ՆԻՒԹ՝ հին հաստ մինչեւ շատ նուրբ մագաղաթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ լաւ, բայց ջուր տեսած ձեռագրէ մը բացուած են: ԳԻՐ՝ հին մանր բոլորգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, սկզբնատառերը կանաչ կամ կարմիր, նոյնպէս կարմիր են սկզբնատողերը: ԶԱՐԴԱԳՐՔՐ՝ Թղ· 3բ, 6ա, 8ա, 8բ, 10ա, 11ա, 13ա, 13բ, 14ա, 15բ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 3բ, 6ա, 8ա, 8բ, 9ա, 10ա, 11ա, 13ա, 13բ, 14ա, 15բ: ԽՈՐԱՆ՝ 1բ, 2ա, 10ա: Ամէնն ալ շատ գեղեցիկ երիզներանգ եւ վարպետի գործ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1ա, 2բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԴ—ԺԵ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՎԱՂԿՈՂ՝ ֆալ վարպետ մը: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Ձեռագիրս ստացուած է 1964ին:

ՀԱՏԱԿՈՑՈՐՆԵՐՍ ԱՆ՝ Մաս Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1բ· «Կանոնիւ Գ· յոթս երեքն եւ Կանոնիւ Դ·»:

Թղ· 2ա· «Կանոնիւ ե· յոթս երկուն»:
Թղ· 3ա· Մատթէոս Բ·17—Գ·7:
Թղ· 4ա· Մատթէոս Ժ·32—ԺԲ·20:
Թղ· 8ա· Մատթէոս ԻԲ·31—ԻԳ·4:
Թղ· 9ա· Մարկոս ԺԵ· 19—34:
Թղ· 10ա· Ղուկաս Ա·1—10:
Թղ· 11ա· Յովհաննէս Գ·33—Դ·11:
Թղ· 12ա· Յովհաննէս Դ·24—39:
Թղ· 13ա· Յովհաննէս Է·14—25:
Թղ· 14ա· Յովհաննէս ԺԲ·23—48:

2026

(Հին թիւ 624 ԺԱ)

ՀԱՏԱԿՈՑՈՐ ԿԻՊՐԻԱՆՈՍԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԷ—ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 9·8×7: ՊՐԱԿՔ՝ Թղ· 1—2՝ Ա պրակի երկու արտաքին թերթերը, 5—6՝ Զ· պրակի երկու արտաքին թղթերը 7—10՝ Է· պրակէն: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7×4·3: ՏՈՂՔ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին զանազան հաստութիւններով մագաղաթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ գրեթէ շատ տեղեր չկարդացուելու աստիճան մաշած: ԳԻՐ՝ մանր նօտրգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, սկզբնատողերը եւ սկզբնագրերը կարմիր եւ ոսկեզօդ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 2ա, 3ա, 6ա, 6բ, 7բ, 8բ: ՆԿԱՐՆԵՐ՝ Թղ· 5բ՝ Ս· Սարգիս, 8ա՝ Սուրբ մը, 9ա՝ ներքագոյն գլխիվայր գծուած ձաքռտուխ մը: Բոլոր գծագրութիւնները միջակ–տկար գործեր են, կարմիր–կանաչ–կապոյտ–ոսկի գոյներով: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 9բ—10բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԷ—ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Ձեռագիրս 1899ին առաջ հաւաքածոյին մէջն էր:

Հատակոտորս է՝ «Կիպրիանոս»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· «Ազօթք վասն պահպանութեան ամենայն չարէ պահեսցէ Տէր Աստուած: Եւ ես յամենայն ժամ զայս ասեմ հանապազ թէ այս գիրքն...» շատ դժուարաւ կը կարդացուի:

Թղ· 3ա· «Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, Տէր որ սուրբ է անունդ, Տէր հրեշտակաց...»: Թղ· 3բ եւ *4ա* շատ մաշած ըլլալուն չէ կարելի ստուգել թէ ճո՞յն աղօթքին շարունակութիւնն է:

Թղ· 5ա· «Գիր տղային եւ հիւանդին գրէ եւ ի գլուխն կապէ քուն լինի· Բաքա Մաքսիմեոս եւ Ամղիքոս...»:

Թղ· 6ա· Աւետարան ըստ Մարկոսի Ա·29—45:

Թղ· 7ա· Աւետարան ըստ Ղուկասու Դ·38—45:

2027

(Հին թիւ 624 Ժ)

ՀԱՏԱԿՈՑՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

Ռձիսե (1696)

ՄԱՐԱՇ

Թղ· 1ա՝ Յովհաննու աւետարանի ցանկի վերջին մասը ԼՀ—ՄԳ եւ «Նախադրութիւն Յովհաննու Աւետարանին»:

ԹՈՒՂԹ՝ 4: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·8×8·3: ՊՐԱԿՔ՝ Թղ· 1ը ԻԱ·դ պրակի առաջին թերթն է: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7·5×5: ՏՈՂՔ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ կէս կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ՝ գէշ, ցեցակեր, խոնաւութենէ բորբոսած: ԳԻՐ՝ մանր բոլորգիր: ԹԱՆԱՒ՝ սեւ, լուսանցքներն, խորագիրներն եւ սկզբնատառերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ՆԿԱՐ՝ Թղ· 2բ՝ Յովհաննէս աւետարանչի նկարը սակայն բոլորովին փճացած խոնաւութենէ: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1բ վարի մասը, 2ա, 3—4: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Ռձիսե (1696): ԳՐԻՉ՝ Սարգիս Երէց: ՏԵՂԻ՝ Մարաշ: ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ հոս չկայ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հատակոտորներս հանուած են Ֆոնուզի թիւ 2 Ձեռագրէն: Հմմտ· Հանդէս Ամսօրեայ 1894 էջ 50:

Հատակոտորս է՝ Մաս Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

2028

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ԶԷՅԹՈՒՆ ՌՃՁԶ (1737)

ԹՈՒՂԹ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 11·2×8·8: ՊՐԱԿԻ՝ Թղ· 1ը ժԱ պրակի վերջին թերթն է, իսկ Թղ· 2ը ԺԲ պրակի առաջինը: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն՝ իւրաքանչիւրը 7·5×2·5: ՏՈՂԻ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ խոշաւութիւն տեսած: ԳԻՐ՝ բոլորգիր փոքր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, սկզբնատառերը եւ սկզբնատողերը կարմիր կամ մանուշակ: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 1բ եւ 2բ: Լուսանցազարդ՝ Թղ· 1բ եւ 2բ, կարմիր–կապոյտ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՌՃՁԶ (1737): ԳՐԻՉ՝ խաչատուր դպիր եւ Սահակ երէց: ԾԱՂԿՈՂ՝ նոյնները: ՏԵՂԻ՝ Զէյթուն: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ հոս չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ հատակոտորս մաս է Ֆռունզուզի թիւ 3 ձեռագրին: Հմմտ. Հանդէս Ամսօրեայ 1894 էջ 50:

Հատակոտորս է՝ Մաս Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Մարկոս Ի·8—31:

2029

(Հին թիւ 624 է)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՄԱՇՏՈՑԻ

ՖՌՆՈՒԶԻ Ս· ԿԱՐԱՊԵՏ(՞) ՌԽԴ (1595)

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16×10·5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 10·5×7: ՏՈՂԻ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ հին, միջակ հաստութեամբ, կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ միջակ մեծութեամբ բոլորգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, սկզբնատառերն ու խրատագիրքները կարմիր: ԶԱՐԴԱԳԻՐ եւ ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1ա անյաջող: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՌԽԴ (1595): ԳՐԻՉ՝ Մարտիրոս: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Ֆռունզի Ս. կարապետ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հատակոտորս կը պատկանի Ֆռունզի թիւ 6 ձեռագրին: Հմմտ. Հանդէս Ամսօրեայ 1894 էջ 52:

Հատակոտորս է՝ «Մաս Մաշտոցի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկրորդ Պսակի արարողութենէն՝ պսակադրութիւնը կատարելէն յառաջ ըսուած աղօթքը՝ *«Տէր Աստուած, որ ի հրեշտակաց խաւսեցեալ բանդ···»:*

2030

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԷ—ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·7×7·8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7×5: ՏՈՂԻ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ շատ գէշ, ցեցակեր, պատռած, խոնաւութենէ թուղթը կազմալուծուելու սկսած: ԳԻՐ՝ գեղեցիկ ճօտգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, սկզբնատառերը կարմիր եւ կապոյտ: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւ չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԷ—ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ Մաս *Ժամակարգութեան:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երեկոյեան ժամերգութեան վերջաւորութեան աղօթքներ՝ *Թագաւոր, Սուրբ Եկեղեցեաւս, Առ դրան Ս· Եկեղեցւոյս:*

2031

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԸ դար

ԹՈՒՂԹ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ 15·4×9·7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ միասիւն 10×6: ՏՈՂԻ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նորագոյն բոլորգիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, խորագրեր եւ խրատագիրքերը, ինչպէս նաեւ սկզբնատառերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւ չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ Մաս *Խորհրդատետրի:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հոգւոյն սրբոյ կոչման բաժնէն՝ *«···զմշտնջենաւորակից քո եւ զէակից սուրբ Հոգւոյդ···* վերջ՝ *Սովաւ չնորհեա զսէր···»:*

2032

(Հին թիւ 624 ե)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԶ—ԺԷ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 11: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16·5×11·6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7·5: ՏՈՂԻ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր կոկուած թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ կանոնաւոր բոլորգիր, սկզբնատառերը երկաթագիր: ԹԱՆԱԻ՝ սեւ, սկզբնատառերն ու տողերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւ չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԶ—ԺԷ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մասեանս է՝ Հատակոտոր մը ժամակարգութեան սաղմոսարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Սաղմ· ՀԵ·10—ՀԶ·10:

Թղ· 2ա· Սաղմ· ՁՀԲ·8—ՁՀԼ·20:

Թղ· 8բ· «Աղօթք Ամբակումայ մարգարէին»· Ամբակում Գ·2—19:

Թղ· 11ա· «Աւրհնութիւն Երից Մանկանց»: Դանիէլ Գ· 26—32:

2033

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐՔԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԳ—ԺԵ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21·2×15·2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14·5×9: ՏՈՂԻ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին լաւ կոկուած միջակ հաստութեամբ ողորկ թուղթ: ՀԱՆԴԱՄԱՆԻ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ գեղեցիկ բոլորգիր: ԹԱՆԱԻ՝ փիչ մը գունատած սեւ, սկզբնատողերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆԻ՝ եւ չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԳ—ԺԵ. դար: ԳՐԻՉ՝ վարի կէսը, 2: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԳ—ԺԵ. դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ ամբողջը:

Հատակոտորս է՝ կանոնագրքի մը յիշատակարանի մէկ մասը:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թղ· 1ա· «···քեռորդոյն իւրոյ Խիկարն եւ այս գինչ երբաք պիտքանի եւ խրատական գայս գրեցի ի Թղտիս եւ զանպիտանն ոչ գրեցի զի լսողացդ դիւր Թուի եւ որ զհոգե-

ւոր խրատն ոչ ընդունի զմարմնաւորս տեսանէ եւ արասցէ նա հոգւոյն ու մարմնոյն չահ լինի եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս ամէն»:

Թղ· 1բ· «Փառք... Շնորհիւ եւ ողորմութեամբն Աստուծոյ յանդ ելեալ կատարեցաւ աստուածաշունչ տառս որ կոչի Կանոնգիրք, որ է քանոն եւ ուղղիչ ամենայն ուղղափառ հաւատացելոց ի Քրիստոս: Զոր եդեալ եւ սահմանեալ է սրբոց առաքելոց եւ աւանդեալ առ սուրբ հարցն առաջնոց եւ ուղղափառ հայրապետացն եւ նոքա լիապէս լցուցեալ կանոնական բանիւք եւ խրատովք աւանդեցին մեզ հաւատացելոցս...» հոս կ'ընդհատի:

2034

(Հին թիւ չունի)

ՃԱՇՈՑԻ ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ

ԱՆԾԱՆՕԹ

Թ—ժ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ ներկայիս 13·6×18·2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն 13×9·3 իւրաքանչիւրը երկրորդ սիւնակը կտրուած, ուստի ներկայիս միայն 7 լայնմով: ՏՈՂՔ՝ այսօր 13: ՆԻՒԹ՝ հին մագաղաթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գէշ, շատ վնասուած, երկրորդ կողմը գիրերը գրեթէ բոլորովին լուացուած: ԳԻՐ՝ հին երկաթագիր, մաքր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Թ—ժ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա՝ մատիտով գրուած՝ *«Պարզեւեաց Մ· Ն· Արամեան ի Ռուսիա»*:

Հատակոտորս է՝ մաս մը Երուսաղէմեան ճաշոցէն: Նոր կիրակիի ընթերցուածներէն՝ Թղ· 1ա՝ Գործք Առաքելոց Ե· 38—41 եւ Զ·2—5: Թղ· 1բ՝ Յակոբայ Առ· Կաթողիկէից Թղթէն Գ·2—5, եւ Գ·8—11:

2035

(Հին թիւ չունի)

ԱԿՆՈՑ ԱԶԱՑ ՍՐՏԻ ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 4: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 22×16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 16×10: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր միջակ հաստութեամբ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ նոր նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկսած է ներծծուիլ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2բ—4բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ մաս «Ակնոց աչաց սրտի» գործէն: Հմմտ· Ձեռ· թիւ 2043: Թղ· 48բ՝ վերէն 18դ տող մինչեւ Թղ· 49ա վերջին տող:

2036

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԷ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 16: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·5×7·3: ՊՐԱԿՔ՝ մասեր ժ, ժԱ, ժԳ, ժԴ, ժԵ, ժԶ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 6·5×4: ՏՈՂՔ՝ 20: ՆԻՒԹ՝ հին բարակ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ գէշ, խոնաւութենէ շատ

վնասուած, Թղ· 1ի վարի մասը պատռած կորսուած, ամէն թուղթ արդէն զատ է իրարմէ: ԳԻՐ՝ հին մաճուր եւ մաճր նօտրգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատողերն ու սկզբնագրերը փոխն ի փոխն կարմիր եւ կապոյտ: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 3ա, 5բ, 8բ, 10ա, 11բ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 10ա: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԷ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հատակոտորներս դրուած են նամականածրկի մը մէջ, որուն վրայ գրուած են տողերս՝ *«Ձեռագիր սաղմոսերգութեան մը բեկորներ: Հովէն քշուած մեր դպրոցի բակը անծանօթ ուղղութենէ մը... 27 փետր· 1954: Գահիրէ, Մխիթարեան Վարժարան (Քինկիզ էլ Արման փողոց թիւ 6): Նուէր 50ամեայ Ծորելեար Մեծդ· Հ· Ներսէս Վ· Ակինեանի: Հ· Գր(իգոր) Հէպպեանէ: Ց· Գ· Քանի մը օրուան տեւական պրպտումներէ ետք կարելի եղաւ ուրիշ թերթիկներ եւս գտնել... բոլոր դրացի տուները ի զուր դեգերելով: Հ· Գր· Հ·»:*

Հատակոտորներս են՝ Մասեր Սաղմոսարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սաղմոսէն՝ Թղ· 1՝ Լ·18—ԼԱ·5: Թղ· 2՝ ԾԳ·8—ԾԴ·15: Թղ· 3 եւ 4՝ ԿԶ·3—ԿԼ·22: Թղ· 5—8՝ Զ·17—ԶԸ·7: Թղ· 9՝ ՃԶ·6—15: Թղ· 10՝ ՃԶ·38—ՃԼ·11: Թղ· 11—13՝ ՃԺԼ·21—ՃԺՐ·42: Թղ· 14՝ ՃԻՄ·1—ՃԻԳ·4: Թղ· 15 եւ 16՝ ՃԼԲ·3—ՃՆԱ·4:

2037

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

Թ—ժ դար

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15·3×11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ 15·3×11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ սկզբնականը հաւասարաբար երկու սիւն եղած ըլլայ, ներկայիս կայ միայն մէկ սիւնի մէկ մասը 12×8·5: ՏՈՂՔ՝ 8, վերի մասը կտրուած: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ մագաղաթ: ՄԱԳԱՂԱԹԵԱՅ ՊԱՀՊԱՆԱԿ-ի տեղ գրածնուած: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ շատ աղտոտած, պատռած եւ բ· կողմը գրութիւնը լուացուած: ԳԻՐ՝ մեսրոպեան երկաթագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Թ—ժ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ 1ա՝ *«Առաքեաց ի կարնոյ Հ· Յ(ակոբ) Քօսեան 1910»*:

Հատակոտորս է՝ Մաս Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Ղուկաս Դ 7—8: Թղ· 1բ· Ղուկաս Դ 18—19:

2038

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

ՋԼԸ (1489)

ՓՈՂԻԿ ԳԻՒՂ

ԹՈՒՂԹԻ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18×13·5: ՊՐԱԿ՝ ներկայս հօթներորդ պրակն է արտաքին երկու թերթերն են: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 13×9: ՏՈՂՔ՝ 19: ՆԻՒԹ՝ լաւ կոկուած հին թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ բաւական վնասուած: ԳԻՐ՝ միջակ մեծութեամբ բոլորգիր, սկզբնատառերը երկաթագիր կամ զարդագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատառերը եւ սկզբնատողերը կարմիր: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ ամէն էջի վրայ մէկական: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ ամէն էջի վրայ մէկական, հասարակ բաներ, մանուշակ եւ կաճառ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՋԼԸ (1489): ԳՐԻՉ՝ Սարգիս վարդապետ Անիժորեցի: ՏԵՂԻ՝ փողիկ գիւղ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ հատակոտորներս մաս են Ֆուռնուզի ձեռագիրներուն, Հմմտ· Հանդէս Ամսօրեայ 1894 էջ 51 թիւ 5 ձեռագիր:

Հատակոտորս է՝ Մաս մը Աւետարանէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· Մատթէոս ԻԷ·61—ԻԸ·7:
Թղ· 2ա· Մարկոս Դ·16—28:

2039

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՇԱՐԱԿՆՈՑԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԶ—ԺԷ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 11·2×8·3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 9×5·3: ՏՈՂՔ՝ 23: ՆԻՒԹ՝ միջակ հաստուքեամբ մագաղաթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ Թղ· 1ա բաւական աղտոտած եւ մագաղաթի փայլը ելած: ԳԻՐ՝ մանր բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատառերը ու սկզբնատողերը կարմիր եւ շագանակագոյն: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 2բ անյաջող: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԶ—ԺԷ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ Մաս մը չարակնոցէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. Աւագ Հինգշաբթի օրուան *Ողորմեան, Տէր յերկնից ու Մանկունքը:*

Թղ· 1բ. «*Կանոն Մեծի Ուրբաթին Աւետնուքիւն Դշ. Այսաւր ի կատարումն...*» եօթներորդ տողին կ'ընդհատի:

2040

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ԺԱՄԱԳԻՐՔԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԶ—ԺԷ դար

ԹՈՒՂԹՔ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10·4×7·7: ՊՐԱԿ՝ ներկայս Զ· պրակի երկու արտաքին թուղթերն են: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 7×4·5: ՏՈՂՔ՝ 15: ՆԻՒԹ՝ հին, զօրաւոր լաւ կոկուած թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ Թղ· 2–ի վերի լուսանցքի մասը կտրուած, լուսանցազարդը կողոպտուած: ԳԻՐ՝ կանոնաւոր բոլորգիր, սկզբնագրերը երկաթագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, սկզբնատառերը եւ սկզբնատողերը մանուշակ եւ կարմիր: ԶԱՐԴԱԳԻՐ՝ Թղ· 1բ, 2բ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴ՝ Թղ· 1բ, ամէնն ալ կարմիրով եւ ոսկիով: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԶ—ԺԷ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ Ժամագրքի մաս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1. Առաւօտեան ժամերգութեան Հարց սաղմոսի վերջաւորութիւնը, յաջորդող մաղթանքով, շատ ճոխացուած:

Թղ· 1բ. Մարտիրոսաց ԱՋ Հարցի սկզբնաւորութիւնը «*Ըզքեզ արդար եւ ուղիղ...*»:

Թղ· 2ա. Իւղաբերից Մարկոսի աւետարանին վերջաւորութիւնը եւ սկիզբն Ղուկասու աւետարանին:

2041

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՄԱՇՏՈՑԻ

ԱՆԾԱՆՕԹ ԺԲ—ԺԹ դար

ԹՈՒՂԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17·7×14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 14×10: ՏՈՂՔ՝ 17: ՆԻՒԹ՝ հին լաւ կոկուած միջակ հաստուքեամբ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական աղտոտած, ծայրերը վնասուած: ԳԻՐ՝ հին բոլորգիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ, սկզբնագրերը կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԲ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա՝ մատիտով գրուած՝ «*Թիւ 958 Ձեռագրին հետ կարդացեալ եւ ճշդուած*»:

Հատակոտորս է՝ Մաս Մաշտոցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա. «Կանոն նաւակատեաց եկեղեցոյ պղծելոյ յանաւրէնաց եւ զշարժել սեղանն վերստին հաստատել: Մտանէք եպիսկոպոսն հանդերձ քահանայիւքն եւ հրամայէ զատակ եկեղեցւոյն եւ զորմն որչափ ձեռն հասանէ լուանալ եւ զդուռն եւ զսեմն. եւ զբենուն քահանայքն եւ հոլոնեն զսեղանն եւ զվարագոյրն եւ զայլ...ն» (անընթեռնլի) *զոր պիղծ ձեռաւք չաւշափեալ են եւ դիցեն ի վերայ փայտեղէն սեղանոյն եւ ասեն սաղմոս ի Թիւ ՀԸ. Աստուած մտին հեթանոսք ի ժառանգութիւն...*» ապա կը յաջորդեն առաջին ու երկրորդ աղօթքը:

2042

(Հին թիւ չունի)

ՀԱՏԱԿՈՏՈՐ ՀՈՒՆԳԱՐԱՀԱՅՈՑ ՏԱՂԱՐԱՆԷՆ

ԺԸ—ԺԹ դար

ԹՐԱՆՍԻԼՎԱՆԻԱ

ԹՈՒՂԹՔ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14·6×9·6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 12×7: ՏՈՂՔ՝ 18: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր կոշտ թուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ բաւական մաշուր մնացած: ԳԻՐ՝ հին անցման նօտրգիր, շատ մօտ շեղագրի: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԳԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 2բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԺԸ—ԺԹ դար: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ՝ հունգարահայ մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Թրանսիլվանիա: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Հատակոտորս է՝ Մաս Հունգարահայոց տաղարանէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տաղը կէսէն կը սկսի՝

«*Պիղատոսին զնա խրկեցին:*
Սունչ ղըբան թէ հայհօյիլ է
Ինք իրեն բերնով ասիլ է
Թէ Աստուծոյ մեծ Որդին է
Նաե(ւ) թագաւոր Հրէից է» (12 տուն):

Վերջ՝

«*Սիրուն Ճխտուս խաչեալ վերին*
Սիրուդ համար Թողես մէրնիմ
Շնորհեա զմեզայս Թողութիւն
Հոգւոյս երկնից արքայութիւն»:

2043

(Հին թիւ չունի)

ԱԿՆՈՑ ԱԶԱՑ ՍՐՏԻ

1800ի սկիզբները

Կ· ՊՈԼԻՍ(*)

ԹՈՒՂԹՔ՝ 121: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·5×17·5: ՊՐԱԿՔ՝ 16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 21×14: ՏՈՂՔ՝ 35: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստուքեամբ զօրաւոր թուղթ: ԿԱԶՄ՝ կարուած է բայց կազմ չէ անցուած: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ պակասաւոր սկիզբէն եւ վերջէն, Թղ· 121 պատռած: ԳԻՐ՝ կը սկսի նօտրգրով, որ կամաց կամաց կը վերածուի հին շեղագրի: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԳԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 68բ, 91բ վարի կէսը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1800ի սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ Ճշմարտասէր: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Կ· Պոլիս: ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ յառաջաբանը Թղ· 1ա–բ: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա՝ «*Կը նուիրեն Վիեննայի Մատենադարանին Տիկին Թագուհի եւ Օր· Մարի Գուլումճեան, ի ձեռն Հ· Ցովսեփայ Տէր-Մարգարեան: Կ· Պ· 1917*»:

Մատեանս է՝ «*Ակնոց աչաց սրտի*», 1800ի շրջանին Կ· Պոլսոյ կրօնական խնդիրներ, վիճաբանական գրուածք մը ընդդէմ *Սրմաքէշ Մանուէլի:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2բ· «Գլուխ Ա·, Ինդիր Ա·՝ Հաւատակուրթիւնք Սրմաքէչ Մանուէլին ի վերայ բղխման Հոգւոյն Սրբոյ, եւ մեր առնոյս Աստուծով զիմադրութիւն: Առաջին քարն զոր ձգես ի մեզ, մանաւանդ թէ յերկինս, է յաղագս բղխման Հոգւոյն Սրբոյ···»:

Թղ· 2ա· «Գլուխ Ա·՝ Պատասխանիք առ ցուցմունս հակառակորդին»:

Թղ· 23ա· «Գլուխ Բ·՝ Ցորում հաստատի վկայութեամբք սուրբ Գրոց եւ Վարդապետաց, թէ Հոգին Սուրբ ելանէ կամ բղխի նաեւ յՈրդւոյ»:

Թղ· 43ա· «Վկայութիւնք սրբոյ Վարդապետաց»:

Թղ· 52ա· «Վկայութիւնք Հարցն Հայոց»: Յառաջ կը բերուին Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ, Մովսէս Խորենացի, Գրիգոր Նարեկացի, Ներսէս Շնորհալի, Շարակնոց, Գանձ-բանք, Ճաշոց Գիրք, Բարսեղ Ճոն, Ցակոբ Պատրիարքի՝ Վէմ հաւատոյ, Խաչատուր Վարդապետ, Կիրակոս Վարդապետ, Տաթեւացւոյ՝ Գիրք Հարցմանց Թղթահամար՝ ՃԽ· ՃՀԸ· ՇՀԽ:

Թղ· 69ա· «Վկայութիւնք այլոց Վարդապետաց եւ Ժողովոց Լատինացւոց»:

Թղ· 76բ· «Գլուխ Գ·՝ Ցուցանի թէ անիրաւութիւն է նախատել զԼատինացիս եւ զմեզ վասն դնելոյն ի հանդանակին զբառս ի յՈրդւոյ սակս բացայայտութեան»:

Թղ· 83բ· «Ինդիր Բ·՝ Վասն պատարագելոյ ի տան եւ վասն բնակելոյ կարգաւորաց ի տունս աշխարհականաց»:

Թղ· 84ա· «Գլուխ Ա·՝ Յաղագս պատարագելոյ ի տան»:

Թղ· 89բ· «Գլուխ Բ·՝ Վասն բնակելոյ կարգաւորաց ի տունս աշխարհականաց»:

Թղ· 90բ· «Ինդիր Գ·՝ Ցորում յանդիմանին անճոռնի զրպարտութիւնք Սրմաքէչին զոր դնէ ի չորրորդում գլուխն 183 Թղթահամարէն մինչեւ 119»:

Թղ· 92ա· «Գլուխ Ա·՝ Հաւաքումն զրպարտութեանց Սրմաքէչ Էմմանուէլին»:

Թղ· 100բ· «Գլուխ Բ·՝ Յաղագս քաւարանին թէ զինչ իմացեալ լինի»:

Թղ· 103ա· «Գլուխ Գ·՝ Յաղագս մկրտութեան Լատինացւոց»:

Թղ· 106բ· «Գլուխ Դ·՝ Յաղագս հաղորդութեան մարմնոյ եւ արեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:

Թղ· 111ա· «Գլուխ Ե·՝ Յաղագս Դրոշմին Լատինացւոց»:

Թղ· 113ա· «Գլուխ Զ·՝ Յաղագս Վերջին Օծման»:

Թղ· 115բ· «Ինդիր Դ·՝ Ցորում յանդիմանի ոգիտութիւն Սրմաքէչ Մանուէլի ի վերայ Գլխոյ սուրբ Եկեղեցւոյ»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ (Յառաջաբան)

Թղ· 1ա· «Ակնոց աչաց սրտի: Որոյ հաւաքօղն Թէպէտ եւ ըստ ձայնին նոյն է ընդ քեզ, այլ ոչ գիտեմ իցէ՞ արդեօք նոյն եւ ըստ անձին: Արդ յայց լեզուաց խորչեցայ, վասն զի ոչ միայն անպատեհ է այլ եւ անհնար է նոքօք ուղիղ եւ ըստ պատշաճի յօրինել զԱստուածաբանական խնդիրս, որպէս եւ ի ձեր յօրինուածս տեսանեն աչք իմաստնոց: Վասն այնորիկ ընտրեցի զդրոց բարբառն բայց զպարզն եւ զպերճիմացն ամենեցուն, մինչեւ ուրեք ուրեք ե զործ ածի նաեւ զռամկական բառ կամ զոճ, երբեմն եւ զայլազգական՝ ըստ տեղւոյն: Իսկ ի դիմադրութիւնս բանից զաւազանիդ, փոյթ եղեւ ինձ բերել զրանս ակնոց տեառականին, ուր ուրեք նոր ինչ կամ այլ ազգ քան զքոյսն խօսի: Եւ զայս արարի ոչ միայն առ ի յանդիմանել զդբնորեալ վիճումնս եւ զստութիւնս նորա, այլ եւ զի բազում ուրեք բանք նորա եւ քոյդ ընդ միմեանս մարտընչին եւ սպանանեն, եւ կատարի խորհրդաբար բանն Եսայեայ Թ· 20 «Կերիցէ Մանասէ զԵփրեմ զՄանասէ» որպէս եւ այն, զոր ասէ ԺԴ· 8· «Փոնկայցեն այր ընդ ընկերի եւ զայրասցին եւ զղէմ իւրեանց ի բոցագոյնս զարձուսցեն»: Այս ինքնամարտ հակառակութիւն ձեր ընդ միմեանս՝ եղեւ ինձ դիւրին ճանապարհ առ ի հալածել զերկոսեանդ ըստ հանճարեղ զատաստանին Փիլիպպոսի արքայի Մակեդոնացւոց, որում իբրեւ առաջի մատուցան երկու արք վնասապարտք եւ զատեցան արժանի աքսորանաց, հրամայեաց նոցա, զի մին հանապազ զհետ վազելով միւսոյն, հալածեսցէ զնա, եւ այնպէս հալածօղն եւ հալածեալն միանգամայն վաստեցան ի սահմանաց Մակեդոնիոյ: Եւ զայս եւս ծանիր, ի բերելն զրանս զատզանիդ, կամ ակնոցին, կամեցայ ունել զնոյնս սովորաբար ըստ բուն տառգիական կամ ըստ ռամկական չարադրութեանն: Բայց ուր աւելորդ էր զայս առնել, միայն զիմացուած բանիցն եղի առ խորչելոյ յերկարութենէ: Բայց սակայն յընթեռնուլն քոյ կամ այլոց, կարեւոր է բարւոք ուշ դնել բանից ձերոց, զի ըստ այնմ ուղիղ եւ ըստ պիտոյին իմասցին իմ պատասխանիք կամ զիմադրութիւնք: Այլ մեծ եւս թախանձանօք յանձն առնեմ բարեպաշտ ընթերցողացն, որք կամիցին յօրինակել զսա եւ աղաչեմ առնել զամենայն զգուշութիւն ի գրելն, եւ ապա ի համեմատելն ընդ բուն գաղաբարին, նկատելով ի պարբերութիւնս բանին, ի կէտադրութիւնս, ի պարոյկանչսն, ի թղթահատումս, ի թիւս գլխոց, եւ համարոց վկայութեանց, եւ յայլս: Վասն զի որպէս եւ փորձն ցուցանէ, թերեւս վրիպակքն եւս բազում անդամ թերի առնեն զիմաստ բանին կամ գլխովին եղծանեն, եւ մերթ ի հակառակ եւ ի թիւր իմաստ չրջեն զբանն: Իսկ իմ յետին աղաչանք առ ամենեսեան՝ այս են ընթեռնուլ զբեւեռս մի աչօք հակառակութեան, մի չտապելով, կամ առանց քննելոյ, այլ պատահիլ սմա սիրով ճշմարտութեան, խաղաղական մտօք եւ հանդարտ ընթերցանութեամբ, որով բանքն իմասցին եւ ճշմարտութիւն պայծառասցի, զի եւ փափաքումն իմոց կամաց յայտնութիւն ճշմարտութեան է: Վասնորոյ զանուն իմ ճշմարտասէր միայն ստորագրեցի, այս է անուն իմ եւ այսպիսի կամիմ դոլ մինչտ եւ ճանաչիլ: Իսկ զատուկ անուանէ իմմէ ոմանք փութ մի լինի, վասն զի եւ յինէն իսկ թագուցանէի զայն թէ հնար էր, որպէս զի պարծանք յաղթութեանն միայն եւեթ տացեն ճշմարտութեան, որ միայն եւեթ տացեն ճշմարտութեան, որ յաղթող է քան զամենայն: Օրհնեալ է Աստուած ճշմարտութեան»:

2044

(Հին թիւ չունի)

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ ԼԵՀԱՀԱՅՈՑ
(Պակասաւոր)

1700ի վերջերը

ԼԵՀԱՍՏԱՆ(*)

ԹՈՒՂԹ՝ 24: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·8×19·7: ՊՐԱԿՔ՝ չիւրը 18×6·5: ՏՈՂՔ՝ 23—24: ՆԻՒԹ՝ հին ողորկ, միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի, կազմահաս եղած: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ գործածութենէ ազատած: ԳԻՐ՝ ճօտրգիր եւ բոլորգիր փոխնիփոխն, սկզբնագրերը երկաթագիր: ԹԱՆԱՔ՝ գունատած սեւ եւ կարմիր: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1700ի վերջերը: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Լեհաստան: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ Խորհրդատետր Լեհահայոց:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Կարգ Պատարագի: Քահանայն պատրաստեալ սպասաւորօքն հանդերձ զայ»:

Թղ· 4ա· Ժամամուտք:

Թղ· 17ա· «Կանոն սրբոյ Պատարագի: Քահանայն տարածեալ եւ կացեալ ձեռօք···»: Կը հասնի մինչեւ ճաշակում, ապա կ'ընդհատի, թուղթեր ինկած ըլլալուն:

2045

(Հին թիւ չունի)

ԿԱՆՈՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՐՁԻ ԿԱՐՄԵՂԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ

1850էն առաջ

ՎԻԵՆՆԱ՞

ԹՈՒՂԹ՝ 4: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·5×19·5: ՊՐԱԿ՝ միակ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ միասիւն 21×16: ՏՈՂՔ 22: ՆԻՒԹ միջակ հաստութեամբ զօրաւոր հին թուղթ: ԿԱԶՄ՝ չունի: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ շեղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ: ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 3—4: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1850էն առաջ: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ, Մխիթարեան մը: ՏԵՂԻ՝ հաւանաբար Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ «Օրհնութիւն Հանդերձի եղբարց կրօնից մերոյ»: Թղ· 2 եւ 3ի միջեւ կպցուած է նոյնիսկ լատիներէն եւ լեհերէն տպագրուած բանաձեւը: Այս թարգմանութիւնը տարբեր է թիւ 2301 Ձեռագրի թարգմանութենէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 1ա· «Ծունր եղեալ, որում պարտ իցէ ընդունել զհանդերձն ասասցէ քահանայն· Ընկալաք Տէր զոգորմութիւն քո···»:

2046

(Հին թիւ 105)

ԵՒՍԵԲԵԱՑ ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ԱՆԾԱՆՕԹ

ԺԹ դարու սկիզբները

ԹՈՒՂԹ՝ 97: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24·8×19·5: ՊԱԿԱՍ՝ 10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 18×12: ՏՈՂՔ՝ 26: ՆԻՒԹ՝ հին զօրաւոր հաստկեկ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ իրարու կպցուած թուղթերէ շինուած ստուարաթուղթ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ կազմը շատ վնասուած: ԳԻՐ՝ բանի մը գրիչներ, անցման ճօտրգրէ մինչեւ վարժ հին շղագիր: ԹԱՆԱՔ՝ սեւ, տեղ-տեղ ներծծուած: ՋԱՐԴԱՆՔ՝ չունի: ԴԱՏԱՐԿ՝ Թղ· 1, 80, 92բ—97բ: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ժթ դարու սկիզբները: ԳՐԻՉ՝ անծանօթ Մխիթարեաններ: ՏԵՂԻ՝ անծանօթ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի: ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ՝ Թղ· 1ա. *«Առաքեցաւ ի կ. Պոլսէ ՌՅ· Դեկտ. 1903»*:

Մատեանս է՝ «Եւսեբեայ Քրոնիկոն» Ա. մաս: Որքան կ'երեւի ձեռագիրս օրինակուած է 1818ին վենետիկ հրատարակուած օրինակէն առաջ, գուցէ տպագրութեան համար պատրաստուած օրինակին վրայէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թղ· 2ա· խորագիր չունի: *«Ընդ սկսոյս մատեանս առաջնոյ պատմութեանց անցի, զոր Քաղդէացիք եւ Ասորեստանեայք յիշատակեն...»*: Ցանկերը բնագրէն դուրս առանձին գրուած են *Թղ· 81—92ա, 1—16* ծանօթութեանց ձեւով:

Թղ· 79բ· կը վերջացնէ տպագրութեան ձեւով՝ *«Պակասին յօրինակիս անուանք կայսերաց եւ հիւպատոսաց»*:

2047

(Հին թիւ չունի)

ՎԱՅԵԼԶԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ

1869

ԹՈՒՂԹ՝ 12: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13·8×24·8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն 8×20: ՏՈՂՔ՝ 7: ՆԻՒԹ՝ հին միջակ հաստութեամբ թուղթ: ԿԱԶՄ՝ թղթեայ: ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ լաւ: ԳԻՐ՝ ճօտրգրի ճմոյշներ: ԹԱՆՔ՝ սեւ: ՋԱՐԴԱՐԱՆՔ՝ եւն· չկան: ԴԱՏԱՐԿ՝ ամէն թուղթի բ· կողմը: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1869: ԳՐԻՉՆԵՐ՝ Ծաղիկեան եղ· Աւգոստինոս, Գոսինեան եղ· Մկրտիչ, Թուրչեանեան եղ· Միքայէլ, Ձերմակեան եղ· Անդրէաս, Աստուածատուրեան եղ· Յովհաննէս, Կոյլաւեան Աւետիք, Տէր Մկրտիչեան Ներսէս, Սէֆէրեան Գէորգ, Աբիկեան Յակոբ, Քիւֆէլեան Յովսէփ, Մրզայեան Մարտիրոս, Գարայեան Յովհաննէս, ամէն գրիչ մէկական էջ: ՏԵՂԻ՝ Վիեննա: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ՝ չունի:

Մատեանս է՝ առաջին կողքին վրայ՝ *«Վայելչագրութիւնք, Հայերէն ի Վիեննա, Մխիթարեան 1869»*:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

12 գրիչներ ճօտրգրով գրած են նոյն նախադասութիւնը ապա այբուբենը ամբողջապէս: *«Պատուեսյ զհայր քո եւ զմայր...»*:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աբրահամեան Հեռիկ Հայրիկի, *Ժամանակի երկու դէմքը: Բարձր տարիքի դպրոցականների համար: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 299:

Աղայան Էդուարդ Բագրատի, *Հայ լեզուբանութեան պատմութիւն: Հատոր Բ·: Երեւան, Համալսարանի Հրտ·* 1962, էջ 387:

— *Նախամաշտոցեան հայ գրի ու գրակատնութեան, Մեսրոպեան այբուբենի եւ յարակից հարցերի մասին: Երեւան, Համալսարանի Հրտ·* 1977, էջ 266:

Աղբալեան Նիկոլ, *Ամբողջական երկեր, Դ· Պատմութիւն Հայոց Գրականութեան: Պէյրութ, տպ· Համազգային*, 1970, էջ 500:

Ամերիկահայ Միջազգային Գոլէճ, *Տարեգիրք* 1979—1980, էջ 80:

Այվազեան Արգամ Արարատի, *Նախիջեւանի պատմաճարտարապետական յուշարձանները: Երեւան, Հայաստան Հրտ·* 1978, էջ 135:

Անանիա Շիրակացի, *Մատենագիտութիւն: Թրգմ· առաջաբան եւ ծանօթգր· Ա· Գ· Աբրահամեանի եւ Գ· Բ· Պետրոսեանի: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1979, էջ 400:

Անդերսէն Հանս Քրիստիան, *Հեքիաթներ եւ պատմուածքներ: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 416:

Աստուածատրեան Լեւոն, *Հայաստանի երկրագործութեան կոմպլեքսորներուն ստեղծագործական ղեկավարումը: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 222:

Արամեան Ռաֆայէլ Գեւորգի, *Արեւոտ անձրեւ· պատմուածքներ: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 460:

Արտաշէս վրդ Արամի, *Անիւմ· յուշեր: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1979, էջ 118:

Ասգեան Էդուարդ Սամվելի, *Մի կեանքը քիչ է· պատմավէպ: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 434:

Բաբայան Լեւոն Յովհաննէսի, *Դրուագներ Հայաստանի վաղ ֆէոդալիզմի դարաշրջանի պատմագրութեան: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրտ·* 1977, էջ 412:

Բաբայան Սուրէն Սարգսի, *Ինչպէս մեծացար որդիս: Պիեսներ: Երեւան, տպ· Սովետ· Գրող*, 1980, էջ 178:

Բադալեան Հայկ Սիմոնի, *Օր սգոյցի պատմութիւն: Երեւան, ՀՍՍ·, ԳԱ Հրտ·* 1970, էջ 566:

Բախտիկեան Ս·, *Ոսկեդեամակ· տարեգիրք, Բ· տարի: Պէյրութ, տպ· ՀԱՑԿ*, 1946, էջ 300:

— *Ոսկեդեամակ· Գ· հատոր, Պէյրութ, տպ· ՀԱՑԿ*, 1948, էջ 449:

Բախտիկեան Ներսէս Եպս· *Հէքեաթներու աշխարհը, Ա· գիրք, Անթիլիաս*, 1979, էջ 238:

— *Հէքեաթներու աշխարհը, Բ· հատոր, Անթիլիաս*, 1980, էջ 206:

— *Հէքեաթներու աշխարհը, Գ· հատոր, Անթիլիաս*, 1980, էջ 199:

Բակշի Կիմ, *Արծիւ եւ սուր: Երեւան, Սովետ· Գրող Հրտ·* 1980, էջ 168:

Գաբրիէլեան Գուրգէն, *Մանկական բանաստեղծութիւններ, պոեմներ: Բաքու, տպ· Գեանջլիք*, 1978, էջ 400:

Գալֆաեան—Փանոսեան Հիլտա, *Լեզուէն անդին: Փարիզ, տպ· Տէր Ծակոբեան*, 1980, էջ 56:

— *Կաթիլ մը· քերթուածներ· Փարիզ, տպ· Տէր Ծակոբեան*, 1980, էջ 88:

Գարեգին Բ· Աքոռակից Կաթողիկոս, *Համառօտ ձեռնարկ հովուական աստուածաբանութեան: Անթիլիաս, Կաթ· Հայոց ՄՏԿ·* 1979, էջ 176:

Գարեգին Բախշիի Բէս, *Իմ Զաբենցը: Երեւան, Սովետական Գրող Հրտ·* 1979, էջ 336:

Գեւորգեան Եվա Բագի, *Հայ—Ֆունգարական գրական առնչութիւնները եւ «Արմէնիա» ամսագիրը: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրտ·* 1979, էջ 187: